

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGES

TRYCKTA HANDLINGAR

FÖR

1898.

HELSINGFORS

TIDNINGS- & TRYCKERI-AKTIEBOLAGETS TRYCKERI

1899.

Innehåll:

- N:o 1. Förteckning öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 December 1897 beroende ärenden.
- „ 2. Utskottsbetänkande angående ordnandet af handeln med spritdrycker samt utskänkingen af sprit- och maldrycker.
- „ 3. Handlingar rörande förvärfvande för stadens räkning af särskilda magasin stomter vid Magasinskajen.
- „ 4. Utlåtande angående föreslagna partiella förändringar i stadens räkenskapsväsende.
- „ 5. Utskottsbetänkande angående anslag för läsesalen och aftonskolan i Hermanstad.
- „ 6. Handlingar rörande Helsingfors stads räkenskaper och bokslut för år 1897.
- „ 7. Utlåtande i fråga om upplåtande af plats för en museibygnad.
- „ 8. Handlingar angående inrättande af en beklädnadsverkstad vid polisinrättningen i Helsingfors.
- „ 9. Handlingar angående tomtplats för finska teatern (jemte bilaga).
- „ 10. Utskottsbetänkande angående ändringar i Rådstufvurättens sammansättning.
- „ 11. Utskottsbetänkande angående nytt tull- och packhus (jemte bilaga).
- „ 12. Utskottsbetänkande angående särskilda ansökningar om rätt till försäljning och utskänking af spritdrycker.
- „ 13. Utlåtanden öfver komiteförslaget angående särskilda den lägre arbetareklassen rörande frågor.
- „ 14. Helsovårdsnämndens framställning beträffande förändring i distriktsläkarenes ställning och aflöningsförmåner.
- „ 15. Handlingar angående Helsingfors Spårvägs- och Omnibus-aktiebolags ansökan beträffande utvidgning af spårvägsnätet och införande derå af elektrisk drifkraft.
- „ 16. Handlingar angående handl. M. Hallbergs m. fl. anhållan om koncession å nya spårvägar.
- „ 17. Utskottsbetänkande angående fördelningen af utskänkings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel.
- „ 18. Samfälta Rådstufvurättens påminnelse i frågan om Rådstufvurättens reorganisation.
- „ 19. Utskottsbetänkande angående folkskoleväsendets ordnande i Hermanstad och Majstad.
- „ 20. Handlingar beträffande gatubelysningens ordnande efter den 1 Oktober 1900.
- „ 21. Handlingar angående revision af Helsingfors stads räkenskaper för år 1897.
- „ 22. Utskottsbetänkande angående utvidgande af Maria sjukhus och sjukafdelningen vid fattiggården.
- „ 23. Handlingar angående Helsingfors Spårvägs- och Omnibus-aktiebolags ansökan beträffande utvidgning af spårvägsnätet och införande derå af elektrisk drifkraft.
- „ 24. Handlingar rörande inköp af gasverket i Helsingfors.
- „ 25. Förslag till utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1899. Upprättadt af Drätselkammaren.
- „ 26. Handlingar i fråga om anläggning af järnvägsspår till Tölö sockerbruks område.
- „ 27. Utskottsbetänkande angående tillsättande af en trädgårdsnämnd.
- „ 28. Handlingar angående organisationen af Rådstufvurättens 4:de afdelning.
- „ 29. Förslag till utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1899. Upprättadt af Magistraten.
- „ 30. Utskottsbetänkande angående upphäfvande af stadens auktionsmonopol.
- „ 31. Framställning angående arbetsordning för nämnden för arbetareangelägenheter.
- „ 32. Handlingar angående inrättande af en uppfostringsanstalt för vanvårdade barn.
- „ 33. Handlingar angående inrättande af filialer till folkbiblioteket.
- „ 34. Utskottsbetänkande angående anslag åt Helsingfors utskänkingsaktiebolag till underhåll af Hög- holmen och Fölisön.
- „ 35. Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1899.
- „ 36. Utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1899. Fastställd af Stadsfullmäktige d. 22 Dec. 1898

Förteckning öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 Dec. 1897 oafgjorda ärenden.

Tiden, då ärendet inkom.	Ärendets beskaffenhet.	På hvad ärendet beror.
a) Från föregående år beroende.		
1891. Mars 2.	Stadsfullmäktiges i Uleåborg anhållan om åtgärd för uppgörande af förslag till reglemente för en enke- och pupillkassa för städernas tjänstemän.	Den 9 April 1895 öfverlemnades ärendet till ett utskott, bestående af Herrar E. Schybergson, Widerholm och Kullhem. Den 21 September 1897 utsågs Hr Ramsay till medlem i komitén i st. f. Hr Schybergson.
Mars 10.	Frågan om renhållningsväsendets ordnande.	Den 10 Mars 1891 remitterad till Helsovårdsnämnden.
1893. Mars 11.	Ang. upplåtande af östra delen af fabriksqvarteret N:o 179 för uppförande af arbetarebostäder.	Den 31 Mars 1896 remitteradt till utskottet för uppgörande af förslag till ändring i stadsplanen för 6:te och 7:de stadsdelarna.
Maj 8.	Ang. grunderna för pensionering af Helsingfors stads tjänstemän och betjente.	Sedan ett särskildt utskott, bestående af Herrar Federley, Castrén och Stjernvall inkommit med betänkande i ärendet, hafva Stadsfullmäktige den 20 Oktober 1896 anhållit att Magistraten ville inhemta vederbörande stadsmyndigheters yttranden samt inkomma med eget utlåtande i ärendet.
Maj 29.	Ang. inrättande af särskilda åkdon för spillningsforsling.	Den 30 Maj 1893 remitterades ärendet till Helsovårdsnämnden.

1893. Dec. 29.	Ang. hemställan hos Städernas allmänna brandstodsbolag om bidrag till brandverkets i H:fors underhåll.	Beror på åtgärd.
1895. Dec. 18.	Direktionens för finska teatern anh. om tomtplats för ett teaterhus.	Den 23 November 1897 beslöto Stadsfullmäktige lemna ärendet beroende till dess Drätselkammaren afgifvit utlåtande i anledning af en förnyad ansökan i ämnet.
Nov. 18.	Ang. Senatstorgets förskönande.	Den 9 November 1897 anmodades Drätselkammaren att affordra Byggnadskontoret närmare utredning angående särskilda på frågan inverkan omständigheter.
Okt. 1.	Ang. närmare bestämningar rörande bebyggande af villatomter.	Den 1 Okt. 1895 öfverlemnades ärendet till Drätselkammaren.
Dec. 27.	Ang. allmänt införande af Auerbrännare vid stadens gatubelysning.	Den 29 Sept. 1896 anmodades Drätselkammaren att afgifva utlåtande ang. samtliga de åtgärder, som påkallas deraf att giltighetstiden för stadens kontrakt med Gaslysningsaktiebolaget nalkas sitt slut.
Maj 13.	Justitierådsmannen Berghs anhållan att varda tillförsäkrad pension vid afskedstagandet.	Den 20 Okt. 1896 lemnades frågan beroende till dess ärendet ang. grunden för pensionering af stadens tjänstemän blifvit afgjord.
1896. Mars 30.	Drätselkammarens skrifvelse ang. ändring i stadsplanen för 6:te och 7:de stadsdelarne (Tr. N:o 10).	Den 31 Mars 1896 remiss till ett utskott, bestående af Hrr A. Norrmén, K. G. Nyström, P. Sinebrychoff, K. Söderman och Th. Widerholm.
Sept. 28.	Ang. införande af obligatorisk köttkontroll.	Den 29 Sept. 1896 remiss till ett utskott, bestående af Hrr T. J. Boisman, K. Castrén, Th. Widerholm, K. H. Renlund och Bärlund. Den 10 Nov. 1896 invaldes i utskottet Hr F. Jansson i st. f. hr Castrén.

1896. Febr. 17.	Motion ang. åtgärder till arbetarebefolkningens fromma.	Sedan en af Stadsfullmäktige tillsatt komité afgifvit betänkande i ärendet, beslöto Fullmäktige den 26 Oktober 1897 inhemta Fattigvårdsstyrelsens och Folkskoledirektionens yttranden.
Okt. 19.	Beredningsutskottets förslag angående förberedande åtgärder till uppförande af ett nytt stadshus.	Den 20 Okt. 1896 öfverlemnades frågan till en komité, bestående af Hrr E. Öhman, frih. S. Gripenberg, K. G. Nyström, Th. Tallqvist, H. Norrmén, och Julius Tallberg.
Dec. 7.	Motion ang. uppförande af nytt tull- och packhus.	Den 8 Dec. 1896 remiss till ett utskott, bestående af Hrr M. Hallberg, V. W. Hougberg, K. G. Nyström, Julius Tallberg och O. Kjällmansson.
Dec. 29.	Förslag om inrättande i Sandvikshamnen af en angröningsplats för enskilda personer tillhöriga båtar.	Den 29 Dec. anmodades Drätselkammaren att efter Hamnkontorets hörande inkomma med utlåtande i ärendet.

b) Under året inkomna.

1. Från Magistraten.

1897. Jan. 2.	Magistratens skrifvelse angående ändringar i den för östra Brunnsparken fastställda byggnadsordning.	Den 12 Januari 1897 öfverlemnades ärendet till ett utskott bestående af Hrr Schjerfbeck, Kjällmansson och frih. v. Willebrand samt justitierådmännen Heimbürger och Lindberg.
Nov. 23.	D:o med värnepligtige Erland Stens anh. om understöd för sin familj.	Den 23 Nov. 1897 remitterades ärendet till Fattigvårdsstyrelsen.
Dec. 20.	D:o med Guvernörens i länet remiss i fråga om utgifterna för kost åt personer, som för ransaknings undergående kvarhållas å Poliskammaren.	Den 21 December 1897 remitterades ärendet till Drätselkammaren.

1897. Dec. 20.	D:o med värnepliktige J. V. Gustafsons anh. om understöd för sin familj.	Den 20 Dec. 1897 remitterades ärendet till Fattigvårdsstyrelsen.
<i>2. Från Drätselkammaren.</i>		
Dec. 20.	Drätselkammarens skrifvelse ang. förvärfvande för stadens räkning af särskilda magasin stomter vid Magasinsgatan.	Den 21 December 1897 beslöts öfverlemnna ärendet till behandling af förstärkte Stadsfullmäktige, hvarjemte Drätselkammaren anmodades vidtaga särskilda förberedande åtgärder.
<i>3. Från öfriga nämnder, bestyrelser och myndigheter.</i>		
Juni 13.	Helsovårdsnämndens skrifvelse ang. utvidgning af Mariasjukhuset.	Den 7 December 1897 lemnades ärendet beroende till dess förslaget om utvidgande af sjukafdelningen vid fattiggården komme under Stadsfullmäktiges behandling.
Sept. 21.	Direktionens för lägre handtverkskolorna anh. om egen lokal för dessa.	Den 12 Oktober 1897 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
Dec. 6.	Fattigvårdsstyrelsens framställning om utvidgande af sjukafdelningen vid fattiggården.	Den 7 December 1897 beslöto Stadsfullmäktige inhenta Helsovårdsnämndens och Drätselkammarens utlåtanden i ämnet.
" "	Bestyrelsens för läsesalen i Hermanstad anh. om anslag.	} Den 7 Dec. 1897 beslöts att infordra Drätselkammarens utlåtande i dessa ärenden.
" "	Bestyrelsens för aftonskolan i Hermanstad anh. om anslag.	
Dec. 13.	Samfälda Rådstufvurättens skrifvelse ang. Rådstufvurättens organisation.	Den 14 Dec. 1897 öfverlemnades ärendet till ett utskott, bestående af Borgmästaren Öhman samt Hrr Jansson och Norrmén.

4. Hos Stadsfullmäktige väckta förslag.

På Budgetutskottets förslag	beslöto Stadsfullmäktige den 21 December 1897 anmoda Drätselkammaren att införskaffa nya ritningar till bonings- och uthus för vattenledningens personal i Gammelstaden.
På Budgetutskottets förslag	anmodades Drätselkammaren den 21 December 1897 att inhemta utredning om det belopp, som utöfver statsbidraget till underhåll af stadens folkskolor kunde ur bevillningsmedlen påräknas.
På Budgetutskottets framställning	beslöto Stadsfullmäktige den 21 Dec. 1897 tillsätta ett särskildt utskott för afgifvande af utlåtande och förslag rörande ordnandet af folkskoleundervisningen å Gumtäckt.

5. Enskilda personers och föreningars ansökningar.

Sept. 6.	Handelsskoleföreståndaren Hedengrens anh. om bidrag för en förskola vid Helsingfors handelsinstitut.	Den 7 December 1897 beslöto Stadsfullmäktige låta med ärendets vidare behandling anstå till dess komitébetänkandet ang. åtgärder för den lägre arbetarebefolkningens fromma kommer under Stadsfullmäktiges behandling.
Okt. 11.	Helsingfors Spårvägs- och omnibusaktiebolags anh. om koncession å en elektrisk spårväg och om förlängning af koncessionen å bolagets nuvarande spårvägar.	Den 12 Oktober 1897 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
Okt. 25.	Föreningen Arbetets vänners anh. om förlängning af gångbanan å östra chausseen.	Den 26 Okt. 1897 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
” ”	Helsinge landtmannagilles anh. om inrättande af ett kreaturstorg och införande af tidsenlig kreaturshandel i H:fors.	Den 12 Okt. 1897 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
Dec. 6.	Doktor A. Ramsays m. fl. anh. om koncession å nya spårvägar i H:fors.	Den 7 Dec. 1897 remitteradt till Drätselkammaren.

Helsingfors Stadsfullmäktige hafva under år 1897 sammanträdt 20 gånger, hvarförutom ett sammanträde af Stadsfullmäktige i förstärkt antal under året egt rum. De under året inkomna nya ärendenas antal utgör 376 (mot 308 under år 1896). De afgångna breffvens antal uppgår till 382 (mot 429 under år 1895).

Helsingfors den 31 December 1897.

Elis Furuhjelm.

Redogörelse för de af Helsingfors Stadsfullmäktige tillsatta särskilda utskottens verksamhet under år 1897.

Vid 1897 års ingång funnos 9 af Stadsfullmäktige tillsatta utskott, hvilka icke afslutat sina arbeten. Under året tillkommo, förutom allmänna beredningsutskottet, 18 nya utskott, hvarför utskottens sammanlagda antal utgjort 27 (emot 31 under år 1896 och 29 under år 1895).

Af dessa hafva 24 under året varit i verksamhet och 22 slutfört sina uppdrag. Vid årets slut kvarstå således 5 utskott (emot 9 vid utgången af år 1896 och 8 vid utgången af år 1895).

Utskotten hafva afgifvit 18 tryckta och 6 skriftliga utlåtanden eller inalles 24 betänkanden (motsvarande 21 tryckta och 5 skriftliga utlåtanden under år 1896 samt 20 resp. 2 under år 1895).

De till år 1898 kvarstående utskotten äro följande:

1:o) För frågan om en enke- och pupillkassa för städernas tjänstemän, tillsatt den 9 april 1895 samt numera bestående af herrar S. Kullhem, O. Th. Widerholm och Aug. Ramsay.

2:o) Om införande af obligatorisk köttkontroll, tillsatt den 29 september 1896 samt bestående af herrar T. J. Boisman, F. Jansson, O. Th. Widerholm, K. H. Renlund och A. Bärlund.

3:o) Om ändring af tull- och packhuslokalerna, tillsatt den 8 december 1896 samt bestående af herrar M. Hallberg, V. Hougberg, K. G. Nyström, J. Tallberg och O. Kjällmansson.

4:o) Om ny byggnadsordning för östra Brunnsparken, tillsatt den 12 januari 1897 äfvensom bestående af herrar R. F. v. Willebrand, M. Schjerfbeck, O. Kjällmansson och A. L. Lindberg samt undertecknad Heimbürger.

5:o) Om ändring af Rådstufvurättens sammansättning, tillsatt den 14 december 1897 samt bestående af herrar E. Öhman, A. Norrmén och F. Jansson.

Antalet af utskottens sammanträden utgör inemot 80 (motsvarande lika många under åren 1896 och 1895).

Helsingfors, den 31 december 1897.

W. F. Heimbürger.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1898.

Utskottsbetänkande angående ordnandet af handeln med spritdrycker samt utskänknigen af sprit- och maltdrycker.

Genom remiss af den 14 innevarande januari har utskottet fått emottaga nedanstående, af Magistraten till Stadsfullmäktige aflättna skrifvelse jemte dertill hörande yttrande af Poliskammaren:

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

H:fors, d. 10 jan. 1898.

N:o 501.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

På grund af stadgandet i § 6 af Kejslerliga förordningen den 9 Juni 1892, angående, bland annat, försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spritdrycker, ankommer det å Magistraten att under innevarande Januari månad öfverlemna åt Herrar Stadsfullmäktige att besluta huruvida och till hvilket antal rättigheter till utminuterung och utskänkning af spritdrycker böra för tiden emellan den 1 Juni 1898 och den 1 Juni 1900 härstädes upplåtas äfvensom i hvilka trakter af staden utminuterings- och utskänkingsställen icke få finnas.

För ordnandet af utminuterungen och utskänknigen i Helsingfors under innevarande period hafva antalet rättigheter

- a) till utminuterung af bränvin och sprit varit fastställda till fem,
- b) till minutförsäljning af andra spritdrycker än bränvin och sprit till tjugufem, samt
- c) till utskänkning af spritdrycker till femtiofem.

Beträffande frågan om platserna för ifrågavarande rörelses utöfvande har den anordning under denna period varit vidtagen att utminuterings- och utskänkingsplatser icke varit medgifne inom sjetta, sjunde och åttonde stadsdelarna och ej heller uti första stadsdelen norr om Fredsgatan eller i de delar af fjerde och femte stadsdelarna, som äro belägna vester om Fredriksgratan, och icke heller utom stadens tullar samt att i stadens öfriga delar hvarken utminuterung eller utskänkning af spritdrycker tillåtits bedrivas i omedelbar närhet af kyrka, skola, kasern, sjukhus eller sådant ställe, der större tillopp af folk eger rum, likasom ej heller vid

Salutorget, Vestra kajen och de till tullarna närmast belägna delar af östra och vestra Henriksgatorna, från hvilka förbud undantag likväl kunnat göras för hotel, belägna vid Salutorget, för platserna Alphyddan, Kaisaniemi, Sörnäs, Blekholmen, Högholmen och Brunns huset samt för teatrar och klubbar.

Uti härhos bilagda, af stadens Poliskammare afgifna yttrande i ärendet af den 8 innevarande Januari har Poliskammaren ansett att nu gällande bestämmingar borde i hufvudsak fortfarande bibehållas, med sådan inskränkning likväl, att antalet utskänkingsställen i någon mån blefve minskadt samt att särskild uppmärksamhet borde egnas placeringen af utskänkingsställen, afsedda hufvudsakligen för arbetarebefolkningen, hvarför sådana icke borde tillåtas vid de gator och allmänna platser, der denna befolkning för det mesta rör sig på väg till och ifrån sitt arbete, och icke heller i närheten af stadens hamnar.

Vidkommande antalet af utskänkingsställen härstädes anser Magistraten sig böra vidhandengifva att detsamma år 1892 nedsattes från sextio till femtiofem, samt att sedan dess några klubber och föreningar, åt hvilka utskänkingsrättighet meddelats, tillkommit, hvarigenom de för allmänna restaurationer disponibla rättigheternas antal i motsvarande grad minskats. Med hänsigt härtill och i betraktande ej mindre af att stadens folkmängd sedan dess betydligt ökats, än att samtliga förenämnda femtiofem utskänkingsrättigheter för närvarande äro utgifna, samt då det synes Magistraten önskligt att ett enahanda förfarande, som vid ordnandet af utskänkingsrörelsen åren 1894 och 1896, äfven nu borde vidtagas eller att icke hela antalet rättigheter från periodens början skulle disponeras utan några hållas tillsviðare lediga för möjligen uppstående behof, befarar Magistraten att ett ytterligare förminskande af antalet utskänkingsrättigheter skulle medföra väsentliga rubbningar i nu bestående förhållanden, och finner Magistraten derfor för sin del en åtgärd i sådant syfte icke välbetänkt.

Poliskammarens yrkande att särskild uppmärksamhet borde egnas placeringen af de för arbetarebefolkningen närmast afsedda utskänkingsställena anser Magistraten sig deremot kunna i princip förorda, men torde de nu ifrågavarande för utskänkingsrätt vid samtliga restaurationer gällande bestämmingarna oberoende häraf böra fastställas samt vid granskning af de särskilda ansökningarna om sådan rättighet, vid nämnda slag af utskänkingsställen, nödig hänsyn tagas till kammarens berörda yrkande.

Magistraten får alltså till Herrar Stadsfullmäktiges bepröfvande äran öfverlemna huruvida icke för närvarande gällande bestämmingar beträffande såväl antalet utminuterings- och utskänkingsrättigheter som platserna för desammas utfövrande kunde i hufvudsak fortfarande bibehållas.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

G. v. Pfaler.

POLISMÄSTAREN

i

Helsingfors stad.

H:fors den 8 Jan. 1898.

Till Magistraten i Helsingfors.

N:o 21.

Uti skrifvelse af den 23 Oktober sistlidet år N:o 150 har Magistraten hos Poliskammaren anhållit om yttrande angående det antal rättigheter till utminuter- ing och utskänkning af spritdrycker, som bör upplåtas för nästinstundande två för- säljningsår, eller från den 1:a Juni innevarande år till samma dag år 1900 äfven- som i hvilka trakter af staden hvarje utskänkings- och utminuterings ställe finnas må. Med anledning häraf har jag äran meddela att det under senaste år ögonsken- ligen tilltagande superiet, synnerligast bland arbetarebefolkningen i staden, tvifvels- utan, förutom andra på saken verkande förhållanden, haft sin orsak i alldeles för- ymnig och lätt tillgång på berusningsmedel. Af sådan anledning får jag som min mening uttala, att antalet utskänkingsställen i någon mån borde minskas äfvensom att vid placeringen af desamma den princip i regeln vidhöles, att plats för ut- skänkingsställena, särskildt de af dem, som äro afsedda hufvudsakligast för arbe- tarebefolkningen, icke upplåtas vid sådana gator och allmänna platser der denna befolkning på väg till och ifrån sitt arbete för det mesta rör sig för att dymedels för dem minska frestelsen att besöka dessa utskänkingsställen. Detsamma vore äfven önskligt beträffande trakter belägna i närheten af större arbetsplatser, såsom exempelvis stadens hamnar. Ett stadgande i sistberörda afseende finnes visserligen redan härförinnan, men anser jag dock att åtskilliga utskänkingsställen fått plats alldeles för nära hamnarna. Sålunda äro de klagomål otaliga, hvilka såväl af när- boende enskilda personer som trafikanter och ångbåtsbefälhafvare höjts emot de ut- skänkingsställens inverkan på arbetena uti Södra hamnen, hvilka nu äro belägna å den emellan Södra Magasins- och Södra Esplanadgatorna liggande delen af Uni- onsgatan.

I öfrigt torde några skäl till förändringar beträffande härförinnan gällande bestämmelser angående de trakter af staden, der utskänkings- och utminuterings- ställen finnas må, enligt mitt förmenande icke vara af behovet påkallade.

Ivar Gordie.

I likhet med Magistraten anser äfven utskottet någon inskränkning i anta- let utskänkingsställen icke vara påkallad, helst utskottet icke kan hålla för sanno- likt att en sådan åtgärd skulle medföra de af Poliskammaren deraf väntade följder

till nykterhetens befrämjande. Om Poliskammarens klagan deröfver vore befogad att superiet bland arbetarebefolkningen på senare tid tilltagit, så torde detta snarare vara att tillskrifvas de goda tiderna och arbetarenes deraf ökade förtjenst, men icke större eller lättare tillgång på dryckesvaror. Bättre än genom någon minskning i antalet rättigheter motverkas för öfrigt missbruk af dessa rättigheter genom noggrann pröfning vid dessas utgifvande, såsom ock härförinnan ofta framhållits. Skulle för öfrigt inskränkning i antalet utskänkingsrättigheter beslutas, blefve, då samtliga dessa rättigheter för närvarande äro utgifna, följden häraf synbarligen den att någon eller några, som hittills klanderfritt skött sin utskänkingsrörelse, måste beröfvas rättighet dertill; och skulle utskottet för sin del icke vilja medverka till en dylik åtgärd.

Beträffande Poliskammarens uttalande att utskänkingsställen, afsedda hufvudsakligast för arbetarebefolkningen, icke borde tillåtas vid gator och allmänna platser, der denna befolkning för det mesta rör sig på väg till och från sitt arbete, och icke heller i närheten af stadens hamnar, är utskottet likaledes ense med Magistraten derom att detta önskningsmål, hvars berättigande äfven utskottet gern erkänner, lämpligast beaktas vid utgifvandet af de särskilda utskänkingsrättigheterna; hvarför ock i denna del af saken afvikelse från de för närvarande gällande bestämmingarna icke synes påkallad.

Utskottet får derfor vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att för sin del för perioden från den 1 juni 1898 till den 1 juni 1900 bestämma:

- a) antalet rättigheter till utminuteri af bränvin och sprit till fem;*
- b) antalet rättigheter till utminuteri af andra spritdrycker än bränvin och sprit till tjugufem; samt*
- c) antalet rättigheter till utskänkning af spritdrycker till femtiofem; äfvensom*

att utminuterings- och utskänkingsställen icke få finnas inom sjuette, sjunde och åttonde stadsdelarna och ej heller i första stadsdelen norr om Fredsgatan eller i de delar af fjerde och femte stadsdelarna, som äro belägna vester om Fredriksgatan, eller utanför stadens tullar;

att äfven i stadens öfriga delar hvarken utminuteri eller utskänkning af spritdrycker får bedrivas i omedelbar närhet af kyrka, skola, kasern, sjukhus eller sådant ställe, der större tillöpp af folk eger rum, likasom ej heller vid Salutorget, Vestra kajen och de till tullarna närmast belägna delarna af Östra och Vestra Henriksgatorna;

---

från hvilka förbud undantag dock får göras för hotell, belägna vid Salutorget, för platserna Alphyddan, Kaisaniemi, Sörnäs, Blekholmen, Högholmen och Brunns huset samt för teatrar och klubbar.

Vidare har utskottet fått emottaga följande handlingar.

MAGISTRATEN

i

HELSINGFORS,

den Jan. 1898.

N:o 502.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

På grund af stadgandet i § 10 uti Kejsrerliga förordningen den 2 April 1883, angående försäljning och utskänkning af maltdrycker, ankommer det å Magistraten att under innevarande Januari månad öfverlemna åt Herrar Stadsfullmäktige att besluta, till hvilket antal rättigheter till utskänkning af maltdrycker böra för tiden emellan den 1 Juni 1898 och den 1 Juni 1900 upplåtas, äfvensom i hvilka trakter af staden hvarje utskänkingsställe må finnas.

Antalet rättigheter till utskänkning af maltdrycker för innevarande period hafva bestämts till trettio, af hvilka tre varit förlagda inom första stadsdelen, sex inom andra, fem inom tredje, sex inom hvardera af fjerde och femte stadsdelarna samt två utskänkingsställena inom såväl sjette som sjunde stadsdelarna, hvaremot någon utskänkning af maltdrycker icke varit till bedrifvande medgifven i åttonde, nionde och tionde stadsdelarna samt ej heller å stadens afhysta område utom stadsplanen.

Då Magistraten nu öfverlemnar denna fråga till Herrar Stadsfullmäktiges pröfning och härjämte insänder ett utaf stadens Poliskammare på uppdrag af Magistraten afgifvet utlåtande i ämnet af den 8 innevarande Januari, får Magistraten såsom sin åsigt uttala att såväl antalet rättigheter till utskänkning som de angående placeringen af utskänkingsställena gällande bestämningar fortfarande borde i hufvudsak bibehållas oförändrade. Poliskammarens uti förenämnda skrifvelse framställda förslag att utskänkningen af maltdrycker måtte i tillämpliga delar underkastas enahanda bestämmelser, som för utskänkning af spritdrycker finnes stadgadt, kan Magistraten, på de skäl ett af Stadsfullmäktige år 1896 för enahanda ärendes beredning tillsatt utskott i sitt betänkande *) anført, icke förorda; och eme-

---

*) Tr. handl. n:o 5 för 1896.

dan, enligt Magistratens åsigt, de innehafvare af rättighet att utskänka maltdrycker, hvilka utöfvat sin rörelse utan att hafva gjort sig skyldiga till öfverträdelse mot gällande förordningar i ämnet, samt å hvilkas utskänkningsställen icke heller några ordningen störande uppträden egt rum, borde bibehållas vid sin utskänkningsrätt, anser Magistraten en inskränkning af antalet rättigheter icke på förhand böra föreskrivas; skulle deremot, på grund af skedda öfverträdelse eller inträffade ordningar, en del rättigheter blifva disponibla, så borde desamma icke omedelbart utgifvas och i hvarje händelse främst förbehållas matserveringsställen, hvarest yngre tjänstemän och den studerande ungdomen intaga sina måltider, men å hvilka ölutskänkning för öfrigt icke eger rum.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

G. v. Pfaler.

POLISMÄSTAREN

i

Helsingfors,

den 8 Januari 1898.

N:o 22.

Till Magistraten i Helsingfors.

Sedan Magistraten uti skrifvelse af den 23 sistvikne Oktober N:o 151 hos Poliskammaren anhållit om dess yttrande beträffande antalet rättigheter till utskänkning af maltdrycker, som för utskänkningsperioden 1 Juni 1898 till 1 Juni 1900 borde upplåtas, äfvensom beträffande de trakter af staden, där sådant utskänkningsställe finnas må, får i antydt afseende jag äran anföra följande:

Det allmänt öfverklagade tilltagande superiet bland stadens lägre arbetarbefolkning kan visserligen vara påverkadt äfven af ett flertal andra omständigheter än alltför ymnig och lätt tillgång på rusdrycker, men otvifvelaktigt är emellertid, enligt min mening, att en af hufvudorsakerna till detta beklagliga förhållande står att söka just uti den anförda omständigheten. Antalet af dessa utskänkningsställen är nämligen för närvarande så stort att det är förenligt med betydande svårigheter att få dem placerade så att icke arbetaren vid snart sagdt hvarje steg på sin väg mellan arbetsplatsen och hemmet är nödsakad att passera dessa lockelseställen, som fresta den af dagens tunga arbete mer än annars viljesvage arbetaren till — som afsigten vanligen är — ett kort besök, men hvilket, sedan de första glasen snart nog gjordt sin värkan, vanligen förlänges tills sista styfvern lemnat hans ficka,

därest ej lokalen derförinnan måste stängas, hvilket dock vanligen dröjer länge nog till följd däraf, att utskänkningens innehafvare vetat förskaffa sig såkallade värdshusrättigheter, som berättiga honom till lokalens öppenstående till långt senare timme än gällande maltdrycksförordning beträffande ifrågavarande slag af utskänkingsställen afser.

Med fästadt afseende å ofvanberörda förhållande har Poliskammaren vid afgifvandet af yttrande beträffande nu ifrågavarande allmänna stadganden rörande maltdrycksutskänkning för såväl innevarande, som den näst föregående utskänkingsperioden, påpekat nödvändigheten af att denna utskänkning måtte underkastas enahanda stadganden beträffande utskänkingslokalernas placering, som angående spritdrycksutskänkning fastställts, och får jag, öfvertygad som jag är att detta vore en i ordningens och nykterhetens intresse högst nödvändig åtgärd, återupprepa sagda yrkande. Vid behandlingen af nu ifrågavarande ärende för innevarande utskänkingsperiod fastställdes i enlighet med Poliskammarens derom gjorda framställning och på anförda skäl att, förutom å Vilhelmsgatan, ölutskänkingsställen ej heller finge förekomma å den ytterst starkt trafikerade Brunngatan. Att ordningen å denna gata till följd häraf varit bättre än förut, kan icke bestridas, men motverkas den vunna fördelen i högst betydlig grad deraf att ej mindre än tvänne ölutskänkingsställen finnas inrymda uti ett af husen, som med sin ena fasad vetter åt Brunngatan och den andra åt Östra Henriksgatan, med ingång visserligen från sistnämnda gata, men endast några alnar från den förra.

Med återhämtande af det ofvansagda får jag till pröfning hemställa ej mindre att utskänningen af maltdrycker, beträffande de platser af staden der utskänkingsställe finnas må, måtte, åtminstone i möjligt tillämpliga delar, underkastas enahanda bestämmelser, som för utskänkning af spritdrycker finnes stadgadt, än att dessas antal måtte minskas åtminstone med fem.

Ivar Gordie.

Jemväl uti denna fråga har utskottet i alla afseenden anslutit sig till Magistratens förslag; hvarför utskottet hemställer att Stadsfullmäktige ville för sin del fastställa

antalet rättigheter till utskänkning af maltdrycker under tiden från den 1 juni 1898 till den 1 juni 1900 till trettio, förlagda tre inom första stadsdelen, sex inom andra, fem inom tredje, sex inom hvardera af fjerde och femte stadsdelarna, två inom sjette och lika

många inom sjunde stadsdelarna, hvaremot utskänkning af maltdrycker icke skulle få bedrivas i åttonde, nionde och tionde stadsdelarna samt icke å stadens afhysta område utom stadsplanen.

Helsingfors, den 21 januari 1898.

R. Heimberger.

K. V. Bergman.

A. R. Frenckell.

K. H. Renlund.

Handlingar rörande förvärfvande för stadens räkning af särskilda magasinstitomter vid Magasinskajen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 16 December 1897.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 247.

Sedan till Drätselkammaren kännedom kommit, att Magistraten härstädes medels beslut af den 15 sistlidne November utdömt byggnaderna å magasinstitomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen, togs i Kammaren vid sammanträde den 18 i samma månad under öfvervägande, huruvida det icke skulle ligga uti stadens intresse att försöka återförvärfva sig ifrågavarande tomter, och voro samtliga Kammarens ledamöter derom ense, att den mark, dessa tomter upptaga, vore för staden högst behöflig. Det har nämligen visat sig, att med den ångbåts- och öfriga sjörörelse, som i samband med järnvägstrafiken å hamnbanan samt formansdriften redan nu försiggår invid och i närmaste närhet af Magasinskajen och det derå uppförda täckta varuskjulet, det öppna utrymmet härstädes är alldeles för inskränkt, för att denna olikartade rörelse skall kunna utan väsentlig störning uti en eller annan art deraf bedrifvas. Obestriddigen erfordrades här mera fri plats för uppläggande af varor, hvilka hvarken kunna eller böra införas uti varuskjulet, bredare gator för formansrörelsen och härmed förbunden på- och aflässning af gods, samt kanske främst och förnämligast utrymme för flera jernväggsspår; och med en tilltagande trafik på stadens hamnar skall anförda missförhållande naturligtvis blifva ännu mera kännbart. Vål äro nya kajer, varuskjul och magasin projekterade å Skatudden samt delvis till och med redan utförda, men då man tar hänsyn till framtiden samt besinnar den raska utveckling, hvori staden på alla områden befinner sig och hvilken — såsom att hoppas är — ännu säkert länge kommer att fortgå, borde enligt Drätselkammarens förmenande staden nu icke låta ett lämpligt tillfälle gå sig ur händerna, att genom beredande af mera utrymme vid Magasinskajen göra denna stadens härintills och kanske för all framtid förnämligast trafikplats än mera användbar och lämplig, än hvad den redan visat sig vara. Själffallet är att nödiga medel till liqviderande af köpeskillingen för tomterna vid Magasinskajen skulle komma att utgå ur inflytande tomtlösen, hvilken såsom ett kapital, enligt sakens natur och

stadsmyndigheternas derom fattade beslut, får användas endast till gatuplanerings- och andra dermed likartade arbeten, som öka värdet af stadens fasta egendom. Ett inköp af ifrågavarande magasinstitter kan derföre ock betraktas såsom ett utbyte af mindre värda, men flere eller större odisponerade titter mot värdefullare sådana. Att något väsentligare hinder för ett dylikt användande af tittlösen ej föreligger, finner man vid beaktande af det förhållande, att stora stadsdelar, i hvilka gatorna blifvit färdigt planerade och en mängd titter kunna vid efterfrågan säljas, föreligga på skilda håll. Samma tittlöseninkomst har dessutom år från år visat en stigande tendens; och då hvarken några mera presserande gatuplaneringar i närmaste framtid förestå eller hela köpeskillingen för magasinstitterna ovilkorligen behöfver upptagas uti ett års budget, utan, om så fordras, fördelas på flere års utgiftsstitter, så torde ej heller betäckandet af titternas inköpspris för staden medföra några nämnvärda svårigheter. Besjälad af dylik uppfattning, uppdrog Kammararen vid nämnda sammanträde åt en af dess medlemmar att försöka göra sig underkunnig om, till hvad pris magasinstitterna vid Magasinskajen möjligen kunde af staden inköpas, då ett vädjande till expropriationsrätt, hvilken uti ett fall som detta enligt gällande författning likväl icke borde kunna staden förvägras, såvidt möjligt borde undvikas och endast såsom en sista utväg tillgripas.

Emellertid har nu, såsom af här i afskrift närsluten skrifvelse till Kammararen för gårdagen framgår, egarene till magasinstitterna N:ris 3—8, för att såvidt på dem ankommer underlätta frågans lösning, anmält, att de dem tillhöriga 6 magasinstitterna stå staden till buds för ett pris af 20,000 mark per tomt, förutsatt att inköpsfrågan blir afgjord före utgången af nästkommande Februari månad. Och då vid behandlingen af ett dylikt ärende som detta, hvilket måste af Fullmäktige till förstärkt antal afgöras, någon tid icke är att försumma, anser sig Drättselkammaren redan nu böra med framställning i ärendet vända sig till Stadsfullmäktige, samt får i sådant afseende till Fullmäktiges bepröfvande vördsamt hemställa, huruvida ej nog vägande skäl föreläge för samtliga magasinstitters vid Magasinskajen återförvärfvande till staden, äfvensom föreslå att Fullmäktige ville för sin del besluta:

att antaga det nu gjorda anbudet att för stadens räkning inköpa titterna N:ris 3—8 vid Magasinskajen mot ett pris af 20,000 mark för enhvar tomt;

att bemyndiga Drättselkammaren att för samma pris per tomt underhandla om inköp af öfriga 6 titter derstädes;

att, för den händelse detta ej skulle lyckas Drättselkammaren, Stadsfullmäktige till Hans Kejsarliga Majestät ingå med ansökan om rätt att genom expropriation förvärfva staden dessa återstående 6 titter; samt

att för frågans definitiva afgörande hos Magistraten anhålla om utlysande af val af förstärkte Stadsfullmäktige.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

Th. Tallqvist.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Sedan Magistraten i Helsingfors medels beslut den 15 nästvikne November utdömt byggnaderna å magasinstitomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen, med den bestämning att dessa byggnader skola vara undanskaffade senast inom Mars månad 1899, hafva sagda tomters egare och disponenter förehaft gemensamma öfverläggningar angående de åtgärder som af berörda beslut påkallas.

Härvid hafva undertecknade, egare till tomterna N:ris 3—8, beslutit att bilda ett aktiebolag för tomternas bebyggande med magasin af tegel i två våningar, enligt redan uppgjorda ritningar, samt att till detta aktiebolag öfverlåta våra tomter till ett pris af tjugutusen (20,000) mark för enhvar af dessa tomter.

Emellertid har för oss uppgifvits, att inom stadens förvaltning förslag blifvit väckt angående samtliga de ifrågavarande magasinstitomternas inlösen för stadens räkning i ändamål att vinna nödigt utrymme för ökad antal jernvägsspar å denna plats.

Detta föranleder oss att icke omedelbart fullfölja åtgärderna för förenämnda aktiebolags stiftande och ombyggnadens förberedande, utan främst söka vinna visshet huruvida förslaget om tomternas inlösen till staden verkligen varder af vederbörande stadsmyndigheter omfattadt.

I sådant afseende hafva vi, för att såvidt på oss ankommer underlätta frågans pröfning, ansett oss böra härmedels hos Drätselkammaren vördsamt anmäla, att de oss tillhöriga 6 magasinstitomterna N:ris 3—8 stå staden till buds för ofvannämnda pris, 20,000 mark per tomt, förutsatt att inköpsfrågan blir afgjord före utgången af nästkommande Februari månad.

Till upplysning om vår byggnadsplan få vi närsluta en afskrift af det emellan oss träffade aftal. Och anhålla vi slutligen att Drätselkammaren, för den händelse att frågan om tomternas inlösen för stadens räkning förfaller, benäget ville utverka, att tvärgatan emellan tomterna N:ris 4 och 5, hvilken icke torde vara för tra-

fiken behöflig, måtte af staden utan ersättning afstås till det aktiebolag vi i sådan händelse skola stifta, för att i en gemensam komplex tidsenligt bebygga ifrågavarande magasinområde, inberäknadt sagda tvärgata.

Helsingfors den 15 December 1897.

J. H. Lindroos arfvingar.

genom *L. Mechelin.*

egare af tomterna N:ris 5 och 8.

Eudokia Koroleff.

genom *Alex. Koroleff.*

egare af tomten N:o 3.

N. Koroleff.

genom *Alex. Koroleff.*

egare af tomten N:o 6.

N. Matrosoff.

egare af tomten N:o 4.

Lars Krogius & C:o.

egare af tomten N:o 7.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 20 Jan. 1898.

N:o 20.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti skrifvelse för den 21 sistlidne December meddela Stadsfullmäktige, att Fullmäktige hos Magistraten anhållit om föranstaltande af val utaf fullmäktige i förstärkt antal för behandling af frågan om förvärfvande för stadens räkning af magasinostomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen, och anmoda Fullmäktige derjemte Drätselkammaren att taga i öfvervägande och föreslå de olika sätt för samteliga dessa tomters framtida användning, hvilka möjligen kunde ifrågakomma samt med förslag härom till Fullmäktige inkomma äfvensom tillika aflemna upplysning om det pris, hvartill magasinostomterna N:ris 1, 2 och 9—12 kunna för staden förvärfvas; och borde sagda förslag och upplysning till Fullmäktige afgifvas i så god tid, att de kunna förstärkta Stadsfullmäktige i samband med förenämnda ärende föreläggas.

För fullgörande af uppdraget har Drätselkammaren anmodat icke allenast vederbörande innehafvare af ofvan anförda magasinostomter, att till Kammaren uppgifva de pris, för hvilka de godvilligt ville till staden afträda eganderätten till sina magasinostomter, än ock Byggnadskontoret att inkomma med förslag till användningen af samteliga magasinostomter vid Magasinskajen. Och får Drätselkammaren härmed underrätta: att egaren af magasinostomten N:o 1, handlanden P. Worobjeff, därför fordrar ett pris af 40,000 mark; egaren af tomten N:o 2, handlanden H. O. Gesellius, 30,000 mark för sin tomt; samt administratörören i konsul Gösta Sundmans bo, vicehäradshöfdingen Gunnar Hjelt, dertill behörigen befullmäktigad, 25,000 mark

för enhvar af bemälde Sundman tillhöriga tomterna N:ris 9, 10, 11 och 12. Be-
träffande åter användningen af ifrågavarande tomter framhåller Byggnadskontoret,
att vid uppgörande i tiden af förslaget till spårplan å Magasinskajen ernåendet af
en praktisk anordning af jernvägsspåren derstädes väsentligen försvårades genom
det till buds stående trånga utrymmet mellan de förefintliga gamla magasinerna och
det nya varuskjulet, hvarföre ock en utvidgning af lossnings- och lastningsspåren
å Magasinskajen blifvit mer och mer af behofvet och den tillväxande trafiken på-
kallad. Och borde enligt Byggnadskontorets tanke ofta nämnda tomtplatser för
ingen händelse användas till uppförande derå af nya byggnader. Byggnadskonto-
rets åsigt i frågan om platsens användande sammangår således med den af Drät-
selkammaren i dess förra skrifvelse till Stadsfullmäktige i ärendet uttalade mening,
att magasinestomterna ovilkorligen blifva för staden behöfliga, för att större utrymme
kring det täckta varuskjulet å Magasinskajen må vinnas för jernvägs- och gatu-
trafik samt för tillfälligt upplag af gröfre, icke tak fordrande varor, hvilka sjöledes
eller per jernväg antingen inkomma eller utgå.

Då de för magasinestomterna N:ris 1, 2, 9, 10, 11 och 12 fordrade prisen
uppenbarligen äro för höga, om ock för de yttersta magasinerna i norr och söder,
isynnerhet för det förstnämnda kunde betalas några tusen mark mera än för tom-
terna inne uti tomtraden, torde ej annan utväg återstå, än att staden genom expro-
piation söker förvärfva sig desamma, för den händelse icke priset å dem kommer
att väsentligen fällas, sedan Fullmäktige till förstärkt antal fattat definitivt beslut
om samtliga 12 magasinestomters vid Magasinskajen återförvärfvande till staden
samt tomterna N:ris 3—8 blifvit af staden inköpta för det erbjudna priset af 20,000
mark per tomt. Drätselkammaren finner derföre icke något skäl till ändring uti
dess tidigare framställning i ärendet föreligga.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

Th. Tallqvist.

Sedan Magistraten i Helsingfors medels beslut den 15 nästvikna November
utdömt byggnaderna å magasinestomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen, hafva un-
dertecknade, egare af tomterna 3—8 sig emellan träffat följande aftal.

1:o) De oss tillhöriga sex tomterna skola bebyggas med nya magasin af
tegel i två våningar i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de redan år 1893 för
sådant ändamål uppgjorda ritningar, enligt hvilka byggnadskostnaden komme att

uppgå till ungefär 225,000 mark, eller 250,000 mark i händelse den i nästföljande punkt afsedda förstoring af arealen kommer till stånd.

2:o) Hos staden ansökes om rätt att med våra tomter få införlifva den emellan tomterna N:ris 4 och 5 belägna tvärgatan, för att den nya magasinsbyggnaden må kunna bilda en sammanhängande komplex; och begäres att sagda gatuområde må för ändamålet utan ersättning afstås.

3:o) För omförmälda gemensamma magasinsföretag skola vi bilda ett aktiebolag.

4:o) Till aktiebolaget aflåta vi våra förenämnda tomter för ett pris af tjugutusen (20,000) mark för enhvar af dem, eller således sammanlagdt 120,000 mark, i hvilken köpesumma ofvan berörda tvärgatas område inbegripes, därest detsamma af staden afstås på sätt här ofvan i punkten 2:o är anfördt.

5:o) Det för det nya magasinsbolaget behöfliga kapitalet anskaffas dels genom aktier dels genom amorteringslån.

6:o) Innan vi skrida till vidare åtgärder för bolagets stiftande och byggnadsföretagets påbörjande, skola vi dock, i anledning därpå att förslag om samtliga tomters vid Magasinskajen inlösen till staden säges hafva blifvit väckt, hos Drättselkammaren anmäla att tomterna N:ris 3—8 stå att köpas till det i punkten 4:o här ofvan upptagna priset af 20,000 mark per tomt; och bör i denna anmälan framhållas att inköpet, ifall staden därpå reflekterar, borde komma till stånd inom utgången af Februari 1898, på det i motsatt fall tid blefve öfrig för oss att till våren förbereda byggnadsarbetets igångsättande.

Detta aftal, som genom våra underskrifter bekräftas, är upprättadt i tvenne exemplar, af hvilka det ena förvaras hos L. Krogius det andra hos L. Mechelin.

Helsingfors den 13 December 1897.

J. H. Lindroos arfvingar.

genom *L. Mechelin.*

egare af tomterna N:ris 5 och 8.

Eudokia Koroleff.

genom *Alex. Koroleff.*

egare af tomten N:o 3.

N. Koroleff.

genom *Alex. Koroleff.*

egare af tomten N:o 6.

N. Matrosoff.

egare af tomten N:o 4.

Lars Krogius & C:o.

egare af tomten N:o 7.

Beredningsutskottet

föreslår att förstärkte Stadsfullmäktige ville besluta:

att, för erhållande af nödigt utrymme till utvidgning af lastnings- och lossningsplatserna vid västra kajen och för utläggning i mån af behof af nya jernvägsspår och andra för underlättande af trafiken erforderliga anordningar, magasin stomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen skola för stadens räkning inlösas;

att åt ordinarie Stadsfullmäktige öfverlemna att utverka här af föranledd ändring i stadsplanen;

att uppdraga åt Drätselkammaren att emellertid, derest frivilliga aftal härom kunna träffas, i förberördt afseende inköpa tomterna N:ris 3—8 för det af egarene betingade pris af 20,000 mark för hvarje; tomterna N:ris 2, 9, 10 och 11 för ett pris af högst 20,000 för hvarje, hörntomten N:o 1 för högst 28,000 mark och hörntomten N:o 12 för högst 25,000 mark;

att de tomter, hvilka icke kunna emot förenämnda pris genom frivilligt aftal förvärfvas, skola i expropriationsväg inlösas, i hvilket afseende åt ordinarie Stadsfullmäktige öfverlemnas att, sedan förberörda ändring i stadsplanen utverkats, vidtaga härför erforderliga åtgärder;

att, af de för tomternas inköp eller expropriation samt områdets planering m. m. erforderliga kostnader, 200,000 mark skola utgå ur de medel som inflyta å det obligationslån stort 7,000,000 mark, staden genom K. Senatens beslut af den 4 Augusti 1897 undfått tillstånd att upptaga, hvaremot återstoden af kostnaderna för företagets realiserande skall bestridas med ordinarie inkomster; samt

att åt ordinarie Stadsfullmäktige uppdraga att vidtaga alla öfriga åtgärder, som af ofvanstående beslut kunna föranledas.

Utlåtande angående föreslagna partiella förändringar i stadens räkenskapsväsende.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors.

den 27 Januari 1898.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 27.

Jemte öfversändande af revisorernas berättelse öfver verkställd granskning af stadens räkenskaper och förvaltning under år 1896, hafva Stadsfullmäktige uti skrifvelse för den 10 Augusti 1897 anmodat Drätselkammaren att taga i öfvervägande de af revisorerne föreslagna partiella förändringarna i stadens räkenskapsväsende och med yttrande härom i sinom tid till Fullmäktige inkomma.

Såsom närmare framgår af revisionsberättelsen för år 1896 (Stadsfullmäktiges tryckta handlingar N:o 25 för år 1897) pag. 4 och 5, hafva revisorerne funnit en viss olikhet rådande i uppställningen och verificeringen af de skilda förvaltande nämndernas redovisningar, hvilken skiljaktighet emellertid ej, utom i enskilda fall såsom med byggnads- och vattenledningskontorens räkenskaper, vore af förhållandena med nödvändighet betingad, utan kunde för brandverket, polisinnrättningen, helsovårdsnämnden och kommunala sjukhuset, fattigvården samt undervisningsväsendet ordnas likformigt. Medan nämligen uti kommunala sjukhusets och fattigvårdens reglemente finnes skildt stadgadt om ekonomiförvaltningen och sättet, hvarpå de för dessa inrättningar erforderliga förskotten skola lyftas och redovisas, finnes härmed konforma bestämmelser deremot icke för liqviders verkställande och redovisningars afgifvande vid brandverket, polisinnrättningen och folkskolorna. Derföre har det ock synts revisorerne önskvärdt att i nämnda förvaltningsgrenars reglementen skulle intagas nödiga föreskrifter om skötseln af ekonomin, i den händelse införandet af större likformighet i redovisningssystemet skulle vinna Stadsfullmäktiges beaktande.

Med föranledande häraf har Drätselkammaren inhemtat såväl Drätselkontorets som Brandkommissionens, Poliskammarens och Folkskoledirektionens yttrande i ärendet. Och framgår till först af Drätselkontorets yttrande, att revisorernas förslag går ut derpå, att vid alla stadens förvaltande nämnder och styrelser ekonomin skulle i dess helhet och speciellt såvidt det rör utbetalningar af hvad slag de vara må skötas och verkställas af någon härmed särskildt uppdragen, nämndens eller styrelsens tjänsteman, åt hvilken på den förvaltande myndighetens requisition skulle

af Drätselkammaren utanordnas förskotter, för hvilka sedermera månadtligen skulle redogöras, såsom allt fallet är vid Fattigvårdsstyrelsen och Maria sjukhuset. Vid utgifters för brandverket, polisinrättningen och folkskolorna liqviderande hade nämligen detta förskottssystem tillämpats endast delvis. Sålunda hade vid brandverket Brandmästaren och vid polisinrättningen Poliskammarsekreteraren på respektive Brankommissionens och Poliskammarens requisition månadtligen uppburit förskotter till jemt kalkylerade, i specifika poster angifna belopp för bestridande af brand- och poliskonstaplars m. fl. funktionärers aflöning, beklädnad och kosthållning, utan att annat vidare verifikat för utgifternas verkliga liqviderande sedermera till Drätselkammaren eller Drätselkontoret inlemnats. Vid folkskolorna hade folkskoleekonomen på Folkskoledirektionens requisition likaledes månadtligen fått lyfta förskotter i runda tal och utan särskildt afgifvet ändamål för medlens användande, likväl uteslutande afsedda till sådana utbetalningar, som falla inom budgetens titel: „Öfriga kostnader“ vid folkskolorna, och hade för dessa förskotter med behörigen kvitterade och af folkskoleinspektorn godkända verifikater månadtligen redovisats. Mundtligen har vidare föreståndaren för Drätselkontoret, Kamrer Holmberg meddelat, att revisorernes förslag till en del varit föranledt af den lättnad, det skulle bereda dem, som sin instruktion likmätigt arbeta på afdelningar vid granskningen af stadens räkenskaper, då sålunda hvarje nämnds eller styrelses räkenskaper blefve ett helt för sig, åtskilda från alla andra; och skulle klarligen härigenom ock en god del af Drätselkontorets, isynnerhet kassörens arbete och besvär aflyftas. Drätselkontorets ifrågavarande yttrande innehöll dessutom närmare förslag för ordnande af Brankommissionens, Poliskammarens och Folkskoledirektionens räkenskapsväsende vid eventuel tillämpning af revisorernes önskningsmål; och utbad sig Drätselkammaren derföre anförda myndigheters yttrande specielt beträffande dessa Drätselkontorets förslag.

Ett formligt afslag på förslagen, hvilka i hufvudsak kunna inrymmas deri: att ifrågavarande förvaltande myndigheters ekonomi anordnas i form af förskotter till vederbörande ekonom och att för förskotten månadtligen redovisas med fullständigt verifierande, af respektive nämnder eller deras ordförande granskade och godkända rapporter, samt att för systemets genomförande erforderliga tillägg i nämndernas instruktioner utverkas, innehålla Drätselkammarens från ofvanomnämnda myndigheter tillhandakomna yttrande visserligen icke, men vilkor i öfrigt, såvidt det rör Brankommissionen och Folkskoledirektionen, hvilkas godkännande Drätselkammaren för sin del icke kan förorda och redan af detta skäl — förutom af andra som här längre fram skola anföras — nödgas föreslå att den räkenskapsförändring revisorerne afsett finge förfalla. Brankommissionen anför nämligen, att Kommissionen, hos hvilken stadens nuvarande brandmästare förklarar sig villig att handhafva nämnda ekonomiförvaltning, för sin del har intet att anmärka mot Drätselkontorets förslag, dock under förutsättning att, ifall förslaget godkännes, ej mindre $\frac{1}{2}$ punkten 1 mom. 4 § i brandordningen för staden af den 17 November 1882 un-

dergår deraf betingad ändring, än ock i samma brandordning införes stadgande i syfte att fritaga Brandkommissionen från all ansvarighet för hos brandverkets ekonomiförvaltare möjligen uppkommande kassabrist. Och Folkskoledirektionen yttrar, att den, sedan den tagit ärendet till ompröfning, anser sig för sin del icke hafva skäl att motsätta sig den föreslagna reformens genomförande, då folkskoleekonomen, Magister G. Dreijer, förklarar sig villig att mot en ifrågasatt förhöjning i arvodet af 1,000 mark per år påtaga sig det betydligt utvidgade arbetet, och folkskolornas inspektor, Magister V. Öhberg, gått in på att utföra granskningen af de kassarapporter, som ekonomen månadtligen egde afgifva; dock vill direktionen uttryckligen framhålla, att den i allmänhet icke kan påtaga sig något som helst ansvar för förvaltningen af de betydande summor, som enligt förslaget komme att anförtros folkskoleekonomen, äfven om denne tjänsteman såsom hittills tillsattes af folkskoledirektionen. Poliskammaren slutligen har intet emot förslaget att anmärka, emedan ett dermed — såvidt det berör arbete, besvär och ansvarighet — enligt tillvägagående, på endast obetydande undantag när, sedan en lång följd af år vid polisrättningen tillämpats och blott rörande redovisningen kunnat anses bristfälligt. Med afseende å det ökade arbete och den större ansvarsskyldighet, isynnerhet sedan polisrättningens omorganisation numera vunnit stadsfästelse, som emellertid tillskyndas den person, hvilken ombetrodde Poliskammarens ekonomieförvaltning — lämpligast såsom hittills dess sekreterare — anser Poliskammaren att honom därför borde tilldelas en ersättning af 500 mark per år. Enligt Poliskammarens förmenande kunna de aldra flesta och största vid polisrättning förekommande utbetalningar icke verkställas genom Drätselkontoret; och framhålles såsom exempel härpå, hurusom redan utbetalningen af polisbetjeningens löneförmåner är förenad med sin särskilda bokföring, derigenom att de i afföningslistorna upptagna lönebeloppen i de flesta fall icke tillfalla löntagaren oafkortade utan efter vissa afdrag såsom: afdrag af afgifter för befordran och afsked, hvilka förstnämnda afgifter icke kunna innehållas på en gång utan i mindre poster, tills den bestämda afgiften vanligen inom 4 à 5 månader blifvit till fullo inbetald; afdrag för lån, som i mindre poster af Poliskammardjoureringsmedel utlånats åt polisbetjeningen emot månadtlig återbetalningsskyldighet; afdrag till månadtlig afbetalning af poliskonstaplarnes skuld till skraddare för förfärdigade uniformskläder; afdrag som uppstå i följd af att polisbetjente för vårdslöshet bestraffats med förlust af någon del af sin lön; äfvensom slutligen afdrag för enskilda personers fordringar, för hvilka införsel i lön beviljats eller godvillig betalning från lönen utlofvats. Samma särskilda bokföring erfordras äfven för polisbetjeningens beklädnadsmedel. På grund häraf och då Poliskammarsekreteraren redan i och för tjänsten är ganska strängt upptagen, vore det ingalunda enligt Poliskammarens åsigt obilligt, att han komme i åtnjutande af anförda ersättning för ett betungande och ansvarsfullt uppdrag, som egentligen icke åligger honom.

I anledning af revisorerne här ofvan framhållna anmärkningar beträffande

Brandkommissionens och Poliskammarens bristfälliga redovisning af till Brandmästaren och Poliskammarsekreteraren utanordnade förskottet vidtog Drätselkammaren på Drätselkontorets derom gjorda framställning sådan anordning att för desamma under största delen af förlidet år redovisats genom behöriga, med verifikater försedda rapporter; och är härmed enligt Kammarens åsigt det verkliga missförhållande afhjelpat, hvarom revisorerne af 1896 års räkenskaper med fog gjort anmärkning. En indragning af dessa förskott, då med dem skulle bestridas bland annat manskapets vid brandverket proviantering och polisbetjeningens beklädnad samt aflönande af hvardera verkens betjente, som ej få från sina tjänsteplatser afvika ens för uppbärande af sin lön, kunde klarligen ej komma i fråga. Men för en utvidgning af detta förskottssystem till samma omfattning, som är fallet vid fattigvården och Maria sjukhuset, kan Drätselkammaren ingalunda finna fullt skäl uti den af revisorerne påpekade likformigheten uti liqviderande af utgifterna vid de skilda stadens förvaltande nämnder. Om antingen alla dessa utgifter för en del nämnder, såsom också för de Drätselkammaren underlydande kontoren, Byggnads-, Vattenlednings-, Trafik- och Hamnkotoret, betalas af Drätselkontoret, eller en del utgifter genom detta kontor och en annan del genom särskilda ekonomer, medan slutligen några inrättningar genom egna ekonomer eller sysslomän sjelfva med i förskott uppburna medel bestrida alla sina utbetalningar, så kan enbart derigenom ingalunda uppstå någon som helst oreda uti stadens räkenskapsväsende. Och hvad beqvämligheten för revisorerne vid räkenskapernas granskning vidkommer, så kan också den ordnas genom det enkla arrangement, som från och med detta år i Drätselkammaren vidtagits, nämligen att alla till samma hufvudtitel i budgeten hörande räkningar så särskildt för sig utanordnas, att de för hela året kunna uti skilda häften inbindas. Härför är således ingalunda en så radikal förändring från det bestående förhållandet som revisorerne uppställt såsom önskningsmål af nöden. På alla dessa skäl och som ett strikte genomförande af revisorerne förslag skulle för staden medföra icke allenast en ökning i utgifter genom aflönande af särskilda ekonomer vid hvarje förvaltande nämnd utan ock, enligt Drätselkammarens förmenande, en minskad säkerhet uti dess penningförvaltning, får Drätselkammaren härmed vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige beträffande den ifrågasatta partiela förändringen i stadens räkenskapsväsende ville låta bero vid de af Drätselkammaren deri redan vidtagna, här ofvan anförda åtgärder.

Ehuru Drätselkammaren vid ärendets behandling nogsamt beaktat, att uti hvarken den för staden gällande brand- eller polisordningen, än mindre uti nådiga förordningen angående folkskolor i städerna ingår någon bestämning, som gáfve stöd för anlåtande af brandmästaren, poliskammarsekreteraren och folkskoleekonomerna till liqviderande med i förskott uppburna medel af staden åliggande utbetal-

ningar för en hvar af dessa inrättningar, torde likväl, med afseende derå att något annat nytt uti ett sedan många år tillbaka bestående förhållande nu icke tillkommit än en effektivare kontroll öfver de förskotterade medlens behöriga användning och då nämnda funktionärers anlåtande utöfver deras egentliga åligganden beror på godvillig öfverenskommelse eller aftal, med ändring af uppräknade instruktioner och förordning i och för inryckande deri af bestämmelser i det syfte, förevarande sakförhållande möjligen kräfde, kunna anstå till dess brand- och polisordningen af andra mera vägande skäl komme att undergå omarbetning samt en skild, folkskolekonoms hela verksamhet omfattande instruktion kan anses af behovet påkallad.

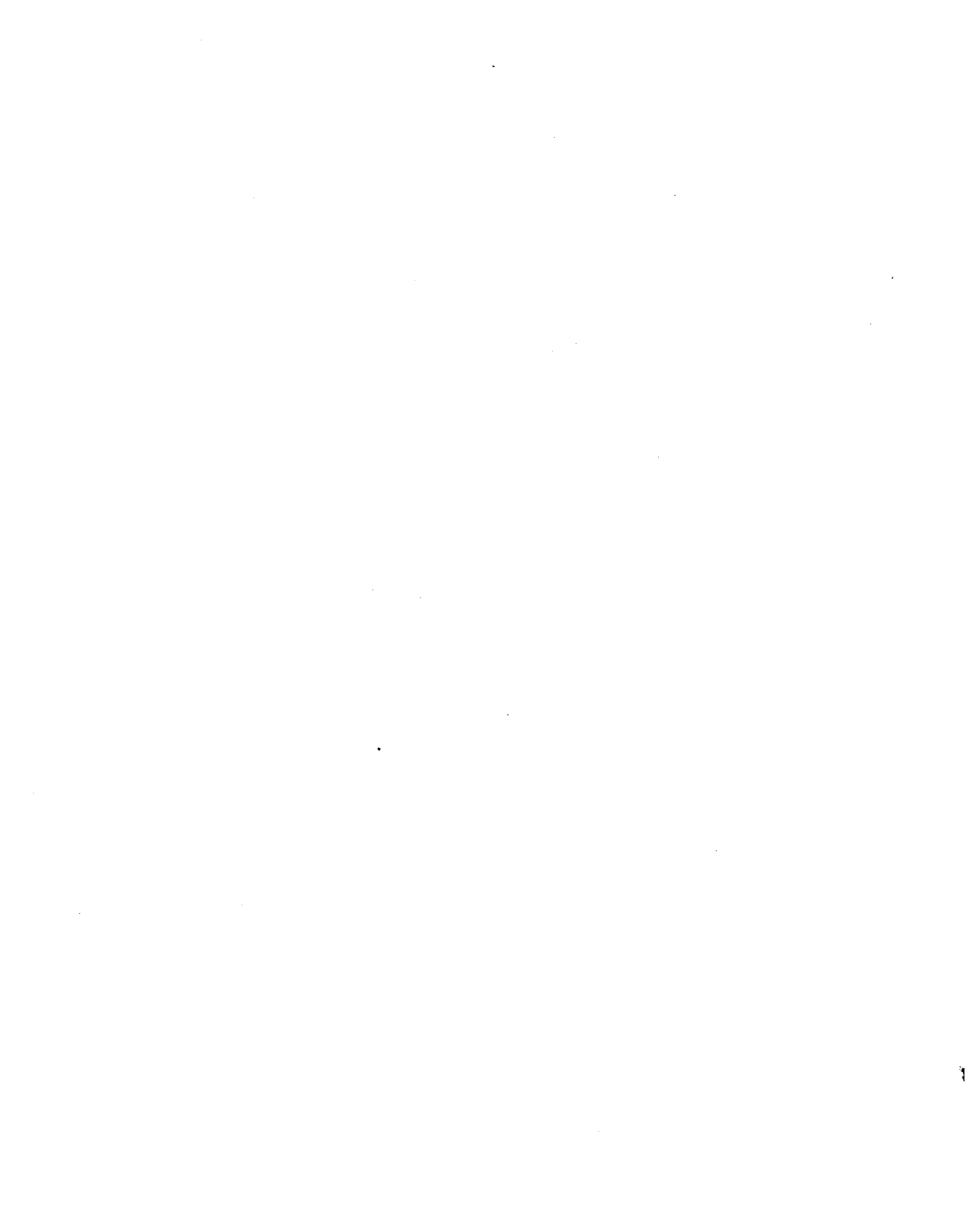
På grund af Poliskammarens derom gjorda framställning och med hänvisande till de motiv därför Poliskammaren anført, får Drätselkammaren slutligen i detta sammanhang hos Stadsfullmäktige vördsamt hemställa:

att åt Poliskammarsekreteraren Axel Lucander beviljades från och med innevarande år ett arvode af 500 mark per år för verkställande af en del utbetalningar vid polisinrättningen i staden, att utgå för detta år ur Stadsfullmäktiges dispositionsmedel och framdeles såsom en särskild post i årsbudgeten upptagas.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christiernson.

Th. Tallqvist.

*Utskottsbetänkande angående anslag till läsesalen och afton-
skolan i Hermanstad.*

I en till Stadsfullmäktige stäld skrift af den 22 november 1897 hafva arbetsledaren J. W. Lundqvist, villaegarene K. J. Nilsson och Herman Santala samt öfverstinnan Sigrid af Forselles, den sistnämnda i egenskap af ordförande i den uti Hermanstad arbetande „syföreningen för fattiga mödrar“, anhållit om anslag för underhållet af läsesalen i Hermanstad, specificeradt sålunda:

för hyror	Fmk 420: —
„ ved och lyse	„ 200: —
„ bibliotekarien, städning och renhållning	„ 180: —
„ inbindning af äldre böcker, inköp af nya och tidningsprenumeration	„ 400: —
	Fmk 1,200: —

till hvilket belopp för den händelse, att i inrättningen skulle inrymmas äfven öfningslokal för Hermanstads brandkårs musikkommando, skulle komma hyra för ett rum med ved . . . . .

„ 200: —
Fmk 1,400: —

Beträffande sagda ansökning har undertecknad Nummelin, hvars yttrande i ärendet af Stadsfullmäktige infordrats, framhållit att behovet af en samlingslokal för de särskilda föreningarna inom Hermanstad och Majstad visserligen icke kunde förnekas. Men då Stadsfullmäktige vid fastställandet af budgeten för 1898 för skolundervisningen å Gumtäckt beviljat 7,000 mark och de lokaler, som upphyrdes för skolorna, jemväl borde kunna å därför lämpliga tider användas af berörda föreningar, äfvensom nämnda anslag, äfven om en dylik anordning skulle befinnas vara mindre tillfredsställande, borde vara fullt tillräckligt för läsesalens behof, om undervisningen å Gumtäckt ordnades icke efter mönster af stadens folkskoleväsende utan i öfverensstämmelse med gällande folkskoleförordning, så borde vidare bidrag för omförmälda ändamål icke ifrågakomma. — Med anslutning härtill har äfven Drätselkammaren föreslagit att Stadsfullmäktige, hänskjutande ärendets vidare be-

redning till den för Gumtäckt tillsatta folkskoledirektionen, ville afslå berörda anhållan om ett särskildt anslag för ifrågavarande läsesal.

Vidare hafva arbetsledaren Lundqvist samt villaegarene P. J. Svensson och Nilsson i en den 26 november 1897 dagtecknad, till Stadsfullmäktige inlemnad skrift ansökt om att det understöd, som bestyrelsen för Hermanstads praktiska aftonskola hösten år 1896 af Stadsfullmäktige erhållit, eller 400 mark om året, måtte af Fullmäktige höjas. I sådant afseende hafva sökandene anfört att de få yrkeskunniga handtverkare, som funnes i Hermanstad, icke med skäl kunde uppfordras att utan ersättning biträda vid skolan. Yrkesundervisningens ordnande erfordrade förty efter sökandenes beräkning ett anslag af vidpass 300 mark. För anskaffande af undervisningsmaterial behöfdes 450 mark. Vidare åtginge till värme, ljus och städning 100 mark. Sökandene, som derjemte förutsatte att skolan äfven framgent skulle få hyresfritt disponera lokal i läsesalen, hafva slutligen hemställt att Fullmäktige ville öfverflytta bestyrelsens för aftonskolan mandat på folkskoledirektionen i Hermanstad.

I afgifna yttranden hafva Drätselkammaren och undertecknad Nummelin föreslagit att då, såsom redan nämnts, i årets budget upptagits ett anslag af 7,000 mark för skolundervisningen å Gumtäckt, något särskildt anslag för omordade aftonskola icke skulle beviljas, utan ordnandet af äfven denna skolangelägenhet öfverlemnas åt den för folkskolorna i Hermanstad tillsatta folkskoledirektionen.

Vid sammanträde den 14 nyssvikne januari hafva derpå Fullmäktige åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet, hvar efter utskottet medels Fullmäktiges remiss af den 8 dennes fått emottaga en af bestyrelsen för aftonskolan till Fullmäktige afgifven berättelse jemte redovisning öfver skolans verksamhet.

Såsom i ansökningshandlingarna nämnts, hafva Stadsfullmäktige tidigare, den 20 oktober 1896,¹⁾ till underhåll af ifrågavarande aftonskola beviljat 400 mark om året, hvilket anslag utgått ur förvaltningskostnaderna för Gumtäckt. Vid detta bidrag torde ock aftonskolan böra fortfarande bibehållas. Men finner utskottet för sin del icke skäl att föreslå någon förhöjning af anslaget. Hvad i aftonskolan erbjudes, eller yrkesundervisning, meddelas nemligen jemväl i den af staden med bidrag af allmänna medel underhållna lägre handtverksskolan å Berghäll, i hvars tre finska och två svenska klasser elever mottagas också från andra kommuner och utan några som helst inträdesfordringar. Kostnadsfri lokal torde dock kunna beredas åt skolan i folkskolornas å Gumtäckt lokaler, hvilka stå obegagnade de timmar på aftonen då de kunna för aftonskolan behöfvas. Sökandenes förslag, att omsor-

¹⁾ Årsberättelsen för 1896 pag. 68 o. 69.

gen om aftonskolan måtte öfverlemnas åt folkskoledirektionen i Hermanstad, kan utskottet icke omfatta.

Äfven läsesalen i Hermanstad har redan förut af Stadsfullmäktige ihågkommits med understöd, den 11 juni 1895¹⁾ med 500 mark ur utskänkings- och utminuteringsbolagens vinstmedel och den 4 mars 1897 med 600 mark. Något ytterligare anslag anser utskottet icke böra läsesalen beviljas. Samma ändamål som läsesalen betjenar den i Folkets hem uti Sörnäs inrymda, af staden underhållna filialen till stadens folkbibliotek och läsesal, och torde denna filial icke vara så långt aflägsen från Hermanstad och Majstad att icke befolkningen i dessa förstäder beqvämligen skulle kunna begagna sig af densamma och att underhållet af en särskild sådan läsesal i Hermanstad på kommunens bekostnad skulle vara motiveradt. Det får för öfrigt icke förglömmas att Hermanstad och Majstad, ehuru belägna på staden tillhörig mark, icke i kommunalt hänseende tillyda staden samt att derstädes bosatta personer erlægga utskylder icke till staden, utan till Helsing kommun.

Skulle likväl äfven åt läsesalen utrymme kunna beredas i folkskolornas uti Hermanstad och Majstad lokaler, utan att intrång i skolornas verksamhet derigenom sker, synes staden kunna i sådan måtto tillmötesgå bestyrelsens understödsbegäran.

På anförda skäl föreslås vördsamt

att föreliggande ansökningar om förhöjdt bidrag till aftonskolan samt om förnyadt understöd åt läsesalen i Hermanstad måtte af Fullmäktige afböjas;

men att Fullmäktige ville uppdraga åt direktionen för folkskolorna i Hermanstad och Majstad att såvidt möjligt bereda rum jenväl åt ifrågavarande inrättningar i de lokaler, som af nämnda folkskolor begagnas.

Den af bestyrelsen för aftonskolan i Hermanstad afgifna berättelsen jemte ett sammandrag af bestyrelsens redovisning öfver skolornas inkomster och utgifter närslutes betänkandet.

Helsingfors, den 18 februari 1898.

J. A. Nordman.

Ernst Nordström.

Carl Nummelin.

¹⁾ Årsberättelsen för 1895 pag. 53.

Hösten 1895 öppnades af några för saken intresserade personer en söndagsskola för förstadens i skolåldern varande barn. Hufvudändamålet dermed var att meddela endast den religiösa undervisningen, sådan den i dylika skolor gifves. Den stora tillströmningen af elever, (vid julfesten omkring 100 och vid vårterminens slut öfver 150) äfvensom barnens ringa läskunskap gjorde emellertid, att skolans garantier och lärare fingo sina ögon öppnade för det stora missförhållande, som rådde i förstaden vis a vis barnens skolgång. Efter att vid åtskilliga tillfällen rådgjorts om möjligheten att åstadkomma en ändring i detta förhållande beslöts att sammankalla ett möte för diskussion af saken. Väl vetande att snar och verksam hjälp icke stod att fås från det håll, hvarifrån en sådan egentligen hade bort sökas, — nämligen från Helsinge kommun — (orsakerna därtill voro flere) måste vi tänka på att hjälpa oss själfva. Efter mycket diskuterande fattades beslut att ingå till Helsingfors stadsfullmäktige med anhållan om ett årsbidrag af 1,400 mark till en småbarnsskola, hvartill fri lokal m. m. utlofvats. I sammanhang med denna småbarnsskola och i dess lokal skulle yttermera öppnas en aftonskola, särskildt afsedd för den halfvuxna ungdom, som i lättja fördref sin dag längs landsvägen och på gårdar och i gränder utöfvade allt möjligt ofog. För att få de härför erforderliga arbetsverktygen och materialerna begärdes yttermera 400 mark.

Det var nämligen ett känt förhållande från söndagsskolan och tidigare utöfvad likartad verksamhet i en annan del af landet, att dessa „gatpojkar“ icke gerna vilja låta förmå sig att bevista någon ordentlig skola, där disciplin och ordning utöfvas, utan måste arbetet bland dem, såvida man ville utöfva något inflytande på deras obändiga och förvildade natur, ordnas på annat sätt. Ett bland de verksammaste medel härtill hade handarbete visat sig vara i synnerhet i fall tillbörlig omvexling bereddelse eleverne; därtill skulle populär elementarundervisning meddelas, men äfven den endast i små portioner, allt för att så småningom väcka till lifs det slumrande begäret efter vetande och kunskap, som hvarje människa, äfven i ett tillstånd af förnedring, eger. Erfarenheten hade äfven lärt oss att gifmildhet, parad med urskilnad, förmått uppmjuka ett redan hårdnadt hjärta, och att anställandet af smärre fester, där the med bröd eller annan förfriskning erbjöds och förevisning och förklaring af planscher eller laterna magicabilder m. m. egde rum, utöfvade ett förädlade inflytande och borde blifva ett af de verksammaste medlen för att få aftonskolan populär bland dem den ville utöfva sitt inflytande.

Efter att hafva väntat ungefär $\frac{3}{4}$ år, erhöll bestyrelsen på senhösten 1896 slutligt utslag på sin anhållan, däri aftonskolan beviljades ett anslag af 400 mark men däremot ingenting åt den tillämnade småbarnsskolan, i hvars lokal aftonskolan skulle hafva fått rum, och af hvars lärarinna dess elever skulle fått undervisning i elementarämnen. Äfven skolmaterialen hade kunnat blifva gemensam för de båda skolorna. För att ej visa oss ovärdiga det förtroende Herrar Stadsfullmäktige lämnat oss och ej släppa ett godt tillfälle ur händerna, beslöt bestyrelsen, änskönt den väl uppfattade det svåra i situationen, att emottaga de beviljade medlen och öppna

skolan. Någon annan lokal, än den s. k. läsesalen, kunde ej gerna komma i fråga, ty genom folkskoleläraren Werkkos där inlogerade „normalskola“ blefvo vi i tillfälle att åtminstone låna därvarande, för oss nödvändiga bord, bänkar, taflor, m. m. För att emellertid anskaffa nödiga tillskottsmedel (vid uppgjort kostnadsförslag steg summan till närmare 1,000 Fmk, inbegripet hyra, ved, ljus, m. m.) åtog sig en medlem af bestyrelsen att besöka några för sin gifmildhet kända personer, och erhöles på så sätt ungefär 200 mark, som skulle utfås in natura och i sådana varor, hvaraf skolan hade behof. Dessa varmhjärtade personer voro Herrar Renlund, Tallberg, Lesch, Thorn & Andersson, Rydman, Marklund, Raumo läderhandel, Nummelin m. fl., hvilkas godhet möjliggjorde att skolan kunde begynna sin värksamhet i Januari 1897.

Inskrifningen skedde den 15 Januari och skolan öppnades den 19 med 12 elever, däraf en del förut ej besökt någon skola alls (en 16-åring kunde ej ens läsa), en annan del ett eller par år gått i småbarnsskola, samt en del — ett fåtal — fortsättningsvis gick i folkskola. Till en början sköttes undervisningen uteslutande af ordf. och ekon. i bestyrelsen, med tillhjälp af tre handverkare, arbetsförmän från Sörnäs Tukthus, men från början af Februari erhöles hjälp af en folkskolelärarinna, fröken Johansson från Helsingfors. Något senare, eller den 19 i samma månad, lyckades ordföranden få en lärarinna till, fröken Ström, äfven denna en folkskolelärarinna från Helsingfors. Med arbetet fördeladt mellan sig skötte dessa fyra undervisningen på vårterminen med sammanräknadt 57 arbetsdagar (skolan var i verksamhet tisdagar, onsdagar, torsdagar och fredagar). Största elevantalet var 16 eller så många som kunde få plats vid de bord och med de arbetsverktyg, som funnos; därutöfver bevistades skolan af ett varierande antal auskultanter för hvarje kväll. Minsta antalet elever var den 23 April, då endast 3 gossar voro närvarande. Under tiden från skolans öppnande till medlet af April var elevantalet ganska stabilt; på våren syntes lusten till frihet åter vakna, och allt flere elever uteblefvo. Medeltalet elever för dagen under vårterminen var 11 och arbetsordningen var sålunda fördelad:

Tisdag. Religion från $\frac{1}{2}7$ till $\frac{1}{2}8$ och $\frac{1}{2}8-9$ e. m. träslöjd.

Onsdag. Historie & Geografi från $\frac{1}{2}7-\frac{1}{2}8$ och $\frac{1}{2}8-9$ e. m. skomakeriarb.

Torsdag. Innanläsning från $\frac{1}{2}7-\frac{1}{2}8$ och $\frac{1}{2}8-9$ e. m. skradderiarb.

Fredag. Stilskrifning från $\frac{1}{2}7-\frac{1}{2}8$ och $\frac{1}{2}8-9$ e. m. teckning.

Emedan de biträdande lärarinnorna hade lång väg till skolan och tillfälliga förhinder nu och då uppstodo för dem, kunde icke läseordningen strängt följas; de tillfälliga festerna och den omständigheten att till aritmetikundervisning och sång äfven anslogos ett antal timmar bidrogo äfven till att arbetsordningen något varierade.

Höstterminen begynte den 17 September och fortgick med ungefär samma läse- och arbetsordning som vårterminen. Innanläsningen utbyttes dock mot aritmetik, och teckningen mot sång. Lärarekrafterna voro äfven förstärkta med folkskolelärarinnan fröken Manström, som dock i följd af sjukdom var större delen af

terminen hindrad att infinna sig, och läraren Kunnas. Högsta elevantalet var äfven nu 16 och minsta 4 med ett medeltal af 15,5 per afton. Handtverken voro desamma, som på vårterminen. Planen att upptaga på skolans program trädgårds- och sjömansarbeten kunde ej realiseras af orsak, att passlig jord ej fanns att tillgå och att den person, som åtagit sig undervisa i segelsömnad m. m., till följd af sjukdom var hindrad att infria sitt löfte. — Äfvenså har ett färre antal fester, än hvad ursprungligen ämnadt var, blifvit hållna; äfven de planerade utfärderna på sommaren måste inhiberas, hufvudsakligen i följd af brist på medel. Afsaknaden af erforderliga planschverk och åskådningsmaterial har äfven gjordt att skolans möjliga framgång betydligt reducerats. Under handtverkstimmarna ha eleverna fått lappa och laga sina skodon med skolans material. Åt de tvenne skickligaste eleverna öfverlemnades vid vårterminens afslutning blusar, af dem själf förfärdigade, dessutom fick enhvar ett förkläde. Vid julfesten fingo trenne elever hvar sitt par själfsydda benkläder, och alla elever ett par tyghandskar. De tillverkade föremålen af trä hafva hufvudsakligast bestått af små husgerådssaker och hafva dessa i mån af hvad de blifvit färdiga fått af eleverna hemföras. Fallenhet för träslöjd synes öfverhufvudtaget ej varit dessa elevers starka sida.

Att af denna korta försökstid bilda sig ett afgörande omdöme öfver den använda arbetsmetoden, torde tillsvidare vara förhastadt, ty de många fel och brister, som vidlådt arrangemanget redan från dess början och af de många tillstötande svårigheterna ej förbättrats, har altför tydligt framträdt för att ej blifva synliga. Men fränsedt hvad som berott på bristande medel och förmåga torde helt visst metoden i och för sig kunna sägas hafva bestått proftet. Den är föröfrigt i hufvudsak den samma som den i England och Skandinavien med så stor framgång använda. Och äro vi alt fortfarande öfvertygade om, att den inslagna metoden gentemot dessa halft förvildade barn, hvaraf våra utkanter kring staden äro så rikligt försedda, är den riktiga. Att använda sträng tukt och mera radikala medel kan endast komma i fråga på därför inrättade anstalter eller ombord å skolfartyg, men äfven om sådana medel stode till buds i tillräckligt antal, skall det ändå alltid finnas en hop pojkar, som genom att lemnas åt sig själfva riskera att en dag komma den allmänna rättvisan i händerna. Med litet kärlek och vänlighet kunde dock mången af dessa räddas, ty alla äro icke ännu helt fördärfvade, och finge de lämplig hjälp på den tid, då de ännu hafva lust att emottaga lärdom, blefve helt säkert mången förbrytelse ogjord. — Exempel från aftonskolan kunde anföras, då elever som för dåligt uppförande blifvit bestraffade med utvisning och förbud att återkomma återvänt med bön om att ånyo blifva intagna för att slippa bevittna dryckenskapen och slagsmålen i hemmet. Mycket vore härtill att tillägga, såsom om sättet för elementarundervisningen, hvilka ämnen som egentligen lämpa sig för att upptagas på arbetsordningen, disciplinens upprätthållande under verkstadstimmarna, gymnastikundervisningen m. m., men som den vunna erfarenhet härutinnan är alltför knapphändig, föredraga vi att med förtroende för Herrar Stadsfullmäkti-

ges goda vilja i denna sak anhålla att Stadsfullmäktige måtte lemna oss tillfälle till fortsatta försök genom att tilldela bestyrelsen det erforderliga penningebeloppet och tillika möjliggöra skolans fria vistelse i den s. k. läsesalen, åtminstone för ett år framåt.

Hermanstad, den 7 Febr. 1898.

J. W. Lundqvist.

Ordf. i best. för Hermanstads praktiska aftonskola.

Redovisning

öfver af Stadsfullmäktige i Helsingfors beviljadt anslag och privata penningebidrag för aftonskolan i Hermanstad år 1897.

Debet:		Kredit.	
Uppburet anslag	392: 50	Hyra för skolans lokal	60: —
Gåfva af enskild	20: —	Ved, upplysning och städning	79: 77
	<hr/>	Skolinventarier och arbetsred-	
		skap	199: 85
		Böcker, arbets- och skolmaterial	49: 85
		Förplägning	17: 70
		Diverse	1: 60
		Behållning till 1898	3: 73
	<hr/>		<hr/>
	Summa 412: 50		Summa 412: 50

Enligt särskild förteckning erhållit såsom gåfva arbets- och skolmaterialier till ett sammanlagdt värde af 364 mark 75 penni.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1898.

Handlingar, rörande Helsingfors stads räkenskaper och bokslut för år 1897.

Efter det Helsingfors stads räkenskaper för sistförflutna år, 1897, numera blifvit afslutade och för granskning till de af rådhusstämman utsedde revisorer aflemnade, får Drätselkontoret, jemlikt den för kontoret gällande instruktion, afgifva efterföljande berättelse öfver räkenskaperna och bokslutet för redogörelseåret 1897.

Utgifter.

I. <i>Stadens skulder.</i> Amorteringsanslaget för år 1897 har användts till afbetalning å obligationslånen	Fm ^g . 79,700: —
d:o å 1894 års partialförskrifningar	” 50,000: —
öfverföring till chausséobligationernas amorteringsfond, för framtida inlösen af desamma	” 6,000: —
	Fm ^g . 135,700: —

Af ränteanslaget i staten, Fm^g. 394,672: 75, har endast Fm^g. 387,449: 19 åtgått, enär stadens kassakreditiv i ringa mån behöft anlitas.

Vid redogörelseårets ingång funnos af stadens <i>Vattenledningslån af år 1876</i> utelöpande, förfallna obligationer till ett värde af	Fm ^g . 910: —
Den 1 November 1896 utlottades för inlösen d. 1 Maj 1897 följande obligationer: Litt. A å 1,000 mk N:ris 82, 175, 198, 255, 271, 383, 493. Litt. B. å 500 mk N:ris 1, 76, 122, 124, 179, 202, 287, 363, 438, 667, 811, 818, 997, 1,053, 1,168, 1,263, 1,401, 1,475, 1,477, 1,492. Litt. C. å 200 mk N:ris 166, 208, 233, 308, 435, 557, 570, 577, 625, 677, 738, 742, 978, 1,113, 1,168, 1,211, eller tillsamman för	Fm ^g . 20,200: —
	Fm ^g . 21,110: —
Under året inlöstes förfallna obligationer med	Fm ^g . 20,035: —
samt kuponger till dylika	” 17: 50
	20,052: 50
	Fm ^g . 1,057: 50
Utelöpande d. 31 December 1897 nemligen Litt. B. å 500 Fm ^g . N:o 179, Litt. C. å 200 Fm ^g . N:ris 166, 625, 1,181 tillsamman	Fm ^g . 1,100: —
med afdrag för infriade kuponger	” 42: 50
	Fm ^g . 1,057: 50

Nybyggnads- och regleringslånet af år 1882.

Ansvarssumma d. 1 Januari 1897	<i>Fmyc</i>	17,645:—
Utlottade till inlösen d. 1 Maj 1897: Litt. A. à 3,000 <i>Fmyc</i> N:ris 11, 12, 61, 111. Litt. B. à 1,000 <i>Fmyc</i> N:ris 18, 36, 97, 125, 199, 251, 261, 271, 381, 426, 427, 489, 491, 518, 527, 547, 565, 569, 675. Litt. C. à 500 <i>Fmyc</i> N:ris 5, 65, 112, 159, 163, 194, 319, 374, 390, 411, 416, 487, 516, 611, 625, 657, 685, 697, 759, 762, eller sammanlagdt		41,000:—
	<i>Fmyc</i>	58,645:—
Under året inlöstes förfallna obligationer med	<i>Fmyc</i>	33,246:25
äfvensom till dylika hörande kuponger	"	1,023:75
		34,270:—
hvidan vid bokslutet återstår icke infriade för	<i>Fmyc</i>	— —
nemligen Litt. A. à 3,000 <i>Fmyc</i> N:ris 12, 108, 111. Litt. B. à 1,000 <i>Fmyc</i> N:ris 18, 97, 197, 199, 314, 426, 439, 441, 450, 547. Litt. C. à 500 <i>Fmyc</i> N:ris 374, 429, 432, 611, 657, 707, 754, 759, 762, 767, 769, 776, 777, eller sammanlagdt	<i>Fmyc</i>	25,500:—
med afdrag för inlösta kuponger	"	1,125:—
	<i>Fmyc</i>	24,375:—

Obligationslånet af år 1892.

Den 1 November 1896 utlottades för inlösen den 1 Maj 1897 följande obligationer:

Ser. A. à 5,000 <i>Fmyc</i> N:ris 74, 205	<i>Fmyc</i>	10,000:—
" B. à 1,000 <i>Fmyc</i> N:ris 469, 528, 723, 786, 815	"	5,000:—
" C. à 500 <i>Fmyc</i> N:ris 113, 1,275, 1,477, 1,484, 1,501, 1,807, 1,983	"	3,500:—
	<i>Fmyc</i>	18,500:—

Oredovisade af lånekonsortiet utestodo vid årets utgång:

Ser. B. N:ris 274, 469, 713, 736, 1,099. Ser. C. N:ris 113, 653, 1,501.

Af obligationslånens af 1876 och 1882 kuponger utestodo d. 1 Januari 1897 oinlösta af

1876 års lån	<i>Fmyc</i>	2,955:—
1882 års lån	"	4,387:50
under året förfullo af		7,342:50
1876 års lån	<i>Fmyc</i>	66,685:—
1882 års lån	"	52,987:50
		119,672:50
	<i>Fmyc</i>	127,015:—
samt inlöstes af		
1876 års lån	<i>Fmyc</i>	66,557:50
1882 års lån	"	54,236:25
återstå oinlösta af		120,793:75
1876 års lån	<i>Fmyc</i>	3,082:50
1882 års lån	"	3,138:75
		6,221:25

II. *Stadens embetsverk.* Å aflöningskontot förekommer en mindre besparing, betingad af bortfallandet af ålderstillägg och personelt vederlag för sportler för en äldre rådmanstjenst. Å kontot har utbalansrats den del af stadsfiskalernas löneförmåner, som utgör vederlag för böter, och som ännu ej kunnat till siffran bestämmas.

III. *Kommunalförvaltningen.* Å anslaget för denna hufvudtitel har besparats inalles *Fmyc* 1,795:52. Öfverskridandet af Hamnkontorets aflöningskonto härflyter af uppborädsprocentens af intraderna påverkade ökning.

IV. Utgifterna för *gatubelysningen* understiga med 2,642 mark 3 penni de i staten beräknade.

V. *Brandverkets* anslag för aflöningar och andra förmåner synes af tablån öfver bokslutet lemna en behållning af 2,103 mark 85 p:ni, dock är denna besparing, som uppstått å kosthållningsmedlen, endast skenbar, då en motsvarande post, i följd af den vid brandverket tidigare tillämpade rekvisitionsmetoden, observerats i 1896 års böcker, ehuru den rätteligen hänför sig till året 1897.

VI. *Polisinrättningens* utgifter hafva i det närmaste öfverensstämt med staten, med undantag af anslagsposten för diverse utgifter, som öfverskridits med 1,325 mark 96 p:ni, beroende på tryck af nya blanketter m. m. för polisinrättningens omorganisation äfvensom stegrade renhållningskostnader.

VII. *Sundhets- och sjukvården*. Underhållet af Maria sjukhuset har för året kräft en kostnad af 10,687 mark 69 p:ni utöfver den i staten upptagna; merkostnaden hänför sig hufvudsakligen till anslagen för kost (6,500 mark) medicin, ved och lyse samt oförutsedda utgifter.

Å årsanslaget för Köttkontrollstationen har inbesparats 7,000 mark, då alla kostnader för stationens uppsättning påförts ett från föregående år balanceradt konto för detta ändamål.

VIII. *Fattigvården*. Kostnaderna för fattiggården öfverstiga de beräknade med c:a 11,000 mark, beroende detta på att anslagen för ved och kost varit alldeles för knappt tillmätta. Enär fattiggårdens dårdvårdsanstalt är öfverfylld, hafva nytillkomne sinnessjuka nödtvungetvis insändts till andra inrättningar, hvadan äfven kostnaden för dårdvården öfverskridit anslaget med 4,500 mark. Fattigvårdsstyrelsen beviljades af Stadsfullmäktige på ansökan d. 7 sept. tillskottsanslag för ständiga understöd 4,000 och för läkemedel 4,000 mark, af hvilka anslag endast det senare till $\frac{1}{4}$ del och det förra alls icke behöft tagas i anspråk.

IX. *Undervisningsväsendet*. Större delen af folkskolornas konti visa betydande besparingar, inalles uppgående till *My:* 27,046:78; endast underhållet af skollokaler och möbelkontot äro öfverskridna, emedan antalet lokaler under året ökats och behöft ny uppsättning af möbler.

X. *Allmänna onera*. Besparingen å kontot Inkvarteringskostnader motsvaras på inkomstsidan af en lika stor såsom brist rubricerad post å ersatta inkvarteringskostnaders konto.

XI. *Vattenledningen*. Kostnaderna för privata, af Vattenledningskontoret utförda anslutningar och uppsättning af vattenmätare uppgå för året till *My:* 58,412:37 och har för dessa arbeten debiterats *My:* 82,149:88, bruttovinst sålunda *My:* 23,737:51.

Vattenledningens arbetskonti visa i öfrigt besparing å anslagssumman af omkring 16,000 mark, beroende detta på dels att bergsprängningsarbetena utfallit billigare än i kostnadsförslagen beräknats, dels på att fyllningsjord kunnat erhållas gratis.

XIV. *Allmänna arbeten.* De flesta underhållskonti äro öfverskridna, dock med jämförelsevis ringa belopp, sedan under året betydande tillskottsanslag å desamma beviljats. Å andra sidan visa ett flertal arbetskonti stora besparingar å kostnadsberäkningen, uppgående sammanlagdt till c:a 34,000 mark, förorsakade dessa genom billigare entreprenader, särskildt å bergsprängningsarbeten.

XV. Beloppet af utbetalda *pensioner* till vordne stadens tjänstemän samt deras enkor och barn har för året minskats med 3,208 mark 33 p:ni, sedan förre Stadsläkaren dr C. Qvist i början af 1897 aflidit.

XVI. *Diverse.* Ehuru kontot Rester år efter år minskats och äfven för detta år uppvisar en summa af *My.* 50,681:88 mot *My.* 69,787:52 år 1896, har utgiftsposten för afkortning och restitution af utskylder m. m. icke i högre grad behöft tagas i anspråk, utan lemna en behållning af 12,835 mark 41 p:ni. Orsaken härtill får åtminstone till en del sökas i att stadens executionsverk efter dess omorganisering visat sig fungera på ett vida mera tillfredsställande sätt än förut.

Stadsfullmäktiges dispositionsmedel, för året upptagna till en summa af 40,000 mark, hafva icke varit tillräckliga, utan öfverskridits med *My.* 14,034:95.

Ur medlen hafva anslag beviljats för:

Stadens embetsverk	<i>My.</i> 500:—
Kommunalförvaltningen	” 640:—
Sundhets- och sjukvården	” 10,868:—
Fattigvården	” 8,000:—
Undervisningsväsendet	” 4,200:—
Allmänna arbeten	” 24,330:—
Pensioner	” 900:—
Diverse utgifter	” 4,596:95
	<hr/>
	Summa <i>My.</i> 54,034:95

Då det varit praxis, att endast den del af anslagen för vattenledningens utsträckning, som verkligen åtgått, påförts lånemedlen, öfverföres nu, sedan de i 1896 års stat upptagna utsträckningar af vattenledningen äro slutförda, den å dessa arbeten uppkomna besparingen tillbaka till lånemedelskontot med 3,693 mark 80 p:ni.

Inkomster.

II. *Tomtlösens* konto visar för året det betydande öfverskottet af 308,724 mark 31 p:ni. Under året hafva nemligen tomter försålts för in summa *My.* 642,025:31. hvaraf inbetalts . . . . . *My.* 497,935:86
 årsannuitet å tidigare sålda tomter . . . . . ” 29,548:10

My. 527,483:96

III. *Stadens fasta egendom.* Arrendeintraderna öfverskjuta den beräknade inkomstsumman med c:a 3,500 mark, på grund af att en del nyutarrenderade lägenheter tillkommit.

Likaså lemna arrendeavgälderna från Brunsparken ett öfverskott på omkring 2,500 mark, sedan den färdigblifna restaurationsbyggnaden derstädes från den 1 september utarrenderats.

Hyrorna för gården N:o 3 vid Sofiegatan, hvilka kalkylerats till 8,000 mark under förutsättning att större delen af lokalerna skulle för stadens behof användas, hafva, då så ej behöft ske, lemnat ett öfverskott af 4,768 mark 90 p.ni.

V. *Inkomstgifvande rättigheter.* Intraderna för trafiken lemna ett öfverskott af *Fmk.* 115,317: 79 utöfver den beräknade inkomstsumman och hänför sig detta öfverskott till samtliga hithörande konti med undantag af mätningssafgifters och ballastafgifters konti, hvilka understiga de beräknade beloppen.

För de tio senaste åren hafva dessa afgifter uppgått till nedanstående belopp:

	Tolags- och trafik- avgifter m. m.	Hamnafgifter m. m.
Ar 1888	<i>Fmk.</i> 324,192: 36	<i>Fmk.</i> 125,684: 60
” 1889	” 378,359: 94	” 145,752: 13
” 1890	” 408,273: 55	” 156,303: 76
” 1891	” 406,126: 57	” 156,749: 83
” 1892	” 402,009: 39	” 159,712: 68
” 1893	” 405,492: 05	” 166,467: 83
” 1894	” 426,882: 90	” 177,031: 32
” 1895	” 488,429: 27	” 170,893: 21
” 1896	” 536,381: 16	” 189,447: 85
” 1897	” 653,420: 55	” 211,097: 24

VI. *Diverse.* Legosängsafgifterna i Maria sjukhuset uppgå, på grund af ökad frekvens, särdeles af betalande patienter, samt då desamma på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 12 Oktober blifvit något förhöjda, till 5,769 mark mera än i staten beräknats. Likaså belöpa sig desinfektionsinrättningens intrader till det dubbla af den i årsbudgeten upptagna summan.

I Maria sjukhuset hafva under de år sjukhuset i sitt nuvarande omfång varit tillgängligt antalet patienter och sjukvårdsdagar varit i jemnt stigande, nemligen:

	Antal patienter.	Sjukvårdsdagar.
År 1895	1,167	31,250
” 1896	1,301	34,618
” 1897	1,399	39,016

Hundskatten, i staten upptagen med 9,000 mark, har för året uppgått till 15,780 mark och kommer under nästkommande år än ytterligare att stiga, sedan åtgärder vidtagits för kontroll öfver efterlefnad af härutinnan gällande förordning.

VIII. *Vattenledningen*. Afgifterna för konsumeradt vatten och hyror för vattenmätare uppgå till *Frk* 275,773: 94, eller 7,273 mark 94 p:ni utöfver den i staten upptagna summan och 5,531 mark 59 p:ni mera än under nästföregående år 1896.

IX. *Lån*. Enär af 1892 års obligationslån för vattenledningsarbeten användes i staten endast 87,845 mark 81 p:ni eller så mycket man enligt beräkning ansåg finnas kvar att disponera för detta ändamål, har, sedan besparingar å arbetena för vattenledningens utsträckning till länemedlen öfverförts, deraf ytterligare kunnat för sagde ändamål disponeras en summa af 11,428 mark 79 p:ni, med hvilket belopp lånen på kortare återbetalningstid än två år minskats.

X. *Uttaxering*. Uttaxeringssumman för året utgjorde *Frk* 1,239,655: 54; vid fördelning på skattören uppstod ett öfverskott af 634 mark 43 p:ni.

Skattörernas	Ören för fastighet.	Ören för näring.	Ören för annan inkomst.	Summa ören.
Af taxeringsnämnden påförda	19,507	42,408	47,655	105,654
Af pröfningsnämnden nedsatta	314	1,170	2,257	3,731
Återstå betalande	19,193	41,238	45,398	101,923

Uttaxeringen för år 1896 uppgick till *Frk* 11: 21 för privilegierade skattören, *Frk* 12: 09 för från inkvartering befriade samt *Frk* 12: 20 för oprivilegierade ören.

Inkomster ej i staten observerade. Sedan Kejsarl. Senaten bifallit Drätselkammarens ansökan om utbetalning af den staden tillkommande tull- och källarfrihets ersättning, för åren 1869—95, ingår densamma nu i räkenskaperna med 10,672 mark.

Bilansen per 31 December 1897.

Aktiva. De bland tillgångarna upptagna obligationer utgöras af chaussée-låneobligationer, aktierna af Helsingfors magasinsaktiebolags aktier.

Kontot Diverse rester består af följande utestående fordringar:

Arrendemedel	<i>Frk</i> 2,142: 28
Diverse afgifter	” 5,615: 96
Hundskatt	” 2,508: 10
Kommunala utskylder	” 26,734: 13
Personel fattigafgift	” 1,232: 50
Stadens jordlägenheters arrenden	” 12,331: 76
Vattenkonsumtionsavgifter	” 28: 40
Tolags- och trafikavgifter	” 88: 75
	<i>Frk</i> 50,681: 88

Förskotterade lånemedel, som upptagits med en summa af 910,000 mark, utgöres af:

Löseskilling för byggnader å villalägenheten Hagasund	<i>Frk.</i> 60,000:—
Köpeskillingen för gården N:o 3 vid Sofiegatan	” 250,000:—
Lån för inköp af Gumtäckts säteri	” 500,000:—
Lån för inköp och inredning af Barnhemmet	” 100,000:—
	<hr/> <i>Frk.</i> 910,000:—

Passiva. Kontot „odisponerade lånemedel“ representerar den del af 1892 års 4 1/2 % obligationslån, som ännu ej blifvit använd.

Med sagda lån hafva följande utgifter till dato bestridts:

	<i>Frk.</i>	För vattenledningsarbeten	För andra ändamål
Inlösen af Brunnsparken	<i>Frk.</i>	— —	287,000:—
Underhåll och remont af stadens hus i Brunnsparken	”	— —	13,000:—
Uppförande af saluhallar	”	— —	210,000:—
Vattenledningens utsträckning år 1887	”	19,225: 78	
Vattenledning till Ö. Brunnsparken	”	46,809: 66	
” till Munkholmen	”	21,663: 36	
” till Lappviks sjukhus	”	11,510: 57	
” till Sörnäs	”	10,315: 98	
” till länefängelset	”	15,880: 23	
” till villan Ås	”	6,034: 72	
Kanal under Ö. Brunnsparken	”	— —	9,469: 76
Inredning af gamla proviantmagasinet till tull- och packhus	”	— —	47,000:—
Tillbyggnader å Fattiggården samt uppförande af en arbetsinrättning	”	— —	135,493: 10
Vattenledningens utsträckning år 1888	”	104,356: 05	
” ” ” 1889	”	181,165: 59	
” ” ” 1890	”	425,127: 55	
” ” ” 1891	”	74,638: 80	
Uppställande af en ångpump vid vattenuppfodringsverket i Gammelstaden	”	178,107: 50	
Uppförande af ett hus för brandverket	”	— —	294,000:—
Tillbyggnad till Magasinskajen	”	— —	288,355: 52
Fördjupning af hamnen invid Magasinskajen	”	— —	14,326: 19
Omkostnader för lånet	”	— —	319,481: 92
Tillbyggnad till kommunala sjukhuset och dårdvårdsbyggnad å fattiggården	”	— —	7,066: 90
Nya filtra vid vattenledningen	”	239,519: 17	
Kajarbeten i hamnarne 1894	”	— —	761,960:—
” ” 1895	”	— —	417,590: 03
Vattenledningens utsträckning 1895	”	22,064: 24	
Uppförande af verkstad och magasin för vattenledningen	”	36,704: 51	
Vattenledningens utsträckning 1896	”	7,601: 69	
Kajarbeten i hamnarna 1896	”	— —	70,195: 93
Vattenledningens utsträckning 1897	”	99,274: 60	
Kajbyggnader å Skatudden 1897	”	— —	84,600:—
		<hr/> Summa <i>Frk.</i> 1,500,000:—	2,959,539: 35
Återstår oanvänt	”	— —	40,460: 65
		<hr/> Summa <i>Frk.</i> 1,500,000:—	3,000,000:—

Behållningen *Fmf.* 717,765:10 har uppstått genom det betydande öfverskott intraderna, särskildt tomtlösen, lemnat för året, samt den stora besparing, c:a 150,000 mark, som uppstått å samtliga utgiftskonti, äfvensom genom den icke i anspråk tagna delen af behållningen från året 1896.

Sammandrag af bokslutet.

Inkomster.

Enligt stat	<i>Fmf.</i> 3,783,698: 70
Utöfver d:o	” 564,752: 89
Besparing å anslag	” 176,797: 98
	Summa <i>Fmf.</i> 4,525,249: 57

Utgifter.

Anslag enligt stat	<i>Fmf.</i> 3,783,698: 70
Anslagen öfverskridna med	” 113,074: 01
Brist i beräknade inkomster	” 42,542: 14
	Summa <i>Fmf.</i> 3,939,314: 85
Årets resultat: öfverskott	” 585,934: 72
	Summa <i>Fmf.</i> 4,525,249: 57
Då till förestående öfverskott	<i>Fmf.</i> 585,934: 72
lägges skilnaden mellan den verkliga och i staten upptagna behållningen från år 1896 eller	” 131,830: 38
blir saldot till år 1898 en behållning å	<i>Fmf.</i> 717,765: 10

Utförlig tablå öfver utgifter och inkomster under året 1897, bilansen per ultimo December samt särskild relation angående stadens utestående, ej till betalning förfallna fordringar och consoliderade gäld bifogas.

Helsingfors stads Drätselkontor i Februari 1898.

Teodor Holmberg.

Helsingfors stads utgifter och inkomster år 1897.

Utgifter.	Anslag enligt stat.	Kostnad enligt böckerna.	Anslaget öf- verskridet.	Besparing å anslaget.
I. Stadens skulder.				
Å chausséeobligationerna, ränta	2,160	2,160		
amortering	6,000	6,000		
Å vattenledningslånet af år 1876, ränta	66,685	66,685		
amortering	20,200	20,200		
Å nybyggnads- och regleringslå- net af år 1882, ränta	52,987 50	52,987 50		
amortering	41,000	41,000		
Å obligationslånet af år 1892, ränta amortering	199,091 25	199,091 25		
provisioner & kursdifferenser	900	582 65	—	317 35
Å lån för inköp af Gumtäckt, ränta	22,500	22,500		
Å lån för rådhusannexet och kom- munala sjukhuset, ränta	27,500	27,500		
amortering	50,000	50,000		
Å lån för inköp af gården N:o 3 vid Sofiegatan, ränta	11,250	11,242 64	—	7 36
amortering	325	332 36	7 36	
Å lån för inköp och inredning af Barnhemmet, ränta	4,500	4,500		
Å kassakreditiv, provision och ränta	8,000	782 80	—	7,217 20
II. Stadens embetsverk.				
Magistratens och Rådstufvurättens aflöningar	194,041 67	193,910 14	—	131 53
Renskrifning af protokoll i hem- ställda mål, samt åt aktörerna	1,700	1,062 50	—	637 50
Expenser	10,500	11,118 12	618 12	
Transport	737,840 42	730,154 96	625 48	8,310 94

Transport	737,840 42	730,154 96	625 48	8,310 94
III. Kommunalförvaltningen.				
Stadsfullmäktiges kansli	12,400 —	13,661 14	1,261 14	
Drätselkammaren, aflöningar	23,300 —	23,019 96	— —	280 04
expenser	10,000 —	7,784 97	— —	2,215 03
Drätselkontoret, aflöningar	31,986 67	31,984 44	— —	2 23
arvode för debetsedel-distribuering	1,000 —	1,000 —		
expenser	2,900 —	3,091 55	191 55	
Trafikkontoret, aflöningar	20,400 —	20,448 02	48 02	
arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren	500 —	500 —		
mätarearvodet	1,500 —	1,238 25	— —	261 75
uppbörd i warrant-magasinet	2,500 —	2,341 50	— —	158 50
expenser	1,500 —	1,154 25	— —	345 75
Hamnkontoret, aflöningar	28,594 —	29,208 75	614 75	
ängslupslega för inspektionsresor	200 —			
expenser	500 —	805 34	105 34	
Byggnadskontoret, aflöningar	32,620 —	32,619 78	— —	22
extra ingenjör- och ritarebiträden	4,000 —	3,814 —	— —	186 —
skogsvaktbiträden och skogskultur	2,000 —	1,509 51	— —	490 49
material och handtlangaredagsverken vid mätningar	5,000 —	4,891 81	— —	108 19
expenser	1,500 —	1,531 88	31 88	
IV. Gatubelysningen.				
Gasbelysning	97,498 75	96,114 87	— —	1,383 88
Petroleumbelysning	50,012 20	48,194 01	— —	1,818 19
Elektrisk belysning	7,491 75	8,051 79	560 04	
V. Brandverket.				
Aflöningar och andra förmåner	61,460 —	59,356 15	— —	2,103 85
Brandstallet	7,437 —	7,446 05	9 05	
Eldning och belysning	7,075 —	6,954 97	— —	120 03
Redskap och inventarier	7,400 —	7,382 06	— —	17 94
Diverse	3,350 —	3,414 16	64 16	
Anslag åt Frivilliga brandkåren	5,000 —	5,000 —		
VI. Polisnrättningen.				
Aflöningar	180,720 —	180,712 92	— —	7 08
Transport	1,347,685 79	1,333,387 09	3,511 41	17,810 11

Transport	1,347,685 79	1,333,387 09	3,511 41	17,810 11
Polisstallet	3,200 —	3,186 29	— —	13 71
Diverse	27,550 —	28,875 96	1,325 96	— —
VII. Sundhets- och Sjukvården.				
Läkarepersonal	44,700 —	44,699 88	— —	— 12
Helsovårdsnämnden	6,000 —	6,483 25	483 25	— —
Maria sjukhuset, icke epidemiska afdelningen	23,180 —	25,829 64	2,649 64	— —
epidemiafdelningen	15,680 —	16,558 88	878 88	— —
ekonomieafdelningen	56,698 —	63,857 17	7,159 17	— —
Kolerabaracker	600 —	25 —	— —	575 —
Underhåll af en poliklinisk ögon- afdelning	2,000 —	2,000 —	— —	— —
Anslag för sjukstuga i Sörnäs	1,200 —	1,200 —	— —	— —
Helsopolisen	13,060 —	14,273 54	1,213 54	— —
Undersökningsstationen f. lifsmedel	4,600 —	4,600 04	— 04	— —
Desinfektionsinrättningen	1,820 —	1,996 85	176 85	— —
Köttkontrollstationen	17,500 —	10,499 83	— —	7,000 17
VIII. Fattigvården.				
Fattigvårdsstyrelsen	12,150 —	11,373 30	— —	776 70
<i>Fattiggården och dermed förenade inrättningar:</i>				
Fattiggården	38,860 —	50,014 70	11,154 70	— —
Arbetsinrättningen	20,500 —	18,765 —	— —	1,735 —
Dårvårdsanstalten	31,720 —	28,182 47	— —	3,537 53
<i>Understöd och kostnader för fattige utom inrättningarne:</i>				
Understöd, ständiga	112,000 —	102,589 96	— —	9,410 04
” tillfälliga	18,000 —	15,942 —	— —	2,058 —
Sjukvård	12,000 —	10,462 16	— —	1,537 84
Kostnad för sinnesrubbade perso- ner intagna i dårvårdsanstalt	14,000 —	18,543 20	4,543 20	— —
Läkemedel	8,000 —	5,096 99	— —	2,903 01
Diverse	8,500 —	9,247 79	747 79	— —
IX. Undervisningsväsendet.				
Navigationsskolan	2,800 —	2,908 46	108 46	— —
Handverksskolorna	30,805 —	30,805 —	— —	— —
Transport	1,874,808 79	1,861,404 45	33,952 89	47,357 23

Transport	1,874,808 79	1,861,404 45	33,952 89	47,357 23
Handelsinstitutet	4,000 —	4,000 —	—	—
Skolan för andesvaga barn	4,500 —	4,350 —	—	150 —
Folkskolorna, aflöningar	362,800 60	348,716 07	—	14,084 53
hyror	27,000 —	25,478 33	—	1,521 67
undervisningsmaterial	7,500 —	5,081 01	—	2,418 99
material för handarbeten	4,700 —	2,097 21	—	2,602 79
ny skolmöbel och reparation af gammal	5,500 —	7,624 09	2,124 09	—
ved och vedhuggning	15,500 —	13,191 08	—	2,308 92
belysning	15,000 —	12,037 58	—	2,962 42
beklädnadshjelp	9,700 —	9,694 05	—	5 95
renhållning	9,500 —	9,065 92	—	434 08
expenser	2,000 —	1,292 57	—	707 43
underhålls- och reparationskost- nader för gårdar och lokaler . .	11,000 —	12,329 75	1,329 75	—
bidrag till folkskollärarepersona- lens pensionering	5,030 —	5,310 —	280 —	—
Folkbiblioteket och läsesalen . . .	24,100 —	23,949 06	—	150 94
Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs	7,790 —	7,790 —	—	—
X. Staden åliggande all- männa onera.				
Skjutshållning	2,004 —	2,004 —	—	—
Kronoutlagor	53 04	53 04	—	—
Inkvartering	226,345 60	201,256 20	—	25,089 40
Inkvarteringsnämnden	8,200 —	7,825 —	—	375 —
XI. Vattenledningen. Förvaltning och drift.				
Aflöningar	20,340 —	20,336 12	—	3 88
Driftkostnad för pumpverket . . .	6,000 —	5,956 82	—	43 18
D:o för filtrerna	10,000 —	8,477 49	—	1,522 51
Afläsning och kontroll af vatten- mätare	6,000 —	5,634 77	—	365 23
Mätningar och undersökningar för utvidgningar	1,500 —	1,500 —	—	—
Brandförsäkringspremier och ut- skylder till Helsinge kommun . .	1,700 —	1,441 40	—	258 60
Arrende för skyddsområde invid Vanda å	350 —	350 —	—	—
Arrende för Broholmen i Gam- melstaden	600 —	600 —	—	—
Transport	2,673,522 03	2,608,846 01	37,686 73	102,362 75

Transport	2,673,522 03	2,608,846 01	37,686 73	102,362 75
Expenser	2,000 —	2,140 68	140 68	
Kostnader för distribuering och indrifning af debetsedlar och räkningar	500 —	500 —		
Kostnad för hästhoarnes skötsel	2,400 —	1,428 90	—	971 10
Kostnader för privata anslutningar och uppsättningar af vattenmätare	25,000 —	58,412 37	33,412 37	
Underhåll och remont.				
Nyläggning af yttre taket i vattenborgen	5,800 —	5,765 44	—	34 56
100 brandposters förseende med nya tråkistor	3,500 —	2,880 34	—	619 66
Öfrig remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät	18,000 —	17,952 25	—	47 75
Reparation och justering af vattenmätare	2,000 —	2,125 55	125 55	
Utsträckning af rörnätet samt inköp af vattenmätare.				
Vattenledning under Östra Hamngatani från Kronbergs- till Kanal-gatan	2,800 —	2,800 —		
Vattenledning under Kanal-gatan ifrån Östra Hamngatan till adr. N:o 38	10,300 —	9,585 35	—	714 65
D:o under en del af Lotsgatan	12,000 —	12,000 —		
D:o under Köpmansgatan ifrån Kronbergsgatan till Gördelgatan	13,800 —	8,461 82	—	5,338 18
D:o under Aspnäsgatan ifrån Östra Chausséen till adr. N:o 1	8,900 —	8,900 —		
D:o under fjerde linien å Berghäll mellan Östra Chausséen och Porthansgatan, andra hälften af kostnaden	7,300 —	3,266 59	—	4,033 41
D:o ifrån Djurgården till tomt N:o 15 vid första linien (halfva kostnaden).	5,450 —	5,450 —		
D:o ifrån tomten N:o 15 vid första linien till Alpgatan	8,300 —	8,300 —		
Transport	2,801,572 03	2,758,815 30	71,365 33	114,122 06

Transport	2,801,572 03	2,758,815 30	71,365 33	114,122 06
Vattenledning under Wallinsgatan ifrån första till andra linien . . .	6,900	5,733 65	—	1,166 35
D:o under första linien ifrån tomt N:o 1 till tomt N:o 9	8,700	7,896 34	—	803 66
D:o under andra linien ifrån tomt N:o 31 till Wallinsgatan	4,200	2,609 20	—	1,590 80
D:o under Wallinsgatan ifrån and- ra till tredje linien	5,700	5,695	—	5
D:o under tredje linien ifrån tomt N:o 22 till tomt N:o 32	11,300	9,697 38	—	1,602 62
Inköp af vattenmätare	5,000	5,099 14	99 14	
Diverse mindre arbeten.				
Två bevattningsposter vid Nya kyrkan	1,300	839 08	—	460 92
Två 305 mm. afstängningsventiler å vattenledningsröret under Östra Chausséen invid andra och fjerde linien	1,000	990 96	—	9 04
XII. Saluhallen.				
1 Uppsyningsman, lön. 1,200:— beklädnadshjelp . . . . . 150:—	1,350	6,553 87	—	496 13
Belysning	4,500			
Renhållning m. m.	1,200			
XIII. Stadens jordlägenheter.				
Gumtäckt, förvaltningskostnader m. m.	6,000	5,938 97	—	61 03
Mejlans, utskylder m. m.	700	280 50	—	419 50
XIV. Allmänna arbeten.				
1:o. Byggnader och lägenheter.				
a) <i>Remont och underhåll.</i>				
Diverse reparationer	27,300	27,880 66	580 66	
Transport	2,886,722 03	2,838,030 05	72,045 13	120,737 11

Transport	2,886,722 03	2,838,030 05	72,045 13	120,737 11
b) <i>Nybyggnader.</i>				
Tillbyggnad å Fattiggårdens tvättstuga	4,000 —	4,249 —	249 —	
Tillbyggnad å ekonomiebyggnaden vid Maria sjukhus	127,000 —	127,000 —		
Anbringande af plåttak å gamla tråpaviljongen vid Maria sjukhus	2,900 —	2,282 52	— —	617 48
Pissoir å Kamptorget	1,200 —	699 26	— —	500 74
Tillbyggnad till växthuset i Fabriksparken	3,230 —	3,571 83	341 83	
För nya simhus	5,000 —	5,000 —		
2:o. Gator och allmänna platser.				
a) <i>Remont och underhåll.</i>				
Stensättning med nubbssten i asfalt af norra Esplanadgatan från N:o 7 till Mariegatan	18,000 —	15,713 73	— —	2,286 27
D:o d:o af Mariegatan utanför Kejserliga slottet	8,300 —	8,876 06	576 06	
Makadamisering af Parkgatan	3,100 —	2,803 05	— —	296 95
Omläggning af Packhustorget (mellan Hamnbanespåren och Kajen)	3,800 —	3,714 59	— —	85 41
Påfyllning af asfalt i nubbsstenfogarne å Salutorget	2,400 —	2,323 28	— —	76 72
Diverse reparationer	12,000 —	13,348 21	1,348 21	
b) <i>Nyläggning.</i>				
Makadamisering af uppfarten från gatan norrom Åbo kasern till Kampgatan	2,400 —	1,854 52	— —	545 48
c) <i>Regleringsarbeten.</i>				
För planering af en del af Lotsgatan	30,000 —	29,443 54	— —	556 46
D:o af Köpmansgatan	11,700 —	11,402 83	— —	297 17
D:o af en del af Skatuddsgatan	8,000 —	7,982 89	— —	17 11
D:o af Kanalkajen och Myntkajen utanför tomterna N:o 1 & 3	14,600 —	14,742 37	142 37	
D:o af vestra Hamngatan utanför tomt N:o 5	700 —	813 70	113 70	
Transport	3,145,052 03	3,093,851 43	74,816 30	126,016 90

Transport	3,145,052 03	3,093,851 43	74,816 30	126,016 90
För planering af Skatudds norra Kajen utanför tomterna N:o 7—9	7,900 —	8,443 81	543 81	
D:o af en del af Broholmstorget .	13,500 —	12,281 08	— —	1,218 92
3:o. Kanaler och afloppsdikey.				
a) <i>Remont och underhåll.</i>				
Kompletteringsarbeten	2,000 —	2,295 65	295 65	
Ombyggnad af stenkanalen under Lilla Robertsgatan	1,320 —	1,320 —		
Ombyggnad af träkanalen under Fabiansgatan invid Gardeskaser- nen	1,000 —	667 04	— —	332 96
Diverse underhåll	9,000 —	10,541 66	1,541 66	
b) <i>Nyanläggningar.</i>				
Afloppskanal från lägenheten Bac- kas till sjön	1,400 —	791 32	— —	608 68
c) <i>Regleringsarbeten.</i>				
Afloppskanal under en del af Lots- gatan	7,000 —	5,488 72	— —	1,511 28
D:o under Köpmansgatan	8,200 —	6,883 49	— —	1,316 51
D:o „ Kronbergsgatan	14,800 —	9,913 17	— —	4,886 83
D:o „ Kanalgatan	10,700 —	4,974 13	— —	5,725 87
Förlängning af afloppskanalen un- der Kyrkogårdsgatan	1,000 —	1,429 38	429 38	
Afloppskanal under 1:sta linien i Berghäll (tomt 1—9)	7,100 —	4,918 05	— —	2,181 95
D:o under III:dje linien (tomt 22— 32)	9,500 —	8,535 21	— —	964 79
4:o. Vägar.				
a) <i>Remont och underhåll.</i>				
Makadamisering af Djurgårdsvägen från chausséen invid Tölö viken till Alphyddan	4,400 —	3,510 95	— —	889 05
Diverse reparationer	7,000 —	7,921 82	921 82	
Transport	3,250,872 03	3,183,766 91	78,548 62	145,653 74

Transport	3,250,872 03	3,183,766 91	78,548 62	145,653 74
b) <i>Regleringsarbeten.</i>				
Planering af Castréngsgatan mellan II:a och III:dje linien	7,500 —	6,042 67	— —	1,457 33
D:o af III:dje linien mellan Lönnrots- och Vallingsgatorna samt utmed tomt N:o 11	24,300 —	24,560 80	260 80	
D:o af I:sta linien mellan Castréns- och Alpgatorna	9,880 —	7,972 86	— —	1,907 14
D:o af II:dra linien mellan Castréns- och Wallingsgatorna	3,800 —	2,851 52	— —	948 48
D:o af Wallingsgatan mellan I:sta och III:dje linierna	9,300 —	9,403 68	103 68	
5:o. Chausséer.				
a) <i>Remont och underhåll.</i>				
Diverse underhåll	7,000 —	7,769 82	769 82	
Remont af stora alléen i Brunns- parken intill Brunnsplanen	2,940 —	1,762 95	— —	1,177 05
b) <i>Nyanläggning.</i>				
Utvidgning af vestra chausséen vid Fjellidal	3,800 —	3,596 90	— —	203 10
6:o. Hamnar.				
a) <i>Remont och underhåll.</i>				
Nedfartsbroar till isarne jemte stängsel vid kajerna	2,000 —	1,244 58	— —	755 42
Ombyggnad af Packhuskajen i norra hamnen	20,000 —	16,777 56	— —	3,222 44
D:o af ångslupsbryggan i Sandviks inre hamn	1,110 —	1,009 62	— —	100 38
D:o af trämoljan i Sandviks inre hamn	5,340 —	5,250 63	— —	89 37
D:o af träkajen invid Skeppsvarfvet	19,100 —	19,537 44	437 44	
Höjning och ombyggnad af Packhuskajen i Södra hamnen	2,600 —	2,536 08	— —	63 92
Diverse reparationer	9,000 —	8,922 51	— —	77 49
Transport	3,378,542 03	3,303,006 53	80,120 36	155,655 86

Transport	3,378,542 03	3,303,006 53	80,120 36	155,655 86
b) <i>Nyanläggningar.</i>				
Kajarbeten å Skatudden	84,600 —	84,600 —		
7:o. Planteringar.				
a) <i>Remont och underhåll.</i>				
Underhåll af planteringar och trädskolor	41,000 —	41,934 39	934 39	
Underhåll af hägnader	1,000 —	966 05	— —	33 95
Remont af körvägen genom Kajsaniemi park	1,000 —	1,262 76	262 76	
b) <i>Nyanläggningar.</i>				
Observatoriibergens planering	20,000 —	20,730 77	730 77	
Planterings- och planeringsarbete i Brunnsparken	5,000 —	5,040 91	40 91	
D:o i Kajsaniemi	5,000 —	5,262 54	262 54	
Jordfyllning till Henriksesplanaden	1,000 —	1,056 15	56 15	
Inköp af soffor	1,000 —	1,000 —		
Ordnande af platsen kring den nedrifna paviljongen i Djurgården	1,200 —	1,211 54	11 54	
8:o. Renhållningsväsendet.				
<i>Remont och underhåll.</i>				
Underhåll af afstjelningsplatser och bryggor	2,800 —	2,329 11	— —	470 89
Vakters aflöning	4,500 —	4,257 66	— —	242 34
Renhållning af latriner och pissoirer	10,000 —	10,481 62	481 62	
D:o af stadens allmänna platser och gatuandelar	32,000 —	34,229 61	2,229 61	
Bevattning af stadens centrala gator, Parkgatan och chausséerna	8,000 —	8,188 50	188 50	
Renhållning af Brunnsparke chausséen	500 —	214 06	— —	285 94
D:o af chausséerna	11,000 —	11,070 76	70 76	
D:o af vägar	3,000 —	3,073 50	73 50	
Rengöring af hamnar och kajer	1,500 —	575 80	— —	924 20
9:o. Arbetsredskap.				
Inköp af tvenne bevattningsvagnar	2,100 —	2,000 —	— —	100 —
Diverse inköp och remont	5,000 —	8,297 74	3,297 74	
Transport	3,619,742 03	3,550,790 —	88,761 15	157,713 18

Transport	3,619,742 03	3,550,790 —	88,761 15	157,713 18
10:o. Diverse.				
Underhåll af klappbryggor, vedmätt, lyktstolpar m. m. samt oförutsedda utgifter	6,000 —	8,580 27	2,580 27	
XV. Pensioner	15,106 67	11,898 34	— —	3,208 33
XVI. Diverse.				
Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	2,000 —	3,389 39	— —	10 61
Expenser	1,400 —			
För revision af stadens räkenskaper	4,100 —	4,100 —	— —	201 50
Eldnings- och lysningsämnen	18,000 —	17,798 50	— —	
Anslag för signalering af middags-timmen	300 —	300 —	— —	
För stormvarningstelegram	250 —	80 —	— —	170 —
Brandstodsafgifter	7,500 —	8,262 13	762 13	
Anslag åt mantalsskrifvaren	2,000 —	2,000 —	— —	
D:o för byggnadsinspektör	2,400 —	2,400 —	— —	
Arvode åt en elektrotekniker	800 —	800 04	— 04	
D:o åt 2:ne fiskeritillsyningsmän	600 —	600 —	— —	
För uppsigt öfver varuskjulet	900 —	900 —	— —	
Bidrag till länefängelsets ombyggnad för åren 1889—98	10,000 —	10,000 —	— —	
Utskrifning af vallängden, jemte register dertill	1,000 —	1,000 —	— —	
Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500 —	2,499 96	— —	04
D:o till fängelseföreningens skydds-herberge	600 —	600 —	— —	
Inventarier till särskilda stadens hus, remont och komplettering	4,000 —	4,127 86	127 86	
Telefonafgifter	4,500 —	4,780 —	280 —	
Afkortning och restitution å utaxerade medel och andra inkomster	40,000 —	27,164 59	— —	12,835 41
För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande:				
II. <i>Stadens embetsverk.</i>				
Anslag till vikariatsarvode för en yngre justitierådmanstjänst	500: —	500 —	— —	
Transport 500: —	3,743,698 70	3,662,571 08	92,511 45	174,139 07

Transport	500: —	3,743,698 70	3,662,571 08	92,511 45	174,139 07
<i>III. Kommunalförvaltningen.</i>					
Anslag för upphyrande af magasin å Skatudden	640: —		640 —		
<i>VII. Sundhets- och sjukvården.</i>					
Anslag för inventarier till besigtningebyrån.	800: —		800 —		
Anslag för gasledning till Maria sjukhusets bakteriologiska laboratorium	320: —		320 —		
Anslag för sjukstugan i Sörnäs	3,348: —		2,748 —	—	600 —
Anslag för tyfuslasarett	6,400: —		4,636 79	—	1,763 21
<i>VIII. Fattigvården.</i>					
Tillskottsanslag för ständiga fattigunderstöd.	4,000: —		4,000 —		
Tillskottsanslag för läkemedel	4,000: —		4,000 —		
<i>XI. Undervisningsväsendet.</i>					
Anslag för underhåll af läsesalen i Hermanstad	600: —		600 —		
Anslag för lägre handverksskolorna	1,500: —		1,500 —		
Anslag för inredning af ny bibliotekssal i folkbibliotekshuset	2,000: —		2,000 —		
Tillskottsanslag för folkbar <trädgården .="" .<="" lappviksgatan="" td="" vid=""> <td>100: —</td> <td></td> <td>100 —</td> <td></td> <td></td> </trädgården>	100: —		100 —		
<i>XIV. Allmänna arbeten.</i>					
Anslag för verandans å Kajsaniemi värdshus förseende med glasväggar	600: —		600 —		
Transport	24,808: —	3,743,698 70	3,684,515 87	92,511 45	176,502 28

Transport	24,808: —	3,743,698 70	3,684,515 87	92,511 45	176,502 28
Anslag för remont af bad- och simhusen i Brunnsparken	6,200: —		6,200 —		
Anslag för uppförande af ett öppet varuskjul å gamla packhusets gård	530: —		234 30	—	295 70
Tillskottsanslag för remont af chausséerna	8,000: —		8,000 —		
Tillskottsanslag för underhåll af hamnar och kajer	3,000: —		3,000 —		
Tillskottsanslag för renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar	3,000: —		3,000 —		
Tillskottsanslag för renhållning af chausséerna	3,000: —		3,000 —		
<i>XV. Pensioner.</i>					
Anslag till gratifikation åt Filterförmannen G. H. Fonselius	200: —		200 —		
Anslag till pension åt Vaktmästaren J. F. Holmberg	350: —		350 —		
Anslag till pension åt Hamnkonstapeln J. F. Lönnqvist	350: —		350 —		
<i>XVI. Diverse.</i>					
Anslag åt Turistföreningen för tryckning af plankarta öfver Helsingfors	300: —		300 —		
Anslag till reseunderstöd åt stadsträdgårdsmästaren S. Olsson	500: —		500 —		
Anslag åt Helsingfors simsällskap för beredande af gratis sjöbad och undervisning i simning åt folkskolelever	1,000: —		1,000 —		
Transport	51,238: —	3,743,698 70	3,710,650 17	92,511 45	176,797 98

Transport 51,238: —	3,743,698 70	3,710,650 17	92,511 45	176,797 98
Anslag till sekreterare- arvode och expenser åt komiten för särskilda den lägre arbetare- klassen rörande frågor 840: 70		840 70		
Anslag för dekorerings- af Alexanders statyn 256: 25		256 25		
Anslag för införande af elektrisk belysning i Stadsfullmäktiges ses- sionssal . . . . . 946: —		946 —		
Anslag åt komiten för undersökning af of- fentliga byggnader . . . . . 754: —		754 —		
<i>Samt:</i> 54,034: 95	40,000 —		14,034 95	
Från föregående år balanserade konti.				
Ombyggnad af norra brandverks- huset		2,833 81	2,833 81	
Besparing å anslag, anvisade å 1892 års obligationslån, öfverföres till odisponerade länemedel		3,693 80	3,693 80	
Saldo till 1897	3,783,698 70	3,719,974 73	113,074 01	176,797 98
Summa	3,783,698 70	4,437,739 83	113,074 01	176,797 98

	Beräknad inkomst enligt stat.	Inkomst enligt böckerna.	Brist.	Öfverskott.
Inkomster.				
Disponibel behållning från föregående år	94,800	226,630 38		
I. Räntor.				
Å chaussée-obligationer	1,900	1,992 60	—	92 60
Å tomtlösen	30,000	31,167 75	—	1,167 75
Å donationsfonder, hvilkas ränta tillfaller staden	14,300	14,030 75	269 25	
Diverse räntor	500	201 02	298 98	
II. Tomtlösen.				
Försäljning af tomter och amortering å köpeskillingen för försälda tomter	215,000	523,724 31	—	308,724 31
III. Stadens fasta egendom.				
a) <i>Räntor från donerade hemman.</i>	1,800	1,748 89	51 11	
b) <i>Stadens afhysta område.</i>				
Arrenden för byggnader och tomter samt utarrenderade mindre platser inom stadens plan	16,000	129,554 33	—	3,554 33
Arrenden för jordlägenheter, villaområden och smärre platser utom stadens plan	110,000			
Arrenden från Brunnsparksområdet	6,000	8,532 27	—	2,532 27
Hyra för försäljningsplatser å Salu- och Kaserntorgen	18,000	18,200 —	—	200 —
Hyra för lokaler i Folkbiblioteket	1,300	1,390 —	—	90 —
D:o för d:o i gården N:o 3 Sofiegatan	8,000	12,768 90	—	4,768 90
Hyra för bodar och diskar	4,000	4,555 80	—	555 80
Hyra för stånd i Saluhallen	40,000	40,833 50	—	833 50
Simhusafgifter	500	713 —	—	213 —
Fiskevattens afgifter	1,600	1,530 —	70 —	
Hötägt	300	218 —	82 —	
Transport	564,000	1,017,791 50	771 34	322,732 46

Transport	564,000	—	1,017,791	50	771	84	322,732	46
Mulbetesafgifter	200	—	240	—	—	—	40	—
Tillfälliga arrenden och planhyror	6,000	—	9,530	38	—	—	3,530	38
<i>c) Stadens jordlägenheter.</i>								
Forsby, arrende	4,100	—	4,027	40	}	—	—	2,879
Grejus, d:o	2,100	—	2,129	49				
Gumtäckt, d:o	25,000	—	27,354	40				
Mejlans, d:o	6,000	—	6,567	94				
D:o, amortering å köpeskillingen för byggnader	828	10	828	10				
Reimars arrende	100	—	100	—				
IV. Tomtören.	2,200	—	2,263	95	—	—	63	95
V. Inkomstgivande rättigheter.								
Tolag för till Helsingfors destinerade varor	155,000	—	177,811	45	—	—	22,811	45
Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad	8,000	—	9,621	10	—	—	1,621	10
Trafikafgifter	390,000	—	458,529	65	—	—	68,529	65
Mätningafgifter	2,500	—	1,397	23	1,102	77	—	—
Transitomagasinshyra	500	—	6,061	12	—	—	5,561	12
Hamnafgifter	180,000	—	194,072	62	—	—	14,072	62
Broafgifter	8,000	—	9,461	32	—	—	1,461	32
Lyftkransafgifter	200	—	694	60	—	—	494	60
Ballastafgifter	500	—	469	20	—	30	80	—
Wägningsafgifter	2,300	—	3,075	41	—	—	775	41
Afgifter af utländingar för försäljning af matvaror vid mast	2,200	—	3,324	09	—	—	1,124	09
Auktionsprovision	4,000	—	602	05	3,397	95	—	—
Biljardafgifter	500	—	544	—	—	—	44	—
Bouppteckningsprocenter, stadens andel	32,000	—	42,311	50	—	—	2,311	50
Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel	8,000	—						
Kollektmedel	300	—	261	88	38	12	—	—
Diverse böter	200	—	1,008	95	—	—	808	95
Transport	1,404,728	10	1,980,079	33	5,340	98	448,861	83

Transport	1,404,728 10	1,980,079 33	5,340 98	448,861 83
Arrende för Gammelstadskvarnen	3,500 —	3,500 —	—	—
Börsprovision	600 —	1,073 17	—	473 17
VI. Diverse.				
Personel fattigafgift	30,000 —	30,032 50	—	32 50
För sjukvård i Maria sjukhuset	8,000 —	13,769 —	—	5,769 —
Inkomst från desinfektionsinrättningen	300 —	610 25	—	310 25
Fattighjorns arbeten	800 —	440 88	359 12	—
Inkomst från arbetsinrättningen	10,000 —	11,633 11	—	1,633 11
Jordafkastning från fattiggården	600 —	427 90	172 10	—
Ersättning för underhåll af fattige	3,000 —	7,671 46	—	4,671 46
Elevers i folkskolan afgifter	100 —	402 10	—	302 10
Elevers i folkskolan handarbeten	600 —	502 37	97 63	—
Boklån	4,000 —	4,637 95	—	637 95
Hundskatt	9,000 —	15,780 —	—	6,780 —
Afgifter från klosetterna	3,500 —	5,422 81	—	1,922 81
Bidrag till brandverket af ryska Alexanders gymnasium	184 46	184 46	—	—
Bidrag till underhåll af Rid darhus skvären	300 —	300 —	—	—
Bidrag till underhåll af planteringarne kring Ständerhuset	600 —	600 —	—	—
Bidrag till underhåll af planteringen kring Ateneum	200 —	200 —	—	—
Bidrag till gatubelysningen: af Finlands Bank . . . . . 275: — af Ständerhuset . . . . . 525: —	800 —	800 —	—	—
Inkvarteringen ersättes enligt K. förordningen af den 18 Januari 1882 af ryska Riksskattkammaren	226,345 60	201,256 20	25,089 40	—
VII. Statsbidrag.				
Till folkskolorna	111,000 —	111,000 —	—	—
Till polis inrättningen	104,480 —	104,480 —	—	—
Till gatubelysningen	15,170 —	15,170 —	—	—
Till brandverket	8,210 —	8,210 —	—	—
Stadens andel af bränvinsskatten	11,500 —	13,057 55	—	1,557 55
Transport	1,957,518 16	2,531,241 04	31,059 23	472,951 73

Transport	1,957,518 16	2,531,241 04	31,059 23	472,951 73
VIII. Vattenledningen.				
För vattenförsäljning	250,000 —	275,773 94	— —	7,273 94
Hyra för vattenmätare	18,500 —			
Vattenafgifter från hästhoarne	1,900 —	1,901 18	— —	118
Förhöjning vid sentida inbetalning af vattenkonsumtionsafgifter	300 —	434 12	— —	134 12
Ersättning för verkställda anslutningar m. m.	25,000 —	82,149 88	— —	57,149 88
Arrenden från vattenledningens jordområde	575 —	520 88	54 12	
IX. Lån.				
a) Å 1892 års 4½ % obligationslån anvisas för vattenledningens utsträckning	87,845 81	99,274 60	— —	11,428 79
b) Lån på kortare återbetalningstid än 2 år:				
För vattenledningens utsträckning	17,804 19	6,375 40	11,428 79	
För tillbyggnad till ekonomiebyggnaden vid Maria sjukhus	100,000 —	100,000 —		
c) Anslag från 1892 års obligationslån till kajbyggnader å Skatudden	84,600 —	84,600 —		
X. Uttaxering.				
Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras	1,239,655 54	1,240,289 97	— —	634 43
Från föregående år balancerade anslagsbelopp, hvilka ej kommit till användning & inbesparats.				
Vattenledning under Castrengsgatan	— —	264 85	— —	264 85
Vattenledning till Observatoriber-gen	— —	100 05	— —	100 05
Nyläggning af Munkholmsgatan	— —	138 79	— —	138 79
Anslag för inrättande af en köttkontrollstation	— —	554 34	— —	554 34
Anslag för aflöppskanal under 4:de linien å Berghäll	— —	2,550 —	— —	2,550 —
Transport	3,783,698 70	4,426,169 04	42,542 14	553,182 10

Transport	3,783,698	70	4,426,169	04	42,542	14	553,182	10
Inkomster ej i staten observerade:								
Praeskriberade kuponger m. m.	—	—	32	60	—	—	32	60
Tull- & källarfrihets ersättning	—	—	10,672	—	—	—	10,672	—
Ersättning för montering af lyft- kran	—	—	52	—	—	—	52	—
Vanhäfd å Hörneberg	—	—	608	59	—	—	608	59
D:o å de s. k. Janssonska odlin- garna	—	—	188	60	—	—	188	60
Priset för en försäld lada	—	—	17	—	—	—	17	—
Summa <i>Imf.</i>	3,783,698	70	4,437,739	83	42,542	14	564,752	89

Sammandrag

af Helsingfors stads utgifter och inkomster år 1897.

Hufvudtitel.	Enligt stat.	Enligt böckerna.
Utgifter.		
I. Stadens skulder	531,598 75	524,064 20
II. Stadens embetsverk	206,241 67	206,090 76
III. Kommunalförvaltningen	182,400 67	180,605 15
IV. Gatubelysningen	155,002 70	152,360 67
V. Brandverket	91,722 —	89,553 39
VI. Polisinsättningen	211,470 —	212,775 17
VII. Sundhets- och sjukvården	187,038 —	192,024 08
VIII. Fattigvården	275,730 —	270,217 57
IX. Undervisningsväsendet	549,225 60	525,720 18
X. Staden åliggande allmänna onera	236,602 64	211,138 24
XI. Vattenledningen	218,640 —	232,826 64
XII. Saluhallen	7,050 —	6,553 87
XIII. Stadens jordlägenheter	6,700 —	6,219 47
XIV. Allmänna arbeten	766,320 —	749,220 88
XV. Pensioner	15,106 67	11,898 34
XVI. Diverse	142,850 —	142,178 51
Utgifter ej observerade i staten	—	6,527 61
Behållning till år 1898	—	717,765 10
Summa <i>fmf.</i>	3,783,698 70	4,437,739 83
Inkomster.		
Behållning från år 1896	94,800 —	226,630 38
I. Räntor	46,700 —	47,392 12
II. Tomtlösen	215,000 —	523,724 31
III. Stadens fasta egendom	251,828 10	269,266 98
IV. Tomtören	2,200 —	2,263 95
V. Inkomstgifvande rättigheter	798,300 —	915,374 76
VI. Diverse	298,330 06	294,670 99
VII. Statsbidrag	250,360 —	251,917 55
VIII. Vattenledningen	296,275 —	360,780 —
IX. Lån	290,250 —	290,250 —
X. Uttaxering	1,239,655 54	1,240,289 97
Inkomster ej observerade i staten	—	15,178 82
Summa <i>fmf.</i>	3,783,698 70	4,437,739 83

Bilans per 31 December 1897.

	<i>Fm.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fm.</i>	<i>ni.</i>
Aktiva.				
Kassa	65,698	50		
Trafikkontorets uppbördskonto	1,534	53		
Obligationer	55,300	—		
Aktier	113,500	—		
Byggnadsmaterialier	66,921	03		
Vattenledningsmaterialier	158,294	63	461,248	69
Olyftade statsbidrag.				
Inkvarteringskostnader	—	—	6,826	14
Förskotter mot redovisningsskyldighet.				
Stadsfullmäktiges förskotts konto	742	92		
Drätselkammarens d:o	208	12		
Hamnkontorets d:o	545	47		
Brandverkets d:o		389		
Maria sjukhusets d:o	681	31		
Folkskolornas d:o	2,726	49		
Vattenledningskontorets d:o	40	—	4,948	20
Utestående rester.				
Räntor å tomtlösen	17,450	70		
Tomtlösen	25,443	26		
D:o från Brunnsparken	691	85		
Hyror från folkbibliotekshuset	90	—		
Mejlans, amortering å köpeskillingen för byggnader	828	10		
Auktionsprovision	351	53		
Kollektmedel	261	88		
Arrende för Gammelstadskvarnen	875	—		
Ersättning för sjukvård i Maria sjukhuset	327	—		
" " desinfektioner		72 25		
" " verkställda vattenlednings anslutningar m. m.	14,109	98		
" " underhåll af chausseerna i Brunnsparken	660	94		
Transport	61,162	49	473,023	03

	Transport	61,162 49	473,023 03
Boklån		413 25	
Bidrag till brandverket af ryska Alexanders gymnasium		184 46	
Tolags- och trafikafgifter för år 1897		9,449 78	
Vattenkonsumtionsafgifter för år 1897		76,747 44	
Diverse rester		50,681 88	
Försäldt affall från Maria sjukhus		286 20	198,925 50
Diverse debitorer.			
Förskotterade inkvarteringskostnader		1,528 90	
” ” lånemedel		910,000 —	
Lån på kortare återbetalningstid än två år.		106,375 40	
Vattenledningens tullafgifter		374 60	
Jansson, G.		1,905 76	
Albrecht, O. R. F.		1,166 66	
Mesterton, A.		2,487 49	1,023,838 81
Bestridda utgifter, för hvilka medel anvisas år 1898.			
Brandverkets ved och lyse		4,724 20	
Brunnhusets ombyggnad		112,158 75	
Inköp af restaurationspaviljongen i Brunsparken		2,000 —	
Inrättande af en vattenpost för ångbåten Mars		910 56	
Vattenposter i södra hamnen		3,626 59	
Vattenledning till gården N:o 5 vid Bernhardsgatan		1,204 87	
Kajarbeten å Skatudden		29,181 12	
Lökholmsgatans planering		1,826 25	
Hermanstads lägre folkskola		5,000 —	
Inköp af Rob. Stigells grupp „de skeppsbrutna“		1,412 62	
Omkostnader för 1898 år Obligationslån		200 —	
Undersökning af isförhållandena utanför Helsingfors		578 —	
Extra tillsyningsman vid helsopolisen		166 67	
Tillskottsanslag för lägre handtverkskolorna		1,113 —	164,102 63
	Summa <i>Fråc.</i>	— —	1,859,889 97

	<i>Fmk.</i>	<i>hi.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>hi.</i>
Passiva.				
Utelöpande, förfallna obligationer.				
Till chausséeobligationslånet	100	—		
„ vattenledningslånet af år 1876	1,057	50		
„ nybyggnads- och regleringslånet af år 1882	24,375	—	25,532	50
Utelöpande, förfallna kuponger.				
Till chausséeobligationslånet	273	60		
„ vattenledningslånet af år 1876	3,082	50		
„ nybyggnads- och regleringslånet af år 1882	3,138	75	6,494	85
Olyftade anslag.				
Magistratens och Rådstufvurättens aflöningar	1,200	—		
Sundhets och sjukvårdens läkarepersonal	300	—		
Undersökningsstationen för lifsmedel	154	54		
Köttkontrollstationen	234	—		
Vattenledning under en del af Lotsgatan	4,778	39		
D:o under Aspnäsgatan	8,900	—		
Tillbyggnad till ekonomibyggnaderna å Maria sjukhus	20,610	—		
Nya simhus	5,000	—		
Ombyggnad af stenkanalen under Lilla Robertsgatan	1,320	—		
Polikliniken	1,500	—		
Ny stormvarningssignal å Observatoriiberget	450	—		
Hamnbanan	32,291	51		
Ny stallsbyggnad å Forsby	5,725	—		
Ritningar och undersökning af platser för saluhallar	1,339	25		
Inlösen af Brunnsparken	11,299	45		
Ränta å lån för rådhusannexet och kommunala sjukhuset	1,250	—		
Ränta å lån för inköp af gården N:o 3 vid Sofiegatan	332	36		
Anslag för stormvarningstelegram	80	—		
D:o åt mantalsskrifvaren	150	—		
D:o åt Filharmoniska sällskapet	2,900	—		
D:o åt svenska teatern	3,000	—		
D:o åt finska d:o	2,500	01		
D:o för remont af bad- och simhusen i Brunnsparken	1,249	75		
D:o för utarbetande och tryckning af fullständig stadsplan	1,600	—	108,164	26
Diverse kreditorer.				
Föreningsbanken i Finland, konto-kurant räkning	509,000	—		
Odisponerade lånemedel	40,460	65		
Transport	549,460	65	140,191	61

	Transport	549,460	65	140,191	61
1897 års olikviderade räkningar		268,281	—		
Hundskatt för år 1897		2,040	—		
Förskottsbetalningar		3,166	87		
Chausséeobligationernas amorteringsfond		12,000	—		
Uttaxerade landtdagskostnader		352	89		
Städernas i Finland hypotekskassa		64,586	39		
Baranoff, W. S., sterbhus		100,000	—		
Laine, O.		2,000	—		
Undersökningsstationen för lifsmedel		45	46	1,001,933	26
	Summa <i>Fmk.</i>	—	—	1,142,124	87
Behållning till år 1898		—	—	717,765	10
	Summa <i>Fmk.</i>	—	—	1,859,889	97

Helsingfors stads utestående, icke förfallna fordringar.

Tomtlösen.

Vid ingången af år 1897 utestod oguldet i kapital	<i>Fmk</i> 687,911: 69
Under år 1897 försålda tomter:	
Fabrikstomt N:o 13 vid Sörnäs strandväg i kv. 291 till Ingeniör Gottfr. Strömberg	<i>Fmk</i> 30,664: 90
Fabrikstomterna N:o 25 & 27 vid Sörnäs strandväg i kv. 293 till Helsingfors Yllefabriksaktiebolag	„ 51,000: —
Tomterna N:ris 8, 10, 12, 14, 16 och 18 vid Kron- bergsgatan till handl. Julius Tallberg	„ 33,000: —
Tomterna N:ris 8, 10, 12, 14 och 16 vid Lökholms- gatan till firman P. Sidorow suomalainen Ka- lustokauppa osakeyhtiö	„ 17,950: —
Kvarteret N:o 152 å Skatudden till Helsingfors ma- gasins aktiebolag	„ 49,068: 80
Tomt N:o 1 vid Petersgatan i kvarteret N:o 134 Rockan till fröken Anni Furuhjelm	„ 44,767: 94
Tomterna N:ris 3 & 5 vid Broholmsgatan till Öfver- kamrararen C. Ignatius	{ „ 25,374: 60 „ 25,450: 80
Fabrikstomten N:o 20 i kvarteret N:o 289 till Kan- slirådet Karl Leon. Lindeberg	„ 50,316: 75
Fabrikstomten N:o 22 i kvarteret N:o 289 till Kan- slirådet Karl Leon. Lindeberg	„ 33,988: 25
Magasinskvarteret N:o 188 till Helsingfors Magasins- aktiebolag	„ 49,068: 80
Fabrikstomten N:o 7 i kvarteret N:o 296 till Inge- niören Adolf Stenberg	„ 54,893: 31
Fabrikskvarteret N:o 292 till Maskin- och brobygg- nadsaktiebolaget	„ 29,230: 51
Fabrikstomt N:o 3 vid Aspnäsgatan i kvarteret N:o 294 till Maskin- och brobygggnadsaktiebolaget	„ 20,567: 25
Tomt N:o 6 vid Ö. chausséen i kvarteret N:o 294 till Maskin- och brobygggnadsaktiebolaget	„ 73,476: 25
Transport <i>Fmk</i> 588,818: 16 <i>Fmk</i> 687,911: 69	

Transport	<i>Fmk.</i> 588,818: 16	<i>Fmk.</i> 687,911: 69
Tomt N:o 8 vid Ö. chausséen i kvarteret N:o 294 till Maskin- och brobyggnadsaktiebolaget . . . . . „	20,225: 70	
Tomt N:o 9 vid Sörnäs strandväg i kvarteret N:o 294 till Maskin och brobyggnadsaktiebolaget . . . . . „	32,981: 45	<i>Fmk.</i> 642,025: 31
		<i>Fmk.</i> 1,329,937: —
Öfverföres: år 1897 förfallen annuitet . . . . . <i>Fmk.</i>	23,495: 91	
Utöfver densamma inbetaldt belopp . . . . . „	498,406: 46	„ 521,902: 37
		<i>Fmk.</i> 808,034: 63

Tomtlösen från Brunnsparksområdet.

Den 1 Januari 1897 utestod oguldet i kapital . . . . . <i>Fmk.</i>	136,748: 55
Öfverföres: år 1897 förfallen annuitet . . . . . „	2,292: 54
	<i>Fmk.</i> 134,456: 01

Löseskilling för åbyggnader å Mejlans.

Kapitalsaldo den 1 Januari 1897 . . . . . <i>Fmk.</i>	4,968: 60
Öfverföres: 1897 års annuitet . . . . . „	828: 10
	<i>Fmk.</i> 4,140: 50

Sammandrag

af utestående, icke förfallna fordringar, den 31 December 1897.

Tomtlösen . . . . . <i>Fmk.</i>	808,034: 63
D:o från Brunnsparksområdet . . . . . „	134,456: 01
Löseskilling för åbyggnader å Mejlans . . . . . „	4,140: 50
	<i>Fmk.</i> 946,631: 14

Anm. I stadskassans bilans per 31 December 1897 ingår

förfallen, ogulden tomtlösen med . . . . . <i>Fmk.</i>	25,443: 26
D:o d:o från Brunnsparken med . . . . . „	691: 85
	<i>Fmk.</i> 26,135: 11

Helsingfors stads konsoliderade gäld.

A. Obligationslån.

Chausséeobligationslånet af år 1865.

Utestående belopp den 1 Januari 1897	<i>Fmf</i>	60,000: —
Under året 1897 förekom icke någon amortering	”	— —
		Saldo till år 1898 <i>Fmf</i> 60,000: —

Ann. Af förestående belopp innehar stads-kassan *Fmf* 55,300: — så att faktiskt endast *Fmf* 4,700: — äro utelöpande.

Vattenledningsobligationslånet af år 1876.

Balans från år 1896, utelöpande, icke förfallna obligationer . . .	<i>Fmf</i>	1,343,800: —
Öfverföres: amortering år 1897	”	20,200: —
		Saldo till år 1898 <i>Fmf</i> 1,323,600: —

Nybyggnads- och regleringslånet af år 1882.

Balans från år 1896, utelöpande, icke förfallna obligationer . . .	<i>Fmf</i>	1,198,000: —
Öfverföres: amortering år 1897	”	41,000: —
		Saldo till år 1898 <i>Fmf</i> 1,157,000: —

Obligationslånet af år 1892.

Balans från år 1896, utelöpande, icke förfallna obligationer . . .	<i>Fmf</i>	4,433,500: —
Öfverföres: 1897 års amortering	”	18,500: —
		Saldo till år 1898 <i>Fmf</i> 4,415,000: —

B. Andra lån.

Lån för inköp af rådhusannexet och uppförande af nya kommunala sjukhusbyggnader.

Saldo från år 1896: 22 stycken utelöpande partialförskrifningar, enhvar lydande å 25,000 mark med 5 % årlig ränta . . . <i>Fmy:</i>	550,000: —
Amortering år 1897: partialförskrifningarne Nr:is 2 och 6, förfallna till betalning den 1 December 1897 . . . . . „	50,000: —
	Saldo till år 1898 <i>Fmy:</i> 500,000: —

Sammandrag

af stadens consoliderade gäld den 31 December 1897.

Obligationslån . . . . . <i>Fmy:</i>	6,955,600: —
Andra lån . . . . . „	500,000: — <i>Fmy:</i> 7,455,600: —

---

*Handlingar, rörande Helsingfors stads donerade fonders
räkenskaper och bokslut för år 1897.*

Af Helsingfors stads donerade fonder hafva under året 1897 tvenne förvaltats af stadens Fattigvårdsstyrelse, de öfriga af drätselverket. I skrifvelse af den 6 December 1897 meddelade emellertid sagde styrelse att de af densamma omhänderhafda tvenne fonderna vid årets utgång komme att öfverlemnas till Drätselkontorets framtida förvaltning, hvadan numera sålunda samtliga stadens donerade fonder äro ställda under drätselverkets förvaltning.

Afkastningen å fonderna har under år 1897 uppgått till innalles *Fmy.* 90,151: 25, hvaraf *Fmy.* 7,499: 60 belöpa sig å fonderna tillhöriga fastigheter, motsvarande något öfver 3,28 % å dessas bokförda värde, samt återstoden, förutom en kursvinst å 20 mark och *Fmy.* 3,000, godtgörelse för öfverlåten aktieteckningsrätt, utgör ränta å fondernas värdepapper, hvilka afkastat c:a 5,35 %; medelräntan för året c:a 5,37 procent.

Af fondernas disponibla räntemedel hafva följande utbetalningar under året verkställts:

till staden för fattigvårdens underhåll	<i>Fmy.</i> 6,946: 44
” ” ” kommunala sjukhusets underhåll	” 617: 46
” ” ” folkskolornas underhåll	” 6,466: 85
” understöd åt medellösa	” 10,078: 60
” underhåll af Fruntimmersföreningens barnhem	” 617: 56
” beklädnad åt fattiga folkskolelever	” 1,946: 23
” stipendier åt elever i skolorna	” 2,760: 40
” underhåll af asylen för vanartade barn i Lojo socken	” 4,400: 82
” belöningar åt dygdigt tjänstefolk	” 475: —
” underhåll af obemedlade barnaföderskor	” 4,939: 65
” pensioner åt affidne poliskonstaplars enkor och barn	” 2,945: —
” Föreningen för arbetshusen för desammas underhåll	” 8,402: —
” anskaffande af middagsmåltid åt medellösa folkskolelever	” 740: 94
” underhåll af Föreningens för barnavården barnhärberge	” 503: 84
i hemgift samt ränta å utfästa hemgiftsbelopp åt flickor, utgångna från stadens folkskolor	” 2,594: 95
i genom gåfvobrefven bestämda legater och pensioner	” 12,593: 96
i diverse omkostnader	” 59: —
	<i>Fmy.</i> 67,088: 70

Ränteafkastningen å nedanstående fonder är af särskilda anledningar ännu icke för med donationerna afsedda syftemål tagen i anspråk:

Klara Wilhelmina Törmäläs fond till ett hem för trogna och ålderstigna tjenarinnor. Kapital *Smk*: 41,600. Jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 14 December 1897 disponeras räntan å fonden från och med innevarande år af Mariaföreningen;

Carl Rosengrens fond för meddelande af de första skolkunskaperna åt värnlösa och fattiga gossebarn här i staden. Kapital *Smk*: 14,276: 35. Donationen, som till stadskassan fullständigt inbetaltes den 1 Februari 1890, bör enligt bestämmingarna i donationsbrevet förräntas i tio år, innan den för ändamålet användes;

Maria Charlotta Olanders fond för vanföra och sjukliga barns skötsel och vård. Kapital *Smk*: 80,312: 37. Fonden kan för sitt ändamål disponeras, såsnart densamma tillhörig fastighet blifvit försäld.

F. J. von Beckers fond för inrättande och underhåll af en undervisningsanstalt för blinda i Helsingfors stad. Kapital *Smk*: 311,000: —. Helsingfors Stadsfullmäktige äga bestämma tidpunkten för anstaltans inrättande. Tillsvidare är fondens afkastning nära nog helt och hållet tagen i anspråk för de, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 26 April 1892, ur fonden till donators syskon utgående lifstidspensioner;

Helena Kristina Åkermans fond till ett hem för medellösa fruntimmer. Kapital *Smk*: 10,246: 09. Stadens Fattigvårdsdirektion äger afgöra när det med donationen afsedda ändamål skall realiseras;

Emilia Olivia Gustavsons och Athalida Wilhelmina Ingmans fond till ett gossebarnhem i denna kommun. Kapitalet, som nu uppgår till *Smk*: 6,049: 97, bör enligt donationsbrevet förräntas till dess ränteafkastningen motsvarar kostnaderna för hemmets underhåll.

Derjemte utgör räntan på *Alexandra Kiseleffs* donation till en pensionsinrättning för här i staden födda och bosatta, medellösa fruntimmer samt på *Adolf Holmgrens* fond för värnlösa mödrar och barn jämlikt donationsbrefven tillsvidare i legater till särskilda personer.

H. K. M. Alexander II:s stipendifond, utgörande *Smk*: 1,300, i kapital, hvilken tidigare disponerats af den numera indragna realskolan i staden, har på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 10 augusti 1897 sammanslagits med den lika benämnda fonden för stipendier åt elever i stadens folkskolor.

De tvenne donationer hvilka på grund af testamenten af Byggmästaren K. M. Kullman och Bagarmästaren M. G. Stenius tillfalla särskilda fonder, hafva icke under året till staden inbetalts. Testamentena ingå till nödiga delar bland urkunder rörande stadens donerade fonder i slutet af denna berättelse.

Af Drätselverket förvaltade fonder,

hvilka vid ingången af år 1896 uppgingo, i kapital till	<i>Fmf.</i> 1,657,734: 61	
hafva under året ökats		
genom besparade räntor m. m. med	18,856: 90	
		och uppgå sålunda till <i>Fmf.</i> 1,676,591: 51

placerade på följande sätt:

Fastigheter:

Gården och tomten N:o 22 vid Mariégatan		
i kvarteret Vildsvinet	<i>Fmf.</i> 40,000: —	
Gården och tomten N:o 5 vid Andregatan i		
kvarteret Paradisfågeln	188,460: —	<i>Fmf.</i> 228,460: —

Skuldsedlar:

mot inteckning	1,128,500: —	
„ borgen	9,200: —	1,137,700: —

Obligationer:

Rmk 2,300 preuss. 4 0/0 cons. obl. å 134: 30	3,088: 86	
Rbl 720: — rysk-holl. 5 0/0 obl. å 104 0/0	2,995: 20	
Rbl 13,125: — rysk-eng. 4 0/0 cons. obl. å 94 0/0	49,350: —	
<i>Fmf.</i> 30,000: — Finlands Hypoteksförenings		
4 1/2 0/0 obligationer å 100 0/0	30,000: —	
<i>Fmf.</i> 3,000: — Finska Statsverket 4 0/0 obl-		
å 99 0/0	2,970: —	
<i>Fmf.</i> 3,702: — Finska Statsverkets 3 1/2 0/0 obli-		
gationer å 93 0/0	3,442: 86	
<i>Fmf.</i> 5,600: — Helsingfors stads 5 0/0 obl. å		
100 0/0	5,600: —	
<i>Fmf.</i> 11,000 Helsingfors stads 4 1/2 0/0 obl. å 100 0/0	11,000: —	108,446: 92

Aktier:

5 aktier i Föreningsbanken i Finland å <i>Fmf.</i> 175	850: —	
200 aktier i Societetshusaktiebolaget i Hel-		
singsfors å <i>Fmf.</i> 114: —	22,800: —	
80 aktier i d:o å <i>Fmf.</i> 115: —	9,200: —	
444 aktier i Nordiska Aktiebanken för han-		
del och industri å <i>Fmf.</i> 300: —	133,200: —	166,050: —

Bankräkning:

Privatbanken i Helsingfors, aktiebolag: spar-		
kasseräkning	— —	35,934: 59
		<i>Fmf.</i> 1,676,591: 51

Af Fattigvårdsstyrelsen förvaltade fonder

vid utgången af år 1896 i kapital.	<i>Fmf.</i>	20,246: 09
hafva under året ökats genom räntevinst med	„	417: 84
		<hr/>
och uppgå sålunda till	<i>Fmf.</i>	20,663: 93
placerade i		
<i>Skuldsedel</i> mot inteckning	<i>Fmf.</i>	10,000: —
<i>Fmf.</i> 600: — Helsingfors stads 5 % <i>obligationer</i> å 100 %	„	600: —
Å <i>depositionsräkning</i> i Privatbanken i Helsingfors, aktiebolag,		
insatte	„	10,063: 93
		<hr/>
	<i>Fmf.</i>	20,663: 93

Fondernas inkomster och utgifter under året samt ställning vid årsskiftet framgå närmare af omstående tablå. Afskrifter af under året tillkomna donationsurkunder ingå som bilagor i slutet af denna berättelse.

Helsingfors stads Drätselkontor i Februari 1898.

Teodor Holmberg.

Fonder förvaldade af Drät- selverket.	Balans		Under året 1897				Balans	
	från år 1896		Inkomst		Utgift		till år 1898	
	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>
I. Till förmån för fattigvården donerade fonder.								
<i>Joh. Sederholms arfvingars fond</i>	2,057	14	—	—	—	—	2,057	14
<i>Nath. Heidenstrauchs fond</i>	1,028	57	—	—	—	—	1,028	57
<i>C. J. Nordenstams fond</i>	1,142	86	—	—	—	—	1,142	86
<i>Jacob Daniel Weckströms fond</i>	4,800	—	—	—	—	—	4,800	—
<i>Finska Frimurarlogernas fond</i>	8,160	—	—	—	—	—	8,160	—
<i>Medborgarkassans fond</i>	4,828	57	—	—	—	—	4,828	57
<i>Helsingfors kyrkofattigkassas fond</i>	2,148	57	—	—	—	—	2,148	57
<i>Sveaborgs skole-, fattigvårds- och ar- betshusinrättnings fond</i>	8,022	86	—	—	—	—	8,022	86
<i>Lars Sederholms fond</i>	571	43	—	—	—	—	571	43
<i>Carl Otto af Forselles fond</i>	1,142	86	—	—	—	—	1,142	86
<i>Joh. Mobergs fond</i>	1,708	57	—	—	—	—	1,708	57
<i>I. A. Ehrenströms fond</i>	1,142	86	—	—	—	—	1,142	86
<i>H. K. M. Nikolai I:s fond</i>	22,800	—	—	—	—	—	22,800	—
<i>D. K. M. Nikolai I:s och hans ge- måls fond</i>	9,142	86	—	—	—	—	9,142	86
<i>Carolina Charlotta Schulins fond</i>	2,000	—	—	—	—	—	2,000	—
<i>Adolf Ekholms fond</i>	3,702	85	—	—	—	—	3,702	85
<i>Karolina Nyströms fond</i>	4,000	—	—	—	—	—	4,000	—
ränta	2,746	44	6,946	25	—	—	2,746	25
utbetalt till stads-kassan	—	—	—	—	6,946	44	—	—
II. Till förmån för feberlasarettet donerade fonder.								
<i>H. K. H. Nikolai Alexandrovitschs fond</i>	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
<i>Eugenie Soltikoffs fond</i>	2,500	—	—	—	—	—	2,500	—
ränta	617	46	617	42	—	—	617	42
utbetalt till stads-kassan	—	—	—	—	617	46	—	—
III. Till förmån för folkskolorna donerade fonder.								
<i>Wilhelm Elgs fond för en fattigskola</i>	34,200	—	—	—	—	—	34,200	—
<i>Danssällskapets i Helsingfors fond</i>	9,200	—	—	—	—	—	9,200	—
ränta	1,689	35	3,369	24	—	—	1,689	24
utbetalt till stads-kassan	—	—	—	—	3,369	35	—	—
Transport	139,353	25	10,932	91	10,933	25	139,352	91

Transport	139,353	25	10,932	91	10,933	25	139,352	91
IV. Fattigvårdens fonder utan uppgifvet ändamål.								
<i>Carl Gustaf Hanells fond</i>	5,200	—	—	—	—	—	5,200	—
ränta	256	86	256	85	—	—	221	69
<i>Gustava Katarina Brobergs fond</i>	571	44	—	—	—	—	571	44
<i>Paul Demidoffs fond</i>	2,765	71	—	—	—	—	2,765	71
<i>Ottoliana Palmblads fond</i>	1,451	43	—	—	—	—	1,451	43
<i>Lovisa Oikelins fond</i>	452	—	—	—	—	—	452	—
<i>Maria Kristina Mattheizens fond</i>	4,000	—	—	—	—	—	4,000	—
<i>Christina Othmans fond</i>	159	42	—	—	—	—	159	42
ränta	464	33	464	30	—	—	464	30
Utbetalt till tio medellösa fruntimmer (Hanells fond)	—	—	—	—	292	02	—	—
Utbetalt till 13 medellösa fruntimmer i understöd från 60 till 30 mark	—	—	—	—	464	33	—	—
V. Fattigvårdens fonder för bestämde ändamål.								
<i>Wilhelm Elgs fond pour les pauvres honteux</i>	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
ränta	508	79	508	75	—	—	508	75
Utbetalt i understöd åt nio särskilda personer	—	—	—	—	508	79	—	—
<i>Carl Sierckens fond</i>	2,800	—	—	—	—	—	2,800	—
ränta	138	31	138	30	—	—	138	30
Understöd till tre medellösa handlandekor	—	—	—	—	138	31	—	—
<i>Elsa Maria Lampas fond</i>	10,870	—	—	—	—	—	11,000	—
ränta	400	51	536	90	—	—	406	90
Utbetalt till tio medellösa fruntimmer	—	—	—	—	400	51	—	—
<i>Hedvig Charlotta Gripenbergs fond</i>	11,200	—	—	—	—	—	11,200	—
ränta	563	25	553	21	—	—	553	21
Utbetalt till tio medellösa fruntimmer	—	—	—	—	563	25	—	—
<i>Alexandras understöds fond</i>	4,431	57	—	—	—	—	4,450	38
ränta	200	—	218	81	—	—	200	—
Utbetalt till tvenne personer i understöd	—	—	—	—	200	—	—	—
<i>Lisette Gardbergs fond</i>	1,000	—	—	—	—	—	1,000	—
ränta	49	40	49	40	—	—	49	40
Utbetalt till en medellös handlandecka	—	—	—	—	49	40	—	—
Transport	196,836	27	13,659	43	13,549	86	196,945	84

Transport	196,836 27	13,659 43	13,549 86	196,945 84
<i>Adolf Fredrik Siercks fond</i>	7,000 —	— —	— —	7,000 —
ränta	345 77	345 75	— —	345 75
Utbetalt i sju särskilda understöd åt medellösa fruntimmer	— —	— —	345 77	— —
VI. I. P. Chrogelii barnhusinrätt- nings fond	2,300 —	— —	— —	2,300 —
Ränta	113 61	113 61	— —	113 61
Utbetalt till Fruntimmersföreningen	— —	— —	113 61	— —
VII. Folkskolornas beklädnadsfonder.				
<i>J. H. Lindroos fond</i>	20,000 —	— —	— —	20,000 —
<i>J. E. Ollonqvists fond</i>	12,000 —	— —	— —	12,000 —
<i>Mindre handelsborgaresocietetens fond</i>	4,500 —	— —	— —	4,500 —
<i>Cronstedts, Guttoffskys o. Nybergs fond</i> ränta	2,900 — 1,946 23	— — 1,946 09	— — — —	2,900 — 1,946 09
Utbetalt åt Folkskoleekonomen till beklädnad åt medellösa elever	— —	— —	1,946 23	— —
VIII. Hedvig Arnells fond	18,300 —	— —	— —	18,300 —
Ränta	903 95	903 89	— —	903 89
Utbetalt till Fruntimmersförening- gen	— —	— —	503 95	— —
Utbetalt till trotjänarinnan Wilhel- mina Backström	— —	— —	400 —	— —
IX. Fonder donerade till en asyl för vanartade barn.				
<i>Hedvig Charlotta Gripenbergs fond</i>	3,000 —	— —	— —	3,000 —
<i>Helsingfors Utskänknings aktiebo- lags fond</i>	50,000 —	— —	— —	50,000 —
<i>Helsingfors Utminuterings aktiebo- lags fond</i>	27,000 —	— —	— —	27,000 —
ränta	3,392 12	3,951 44	— —	2,942 74
Utbetalt till Fattigvårdsstyrelsen för underhåll af asylens för van- artade barn i Lojo socken	— —	— —	4,400 82	— —
X. Folkskolornas stipendiifonder.				
<i>Helsingfors sparbanks fond</i>	6,000 —	— —	— —	6,000 —
<i>Helsingfors Utskänknings aktiebo- lags fond</i>	16,000 —	— —	— —	16,000 —
Transport	372,537 95	20,920 21	21,260 24	372,197 92

Transport	372,537	95	20,920	21	21,260	24	372,197	92
<i>H. K. M. Alexander II:s stipendiifond</i>	29,300	—	—	—	—	—	29,300	—
Räntor	2,573	93	2,533	86	—	—	2,607	79
Insatt i sparbank till stipendier för folkskoleelever	—	—	—	—	2,500	—	—	—
XI. Klara Wilhelmina Törmäläs fond	41,528	80	—	—	—	—	41,600	—
Ränta	—	—	2,049	81	—	—	1,978	61
XII. Fonden för dygdigt tjenstefolks belönande	10,100	—	—	—	—	—	10,100	—
Räntor	25	16	498	87	—	—	49	03
Insatt å sparbanksbok för nio tje- nare	—	—	—	—	475	—	—	—
XIII. Helsingfors Utskänknings ak- tiebolags stipendiifond för lägre handtverksskolorna	3,000	—	—	—	—	—	3,000	—
ränta	148	40	148	18	—	—	148	18
Utbetalt i stipendier	—	—	—	—	148	40	—	—
XIV. Anna Sara Arosins testa- mentsfond	65,850	—	—	—	—	—	67,000	—
Ränta	3,987	28	3,315	55	—	—	3,166	83
Utbetalt i lifstidsunderstöd om 100 mark till 30 obemedlade, ogifta fruntimmer	—	—	—	—	2,950	—	—	—
Utbetalt depositionsafgift till Fin- lands bank	—	—	—	—	36	—	—	—
XV. I. A. I. Pippingskiölds fond	100,000	—	—	—	—	—	100,000	—
Ränta	4,939	65	4,939	30	—	—	4,939	30
Utbetalt till Föreningen för barna- vården.	—	—	—	—	4,939	65	—	—
XVI. Axel Fredrik Laurells stipen- diifond	3,088	86	—	—	—	—	3,088	86
Ränta	113	62	113	21	—	—	114	83
Utbetalt till svenska Normallyceum	—	—	—	—	56	—	—	—
Utbetalt till finska d:o	—	—	—	—	56	—	—	—
XVII. Carl Rosengrens fond	13,604	60	—	—	—	—	14,276	35
Ränta	—	—	671	75	—	—	—	—
Transport	650,798	25	35,190	74	32,421	29	653,567	70

Transport	650,798	25	35,190	74	32,421	29	653,567	70
XVIII. Helsingfors aftonskolas fond	18,250	—	—	—	—	—	18,250	—
Ränta	901	49	901	43	—	—	1) 1,802	92
XIX. Alexandra Kiseleffs fond . . .	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
Ränta	493	96	493	93	—	—	493	93
Utbetalt till Stadsbokhållaren Oscar Paldani	—	—	—	—	493	96	—	—
XX. Maria Charlotta Olanders fond	77,042	43	—	—	—	—	80,312	37
Ränta	—	—	1,829	52	—	—	—	—
Afkastning från fastigheten.	—	—	1,440	42	—	—	—	—
XXI. Senatorskan Julie Thiléns fond	250,000	—	—	—	—	—	253,000	—
Ränta	11,298	15	14,501	20	—	—	14,443	13
Bonifikation för öfverlåtelse af aktieteckningsrätt.	—	—	3,000	—	—	—	—	—
Utbetalt till fru Adolfinna Mallén	—	—	—	—	100	—	—	—
Utbetalt till Föreningen för arbetshusen	—	—	—	—	8,402	—	—	—
Utbetalt till Guvernören i St: Michels län till understöd åt medellösa fruntimmer därstädes	—	—	—	—	2,795	22	—	—
Utbetalt för omskrifning af aktier	—	—	—	—	59	—	—	—
XXII. Makarne Silfvius' donationsfond	87,000	—	—	—	—	—	90,000	—
Ränta	4,297	50	4,297	20	—	—	2,097	20
Utbetalt till trotjenarinnan Ulrika Lovisa Holmberg	—	—	—	—	400	—	—	—
Utbetalt till stadskassan	—	—	—	—	3,097	50	—	—
XIII. Fr. J. von Beckers fond	310,105	20	—	—	—	—	311,000	—
Ränta	5,168	86	5,579	15	—	—	5,712	39
Afkastning från fastigheten.	—	—	6,059	18	—	—	—	—
Utbetalt i pensioner till Professor A. von Becker, Litteratören H. von Becker och fröken Augusta von Becker	—	—	—	—	10,200	—	—	—
Transport	1,425,355	84	73,292	77	57,968	97	1,440,679	64

1) Föreningen för konstfliten, hvilken äger disponera räntemedlen till stipendier åt elever i föreningens skolor, har icke lyftat desamma under året.

Transport	1,425,355 84	73,292 77	57,968 97	1,440,679 64
XXIV. Adolf Holmgrens donationsfond för värlösa mödrar och barn .	20,000 —	— —	— —	20,000 —
Ränta	1,957 40	987 86	— —	1,945 26
Utbetalt till fru M. Thölgren	— —	— —	500 —	— —
Utbetalt till fröken Gustava Holmgren	— —	— —	500 —	— —
XXV. Understödsfonden för affidne poliskonstaplars enkor och barn .	100,000 —	— —	— —	102,000 —
Ränta	3,045 15	4,939 30	— —	3,039 45
Utbetalt i understöd åt affidne poliskonstaplars enkor och barn i pensioner tillsammans	— —	— —	2,945 —	— —
XXVI. Emilia Olivia Gustavsons och Athalida Wilhelmina Ingmans donationsfond	5,765 46	— —	— —	6,049 97
Ränta	— —	284 51	— —	— —
XXVII. Lina Borgströms donationsfonder.				
<i>Fonden för folkskolebarns bespisande</i>	15,000 —	— —	— —	15,000 —
Ränta	740 94	740 88	— —	740 88
<i>Fonden för pauvres honteux . . . . .</i>	5,000 —	— —	— —	5,000 —
Ränta	135 01	246 98	— —	126 99
Utbetalt i understöd till tvenne obemedlade fruntimmer	— —	— —	255 —	— —
Utbetalt till Föreningen för arbetshusen	— —	— —	740 94	— —
XXVIII. Emilia Olivia Gustavsons fond	25,500 —	— —	— —	25,500 —
Ränta	172 44	1,165 02	— —	157 46
Kursvinst	— —	20 —	— —	— —
Utbetalt i understöd om 100 mark till obemedlade fruntimmer	— —	— —	1) 1,200 —	— —
XXIX. H. K. M. Kejsarinnan Alexandras fond för understödjande af ett barnhärberge	10,200 —	— —	— —	10,200 —
Ränta	503 84	503 81	— —	503 81
Transport	1,613,376 08	82,181 13	64,109 91	1,630,943 46

1) Ett understöd å 100 *Frnc.* olyftadt.

Transport	1,613,376	08	82,181	13	64,109	91	1,630,943	46
Utbetalt till Föreningen för barnavården.	—	—	—	—	503	84	—	—
XXX. Aurora Demidoffs hemgiftsfond.								
Besparadt kapital	70,457	20	—	—	—	—	74,277	90
Innestående hemgiftsbelopp	27,928	58	—	—	—	—	28,428	58
D:o räntor å hemgiftsbref	1,053	76	—	—	—	—	1,165	20
Fru A. Karamsin inbetalt	—	—	2,284	—	—	—	—	—
Räntor	—	—	4,743	09	—	—	—	—
Utbetalta hemgiftsbelopp	—	—	—	—	1,500	—	—	—
D:o räntor å hemgiftsbref	—	—	—	—	1,094	95	—	—
XXXI. Tidningskolportörernas julklappsfond	511	91	—	—	—	—	537	10
Räntor	—	—	25	19	—	—	—	—
Summa	1,713,327	53	89,233	41	67,208	70	1,735,352	24
Af Fattigvårdsstyrelsen förvaltade fonder.								
I. Maria Bergmans testamentsfond	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
Ränta	194	44	500	—	—	—	194	44
Utbetalt i understöd åt 6 särskilda personer	—	—	—	—	500	—	—	—
II. Helena Kristina Åkermans fond	10,246	09	—	—	—	—	10,663	93
Ränta	—	—	417	84	—	—	—	—
Summa	20,440	53	917	84	500	—	20,858	37
Sammandrag af Helsingfors stads donerade fonder år 1897.								
Af Drätselvärdet förvaltade fonder	1,713,327	53	89,233	41	67,208	70	1,735,352	24
„ Fattigvårdsstyrelsen förvaltade fonder	20,440	53	917	84	500	—	20,858	37
Summa	1,733,768	06	90,151	25	67,708	70	1,756,210	61

Urkunder rörande till Helsingfors stad donerade fonder.

33. Maria Bergmans fond.

34. Helena Kristina Åkermans fond.

Utdrag ur Helsingfors Drätselkammarens protokoll för den 23 December 1897.

§ 3.

Föredrogs följande skrifvelse från Fattigvårdsstyrelsen:

„Fattigvårdsstyrelsen i Helsingfors, den 6 December 1897.

N:o 234.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

I anledning af Drätselkammarens skrifvelse af den 25 sistlidne november, hvori Drätselkammaren förfrågat sig huruvida icke Fattigvårdsstyrelsen vore villig att vid årets utgång öfverlemna förvaltningen af bokhållareenkan Helena Kristina Åkermans och fröken Maria Bergmans donationsfonder till Drätselkontoret, som i sådant fall förbunde sig att vid hvarje års slut öfver förvaltningen till Fattigvårdsstyrelsen afgifva redovisning, har Fattigvårdsstyrelsen äran meddela, att Fattigvårdsstyrelsen redan tidigare tagit initiativ till sagda fonders öfverlemnande till Drätselkontorets förvaltning samt att desamma komma att efter årets utgång till Drätselkontoret i antydt afseende öfverlätas, med vilkor att räntorna å ifrågavarande fonder årligen i medlet af december månad utbetalas till Fattigvårdsstyrelsen samt med Fattigvårdsstyrelsen förbehållen rätt att bestämma om fondernas framtida disposition.

T. J. Boisman.

Edvin Willgren.“

Härom skulle Drätselkontoret meddelas protokollsutdrag för kännedom och behörigt iakttagande. Som ofvan.

In fidem:

Edvard Loo.

---

48. Klara Wilhelmina Törmäläs fond.

„Helsingfors Stadsfullmäktige.

Helsingfors, den 14 December 1897.

N:o 364.

Till Magistraten i Helsingfors.

I anledning af gjord ansökan hafva Stadsfullmäktige vid i dag hållet sammanträde berättigat Mariaföreningen härstädes att i fem års tid, räknadt från den 1 instundande Januari, åtnjuta räntorna af Klara Wilhelmina Törmäläs donationsfond, för att användas till underhåll af ett utaf föreningen inrättadt hem för äldrestigna tjenarinnor, med vilkor att Föreningen ärligen till Fattigvårdsstyrelsen aflemnar berättelse om sin verksamhet. Hvilket Stadsfullmäktige hafva äran delgifva Magistraten, med anhållan att ej mindre Bestyrelsen för Mariaföreningen, hvars ordförande är Doktorinnan Alfhild Lindén, än Drättselkammaren och Fattigvårdsstyrelsen måtte genom Magistratens benägna försorg underrättas.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

L. Mechelin.

Elis Furuhjelm.

55. H. K. M. Alexander II:s stipendiifond för realskolan.

Helsingfors Stadsfullmäktige.

Helsingfors, den 10 Augusti 1897.

N:o 171.

Till Magistraten i Helsingfors.

På Drättselkammarens framställning hafva Stadsfullmäktige vid i dag hållet sammanträde beslutit att Hans Kejslerliga Majestät Alexander II:s stipendiifond för realskolan skall sammanslås med Hans Kejslerliga Majestät Alexander II:s stipendiifond för folkskolorna. Hvilket Stadsfullmäktige hafva äran delgifva Magistraten, med anhållan att Drättselkammaren måtte härom underrättas.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

L. Mechelin.

Elis Furuhjelm.

72. Karl Magnus Kullmans fond.

Transumt.

Vi Karl Magnus och Otilia Kullman, äkta makar, förklara efter noggrant öfvervägande härmed vår yttersta vilja, som den ena eller den andra maken ej må allena förändra, vara den att efter det någondera af oss affidit, skall den efterlevande maken tillkomma ej blott dess egen rätt i boet, utan ock den andra makans del i såväl fast som löst, hvilken egendom han eller hon såsom sin enskilda egendom skall ega och besitta, utan inkräktning af den andras arfvingar, så länge han eller hon lefver, men derefter skall egendomen öfvergå likaledes med full eganderätt till vår fosterdotter Agnes Kullman, född Järn, hvilken får fullkomligt fritt deröfver förfoga.

Om jag Karl Magnus Kullman skulle före min hustru afida bör min hustru fullgöra nedanstående bestämmingsvilkor:

2:o. Till Stadsfullmäktige i Helsingfors öfverlemna femtusén (5,000) finska mark, hvilket kapital skall, på sätt Stadsfullmäktige bestämma, förvaltas och räntorna deraf årligen användas för att bereda sjukliga folkskolebarn från Helsingfors stad, företrädesvis sådana, hvilkas fäder äro eller varit byggnadsarbetare, tillfälle att vistas under sommarferien på landet, dock bör min hustru, om hon sådant önskar, tillåtas tills hon finner lägligt utbetala kapitalet, som ej får in-tecknas, därå till staden betala 5 % årlig ränta.

Helsingfors den 7 Oktober 1896.

Karl Mag. Kullman.

Otilia Kullman.

Undertecknade för ändamålet tillkallade och på engång närvarande vittnen intyga härmed att Murarmästaren Karl Magnus Kullman och hans hustru Otilia Kullman, hvilka bägge vi från förr känna, för oss uttalat att förestående testamente, som, tidigare uppsatt, i vår närvaro upplästs och af Murarmästaren Kullman, då han af sjukdom är oförmögen att skrifva, namnet med namnstämpel slagits och bomärke tecknats samt af fru Kullman undertecknats, innehålla deras yttersta vilja och äro makarna så vidt vi finna vid sundt och fullt förstånd, liksom de hvardera på fråga förklara sig hafva handlat af fri vilja. Helsingfors den 7 Oktober 1896.

Leontes Gylling.

Registrator i Tullstyrelsen.

Artur Gylling.

Medicinelicentiat.

Uppsatt af

Axel Ärt.

73. Mortimer Stenius understödsfond.*Transumt.*

Som inträffa kunde att jag vid min dödsstund vore urståndsatt eller icke i tillfälle att bestämma om min efterlemnade egendom, så förklarar jag med upphäfvande och återkallande af allt hvad jag i sådant afseende härförinnan förordnat härmedelst efter mogen öfverläggning vid redig sinnesstämning och sundt förnuft samt af fri vilja min yttersta vilja vara, att min efterlemnade qvarlätenskap fördelas på följande sätt:

7:o. Sedan allt hvad ofvan uppräknats afgått, skall af min öfriga egendom bildas ett kapital, som jag önskar ställa under testamentsexekutors förvaltning, eller i fall han afsäger sig uppdraget, den arfvingarne dertill utse, hvaraf räntan skall utbetalas, ena hälften till min broder justitierådmannen Bengt Oskar Stenius döttrar och den andra hälften till min syster Maria Landtmans döttrar, så länge de lefva ogifta eller i enkestånd, att dem emellan jemnt fördelas, ena hälften mellan döttrarna i ena linien och den andra hälften på enahanda sätt å andra linien, men då alla döttrarna i den ena linien afidit eller ingått äktenskap, skall hela räntan tillfalla den eller dem, som qvarstå i den andra linien.

Efter det alla döttrarna i hvardera linien afidit eller ingått äktenskap, skall kapitalet öfverlemnas till Helsingfors stadsmyndigheters förvaltning under benämning „Mortimer Stenius understödsfond“ och räntan årligen efter Stadsfullmäktiges bepröfvande, utdelas bland sådana äldre, ogifta fruntimmer af ståndspersonsklassen i Helsingfors, som lefva i knappa omständigheter, hvarvid dock företräde bör gifvas åt personer af min släkt.

Helsingfors den 30 November 1895.

G. M. Stenius.

(Sigill.)

Att Herr Gabriel Mortimer Stenius vid redig sinnesförfattning och sundt förnuft samt af fri vilja underskrifvit förestående testamente, hvilket han för under-tecknade, därför tillkallade och på en gång närvarande vittnen, förklarar innefatta hans yttersta vilja, intyga, Helsingfors som ofvan.

Emil Ekstam.
Räntmästareadjoint.

Fab. Bergström.
Boställsinspektör.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1898.

---

*Utlåtande i fråga om upplåtande af plats för en musei-
byggnad.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 17 Februari 1898.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 44.

På grund af Guvernörens i länet remissresolution af den 10 December sistlidet år hade stadens Magistrat till Stadsfullmäktige, för afgifvande af yttrande, öfversänt Ecklesiastik Expeditionens i Kejslerliga Senaten den 7 i samma månad afgifna skrifvelse, hvori bemälda Expedition anför att, då de platser, hvilka af Stadsfullmäktige härförinnan utlofvats till tomt för en museibygnad för statens arkeologiska, historiska och etnografiska samlingar — bland andra norra sluttningen af observatoriiberget, norra ändan af Jernvägstorget samt tomterna N:ris 17, 19 och 21 vid Fabriksgatan och 18 och 20 vid Bergmansgatan — vidlåder hvar sin olägenhet, hos Kejslerliga Senaten i öfvervägande kommit, huruvida icke ändamålsenlig tomt för nämnda museibygnad och eventuelt derinvid eller i sammanhang dermed uppförd byggnad för statens konstsamlingar kunde erhållas å villaområdet Fjellidal invid vestra chausséen; hvarför Kejslerliga Senaten ock velat infordra Stadsfullmäktiges yttrande, huruvida staden vore villig att i stället för de härförinnan erbjudna platserna för ändamålet utan ersättning till statsverket afstå det kvarter af ofvanberörda villaområde, som å en föreslagen stadsplan är upptaget invid chausséen och hvarå för närvarande arbetarebostäder äro uppförda. Och hade i anledning häraf Stadsfullmäktige vid den 21 i nämnda månad hållet sammanträde beslutit att till Drätselkammaren öfversända handlingarna i ärendet med anmodan för Kammaren att deröfver till Fullmäktige lemna utlåtande.

För att för Kammaren möjliggöra det sålunda gifna uppdraget, förordnade Kammaren vid sammanträde den 30 sistvikne December till verkställande af syn och värdering å platsen icke allenast af marken för ifrågavarande kvarter utan äfven af derå uppförda byggnader, att förrättas af Kammarens viceordförande, Herr C. Nummelin och ledamot, Herr K. R. Åström jemte geodeten vid Byggnadskontoret, Ingeniören W. O. Lille. Och framgår af det på grund häraf tillkomna, till Kammaren inlemnade värderingsinstrumentet af den 2 innevarande månad, att det af Ecklesiastik Expeditionen åsyftade kvarteret innehar det läge, här närslutna karta närmare utvisar, och upptager en areal af 12,100 kvadratmeter; äfvensom att sy-

nemännen med afseende å platsens läge och terrängens beskaffenhet enats om att, efter ett pris af 16 mark 50 penni per kvadratmeter, åsätta kvarteret ett värde af 199,650 mark. Af instrumentet och detsamma åtföljande, redan nämnda karta finner man vidare att kvarteret i fråga med undantag af ett mindre, å dess norra del beläget område, som faller inom jordlägenheten Berga, för hvilken arrendet utgår år 1904, inrymmes inom den del af lägenheten Fjellidal, som mot en årlig arrendeafgåld af 4,900 mark och på sex månaders uppsägning är utarrenderad åt Snickarremästaren K. Sylvander. Endast å sistnämnda del af kvarteret finnas byggnader uppförda, bestående af trenne boningshus i två våningar med inalles 140 boningsrum samt 4 uthus, hvaribland vidlyftiga stallar för stadens torg besökande allmoge; och uppgifva synemännen att dessa byggnader, alla af trä, äro brandförsäkrade till ett värde af 186,000 mark, hvaremot desamma, derest de komme att undanskaffas, icke kunde uppskattas till högre värde än 12,000 mark.

Då Drätselkammaren härmed går till afgifvande af det äskade utlåtandet i frågan, kan Kammarkaren ej underlåta att till först påpeka tvenne viktiga omständigheter, hvarigenom ärendet angående plats för statens museibygnad synes Kammarkaren hafva kommit uti ett väsentligen annat skede, än hvari det befann sig vid tiden, då Stadsfullmäktige afgåfvo sitt första löfte om kostnadsfri tomtplats för ett arkeologiskt museum i Helsingfors och till och med ännu år 1895, då Fullmäktige under vissa villkor upprepade samma löfte. Den ena af dessa omständigheter gäller ifrågasatta tomtplatsers storlek, den andra stadens fria disposition öfver dem eller huruvida desamma redan upplåtits för något annat behof eller ej. Och hvad då beträffar arealen af byggnadstomterna; uppgår den för den å norra sluttningen af Observatoriiberget af Stadsfullmäktige år 1891 utlofvade platsen icke ens till 4,000 kvadratmeter, samt innehafva de af Fullmäktige år 1895 för ifrågavarande ändamål anvisade platserna, om den aldra största af dem eller fyra tomter uti kvarteret N:o 134 tages till jmförande enhet, en högsta areal af omkring 8,250 kvadratmeter, hvaremot redan tomtkomplexen N:ris 17, 19 och 21 vid Fabriksgatan och N:ris 18 och 20 vid Bergmangatan i kvarteret N:o 126, hvilka samteliga tomter uti Ecklesiastik Expeditionens skrifvelse af den 25 Maj 1897, med afseende derå att invid eller i sammanhang med den ursprungligen tillernade museibygnaden skulle uppföras äfven en byggnad för statens konstsamlingar, ansågos behöfliga, hade en sammanlagd areal af något öfver 10,280 kvadratmeter. Men behofvet af utrymme har numera ytterligare tillväxt med par tusen kvadratmeter eller ända till 12,100 och utgör sålunda dryga tre gånger till först ifrågasatt yta. Att denna sistnämnda stora areal mera torde betingas i och för möjlighet af platsens arrondering och lämpliga afskiljande genom gator från öfriga i omnejden uppstående byggnader än af ett verkligt behof af byggnadsyta är väl att antaga, men förändras härigenom ingalunda stadens förhållande till frågan i annat, än att dermed göres än större anspråk på stadens offervillighet. Men ännu betänkligare än det gång efter annan stigande behofvet af utrymme för museihuset och dermed samhöriga bygg-

nader synes Drätselkammaren vara den omständigheten att statsverket, som hitintills kostnadsfritt åstundat endast obebyggda stadstomter och platser, nu ansett sig kunnat ställa samma anspråk gentemot staden på redan disponerade och bebyggda marker; och gör sig i sådant afseende gällande speciellt vid platsen å villan Fjell-dal, enligt Drätselkammarens förmenande, synnerligen ömmande förhållanden. Sedan decennier tillbaka hafva nämligen här varit särdeles lämpligt situerade arbetarebostäder uppförda och i godt stånd underhållna; och uppgifves den befolkning som för närvarande bebor arbetarekasernerna å Fjelldal uppgå till icke mindre än ett halft tusental personer. Nämnda byggnader fylla sålunda så mycket mera ett ingalunda oväsentligt behof, som bristen på arbetarebostäder i staden och dess omgifningar, såsom känt, är synnerligen stor och, hvad värre är, för tillfället hvarken i den egentliga staden eller å dess arrendemarken finnas några odisponerade tomter och platser, de där kunde för uppförande af dylika bostäder anvisas hugade spekulanter och föreningar, hvilka snart sagdt dagligen å stadens Byggnadskontor och å Drätselkammaren efterhöra sådana.

Men med detsamma statsverket till tomt för museibygnaden af staden kostnadsfritt påyrkar redan disponerad och bebyggd plats, följer deraf sjelffallet för staden icke allenast en uppoffring af en i framtiden motsedd inkomst, såsom fallet blifver med en odisponerad plats vid planerad gata, utan ock en ren förlust uti en tidigare uppburen inkomst i årliga arrendeafgifter, förutom snart förestående betydande utgifter för gatuplaneringar, kloak- och vattenledningsanläggningar m. m. utan någon som helst ersättning härför. Och icke nog med att i sådant fall staden skulle åstadkommas en verklig skada, en ännu kännbarare sådan skulle kunna drabba arrendatorn af den disponerade marken, för den händelse man, statsverket till förmån, emot all hittills följd praxis vore absolut hänsynslös emot honom eller staden med en ytterligare pekuniär uppoffring ej trädde förmedlande emellan. Hvad särskildt ifrågavarande fall vidkommer, äro arbetarebostäderna å Fjelldal en lukrativ affär, och ehuru äldre arrendatorer af lägenheten säkert erhållit sina i affären nedlagda kapital ersatta, är dock så icke förhållandet med nuvarande först år 1892 tillkomna arrendator, som tvärtom har en betydande skuld vid affären. Intet tvifvel föreligger dock, att han ej skulle få denna skuld genom affären inom icke så aflägsen tid betäckt, för den händelse han får hållas vid marken, hvilken staden knappast för något eget ändamål torde behöfva och därför ej heller har någon anledning att genom arrendets uppsägning åtkomma. Och ville staden åter pressera arrendatorn genom att ytterligare höja det redan nu jmförelsevis högsta jordarrende staden uppbär, så kunde klarligen egaren af förefintliga byggnader erlægga ett högre arrende än någon ny spekulant på platsen; samt skulle slutligen området, såsom afsedt varit och af föreliggande förslag till stadsplan framgår, inryckas inom vederbörligen fastställd plan för ny stadsdel, blefve arrendator i tillfälle att till ego tillösa sig tomtens för sina byggnader. Och äfven under denna förutsättning — också om honom vid tomtens inlösen icke beviljades någon före-

trädesrätt, hvilket dock vid byggnadsföretag af långt mindre allmännyttigt värde än i frågavarande, ja man kunde säga utan undantag, hittills skett — betala större löseskilling än annan spekulant. Den i och för utbredande af chausséen nödiga ändringen och förflyttningen af byggnaderna på tomten, om sådan också emot bruk omedelbart vid tomtens inköp skulle påfordras, är af mindre betydelse, och måste just ett dylikt fall, som det nu föreliggande, att statsverket önskar komma sig till tomten, förutsättas, för att för arrendatorn af den del af lägenheten Fjellidal, som upptages af de s. k. Tallgrenska villorna, skall kunna antagas uppstå någon större förlust i hans affär.

På redan framhållna skäl kan Drätselkammaren därför icke föreställa sig att i frågavarande kvarter å villalägenheten Fjellidal kunde helt och hållet kostnadsfritt till statsverket afstås. Drätselkammaren håller tvärtom före att en viss ersättning bör påfordras icke blott för staden utan äfven för arrendatorn af villalägenheten, ifall icke afstående af platsen till statsverket kunde afböjas, hvilket Drätselkammaren med hänsyn till rådande brist såväl på arbetarebostäder som på tomter för sådana för sin del helst såge. Att denna ersättning för stadens vidkommande emellertid bör räknas så lindrig, att staden nu lika litet som tillföre med fog må kunna beskyllas för att hafva velat undandraga sig sin år 1891 gifna förbindelse, anser Drätselkammaren vara oomtvistligt, ehuru denna förbindelse, såvidt den angår tomtplatsen på norra slutningen af Observatoriiberget, som dock allt fortfarande åberopas, visat sig vara endast en chimär. Af anförda orsak kan ersättningen till staden icke utgå med fulla beloppet af det utaf värderingsmännen kvarteret åsatta värdet, utan bestämmas till endast någon del deraf. Naturligast är väl att, på det staden ej skall lida någon förlust uti redan nu erhållande inkomster från platsen, hvilka emellertid med afseende derå att utarrenderingen skett under det ogynsamma vilkoret af sex månaders uppsägning ingalunda motsvara hvad för platsen under en fastare fixerad arrendetid kunde erhållas, dessa inkomster kapitaliseras efter någon viss räntefot. Härvid har i Kammaren ifrågasatts både 5 och 4 procent; men har Kammaren stannat vid det senare procenttalet såväl på grund af nyss påpekade omständighet, som ock med hänsyn tagen dertill, att i kvarteret ingår af villalägenheten Berga en del, för hvilken arrendet såsom ej exakt bestämbar helt och hållet från beräkningen utlemnats, ehuru det ingalunda kan vara så alldeles obetydligt, hvilket framgår bland annat deraf att för en tomt strax invid å denna lägenhet af 1,049 kvadratmeters areal erlägges ett årligt arrende af 500 mark; äfvensom slutligen af skäl att i det ersättningsbelopp, Kammaren äfven vid denna högre kapitalisering kommer till, måste tänkas en väsentlig afräkning uppstå genom staden åliggande gatuplaneringar utmed det stora kvarteret. Efter sagda beräkningsgrund skulle ersättningen till staden utfalla med $4,900 \times 100 : 4 = 122,500$ mark; och afdrages denna summa från det af värderingsmännen kvarteret åsatta värdet af 199,650 mark, blefve stadens bidrag till anskaffande af byggnadsplats för statens museum 77,150 mark, motsvarande ungefärligen detsamma, Stadsfullmäktige genom

de år 1895 för ändamålet erbjudna tomtplatserna ansåg att å stadens vägnar kunde erbjudas. Hvad sedan angår den ersättning statsverket borde till arrendator af villalägenheten Fjælddal för honom tillhöriga byggnader erlægga, så anser Drätselkammaren densamma ingalunda för hög, om den efter 500 mark för hvarje boningsrum fixerades till 70,000 mark, hvilken summa dock ej blott skulle betäcka den affären belastande skulden, såvidt Drätselkammaren har sig densamma bekant, utan derutöfver ock lemna arrendatorn en mindre godtgörelse för hans afträdande af ett arrende, der tredje man mellankommer.

Utgående från ofvan framhållna synpunkter får Drätselkammaren därför vördsamt föreslå, att Stadsfullmäktige vid afgifvande af sitt infortrade yttrande i ärendet ville med åberopande af desamma yrka på de af Kammaren kalkylerade ersättningsbeloppen till staden och arrendatorn K. Sylvander, för den händelse den af Ecklesiastik expeditionen åstundade platsen skall till statsverket afstås och Fullmäktige möjligen icke funne lämpligare att fullständigt afböja förslaget.

Protokoll öfver ärendets behandling i Kammaren närslutes.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

Th. Tallqvist.

Transsumt ur Helsingfors Drätselkammares protokoll för den 17 Februari 1898.

§ 4.

Föredrogs till vidare åtgärd från § 31 af protokollet för den 30 sistlidne December, Stadsfullmäktiges remiss af den 21 i sagde månad angående Drätselkammaren affordradt utlåtande i anledning af Ecklesiastikexpeditionens i Kejslerliga Senaten gjorda förfrågan, huruvida staden vore villig att till tomtplats för en musei-byggnad, i stället för tidigare i sådant afseende föreslagna platser, afstå det qvarter å villaområdet Fjælddal, der arbetarebostäder för närvarande äro uppförda; och hade instrument öfver den syn och värdering, hvartill Drätselkammaren vid ofvanberörda sammanträde förordnat, numera till Kammaren aflemnats, af följande innehåll:

Efter en stunds diskussion beslöt Drätselkammaren afgifva det å Kammaren ankommande utlåtandet uti skrifvelse till Stadsfullmäktige, uppsatt såsom brefkonceptboken under N:o 44 utvisar.

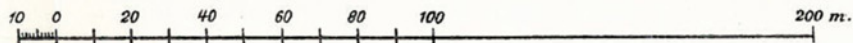
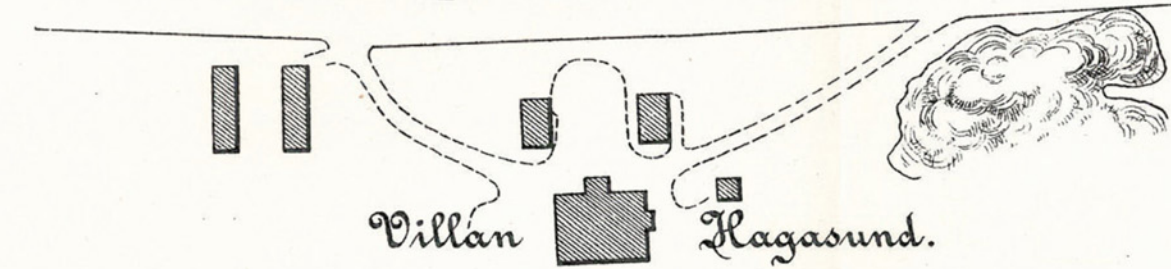
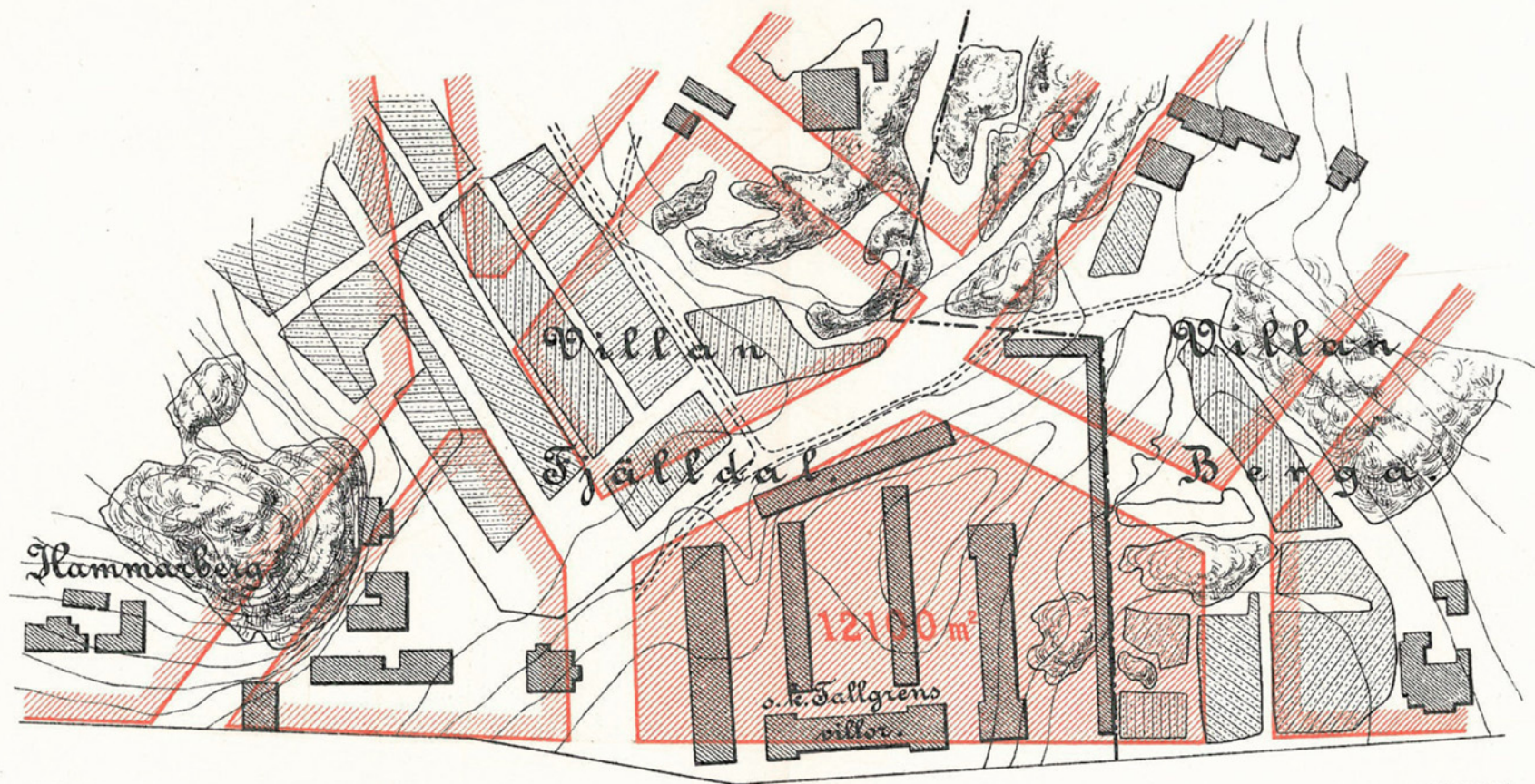
Under öfverläggningen uttalades skiljaktig åsigt af ordföranden Herr v. Christerson i så måtto att han med hänsyn till förhandlingarna, som härförinnan egt rum i frågan om plats för museibyggnaden, och jemväl dertill att äfven staden måste anses hafva ett intresse af frågans lyckliga lösning, ansåg lösesumman till staden för den nu begärda platsen icke böra uppdrifvas till högre belopp än hvad värdet af nuvarande årsarrendet utgör vid kapitalisering efter 5 $\frac{0}{100}$ eller 98,000 mark.

Protokollsutdrag upptagande denna skiljaktighet, skulle bifogas förenämnda skrifvelse. Som ofvan.

In fidem:
Th. Tallqvist.

---

*Handlingar angående inrättande af en beklädnadsverkstad
vid polisinrättningen i Helsingfors.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 17 Mars 1898.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 71.

Medels remiss af den 28 sistlidne Februari har Stadsfullmäktiges beredningsutskott anmodat Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med yttrande i anledning af Polismästarens i staden hos Magistraten gjorda framställning om beviljande af ett anslag af 3,000 mark för åstadkommande vid polisinrättningen härstädes af en beklädnadsverkstad. Och får till fullgörande häraf Drätselkammaren, jemte återställande af handlingarna i ärendet, ehuru Kammaren visserligen funnit att särskilda smärre anmärkningar kunde göras mot de för ifrågavarande beklädnadsverkstads inrättande och anlitage uppställda reglerna, likväl, då Kammaren ansett en fullt sakenlig och lämplig affattning af dessa regler kunna blifva Poliskammarens ensak, i likhet med Magistraten och på grund af de utaf Polismästaren framhållna skäl föreslå, att Stadsfullmäktige ville för ändamålet bevilja det äskade anslaget att utgå ur Fullmäktiges dispositionsmedel för innevarande år.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christiernson.

Th. Tallqvist.

MAGISTRATEN

i

HELSINGFORS,

den 26 Febr. 1898.

N:o 49.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Närslutande en af stadens Polismästare till Magistraten den 21 innevarande Februari aflåten skrifvelse, innefattande framställning om beviljande af ett anslag af tretusen mark för åstadkommande vid polisinrättningen på orten af en beklädnadsverkstad, jemte ett skrifvelsen bilagdt förslag till stadganden i ämnet, får Magistraten äran härhos öfverlemna ärendet till Herrar Stadsfullmäktiges afgörande samt tillika hemställa, huruvida icke det äskade anslaget kunde för ändamålet beviljas och anvisas att utgå ur Herrar Fullmäktiges dispositionsmedel för innevarande år.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.*Bernh. Anthoni.*

POLISMÄSTAREN

i

Helsingfors stad.

H:fors den 21 Febr. 1898.

N:o 226.

Till Magistraten i Helsingfors.

Uti alla moderna samhällen med ordnad polisväsende har man i allmänhet kommit till insigt och medvetande om hvilken trefnad och trygghet för samhället det innebär att dess ordningsväktare rekryteras af dugliga och sin uppgift vuxne personer och har man derjemte funnit att detta är möjligt endast under sådana omständigheter, att desse af samhället beredas alla de förmåner, som i detta afseende står detsamma till buds. Att de ekonomiska fördelarna härvidlag ingalunda spela en underordnad rol är tämmeligen sjelffallet. Under sådana förhållanden är det också naturligt att äfven fordringarna på ej mindre poliskåren i sin helhet än ock hvarje enskild individ af densamma med fullt berättigande kunna stegras i samma

proportion. Att man äfven i detta afseende hos oss ej „ligger efter“ måste med glädje konstateras. Genom den sedan detta års ingång genomförda omorganisationen af stadens poliskår har nämligen betydande fördelar beredts en stor del af dess medlemmar, hvaraf verkningarna redan nu icke heller uteblifvit. Redan i förväntan på de fördelar den nya organisationen komme att medföra sökte och vunno ett par akademiskt bildade personer för en tid sedan anställning vid kåren i dess lägsta grad. Genom sin högre bildning i förening med duglighet och samvetsgranhet vid fullgörandet af sina åligganden hafva desse ej allenast genom sitt exempel verkat mycket godt på sina i afseende å bildning mindre lyckligt lottrade kamrater, utan också sjelfve beredt sig tillfälle till välförtjent befordran. Detta har manat till efterföljd och nu räknar hufvudstadens poliskår bland sina extra konstaplar, förutom en som genomgått 6 klasser i lyceum, ej mindre än tre akademiskt bildade personer. Att detta är ett synnerligen fågnesamt faktum, torde ingen, som inser nyttan af att personer med högre bildning söka anställning vid poliskåren, vilja förneka.

Då vi sålunda, som mig synes, med framgång beträdd förbättringarnas bana i ofvan antydda afseende, torde inga skäl förefinnas att icke gå vidare på den inslagna vägen, helst de materiela uppoffringarne härvidlag icke torde kunna anses blifva öfverhöfvan stora. I sådant afseende tillåter jag mig, under lifligaste förhoppning om att detsammas godkännande omfattas, framlägga nedanstående förslag.

Bland de förmåner man i andra länder i allmänhet sökt bereda polispersonalen är nedbringandet af dess lefnadskostnader, bland annat genom att bereda den tillfälle att på möjligast fördelaktiga villkor anskaffa sig sin uniformsbeklädnad, hvilken i hvarje händelse utgör en af de drygaste posterna i manskapets utgiftskonto. Man har dock dervid ej haft förbättrandet af manskapets ekonomiska ställning utslutande som ögonmärke, utan tillika den fördel det i flerfaldiga afseenden medför att polispersonalen ständigt uppträder snyggt och propert klädd. Att polismannens personliga egenskaper, en riktig uppfattning om sin ställning och sina skyldigheter, hans sätt att skicka sig o. s. v. i främsta rummet skola vara de faktorer, efter hvilka såväl den enskiida polismannen, som kåren i sin helhet böra bedömas, är sjelffallet, men äfven hans yttre utseende, hans mer eller mindre omsorgsfullt vårdade klädsel, är en i detta afseende ytterst viktig omständighet. Ej allenast främlingar, som anlända till en ort, fästa sig ofrivilligt främst åtminstone vid det yttre utseendet hos ortens polismän och gör deraf ofta sina slutsatser, utan också hvarje medborgare inom samhället, såväl den högt uppsatta, som den på samhällets lägsta trappsteg stående, kan ej undgå att röna intryck af den polismans yttre han af en eller annan anledning kommer i beröring med. Är detta fördelaktigt, stämmer detta ofrivilligt honom gynsamt för polismannen och för denne underlättas sålunda i högst väsentlig grad fullgörandet af hans åligganden, hvilka långtifrån alltid för honom äro af angenämaste slag; trashanken och vagabonden, annars van vid smuts och elände, väckes lättare till uppfattning om att han framför sig har en ordnin-

gens väktare, hvars bud och tillsägelser han utan gensägelse eger ställa sig till efter rättelse och polismannen sjelf hålles lättare påmind om att genom ett värdigt uppträdande gifva skäl för den drägt han bär.

Ehuru ett framåtskridande hos oss äfven beträffande polispersonalens yttre utseende ej med skäl torde kunna förnekas, lemna dock åtskilligt i detta afseende öfrigt att önska, ej allenast beträffande utseendet utan och beträffande beklädnadens duglighet och hållbarhet.

Polispersonalens uniformskläder hafva nämligen sedan ett flertal år förfärdigats af privat skraddare, hvilken af egna tillbehör förfärdigat ej allenast nya uniformer åt konstaplarna utan äfven renoverat äldre sådana, då de af en eller annan orsak blifvit sönderrifna eller eljest medfarna, hvarjemte han vid konstapelns afgång från tjensten, oftast för underpris, återköpt desamma samt sedan ånyo försålt dem åt nya konstaplar vid deras inträde i polistjenst. De sålunda levererade kläderna, om också ofta förfärdigade af något sänär dugliga materialer, hafva vanligtvis dock icke motsvarat det dryga pris skraddaren för desamma betingat sig; och har dessutom hållbarheten för öfrigt lemnat mycket öfrigt att önska, i följd hvaraf utgifterna för kläderna, i förhållande till konstaplarnes beklädnadsmedel, blifvit dem öfverhöfvan betungande samt för dem så mycket mera kännbart, som, då de icke genast kunnat erlægga fulla priset, detsamma af Skraddaren uppburits med omkring 20 marks månatliga afbetalningar; ett i förhållande till konstaplarnes löneförmåner ganska drygt afdrag, hvilket för ett stort flertal konstaplar haft till påföljd ständig skuld till Skraddaren och betydlig minskning i den utfallande, redan i och för sig ingalunda rundliga månadslönen. Visserligen skulle manskapet delvis varit i tillfälle att förekomma denna oegentlighet genom att afbördas sig sin skuld till skraddaren, då de fått uppbära dem tillkommande beklädnadsmedel, hvilka till dem utbetalts halfårsvis, men deras ekonomiska förhållanden torde vanligtvis kräft de till beklädnad afsedda medlen till andra lika nödvändiga behof och skraddaren har då vanligen blifvit obetald, hälst de redan tidigare med honom slutit aftal om månatlig afbetalning af sin skuld.

Som ej allenast detta missförhållande lätt kunde afhjelpas genom vidtagandet af vissa ändamålsenliga åtgärder, utan äfven polispersonalen beredas tillfälle att få sin uniformsbeklädnad förfärdigad af bättre och hållbarare material och derjemte till betydligt billigare pris, så får jag i sådant afseende härhos bilägga ett uppgjordt förslag till polispersonalens framtida utrustning med sådan beklädnad.

Såsom af detta förslag framgår komme kostnaderna för uppköp af materialer, för uniformsbeklädnaden, arbetslönen för klädernas förfärdigande med flere dermed förknippade utgifter att bestridas från polispersonalens å stat upptagna anslag för beklädnaden, nu utgörande för år in summa 22,670 mark. Planens genomförande *uteslutande* med de medel, som för beklädnaden äro anslagna, är emellertid till följd af följande omständighet icke möjlig. Hvarje polisman är naturligtvis berättigad att vid slutet af hvarje år, om han så vill, utfå möjligt öfverskott på ho-

nom enligt stat tillkommande beklädnadsmedel. Uppköp af materialer kan eller får (derest ändamålet med företaget icke skall äfventyras) icke ske så att vid årsskiftet inga sådana på lager förefunnes. Dessa materialer representera emellertid en viss del af det kapital, som, enligt ofvanstående vid anfordran bör till personalen kunna utbetalas, alldenstund materialerna, för tillgodonjutande af största möjliga rabatt, böra betalas kontant. Vidare komme icke så sällan att inträffa, att konstaplar, som inträdt i tjenst mot slutet af året och till hvilkas fullständiga uniformering anslaget är otillräckligt, icke hunnit till årsskiftet genom afbetalningen ur lönen afbördas sig sin skuld, hvarigenom äfven i de kläder, som de utfått, en del af kapitalet komme att ingå. Slutligen komme ännu en del af detta att tagas i anspråk af — om ock detta vore aldrig så litet — förrådet af uppköpt begagnad beklädnad.

För att kunna organisera och genomföra ifrågavarande förslag erfordras således ovilkorligen ett af beklädnadsmedlen oberoende grundkapital af, enligt beräkning, cirka 3,000 mark. Då jag emellertid hyser den fulla öfvertygelsen att polispersonalens beklädnad, i enlighet med innenämnda förslag, bör kunna fås för 15 à 20 % billigare än hvad de nu kosta, hvilket för konstaplarne komme att utgöra en stor ekonomisk fördel, hvarförutom större pretensioner kunde ställas på att manskapet alltid vore ifördt snygga och väl afpassade kläder, så får jag härmed vördsam samt anhålla, det ville Magistraten hos Stadsfullmäktige göra framställning derom att ett anslag en gång för alla af 3,000 mark måtte polisinrättningen beviljas som grundfond för ifrågavarande ändamål, antingen af Utskänkningsbolagets vinstmedel eller af andra för ändamålet möjligen disponibla medel.

Ivar Gordie.

Axel Lucander.

För polispersonalens tillgodoseende med erforderlig uniformsbeklädnad och för att densamma må kunna anskaffas af dugligt material och derjemte till möjligast billigt pris, inrättas vid polisinrättningen en *beklädnadsverkstad* på följande grunder:

1) Genom befälets omsorg träffas aftal med välkänd och pålitlig fabrikant eller partiförsäljare angående leverans af för uniformsbeklädnaden erforderliga materialer såsom kläden, tyger, knappar, träsar m. m. dylikt, äfvensom för dess förfärdigande, med pålitlig och kunnig skraddare.

2) Alla aftal och requisitioner göras af polismästaren eller den han sådant ombetror, och, derest han så nödigt finner, i samråd med en för beklädnadsverkstadens förvaltning tillsatt *beklädnadskommission*, bestående af en kommissarie, som

utes af polismästaren, en öfverkonstapel och en konstapel, de der för år väljas af polispersonalen.

3) Materialerna, som reqvireras efter behof, dock så att ständigt ett mindre lager finnes, afsynas och godkännes eller kasseras af beklädnadskommissionen med biträde af skraddaren och, i fall af behof af tillkallade experter, hvarefter godkända materialer öfverlemnas till en bland polispersonalen af polismästaren, enligt eget medgifvande, dertill utsedd verkstadsföreståndare, hvilken det åligger att, under polismästarens och beklädnadskommisariens öfverinseende, omsorgsfullt vårda, förvalta och med tillbörlig noggrannhet bokföra till honom levererade materialer, hvarför han eger tillgodonjuta skälig godtgörelse till det belopp, som framdeles kan vardas bestämdt.

4) Polisinrättningens sekreterare, den det i allmänhet tillkommer att förvalta öfriga polisinrättningens penningemedel, förvaltar äfven beklädnadsfondens medel, verkställer utbetalningar och inkasseringar samt för bok ej mindre öfver kassans ställning i allmänhet än ock öfver hvarje enskild polismans skuld eller tillgodohafvande i densamma, hvarför honom tillkommer godtgörelse enligt särskild öfverenskommelse.

5) *Skraddaren*, med hvilken skriftligt kontrakt upprättas, är skyldig ställa godkänd borgen eller pant för de honom till förfärdigande anförtrödda materialerna och för behörigt fullgörande af sina kontraktsenligt åtagna förpligtelser i öfrigt.

6) Vid beklädnadens förfärdigande iakttages följande förfaringsätt:

a) Då polisman göres behof af vare sig nytt klädesplagg eller hel uniformsomgång, inlemne han till vederbörande kommissarie skriftlig anmälan härom å blankett, som för sådant ändamål bör å polisstation finnas att tillgå, hvarefter kommissarien föredrager ärendet hos polismästaren, som pröfvar och afgör huruvida den gjorda anhållan kan bifallas eller icke, i enlighet hvarmed af honom motsvarande anteckning å requisitionssedeln göres, hvarå densamma af kommissarien till requirerten återlemnas.

b) Med af polismästaren godkänd requisitionssedel eger requirerten, å derför utsatt tid, infinna sig å beklädnads verkstadens materialrum, der densamma företes verkstadsföreståndaren, som jemte skraddaren, den der äfven bör vara tillstädes, uttager så mycket material, som enligt beräkning bör till det eller de äskade persedlarna åtgå, gör härom motsvarande anteckning å requisitionssedeln samt öfverlemna materialerna i requirertens närvaro, mot qvitto å requisitionssedeln, åt skraddaren.

c) Förfärdigad beklädnad afprövas å beklädnadsverkstadens materialrum, å tid då detsamma för sådant ändamål hålles tillgängligt, i närvaro af beklädnadskommisarien, som jemte requirerten eger pröfva och afgöra huruvida densamma kan anses kunna godkännas och till begagnande emottagas, hvarom motsvarande anteckning å requisitionssedeln göres. Meningsolikhet kontrahenterna emellan beträffande förfärdigad beklädnads duglighet afgöres på sätt kontraktet närmare angifver.

d) Kontraktsenlig likvid för förfärdigad och enligt föregående mom. godkänd beklädnad, eger skraddaren, mot företeende af den till utbetalning af requirerenten och kommissarien godkända requisitionssedeln, utfå hos sekreteraren och öfver hvars uppbärande han å requisitionssedeln eger anteckna qvitto. Requisitionssedeln förvaras sedermera hos sekreteraren såsom verificat och utlemnas till requirerenten vid uppgörandet af slutliqviden för året.

7) Vid reparation af gammal beklädnad förfares, i tillämpliga delar, i enlighet med hvad i föregående punkt angående ny beklädnads förfärdigande sagt är.

8) Önskar polisman inköpa å beklädnadsverkstaden på lager förefintlig begagnad beklädnad, förfares såsom i par. 6 mom. a) och b) stadgas, hvarjemte verkstadsföreståndaren åligger att, sedan requisitionssedeln af requirerenten försetts med vederbörligt qvitto och af honom sjelf med nödiga prisuppgifter, med densamma infinna sig hos sekreteraren, till hvilken sedeln aflemnas för att redovisningarna bifogas.

9) Requisitionssedel bör, innan densamma aflemnas, vare sig till sekreteraren eller skraddaren, af verkstadsföreståndaren förses med alla erforderliga anteckningar beträffande priset å uti sedeln upptagna materialer eller plagg äfvensom ej mindre skraddaren tillkommande arbetslön än andra omkostnader för beklädnads förfärdigande, på det att sekreteraren i polismans beklädnadskonto utan vidare omgångar må kunna införa endast i requisitionssedeln upptagna uträkningslutsumma.

10) Vid polisnrättningen, före beklädnadsverkstadens inrättande anstald öfverkonstapel eller konstapel, är, derest han så önskar, i tillfälle att få sitt behof af uniformsbeklädnad tillgodosedt genom densamma, hvaremot polisbetjent, så ordinarie som extra, som i tjenst antages efter det densamma trädt i verksamket ovilkorligen är skyldig att förse sig med uniformsbeklädnad från sagda verkstad. Ytterst tillkommer dock polismästaren att vid hvarje särskild requisition, såsom i par. 6 mom a säges, pröfva och afgöra huruvida ansökning kan bifallas eller ej.

11) Ur tjensten afgående polisman vare skyldig att, derest så påfordras, till polisnrättningen återförsälja sådan uniformsbeklädnad, som å beklädnadsverkstaden åt honom förfärdigats eller anskaffats mot det pris, som af beklädnadskommissionen jemte skraddaren åsättes densamma. Sådan till beklädnadsverkstaden inköpt begagnad beklädnad försäljes företrädesvis till i tjenst nyss antagne polismän, men äfven åt äldre medlemmar af kåren, till det pris hvartill den inköpts. Möjliga ändrings- eller reparationskostnader påföres köparen.

12) Priset för erhållen, vare sig ny eller begagnad uniformsbeklädnad äfvensom för reparationer påföres polismannens beklädnadskonto och afräknas vid årets slut från hvad honom i beklädnadsmedel tillkommer, hvarvid, om det befinnes att kostnaderna för de för hans räkning förfärdigade eller till honom utgifna kläderna icke skulle stiga till det belopp, som honom i beklädnadsmedel tillbör, han eger det sålunda uppkomna öfverskottet utfå, eller derest han så önskar, tillläggas detta hans inkomstkonto för det påföljande året. Öfverskrides deremot an-

slaget, afdrages det öfverskjutande beloppet omedelbart under det pågående årets lopp med en viss del månatligen från hans lön, hvaremot, derest öfverskridandet af anslaget inträffat i slutet af året, motsvarande afdrag göres från det honom tillkommande anslaget för det kommande året.

13) Polisman, som från tjensten afgår vare skyldig att, derest han till polisrättningen häftar för skuld för beklädnad, utan vidare omgångar afstå så stor del af sina tillgångar, som för skuldernas betäckande kräfvess.

14) Sökes af polisman som för erhållen beklädnad till polisrättningen står i skuld, afsked från tjensten, kan sådant, derest annat hinder icke möter, honom omedelbart beviljas endast i det fall, att han på en gång inlevererar skuldens belopp.

Ivar Gordie.

Axel Lucander.

Handlingar angående tomtplats för finska teatern.

DRÄTSELKAMMAREN

I.

Helsingfors,

den 26 Mars 1896.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 95.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 30 sistlidne November förmåler direktionen för Finska teaterhus aktiebolaget, att det nuvarande Finska teaterhuset, då den, denna teater besökande och för densamma sig intresserande allmänheten i oväntad grad tillvuxit, börjar blifva alltför trång, hvarföre direktionen ock varit tvungen att återupptaga frågan om byggande af ett större och mera tidsenligt teaterhus, isynnerhet som teaterpubliken allt ifrigare börjat påyrka detta; och anhåller direktionen förty att Kasern- eller Trekantiga-torget eller, derest historiska museet icke komme att uppföras å Jernvägstorget, såsom föreslaget blifvit, någon del deraf måtte utan ersättning till tomtplats för ett nytt teaterhus upplåtas samt att, om icke dessa platser kunna afstås, Stadsfullmäktige benäget ville anvisa någon annan för ändamålet lämplig tomt.

Denna ansökan har den 18 December förlidet år af stadsfullmäktiges beredningsutskott remitterats till Drätselkammaren för infordrande af Kammarens utlåtande deröfver; och har Drätselkammaren vid påföljande dag hållet sammanträde beslutit i ärendet inhämta Byggnadskontorets yttrande. Uti ett i anledning häraf den 19 i denna månad afgifvet sådant anför Byggnadskontoret, att hvad de af direktionen för Finska teaterhus aktiebolaget föreslagna platserna å Kasern- och Trekantiga torget vidkomma, kontoret för sin del ville hafva som regel fastslaget, att de i staden förekommande större och mindre öppna platserna, ej orätt benämnda stadens lungor, icke finge till sina arealer för något byggnadsändamål inskränkas. Som de små sqväreerna likaväl som de öppna torgen i stadsplanen gifva densamma karaktär, skulle Byggnadskontoret såväl af hygieniska som estetiska skäl vilja förorda en fridlysning af desamma gentemot byggnadsverksamheten, såväl den offentliga som enskilda. För järnvägstorget, hvilket genom den projekterade ombyggnaden af järnvägens stationshus skulle komma att väsentligen förstöras till sin areal, kunde antyddas regel dock icke tillämpas; hvarföre ock Byggnadskontoret, som antager att historiska museibyggnadens förläggande till denna plats uppgifvits, för sin del förordar upplåtandet af tomt å Järnvägstorget

för den tillernade Finska teaterbyggnaden. Sitt andragande bifogar Byggnadskontoret en plan, utvisande teaterhusets placering på torget; och framgår deraf att kontoret tänkt sig, att den ledigblifvande platsen å Jernvägstorget skulle utfyllas med en skvär, uti hvars midt teaterhuset skulle uppföras. För resten föreslår Byggnadskontoret, för den händelse kontorets förslag beträffande teaterhusets placering ej skulle vinna godkännande och ej heller museibygnaden komma att uppföras på den ifrågasatta platsen på Jernvägstorget, att denna plats måtte reserveras för en plantering eller någon annan offentlig byggnad än de nämnda, emedan torget i annat fall genom stationshusets ombyggnad skulle erhålla en oregelbunden, stadsplanen vanprydande form.

Byggnadskontorets förslag har emellertid endast delvis kunnat af Drätselkammaren omfattas. Ehuru Kammaren, speciellt beträffande de öppna platsernas fridlysning emot byggnadsverksamhetens i staden förstörande inverkan icke kunnat gå så långt som Byggnadskontoret, emedan det knappast torde kunna undvikas att icke på dessa, ej blott från hygienisk och estetisk synpunkt utan äfven för en ordnad torghandels bedrivande i stadsplan upptagna öppna platser förr eller senare måste uppföras saluhallar och andra för sagda handel oundvikliga mindre byggnader, måste Drätselkammaren deri gifva Byggnadskontoret full rätt, att tomplats för ett nytt finskt teaterhus ingalunda kan upplåtas på någondera af de i ansökningen för ändamålet begärda platserna, Kasern- och Trekantigatorget. Ty hvad till först vidkommer Kaserntorget, är det till icke oväsentlig del redan nu upptaget af en art torghandel, som, ehuru den visserligen erfordrar vidare ordnande, knappast kan derifrån aflägsnas och till annan lämpligare plats, hvilken ej finnes, förflyttas; dessutom är torget en för militären erforderlig exercisplats; och slutligen blefve en byggnad af storlek och form, som en teater påkallar, med afseende å torgets omgifningar en stor vanprydning, utom att huset blefve ytterst störande för den synnerligen stora gatutrafik, som från 5:te, 6:te och 7:e stadsdelarna rör sig i riktning mot stadens Salutorg, Södra och Norra hamnen samt andra centralare stadsdelar. Och hvad beträffar Trekantiga torget, är arealen deraf alltför liten för att teaterhuset skulle kunna här uppföras, ifall för kringliggande gator skall utsparas den bredd, att något intrång icke göres i de gårdsegares byggnadsrättigheter, hvilkas tomter ligga vid dessa gator, om man äfven annars ville uppoffra denna nätta skvär i stadsplanen och underkasta sig det för all framtid osköna intryck, som en delvis på gatan utdragen byggnad onekligen skulle förorsaka. Rörande slutligen finska teaterns uppförande på Jernvägstorget, ifall museibygnaden ej placeras här, kan Kammaren alls icke ansluta sig till Byggnadskontorets förslag. Att en offentlig byggnad, såsom Byggnadskontoret framhållit, visserligen sedan jernvägens stationshus blifvit så förlagdt, som projekteradt blifvit, erhåller plats å ifrågavarande torgs norra del och der förr eller senare bör uppföras, är Kammaren ense om, men anser Kammaren, såsom ock Stadsfullmäktige synes hafva gjort det, då Fullmäktige föreskrefvo vil-

koren för museibyggnadens uppförande på platsen, att detta hus bör blifva en passlig motsvarighet till den midt emot på andra sidan af torget stående Ateneibyggnaden och således beträffande husets framfasad hafva ungefärligen samma längd som Ateneum samt äfven resa sig till något så när samma höjd som detta hus. Men dessa vilkor kunde enligt Drätselkammarens förmenande ingalunda af det tillernade teaterhuset uppfyllas, i det huset, såsom just Byggnadskontorets planteckning utvisar, uti en på platsen anlagd skvär skulle försvinna som en obetydlighet. Säkert skulle Byggnadskontorets nu föreslagna anordning af Jernvägs- torget icke gifva det ens närmelsevis samma prydliga utseende, som museibyggnadens förläggande derstädes åstadkomme; och vågar Drätselkammaren också derföre fortfarande hoppas att just denna byggnad ändock skall komma till utförande på ifrågavarande torg.

Under framhållna förhållanden återstår för Kammaren endast att såvidt möjligt villfara sökandens alternativa anhållan att för meranämnda teaterhusföretag måtte anvisas och kostnadsfritt öfverlätas annan lämplig tomtplats. I detta afseende passligare och mera centralt belägna tomter har Drätselkammaren icke kunnat finna än en äfven förut för samma ändamål ifrågasatt och tidigare af sökanden godkänd plats å nuvarande villan Arkadia, samt tomterna N:ris 6 och 7 vid Bangatan i kvarteret N:o 60. Härvid är nämligen att observera, att staden numera icke disponerar öfver några byggnadstomter uti sjelfva centrum af staden, hvarest desamma redan för decennier tillbaka blifvit af staden föryttrade och bebyggda, hvarför sådana tomter kunna erhållas endast genom inköp af deras privata egare. Begge de anvisade tomterna äro derföre de närmast stadens redan fullt bebyggda delar ännu icke upptagna byggnadsplatser, hvilka kunde inrymma en byggnad af det omfång som ett teaterhus; och skall i sanning icke många tiotal år förflyta, förrän äfven berörda tomter skola räknas till stadens centralare delar. Redan nu finnas stora stadsdelar, dels i icke så ringa grad bebyggda, dels färdigt planerade på alla sidor om de nämnda tomterna vid Bangatan; och för den egentliga stadens utvidgning åt norr från villan Arkadia är en stadsplan, sträckande sig ända till fattiggårdsvägen, på Byggnadskontoret under bearbetning; samt att här redan nu icke finnes en betydande stadsdel är endast beroende derpå, att en del gamla, långvariga arrenden ännu icke utgått. I främsta rummet och såsom synnerligen lämplig till tomtplats för det tillernade nya finska teaterhuset ställer Drätselkammaren tomtplatsen å villan Arkadia, hvarmed ingalunda menas den trånga och omedelbart invid chausséen liggande tomt, hvarå den nuvarande s. k. Arkadia teatern är belägen, utan en plats derinvid längre åt vester, som toge sin början ungefär vid den linie, vid hvilken nyssnämnda teaterhus slutar. Utom att marken härstädes är jemn och byggnadsgrunden god, hvilket i väsentlig mån gjorde byggnadsföretaget billigt, komme huset här, såsom högst önskligt och nästan oundvikligt är, att ligga vid en mycket bred gata — man kunde säga öppen plats, efter bredden deraf uppgår till trefjerdedelar af Henriksesplanaderna med

tillhörande gator — och hvilken gata med lätthet kunde förändras till en planterad boulevard. Allt hvad emot platsen anförts, eller att den vore för nära gasverket och ryska kasernen med dess exercisplan och vedgård samt att jernvägsrörelsen å hamnbanan och landsvägstrafiken å chausséen gjorde platsen omöjlig för en teaterhusanläggning kan Drätselkammaren icke finna vara annat än fullkomligt ohållbara skäl. Man behöfver ingalunda tänka sig att den i närheten af Arkadia teatern nu befintliga formansstationen, likaså litet som ryska kaserns nuvarande vedplan, ovilkorligen äfven framdeles skola förblifva invid den nya teaterbyggnaden, utan borde häraf möjligen uppkommande störingar kunna aflägsnas och en bättre sakernas ordning införas, hvilket i hvarje händelse vid stadens vidare utsträckning norrut blir oundvikligt och sjelffallet. Förlagd å tomterna N:ris 6 och 7 vid Bangatan kunde den nya teaterbyggnaden icke räkna på någon annan öppen plats framför huset, än den som bildas af korsningen emellan Ban- och Annegatorna samt hvad af sjelfva tomterna genom husets indragning såvidt möjligt på tomterna kunde påräknas i obebyggd tomtplats; och som marken dessutom är mycket sluttande, erbjuda dessa tomter, ehuru visserligen för närvarande centralare belägna än tomtplatsen å villan Arkadia, på långt när icke samma fördelar som sistsagda tomtplats. Tomterna vid Bangatan måste derföre af Drätselkammaren ställas endast uti andra rummet.

Det är väl sant att ingendera af de anvisade tomtplatserna för en ny finsk teaterbyggnad äro omedelbart disponibla utan för tillfället utarrenderade — tomterna N:ris 6 och 7 vid Bangatan, utgörande andelar af fordna villan Röddäld, disponeras af trädgårdsmästaren Sundstén till utgången af år 1900, och tomtplatsen å Arkadia, ingående uti trädgårdens af samma namn område, är utarrenderadt äfven till utgången af 1900 åt restauratören J. Baltscheffsky — men om någondera af dessa tomtplatser derförinnan verkligen komme att tagas för en teaterbyggnad i anspråk, torde kostnaden för det bestående arrendets upphäfvande till den del nödigt blefve genom godvillig öfverenskommelse med arrendator icke blifva så stor, att ej staden, som kostnadsfritt upplåter marken, kunde tråda emellan, betäcka antydde kostnad och öfverhufvudtaget så reglera affären, att tomten för teaterbyggnaden kunde vid behof äfven före ofvansagda arrendetids utgång för ändamålet upplåtas.

Återställande remissakten och närslutande ofvan åberopade Byggnadskontorets planteckning, får Drätselkammaren derför på grund af allt det anförda vördsam samt föreslå:

att Stadsfullmäktige som icke funnit möjligt att anvisa tomtplats för en ny finsk teaterbyggnad å Kasern-, Trekants- eller Jernvägstorget, för samma ändamål kostnadsfritt, efter sökandens eget val, hvilket bör senast inom tre år hos Drätselkammaren anmälas, upplåta antingen plats å villan Arkadia eller tomterna N:ris 6 och 7 vid Bangatan i kvarteret N:o 60.

Enär Drätselkammarens beslut i ärendet icke varit enhälligt, utan en reservation deremot inlagts, bilägges här utdrag ur Kammarens protokoll för denna dag § 19.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

Th. Tallqvist.

Utdrag ur Helsingfors Drätselkammarens protokoll för den 26 Mars 1896.

§ 19.

Föredrogs till vidare åtgärd från § 20 af protokollet den 19 innevarande Mars Stadsfullmäktiges beredningsutskotts remiss af den 18 December 1895 angående Drätselkammaren affordradt utlåtande i anledning af Direktionens för härvarande finska teater hos Stadsfullmäktige gjorda ansökning om upplåtande afgiftsfritt af lämplig tomplats för ett tilltänkt nytt hus för nämnda teater.

Efter någon diskussion beslöt Drätselkammaren att afgifva det å Kammararen ankommande utlåtandet uti skrifvelse till Stadsfullmäktige uppsatt på sätt brefkonseptboken under N:o 95 utvisar.

Ordföranden Herr von Christerson uttalade under diskussionen skiljaktig åsigt, hvilken jemte till stöd för densamma anförda skäl Herr von Christerson sedermera skriftligen utvecklat sålunda:

Direktionens för finska teaterhusbolaget hos Stadsfullmäktige framställda anhållan, att för den tillernade nya finska teaterhus byggnaden i Helsingfors kostnadsfritt måtte upplåtas någon för detta ändamål lämplig tomt eller byggnadsplats, är en begäran, hvilken af naturliga skäl borde af stadens myndigheter upptagas med välvilligt tillmötesgående.

En sådan af både känslan och förståndet dikterad uppfattning har likväl, enligt min tanke, icke erhållit ett tillfredsställande uttryck uti det yttrande och förslag, Drätselkammaren beslutit till Stadsfullmäktige i saken afgifva, och tillåter jag mig därför reservationsvis framställa min skiljaktiga mening.

Af de särskilda i ansökningsskriften omnämnda byggnadsplatserna anser jag, i likhet med Drätselkammaren och på de af Kammararen anförda skäl, Kaserntorget icke i någon händelse kunna upplåtas till teaterhusets uppförande. Hvad Trekantiga torget angår är förhållandet något annorlunda, och jag skulle ej dragit i betänkande att för det nu ifrågavarande, ensamstående ändamålet tillstyrka uppoffrandet af den å torget anlagda prydliga skvären, derest platsen för öfrigt skulle erbjuda nödigt utrymme för det afsedda behovet, med bibehållande af fullt tillräcklig bredd för omgifvande gator. Så är tyvärr likväl ej fallet, och med af-

seende å detta tvingande skäl lærer frågan om finska teaterhusets uppförande härstädes måsta förfalla. Utom dessa hafva inom Drätselkammaren varit ifrågasatta följande platser: Jernvägstorget, till den del detsamma erbjudits till tomt för historiska museets tillernade byggnad; platsen der Arkadia teatern är uppförd eller rättare området närmast bakom nuvarande teatern intill exercisplanen å Kampen; samt tomterna N:o 6 och 7 af 60:e kvarteret i 7:e Stadsdelen (N:o 6 Bangatan). Några andra platser än dessa har det ej lyckats påfinna, emedan staden öfver hufvud icke mera förfogar öfver lediga tomter i stadens centrala delar. Frågan skulle alltså gälla om och huruledes den ena eller andra af dessa tre områden borde erbjudas såsom tomt för finska teaterns nya byggnad.

Bland de nyssnämnda tre platserna torde den å Jernvägstorget i anseende till läge och omgifningar befinnas mest lämplig för ändamålet, oaktadt byggnadsgrunden är mindre gynnsam och sannolikt komme att kräfva ett ej så ringa tillskott i utgifter. Denna omständighet lærer dock i förevarande fall få anses vara af sekundär betydelse. Om därför tanken att här uppföra museibygnaden uppgifves, torde Norra delen af Jernvägstorget, hvilken på de af Byggnadskontoret framhållna skäl i alla fall borde anvisas för någon offentlig byggnad, böra i främsta rummet upplåtas till byggnadsplats för finska teatern. — Nu har emellertid Drätselkammarens flertal ansett att teaterhuset å nämnda plats icke skulle utgöra en lämplig motsvarighet till Ateneum, och af sådan anledning ej velat föreslå att Jernvägstorget skulle för teaterbyggnads företag upplåtas. Detta motiv kan jag ej finna hållbart. Frågan, huruledes omgifningarna kring torget ur det estetiska krafvet synpunkter betraktade böra ordnas, må i viss mån vara en smakfråga. Det må ock tillåtas mig att såsom min oförgripliga mening uttala, att om god smak utvecklas vid det tillernade teaterhusets uppförande och yttre anordnande, byggnaden och torget skola varda till ömsesidig prydnad för hvarandra. Då dessutom Jernvägstorget norra del numera torde vara snart sagdt den enda lediga byggnadsplatsen i stadens centrum, der teaterhuset kunde erhålla ett lämpligt och anslående läge, finner jag i alt detta särskild anledning att eventuellt förorda platsens upplåtande till sagda ändamål.

Dernäst kunde enligt min åsigt området, der Arkadia teatern är belägen, ifrågakomma såsom byggnadsplats för finska teatern, hvilken då borde uppföras bakom den nuvarande, så att tillräcklig öppen plats framför byggnaden erhålles. Då emellertid tvifvelaktigt förefaller huruvida sistnämnda plats, hvilken i afseende å utrymmet och grundens beskaffenhet erbjuder vissa fördelar, må befinnas antaglig i betraktande af dess läge bakom ryska kasernen, med Gasvärket och de brutna chaussé linierna framför fronten och de stora vedupplagen å exercisplanen i ryggen, lærer anledning finnas att ytterligare erbjuda för teaterbyggnaden tomterna n:ris 6 och 7 i 60:de kvarteret. Och som föga troligt är att dessa tomter komme att motsvara de fordringar, som ställas på byggnadsplatsen för teatern med hänsyn till läge och utrymme, anser jag denna så att säga sista ressurser böra erbjudas så-

lunda, att teaterbyggnadsföretaget eller dess målsmän berättigas att, om de finna sådant förmånligt, försälja tomterna och använda köpeskillingen till förvärfvande af annan för teatern mera fördelaktig och lämplig tomt. En sådan rättighet vore visserligen en undantagsförmån, i afvikelse från vanligen iakttagna regler då tomt af staden bortgifvits; men den sak, här är i fråga, utgör äfven den ett undantag, och förfarandet behöfde och borde därför ingalunda blifva ett prejudikat. — Jag kan ej inse eller medgifva riktigheten af det inom Drätselkammaren gjorda inkast emot det nu framställda förslaget, att staden hellre borde bevilja ett direkt kontant bidrag till teaterhus företaget, — hvilket skulle vara för både gifvare och mottagare fördelaktigare än att bortgifva tomter med full eganderätt, — så mycket mindre som något verkligt förslag i nämnda syfte icke heller framlagts, — på goda skäl för öfrigt. Ty ett direkt penningebidrag kan ej anses annorlunda än genom uttaxering omedelbart uttaget af stadens skattskyldige invånare, och rättigheten att uttaxera för slikt ändamål kan åtminstone ifrågasättas. Deremot är det för staden i ekonomiskt afseende temligen likgiltigt om en upplåten fritomt bebygges för afsedt ändamål eller försäljes för att med köpesumman förvärfva en annan tomt, hvilket helt enkelt är liktydigt med fritomtens utbyte mot annan byggnadsplats. — Under för handen varande förhållanden synes det för öfrigt icke vara möjligt att i händelse norra delen af Jernvägstorget af en eller annan orsak ej finge för teaterbyggnaden disponeras, på något lämpligare sätt visa stadsmyndigheternas benägenhet att, såvidt å dem ankommer, tillmötesgå och underlätta sträfvandet att åvägbringa ett värdigt hem för den finska sceniska konsten i landets hufvudstad.

På dessa skäl får jag vördsamt hemställa det Stadsfullmäktige ville besluta

att till byggnadstomt för det tillernade nya finska teaterhuset alternativt anvisa: norra delen af Jernvägstorget, för händelse att denna plats icke tages i anspråk för museibyggnaden; eller ock området emellan vestra chaussén, Esbokasernen och exersisplanen, eller ock slutligen tomterna N:ris 6 och 7 i 60:e kvarteret af 7:de stadsdelen (N:o 6 Bangatan) med rättighet i sistnämnda fall att, om så befunnes fördelaktigt, afyttra dessa tomter och använda köpeskillingen till förvärfvande af annan för teaterbyggnaden mera ändamålsenlig tomt;

att forestående alternativa anbud skall gälla under tre års tid, hvarförinnan svar bör afgifvas om och hvilket af alternativen antagits;

och att anbuden beträffande Arkadia området samt tomterna N:ris 6 och 7 i 60:e kvarteret gälla från den tid, nuvarande ar-

rende om dessa platser utgår, derest icke öfverenskommelse med arrendatorerne kan genom stadens försorg träffas om tidigare afstående af desamma.

Helsingfors den 26 Mars 1896.

G. v. Christerson.

Protokollsutdrag upptagande denna skiljaktighet, skulle bifogas förenämnda skrifvelse. Som ofvan.

In fidem:
Th. Tallqvist.

Öfversättning.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

För omkring femton år sedan uppstod inom Direktionen för Finska Teaterhusaktiebolaget fråga om anskaffande för Finska teatern af ett nytt teaterhus, som vore tidsenligare och beläget mera i centrum af staden än den af Bolaget för sagda ändamål inköpta och för närvarande egande så kallade Arkadia teatern. Till följd af bristande tillgångar och andra mellankomna orsaker gingo dessa planer om intet och beslöt Bolaget reparera och i möjligast tidsenligt skick försätta Arkadia teatern, hvilken reparation jämväl med stora omkostnader och uppoffringar fick till stånd. Men emedan den ifrågavarande teaterbesökande och för densamma sig intresserande allmänheten i oväntad grad tillvuxit, börjar teatern blifva alltför trång, hvarför Direktionen varit tvungen att taga till tals frågan om byggandet af ett större och mera tidsenligt teaterhus, i synnerhet som teaterpubliken allt ifrigare börjat påyrka detta. Medgifvas måste också att Arkadia-teatern icke mera ens närmelsevis uppfyller de fordringar, som det finska artistiska skådespelaresällskapet och allmänheten af den fosterländska teatern gör anspråk på. Då frågan om uppförandet af ett nytt teaterhus första gången väcktes, trädde Direktionen i underhandlingar med Stadsingenjören och några dåtida medlemmar af Drätselkammaren om anskaffande af sådan lämplig tomt, som staden utan ersättning kunde upplåta, och föreslogs då en del af esplanaderna, af Kasern- och jernvägstorgen, trekantiga- eller skilnadstorget, kvarteret N:o 98 mellan Ulrikasborgs och Röddäldsgatorna och slutligen Bonhoffska trädgården nordvest om Arkadia teatern. Såsom ofvan anförts gingo byggnadsplanerna om intet, men Direktionen anhöll att Drätselkammaren vid regleringen af stadens tomter och

byggnadsplatser skulle behålla för Nya Finska teaterns räkning någon af förenämnda platser och föreslogs dervid främst qvarteret N:o 98 eller ock Arkadia trädgården. Numera är likväl nämnda qvarter indeladt i tomter och en del deraf gratis upplåten åt samskolan „Lärovärket för gossar och flickor“, och Arkadia trädgården har genom hamnbanan och äfven i öfrigt undergått en sådan omgestaltning att stället till följd af den derstädes uppkomna trafiken är för teatern alldeles omöjligt. Direktionen får alltså, när ett nytt teaterhus med det snaraste bör anskaffas och företagens förverkligande till väsendtlig del beror deraf, huruvida lämplig, mera i stadens centrum belägen plats kunde erhållas utan ersättning, härmed ödmjukast hos Stadsfullmäktige anhålla att kasern- eller trekantiga torget eller, derest Historiska museet icke komme att uppföras å Jernvägstorget, såsom förslaget blifvit, någon del deraf måtte för ifrågavarande ändamål upplåtas, men att, om icke dessa platser kunna afstås, Stadsfullmäktige benäget ville anvisa någon annan lämplig plats för Finska teatern.

Helsingfors, den 30 November 1895.

Direktionen för Finska Teaterhus-Aktiebolaget.

O. Donner.

Augusta af Heurlin.

A. Lilius.

A. V. Helander.

Kaarlo Slöör.

(Här ofvan intagna skrivelser hafva tidigare ingått i Stfges tr. handl. N:o 13 för 1896.)

II.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Då Direktionen erfarit att Drätselkammaren och Stadsfullmäktiges Beredningsutskott vid behandlingen af den utaf Finska teaterhus aktiebolaget under år 1895 inlemnade ansökan om erhållande af en fri tomt för ett tillernadt nytt teaterhus för finska scenens räkning i Helsingfors stad föreslagit att staden skulle till bolaget på vissa vilkor för uppförande af ett nytt teaterhus erbjuda plats antingen i närheten af den utaf bolaget nu egande Arkadia teatern eller ock å två tomter i hörnet af Anne- och Bangatorna, får Direktionen hos Stadsfullmäk-

tige med afseende derå att tvifvel uttalats utaf dem som äro intresserade af det nya byggnadsföretaget huruvida någondera af dessa platser vid realiserande af företaget kunna ifrågakomma såsom varande delvis aflägsna från stadens centrum och särskildt platsen vid Arkadia såsom högst orolig och genom sin omgivning för allan framtid otreflig, ödmjukast härmed anhålla att vid behandlingen af frågan om dessa platsers bestämmande Stadsfullmäktige derjemte ville till pröfning upptaga ett nytt af Direktionen här nedan anfördt förslag.

Direktionen har nämligen med föranledande af de anmärkningar som mot ofvanberörda platser gjorts satt sig i förbindelse med fastighetsaktiebolaget „Osakeyhtiö Kaisaniemi“, hvilket förnärvarande eger de till s. k. Willhelmsbad hörande tomterna, hvilket bolags direktion har för afsigt att för att lättare kunna försälja eller bebygga detta stora område söka tillstånd att dela detsamma i flere tomter, äfven sålunda att derstädes kunde beredas en lämplig plats för Finska teaterhuset. På sätt af närlagda förslag framgår har man tänkt sig Wilhelmsbadska området d. v. s. tomterna N:o 8 och 10 vid Wilhelmsgatan deladt i fyra tomter, hvaraf tomten 10 a och 8 a, som vetta åt jernvägstorget skulle skiljas från hvarandra genom en passage eller smalare gata, hvilken tillika vore kommunikationsväg till de mot Kaisaniemi park vettande tomterna 10 b och 8 b. Tomten öster om denna väg 8 a skulle härigenom blifva så stor att derå kunde placeras ett teaterhus, som finge sin fasad och hufvudingång mot jernvägstorget i linje midt emot Atenaeum samt sina sidoingångar i vester från berörda väg samt i öster från sjelfva tomten. Då emellertid detta område skulle blifva så dyrt att detsamma enkom inköpt för teaterhuset skulle närapå omöjliggöra företaget, vågar teaterhus Direktionen med afseende derå att den trott sig af ofvanberörda erbjudande af tomterna vid Bangatan märka att Stadsfullmäktige vore villige att på något sätt bidra till företagens realisering, härmed hemställa, huruvida icke staden kunde afstå ofta berörda tvänne tomter vid Bangatan åt teaterhusbolaget med rätt för bolaget att utbyta dessa mot ofvan uppgifna från Wihelmsbads området afskilda tomten 8 a med den i detta fall genom hela området dragna kommunikationsvägen, hvilken bolaget förbinder sig att lemna åt staden till allmän gata, ledande från jernvägstorget till Kaisaniemi park, hvaremot bolaget Kaisaniemi borde få rätt att fritt disponera öfver de sålunda i deras ego kommande tomterna vid Bangatan. Direktionen vågar så mycket mera räkna på Stadsfullmäktiges benägna medverkan härtill som staden härigenom icke skulle åsamkas större utgift än om det af beredningsutskottet föreslagna anvisandet af tomterna vid Bangatan blefve af Stadsfullmäktige antaget, men väl finge staden deremot genom vårt förslag en nödvändig och allmänt önskad och kanske äfven förut redan begärd till Kaisaniemi park ledande gata. Härigenom skulle staden blifva i tillfälle att på ett betydande och icke minst gynnsamt sätt bidra till lösande af frågan om plats för Finska teaterhuset och i framtiden efter Arkadia teaterns försvinnande vinna hela detta område till användning för andra stadens ändamål, hvarförutom Kai-

saniemi park genom den nya kommunikationsvägen i icke obetydlig grad skulle vinna i trefnad och användning. Helsingfors, den 20 November 1897.

Å Direktionens för Finska teaterhusaktiebolaget vägnar:

O. Donner.

A. J. Helander.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 3 Febr. 1898.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 34.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den den 20 November sistlidet år har direktionen för Finska teaterhusaktiebolaget, med afseende derå att tvifvel uttalats utaf dem, som äro intresserade för uppförande af nytt teaterhus för finska senens räkning, huruvida någondera af de utaf Drätselkammaren och Stadsfullmäktiges beredningsutskott till tomt för detta hus alternativt ifrågasatta platserna, den ena i närheten af den utaf bolaget nu egande Arkadia teatern, den andra två tomter i hörnet af Anne- och Bangatorna, vid realiserandet af byggnadsföretaget kunna komma till användning, hos Stadsfullmäktige anhållit, att vid behandlingen af frågan om dessa platser Stadsfullmäktige derjemte ville till pröfning upptaga ett nytt af direktionen uppkastadt förslag. Och ginge detta förslag ut derpå, att på sätt af en skrifvelsen närsluten planteckning närmare framgår, tomtplats för Finska teatern skulle beredas på det s. k. Wilhelmsbads området eller de å nuvarande stadsplan med N:ris 8 och 10 vid Wilhelmsgatan upptagna tomterna. Direktionen hade nämligen satt sig i förbindelse med fastighetsaktiebolaget „Osakeyhtiö Kaisaniemi“, hvilket vore egare till nämnda tomter och hade för afsigt att, för att lättare kunna försälja eller bebygga detta stora område, söka tillstånd att dela detsamma i fyra tomter. Af dessa skulle tomterna 10:a och 8:a, som vetta åt Jernvägstorget, skiljas från hvarandra genom en passage eller smalare gata, hvilken blefve kommunikationsväg till de mot Kajsaniemi park stötande tomterna 10 b och 8 b. Och skulle tomten 8 a, belägen öster om denna gata, blifva så stor att derå kunde placeras ett teaterhus, som finge sin fasad och hufvudingång mot Jernvägstorget i linie midt emot Ateneum samt sina sidoringångar i vester från berörda gata samt i öster från sjelfva tomten. Som tomten

8 a emellertid enligt direktionens förmenande blefve så dyr, att densamma inköpt för teaterhuset närapå omöjliggjorde företaget, hemställer teaterhusdirektionen, huruvida icke staden kunde afstå de tvenne ifrågasatta tomterna vid Bangatan åt teaterhusbolaget med rätt för bolaget att utbyta dessa mot ofvan uppgifna från Wilhelmsbads området afskilda tomten 8 a; och skulle i detta fall beskrifna kommunikationsväg komma att utsträckas ända till Kajsaniemi park. Direktionen säger sig så mycket mera hoppas på Stadsfullmäktiges benägna medverkan härtill, som staden härigenom icke skulle åsamkas större utgift, än om det af beredningsutskottet föreslagna anvisandet af tomterna vid Bangatan blefve af Stadsfullmäktige antaget, men staden deremot finge en nödvändig och allmänt önskad samt kanske äfven förut redan begärd, till Kajsaniemi park ledande gata.

Detta ärende hafva Stadsfullmäktige vid den 23 November 1897 hållet sammanträde, i och för erhållande af utlåtande i saken, remitterat till Drätselkammaren; och har Kammaren för afgifvande af detsamma den 25 i samma månad ej mindre förordnat till värdering af tomterna N:ris 6 och 7 vid Bangatan, att förrättas af Kammarens viceordförande C. Nummelin och ledamot Th. Frosterus jemte stadsingenjören H. Norrmén, än ock anhållit om Byggnadskontorets yttrande angående den tillernade tomtindelningen af det Wilhelmsbadska området.

Af de handlingar, som på grund häraf till Drätselkammaren numera inkommit, bestående uti ett värderingsinstrument af den 15 nästvikne Januari och en skrifvelse från Byggnadskontoret af den 23 sistlidne December jemte en densamma bilagd planteckning, inhemtas till först, att utaf de den nya finska teaterhusbyggnaden till tomtplats af Drätselkammaren uti dess skrifvelse N:o 95 af den 26 Mars 1896 föreslagna tomterna N:ris 6 och 7 vid Bangatan i kvarteret N:o 60 endast tomten N:o 7 vid utgången af år 1900 blir disponibel, hvaremot tomten N:o 6 redan eges af statsverket och delvis upptages af en uthusbyggnad för finska normallyceum. Vid syneförrättningen uppdagades nämligen, att sistnämnda tomt var på sätt nu anförts bebyggd; och som uti stadens tomtbok icke fanns något antecknad beträffande tomterna i kvarteret N:o 60, påkallade detta vidare efterforskningar, hvilka ledde till full klarhet derom, att för finska normallyceum af staden dels såsom gåfva dels genom försäljning afståtts icke blott tomterna N:ris 2 och 4 uti ifrågavarande kvarter, såsom hittills antagits, utan äfven tomten N:o 6. Ett erbjudande af plats för Finska teatern vid Bangatan öster om Annegatan måste således förfalla — och tomten N:o 7 ensam för sig är för behofvet för liten — men som tomterna N:ris 8 och 10 vid Bangatan i kvarteret N:o 110 vester om Annegatan tillsammans upptaga en i det närmaste lika stor areal som tomterna N:ris 6 och 7 vid samma gata och äfven beträffande läge och byggnadsgrund m. fl. förhållanden måste anses fullt lika lämpliga för det afsedda ändamålet samt af fullkomligt enahanda saluvärde, finner Drätselkammaren icke något hinder föreligga, att det föreslagna anbudet öfverflyttas på dessa tomter N:ris 8 och 10.

Angående värdet af de disponibla tomterna vid Bangatan framgår åter af åberopade handlingar, att detsamma af värderingsmännen uppskattats väsentligen olika, i det Herrar Nummelin och Frosterus ansett, att detsamma ej kunde bestämmas till högre än 23 mark per kvadratmeter, hvaremot stadsingeniören Norrmén håller för, att samma värde ej borde taxeras till mindre än 30 mark per kvadratmeter. Efter dessa olika värderingsgrunder skulle värdet af tomterna N:ris 8 och 10 belöpa sig, i det förra fallet till något öfver 80,000 mark och i det senare till närmare 105,000 mark.

Af handlingarna framgår ock, att Byggnadskontoret i stället för att lemna endast ett yttrande beträffande lämpligheten af den föreslagna nya tomtindelningen af det Wilhelmsbadska området, ansett sig böra framställa ett alldeles nytt förslag till frågans lösning. Byggnadskontoret förordar nämligen, att Kammaren måtte hos Stadsfullmäktige hemställa, det Fullmäktige ville åt Finska teaterhusbolaget med full nyttjanderätt afstå förslagsvis de 5,548,087 kvadratmeter omfattande, cirka 150,000 mark värda tomterna N:ris 8, 10 och 12 vid Bangatan, eller ock några andra disponibla tomter af enahanda värde, med skyldighet för teaterhusbolaget ej mindre att å Wilhelmsbads område uppföra ett teaterhus än äfven att efter aftal med „Osakeyhtiö Kaisaniemi“ till staden i och för anläggning af gator mellan Jernvägstorget och Kajsaniemi öfverlemna tvenne 12 meter breda områden på östra och västra sidan af det tilltänkta teaterhuset, äfvensom ett med röd färg å en kontorets skrifvelse bilagd planteckning betecknad, mellan förenämnda teaterhus och Kajsaniemi beläget område; och skulle totala arealen af dessa gator och den öppna platsen mot Kaisaniemi uppgå till 3,303,96 kvadratmeter. Alternativt eller för den händelse det sålunda föreslagna tomtutbytet icke kunde förordas, föreslår Byggnadskontoret att Drätselkammaren ville, under vilkor att å Wilhelmsbads område uppföres ett finskt teaterhus, hos Stadsfullmäktige hemställa om inlösen af förenämnda delar af området för en summa af förslagsvis 150,000 mark. Såsom motiv till sina förslag anför Byggnadskontoret, att genom planering af gator å hvardera sidan af teaterhuset, äfvensom genom anläggning af en skvär å området emellan teaterhuset och Kajsaniemi park, skulle icke allenast en sedan gammalt förefintlig, nödvändig kommunikationsled mellan Jernvägstorget och Kajsaniemi park bibehållas, utan skulle äfven teaterhuset erhålla ett fristående läge och derigenom i högre grad, än om detsamma komme att kringbyggas med höga stenhus, utgöra en prydnad för platsen.

Dessa Byggnadskontorets förslag hafva här in extenso intagits, emedan de vunnit understöd i Kammaren, nämligen af undertecknad, som alternativt velat hafva detsamma underställt Stadsfullmäktiges pröfning, men icke af skäl att Kammarens flertal skulle dela deri uttalade åsigter, än mindre vilja hos Stadsfullmäktige till antagande förorda någondera af desamma. Hvad Byggnadskontoret åsyftar, ingår nämligen redan i all hufvudsak uti direktionens för Finska teatern anhållan. Genom att en gata af 12 meters bredd upptoges till vester om

det blifvande teaterhuset, detsamma förlades midt emot Ateneum och på östra sidan af tomten lemnades, såsom allt direktionen framhåller, obebodt utrymme så, att teaterhuset äfven från denna sida erhöle sidoingångar, bibehölls den nödvändiga kommunikationsleden mellan Jernvägstorget och Kajaniemi samt finge huset det fria läge och det utseende mot Jernvägstorget, som Byggnadskontoret afser. Någon nödvändighet för teaterhuset att äfven emot Kajaniemi park stå fritt finner Drätselkammaren icke; och om också å tomten bakom detta hus uppfördes någon så hög byggnad, som gällande byggnadsordning medgifver, kunde det svårligen för en å Jernvägstorget befintlig beskådare af teaterhuset förtaga eller störa intrycket deraf, då detta hus, ifall det för öfrigt skall blifva tidsenligt samt något så när fylla och motsvara sin plats, ej gerna kan erhålla mindre höjd, än hvad ett vanligt boningshus i staden har vid en linie emellan dess tredje och fjärde våning; hvartill kommer teaterhusets stora längd, som från åskådaren aflägsnar bakgrunden. Men vare med denna skönhetsynpunkt huru som helst, kan Kammaren icke finna, att staden därför borde träda emellan och för anläggande af en skvär invid en park — en skvär som förresten blefve fri endast mot norr, men för öfrigt kringbyggd — icke allenast inlösa en mycket dyr mark utan dertill ock ikläda sig betydande utgifter för dess första anläggning och årliga underhåll. I hvarje händelse bör, enligt Kammarens förmenande, platsen emellan teaterhuset och Kajaniemi park utnyttjas som tomtplats, men har i Kammaren visserligen ståtts under diskussion, huruvida icke vid beviljandet af det bidrag till åtkomsten af en tomt å Wilhelmsbads område för Finska teatern, som Drätselkammaren för sin del kommer att förorda, kunde fästas vissa vilkor beträffande höjden af de hus, som derå komma att uppföras. Härifrån har Drätselkammaren dock afstått, dels emedan Kammaren, såsom redan framhållits, icke funnit tillräcklig vigt ligga derå, dels emedan Kammaren ej velat inveckla denna också derförutan svårlösta fråga.

Ej heller den i Byggnadskontorets yttrande uttalade åsigten beträffande utbyte af tomter, hvarom för resten sökanden, ehuru i inskränktare omfång, anhållit, kan Drätselkammaren omfatta. Oaktadt staden till icke obetydligt antal härtills dels för statsverkets särskilda byggnadsbehof dels till föreningar, sällskap och bolag för hvarjehanda ändamål upplåtit kostnadsfria tomtplatser, har dock ännu icke någonsin underlåtit att vid gifvan fästa det uttryckliga vilkor, att tomtplatsen finge användas endast för det uppgifna behofvet samt att den i annat fall borde till staden återlemnas eller lösen därför erläggas. Och kan Drätselkammaren ej annat än fortfarande hålla på detta, till princip vordna förfarande; ty ligger dock häri en viss om ock ringa hämsko på den redan ganska långt — måhända för långt drifna offervilligheten vid bortskänkande af stadens tomter och säkert är att efterfrågan i detta afseende likasom ock frestelsen att tillfredsställa den blefve än större, om nu genom införande af ett nytt prejudikat, sådant som det ifrågasatta, generositeten än ytterligare utsträcktes. Sant torde visserli-

gen vara att något föredöme icke heller finnes för ett sådant tillvägagående, som Drätselkammaren nu dristar sig att förorda, nämligen en kontant subvention till ett bolagsföretag i stället för ett bidrag in natura, men äro härvid tvenne omständigheter att beakta: den ena, att här med afseende å den kommunikationsväg mellan Jernvägstorget och Kajsaniemi, hvartill staden skulle komma sig, kan anses föreligga åtminstone delvis ett verkligt inköp af mark; den andra, att det nya förfaringssättet, äfven om det någon annan gång komme till tillämpning, sjelf-fallet skall gifva anledning till den allvarligaste pröfning och betänksamhet samt verka i en alldeles motsatt riktning än den nyss antydda.

På här anförda skäl och med hänvisning för öfrigt till sin redan åberopade skrifvelse N:o 95 af 1896 samt då direktionen för Finska teaterhus aktiebolaget nu synes hafva afstått från sitt anspråk på något af stadens torg till plats för ett nytt finskt teaterhus, har Drätselkammaren beslutit att med återställande af remisshandlingarna hos Stadsfullmäktige vördsamt förorda att Fullmäktige antingen i oförstärkt eller förstärkt antal, beroende på Fullmäktiges närmare pröfning och uppfattning af ärendets art, ville besluta:

att för uppförande af en ny byggnad för den finska scenen kostnadsfritt, efter sökandens eget val, hvilket emellertid borde senast inom år 1900 preciseras, upplåta antingen en tillräckligt stor plats å villan Arkadia eller tomterna N:ris 8 och 10 vid Bangatan i kvarteret N:o 110; eller

att, för den händelse teaterhusbolaget det föredroge, med 100,000 mark i ett för allt bidraga till bolagets inköp af den å ansökningen närslutna planteckningen med 8 a betecknade nya tomten inom Wilhelmsbads området, under vilkor likvisst att den till 12 meters bredd föreslagna och för områdets indelning i fyra tomter oundvikliga kommunikationsvägen vester om sagda tomt finge utsträckas ända till Kajsaniemi park samt all mark härför med full egande rätt afstås till staden i och för anläggande af en allmän gata emellan Jernvägstorget och nämnda park.

På Drätselkammarens vägnar

G. von Christierson.

Th. Tullqvist.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 17 Februari 1898.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 48.

Uti skrifvelse af den 8 innevarande månad underrätta Stadsfullmäktige, att Fullmäktige vid samma dag hållet sammanträde beslutit öfverlemna frågan om upplåtande af tomtplats för en ny byggnad för finska teatern till behandling af stadsfullmäktige i förstärkt antal, samt anmoda Drätselkammaren att, så snart ske kan, till Fullmäktige inkomma med uppgift om de vilkor, på hvilka Arkadiatomten af finska teaterhusbolaget innehafves.

Till fullgörande häraf får Drätselkammaren meddela följande. Finska teaterhusbolagets dispositionsrätt till Arkadiatomten grundar sig ursprungligen på ett af Guvernören i länet meddeladt utslag af den 6 April 1861; hvilket innehåller: att sedan för ett bolag, som bildat sig för flyttning af stadens gamla teaterhus till annat ställe och detsammes inrättande till folkteater, ansökning gjorts hos stadens Magistrat såväl derom att bolaget finge å en invid Esbo tull belägen till villan Arkadias mark hörande plats, hvilken af villans dåvarande arrendator Trädgårdsmästaren Christian Bohnhof för dennes arrendetid eller till och med år 1880 till bolaget öfverlätits, för berörda ändamål uppföra nämnda teaterhus som ock att bolaget måtte tillförsäkras besittningsrätt till denna plats jemväl efter arrendetidens utgång, så länge det tillämnade teaterhuset för sitt ändamål behöri gen vidmakthölles, så hade Magistraten genom utslag den 9 Mars 1861, i enlighet med stadens äldstes tillstyrkan, för sin del bifallit dertill att ifrågavarande plats, som blifvit utmätt till 19,800 kvadrat alnars areal och å karta affattad, skulle fränskiljas villan Arkadia och öfverlätas till nämnda bolag att af detta innehafvas och besittas ej allenast utan erläggande af arrende till stadskassan under den tid arrendekontraktet med Trädgårdsmästaren Bohnhof om villan Arkadia gällde, utan äfven derefter emot erläggande af sådan arrendeavgift, som framdeles kunde af Magistraten bestämmas, så länge det sålunda tillkomna teaterhuset der begagnades för dess nu afsedda ändamål och derjemte underhölles i ett ordentligt och publikens fordringar motsvarande skick, och har Guvernören under ofvansagda dag, den 6 April 1861 gillat detta Magistratens utslag. Nämnda bolag hade nämligen, såsom köpeafhandlingar af den 27 Februari, 1 Mars och 10 April 1861 vidhandengifva, förvärfvat sig besittningsrätten till sammanlagdt 5,500 kvadratalnar af ifrågavarande under villan Arkadia lydande mark intill utgången af den tid, för hvilken villan var upplåten till Trädgårdsmästaren Bohnhof och äfven derutöfver för den tid, förlängningen i arrenderätten till villan kunde ho-

nom tillerkännas eller intill utgången af år 1900. På grund af en till Drätselkammaren under April månad år 1881 af Direktionen för Finska teaterhusbolaget, till hvilket såväl Arkadia teatern som dispositionsrätten af tomtplatsen för densamma genom köp emellertid öfvergått, inlemnad ansökan derom, att sistnämnda bolag äfven framdeles finge, så länge ett teaterhus på platsen skulle i ordentligt skick upprätthållas, utan arrende till stadskassan innehafva och besitta tomtplatsen för teatern, gjorde hos Stadsfullmäktige Drätselkammaren uti skrifvelse af den 22 April nämnda år sådan framställning, att Fullmäktige ville bevilja nämnda bolag rättighet att fortfarande arrendefritt innehafva finska teaterns dåvarande område, som vid verkställd mätning rätteligen befunnits hafva en areal af endast 28,327,8 kvadratfot, intill utgången af år 1900, under förbehåll att en finsk scen å stället upprätthålles samt bolaget behörigen underhåller området mot nordost och sydvest framför teatern, utan att dock inhägna detsamma, äfvensom stenlägger ifrågavarande område, derest staden framdeles komme att stenlägga platsen derutanför; och blef denna framställning af Stadsfullmäktige i allo godkänd.

På Drätselkammarens vägnar:

G. von Christiernson.

Th. Tallqvist.

Beredningsutskottets förslag i fråga om tomtplats för finska teatern.

Beredningsutskottet har i hufvudsak omfattat Drätselkammarens förslag, men funnit närmare bestämningar rörande den ifrågavarande tomtöfverlåtelsen af nöden och får förty i ärendet värdsamt föreslå följande beslut:

A. Till tomtplats för en ny byggnad för finska teatern upplåter Helsingfors stad kostnadsfritt

antingen tomterna nr:ris 8 och 10 vid Bangatan i kvarteret 110

eller ock erforderlig plats å det område af villan Arkadia som ligger emellan gatan utmed norra sidan af den s. k. Åbo-kasern, exercisplanen, hamnbanan och den nya chaussée-viadukten; egande sökandene, därest platsen erfordrades före utgången af år 1900, till hvilken tid platsen för den nuvarande teatern är upplåten, med teaterns innehafvare öfverenskomma om tidigare undanskaffande af densamma; och kommer staden att genom skväranläggning gifva marken omkring den nya teaterbyggnaden ett prydligt utseende;

och böra sökandene inom ett år härefter hafva träffat sitt val emellan berörda tvenne byggnadsplatser och därom hos Drätselkammaren anmält.

Därest valet faller på platsen å angifna område af villan Arkadia, bör det ställe, där teaterbyggnaden skall uppföras, genom öfverenskommelse mellan sökandene och Drätselkammaren närmare bestämmas, hvarefter Drätselkammaren med insändande af situationsplan och mätningssinstrument öfver området underställer frågan om teaterhustomtens läge och areal Stadsfullmäktiges slutliga pröfning.

Det åligger sökandene att inom fem år efter det någondera af förenämnda tomtplatser blifvit till sökandene definitivt öfverlåten, med teaterhusets uppförande vidtaga, vid äfventyr att tomtplatsen annars till stadens förfogande återgår.

B. För den händelse att ingendera af förberörda platser befundes för ändamålet lämplig, och med fästadt afseende på en af sökandene i skrift af 20 November 1897 gjord framställning i ärendet, erbjudes såsom ett ytterligare alternativ en uppgörelse af följande innehåll:

Under förutsättning att bolaget „Osakeyhtiö Kaisaniemi“, såsom innehafvare af gårdarna 6, 8 och 10 i kvarteret Wilhelmsbad, åt Finska teaterhusaktiebolaget för ifrågavarande teaterbyggnad upplåter det å en af sökandene ingifven

plankarta såsom 8:a betecknade område inom nämnda kvarter äfvensom tillika åt Helsingfors stad, för anläggning af gata, under full eganderätt afstår en 12 meter bred mark, sträckande sig från Wilhelmsgatan utmed vestra sidan af berörda nya tomt 8:a fram till Kaisaniemi park, bidrager staden till förstbemälda bolags ersättande för sagda gatumark och teatertomt med ett belopp af 100,000 mark, motsvarande, enligt dryg uppskattning, värdet af tomterna 8 och 10 vid Bangatan.

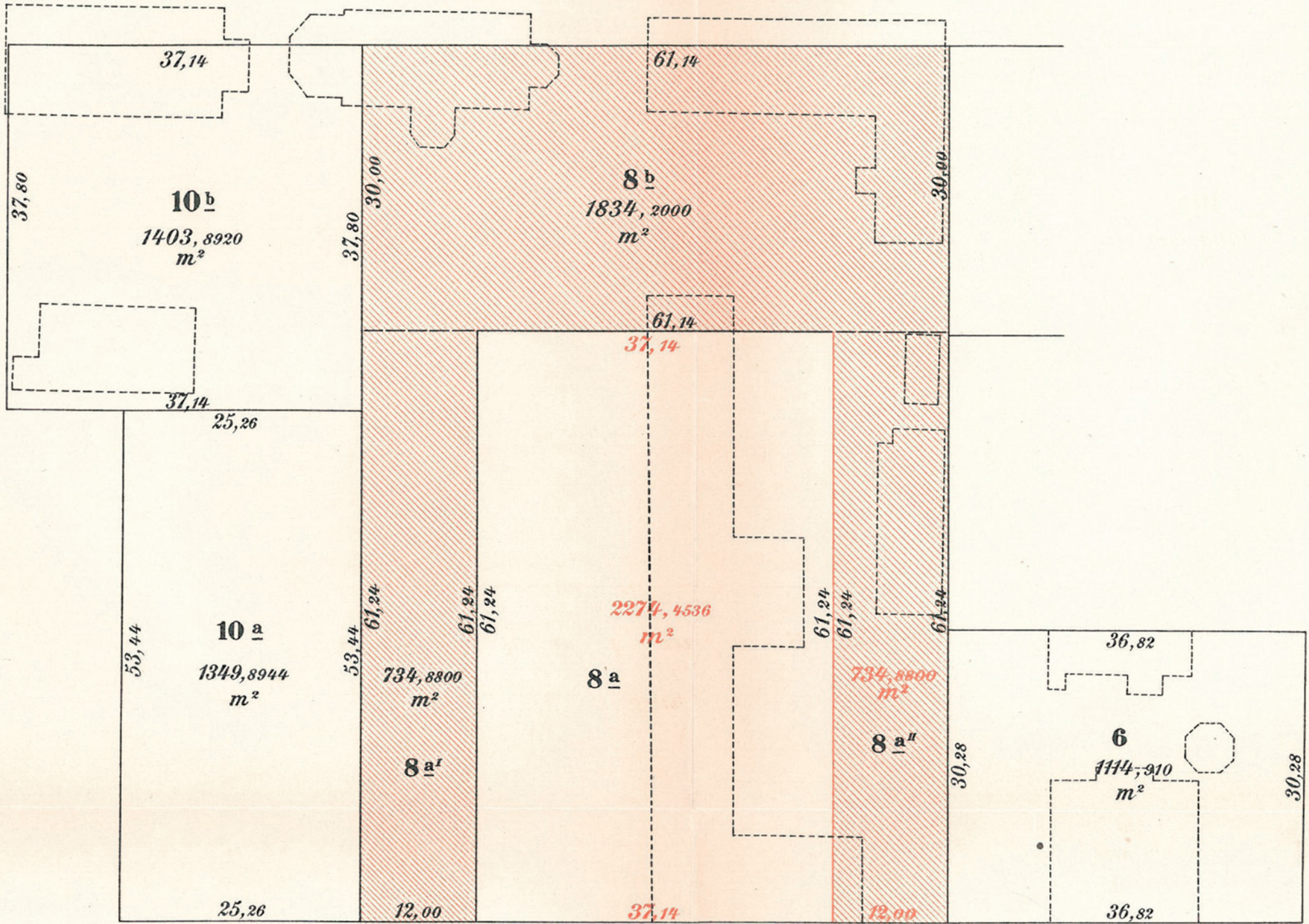
Anmälan huruvida Finska teaterhusaktiebolaget beslutit sig för detta alternativ bör, åtföljd af utredning att härför erforderligt aftal med „Osakeyhtiö Kaisaniemi“ blifvit träffadt, göras hos Drätselkammaren inom ett år härefter, därå från stadens sida fastställelse skall utvärkas af de förändringar i stadsplanen, som betingas af oförmälda disposition af kvarteret Wilhelmsbad.

Slutligen hemställes vördsamt

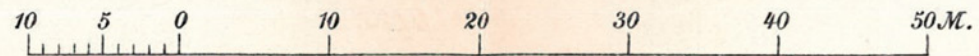
att Förstärkte Stadsfullmäktige ville åt ordinarie Fullmäktige öfverlemna att vidtaga de vidare åtgärder som i förevarande ärende, enligt det ena eller andra af ofvanstående alternativ, kunna påkallas.

K a i s a n i e m i .

W i l h e l m s g a t a n .

Utskottsbetänkande angående ändringar i Rådstufvurättens sammansättning.

I anledning af ett redan år 1894 inom Stadsfullmäktige väckt förslag om förenkling af Rådstufvurättens sammansättning genom de yngre justitierådmanstjänsternas indragning och de yngre justitierådsmännens ersättande med adjungerade notarier anhöllo Fullmäktige uti skrifvelse af den 28 December 1894 hos Magistraten att Magistraten vid inträffande ledighet af rådmanstjänst icke ville anslå tjensten ledig, innan frågan om indragning af de yngre justitierådmanstjänsterna varit föremål för Stadsfullmäktiges behandling. Då sedermera i Oktober månad sistlidet år en yngre justitierådmanstjänst vid Rådstufvurätten genom Justitierådsmannen Heimbürgers befordran till äldre justitierådman blifvit ledig, beslöto Stadsfullmäktige den 9 derpåföljande November hos K. Senaten hemställa att med besättandet af sagda tjänst tillsvidare finge anstå, jemte det Fullmäktige samtidigt anhöllo om Samfälta Rådstufvurättens yttrande deröfver, huruvida med afseende å den provisoriska fjerde afdelningen af Rådstufvurätten eller i annat hänseende några åtgärder beträffande Rådstufvurättens organisation vore af omständigheterna påkallade.

Med föranledande häraf har Samfälta Rådstufvurätten uti skrifvelse den 1 December 1897 framhållit att antalet vid Rådstufvurättens andra, tredje och fjerde afdelningar handlagda mål sedan 1892 års ingång, då Rådstufvurätten begynte utöfva sin verksamhet å fyra afdelningar, stigit från 2,524 under sagda år till 3,715 under år 1896, hvarför och då den starka tillväxt hvari Helsingfors stad för närvarande vore stadd, otvifvelaktigt medförde en fortgående stegring af Rådstufvurättens arbete, Samfälta Rådstufvurätten anhållit om Stadsfullmäktiges medverkan dertill, att den provisoriska fjerde afdelningen, hvilken enligt Rådstufvurättens tanke måste bibehållas för att Rådstufvurätten måtte kunna fullgöra det på densamma ankommande arbete, men hvars förblifvande vid dess nuvarande provisoriska sammansättning vore oformligt och medförde den oegentlighet och olägenhet att en stor del af rådmanstjänsterna sköttes af vikarier, blefve definitivt organiserad såsom en bestående, med andra och tredje afdelningarna i afseende å sammansättning och verksamhet likställd afdelning, samt att följaktligen å stadens ordinarie stat för Rådstufvurättens tjänstemän och betjente måtte upptagas ytterligare två äldre och en yngre justitierådman, två brottmålsnotarier och två stadsbetjente, alla med samma aflöning som motsvarande funktionärer å Rådstuf-

vurättens öfriga afdelningar åtnjöte, samt den nu lediga yngre justitierådmanstjensten återbesättas.

För den händelse att Fullmäktige likväl i anseende till den förestående allmänna domstolsreformen hölle före att någon yngre justitierådmanstjenst ej vidare borde inrättas och ej heller de nuvarande tre enahanda tjänsterna vid uppkommande ledighet återbesättas, har Samfälta Rådstufvurätten anhållit att Stadsfullmäktige, med godkännande af Rådstufvurättens förslag i öfrigt ville, jemte utverkande af tillstånd till indragning af de nuvarande tre yngre justitierådmanstjänsterna, på extra ordinarie stat upptaga fyra rådmän, hvarigenom de särskilda afdelningarna blefve sammansatta, den första af justitieborgmästaren samt en ordinarie rådmän såsom viceordförande och en extra ordinarie rådmän såsom ledamot äfvensom enhvar af de öfriga tre afdelningarna af två ordinarie rådmän, den ena ordförande och den andra viceordförande samt en extra ordinarie rådmän såsom ledamot. Utöfver det antal notarier, som för närvarande är vid Rådstufvurätten anställdt, erfordrades vid denna sammansättning ytterligare endast en brottmålsnotarie för fjerde afdelningen, hvilken notarie i likhet med den nuvarande å samma afdelning kunde uppföras å extra stat. (Beträffande detaljerna af Samfälta Rådstufvurättens förslag, se bilaga A.)

En afvikande mening hade, enligt hvad framgår af ett Samfälta Rådstufvurättens skrifvelse bilagdt utdrag ur det vid ärendets behandling i Samfälta Rådstufvurätten förda protokoll, uttalats af Justitierådsmannen Heimbürger, som, jemte det han var ense med Samfälta Rådstufvurättens flertal beträffande nödvändigheten af fjerde afdelningens bibehållande och dess ställande på ordinarie fot, på anförda skäl ansett att en ändring af Rådstufvurättens arbetsordning borde åvägabringas derhän, att målen fördelades mellan andra, tredje och fjerde afdelningarna icke såsom hittills genom lottning, utan efter målens beskaffenhet, förslagsvis sålunda, att andra afdelningen handlade alla på första afdelningen icke ankommande civila mål samt tredje och fjerde afdelningarna uteslutande brottmål, hvarvid mål angående häktade och hemställda mål skulle handläggas af andra och öfriga ringare brottmål af fjerde afdelningen, hvilken då kunde organiseras enklare än de andra afdelningarna.

Ofvan angifna ärende hafva Stadsfullmäktige vid sammanträde den 14 December 1897 remitterat till ett af undertecknade bestående utskott.

Sitt betänkande har utskottet ansett sig böra inleda med en kortfattad framställning af de omständigheter, hvilka föranledt inrättandet af en provisorisk fjerde afdelning af Rådstufvurätten samt särskilda dermed i sammanhang stående förhållanden.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 30 Maj 1890 anmälte Samfälta Rådstufvurätten att Rådstufvurättens första afdelning, som tidigare handlagt endast vissa civila mål och ärenden, men i följd af stegringen i brottmålen antal

sedan November månad 1887 vid ett sammanträde i veckan behandlat jemväl brottmål, på grund deraf, att också de till första afdelningens kompetens hörande civila målen och ärendenas antal i hög grad ökats, måste för att kunna tillmötesgå allmänhetens berättigade anspråk i afseende å ärendenas snabba behandling och afgörande vara betänkt på att hålla tre sammanträden i veckan för civila mål. Och då jemväl Rådstufvurättens andra och tredje afdelningar i följd af målnantalets stigande redan vore öfverhöfvan betungade med arbete, hvarför de å första afdelningen dittills ankommande brottmålen icke kunde mellan sagda afdelningar fördelas, samt med den nya strafflagens trädande i kraft en stor mängd mål angående brott mot allmän ordning, hvilka derintills af dömts af stadens polisrätt, komme att handläggas af Rådstufvurätten, fann Samfalta Rådstufvurätten nödvändigt att en fjerde afdelning af Rådstufvurätten, med enahanda organisation som andra och tredje afdelningarne, inrättades samt anhöll förty att för upprätthållandet af en fjerde afdelning af Rådstufvurätten ett årligt anslag af 24,200 mark måtte beviljas.

Det för ärendets beredning af Stadsfullmäktige tillsatta utskott framhöll uti afgifvet betänkande att, ehuru väl antalet mål vid Rådstufvurätten betydligt stegrats, detta förhållande dock icke nödvändiggjorde någon ökning af Rådstufvurättens personal. Deremot påkallade det af strafflagen betingade öfverförandet af de å polisrätten dittills ankommande mindre brottmålen till Rådstufvurätten anordnandet af en skild afdelning af Rådstufvurätten för behandling af dylika mål. För antydda ändamål vore det likväl, i betraktande af de s. k. polismålen enkla beskaffenhet, icke nödigt att vid Rådstufvurätten inrätta ytterligare en permanent afdelning, sammansatt i likhet med Rådstufvurättens öfriga afdelningar af tre juridiskt bildade ledamöter, utan kunde ifrågavarande mål lämpligast behandlas af en enda domare, hvilken derjemte kunde ombetros handläggningen af ett flertal andra mindre betydande brottmål, som toge en god del af Rådstufvurättens tid i anspråk. Enär likväl genomförandet af en dylik anordning förutsatte ändring af allmän lag och förty ej kunde omedelbart fås till stånd, föreslog utskottet att för behandling af polismål tillsvidare en provisorisk fjerde afdelning af Rådstufvurätten skulle inrättas med en efter sagda afdelnings ändamål afpassad enklare organisation.

För att genom en förenkling af Rådstufvurättens sammansättning minska stadens utgifter för rättsväsendet föreslog utskottet i öfrigt att de yngre justitierådmanstjänsterna i mån af inträffande ledighet skulle indragas och de yngre justitierådmännen ersättas genom adjungerade notarier; och framhöll utskottet att ett dylikt system jemväl tidigare tillämpats, men i följd af den år 1881 företagna ombildningen af Magistraten och Rådstufvurätten fått vika för den nu rådande anordningen.

Sedan Samfalta Rådstufvurätten blifvit satt i tillfälle att yttra sig i anledning af ofvanberörda utskottsbetänkande, hemställde Rådstufvurätten uti skrif-

velse till Stadsfullmäktige af den 9 Oktober 1891 om inrättandet af en provisorisk fjerde afdelning, sammansatt af en äldre justitierådman såsom ordförande och två extra rådmän i egenskap af ledamöter och med skyldighet att i tur föra protokollet vid afdelningens sammanträden, hvilka komme att blifva två i veckan, det ena för behandling af de brottmål, som eljes skulle tilldelats första afdelningen och det andra för handläggning af civila mål till underlättande af andra och tredje afdelningarnas arbete med dylika mål.

Samfalta Rådstufvurättens berörda förslag, enligt hvilket staten för den provisoriska fjerde afdelningen utgjorde 10,600 mark, vann Stadsfullmäktiges godkännande; och sedan det af Samfalta Rådstufvurätten i enlighet dermed uppgjorda förslag till ändring i Rådstufvurättens sammansättning och verksamhet genom K. Senatens beslut den 21 December 1891 blifvit fastställt (se bilaga B), vidtog fjerde afdelningen af Rådstufvurätten med sin verksamhet från 1892 års ingång. Från Juli månad år 1894 har den provisoriska fjerde afdelningen i likhet med Rådstufvurättens öfriga afdelningar hållit tre sammanträden i veckan, två för brottmål och ett för behandling af civila mål, hvilket nödvändiggjort anställandet vid afdelningen af en brottmålsnotarie å extra stat med ett arvode af 3,000 mark om året.

Emellertid skulle den sålunda tillkomna provisoriska fjerde afdelningen bibehållas endast till dess densamma kunde ersättas med en afdelning af enklare organisation och afsedd uteslutande för behandling af polismål och andra ringare brottmål. I sådant syfte väcktes vid 1891 års landtdag på Stadsfullmäktiges initiativ inom Borgareståndet motion i ändamål att vid Rådstufvurätter, som sammanträdde på flere afdelningar, för handläggning hufvudsakligen af mål angående politiförbrytelser och andra mindre brott möjliggöra inrättandet af en enklare organiserad afdelning, bestående enligt motionärens förslag af en rådmän och en protokollförande, hvardera lagfarne. Sagda motion antogs af Ständerna, dock i sålunda förändradt skick, att i stället för en enmansdomstol föreslogs inrättandet af en rådstufvurättsafdelning med en lagfaren rådmän såsom ordförande och två af Stadsfullmäktige för ett år i sender utsedda ledamöter, hvilka icke behöfde vara juridiskt bildade. Öfver Ständernas motion inforrades yttrande af Lagberedningen, som fann den föreslagna lagstiftningsåtgärden icke ovilkorligen vara erforderlig för ernående af hvad dermed åsyftades. Då i lag icke förefunnes stadgande derom, att rådmän borde innehafva juridisk bildning, hade nämligen äfven de städer, hvilkas rådstufvurätt varit sammansatt af endast lagfarne medlemmar, möjligheten för sig öppen att för handläggning af mindre brottmål hos styrelsen utverka tillstånd till inrättande af rådstufvurättsafdelning med icke-lagfarne rådmän, för hvilka då kunde anslås mindre aflöning än för juridiskt bildade bisittare. I anledning af Lagberedningens anförda yttrande blef motionen sedermera af regeringen afböjd.

Den provisoriska fjerde afdelningen af Rådstufvurätten förblef sålunda

fortfarande bestående med dess ofvan anförda sammansättning och verksamhetsområde. Uti skrifvelse den 15 mars 1894 anhöll sedermera Samfälta Rådstufvurätten att, enär det under den tid fjerde afdelningen fungerat visat sig att sagda afdelning vore för lagskipningens ostörda gång påkallad, Stadsfullmäktige måtte bevilja nödiga medel för sagda afdelnings ombildande till en ordinarie afdelning med samma organisation och sammansättning som Rådstufvurättens andra och tredje afdelningar. Det utskott, som för frågans beredning af Stadsfullmäktige tillsattes, och hvilket jemväl fick sig uppdraget att afgifva yttrande i anledning af vederbörande extra rådmäns och stadsbetjentes vid fjerde afdelningen anhållan om löneförbättring, framhöll uti sitt betänkande att en betydlig minskning af arbetet vid Rådstufvurätten under år 1894 egt rum. Denna minskning, som visade sig i den relativt korta tiden för Rådstufvurättens sammanträden, berodde likväl icke på något nedgående af målens antal, hvilket i följd deraf, att handläggningen af de förra polismålen numera ålåg Rådstufvurätten, tvärtom ökats, utan fastmer på målens beskaffenhet. Likväl ansåg utskottet berörda omständighet, såsom möjligen beroende af tillfälliga orsaker, icke föranleda minskning af Rådstufvurättens arbetsstyrka, men kunde å andra sidan, i betraktande af anförda faktum, icke tillstyrka fjerde afdelningens ställande på ordinarie fot. I öfrigt ansåg utskottet att, med afseende å den ifrågasatta ombildningen af landets hela domstolsväsende, skäl då icke förefanns att skrida till någon mer genomgripande reform af Rådstufvurättens sammansättning, hvarför äfven fjerde afdelningens ombildande derhän, att densamma komme att behandla endast mindre brottmål, tillsvidare borde få förfalla. I enlighet med utskottets betänkande blef jemväl Samfälta Rådstufvurättens anhållan om fjerde afdelningens ställande på ordinarie fot af Stadsfullmäktige afböjd. Deremot beviljades på utskottets förslag ett arvodestillskott åt de extra rådmännen vid fjerde afdelningen med 1,200 mark samt åt de två stadsbetjenterna vid afdelningen med 200 mark om året, i följd hvaraf stadens utgifter för den provisoriska fjerde afdelningen af Rådstufvurätten sedermera utgjort 16,400 mark.

Vid fullgörandet af det utskottet meddelade uppdrag har utskottet ansett sig främst böra utreda huruvida fjerde afdelningen af Rådstufvurätten fortfarande vore för rättskipningen i hufvudstaden behöflig och, i sådant fall, huru densamma lämpligast och med minsta kostnad för staden borde organiseras. För detta ändamål har det varit nödvändigt att utröna i hvad mån det behof af ökade arbetskrafter vid Rådstufvurätten, som ursprungligen föranledt inrättandet af en fjerde afdelning, fortfarande eger rum; och har utskottet i sådant syfte låtit uppgöra en sammanställning af uppgifter angående ej mindre antalet vid Rådstufvurätten handlagda mål under perioden 1883—1897 än sammanlagda antalet timmar för de olika afdelningarnas af Rådstufvurätten sessioner under år 1896. Sagda omständigheter framgå af följande tabeller:

Uppgift öfver antalet mål och ärenden handlagda vid Rådstufvrätten i Helsingfors under
åren 1883—1897.

År	I afdelningen					II afdelningen					III afdelningen					IV afdelningen					Summa mål och ärenden					Total summa		
	Civila mål	Konkurs och proklama mål	Anmälningssärenden	Lagfarts och in-teck- ningsärenden	Brottmål	Summa	Civila mål	Anmälningssärenden	Brottmål (utlottade)	Polismål	Summa	Civila mål	Anmälningssärenden	Brottmål (utlottade)	Polismål	Summa	Civila mål	Anmälningssärenden	Brottmål (utlottade)	Polismål	Summa	Civila mål	Konkursmål	Lagfarts och öfriga anmälningssärenden	Brottmål (utlottade)		Polismål	
1883	310	80	68	434	—	892 222	4	362	—	588 224	7	342	—	572	—	—	—	—	—	—	—	—	756	80	513	704	—	2,053
1884	307	69	72	481	—	929 289	60	481	—	830 270	46	454	—	770	—	—	—	—	—	—	—	—	866	69	659	935	—	2,529
1885	315	93	90	465	—	963 283	27	481	—	791 281	46	518	—	845	—	—	—	—	—	—	—	—	879	93	628	999	—	2,599
1886	360	126	631	504	—	1,621 254	40	429	—	723 238	64	486	—	788	—	—	—	—	—	—	—	—	852	126	1,239	915	—	3,432
1887	346	92	344	404	—	1,410 242	3	486	—	731 244	23	491	—	758	—	—	—	—	—	—	—	—	832	92	974	1,001	—	2,899
1888	541	141	139	752	—	1,787 239	36	394	—	669 255	14	384	—	653	—	—	—	—	—	—	—	—	1,035	141	941	992	—	3,109
1889	509	145	124	913	—	1,922 320	14	471	—	805 331	18	424	—	773	—	—	—	—	—	—	—	—	1,160	145	1,069	1,126	—	3,500
1890	627	133	248	947	—	2,151 330	21	369	—	720 330	14	383	—	727	—	—	—	—	—	—	—	—	1,287	133	1,230	948	—	3,598
1891	814	200	472	892	—	2,612 463	22	447	—	932 463	10	424	—	897	—	—	—	—	—	—	—	—	1,740	200	1,396	1,105	—	4,441
1892	1,049	318	633	895	—	2,895 365	100	420	—	885 372	106	421	—	899	423	17	270	—	—	—	—	—	2,209	318	1,751	1,111	—	5,389
1893	731	272	634	823	—	2,460 336	150	385	—	871 332	142	355	—	829	329	87	210	—	—	—	—	—	1,728	272	1,836	950	—	4,786
1894	483	184	430	849	—	1,946 293	47	419	—	759 292	61	404	—	758	294	33	311	—	—	—	—	—	1,362	184	1,420	1,134	—	4,100
1895	412	164	426	1,020	—	2,022 242	35	340	—	500 1,117	239	79	337	560	1,215	246	30	338	464	1,078	1,139	164	1,590	1,015	1,524	5,432	—	5,432
1896	333	143	428	881	—	1,785 202	54	241	—	715 1,212	196	50	233	798	1,277	200	37	221	746	1,204	931	143	1,450	695	2,259	5,478	—	5,478
1897	390	171	478	1,094	—	2,133 264	61	196	—	947 1,468	260	5	210	906	1,381	238	4	210	942	1,414	1,172	171	1,642	616	2,795	6,396	—	6,396

Summarisk uppgift öfver den tid, under hvilken Rådstufvurättens i Helsingfors stad samtliga afdelningar varit i verksamhet under år 1896.

1:sta afdelningen		2:dra afdelningen		3:dje afdelningen			4:de afdelningen			Total summa	
Antal timmar vid behandling af Civila mål	Summa	Antal timmar vid behandling af Civila mål	Antal timmar vid behandling af Brott-mål	Summa	Antal timmar vid behandling af Brott-mål	Antal timmar vid behandling af Brott-mål	Antal timmar vid behandling af Civila mål	Summa			
536	536	184	587	771	107 1/2	389	496 1/2	89 1/2	253	346 1/2	2,150

Af förevarande statistiska material synes att, sedan den provisoriska fjerde afdelningen af Rådstufvurätten med 1892 års ingång begynte sin verksamhet, en betydlig minskning af målantalet egt rum såväl hvad beträffar tvistemålen som de egentliga brottmålen, under det att antalet af civila ärenden, som handläggas efter anmälan, varit temligen konstant. Den ökning af totalantalet mål, som det oaktadt inträdt, hänför sig till de s. k. polismålen, hvilka, såsom i det föregående framhållits, tidigare till stor del afdömts af stadens polisrätt, men från medlet af år 1894, då strafflagen trädde i kraft, upptagits och behandlats af Rådstufvurätten. Beträffande längden af Rådstufvurättens sammanträden utvisar statistiken för år 1896, under antagandet att Rådstufvurättens sessioner hållits tre gånger i veckan under 48 veckor af året, ett medeltal per sammanträde af: för första afdelningen 3,7 timmar, för andra afdelningen 5,3 timmar, för tredje afdelningen 3,5 timmar och för fjerde afdelningen 2,4 timmar.

Af det anförda torde kunna slutas att Rådstufvurättens arbete för närvarande icke är alltför betungande. En jemförelse med målantalet vid Stockholms stads Rådstufvurätt gifver jemväl stöd för detta antagande. Vid sagde Rätt, hvilken sammanträder å 6 afdelningar, förutom en afdelning för tullmål, behandlades under år 1895 å andra, tredje, fjerde, femte och sjette afdelningen resp. 1,714, 1,243, 1,219, 1,410 och 1,245 mål, hvilket, synnerligast då häri icke ingå polismål, som i Stockholm afdömas af en särskild polisdomare, utvisar en vida större arbetskvantitet än hvad som ålegat Rådstufvurätten i Helsingfors.

I betraktande af anförda fakta beträffande mängden af det å Rådstufvurätten ankommande arbete kunde måhända den provisoriska fjerde afdelningen för närvarande anses umbärlig, i det att de mål, som härintills behandlats af fjerde afdelningen, möjligen kunde fördelas mellan Rådstufvurättens andra och tredje afdelning, utan att arbetsbördan å dessa afdelningar derigenom blefve öfver

höfvan betungande. Utskottet har dock, med afseende derå, att invånarantalets i Helsingfors starka tillväxt otvifvelaktigt måste, oafsedt tillfälliga fluktuationer i målens antal, efter hand medföra en ökning af Rådstufvurättens arbete, icke ansett sig kunna föreslå en åtgärd, som innebure en så betydande minskning af arbetskrafterna vid Rådstufvurätten. Å andra sidan finnes, enligt utskottets tanke, icke något giltigt skäl att, såsom Samfälta Rådstufvurätten anhållit, skrida till den provisoriska fjerde afdelningens ställande på ordinarie fot. Särskildt vore det för närvarande, då en reform af landets hela domstolsväsende är att emotse inom en måhända icke alltför aflägsen framtid, föga välbetänt att utan nödtvång inrätta nya ordinarie befattningar vid Rådstufvurätten, hvilka möjligen sedermera skulle befinnas öfverflödiga. Men om också fjerde afdelningen förty borde bibehållas såsom provisorisk, synes en förändring med afseende å afdelningens verksamhet påkallad. Det är nämligen enligt utskottets förmenande ett i principiellt hänseende icke ringa missförhållande, att den provisoriska fjerde afdelningen med dess enklare sammansättning handlägger fullkomligt samma slags mål som de ordinarie andra och tredje afdelningarna. I betraktande här af och med afseende jemväl derå, att den provisoriska fjerde afdelningen hufvudsakligast tillkommit i anledning af de s. k. polismålens öfverförande till Rådstufvurätten, har utskottet trott sig böra föreslå en ändring af Rådstufvurättens arbetsordning i ändamål att åt fjerde afdelningen öfverlemna handläggandet af alla mål angående politiförbrytelser och andra ringare af polisrättningen till åtal anmälda brottmål, hvaremot öfriga på fjerde afdelningen hittills ankommande mål skulle efter lottning fördelas mellan Rådstufvurättens andra och tredje afdelningar. Efter genomförandet af en dylik reform, för hvilken Samfälta Rådstufvurätten borde af Stadsfullmäktige uppmanas att uppgöra detaljeradt förslag, deri jemväl borde närmare angifvas de på fjerde afdelningens handläggning ankommande målens beskaffenhet, kunde enligt utskottets tanke icke vidare någon anmärkning med fog göras mot bibehållandet af en afdelning af Rådstufvurätten med enklare organisation än de öfriga afdelningarna. Såsom jemväl Lagberedningen uti sitt ofvan återopade yttrande i anledning af Ständernas vid 1891 års landtdag ifrågakomna motion framhållit, är det nämligen en af den nyare processrätten såsom obestridlig erkänd grundsats, att samhället för obetydliga måls handläggning och afgörande skäligen icke bör betungas med samma kostnad, som rättsvården beträffande de större målen erfordra.

Enär fjerde afdelningen sålunda enligt utskottets förslag komme att behandla endast ringare brottmål, kunde i afseende å afdelningens organisation den förenkling vidtagas, att brottmålsnotariebefattningen vid afdelningen indrages, och protokollföringen uteslutande åhvälfves de såsom bisittare tjänstgörande extra rådmännen, hvilka, i betraktande deraf, att deras inkomster likväl minskades, genom att lösen för det civila protokollet frånginge dem, äfven framgent torde böra bibehållas vid det årliga arvode af 3,600 mark, som för närvarande åtföljer hvar-

dera befattningen, ehuru sagda arvode med hänsigt till göromålens beskaffenhet måhända kunde i någon mån nedsättas. Genom förberörda anordning komme utgiftsstaten för Rådstufvurätten att minskas med arvodet för den indragna notarie befattningen eller 3,000 mark.

Då det emellertid för rättskipningen på orten är af största vigt att särskildt ordförandene vid Rådstufvurättens ordinarie afdelningar något så när odeladt kunna egna sin omsorg och sitt intresse åt utöfningen af sitt maktpåliggande kall, har hos utskottet den åsigt gjort sig gällande, att större delen af den sålunda vunna besparingen borde användas till förhöjning af aflöningen för ordförandene på Rådstufvurättens andra och tredje afdelningar. Såsom skäl för nämnda löneförhöjning bör derhos framhållas att den af utskottet föreslagna förändringen beträffande arbetsfördelningen komme att medföra ordförandene vid sagda afdelningar ett icke ringa tillskott i arbete. Af sådan anledning tror utskottet sig böra föreslå att ordförandearvodena vid Rådstufvurättens andra och tredje afdelningar, från tiden för genomförandet af ofvanföreslagna ändring i arbetsfördelningen, måtte förhöjas från 1,000 mark till 2,000 mark om året.

I öfrigt har utskottet jemväl tagit under ompröfning frågan om en möjlig förenkling också uti de ordinarie afdelningarnas af Rådstufvurätten organisation genom indragning af de yngre justitierådmanstjänsterna och sagde rådmäns ersättande med adjungerade notarier, hvilken fråga blifvit aktuel genom den nyligen inträffade vakansen vid Rådstufvurätten och direkt gifvit anledning dertill, att spörsmålet om förändringar i Rådstufvurättens organisation nu upptagits på dagordningen. Beträffande ändamålet med antydda reform ber utskottet att få hänvisa till det tidigare relaterade utlåtande i ämnet, som afgifvits af 1890 års utskott, hvilket för reformen anført särskilda vägande skäl. Då det emellertid är utskottet bekant att anordningar, som i liknande syfte vidtagits å andra orter i landet, icke krönts med framgång, i det exempelvis i Viborg, der notarier i egenskap af adjungerade ledamöter af Rådstufvurätten deltagit i målens handläggning och afgörande, stadsmyndigheterna i följd af vederbörandes inskridande sett sig föranlåtna att inrätta nya justitierådmanbefattningar, och en framställning uti ifrågavarande syfte förty efter all sannolikhet skulle af Regeringen afböjas, anser utskottet sig icke böra tillstyrka någon åtgärd i ändamål att minska antalet af Rådstufvurättens ordinarie ledamöter.

På ofvan anförda skäl får utskottet vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att afböja Samfältta Rådstufvurättens anhållan om den provisoriska fjerde afdelningens af Rådstufvurätten ställande på ordinarie

for samt uppmana Samfälda Rådstufvurätten att, med beaktande af hvad utskottet ofvan beträffande fjerde afdelningens blifvande organisation uttalat, uppgöra och till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till ändring i Rådstufvurättens arbetsfördelning i syfte att åt fjerde afdelningen öfverlemna handläggandet endast af de s. k. polis-målen och andra ringare brottmål;

att fastställa ordförande-arvodena vid Rådstufvurättens 2:dra och 3:dje afdelningar, från tiden för genomförandet af den föreslagna förändringen beträffande arbetsfördelningen, till tvåtusen mark om året; samt

att hos Magistraten anhålla om vidtagande af åtgärd derhän, att den lediga yngre justitierådmanstjensten vid Rådstufvurätten blefve omedelbart lediganslagen för att i laga ordning besättas.

Helsingfors den 10 Mars 1898.

E. Öhman.

Alfred Norrmén.

F. Jansson.

---

*Bilaga A.*SAMFÄLTA
RÅDSTUFVURÄTTEN

i

Helsingfors,

den 1 december 1897.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 289.

I skrifvelse af den 20 sistlidne november har Magistraten härstädes meddelat Samfälta Rådstufvurätten, att Herrar Stadsfullmäktige den 9 i sagda månad beslutit, att en genom justitierådsmannen Heimbürgers befordran till äldre justitierådman ledigblifven yngre justitierådmanstjenst vid Rådstufvurätten tillsvidare icke skulle ordinariter besättas, äfvensom tillika inbegärt Samfälta Rådstufvurättens yttrande, huruvida, med afseende å den provisoriska fjerde afdelningen af Rådstufvurätten eller i annat hänseende, några åtgärder beträffande Rådstufvurättens organisation vore af omständigheterna påkallade.

Med föranledande häraf och enär antalet af mål, som, sedan den provisoriska fjerde afdelningen vid 1892 års ingång begynte sin verksamhet, fördelats emellan denna samt Rådstufvurättens andra och tredje afdelningar till behandling vid tre ordinarie sammanträden i veckan, redan stigit från 2,524 till 3,715 vid utgången af sistlidet år 1896, och den starka tillväxt, hvori Helsingfors stad för närvarande är stadd, otvifvelaktigt medför en fortgående stegring af Rådstufvurättens arbete, samt den ifrågasatta allmänna domstolsreformens genomförande inom de närmaste åren väl knapt är att emotse, anhåller Samfälta Rådstufvurätten hos Herrar Stadsfullmäktige, att, jemlikt 4 § 1 kap. och 2 § 6 kap. R. B., sådana dessa lagrum lyda i Kejsarliga förordningen den 27 april 1868, fjerde afdelningen, som, enligt Samfälta Rådstufvurättens enhälliga mening, förty måste bibehållas, för att Rådstufvurättens arbete må kunna fullgöras, men hvars förblifvande fortfarande vid dess nuvarande provisoriska sammansättning vid anfördt förhållande är oformligt och medför den oegentlighet och olägenhet, att en stor del af rådmanstjensterna, för närvarande 5 af 11, skötas af vikarier, måtte definitivt organiseras såsom en bestående, med andra och tredje afdelningarna i afseende å sammansättning och verksamhet likställd afdelning, samt att följaktligen å stadens ordinarie stat för Rådstufvurättens tjenstemän och betjente måtte upptagas ytterligare två äldre och en yngre justitierådman, två brottmålsnotarier och två stadsbetjente, alla med samma aflöning, som motsvarande funktionärer å Rådstufvurättens öfriga afdelningar åtnjuta, och den nu lediga yngre rådmanstjensten återbesättas, dervid dock denna, såsom ock de bägge andra yngre rådmanstjensterna vid inträffande ledighet samt notariebefattningarna, kunde ledigansläs med

skyldighet för de blifvande innehafvarene att underkasta sig de förändringar beträffande ifrågavarande tjänster, som framdeles kunna påkallas.

Skulle Herrar Stadsfullmäktige, under förutsättning att en allmän domstolsreform i en snar framtid komme att genomföras, och att genom densamma sådan förenkling af arbetet vid Rådstufvurätten vunnas, att de yngre rådmännen och notarierna dåmera icke vore behöflige, likväl hålla före, att någon yngre rådmanstjänst ej vidare borde inrättas, och ej heller de nuvarande tre enahanda tjänsterna vid efter hand uppkommande ledighet återbesättas, så anhåller Samfälta Rådstufvurätten, att Herrar Stadsfullmäktige, med godkännande af Samfälta Rådstufvurättens förslag i öfrigt, hvarigenom fjerde afdelningen dock blefve likställd med och sammansatt såsom andra och tredje afdelningarna, ville, jemte utverkande af tillstånd till indragning af de nuvarande tre yngre justitierådmanstjänsterna, i stället för att lemna desamma efter hand obesatta, att skötas af vikarier, hvarunder lönerna komme att tillfalla civilstatens enke- och pupillkassa, på extra ordinarie stat, såsom äfven i Sverge, der enahanda stadganden om Rådstufvurätts sammansättning som här i landet äro gällande, i sådant fall som förevarande skett, upptaga fyra rådmän med enahanda protokollsföringsskyldighet, som de nuvarande yngre rådmännen hafva sig åhvälfd, hvarigenom de särskilda afdelningarna blefve sammansatta, den första af borgmästaren samt en ordinarie rådman såsom viceordförande och en extra ordinarie rådman såsom ledamot äfvensom en hvar af de öfriga tre afdelningarna af två ordinarie rådmän, den ene ordförande och den andre viceordförande, och en extra ordinarie rådman såsom ledamot, hvilken sammansättning väl komme att gillas och fastställas, när den, på sätt äfven Kunglig Majestät i Sverge åtminstone i ett fall, med ändring af vederbörande Stadsfullmäktiges förslag om inrättande af en från Rådstufvurätten skild afdelning med endast en rådman såsom ordförande och tvenne tillförordnade bisittare för behandling af politiförbrytelser och mindre brottmål förklarad och förordnat, vore mera öfverensstämmande med lagens stadganden om Rådstufvurätt än en afdelnings sammansättning af endast en ordinarie rådman och tvenne tjänstförrättande eller vikarierande ledamöter.

Förändret vid afdelningarnas sammanträden af de mångahanda längder för den judiciella statistiken, anteckningar hos presterskapet om sakfällda och desses skyndsamma befordrande till ådömda straffs undergående, äfvensom utfärdandet af i antyddas afseenden påbjudna utdrag ur längderna skulle fortfarande förblifva viceordförandens på hvarje afdelning särskilda åliggande. Utöfver det antal notarier, som för närvarande är vid Rådstufvurätten anställdt, erfordrades vid denna sammansättning för fjerde afdelningen endast en brottmålsnotarie, som i likhet med nuvarande notarien å samma afdelning kunde uppföras å extra stat. Arvodet för omförmälde på extra ordinarie stat uppförde rådmän torde, på det att jurister med större praktik och begåfning för domarevärf må kunna för dessa tjänster vinnas, böra bestämmas till enahanda belopp, som nu i lön tillkommer de yngre

rådmännen. Och när någon af de sju ordinarie rådmännen afginge ur tjensten, skulle den lediga platsen ånyo besättas med ofvan anförda skyldighet för den blifvande innehafvaren att underkasta sig möjliga förändringar beträffande tjensten.

Enligt hvarterdera af ofvanberörda förslag komme att indragas det arvode af tretusen mark, som nu tillkommer den yngre rådman, som i stället för ordföranden på fjerde afdelningen bestrider en äldre rådmanstjänst, men det senare alternativet innebär, med änsagda domstolsreform i utsigt, fördelen af ett färre antal rådmän och notarier på ordinarie stat i stadens tjänst.

Sedan Herrar Stadsfullmäktige fattat sitt beslut i ärendet, anhåller Råd-
stufvurätten att få till Herrar Stadsfullmäktige inkomma med detaljeradt förslag till den författning i ämnet, som påkallas och hvarå stadsfästelse utverkas bör.

En inom Samfälta Råd-
stufvurätten uttalad skiljaktig mening beträffande sammansättningen af de olika afdelningarna och fördelningen af arbetet emellan dessa framgår af närslutna transsumt ur det vid ärendets behandling förda protokoll.

Oskar Palmgren.

Arvid Nyberg.

G. J. Sourander.

Edvard Loo.

W. F. Heimbürger.

Frans Åhlström.

Hjalmar Saurén.

Gustaf Björkman.

Bilaga B.

Kejsrerliga Senatens för Finland bref till Guvernören i Nylands län om inrättande af en provisorisk fjerde afdelning vid Rådstufvurätten i Helsingfors från början af år 1892.

I HANS KEJSERLIGA MAJESTÄTS Höga Namn,

Dess Senat för Finland:

Till Guvernören i Nylands län.

Sedan Rådstufvurätten i Helsingfors stad, med afseende derå, att målens antal vid densamma så tillvuxit att deras behöriga handläggning svårligen kunde medhinnas af dess nuvarande tre afdelningar, uppgjort förslag till inrättande af en provisorisk fjerde afdelning vid Rådstufvurätten och hos Stadsfullmäktige i Helsingfors för ändamålet utverkat ett anslag af 7,600 mark, att utgå under ett års tid räknadt från den 1 Januari 1892, hafven I jemte skrifvelse af den 20 sistlidne November till Kejsrerliga Senaten insändt Rådstufvurättens underdåniga framställning i ämnet.

Efter det ej mindre Åbo Hofrätt än Prokuratorn i Kejsrerliga Senaten afgifvit underdånigt utlåtande i saken, har Kejsrerliga Senaten vid i dag skedd föredragning af ärendet funnit godt med bifall till omförmälda framställning tillåta det må Rådstufvurätten i Helsingfors stad, utan hinder af hvad i nådiga brefvet af den 7 Februari 1881 och Kejsrerliga Senatens bref af den 1 Oktober 1887 stadgas om Rådstufvurättens sammanträdande på tre afdelningar och målens fördelande mellan dem, från början af år 1892 tillsvidare och så länge erforderligt anslag dertill utgår, utöfva sin domareverksamhet jemväl på en fjerde afdelning, bestående af en utaf Åbo Hofrätt för ett år i sender, på Rådstufvurättens framställning, bland Rättens ledamöter tillförordnad ordförande och två af Rådstufvurätten tillsatte tjenstförrättande justitierådsmän såsom ledamöter, hvilka begge sistnämnde derjemte skola föra protokollet. Och eger denna afdelning upptaga, efter lottning mellan densamma samt andra och tredje afdelningarna, sådana tvistemål, som icke ankomma å första afdelningens handläggning, äfvensom de brottmål, hvilka eljes skulle tilldelas första afdelningen; skolande för öfrigt stadgandena uti ofvan åberopade bref i tillämpliga delar tjena till efterrättelse äfven hvad ifrågavarande fjerde afdelning angår.

Hvilket Eder till kännedom samt för att Stadsfullmäktige och Rådstufvurätten i Helsingfors stad förständigas, härigenom meddelas. Helsingfors, den 21 December 1891.

I HANS KEJSERLIGA MAJESTÄTS Höga Namn,

Dess Senat för Finland:

J. Ph. Palmén.
H. Molander.
Isak Fellman.

C. Tudeer.
C. O. Melan.
Oscar Gylling.

G. v. Alfthan.
Theodor Cederholm.

E. A. Forssell.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri, 1898.

Utskottsbetänkande i fråga om nytt tull- och packhus.

Den 7 december 1896 inlemnades af undertecknad Hougberg till Stadsfullmäktige nedanstående motion:

„Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Helsingfors stads handels-, import- och trafikförhållanden hafva under de tre senaste årtiondenas lopp cemotsägligt gjort synnerligen stora framsteg. Men det oaktadt hafva de lokaler, Helsingfors stad erbjudit sin sträfsamma handelskår för tullbehandling af importerade varor, beträffande bekvämlighet och utrymme ständigt gifvit tillfälle till befogadt klander. Många förbättringar hafva visserligen gång på gång vidtagits men alltid blifvit utförda med synnerlig sparsamhet och utan att följa något egentligt system, som skulle tillgodose ens det tillfälliga behovet, än mindre förmå tillfredsställa och möta den kontinuerliga utvecklingen af stadens framåtskridande på det merkantila området. Detta framgår ur en kort historik öfver hithörande förhållanden.

För omkring 35 år tillbaka uppfördes det nuvarande s. k. äldre packhuset vid norra hamnen och östra ändan af Alexandergatan. Stadens införsel var då ganska ringa och hufvudsakligen från en enda utrikes ort, Lübeck. Fartygen lade till vid kajen i södra hamnen, under Kejsarliga slottet, och var således vägalängden för transporten af varor från denna plats till packhuset ej synnerligt lång.

Till följd af den med hvarje år tilltagande trafiken, för hvilken packhuset småningom befanns otillräckligt, sågo sig emellertid stadsfullmäktige för omkring 8 år sedan föranlåtna att inlösa det ryska mjölmagasinet vid södra hamnen och inreda denna, i många afseenden olämpliga byggnad till tull- och packhus. Så godt som första dagen det nya tullhuset kom till användning, erfor man olägenheterna af denna anordning. Utrymmet var totalt för litet, och man var tvungen att hos Tullstyrelsen anhålla, det äfven det äldre packhuset skulle få användas för tullbehandling, hvilken anhållan Tullstyrelsen villfor.

Under år 1895 har staden låtit uppföra ett stort prydligt varumagasin vid södra kajarmen, där nu de stora lastångarene lossa sina laster. I detta varuskjul

insättas de varor, hvilka äro bestämda att oförtullade afgå till andra orter. De till hufvudstaden destinerande varukollyna uppköras till stadens äldre packhus i och för tullbehandling. Då det s. k. transito godset förr vanligen förvarades endast på den öppa kajen under pressenningar och omedelbart afsändes till sin bestämmelseort samt således icke heller förut transporterades till packhuset, har naturligtvis varuskjulets upplåtande för trafiken i ganska ringa grad inverkat på utrymmet i packhuset.

Till belysandet af den proportion, hvori importen ökats, må anföras följande uppgifter rörande tulluppbörden i Helsingfors under åren 1885—1896.

År 1885	3,636,366	mark
” 1886	3,756,378	”
” 1887	4,795,088	”
” 1888	4,822,474	”
” 1889	5,814,841	”
” 1890	6,501,951	”
” 1891	6,201,292	”
” 1892	5,871,612	”
” 1893	5,438,776	”
” 1894	6,017,424	”
” 1895	6,332,738	”

Under innevarande år har till ultimo November uppburits 7,336,977 mark.

Har packhusen och tullkammare-lokalen förut visat sig otidsenliga, så framträdde missförhållandena under snart afslutade seglation i än högre grad och gåfvo till och med orsak till uppsatser i tidningspressen. Man har påvisat med rätta det långa afståndet från lossningsplatsen till äldre packhuset och den deraf följande tidsförlusten och dryga omkostnaderna. Man har framhållit svårigheten att bland mängden varor, sammanförda i de trånga magasinerna, hitta sina varukolly, hvorigenom många dyrbara timmar gå förlorade till sökande; att trafikanterna för att betala sina tull- och trafikräkningar måste besöka tullkammaren och sedan äro tvungna att återvända till packhuset för att utfå sitt gods; att man fått vänta långa tider å den trånga, illaventilerade tullkammaren förrän uträkning blifvit färdig, ett dröjsmål, som berott derpå, att tullinlagorna med vaktmästare sändas från äldre packhuset till tullkammaren. Man har slutligen klagat öfver att tullkammaren endast har en kassa; något som i den nuvarande lokalen är omöjligt att afhjelpa. Hvar och en som föröfrigt besöker packhusen och tullkammaren skall väl intyga deras, för embetslokaler i hufvudstaden föga värdiga, ja rent af miserabla skick.

Provisoriska åtgärder häremot hafva såväl föreslagits som vidtagits, men enhvar, som känner förhållandena, måste medgifva, att alt endast varit halfmesyrer utan varaktigare verkan. Enligt min uppfattning bör så fort som möjligt en grund-

lig reform genomföras på det att stadens handelskärs berättigade fordringar må tillfredsställas. Nyttan af varuskjulet draga i främsta rummet ett par speditiionsfirmor och finska ångfartygsaktiebolaget, om man ock ej förbiser det gagn hela samhället har af att transitorörelsen blifvit ledd öfver Helsingfors. Stadens öfriga handlande hafva väl rätt att fordra, det äfven deras intressen skola beaktas.

En fullt genomgripande reform kan enligt min mening icke åstadkommas med mindre än att ett eller måhända några nya tidsenliga tull- och packhusbyggnader uppföras. Att bygga och inreda dessa skulle visserligen blifva en stor utgift för staden, men huru skall och kan man värdera de utgifter nuvarande system medför, huru skall och kan man beräkna de förluster, som följa deraf att en nödvändig åtgärd är från år uppskjutes? Jag kan icke underlåta att i detta sammanhang påpeka att de staden tillkommande inkomster genom tolagsafgiften, hvilken årligen stigit till circa 100,000 mark och i år uppgår till omkring 150,000 mark, rätteligen borde användas till tullhusbyggnaders uppförande och underhåll.

På grund af ofvanstående får jag hos Herrar fullmäktige vördsamt föreslå:

att stadsfullmäktige må nedsätta ett utskott för att taga hithörande frågor under ompröfning samt till fullmäktige inkomma med utlåtande och förslag till nya tullhusbyggnader eller ombyggnad af det nuvarande tullhuset.

Helsingfors den 7 December 1896.

V. Hougberg.“

I anledning af förestående motion uppdrogo Stadsfullmäktige vid sammanträde den 8 december 1896 åt undertecknade att, efter vederbörande myndigheters hörande, till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

Efter det redan år 1846, om icke tidigare, fråga väckts om uppförande af nytt tull- och packhus i Helsingfors, förordnade Kejsarliga Senaten medels utslag den 28 mars 1848 att det gamla packhuset å tomt n:o 2, adressnummer 1, vid Alexandersgatan skulle undanskaffas samt nytt tull- och packhus med dertill hörande vågrum, konfiskationsmagasiner och källare äfvensom nödiga embetsrum för tullkammarens föreståndare och betjening i stället uppföras å sagda tomt. Sedan derpå ritningar till sådana nya tull- och packhusbyggnader faststälts den 9 april 1850, uppfördes det nya packhuset utmed tomtens södra och östra sidor. Sjelfva tullhuset kom däremot icke till uppförande, emedan fråga uppstått om att inom eller i sammanhang med denna byggnad bereda rum äfven för stadens auktions-

kammare jemte för denna nödiga förvaringsrum. I sådant afseende uppgjorda nya ritningar vunno fastställelse den 4 december 1860.

Kort derefter, eller i början af 1861, beslöt emellertid Magistraten i samråd med Stadens Äldste att söka åt staden förvärfva kvarteret n:o 54, som var upptaget af ett för ryska militärens behof uppfördt proviantmagasin. Detta kvarter ansågs nemligen af såväl Magistraten som Stadens Äldste lämpligare såsom plats för stadens tull- och packhus samt auktionskammare än packhustomten vid Alexandersgatan. De af Magistraten för ändamålet öppnade underhandlingarna möttes ock till en början af tillmötesgående svar, men drogo sedermera ut på tiden så att staden först år 1886, eller 25 år senare, fick tillträda området i fråga. Omedelbart derpå vidtog ombyggnaden af proviantmagasinet till tullkammarlokal och packhus, så att dessa lokaler den 1 juni 1888 kunde upplåtas för ändamålet, hvar efter det nyinrättade trafikkontoret den 1 påföljande juli der begynte sin verksamhet.

Under tiden hade det år 1860 uppförda packhuset blifvit alldeles otillräckligt för behovet af den alltjemnt stigande trafiken. Sålunda begagnades, för att citera en i handlingarna förekommande uppgift, år 1876 af stadens affärsmän icke mindre än 14 packhusmagasin och omkring 30 nederlagsmagasin, belägna i skilda delar af staden. Tio år senare, då frågan förevar om ombyggnad af proviantmagasinet, upplyste Drätselkammaren att staden i årlig hyra utbetalade, för Tullkammarens lokal 4,500 mark samt för tull- och packhusmagasiner 4,200 mark. Drätselkammaren ville med stöd af bland annat dessa siffror utreda att om genom ombyggnaden af proviantmagasinet behovet af lokaler för tullkammaren och packhuset blefve fylldt blott för tio år framåt, så komme denna ombyggnad, som beräknats kosta omkring 80,000 mark, likväl icke att vara för staden ekonomiskt oförmånlig. *Redan vid tidpunkten för inredandet af de nuvarande tull- och packhuslokaler insågs sålunda klart denna åtgärds helt och hållet provisionela natur.*

Ehuru det nya packhuset erbjöd en golfyta öfverstigande golfytan af det förut begagnade med circa 4,000 kvadratfot, antogs likväl genast för gifvet att detta senare vid tider, då trafiken vore lifligare, skulle måsta tagas i anspråk för emottagning af importgods, hvarjemte det förutsattes att, då stegrad import komme att fordra ett allmännare anlitage af sistnämnda packhus, tullbehandling derstädes jemväl skulle kunna åvägbringas. En i detta syfte af Stadsfullmäktige den 28 maj 1889 besluten framställning bifölls jemväl efter någon omgång den 12 mars 1891, hvar efter förtullning af en del inkommande gods försiggått jemväl i det äldre packhuset.

Redan tidigare hade emellertid i annat sammanhang frågan om den lämpligaste platsen för stadens tull- och packhuslokaler, då nya sådana i en framtid komme att uppföras, åter blifvit föremål för öfverläggningar hos stadsmyndigheterna. Med anledning af ett i juni månad år 1878 af dåvarande stadsingenjören Th. Tallqvist afgifvet utlåtande rörande kajbyggnaderna å Skatuddens södra strand beslöto Fullmäktige den 21 oktober 1880 att „hela den del af Skatudden, som ligger söder om Kanal- och Kommersgatorna — — — skulle reserveras uteslutande för handels och sjöfartens

behof, i hvilket afseende dertill lämpliga tomter särskildt skola reserveras för uppförande af nederlagsmagasiner samt tull- och packhus för stadens räkning“, jemte det åt ingenjören Tallqvist öfverlemnades att i enlighet dermed uppgöra förslag till ny plan för Skatudden. Mot det „projekt till stadsplan för vestra delen af Skatudden i Helsingfors“, som derpå i slutet af år 1882 af ingenjören Tallqvist till Drätselkammaren inlemnades, anmärkte dock Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 27 november 1883 att då södra hamnen städse komme att bibehålla sin betydelse af en centralpunkt för stadens rörelse åt sjösidan hvad icke blott person- utan äfven styckeogodstrafiken anginge, samt utomdessa jernvägsförbindelse måste förutsättas komma till stånd emellan södra hamnen och Skatudden, så vore Drätselkammaren af den mening att stadens tull- och packhus borde placeras å kvarteret n:o 54 vid Vestra kajen — platsen för det nuvarande tull- och packhuset — samt endast en filial af dessa inrättningar förläggas till Skatudden för den vida lättare tullbehandlingen af de stora varorna derstädes. Kammaren föreslog derfor ock att de å projektkartan utsatta beteckningarna å en del områden på Skatudden „tullkammare och hamnkontor“, „packhus“ och „nederlagstomter“ skulle från kartan bortlemnas. Och bifölls äfven denna framställning af Stadsfullmäktige.

Efter utskottets tanke är det icke erforderligt att utförligare än som i föreliggande motion redan skett motivera behofvet af rymligare och mera tidsenliga lokaler för tullkammaren och dermed i förening stående inrättningar. Såsom af förestående öfversigt framgår, erkändes redan år 1886, då beslut af Fullmäktige fattades att låta inreda de nuvarande lokalerna åt tullverket, att dessa lokaler komme att blifva endast provisoriska, egnade att tjenstgöra för ändamålet allenast någon kortare tid. Sedan dess åter har stadens trafik, samt med den arbetet och rörelsen å tullkammaren och i packhusen, mer än fördubblats. Vederbörande myndigheters och handelskårens anspråk på ändring och utvidgning af omordade lokaler kunna derfor efter utskottets åsigt icke längre tillbakavisas.

Å andra sidan må dock genast framhållas att något dröjsmål med att tillgodose berörda anspråk skäligen icke kan läggas stadsförvaltningen till last. Innan hamnbanan blifvit färdig samt definitiva planer faststälts för stadens hamnbyggnader, har synbarligen något afgörande icke kunnat fattas om hvar och huru tullbyggnaderna och packhusen lämpligast borde placeras för att trafikens behof bäst skulle blifva tillgodosedda. Emellertid erhöll såsom bekant frågan om hamnbyggnaderna på Skatudden först vid utgången af år 1896 sin slutliga lösning.

Då det nu åligger utskottet att yttra sig i ärendet, vill utskottet främst nämna att, efter hvad utskottet tror sig kunna fastslå, det nuvarande tullhuset, afsedt ursprungligen för ett alldeles annat ändamål än det, hvartill detsamma för närvarande begagnas, är alltför bristfälligt uppfördt och för öfrigt äfven för smalt

för att genom någon om- och tillbyggnad kunna apteras för de ökade behofven. Denna möjlighet kan därför härvid lemnas alldeles å sido.

Emedan stadens handelsförbindelse med utlandet förmedlas genom flere stadens hamnar, vore det sjelfallet önskligt att vid alla dessa hamnar äfven förtullning kunde ega rum för att en besvärlig och kostsam transport af det tullbehandling underkastade godset till och från förtullningsplatsen kunde undvikas. Hela fartygslaster förtullas jemväl för närvarande vid fartygssidån, men styckegods deremot endast i det nya packhuset och i det äldre vid Alexandersgatan äfvensom partivaror dessutom i det täckta varuskjulet vid Vestra kajen. Inom Stadsfullmäktige har tidigare uttalats att staden borde vara betänkt på att i sinom tid söka utverka inrättandet af tullstationer vid alla stadens hamnar. Äfven utskottet delar denna åsigt; men synes efter utskottets tanke rörelsens behof ännu endast vid Södrahamnen och å Skatudden påkalla möjliggörande af förtullning af mindre än hela fartygslaster vid sjelfva hamnen.

Vid valet af plats för det nya tullhuset kunna efter utskottets åsigt ifrågakomma endast dessa: antingen kvarteret n:o 54 vid Vestra kajen, hvarest tull- och packhuset äfven för närvarande är beläget, eller på Skatudden någotdera af kvarteren n:ris 184 och 150, hvardera belägna invid hamnbanan och reserverade för stadens behof. I fråga om utrymme lemna dessa platser icke något öfrigt att önska, i det att förstnämnda kvarter mäter $80 \times 50 \text{ m} = 4,000 \text{ m}^2$ i areal samt kvarteren n:ris 184 och 150 innehålla resp. $120 \times 30 \text{ m} = 3,600 \text{ m}^2$ och $120 \times 50 \text{ m} = 6,000 \text{ m}^2$. För hvardera alternativet tala vägende skäl: för det förstnämnda förnämligast omsorgen om allmänhetens bekvämlighet, som fordrar tullokaler nas placering så nära stadens centrum som möjligt. Då utskottet likväl efter öfvervägande af skälen för och mot beslutit att förorda det nya tullhusets uppförande på kvarteret n:o 184 Skatudden — detta såsom mindre och dock tillräckligt stort samt beläget närmare hamnbanan än kvarteret n:o 150 dersammastädes — har utskottet låtit sig ledas hufvudsakligen af följande motiv:

Visserligen är stadens trafik med utlandet för närvarande koncentrerad vid Magasinskajen och Vestra kajen, hvilka kajer förutom den för skärgårdstrafiken disponerade Slottskajen och den aflägsnare Sandvikskajen ännu utgöra stadens enda för större och mera djupgående fartyg afsedda lastnings- och lossningsplatser inom den egentliga staden. Men detta förhållande kan icke väntas fortbestå sedan arbetena på Skatuddens reglering längre fortskridit. Nästan alla, af stadens myndigheter på senare tid vidtagna åtgärder beträffande sistnämnda stadsdel hafva haft till bakgrund tanken på att hit förflytta centrum för stadens import- och exportrörelse, hvarom äfven de tid efter annan för denna stadsdel utarbetade planer lemna tydligt vittnesbörd. Utan tvifvel egnar sig ock Skatudden med dess djupa och rymliga kajer samt talrika magasins- och upplagsplatser synnerligen väl för detta ändamål. Härtill kommer att Skatudden framför öfriga, vid Södra hamnen belägna stadsdelar eger företrädet att den för trafiken redan disponerade och ännu dispo-

nibla terrängen kan genom utfyllnader österut betydligt ökas, hvarigenom icke blott kajlinjen kan ytterligare förlängas, utan äfven stora områden vinnas för trafiken. Det synes därför ock utskottet sjelffallet att stadens tull- och packhusbyggnader här placeras.

Utskottet förutser väl att persontrafiken städse kommer att söka sig så nära stadens centrala delar som möjligt och att sålunda passagerarebåtarna på Sverige, Ryssland och Tyskland framgent såsom hittills komma att aflemna passagerare och last företrädesvis vid Vestra kajen eller vid Magasinskajen. Men utskottet har icke heller tänkt sig att denna trafiks anspråk på bekvämlighet vid tullbehandlingen skulle lemnas obeaktadt. För sådant ändamål skulle utskottet äfven föreslå att vid vestra stranden af Södra hamnen fortfarande upprätthålles en tullstation, om ock endast en filial af den egentliga tullkammaren, samt i sammanhang dermed en filial af trafikkontoret, hvilken sistnämnda inrättnings hufvudafdelning torde böra följa hufvudtullkammaren åt. Dessa filialer kunna, efter hvad utskottet öfvertygat sig om, få plats i en tillbyggnad till norra ändan af det täckta varuskjulet å Magasinskajen, af hvilket skjuls fem afdelningar en eller flere efter behof kunde användas till packhusmagasin för tullfilialen. Äfven hamnkotoret kan, enligt hvad närslutna ritningar torde utvisa, godt inrymmas i nämnda tillbyggnad.

En fördel, hvars betydelse icke bör underskattas, blefve att genom den af utskottet föreslagna anordningen det stora och synnerligen värdefulla kvarteret n:o 54 vid Vestra kajen, der tull- och packhuset för närvarande befinner sig, blefve disponibelt för andra stadens behof. En annan fördel blefve att deri inrymda inrättningar skulle ostördt få arbeta ända till dess deras nya lokaler blefve färdiga att emottaga dem, hvarigenom icke blott mycken obeqvämlighet skulle undvikas utan ock den säkerligen icke obetydliga kostnaden för anskaffande af andra lokaler åt dessa inrättningar under byggnadstiden blefve inbesparad.

För omedelbart upptagande af de från fartygen upplossade varorna torde å Skatuddskajen, i likhet med hvad å Magasinskajen redan skett, böra uppföras täckta varuskjul, efter mönster af skjulet å Magasinskajen. Till den närmare beskaffenten af dessa skjul, hvarom inom utskottet meningsskiljaktighet varit rådande, vill utskottet nedan återkomma.

Stationskontoret för hamnbanan skulle lämpligast inhysas i nedre våningen af tull- och packhuset. — Stadens våghus, som för frigörande af packhustomten torde böra derifrån bortflyttas, kan åter erhålla plats i det täckta varuskjulet af trä å Vestra kajen, i hvilken byggnad äfven en afdelning kunde apteras för förtullning af passagerareffekter.

Sedan nödiga eskissritningar, åskådliggörande utskottets förslag till det nya tullhuset och varuskjulen å Skatudden samt till tullhusets filial å Magasinskajen,

genom utskottets försorg uppgjorts, har utskottet till efterkommande af Stadsfullmäktiges föreskrift att i ärendet höra vederbörande myndigheter hos tullkammaren, trafik- och hamnkontoren samt handelsföreningen anhållit om deras yttranden i anledning af utskottets förslag. I skrifvelse af den 20 december 1897 har jemväl *tullkammaren* meddelat att ehuru kammaren hyste den åsigt att såväl stadens och kronans som trafikanternes intressen bäst blefve tillgodosedda genom att tull- och packhusen förlades på ett enda ställe på det för ändamålet afsedda området å Skatudden, så ville kammaren likväl icke, på de af utskottet framhållna skäl, motsätta sig förslaget om inrättande tillsvidare af tvenne, på särskilda ställen förlagda tullbehandlingslokaler; och då tullkammaren vid uppgörandet af de ifrågakomna ritningarna beredts tillfälle att beträffande de särskilda lokalernas antal, beskaffenhet och inbördes läge uttala sina önskningsar och dessa jemväl syntes blifvit beaktade, så hade tullkammaren för sin del icke något att framställa emot sagda ritningar. — *Trafikkontoret* har likaledes i en längre, motiverad skrifvelse af den 18 december 1897 i allo omfattat utskottets förslag. — Äfven *handelsföreningen* har, i bref till utskottet af den 11 sistlidne januari, uttalat att det nya tull- och packhuset borde, såsom utskottet föreslagit, placeras å Skatudden, samt att emellertid förtullning och packhusbehandling framdeles, såsom härintills, borde få försiggå i lämplig lokal vid vestra stranden af södra hamnen; men att med uppförandet af en särskild filial för ändamålet tillsvidare borde få bero. — Endast *hamnkontoret*, som i skrifvelse af den 18 december 1897 yttrat sig i anledning af förslagen, har för sin del i särskilda delar motsatt sig desamma.

I sådant afseende har hamnkontoret anført att förslaget att för hamnkontoret samt tullkammarens och trafikkontorets filialer göra en circa 25 meter lång tillbyggnad till nordvestra ändan af de nya varuskjulen måste af kontoret anses olämpligt: 1:o emedan staden icke borde genom fasta tillbyggnader inkräkta på de öppna platserna vid hamnen; 2:o därför att trafiken på området ytterom varuskjulen derigenom än mera försvarades, då man nemligen icke kunde förhindra att detta område för forslandet af sådana varor, som icke finge eller ens kunde inläggas i skjulen, måste trafikeras med häst; och 3:o emedan denna placering nödvändiggjorde en flyttning af våghuset från dess nuvarande plats och förläggande uti en från hamnkontoret afskild byggnad, det nuvarande fasta träskjulet, hvilket antagligen komme att medföra olägenheter derigenom att landsbors hästar hvarje morgon och förmiddag i stort antal komme att stå bundna utanför våghuset samt, utom det att de upptoge utrymme, kommer att gifva åt platsen ett skräpigt och ostädadt utseende. Flyttades våghuset till skild byggnad från hamnkontoret, blefve det dessutom nödvändigt att anställa ytterligare en hamnvaktmästare (lön Fmk 1,200: —) samt att åt den nuvarande äldre hamnvaktmästaren tillerkänna ett lönetillskott af 400 mark per år för honom genom den nya anordningen frångående sportler. En fråga vore visserligen om icke staden helt och hållet borde undgå att hålla något våghus, emedan denna institution, afkastande knappa 3,000 mark, ju

icke i något afseende kunde anses vara för stadens kassa direkt inbringande, men då vägningarnas antal under året uppginge till circa 23,000 (exempelvis under år 1897 till ultimo november 20,744), så måste väl dock våghuset tillsvidare anses fylla ett verkligt behof.

Att hufvudtullkammaren och trafikkontoret flyttades till Skatudden och endast filialer af dessa verk förlades på vestra sidan af hamnen vore efter hamnkonto- retets åsigt icke tilltalande, ty enligt konto- retets förmenande komme dock fort- sättningsvis det vida vägnar största antalet af deras kunder att befinna sig på denna sida af hamnen, om också helt naturligt de stora partilasterna komme att lossas och lastas på Skatudden. Kontoret skulle därför anse det lämpligast att byggnader för tullkammare, trafikkontor och packhus omedelbart uppfördes på Skat- udden, att dessa tilltoges i sådana dimensioner att tillräckligt utrymme bereddes dessa embetsverk under ett eller par år samt att, då dessa byggnader upplåtits till begagnande, ett nytt hus uppfördes på den nuvarande packhustomten för att in- rymma hufvudexpeditionerna för nyssnämnda verk, hamnkonto- ret och våghuset. Lokalerna på Skatudden komme antagligen vid denna tid att vara fullt behöfliga för filialerna af tullkammaren och trafikkontoret. Hamnkonto- ret åter med tillhö- rande våghus kunde under byggnadstiden provisionelt inhysas uti förutnämnda fasta träskjul på Vestra kajen. Ansåges det deremot att det föreliggande projektet borde komma till utförande å Skatudden, ville hamnkonto- ret föreslå att nybyggnaden af filialen finge anstå till dess den nya tullkammaren och packhuset vore färdiga, i följd hvaraf tullfilialen m. m. under något år derefter finge förblifva uti den nuvarande lokalen; kontoret trodde nemligen att man då bättre än nu skulle kunna bedöma huru och hvar filialerna bäst borde inrättas.

Utskottet kan likväl för sin del icke finna att nödvändigheten att inrymma stadsvägen i det täckta träskjulet på Vestra kajen, om icke någon lämpligare plats för densamma skulle yppas, samt att öka personalen vid hamnkonto- ret med ytterligare en hamnbetjent skulle utgöra några väsentligare skäl mot utskottets förslag. Sär- skildt vill utskottet beträffande anmärkningen, att vägens placering i skjulet skulle störa trafiken och medföra att skjulets omgifningar blefve förorenade af affall, fram- hålla att vägen anlitas företrädesvis, nästan uteslutande, under de tidigare morgon- timmarna, då hela salutorget och kajerna i dess närhet äro upplätta till torghandeln och betäckta med affallet från densamma. Mera beaktansvärd synes då hamnkonto- rets invändning derom vara, att tillbyggnaden till det täckta varuskjulet å Magasins- kajen och en del af det sistnämndas apterande till packhus komme att inkräkta på utrymmet å kajen och i skjulet. Men utskottet skulle dock hålla före att hamn- konto- ret, då kontoret gjort denna invändning, underskattat betydelsen af att alla de stora lasterna för framtiden komme att söka sig till Skatudden samt att Maga- sins- och Vestra kajerna blefve fria från denna del af trafiken. Äfven för närva- rande äro icke östersjölasterna de, som belamra kajerna och varuskjulet, utan köras särskildt de tyska lasterna enligt regeln omedelbart vid lossningen upp till pack-

huset. — Om dessutom, såsom beslutet är, magasin stomterna vid förstnämnda kaj inlösas af staden äfvensom frigöras från byggnader och disponeras för trafikens behof, så kommer otvifvelaktigt äfven derigenom, vare sig att området sedan användes till utläggning af vexelspår eller på annat sätt, rörelsen på Magasins- och Vestra kajerna att underlättas.

Då inredningen af det nya tullhuset å Skatudden och dess filial på Magasinskajen torde frångå från de eskissritningar, dem utskottet låtit uppgöra och som äro vidfogade betänkandet, torde utskottet kunna beträffande denna sida af föreliggande fråga inskränka sig till att hänvisa till berörda ritningar. Utskottet bör dock i detta sammanhang nämna att de anmärkningar mot detaljer i inredningen, som framstälts i hamnkontorets återopade skrifvelse, i nu föreliggande ritningar beaktats.

Hamnkontorets anmärkningar mot de föreslagna skjulen på Skatudden gälde de första af utskottet uppgjorda eskissritningarna till dessa skjul samt hafva i de i nu föreliggande förslagen till nödiga delar observerats.

Utskottet har ofvan redan nämnt att beträffande de af utskottet föreslagna varuskjulen på Skatuddskajen meningsskiljaktighet yppat sig inom utskottet. Denna meningsskiljaktighet har dock icke gällt behöfligheten af skjulen, ty derom hafva alla varit ense, utan den närmare anordningen af desamma.

Enligt en medlems af utskottet åsigt borde den slutna delen af skjulen anbringas på större afstånd från de emellan skjulen och kajen befintliga jernvägsspåren sålunda att för upplag af gods, som icke behöfde eller finge införas i skjulen, tjenlig öfvertäckt plats framför dem skulle erhållas. Hvarje skjul skulle innehålla blott en enda afdelning samt mellanrummen mellan skjulen användas jemväl till upplagsplatser äfvensom såsom hästdockor för gods, som komme att med fordon hemtas eller ditforslas. Framför skjulen skulle enligt detta förslag anbringas en upphöjd promenadväg, som, utgående från Kanalgatan öster om myntverket, skulle leda i vidpass 5 meters höjd sålunda att promenadvägens golf tillika skulle tjenstgöra såsom tak öfver omförmälda upplagsrum framför skjulen. Ändamålet med denna promenadväg, hvartill motstycke finnes utomlands åtminstone i en större hamnstad, Antwerpen, vore att bereda allmänheten tillfälle till att få iakttaga rörelsen i Södra hamnen och på kajerna samt njuta af utsigten öfver hamnen utan att störas af och utan att heller sjelf hindra rörelsen på kajen.

Å andra sidan har utskottets majoritet omfattat en plan, hvarigenom de slutna skjulen komme att sträcka sig närmare intill jernvägsspåren. Hvarje skjul komme att bestå af en 54 meters lång afdelning och mellan skjulen komme att öppenlemnas platser af 36 meters längd, hvilka platsers bestämelse blefve att, liksom platserna mellan skjulen i det första förslaget, tjena såsom upplagsplatser

för gods och såsom hästdockor. Den i först omordade plan upptagna promenadvägen ingår icke uti majoritetens förslag.

Innan utskottet bestämt sig för den plan, utskottet går att föreslå, har utskottet derom meddelat sig med sakkunniga. Äfven desses åsikter hafva dock divergerat på samma sätt som åsigterna inom utskottet.

Beträffande omförmälda promenadväg kan såsom gemensam mening antecknas att densamma visserligen kan antagas komma att fylla det med vägen åsyftade ändamålet. Men har utskottets flertal betvivlat att kostnaden för vägen skulle motsvaras af nyttan med densamma. Pluraliteten inom utskottet har icke varit i tillfälle att personligen taga kännedom om de enahanda inrättningar, som finnas i utlandet, men föreställer sig att dessa vägar, der de förekomma, äro betingade af en sådan trängsel på kajområdet och en sådan mängd promenerande att dessa i väsentlig grad vore till hinder för arbetet på kajen. I Helsingfors finnes redan en promenadplats af långt större betydelse, derifrån den bästa utsigt erbjudes öfver Södra hamnen och rörelsen å densamma, nemligen Observatorii bergen, på hvilkas planerande ju staden på senare tider icke skytt att nedlägga stora belopp.

Nyttan af mellanrummet mellan skjulen och jernvägsspåren såsom upplagsplats nödgas utskottets majoritet äfven betvivla. Det är klart att om äfven en del gods, som icke behöfde komma under tak, derigenom komme att kunna aflossas närmare kajkanten än eljes, fördelen häraf är endast illusorisk emedan det gods, som måste införas i varuskjulet, derigenom komme att måsta transporteras så mycket längre väg. I hvarje händelse kan icke hela utrymmet framför skjulen tagas i anspråk såsom upplagsplats, enär gångar till skjulens dörrar måste öppenhållas; och sådana gångar behöfdes många, då synbarligen ett stort antal dörrar är en väsentlig fördel vid uttagning af varor ur ett fylldt skjul. Vidare komme derigenom det slutna området att blifva mindre än om allt tillgängligt utrymme skulle tagas i anspråk. Med den erfarenhet, som förvärfvats från varuskjulen vid Magasinskajen, hvilka redan vissa tider varit fullt upptagna, synes det utskottets flertal mindre väl betänkt att icke i tid söka tillvarataga det disponibla utrymmet äfven på Skatudden så noga som blott möjligt.

Längden af skjulen och storleken af mellanrummen mellan skjulen är sjelffallet beroende deraf, huru stor proportion af det upplagda godset väntas behöfva skydd af väggar och hur stor del icke. Enligt pluralitetens förslag komme hvarje slutet skjul att öfvertäcka en yta af vidpass 1296 m², och har utskottet beräknat att ett sådant skjul jemte upplagsplatsen mellan tvenne skjul, mätande 864 m², blefve tillräckligt att upptaga lasten af en större lastångare. För jemförelses skull må nämnas att hvarje afdelning i skjulet å Magasinskajen har ett ytinnehåll af 677 m² och att tre sådana afdelningar i allmänhet beräknats förslå att upptaga en lastångares last.

Utskottet har tänkt sig att till en början tre slutna (n:ris 3, 5 och 7 å bilagda plan) och två öppna skjul (n:ris 4 och 6) skulle uppföras, dock omedelbart

endast två af de förstnämnda (n:ris 3 och 5) för att icke öfverhöfvan påskynda och fördyra fyllnadsarbetena å kajen.

Kostnaden för tullhuset, incl. belysningsinstallation, inredning och hissar är approximativt beräknad till 670,000 mark, tullfilialen på Vestra kajen äfvenledes approximativt till 130,000 mark, tre slutna skjul sammanlagdt till 436,000 mark och två öppna skjul till 94,000 mark. Sammanlagda kostnaden blefve således 1,330,000 mark.

Härtill komme, såsom nedan nämnes, för påskyndande af kajarbetena å Skatudden ett anslag af 125,000 mark.

Efter utskottets tanke borde byggnadernas uppförande öfverlemnas åt hamnbyggnadsdelegationen, som förty torde erhålla i uppdrag jemväl att låta utarbета och förelägga Fullmäktige nödiga ritningar och kostnadsförslag för arbetet. Med tullhuset och varuskjulen på Skatudden borde begynnas omedelbart efter det ritningar och definitiva kostnadsförslag härför fastställts samt Stadsfullmäktige utverkat nödigt bifall till de ändrade anordningarna för tullverket. Utskottet emotser att nämnda byggnader sålunda skola kunna upplåtas till begagnande vid slutet af år 1899, för hvilket ändamål dock, på sätt byggnadskontorets närslutna kostnadsförslag utvisar, ett tillskottsanslag af c. 125,000 mark till tidigare beräknade kostnader för kajarbetena å Skatudden blefve erforderligt.

Enligt hvad ofvan redan nämnts, har handelsföreningen i sitt utlåtande såsom sin åsigt uttalat att med uppförandet af den föreslagna filialen vid Magasinskajen tillsvidare borde få bero. Äfven utskottet håller före att med tillbyggnaden till det täckta varuskjulet på sagda kaj kunde få anstå till dess öfriga, ifrågakomna byggnader blifvit färdiga. Men ehuru arbetet på tillbyggnaden sålunda icke komme att begynna förr än år 1900 och kanske icke ens då ännu, så borde efter utskottets tanke sådant icke utgöra hinder mot att nu redan besluta till sagda tillbyggnad, genom hvilket beslut en allmän plan för ifrågavarande arbeten skulle blifva fastställd att utan vidare omgångar kunna genomföras i den mån, det framtida behovet skulle kräfva.

Under ärendets behandling har inom utskottet framhållits behovet af att, sedan ifrågavarande byggnader på Skatudden kommit till stånd och kanske redan tidigare, söka underlätta förbindelsen mellan Skatudden och den öfriga staden antingen genom uppförandet af ytterligare en bro öfver Skatuddskanalen invid Södra hamnen eller medels inrättande genom stadens försorg af billig och tät ångbåtsförbindelse mellan Magasins- och Vestra kajen samt Skatudden, eller genom begge dessa anordningar i förening. Äfven trafik- och hamnkontoren hafva i deras om-

ordade utlåtanden erinrat om behovet af åtgärder i sådant syftemål. Efter utskottets tanke torde åt hamnbyggnadsdelegationen böra uppdragas att taga jemväl denna fråga i öfvervägande.

Utskottet har icke förbisett att de af utskottet föreslagna anordningarna komme att nödvändiggora ökning af personalen vid trafikkontoret och möjligen äfven vid hamnkontoret. Jemte det utskottet får hänvisa till trafikkontorets, i skrifvelse af den 10 nyssvikne januari på uppmaning af utskottet härom meddelade upplysningar, föreslår utskottet att åt Drätselkammaren öfverlemnas att till Fullmäktige inkomma med yttranden och förslag i antydda afseenden.

Då uppförandet af ifrågavarande byggnader torde böra bekostas med låne-medel samt afgörandet af ärendet förty ankomma å Stadsfullmäktige i förstärkt antal, torde Stadsfullmäktige, för den händelse utskottets framställning anses beaktansvärd, besluta

att hos Magistraten anhålla om föranstaltande af val utaf förstärkte Fullmäktige för behandling af frågan om uppförande af nya tull- och packhusbyggnader äfvensom varuskjul.

Förstärkta Fullmäktige åter torde besluta:

att låta, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med utskottets förslag och i den ordning, utskottet förordat, uppföra: a) å kvarteret n:o 184 på Skatudden nytt tull- och packhus, inrymmande lokaler jemväl för trafikkontoret samt stationskontor för hamnbanan; b) tre slutna och två öppna varuskjul å Skatuddskajen uppå uppgifven plats; samt c) en tillbyggnad till det täckta varuskjulet å Magasinskajen, inrymmande filial af tullkammaren och af trafikkontoret samt lokal åt hamnkontoret;

att dessa byggnader skola bekostas medels lån på längre återbetalningstid än två år;

att för detta ändamål och för påskyndande af kajarbetena å Skatudden anvisa å 1898 års obligationslån ett belopp af 1,455,000 mark; samt

att åt ordinarie Fullmäktige öfverlemna att ej mindre utverka fastställelse å förstärkte Fullmäktiges beslut beträffande lånefrågan än vidtagna öfriga, af ärendet föranledda åtgärder.

Slutligen och för den händelse, att utskottets förestående förslag af förstärkte Fullmäktige bifalles, hemställes att ordinarie Fullmäktige ville besluta

att hos vederbörande myndigheter utverka godkännande af de föreslagna ändrade anordningarna för tullverket äfvensom å förstärkte Fullmäktiges besut att bekosta ifrågavarande byggnadsföretag med lån på längre återbetalningstid än två år;

att åt hamnbyggnadsdelegationen uppdraga att låta uppgöra och till Fullmäktige inkomma med definitiva ritningar och kostnadsförslag för ifrågavarande byggnadsarbeten äfvensom med utlåtande om möjligheten att genom uppförande af ytterligare en bro öfver Skatudden eller på annat sätt underlätta samfärdseln mellan Skatudden och den öfriga staden; samt

att anmoda Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med yttranden och förslag beträffande de tillägg till och ändringar i gällande instruktioner och aflöningsstater för trafik- och hamnkantoren, som af de föreslagna anordningarna påkallas.

Helsingfors, den 14 april 1898.

Mauritz Hallberg.

V. Hougberg.

Gustaf Nyström.

O. Kjällmansson.

Julius Tallberg.

(Frånvarande vid justeringen).

TULLKAMMAREN

i

Helsingfors.

Bilaga 1.

Helsingfors
den 20 December 1897.

*Till Stadsfullmäktiges utskott för frågan om
nytt tull- och packhus.*

N:o 501.

I anledning af Utskottets skrifvelse för den 8 innevarande December har tullkammaren äran meddela, att, ehuru tullkammaren fortfarande hyser den åsigt att såväl stadens och kronans som ock trafikanternas intressen bäst blefve tillgodosedda genom att tull- och packhusen förlades på ett enda ställe på det för ändamålet afsedda området å Skatudden, tullkammaren likväl, på de af utskottet förut framhållna skäl, icke velat motsätta sig förslaget om inrättande tillsvidare af tvänne, å särskilda ställen förlagda tullbehandlingslokaler; och då tullkammaren vid uppgörandet af de ifrågakomna ritningarna bereds tillfälle att beträffande de särskilda lokalernas antal, beskaffenhet och inbördes läge uttala sina önskningsar och dessa jemväl synas blifvit beaktade, så har tullkammaren för sin del inga anmärkningar att framställa emot sagda ritningar.

*Eug. Maconi.**K. E. Wikman.**Bilaga 2.*

HELSINGFORS

TRAFIKKONTOR

*Till Stadsfullmäktiges utskott för nytt tull-
och packhus.*

Med anledning af ärade brefvet för den 8 dennes ber jag få anmäla, att Trafikkontoret varit i tillfälle att granska de ritningar, som utskottet låtit uppgöra för upptörande af nya tullhus såväl å Skatudden som å Magasinskajen.

Hvad först sjelfva platserna beträffar, är jag fullkomligt af Utskottets åsigt, att hufvudförtullningsbyggnaderna böra förläggas till Skatudden, där tillfälle till utvidgning erbjuder sig i rikligt mått, hvilket icke är fallet med andra, vid hamnarna belägna områden i staden. Och att utvidgning skall blifva erforderlig allt efterhand, lider intet tvifvel. — En ny bro öfver Skatuddskanalen måste staden vara betänkt uppå när rörelsen blir större, men en sådan är ju icke mer i våra dagar så afskräckande dyr. I ingen händelse skulle en bättre bro länge kunnat undvaras därstädes.

Det mindre tullhuset å Magasinskajen kommer icke att vara så väl placeradt som det nyss omordade, emedan utrymmet är för snävt. Men såsom förhållandena för närvarande stå, synes knappt något annat val stått till buds. Man må vara tillfreds, att man haft tillgång till helst så pass god plats för en filial. — Att staden skall komma att laborera med två olika tullhus, torde nog ur administrativ synpunkt komma att klandras. Nekas kan ju ej heller, att ett enda stort tullhus skulle vara lättare att förvalta och kräfvat mindre personal samt lägre årskostnader än två skilda tullhus, men å andra sidan får man ej förbise, att trafiken än bättre betjent af två än af en enda förtullningsstation, emedan trängseln blir mindre. Och för trafikens underlättande måste de mindre intressena vika, enkannerligen när handelsplatsen visar sig vara stadd i väldig tillväxt.

Hvad sedan vidkommer den för Trafikkontoret anordnade lokalen i stora tullhuset å Skatudden, ber jag få betyga utskottet vår uppriktiga erkänsla. Lokalen är icke allenast tillräckligt rymlig för att lemna plats för en något ökad personal, om sådan i framtiden komme att blifva behöflig; den är därjemte utmärkt väl belägen för kundernas betjenande. — Det närmast tamburen belägna rummet har jag tänkt mig som rekreationsrum; ett sådant blir oundgängligt, då tullkammaren och trafikkontoret framdeles torde komma att hållas öppna i 7 å 8 timmar å rad. Rummet skall tillika anlitas af hamnkaptenen, då denne på sina expeditioner i denna del af hamnen hade behof af tak öfver hufvudet för affattande af skriftliga order eller utdelande af telefonbud o. dyl.

Angående Trafikkontorets lokal i lilla tullhuset å Majasinskajen kunde anmärkas, att den är väl trång. Men jag inser, att detta icke kan undvikas, enär sjelfva byggnadsplatsen i och för sig är ytterst knapp. Betänker man tillika, att det härvarande kontoret icke är ämnadt att undergå någon utvidgning utan alltid skall förbli en filial, torde man, när viljan är god, komma passabelt till rätta. — Rekreationsrum saknas visserligen helt och hållet. Men måhända skall man kunna så begå, att tullkammarfilialens rekreations-sal kan stå öppen äfven för den fätaliga personalen uti Trafik- och Hamnkantoren. Huru som helst är ej heller mot denna lokal någonting af vigt att anföra.

Jag slutar med att uttala en liflig önskan, att utskottet projekt måtte af vederbörande godkännas och byggnadsarbetet snart vidtaga, ty trafiken håller på att växa oss öfver hufvudet.

Helsingfors Trafikkontor, den 18 December 1897.

Karl H. Lindholm.

HANDELSFÖRENINGEN

i

Helsingfors.

Helsingfors, den 11 januari 1898.

Till Stadsfullmäktiges utskott för behandling af frågan om uppförande af nytt tull- & packhus.

Bilaga 3.

Med anledning af att på Utskottets uppdrag inom Handelsföreningen fråga väckts derom, att Handelsföreningen skulle från köpmannasynpunkt uttala sig beträffande den inom Utskottet förevordna frågan om ordnandet af stadens tull- och packhusförhållanden för framtiden, har Handelsföreningen genom utsedda delegerade tagit kännedom om de inom Utskottet uppgjorda projekten i ämnet samt får, efter försiggången öfverläggning vid i dag hållet sammanträde, såsom sin åsigt uttala: att det nya tull- och packhuset borde, såsom äfven inom Utskottet projekterats, placeras å Skatudden;

att emellertid förtullning och packhusbehandling framdeles, såsom härintills, borde få försiggå i lämplig lokal vid vestra stranden af södra hamnen;

men att med uppförandet af en särskild filial för ändamålet tillsvidare borde få bero;

äfvensom att det tilltänkta och af Handelsföreningen jämväl förordade varuskjulet å Skatudden icke borde byggas i ett sammanhang, utan för åstadkommande af lättare kommunikation fördelas i exempelvis tre afdelningar med genomgångar mellan de skilda afdelningarna.

På Handelsföreningens vägnar:

Leon. v. Pfaler.

HAMNKONTORET

Helsingfors

den 18 December 1897.

*Till Stadsfullmäktiges utskott för frågan om
nytt tull- och packhus.*

N:o 64.

Med anledning af Utskottets skrifvelse af den 8:de dennes, uti hvilken hamnkontorets yttrande, med anledning af de genom utskottets försorg uppgjorda och kontoret delgifna ritningar till nytt tull- och packhus m. m. infordras, får vördsammast jag anföra följande:

Förslaget, att för hamnkontoret samt tullkammar och trafikkontors filialen göra en circa *25 meter lång tillbyggnad* till nordvestra ändan af de nya varuskjulen, måste jag anse olämpligt: 1:mo, emedan staden icke borde genom fasta byggnader inkräkta på de öppna platserna vid hamnen, 2:do derföre, att trafiken på området ytterom varuskjulen derigenom än mera försvåras, då man nemligen icke kan förhindra att detta område för forslande af sådana varor, som icke få eller ens kunna inläggas i skjulen, måste trafikeras med häst, och 3:tio emedan denna placering nödvändiggör en flyttning af våghuset från dess nuvarande plats och förläggande uti en från hamnkontoret afskild byggnad, nuvarande fasta träskjulet, hvilket antagligen komme att medföra olägenheter derigenom att landsbornas hästar hvarje morgon och förmiddag i stort antal komma att stå bundna utanför våghuset samt, utom det att de upptaga utrymme, gifva åt platsen ett skräpigt och ostädadt utseende. Flyttas våghuset till skild byggnad från hamnkontoret, blir det dessutom nödvändigt att anställa ytterligare en hamnvaktmästare (lön Fmk. 1 200) samt att åt den nuvarande äldre hamnvaktmästaren tillerkänna ett lönetillskott af Fmk 400 per år för honom genom den nya anordningen frångående sportler. En fråga är visserligen om icke staden helt och hållet kunde undgå att hålla något våghus, emedan denna institution, afkastande knappa tretusen mark, ju icke i något afseende kan anses vara för stadens kassa direkte inbringande, men, då vägningarnas antal under året uppgå till circa tjugotretusen (exempelvis under innevarande år till ultimo November 20 744), måste väl dock våghuset tillsvidare anses fylla ett verkligt behof.

Att *hufvudtullkammaren och trafikkontoret* flyttas till Skatudden och endast filialer af dessa verk förläggas på vestra sidan af hamnen kan jag icke finna synnerligen tilltalande, ty enligt mitt förmenande kommer dock fortsättningsvis det vida vägnar största antalet af deras kunder att befinna sig på denna sida af hamnen, om också helt naturligt de stora parti lasterna komma att lossas och lastas på Skatudden. Jag skulle derför anse det lämpligast, att byggnader för tullkam-

mare, trafikkontor och packhus omedelbart uppföras på Skatudden, att dessa tilltagas i sådana dimensioner att tillräckligt utrymme beredes dessa embetsverk under ett eller par år samt att då dessa byggnader upplåtits till begagnande, ett nytt hus uppföres på den nuvarande packhustomten för att inrymma hufvudexpeditionerna för nyssnämnda verk, hamnkotoret och våghuset. Lokalerna på Skatudden skola antagligen vid denna tid vara fullt behöfliga för filialerna af tullkammaren och trafikkontoret. Hamnkotoret åter kan med tillhörande våghus under byggnadstiden provisionellt inhysas uti förutnämnda fasta träskjul på Vestra kajen. Anses det deremot att det föreliggande projektet bör komma till utförande å Skatudden, dristar jag dock föreslå att med nybyggnaden på denna sidan hamnen får anstå tills nya tullkammaren och packhuset är färdigt, i följe hvaraf tullfilialen m. m. under några år derefter finge förblifva uti den nuvarande lokalen; jag tror nemligen, att man då bättre än nu skall kunna bedöma huru och hvar filialerna bäst böra inrättas. För att tillgodose den tilltagande trafikens till och från Skatudden behof vore det emellertid nödvändigt att redan nu tänka på en ytterligare *bro öfver skatuddskanalen*, hvilken borde utgå från platsen norr om katerhamnen och byggas lika hög öfver medelvattenståndet som den nuvarande.

Såsom jag ofvan antydt är trafiken på området ytterom de nuvarande varuskjulen synnerligen svår och sammanträngd, jag vågar derfor påminna om att då *varuskjul* byggas på *Skatudden* dessa icke må anläggas fem i en rad utan byggas två och två med ett öppet mellanrum, hvilket skulle tjena såväl till körbana som ock till uppläggningsplats för sådana varor, som icke intagas i skjulen, exempelvis: asfaltlack, svafvelsyra, rödmylla, gulocker, cement, jernstänger, balkar och plåtar, maskindelar m. m. dyl. De långa sammanhängande skjulen äro dessutom såtillvida olämpliga, som icke ett lika stort antal fartyg, som skjulen kunde betjena, kan få plats vid den kajsträcka, som motsvarar skjulens sammanlagda längd; sålunda kan det ju aldrig komma ifråga att vid de nuvarande fem skjulen fem fartyg på en gång kunde få plats, men placeras skjulen två och två med ett tillräckligt öppet rum emellan, skola alltid två fartyg på samma gång kunna begagna sig af samma skjulkomplex.

Om nu emellertid utförande af den föreslagna tillbyggnaden till skjulen vid Vestra kajen icke kan undvikas, har jag beträffande de uppgjorda ritningarne intet att anmärka utöfver det jag redan haft äran för professor Nyström muntligen framhålla, nemligen: att hamnkaptens rum kan vara något mindre, att hiss till dejourrummet placeras invid N.V. väggen, så att den kan begagnas från de båda närliggande rummen, att dörren från hamnkaptens rum till tamburen är öfverflödig, att hvardera klosetterna erhålla ingång från tamburen och inredas till fullständiga toilettrum, att midtersta flaggstängen reserveras för hamnkotorets dagligen hissade flagga och den nordöstra för hissande af lotssignaler samt att invid denna lämplig anordning göres för uppsättande af de signaler, hvilka nattetid me-

delst lantärnor afgifvas, äfvensom att hissande af flaggor och uppsättande af signaler möjliggöras genom luckor i taket omedelbart invid resp. flaggstänger; å tjennstens vägnar:

Oscar Wilh. Andstén.
Hamnkaptén.

HELSINGFORS

Bilaga 5.

TRAFIKKONTOR.

*Till ordföranden i Packhusutskottet, herr
M. Hallberg.*

Enligt Eder önskan öfversänder jag härmed förslag till utgiftsstat för Trafikkontoret, sådan densamma ungefärligen komme att gestalta sig, för händelse utskottets projekt till nya tull- och packhus blefve godkända och Trafikkontoret komme att fördelas på två afdelningar.

Såsom ur bilagda tablåer framgår, har jag upptagit en andre kamrerare såsom chef för filialen. Där måste själfallet finnas en person, som bär ansvaret för debiteringens riktighet, emedan allt annars komme att gå på sin hals. Förste kamreraren skulle i hvarje fall ha öfveruppsigt öfver filialen och ega att bestämma rubriceringen af varor, som ej finnas upptagna i taxan; annars kunde inkonsequenser uppstå, om hufvudkontoret debiterade på ett sätt och filialen på ett annat. — Förste kassören har placerats å filialen, emedan den därvarande kassören äfven komme att ha hamnuppboriden om hand. — Öfriga anordningar tala för sig sjelfva.

Utom de i tablåerna upptagna utgifterna äro att ihågkomma de å allmänna conton bokförda posterna för ljus o. ved, renhållning af packhusgårdarne, redskapsrummet, telefonafgifter etc., i Trafikkontorets stat för 1898 kalkylerade till 2,270 mk. Härutinnan torde just inga förhöjningar vara att förvänta, om värmeledning införes i de nya husen såsom förmåls. — Elektriska ljuset komme visserligen att bringa belysningscontot att något stiga, men detta borde uppvägas af värmeledningscontots fallande. — Någon särskild kalkyl öfver de nya inventarierna torde för det närvarande behofvet icke erfordras; sådana poster höra ju till organisationskostnaderna.

Summan af utgifterna för de begge kontoren uppgår till Fmk 37,485:—. Trafikkontorets stat för 1898 stiger till Fmk 28,745:—, excl. de under allmänna conton upptagna posterna, hvilka blefvo ungefär lika. Skilnaden går sålunda upp till 8,740 mark om året.

Tvånne tablåer biläggas markerade Stat A. o. B.
Helsingfors Trafikkontor, den 10 Januari 1898.

Karl H. Lindholm.

Bilaga 6.

Förslag till utgiftsstat för Trafikkontorets hufvudkontor:

Ordinarie stat	{	1 förste kamrerare (nuv. lönevilkor)	6,325: —		
		1 d:o bokhållare (d:o)	3,000: —		
		1 andre kassör	1,500: —		
		1 förste vågmästare (d:o)	2,200: —		
		1 äldre vaktmästare (d:o)	1,200: —	14,225: —	
Extra bi-träden	{	1 kontorsskrifvare för $\frac{1}{1}$ år	1,200: —		
		1 biträdande vågmästare för postförtullning å Warrantaffären, $\frac{1}{1}$ år	1,500: —		
		Extra vaktmästare: 1 för d:o d:o	840: —		
		2 för seglationstiderna, 10 mån å 700 mk	1,400: —		
		2 springgossar å 20 mk i mån.	480: —	5,420: —	
		Tullrapporten (dagliga tulluppgifter)	500: —		
		Mätare	800: —	1,300: —	
		Expenser: städning (å 30 mk i mån.)	360: —		
		papper, blanketter, inbindning etc.	540: —		
		diverse packhuskostnader s.s. kröning, justering etc.	600: —	1,500: —	22,445: —

Bilaga 7.

Förslag till utgiftsstat för Trafikkontorets filial:

Ordinarie stat.	{	1 andre kamrerare	4,200: —		
		1 d:o bokhållare	2,400: —		
		1 förste kassör (nuv. lön)	2,400: —		
		1 andra vågmästare	1,800: —		
		1 äldre vaktmästare (nuv. lön)	1,200: —	12,000: —	
Extra bi-träden	{	1 kontorsskrifvare	900: —		
		1 extra vaktmästare, 10 mån.	700: —		
		1 springgosse för $\frac{1}{1}$ år	240: —	1,840: —	
		Tullrapporten	500: —	500: —	
		Expenser: Städning, å 25 mk i mån.	300: —		
papper, blanketter etc.	200: —				
diverse packhuskostnader	200: —	700: —	15,040: —		

Bilaga 8.

Kostnadsförslag till utfyllning bakom kajmuren af den för det projekterade varuskjulet å Skatudds södra kaj föreslagna platsen.

Längd af utfyllningen: 210 l. m.

46,200 m ³ spint till fyllning under vattenytan, å 1:50	69,300:—
17,600 m ² grus till fyllning ofvan vattenytan, å 3:—	52,800:—
	Summa <i>Frå.</i> 122,100:—

Helsingfors stads Byggnadskontor.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1898.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 21 April 1898.

Till Stadsfullmäktiges Tull- o. packhusutskott.

Till affördradt yttrande angående orsaken till att ett anslag af 122,100 mk erfordras utöfver de beräknade kostnaderna för kajanläggningen längs Skatuddens södra strand å den del der de projekterade varuskjulen komma att uppföras, får Byggnadskontoret meddela att vid uppgörandet af Kontorets tidigare kostnadsförslag för berörda kajanläggning all utfyllning bakom kajmuren ansågs kunna ske småningom under en följd af år och för en kostnad af högst 10 penni pr kub. meter.

Då emellertid ofvan antydda plats omedelbart efter det kajmuren är färdig, kommer att utfyllas, kan staden icke påräkna att gratis erhålla de härtill nödiga fyllningsmassorna, utan måste dessa för ändamålet uppköpas.

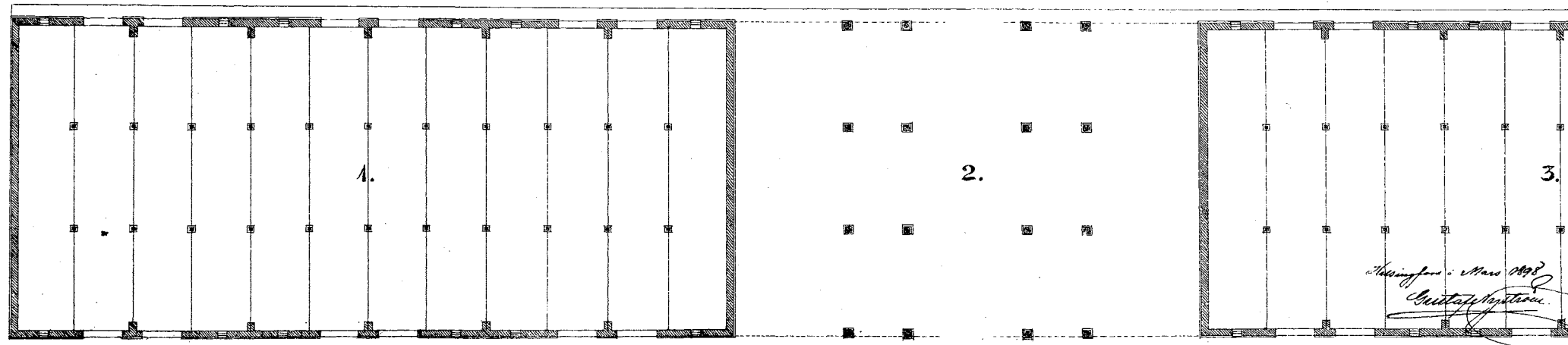
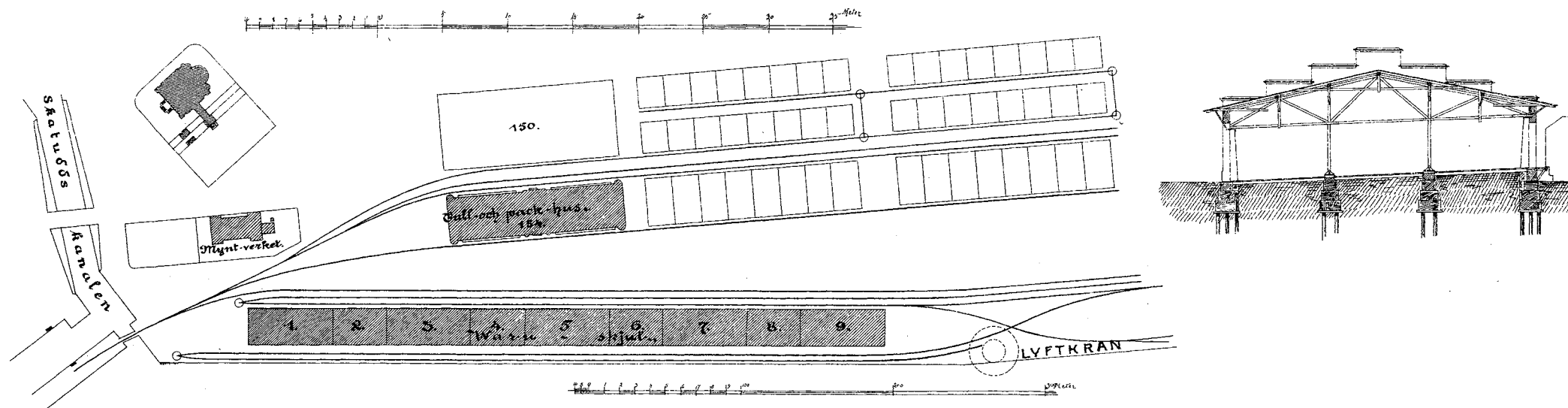
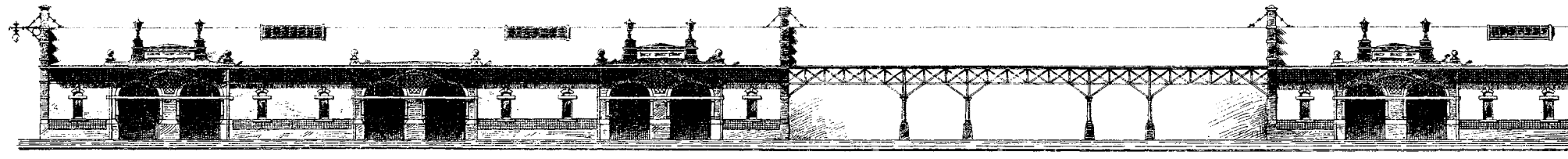
Enligt uppdrag

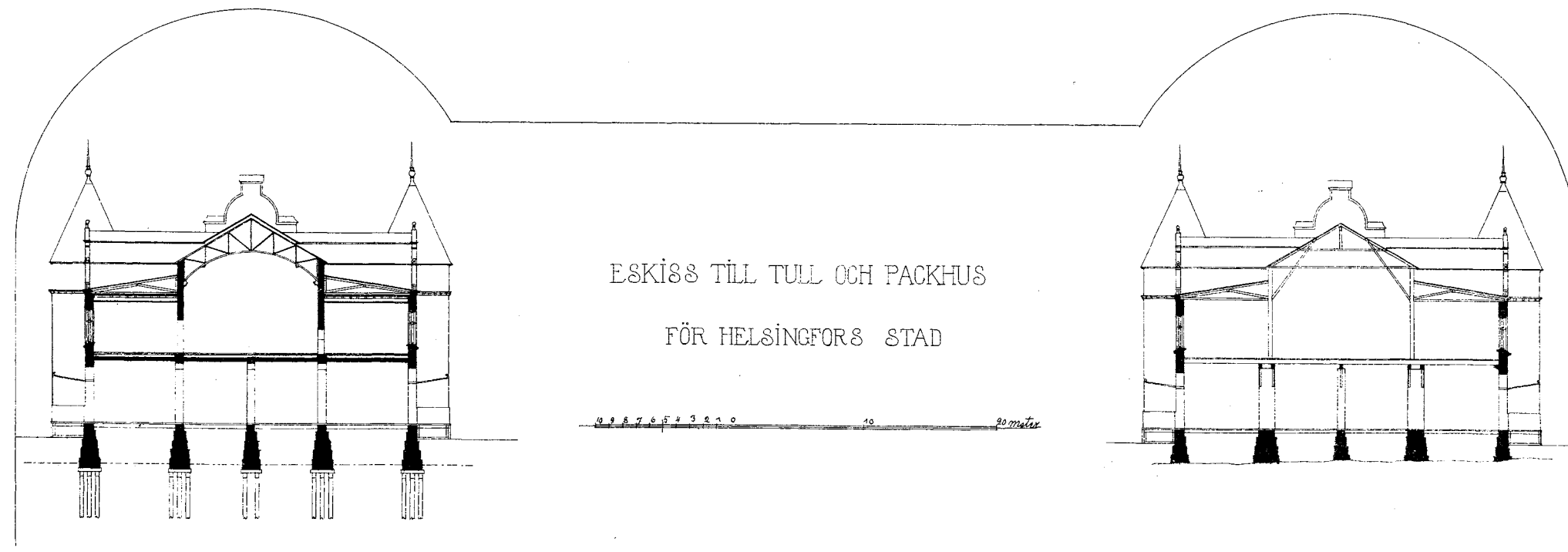
G. Idström.

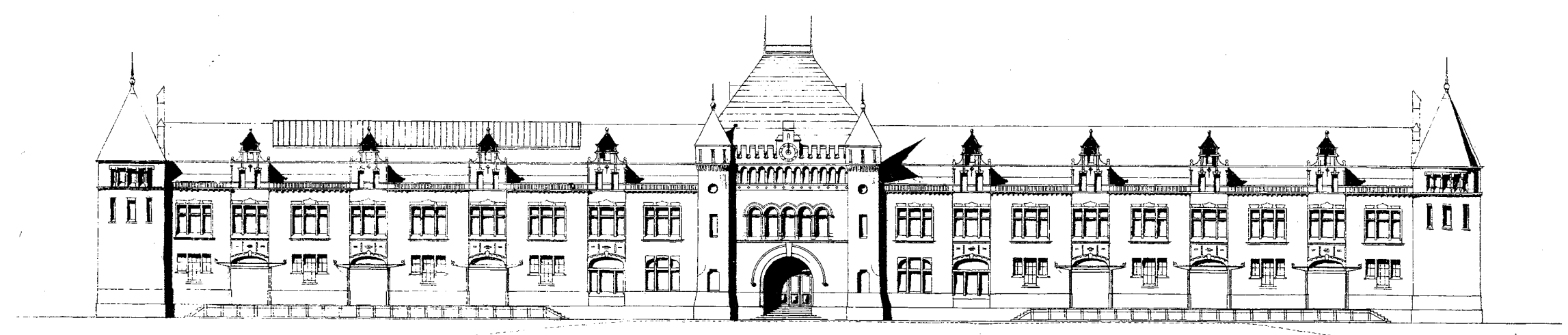
·ESKISS·TILL·VARUSKJUL·PÅ·SKATUPPEN·
·Altshottets förslag.

ESKISS TILL TULL OCH PACKHUS
FÖR HELSINGFORS STAD

0 10 20 meter

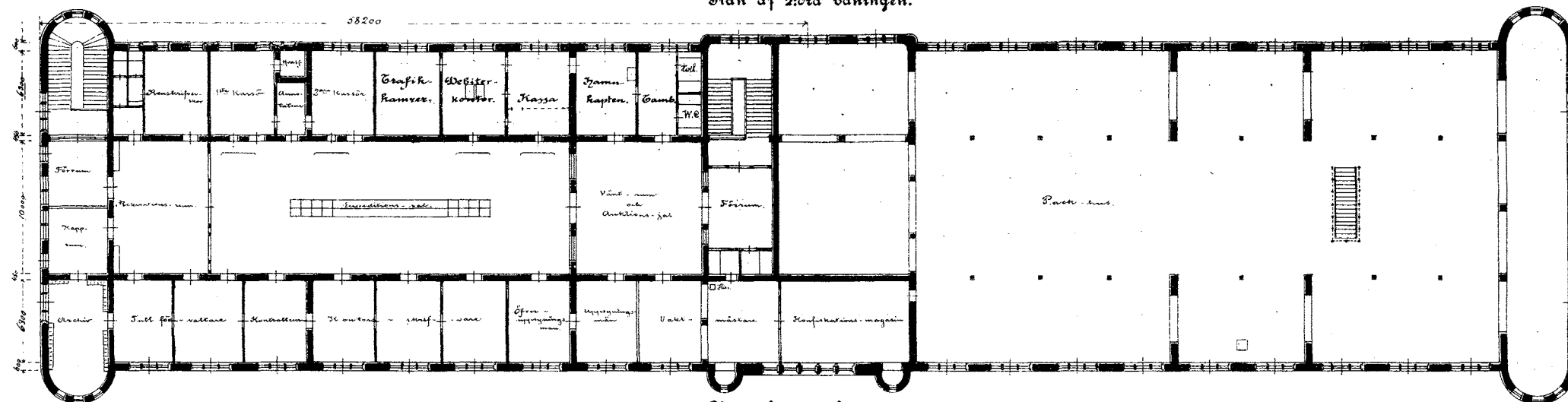

Fasad mot hamnen.

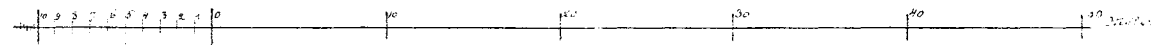
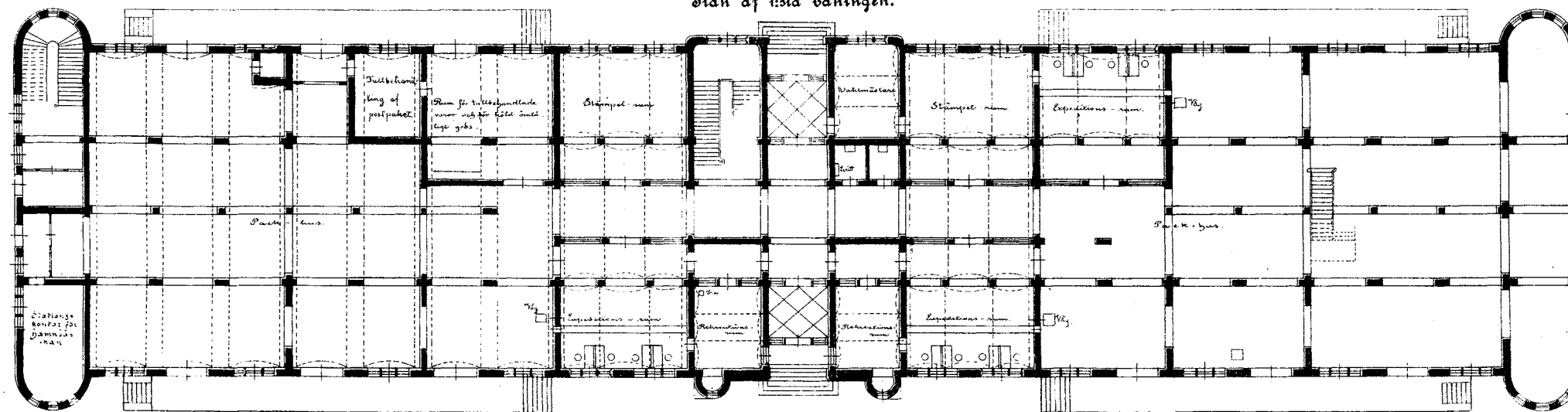
Helsingfors d. December 1897
P. A. Nyström.

ESKISS TILL TULL OCH PACKHUS FÖR HELSINGFORS STAD.

Plan af 2:dra våningen.

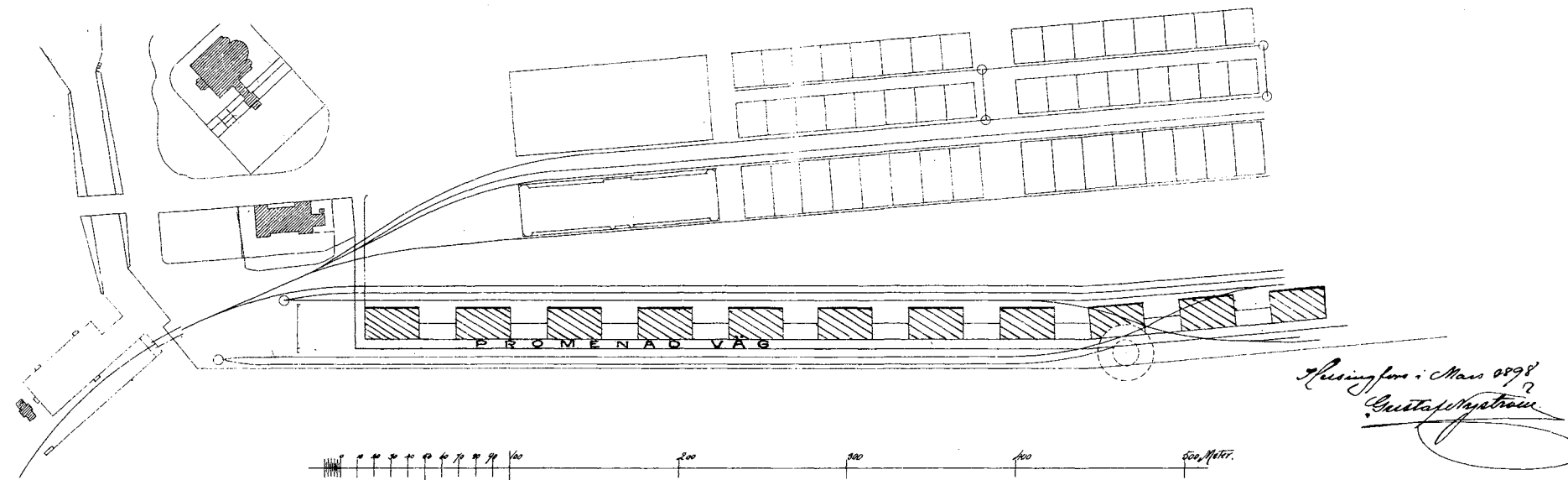
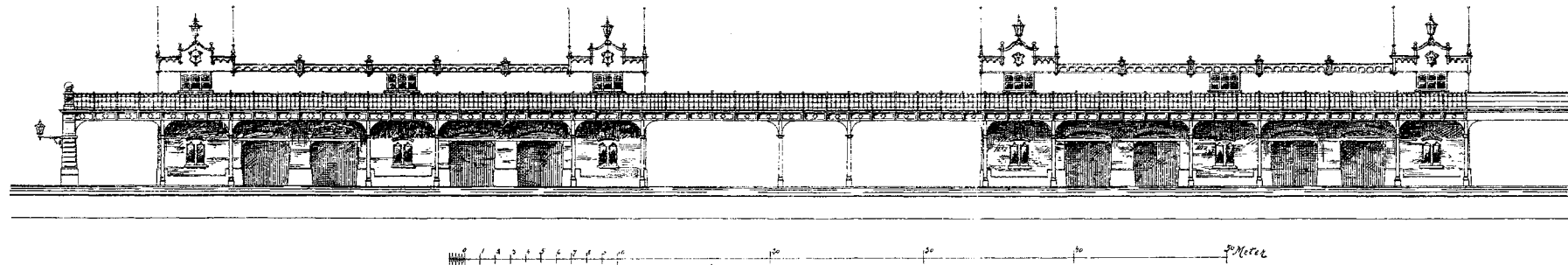
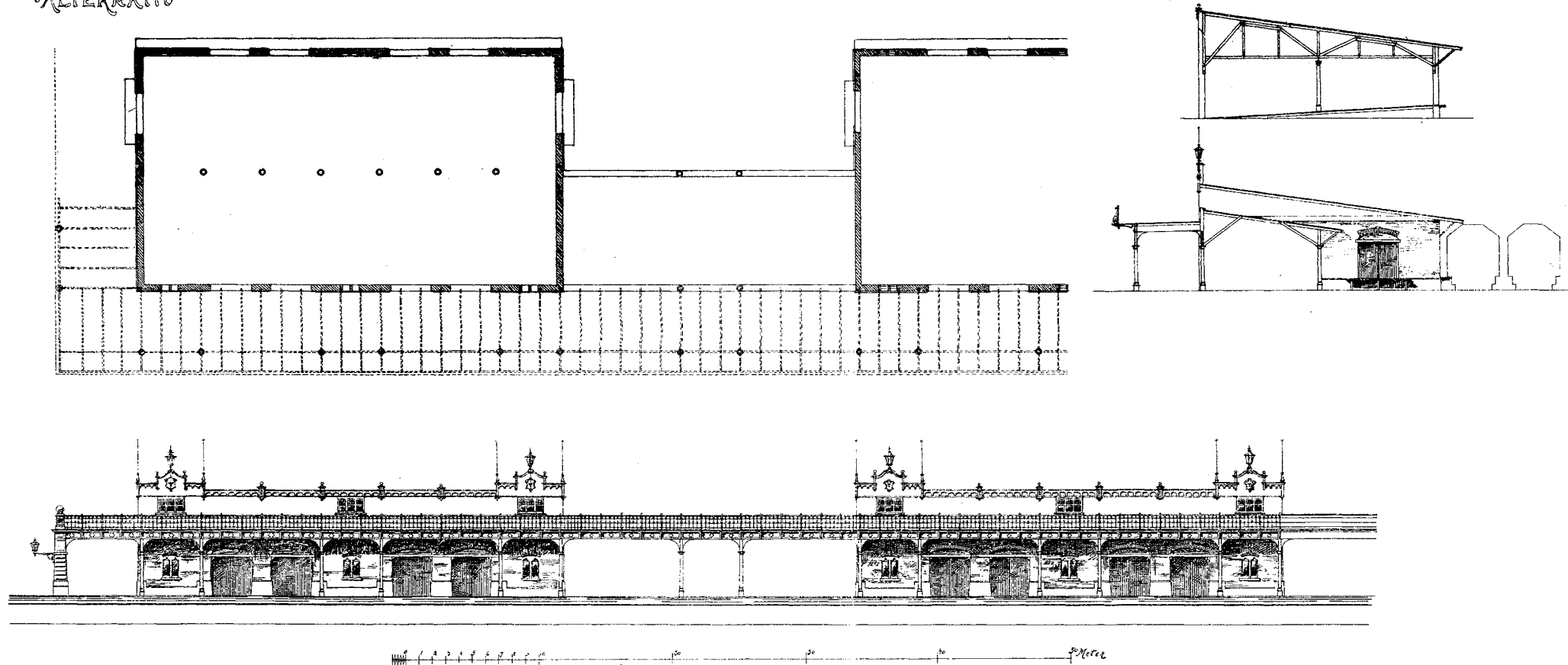

Plan af 1:ota våningen.

Helsingfors 1872
Gustaf Wijkström

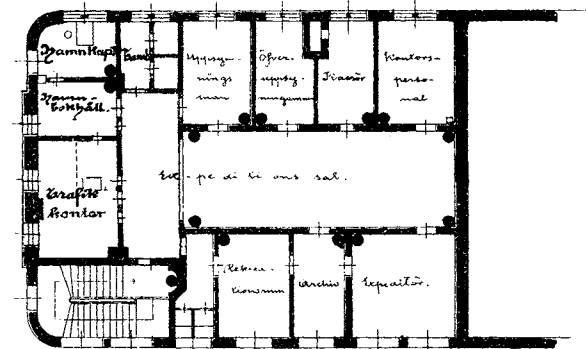
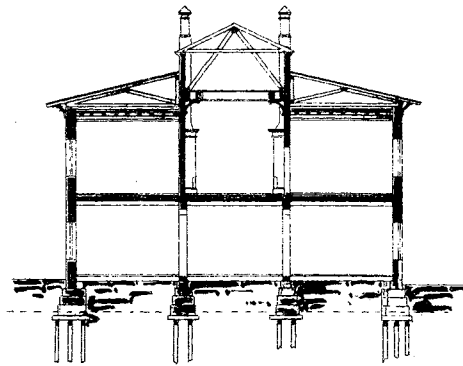
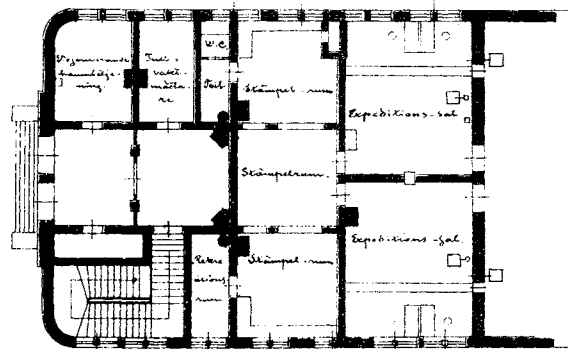
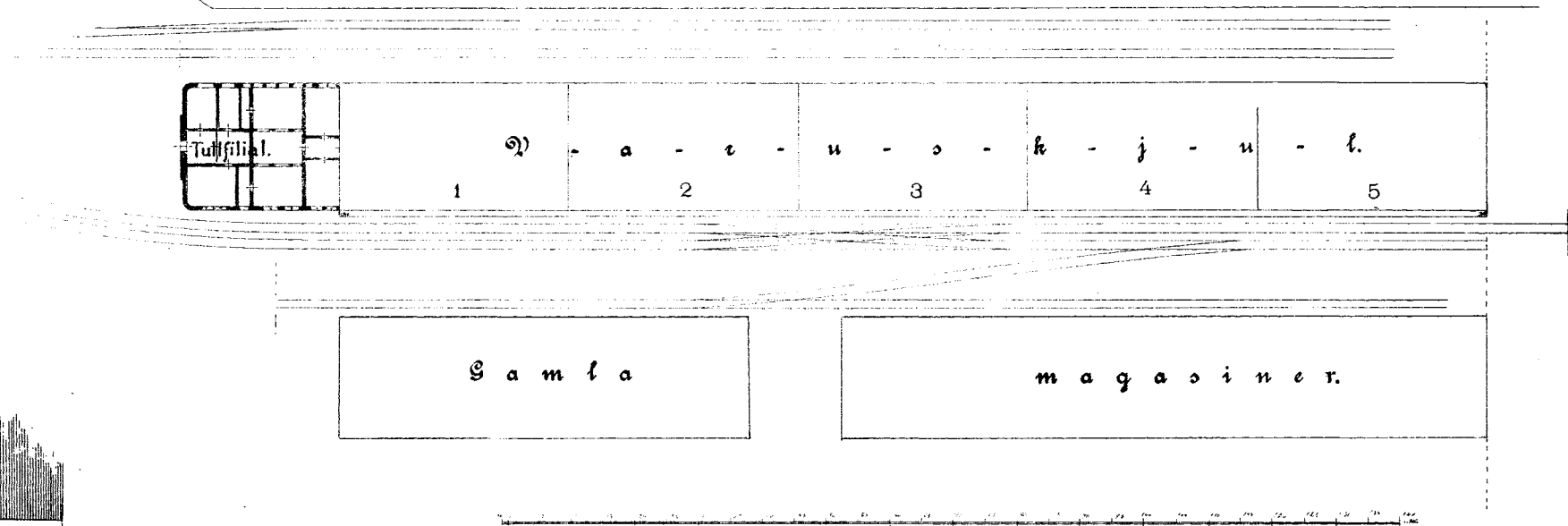
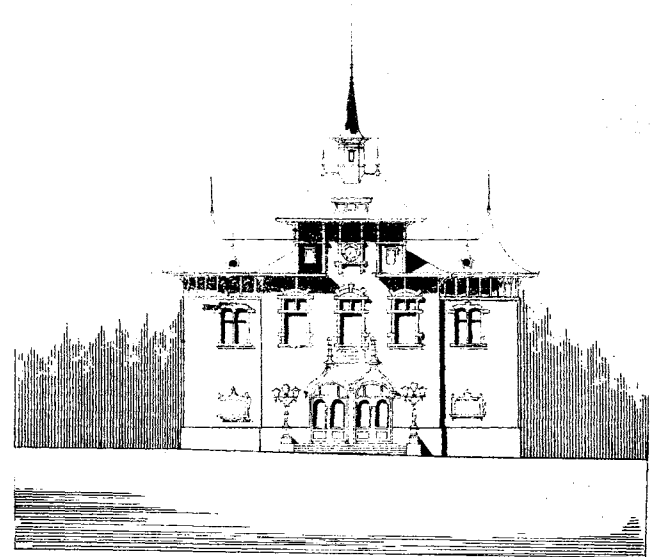
ESKISS TILL VARUSKJUL PÅ SKATUPPEN.
ALTERNATIV

Helsingfors i Mars 1898
Gustaf Nyström

- ESKISS TILL TULLFILIAL -

PÅ VESTRA KAJEN

Resnings: December 1897

Carl Gustaf Nyström

Utskottsbetänkande angående särskilda ansökningar om rätt till försäljning och utskänkning af spritdrycker.

Jemte skrifvelse af den 28 sistlidne februari samt den 10 och 17 innevarande mars har Magistraten i det afseende 7 § i Kejsrerliga förordningen den 9 juni 1892, angående, utom annat, försäljning af bränvin, vidhandengifver till Stadsfullmäktige öfversändt 87 särskilda till Magistraten inlemnade ansökningar om rättighet att under tiden från den 1 juni 1898 till samma dag 1900 utminutera, i parti försälja eller utskänka bränvin eller andra spritdrycker; hvarefter åt utskottet, som jemväl fått emottaga Poliskammarens yttrande öfver ansökningarna, uppdragits att till Stadsfullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

På Magistratens förslag, hvarom Stadsfullmäktige medels beslut af den 25 sistvikne januari förenat sig, har för utminuteringen och utskänkningen af spritdrycker i Helsingfors under ifrågavarande period faststälts enahanda ordning som för närvarande är bestämd. I följd häraf gäller:

- a) att antalet rättigheter till utminutering af bränvin och sprit är fem;
- b) att rättigheterna till minutförsäljning af andra spritdrycker än bränvin och sprit äro tjugufem;
- c) att antalet rättigheter till utskänkning af spritdrycker är femtiofem;
- d) att utminuterings- och utskänkingsställen icke få finnas inom sjetta, sjunde och åttonde stadsdelarna och ej heller i första stadsdelen norr om Fredsgatan eller i de delar af fjerde och femte stadsdelarna, som äro belägna vester om Fredriks-gatan, eller utanför stadens tullar;
- e) att äfven i stadens öfriga delar hvarken utminutering eller utskänkning af spritdrycker får bedrifvas i närheten af kyrka, skola, kasern, sjukhus eller sådant ställe, der större tillopp af folk eger rum, liksom ej heller vid Salutorget, Norra och Vestra kajerna och de till tullarna närmast belägna delarna af Östra och Vestra Henriksgatorna;
- f) från hvilka förbud undantag dock får göras för hotell, belägna vid Salu-torget, för platserna Alphyddan, Kaisaniemi, Blekholmen, Sörnäs, Högholmen och Brunnsuset samt för teatrar och klubbar.

Följande sökande hafva anhållit om rättighet att utminutera bränvin:

1:o. *Helsingfors Utskänkningsaktiebolag:*

a) i gården N:o 5 vid Glogatan, med stadsfogdeenkan Agata Fredrika Renberg som föreståndarinna;

b) i gården N:o 15 vid Andrégatan, med jungfru Matilda Josefina Dahlgren som föreståndarinna; samt

c) i gården N:o 10 vid Fabiansgatan, med jungfru Hilma Lindström som föreståndarinna.

2:o. *Helsingfors Utminuterings Aktie Bolag:*

a) i gården N:o 18 vid Vestra Henriksgatan, med enkefru Amalia Eklund såsom föreståndarinna; samt

b) i gården N:o 27 vid Stora Robertsgatan, med enkefru Olga Agatha Öhman som föreståndarinna.

Dessa ansökningar, mot hvilka utskottet ej funnit skäl till anmärkning,

torde tillstyrkas.

Nedannämnda ansökningar gälla rätt att utminutera andra spritvaror än bränvin och sprit:

1:o. *Firman Hjelt & Lindgren* genom innehafvarene af firman, handlandene Anders Wilhelm Lindgren och Karl August Schugge, i N:o 17 vid Unionsgatan;

2:o. *Handlandehustrun Linda Viktoria Relander* i N:o 4 vid Wilhelmsgatan;

3:o. *Handlanden Carl Kristian Bergroth* i N:o 29 vid Fabiansgatan;

4:o. *Firman A. & E. Wassholm* genom delegaren i firman, fröken Anna Karolina Vassholm, i N:o 7 vid Glogatan;

5:o. *Firman J. C. Maexmontan, Ernst Nyberg & C:o* genom innehafvaren af firman, handlanden Ernst Albert Nyberg, i N:o 21 vid Unionsgatan;

6:o. *Handlanden Klas Reinhold Rosenqvist* i N:o 11 vid Alexandersgatan;

7:o. *Handlanden Nikolai Pletschikoff* i N:o 4 vid Södra Esplanadgatan;

8:o. *Firman Bröder Popoff* genom innehafvarena af firman, enkefru Maria Popoff och handlanden Wasili Popoff, i N:o 1 vid Glogatan;

9:o. *Handlanden Axel Palmroos* i N:o 27 vid Norra Esplanadgatan;

10:o. *Handlanden Walfrid Ahlfors* i N:o 12 vid Kyrkogatan;

11:o. *Firman Luther & Rudolph* genom innehafvaren af firman, enkefru Antonie Rudolph, i N:o 21 vid Norra Esplanadgatan;

12:o. *Handlanden Johan Frans Georg Riedell* i N:o 10 vid Fabiansgatan;

13:o. *Sjökaptenen Viktor Rudolf Kählman* i N:o 15 vid Fredsgatan;

14:o. *Handlanden Otto Wilhelm Salin* i N:o 4 vid Kyrkogatan;

15:o. *Handlanden Axel Adolf Pihlgren* i N:o 14 vid Fabiansgatan;

- 16:o. *Handlanden Nikolai August Turdén* i N:o 5 vid Mikaelsgatan;
 17:o. *Handlandeenkan Augusta Nikander* i N:o 11 vid Mikaelsgatan;
 18:o. *Aktiebolaget I. H. Wickel* genom medlemmarne i aktiebolagets styrelse, handlanden Friedrich William Wickel och prokuristen Alexander Sahlstedt, i gårdarna N:ris 30 och 32 vid Alexandersgatan;
 19:o. *Handlanden Johan Fredrik Sjöberg* i N:o 3 vid Skilnadsgatan;
 20:o. *Firman A. W. Eklund & C:o* genom föreståndaren för firmans rörelse, handlanden Anders Werner Eklund, i N:o 19 vid Skilnadsgatan;
 21:o. *Handlandeenkan Matilda Hirvonen* i N:o 18 vid Vestra Henriksgatan;
 22:o. *Handlanden Gustaf Robert Holmqvist* i N:o 9 vid Andrésgatan;
 23:o. *Handlanden Johan Fredrik Albin Jansson* i N:o 13 vid Eriksgatan;
 24:o. *Handlanden Edvard Wilhelm Ekberg* i N:o 52 vid Alexandersgatan;
 25:o. *Handlanden Otto Rohde* i N:o 50 vid Alexandersgatan; samt
 26:o. *Handlanden Frans Julius Ferdinand Sjöblom* i N:o 46 vid Alexandersgatan.

Af förenämnda sökande framhåller Linda Viktoria Relander att hennes man, handlanden Gustaf Walentin Relander, som härintills innehaft den nu af henne ansökta utminuteringsrättigheten, råkat i konkurstillstånd, men att sökanden ärnade i konkursmålet framställa anhållan om boskilnad, hvarjemte sökanden bilägger en af hennes bemälda man utfärdad skriftlig förklaring, deri han ikläder sig ansvarighet för de förbindelser sökanden komme att för sin ifrågavarande rörelse ingå. Då emellertid sökanden ännu icke erhållit boskilnad från sin man och ovisst är, när sådan kommer att henne beviljas, har utskottet ansett sig icke kunna taga hennes ansökan under ompröfning. Af öfriga sökande har A. & E. Wassholm härintills icke innehaft utminuteringsrätt; och då utskottet håller före att några nya rättigheter af detta slag för närvarande icke borde utdelas, föreslår utskottet

att Stadsfullmäktige ville förorda bifall till de ansökningar, som ingifvits af sökandene Hjelt & Lindgren, Bergroth, J. C. Maexmontan Ernst Nyberg & C:o, Rosenqvist, Pletschikoff, Bröder Popoff, Palmroos, Ahlfors, Luther & Rudolph, Riedell, Kåhlman, Salin, Pihlgren, Turdén, Nikander, I. H. Wickel, Sjöberg, A. W. Eklund & C:o, Hirvonen, Holmqvist, Jansson, Ekberg, Rohde samt Sjöblom;

hvaremot sökanden A. & E. Wassholms enahanda ansökning torde afböjas.

Antalet utminuteringsrättigheter, som nu förslås till utdelning, blefve sålunda 24.

Rättighet att utskänka bränvin och andra spritdrycker har ansökts af följande personer och föreningar:

1:o. *Helsingfors Utskänkningsaktiebolag*:

a) i gården N:o 25 vid Fredriksgatan, med enkan Amanda Maria Gustafsson som föreståndarinna;

b) i N:o 24 vid Unionsgatan, med jungfru Emilia Sofia Blomqvist såsom föreståndarinna;

c) i N:o 34 vid Fredriksgatan med enkan Emilia Lovisa Wäänänen som föreståndarinna;

d) i N:o 3 vid Georgsgatan, med fru Anna Simolin som föreståndarinna;

e) i gården N:o 11 vid Östra Henriksgatan, med restauratörshustrun Amalia Gustafva Edberg såsom föreståndarinna; samt

f) i N:o 14 vid Unionsgatan, med jungfru Matilda Engman som föreståndarinna.

Tillika uppgifver bolaget att detsamma skulle önska, innan föreståndare för värdshuset å Högholmen för nästa sommar anställdes, vidtagna några förändringar i restaurationens anordning derstädes, hvarför bolaget anhåller att få framdeles hos Magistraten föreslå föreståndare för sagda värdshus, samt att emellertid en utskänkningsrättighet för sådant ändamål blefve bolaget förbehållen.

2:o. *Restauratören Johan Gustaf Haglund* i N:o 8 vid Glogatan;

3:o. *Konditorn Lars Harald Frithiof Nymark* i N:o 40 vid Alexandersgatan;

4:o. *Restauratören Josef Wolontis* i Esplanadkapellet;

5:o. *Hotellegaren Axel Karl Frithiof Gummesson* i hotell Kämp;

6:o. *Restauratrisen Kristina Sofia Josefina Himberg* i N:o 1 vid Mikaelsgatan;

7:o. *Restauratören Krist. John Osolin* i Kleinehs hotell;

8:o. *Konditorn John Battista Catani* i N:o 31 vid Norra Esplanadgatan;

9:o. *Restauratören Gustaf Robert Blomqvist* i N:o 2 vid Sofiegatan;

10:o. *Restauratören Rudolf Piehl* i N:o 17 vid Unionsgatan;

11:o. *Underofficersenkan Gustafva Wilhelmina Gorbatoff* i N:o 2 vid Södra

Magasinsgatan;

12:o. *Restauratören Carl Fredrik Nyberg* i N:o 12 vid Alexandersgatan;

13:o. *Restauratrisen Amanda Karolina Torniainen* i N:o 6 vid Fabiansgatan;

14:o. *Restauratrisen Emilia Ivanoff* i N:o 25 vid Kaserngatan;

15:o. *Restauratören Nils Håkansson* i N:o 9 vid Riddaregatan;

16:o. *Enkefru Johanna Charlotta Maexmontan-Knief* i Societetshuset;

17:o. *Restauratören Frans Fridolf Blomberg* i N:o 1 vid Norra Magasinsgatan;

18:o. *Restauratören Nikolai Nikolajeff* i N:o 29 vid Fabiansgatan;

19:o. *Restauratören Gustaf Axel Wickström* i Kaisaniemi värdshus;

20:o. *Restauratrisen Augusta Matilda Holappa* i hotell Wilhelmsbad;

21:o. *Nyländska jaktklubben* i dess paviljong å Blekholmen, med restauratrisen Sofia Adolfina Åslund som föreståndarinna;

- 22:o. *Restauratrisen Katarina Charlotta Ahlfors* i N:o 10 vid Regeringsgatan;
 23:o. *Kontoristhustrun Olga Matilda Falck* i endera af gårdarna 29 vid Fredriksgatan eller 11 vid Skilnadsgatan;
 24:o. *Restauratören Karl Söderström* i n:o 10 vid Stora Robertsgatan;
 25:o. *Arkitektshustrun Sofia Mathilda Sihvola* i n:o 13 vid Nylandsgatan;
 26:o. *Restauratrisen Johanna Lovisa Bergström* i n:o 10 vid Annegatan;
 27:o. *Skomakarehustrun Sofia Charlotta Wänttinen* i n:o 19 vid Skilnadsgatan;
 28:o. *Restauratrisen Helena Nyström* i n:o 36 A vid Högbergsgatan;
 29:o. *Enkefru Johanna Charlotta Mæxmontan-Knief* i Brunnsuset;
 30:o. *Konditorn Gustaf Adolf Emanuel Nordin* i n:o 4 vid Vestra Henriksgatan;
 31:o. *Restauratören Karl Edberg* i n:o 10 vid Georgsgatan;
 32:o. *Maskinistenkan Hanna Katrina Tukiainen* i n:o 21 vid Annegatan;
 33:o. *Restauratören Frans Oskar Janhunen* i gården n:ris 32—34 vid Annegatan;
 34:o. *Restauratrisen Selma Adolfin Nyberg* i n:o 18 vid Vestra Henriksgatan;
 35:o. *Svenska klubben* i n:o 6 vid Vestra Henriksgatan, med restauratrisen Carolina Wilhelmina Jürgens som föreståndarinna;
 36:o. *Restauratören Martin Podvorski* i n:o 16 vid Eriksgatan;
 37:o. *Restauratrisen Lovisa Nathus* i n:o 12 vid Vestra Henriksgatan;
 38:o. *Restauratörshustrun Hilda Katharina Lindholm* i n:o 15 vid Andrégatan;
 39:o. *Restauratrisen Anna Gustava Wallgren* i n:o 14 vid Wladimirsgatan;
 40:o. *Restauratören Gustaf Axel Wickström* i N:o 9 vid Östra Henriksgatan;
 41:o. *Restauratören Karl Frans Wilhelm König* i n:o 4 vid Mikaelsgatan;
 42:o. *Restauratören Henrik Viktor Nordlin* i Jernvägshotellet;
 43:o. *Helsingfors Frivilliga Brandkår* i kårens hus, med Restauratören Adolf Törnberg som föreståndare;
 44:o. *Polyteknikernas förening* i n:o 29 vid Andrégatan, med skräddarehustrun Anna Lovisa Sjöholm som föreståndarinna;
 45:o. *Direktionen för Alexandersteatern* i teaterns restauration, med restauratören Sergej Nikolajeff som föreståndare;
 46:o. *Restauratören Vasili Noschis* i Alppaviljongen uti Tölö;
 47:o. *Nya Teaterhusaktiebolaget* i Operakällaren, med Restauratören Frans Oskar Pettersson som föreståndare;
 48:o. *Arbetets vänner* i n:o 26 vid Annegatan, med restauratrisen Lovisa Nyqvist som föreståndarinna;
 49:o. *Suomalainen luku- ja konversationklubi* i n:o 42 vid Alexandersgatan, med Restauratören Juho Valfrid Waltonen såsom föreståndare;
 50:o. *Sällskapet M. M.* i gården n:o 12 vid Alexandersgatan, med Restauratören Karl Fredrik Nyberg som föreståndare;

51:o. *Nyländska studentafdelningen* i n:o 40 vid Kaserngatan, med vaktmästaren Karl Emil Lindholm som föreståndare.

Emot Helsingfors Utskänkningsaktiebolags anhållan att få utskänka spritvaror i gårdarna N:ris 14 och 24 vid Unionsgatan samt 11 vid Östra Henriksgatan anmärker Poliskammaren att utskänkingsrörelsen i de uppgifna gårdarna vid Unionsgatan föranledt talrika och, enligt Poliskammarens förmenande, berättigade klagomål såväl från ångbåtsredares och trafikanters som från i trakten bosatta personers sida, medan åter öppnandet af utskänkning i gården n:o 11 vid Östra Henriksgatan skulle stå i strid med Stadsfullmäktiges beslut att slik rörelse icke finge bedrivas i de närmast tullarna belägna delarna af sagda gata. Dessa anmärkningar kan utskottet icke till alla delar biträda. I motsats till Poliskammaren anser utskottet nemligen ifrågavarande lokal uti gården n:o 14 vid Unionsgatan vara för det afsedda ändamålet synnerligen lämplig icke allenast på grund af dess läge i närheten af hamnen, hvarigenom hamnarbetarene äro i tillfälle att utan stor tidsförlust förskaffa sig smaklig och närande föda, utan jemväl med hänsyn till lokalens egen beskaffenhet, i ty att densamma i afseende å trefnad och rymlighet vida öfverträffar hvad man hos oss i den vägen vant sig att fordra af utskänkingsställen för den publik, som Utskänkningsaktiebolaget hufvudsakligen betjenar. Lägges härtill att bolaget sjelft bekostar polisuppsikt å stället i fråga, att sträng kontroll utöfvas öfver rörelsen derstädes samt att denna härintills veterligen bedrivits med iakttagande af ordning och samvetsgrannhet, så torde några olägenheter af utskänkningens bibehållande å denna plats icke vara att befara. Emot utskänkingslokalen uti gården n:o 24 vid Unionsgatan kan visserligen anmärkas att den i afseende å trefnad icke fyller samma fordringar som den ofvanberörda, hvarjemte båda dessa ställen synas vara belägna för nära till hvarandra. Då utskottet emellertid ej heller förspott några befogade klagomål öfver utskänkningens handhafvande å nu ifrågavarande plats samt utskottet har sig bekant att Utskänkningsaktiebolaget allaredan för instundande år förnyat sina hyresaftal beträffande hvardera af nämnda lokaler, torde bolagets anhållan att få å dessa ställen idka utskänkingsrörelse tillstyrkas, såvidt den gäller tiden från den 1 juni 1898 till samma dag 1899, men bolaget sedermera ega till annan i laga ordning godkänd plats flytta endera af omordade utskänkningar, företrädesvis den som nu är placerad i gården n:o 24 vid sagda gata. Vidkommande åter den utskänkning bolaget önskar öppna i gården n:o 11 vid Östra Henriksgatan, så är ingången till densamma visserligen belägen endast några steg närmare tullen än den lokal, hvori restauratören Gustaf Axel Wickström anhållit att få under instundande två års period utskänka spritvaror utan att Poliskammaren haft något att emot hans ansökan invända. Men emedan uppkomsten af nya inrättningar utaf detta slag icke synes utskottet böra utan särskild anledning medgifvas, torde bolagets anhållan till denna del afböjas.

Gustafva Vilhelmina Gorbatoffs ansökan om fortfarande utskänkingsrätt tillstyrkes af Poliskammaren med det förbehåll att sökanden, som visat sig oförmögen

att iakttaga önskelig urskilning vid valet af kunder, icke finge utöfva sin rörelse å den af henne i sådant afseende nu innehafda och jemväl för nästa två års period föreslagna platsen i gården n:o 2 vid Södra Magasinsgatan. I detta uttalande instämmer jemväl utskottet, dock med den modifikation att sökanden kunde tillåtas under instundande hyresår fortfarande begagna sig af ifrågavarande lokal, men efter utgången af denna tid vore skyldig att flytta sin rörelse till annan vederbörligen godkänd plats.

Af öfriga sökande innehafva Olga Mathilda Falck, Sofia Mathilda Sihvola, Janhunen, Hilda Katarina Lindholm och Anna Gustafva Wallgren för närvarande icke rättighet att utskänka spritvaror, hvarjemte Poliskammaren beträffande Olga Mathilda Falck, Janhunen, Hilda Katarina Lindholm och Anna Gustafva Wallgren framhåller att de på otillfredsställande sätt handhaft dem härintills medgifna rättigheter till utskänkning af maldrycker. Emot Blomberg, Sofia Charlotta Wänttinen, Helena Nyström, Edberg och Podvorski anmärker Poliskammaren att de på mångahanda sätt missbrukat de af dem under utlöpande två års period innehafda rättigheter till utskänkning af spritvaror, hvarför deras ansökningar af Poliskammaren afstyrkas. Likaså finner sagda myndighet sökanden Nordlin olämplig till vidare åtnjutande af slik utskänkingsrätt i Jernvägshotellet, Då emellertid Jernvägshotellet fyller ett behof för en särskild klass af resande, och rätt till utskänkning af spritvaror i ett hotell för resande knappast torde kunna undvaras, har utskottet som icke har sig bekant att något allmännare missnöje skulle hafva försports öfver förhållandena å hotellet, och i tanke att oordningar af antydd art borde kunna förhindras genom strängare kontroll från ordningsmaktens sida, icke ansett skäl förekomma att afstyra Nordlins ifrågavarande ansökan.

På grund af det anförda

torde Stadsfullmäktige förorda bifall till de ansökningar, som inlemnats af Haglund, Nymark, Wolontis, Gummeson, Himberg, Osolin, Catani, Blomqvist, Piehl, Carl Fredrik Nyberg, Torniaainen, Ivanoff, Håkansson, Mæxmontan-Knief, Nikolajeff, Wickström, Holappa, Nyländska jaktklubben, Ahlfors, Söderström, Bergström, Nordin, Tukiaainen, Selma Adolfina Nyberg, Svenska klubben, Nathus, König, Nordlin, Helsingfors Frivilliga Brandkår, Polyteknikernas förening, Direktionen för Alexandersteatern, Noschis, Nya Teaterhusaktiebolaget, Arbetets vänner, Suomalainen luku- ja konversationiklubi, Sällskapet M. M., Nyländska studentafdelningen, Helsingfors Utskänkingsaktiebolag och Gorbatoff, de två sistnämndas dock med de inskränkningar och förbehåll, som ofvan angifvits,

hvaremot Blombergs, Falcks, Sihvolas, Wänttinens, Nyströms, Edbergs, Janhunens, Podvorskis, Lindholms och Wallgrens ansökningar torde afböjas.

I fall förestående förslag godkännes, blefve hela antalet utgifna utskänkingsrättigheter 45 af 55.

Slutligen hafva

- 1:o. *Firman Luther & Rudolph,*
- 2:o. *Sjökaptenen Viktor Rudolf Kählman,*
- 3:o. *Firman Bröder Popoff,*
- 4:o. *Handlanden Walfrid Alfons Ahlfors,*
- 5:o. *Firman A. W. Eklund & Co,*
- 6:o. *Handlanden Johan Frans Georg Riedell,*
- 7:o. *Handlanden Bror Karl Oskar Lindgren,*
- 8:o. *Handlanden Axel Adolf Pihlgren,*
- 9:o. *Aktiebolaget I. H. Wickel* samt
- 10:o. *Handlandeekan Matilda Hirvonen* anhållit om rättighet till partihandel med brännvin och andra spritvaror under ifrågavarande period; och som skäl till anmärkningar mot dessa ansökningar icke förekommer, torde de

af Stadsfullmäktige bifallas.

Ytterst får utskottet anmäla att utskottsledamoten herr K. V. Bergman varit hindrad att deltaga i utskottets arbete.

Helsingfors, den 22 Mars 1898.

A. R. Frenckell.

R. Heimberger.

M. Holmberg.

K. H. Renlund.

Utlåtanden öfver komitéförslaget angående särskilda den lägre arbetareklassen rörande frågor.

DIREKTIONEN

för

HELSINGFORS STADS
FOLKSKOLOR.

Helsingfors,

den 26 November 1897.

Till Herrur Stadsfullmäktige i Helsingfors.

I skrifvelse af den 26 sistviken oktober hafva Stadsfullmäktige anmodat folkskoledirektionen att afgifva utlåtande öfver ett komitébetänkande angående särskilda arbetareklassen rörande frågor. Vid detta ärendes behandling har folkskoledirektionen ansett sig, med frånseende af de i betänkandet ingående förslagen om tillsättandet af en nämnd för arbetareangelägenheter och inrättandet af en arbetsförmedlingsbyrå, hvilka frågor icke ligga inom folkskoledirektionens kompetens, böra förnämligast uttala sig om de delar af betänkandet, som beröra dels folkpuffostran i allmänhet, dels arbetarnes och ungdomens undervisning.

Utän tvifvel förorsakas i Helsingfors samhälle svåra olägenheter genom den tidtals starka tillströmningen af arbetare, hvilka hvarken besitta vanlig folkskolebildning eller genom utöfvandet af något bestämdt yrke vant sig vid ett stadsgadt lefnadssätt. Dessa arbetssökande äro till stor del icke underkastade någon näringsafgift eller beskattning, än mindre något kompetensvilkor, som skulle göra dem betänksamma vid inflyttningen. De äro icke skyldige att bilda eller inträda i några under offentlig kontroll stående föreningar, och — att döma af vissa i komitébetänkandet intagna uppgifter — tyckes det, med nu tillbudsstående medel och gällande bestämmingar rörande gårdsegares och arbetsgifvares anmälningskyldighet, till och med vara för ordningsmakten svårt att fullständigt inregistrera och specificera dessa stadens innevånare. De mottagas dessutom här, så att säga, med öppna armar af en långt ifrån enhetligt ordnad eller med stadens fattigvård samarbetande välgörenhet, och ett lika litet enhetligt utskänkningsystem erbjuder dem talrika lockelser. Härtill måste ännu läggas förvillelserna af den i grunden förvildande språkfanatismen och en altmer tilltagande social agitation, som icke sällan leder bort från arbetets väg till sysslolöshetens och brottets stigar.

Omöjligt är icke att genom skärpta bestämmingar i den yttre, ovilkorliga ordningens intresse och andra åtgärder af dylik art samt genom särskilda sam-

hällsinrättningar något kunde vinnas för införandet och befastandet af god sed bland stadens växlande lösa befolkning. Och säkert skulle i detta afseende stadens talrika arbetsgifvare, i synnerhet de som väsentligen höja sig öfver ifrågavarande arbetssökandes nivå, kunna uträtta mycket, redan genom att, såväl i det allmäna som i sitt eget intresse, vid valet af arbetare icke taga uteslutande hänsyn till arbetets billighet och den närmaste tillgången på arbetsfolk. Men utan en starkare och allmännare social rörelse i samhällets lyckligare lottade lager, utan mera djupgående och individuell hjälp och en privat, personlig kärleksvärksamhet kan svårligen en kraftigare, snabb och fullständig förbättring af de sociala missförhållandena komma till stånd.

Om sålunda generella åtgärder icke kunna nå roten af det onda, böra de dock ej uraktlåtas. Till de värksammaste hör den intellektuella bildningens höjande bland de ifrågavarande samhällsklasserna. I detta afseende förtjäna de *föredragsserier, fortsättnings- och högre kurser*, som af särskilda korporationer i staden föranstaltas, fortfarande understöd från stadens sida. Folskoledirektionen anser i likhet med komitén uppmärksamheten böra riktas på en fastare organisation af detta slags folkundervisning, helst i form af ett finsk- och ett svenskspråkigt *arbetareinstitut*.

Likaså delar folkskoledirektionen komiténs tanke om anordnandet af primär undervisning i en *aftonskola för vuxna arbetare*, som sakna folkskolebildning. Huruvida i en skola med så olikartade element, som här samlas, ända till femtio elever kunna i alla läroämnen sammanföras till en klass, måste dock betvivlas, utan torde, åtminstone vid läroårets början, *parallelafdelningar* i en del ämnen blifva nödiga, hvilka icke i nämnvärd grad skulle öka kostnaderna. I dylika parallelafdelningar, som borde skötas af en och samme lärare, kunde timarvodet nedprutas till tre mark, men borde i öfriga fall uppgå till fyra mark.

Planen att förmå arbetarne att besöka aftonskolan eller andra läroinrättningar genom att ställa skolbesöken i sammanhang med den föreslagna *arbetsförmedlingen* kan folkskoledirektionen icke anse lycklig. De arbetare, som sålunda med en direkt, yttre fördel lockades till skolrummen, skulle antagligen icke draga synnerlig nytta af undervisningen, men väl kunna nedtynga och besvära densamma till förfång för de öfriga kunskapssökande arbetarne.

Hvad angår kontrollen öfver aftonskolan och *inspektionen* af undervisningen såväl i densamma som i öfriga af staden upprätthållna eller understödda folkbildningsanstalter, förutom de egentliga folkskolorna, anser folkskoledirektionen den föreslagna nämnden med dess oafflönade ledamöter icke tillfyllest görande, utan kunde ifrågavarande inspektion särskildt ombetros den påtänkta sekreteraren vid nämnden, i hvilket fall hans *arvode* borde ökas med minst 1,000 (ett tusen) mark. Sekreteraren borde särskildt med hänseende till detta värf, vid hvilket mycket beror på den skötandes oförsvagade intresse, tillsättas på viss, *kortare tid*, förslagsvis två år.

I detta sammanhang tillåter sig folkskoledirektionen fästa uppmärksamheten vid betydelsen af mindre *filialbibliotek* med folkböcker och barnlitteratur, hvilka efter folkbiblioteksstyrelsens förslag kunde inrättas i lämpliga delar af staden.

Af synnerlig vikt för arbetareklassens uppfostran äro alla åtgärder, som beröra den ännu jämförelsevis lättare ledda ungdomens praktiska utbildning för lifvet. På detta område böra klarligen inga uppoffringar skys af stadens myndigheter. Med hufvudsaklig anslutning till komiténs betänkande i denna del ville folkskoledirektionen föreslå, att tvänne lämpliga personer skulle gifvas i uppdrag att på olika orter taga personlig kännedom om de försök, som i andra länder gjorts med inrättandet af *skolvärkstäder och s. k. fortsättningsskolor*.

Oberoende häraf skulle den *lägre handelsskola* med såväl finsk- som svensk-språkig undervisning, hvilken inrättats som förskola till härvarande handelsinstitut och hvars understödande folkskoledirektionen i särskild skrifvelse till Herrar Stadsfullmäktige förordad, erbjuda den ur folkskolan utgångna ungdomen ett i Helsingfors förhållanden synnerligen lämpligt tillfälle såväl till intellektuell förkofran i allmänhet som till yrkesutbildning icke blott i handelsfacket, utan ock i andra affärgrenar.

Äfven i fråga om inrättandet af *uppfostningsanstalter* för vanvårdade och försummade barn delar folkskoledirektionen komiténs åsikt och anser härvid ett omedelbart ingripande från stadens sida vara önskligt, om äfven folkskoledirektionen af de i komitébetänkandet anförda uppgifterna icke funnit att brottsligheten bland minderåriga i Helsingfors på den senaste tiden tilltagit. Angående föräldrarnes skyldighet gentemot barn, som intagits i uppfostningsanstalt, kan anmärkas att föräldrar, där medel af dem kunna uttagas, icke böra anses frikallade från bidrag till barnens underhåll. I en uppfostningsanstalt af ifrågakvarande art torde till en början olika slag af arbete böra så vidt möjligt representeras för vinnande dels af mångsidigare utbildning för eleverna, dels af större erfarenhet i afseende å undervisningens praktiska halt och dess lämpande efter bestående förhållanden. Fördelaktigast vore väl att så nära staden, som det blir möjligt, inrätta en kombinerad jordbruksundervisnings- och handtvärksskola. Hvad uppfostningsanstaltens *styrelse* beträffar, borde väl stadens folkskoleinspektör där ingå och någon medlem af folkskoledirektionen dit inväljas; men i dess helhet torde folkskoledirektionen, fastän med föreslagen förstärkning, icke böra taga befattning med denna särskild omtanke kräfvande anstalt, då allaredan folkskoledirektionens författningensliga värksamhetsområde är synnerligen omfattande och med hvarje år vidgas.

Folkskoledirektionen får sålunda föreslå:

att folkeliga föredragsserier och högre kurser fortfarande understödvas och att frågan om en fastare organisation af desamma tages under ompröfning;

att vid den af komitén föreslagna aftonskolan för arbetare parallellklasser i vissa läroämnen inrättas;

att arbetarnes skolbesök icke ställas i direkt samband med en påtänkt arbetsförmedling genom stadens försorg;

att inspektion öfver aftonskolan och andra af staden upprätthållna eller understödda extra folkbildningsanstalter åstadkommes och af staden ersättes;

att mindre filialer till folkbiblioteket inrättas;

att tvänne lämpliga personer erhålla i uppdrag att på olika orter i utlandet taga kännedom om skolvärkstäder och s. k. fortsättningsskolor;

att den i samband med härvarande handelsinstitut inrättade lägre handelsskolan understödes;

att en uppfostringsanstalt för vanvårdade barn med första inrättas, om möjligt, med kombinerad undervisning i jordbruk och lämpliga handtvärk;

att för denna anstalt särskild styrelse utses.

Slutligen får folkskoldirektionen här bifoga ett särskildt uttalande i hit hörande frågor af en dess ledamot, herr P. Nordmann, som äfven tillhört den af Herrar Stadsfullmäktige i ärendet tillsatta komité.

F. Gustafsson.

Elis Lagerblad.

Bilaga.

Emedan undertecknad i frågan om åtgärder till förmån för de vuxne arbetarne i hufvudstaden hyser åsikter, hvilka i väsentlig mån afvika från de i komitébetänkandet n:o 24 af innevarande år framställda, har Folkskoledirektionen — i hufvudärendet tillfrågad af Stadsfullmäktige — vid mötet sistlidne 24 november tillåtit mig att i en särskild skrifvelse uttala desamma.

Stödande mina förslag på vunnen erfarenhet under beröring med arbetareklassen och deltagandet i någon mån i folkbildningsarbetet, sammanfattar jag i följande hufvudpunkter mina åsikter i korthet.

1). Åtgärder för den uppväxande ungdomens undervisning och sedliga förbättring borde i *första* rummet vidtagas; i andra komme de vuxne arbetarne. Förslagen i komitébetänkandets senare del (sid. 23 och följande) borde därför främst beaktas. Undertecknad vill blott tillägga, att, om det ifrågasatta huset för lägre handtvärksskolor kommer till uppförande, i dess bottenvåning tre större salar borde reserveras för de påtänkta skolvärkstäderna.

2). Vid anordnandet af elementarkurser för vuxna arbetare blir det svårt att på förhand beräkna, hvilka som skola komma att deltaga däri. Erfarenheten hittills har visat, att det företrädesvis är yngre yrkeslärlingar, kvinnor likasåväl som män, hvilka sökt tillfredsställa behovet af ökade kunskaper.

Vill emellertid staden göra någonting, som vore af verklig praktisk nytta för utarbetarena borde å ena sidan tillgången till rusdrycker för dessa försvåras och de bäste bland dem sättas i tillfälle att få hyra billiga och sunda bostäder. För att möjliggöra det sistnämnda kunde staden t. ex. gratis upplåta en större tomt, på hvilken ett bolag — bildadt i filantropiskt syfte, — kunde uppföra arbetarebostäder.

3). För att möjliggöra hållandet af populära föredrag och hjälpanDET af de föreningar, hvilka i sådant syfte arbeta, borde Stadsfullmäktige anslå en summa af förslagsvis 30,000 mark, med hvilka medel skulle uppföras ett anspråklöst hus, inrymmande en stor sal, ett mindre rum, tambur och vaktmästarebostad. Huset, som är högst behöfligt, skulle gratis upplåtas för folkeliga föredrag. Därjämte skulle det på förmiddagarna användas som läsesal.

4). Tils detta hus blefve färdigt kunde det å stadens sida anstå med anordnande af egna elementarkurser för yrkesarbetaren; i stället skulle såsom hittills bidrag för ändamålet lämnas åt föreningar, hvilka anordna dylika kurser.

5). Åt den delegation, hvilken tillsatts för öfvervakandet af huru medlen, gifna för föredrag och elementarkurser användas, borde anslås en summa (förslagsvis 600 mark) att därmed aflöna en sekreterare, hvilken bl. a. erhöle i uppdrag att såsom ett slags inspektör utföra detta värf och årligen afgifva en detaljerad berättelse. På grund af gjorda iakttagelser kunde framdeles ett program uppgöras för stadens elementarkurser och möjligen ett s. k. arbetareinstitut.

6). Förslaget att staden skulle inrätta och upprätthålla en platsförmedlingsbyrå borde tillvidare lämnas därefter, emedan:

a) en sådan åtgärd antagligen hade till följd en invasion af skaror af arbetare, hvilka, i trots af alla utfärdade cirkulär, skulle anse inrättningen för en platsanskaffningsbyrå.

b) Finland är ett jordbruks- icke ett industriland, hvarför en byrå, upprättad efter mönstret från industriländer hvarken motsvarade behovet eller ändamålet.

c) arbetsgifvarena i hufvudstaden hafva hittills ganska väl kunnat fylla sina behof af arbetare och något yrkande från deras sida torde ej hafva skett om biträde från kommunen.

d). Gäller det åter att utsträcka byråns värksamhet öfver hela landet, borde inrättandet däraf lämpligast omhändertagas af staten.

e). Helsingfors stad borde icke utan tvingande skäl inlåta sig på nya opröfvade områden. Företaget att inrätta en platsförmedlingsbyrå kan möjligen lyckas, men det kan ock utfalla illa och bringa staden skam och skada.

f). Antagandet att rättigheten att anlita platsförmedlingsbyrån skulle locka utarbetare att deltaga i elementarkurserna är högst osannolikt. Hos de egentliga utarbetarne, stenhuggare, formän och hamnarbetare m. fl. torde icke förefinnas något märkbart behof af bokligt vetande.

Helsingfors den 29 november 1897.

P. Nordmann.

FATTIGVÅRDSSTYRELSEN

i

Helsingfors,

den 16 februari 1898.

N:o 93.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Sedan Stadsfullmäktige uti remiss af den 26 sistlidne oktober affordrat Fattigvårdsstyrelsen utlåtande i anledning af det betänkande, hvarmed en för afgifvande af yttrande och förslag i särskilda den lägre arbetareklassen rörande frågor tillsatt komité till Stadsfullmäktige inkommit, får Fattigvårdsstyrelsen vördsam samt anföra följande.

Främst har komitén föreslagit att Stadsfullmäktige måtte utse en särskild nämnd för arbetareangelägenheter af sådan sammansättning och med den uppgift ett af komitén uppgjort förslag till instruktion för nämnden utvisade; att Stadsfullmäktige ville besluta, det en arbetsförmedlingsbyrå skulle inrättas, i hvilket afseende förberörda nämnd egde med närmare förslag till Stadsfullmäktige inkomma; samt att elementära undervisningskurser för hufvudsakligen utarbetare måtte på stadens bekostnad anordnas, sedan omförmälda nämnd äfven härom afgifvit fullständigt förslag. Enligt förenämnda förslag till instruktion för nämnden skulle densamma hafva till uppgift att bringa till utförande sådana åtgärder, som af Stadsfullmäktige beslötes till fromma för kroppsarbetarene i staden, att utöfva inseende öfver de inrättningar som, i detta syfte komme till stånd, samt att hos Stadsfullmäktige framställa förslag i dylika ämnen; och skulle nämnden fördelas på tre afdelningar, enhvar bestående af tre utaf Stadsfullmäktige valde ledamöter, af hvilka afdelningar en skulle hafva inseende öfver arbetsförmedlingsbyrån samt de två öfriga anordna och öfvervaka arbetareundervisningen på svenska och finska språken.

Vid behandlingen af dessa frågor har Fattigvårdsstyrelsen, såsom naturligt är, hufvudsakligen betraktat desamma ur de synpunkter, Fattigvårdsstyrelsen ansett böra tjena sig till ledning vid förvaltningen af stadens fattigvård. Och då hvarje sträfvande till förmån för den lägre arbetareklassen och den dertill hörande ungdomen är egnadt att jemväl underlätta fattigvårdstungan i kommunen, har Fattigvårdsstyrelsen häri sett en särskild anledning att med intresse taga del af komiténs betänkande och förslag. Fattigvårdsstyrelsen har dervid funnit att, derest den af komitéen föreslagna arbetarenämnd, hvars uppgift i sjelfva verket synes gå ut på en fortsättning af komiténs egen verksamhet, komme till stånd, Fattigvårdsstyrelsen af densamma kunde vänta sig kraftigt bistånd vid fattigdomens inom kommunen bekämpande. Om ock i gällande fattigvårdsförordning något uttryckligt stadgande icke förekommer, som skulle ålägga fattigvårdsstyrelserna att egna uppmärksamhet åt de allmänna villkoren för den lägre arbetareklassens existens, torde dock hvarje dylik styrelse, för att rätt handhafva sin förvaltning, böra förskaffa sig såvidt möjligt noggrann kännedom om orsakerna till fattigdomen å orten samt om utvägarna till dess hindrande och förebyggande. Men å andra sidan bör icke förbises att Fattigvårdsstyrelsen i denna stad redan i följd af de åligganden, hvilka på grund af gällande reglemente ankomma å Fattigvårdsstyrelsen, är så öfverhopad med löpande fattigvårdsärenden att för dess medlemmar och funktionärer föga tid blir öfrig att egna frågan i större omfattning all den uppmärksamhet och det intresse densamma ovilkorligen förtjenar. Jemte det Fattigvårdsstyrelsen således på anförda skäl med tillfredsställelse skulle se att komiténs förslag om tillsättande af en särskild arbetarenämnd blefve realiseradt, skulle Fattigvårdsstyrelsen dock, på det att nämnden jemväl kunde fullgöra en uppgift uti den af Fattigvårdsstyrelsen ofvan antydda riktning, vilja förordna en annan sammansättning af densamma än den komitéen tänkt sig. Sålunda vore det, enligt Fattigvårdsstyrelsens åsigt, önskligt att i nämnden inginge två ledamöter af Fattigvårdsstyrelsen, som kunde ökas med ett motsvarande antal medlemmar på det att ett ännu drygare arbetsmått, än för närvarande åligger Fattigvårdsstyrelsens ledamöter, derför icke behöfde desse åhvålfvas. Och enär bland nämndens uppgifter i komitébetänkandet jemväl angifves anordnande och öfvervakande af elementära undervisningskurser för arbetare, har det syntts Fattigvårdsstyrelsen önskvärdt att i nämnden äfven stadens folkskoledirektion, som på samma gång torde böra betraktas såsom en undervisningsnämnd och onekligen är mest kompetent att taga befattning med berörda undervisningskurser, blefve representerad af två ledamöter. De öfriga medlemmarne i nämnden, som kunde bestå af t. ex. sju personer, borde utses af Stadsfullmäktige. Ett ytterligare stöd för sitt ofvannämnda förslag har Fattigvårdsstyrelsen trott sig finna deri att Stadsfullmäktige tidigare vid beviljande af understöd ur utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel åt särskilda föreningar, sällskap och enskilda personer uppdragit dels åt stadens nämnder dels åt för sådant ändamål utsedda ko-

mitterade att utöfva inseende öfver dessas verksamhet. En nämnd med den af Fattigvårdsstyrelsen i förestående måtto föreslagna sammansättning vore tvifvelsutan bäst egnad att fullgöra detta ingalunda betydelselösa uppdrag.

Hvad sedan angår komiténs förslag om inrättande af en arbetsförmedlingsbyrå under kommunens inseende, så, ehuru Fattigvårdsstyrelsen på intet vis vill förneka att en dylik byrå i många hänseenden kunde göra stor nytta, finner Fattigvårdsstyrelsen sig icke tilltalad af projektet att densamma blefve anordnad och underhållen såsom en kommunalanstalt. Fattigvårdsstyrelsen måste nämligen hålla före att det ligger utom en kommunalstyrelses uppgift att åtaga sig en så vanskelig sak som att försöka reglera tillgång och efterfrågan på arbetskrafter. Dessutom bör det icke förbises, att en arbetsförmedlingsbyrås verksamhet i praktiken gestaltar sig mer eller mindre ensidig, enär skicklige arbetare icke äro i behof af en dylik byrås förmedling vid ingående af arbetsaftal, som af dem vanligen uppgöras direkte med arbetsgifvarene, samt byrån förty hufvudsakligen blefve anlitad endast af arbetare, hvilka icke förberedt sig för något särskildt fack. Det måste i öfrigt befaras att en af kommunen inrättad arbetsförmedlingsbyrå lätt hos arbetare kunde ingifva den skefva uppfattning att det vore byråns skyldighet att såsom ett af staden i sådant syfte anordnadt embetsverk sörja för att ingen arbetare, som vände sig till byrån, behöfde sakna lämplig sysselsättning samt sålunda hos arbetare väcka anspråk, som byrån med bästa vilja icke kunde tillfredsställa. På grund af det anförda anser Fattigvårdsstyrelsen att förslaget om inrättande af en arbetsförmedlingsbyrå under kommunens inseende icke borde förverkligas, utan kommunen inskränka sig endast till beviljande af materielt understöd för inrättningar af ifrågavarande beskaffenhet, som på enskild väg eller föranstaltande af någon förening i staden komme till stånd. Om sålunda t. ex. en förening med i hufvudsak filantropiskt syfte i staden underhölle en arbetsförmedlingsbyrå, med uppgift, bland annat, att föra statistik öfver arbetssökande, hålla sig underkunnig om anbud på arbete samt tid efter annan publicera noteringar om arbetsprisen i de skilda yrkena och upplysningar om lefnadskostnaderna i staden för såväl enskilda personer som hela familjer, så kunde kommunen hafva all anledning att subventionera ett dylikt företag, särskildt i fall såsom vilkor för anslaget åtnjutande bestämdes att byrån vore skyldig att till Fattigvårdsstyrelsen aflemna vissa för densammas verksamhet erforderliga uppgifter. En sådan subvention kunde lämpligast utgå ur utskänkingsmedlen, hvilka isynnerhet äro egnade att användas till understödande af företag med antydda ändamål.

Vidkommande åter de föreslagna elementära undervisningskurserna för vuxna arbetare tror sig Fattigvårdsstyrelsen icke hafva skäl att närmare yttra sig om detta förslag, som icke omedelbart berör fattigvårdsförvaltningens intressen. Dock anser sig Fattigvårdsstyrelsen böra uttala önskligheten deraf att stadens egna skolor för vuxne arbetare utvecklades och föredragsserier på stadens bekostnad anordnades.

På grund af det anförda vågar Fattigvårdsstyrelsen vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville tillsätta en särskild nämnd för arbetareangelägenheter, bestående af sju ledamöter, af hvilka Stadsfullmäktige skulle utse tre, stadens folkskoleledare två och Fattigvårdsstyrelsen jemväl två, samt med uppgift att införskaffa noggrann utredning om orsakerna till fattigdom och arbetsbrist å orten och hos Stadsfullmäktige föreslå åtgärder till fromma för den lägre arbetarebefolkningen äfvensom att utöfva inseende öfver alla sådana inrättningar, hvilka i filantropiskt syfte af Stadsfullmäktige understödås;

att, derest en arbetsförmedlingsbyrå af den beskaffenhet ofvan antydts af någon förening med i hufvudsak välgörande ändamål i staden upprätthålles, Stadsfullmäktige ville ur utskänkingsmedlen lemna byrån ett tillräckligt understöd, dock med vilkor att byrån förbinder sig att till Fattigvårdsstyrelsen aflemna erforderliga uppgifter rörande arbetareförhållandena på orten; samt

att folkeliga föredragsserier och högre kurser fortfarande understödås och att frågan om en fastare organisation af desamma tages under ompröfning.

Bland åtgärder till förmån för ungdomen inom arbetareklassen har komitén främst föreslagit att Stadsfullmäktige ville åt lämplig person uppdraga att i utlandet, särskildt i Österrike, studera der inrättade skolverkstäder samt inhemta upplysningar om desammas organisation och resultatet af deras verksamhet. Enär denna åtgärd, enligt hvad komitén sjelf antyder, mera afser yrkesskicklighetens höjande än befrämjande af ett filantropiskt ändamål samt sålunda icke omedelbart hör till området för fattigvårdens verksamhet, har Fattigvårdsstyrelsen ingen anledning att vidlyftigare inlåta sig på denna del af komitébetänkandet, men tror sig dock ega allt skäl att tillstyrka bifall till ofvanberörda förslag, jemte det Fattigvårdsstyrelsen velat antyda att för det afsedda ändamålet jemväl bidrag af statsverket borde kunna utverkas, då ju åtgärden är egnad att medföra nytta äfven för andra orter i landet och således måste hafva att påräkna ett allmännare intresse.

Slutligen har komitén föreslagit att Stadsfullmäktige måtte gå i författning om inrättande af en uppfostringsanstalt för vanvårdade och försummade barn, afsedd att vara antingen en jordbruksanstalt eller en företrädesvis handtverksanstalt. I anledning häraf ber Fattigvårdsstyrelsen att få erinra hurusom vid senaste ständermöte petitionsförslag väckts om åtgärder för att tillgodose behovet af dylika inrättningar. Vid behandlingen af denna fråga hafva Ständerna, med afseende derå att framgången af uppfostringsarbetet i väsentlig grad vore beroende af ändamålsenlig organisation och tillräcklig erfarenhet om företrädet emellan de olika system, som kunna tillämpas vid vanvårdade och sedligt vilsekomna barns uppfostran, icke förelåg, ansett grundliga förberedande undersökningar och en noggrann pröfning af frågan vara af behovet påkallade innan åtgärder i antydt syfte vidtoges. På grund häraf föranledde ärendet endast till en underdånig petition derom att en komité af sakkunniga personer måtte tillsättas i syfte

att undersöka och uttala sig huruledes åt i sedligt afseende vanvårdade och vanartade barn må från det allmännas sida beredas lämplig uppfostran äfvensom att Styrelsen med ledning af den vunna utredningen måtte vidtaga deraf påkallade lagstiftnings- och andra åtgärder. Med hänsyn dertill att Ständerna sålunda redan tagit initiativ i frågan synes enligt Fattigvårdens tanke försigtigheten bjuda att Helsingfors stad, innan densamma skrider till inrättande af uppfostringsanstalter *efter nytt system*, inväntar hvad den af Ständerna föreslagna komitén kan hafva att anföra i ämnet, särskildt som då äfven upplysning vunnnes derom hvilket understöd kommunen i antydt afseende från statsverkets sida hade att påräkna. Dock måste Fattigvårdsstyrelsen framhålla att i de två asyler, som uti ifrågavarande hänseende stå till Fattigvårdsstyrelsens disposition, nämligen Mörskom och Lojo asyler, nästan alla platser för närvarande äro upptagna. Med hänvisning till den utredning, som i komitébetänkandet beträffande dessa asyler ingår, får Fattigvårdsstyrelsen anmäla att af Fattigvårdsstyrelsen under åren 1896 och 1897 i sagda asyler samtidigt underhållits, 1896 i Mörskom asyl 23 elever och i Lojo asyl 26 elever samt 1897 i Mörskom asyl 26 elever och i Lojo asyl 21 elever. Då Fattigvårdsstyrelsen icke kan påräkna att i Mörskom asyl erhålla plats för flera elever och i Lojo asyl undervisning för närvarande kan beredas 24, högst 26 elever, motsvara dessa asyler icke mera stadens behof af uppfostringsanstalter för vanvårdade och vanartiga barn, hvilkas antal — beklagligt nog — synes vara i stark tillväxt. Vid sådant förhållande måste staden bereda sig på att, utan att afvakta resultatet af den utaf Ständerna föreslagna komiténs verksamhet, vidtaga åtgärder till afhjelpande af bristen på dylika anstalter. Dock synes skäl icke förefinnas att tillsvidare härutinnan frånga den genom inrättande af Lojo asyl fastslagna typen för dessa anstalter, enär, enligt den erfarenhet Fattigvårdsstyrelsen haft af Lojo asyl, densamma på ett tillfredsställande sätt fullgjort sin uppgift. Omedelbara åtgärder för den i sedligt afseende försummade ungdomens bland arbetarebefolkningen uppfostran torde därför lämpligast böra vidtagas antingen genom utvidgande af Lojo asyl eller genom inrättande annorstädes af en anstalt efter samma mönster; och kunde åt den föreslagna nämnden för arbetareangelägenheter uppdragas att, efter tagen noggrann kännedom om hithörande förhållanden, snarast möjligt till Stadsfullmäktige inkomma med närmare förslag i ämnet. Protokoll öfver den vid ärendets behandling i Fattigvårdsstyrelsen förefallna omröstning bifogas, hvarjemte Fattigvårdsstyrelsen trots sig böra anmäla att Verkställande direktören, kollegiassessorn Ståhlberg och föreståndaren för fattiggården kommunalrådet Degerholm, som tagit del i ärendets beredning, i allo förenat sig om ofvanstående utlåtande.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

T. J. Boisman.

Edvin Willgren.

År 1898 den 16 februari, onsdag, kl. 7 e. m. sammanträdde Fattigvårdsstyrelsen i Helsingfors stad; närvarande dervid ordföranden, assessorn Boisman, ledamöterna bankkamreraren Vestling, fröken Palmén, sekreteraren af Forselles, handlanden Kochtomow, trädgårdsmästaren Sagulin och muraremästaren Ärt afvensom verkställande direktören, kollegii-assessorn Ståhlberg samt föreståndaren för stadens arbets- och fattiggård, kommunalrådet Degerholm.

Protokollet fördes af sekreteraren vid Fattigvårdsstyrelsen, protokollssekreteraren Willgren.

§ 1.

Föredrogs till vidare åtgärd från sammanträdet den 20 sistlidna januari Stadsfullmäktiges i Helsingfors remiss af den 26 oktober förlidit år, hvarigenom Fattigvårdsstyrelsen affordrats utlåtande i anledning af ett komitébetänkande, innefattande yttrande och förslag i särskilda den lägre arbetareklassen rörande frågor.

Beslöts att till Stadsfullmäktige ingå med en sålydande skrifvelse i ämnet:

Från Fattigvårdssyrelsens förestående beslut voro sekreteraren af Forselles och fröken Palmén såtillvida skiljaktiga, som nedanintagna, af dem skriftligen affattade reservation vidhandengifver:

Reservation.

Då vi icke kunnat till alla delar förena oss om Fattigvårdsstyrelsens utlåtande angående det betänkande, som lemnats af komitén för afgifvande af yttrande och förslag i särskilda den lägre arbetareklassen rörande frågor, anhålla vi att såsom reservation få till protokollet anteckna vår afvikande mening samt i sådant afseende anföra:

Fattigvårdsstyrelsen har beslutit afstyrka komiténs förslag om inrättande af ett internat för uppfostran af vanartade barn på den grund att senast församlade ständer hos regeringen anhållit om åtgärder beträffande tvångsuppfostran och styrelsen ansett att denna frågas slutliga lösning borde inväntas förrän staden afgjorde sig för inrättandet af det föreslagna internatet. Frågan härom skulle således blifva skjuten åt sidan för flere år framåt. Jemte det Fattigvårdsstyrelsen emellertid framhållit att åtgärder för beredande af uppfostran för vanartad ungdom från staden omedelbart måste vidtagas, emedan tillfälle att placera sådana ungdomar i de redan fullt upptagna anstalterna i Mörskom och Lojo icke, åtminstone för en tid framåt, kan påräknas, har Fattigvårdsstyrelsen föreslagit att den under styrelsens inseende stående anstalten i Lojo skulle utvidgas eller ock en annan liknande anstalt inrättas, hvilket allt den tillernade arbetarenämnden borde få såsom en första uppgift sig uppdraget att utreda och pröfva.

Som känt består anstalten i Lojo, liksom den i Mörskom, af en skola med en för densamma anstald lärare och skolans elever äro utackorderade hos allmogen i den kringliggande trakten samt stå under lärarens uppsigt. I sjelfva värdet är detta system rätt tilltalande, men vi våga dock betvifla att tvångsuppfostran i större utsträckning skall kunna lyckligt genomföras uteslutande medelst sådana löst organiserade anstalter som den nu omordade, utan att stöda sig på ett för ändamålet inrättadt internat med fast disciplin. Det är väl sannolikt att anstalten i Lojo gifvit goda resultat, men några tillförlitliga uppgifter föreliggande icke tillsvidare och uttalandet härom uti Fattigvårdsstyrelsens betänkande måste följaktligen styrkas genom närmare utredning, förrän något omdöme om anstaltens lämplighet skall kunna grundas derpå.

Vid sådant förhållande och då frågan ju egentligen gäller att välja en lämplig typ för den tvångsuppfostringsanstalt, som Helsingfors stad bör inrätta, men detta åter icke i nämnvärd mån kan beröras af huru tvångsuppfostringsväsendet öfver hufvud kommer att i landet ordnas — så mycket mindre som någon viss typ för alla anstalter af ifrågavarande slag rimligtvis icke kan föreslås — kunna vi icke tillråda att vederbörande, som få frågans närmare beredning om hand, skulle betagas tillfället att jemväl pröfva huruvida icke möjligen ett internat, exempelvis af den enkla och föga kostsamma beskaffenhet, som omnämnes nederst å sidan 33 uti komiténs betänkande, borde komma till utförande.

Med afseende alltså derå att beredandet af lämplig uppfostran för vanartad ungdom från hufvudstaden är af trängande beskaffenhet, att inrättandet af en anstalt för ändamålet icke kan vinna på att uppskjutas tills tvångsuppfostringsfrågan i dess helhet fått sin lösning och att lämpligheten af en sådan anstalt som den i Lojo icke är tillförlitligen utredd, hafva vi äran föreslå:

att en anstalt för uppfostran af vanartad ungdom från Helsingfors stad inrättas, att härvid tages under öfvervägande huruvida ett internat redan nu bör komma till stånd eller om det afsedda ändamålet tillsvidare må kunna vinnas genom utvidgning af uppfostringsanstalten i Lojo eller inrättandet af en annan liknande anstalt samt att, för den händelse en nämnd för arbetareangelägenheter tillsättes, denna nämnd finge sig uppdraget att närmare bereda och afgifva förslag i förevarande ämne.

Fanny Palmén.

Axel af Forselles.

In fidem:

Edvin Willgren.

*Framställning beträffande förändring i distriktsläkare-
nes i Helsingfors ställning och aflöningsförmåner.*

HÄLSOVÅRDSNÄMDEN

i

HELSINGFORS,

den 7 Mars 1898.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 14.

I tvänne under sistlidne år af stadens samtliga distriktsläkare och den kvinliga läkaren till hälsovårdsnämnden inlämnade skrifvelser hafva dessa gjort en framställning om önskligheten af en omorganisering af distriktsläkarnes ställning och löneförmåner, hvilken framställning utmynnar däri, att deras löneförmåner borde i någon mån på ett eller annat sätt ökas. I den i ett antal af 10 punkter sammanfattade motivering, på hvilken distriktsläkarne stöda sin framställning, påpekas bland annat dessa läkares icke ringa arbetsmått, men framhålles dock, att detta icke ännu är så betydligt, att det ej skulle tåla en vidare ökning, förutsatt att aflöningen lämpades därefter. Vidare framhålles äfven, att den korta tid af endast 3 år, för hvilken distriktsläkarne för närvarande tillsättes, icke allenast gör deras ställning osäker, utan äfven lätt kan leda till ett altför tätt och för sjukvården bland stadens fattiga befolkning mindre fördelaktigt ombyte af läkare.

Denna distriktsläkarnes framställning har hälsovårdsnämnden tagit under ompröfning och funnit att deras aflöning, som för Sörnäs- och Bärghälls distrikten utgör 4,000 och för de öfriga samt för den kvinliga läkaren 3,000 mark årligen, per sjukbesök under de senaste fyra åren uppgått till i medeltal

för Bärghälls distriktet	1	mark	82	penni
” Tölö ”	1	”	68	”
” Kvinliga läkaren	1	”	56	”
” Norra distriktet	1	”	46	”
” Sörnäs ”	1	”	01	”
” Södra ”			92	”

Om man undantager Södra och Sörnäs distrikten, inom hvilka ersättningen, i förhållande till de öfriga distrikten, varit jämförelsevis låg, så synes det nämnden, att aflöningens storlek icke står i någon disproportion till arbetet. Hvad

åter de tvänne sistnämnda distrikten beträffar, så uppbär läkaren inom Sörnäs distriktet redan nu en årlig lön af 4,000 mk samt har en icke obetydlig betalande klientel och hvad beträffar läkaren inom södra distriktet, så beror den ofvan beräknade ringa ersättningen per sjukbesök därpå, att den nuvarande innehafvaren af detta distrikt genom sitt mot allmänheten synnerligen tillmötesgående sätt lyckats uppdrifva siffran för de årliga sjukbesökens antal till i medeltal för åren 1896—97 4,372, medan under den förra innehafvarens tid densamma utgjorde i årligt medeltal för åren 1894—95 endast 1,547, då äfven den beräknade ersättningen per sjukbesök uppgick ända till 2 mark 24 penni, och sålunda den ofvan beräknade ringa ersättningen per sjukbesök inom detta distrikt, åtminstone tils vidare, måste anses vara endast tillfällig. Då härtill kommer, att den nuvarande innehafvaren af detta, liksom innehafvaren af Sörnäs distriktet, äger en stor privat praktik, har hälsovårdsnämnden ansett att icke håller för dessa distriktsläkare skäl till en löneförhöjning föreligger.

Ehuruväl, enligt hälsovårdsnämndens förmenande, någon allmän löneförhöjning för distriktsläkarne och den kvinnliga läkaren icke för närvarande bör komma i fråga, har hälsovårdsnämnden dock, i öfverensstämmelse med hvad hon redan tidigare i skrifvelse af den 29 sept. 1897 hos Stadsfullmäktige framhållit, ansett att för distriktsläkaren inom Tölö distrikt, som till omfånget är synnerligen stort, men glest befolkadt, och hvilken läkare såväl vid sina besök i patienternas hem kan hafva en lång och tidsödande väg att tillryggalägga, som ock har mindre tillfälle till privatpraktik inom sitt till största delen af obemedlade personer bebodda distrikt, lönen borde höjas till 3,600 mark årligen.

Med afseende på den tid, för hvilken distriktsläkarne antagas i stadens tjänst, har det synts nämnden önskligt att förr eller senare en sådan omorganisation vidtages att dessa här, liksom annorstädes, t. ex. i Stockholm, tillsättas på lifstid, men håller dock nämnden före, att förnärvarande, sålänge stadens sjukvårdsväsende befinner sig i en snabb utveckling, en sådan anordning icke vore ändamålsenlig. Däremot har nämndens flertal ansett, att för vinnande af en något större stabilitet i distriktsläkareinstitutionen och för att i viss mån förbereda öfvergången till ett antagande på lifstid, distriktsläkarne, i likhet med stadens sjukhusläkare, borde tillsättas på en tid af sex år isänder.

Då icke nekas kan att distriktsläkarne och äfven den kvinnliga läkaren, hvilkas klientel till öfvervägande del utgöres af en fattig och i socialt afseende lågt stående befolkning, hafva sig ombetrodda en mödosam befattning, så har hälsovårdsnämnden icke kunnat annat än sentera den af distriktsläkarne och den kvinnliga läkaren i deras skrifvelse påpekade bristen af semesterledighet och ansett att staden för att bereda dessa sina läkare en välbehöflig rekreation från deras maktpåliggande värksamhet borde bevilja dem 1 månads semesterledighet årligen samt under denna tid aflöna deras vikarier, hvilka af dem själfva böra anskaffas,

och härtill anslå en summa af 1,800 mk i ett för alt att till vikarierna utgå med 300 mark i månaden.

På grund af det ofvan anförda och med biläggande af en afskrift af distriktsläkarnes och den kvinliga läkarens till nämnden ingifna skrivelser får hälsovårdsnämnden föreslå, att Stadsfullmäktige ville:

1:o höja distriktsläkarens i Tölö lön till 3,600 mark årligen;

2:o tillsätta distriktsläkarne för en tid af 6 år isänder; samt

3:o bevilja såväl distriktsläkarene som den kvinliga läkaren årligen en månads semesterledighet och till aflönandet af deras vikarier under denna tid anslå inalles 1,800 mark årligen.

På Hälsovårdsnämndens vägnar:

M. W. af Schultén.

Vilh. Sucksdorff.

Till Hälsovårdsnämnden i Helsingfors.

Enär en ny treårsperiod i distriktsläkarevärksamheten är nära förestående, anse undertecknade, i saken närmast intresserade, tiden vara lämplig att klargöra ej mindre orsakerna till ett viktigt missförhållande på distriktsläkareinstitutionens område, än sättet för dess varaktiga afhjälpande. Vi syfta på de altför täta förändringarna i distriktsläkarepersonalens sammansättning. Ofta återkommande ombyten af funktionärer lända nämligen hvarje inrättning till skada, men distriktsläkareinstitutionen kanske mer än de flesta andra. Såsom enhvar med förhållandena förtrogen vet, erfordras det lång tid, innan en distriktsläkare kommer in i sina mångfaldiga åligganden, innan han behärskar sjukvården bland en på alla ressurser blottad klientel, innan han lär sig komma till rätta med sin svårhandterliga publik, och innan han förvärfvar sig en något så när ingående kannedom om sin klientels kroniska åkommor. Dessa omständigheter af hvilka den sistnämnda utgör en nödvändig förutsättning för ett riktigt bedömande vid afgifvande af de för understöds erhållande erforderliga intygen (som efter de nyligen skedda reformerna på fattigvårdens område ännu oftare än förr torde komma att affordras), betinga det ur institutionens synpunkt mindre önskvärda förhållandet, att en icke ringa del af klientelen — naturligtvis med kännbara uppoffringar för densamma — fortfar att anlita sin vordne distriktsläkare efter hans afgang ur tjänsten. Dessutom måste en i tjänsten äldre distriktsläkare vara i besittning af en bättre inblick i den fattiga klassens yttre förhållanden, än en yngre — en erfarenhet — hvaraf staden vid behof kan draga stor nytta.

Orsakerna till att distriktsläkarena hittills visat en påtaglig obenägenhet att längre tid kvarstå vid sina befattningar — ännu har näml. ingen utom den kvinnliga läkaren hållit ut mera än 9 år — äro mångahanda.

1) En dygnet om fortgående bundenhet och mottagningarnas obligatoriska fördelning på för- och eftermiddag medför en annat arbete störande splittring af tiden.

2) Tendensen hos myndigheter och enskilda att belasta distriktsläkarena med diverse nya åligganden, som instruktionsmässigt icke tillhöra dem. Det färskaste exemplet härpå är fattigvårdsstyrelsens cirkulär af den 16 augusti d. å.

3) Skyldigheten att bo inom ett visst begränsadt område, hvaraf herrar gårdsägare nogsamnt veta att begagna sig vid uthyrandet af sina lokaler åt distriktsläkare.

4) Afsaknaden af semesterledighet och svårigheter vid anskaffande af vikarier, hvilka, oaktadt ett under vikariat vanligen minskadt arbete och åtnjutande full lön, mycket ofta visat sig missnöjda med sin temporära befattning.

5) De klena framtidsutsikterna, ity att distriktsläkarens ålderdom icke är betryggad genom någon pension.

6) De mångahanda kansligöromålen, bland hvilka isynnerhet må framhållas skyldigheten att uppgöra distriktsstatistik.

7) Den anspråksfullhet, med hvilken en del af den mindre bemedlade och medellösa befolkningen uppträder gentemot distriktsläkarena, den svarta otacksamhet, hvarmed densamma så ofta belönar deras arbete.

8) De så ofta som hvar tredje år återkommande omvalen och den häraf betingade, ständiga osäkerheten för den närmaste framtiden. Ett så ofta förnyadt pröfvande af den förre innehafvarens förmåga att handhafva sin befattning eller hans lämplighet därför torde såväl i Helsingfors som i andra kommuner sakna sitt motstycke. Bevis finnas därpå, att distriktsläkare, som annars varit hugade att något längre kvarstå i sin befattning, dragit sig för oberäkneligheten i ett kommunalt val, som kunde kasta en oberättigad skugga öfver den tjänstsökandes anseende.

9) Det af alla distriktsläkare kända och erkända, ovedersägligen hämmande inflytande, som den s. k. fattigpraktiken utöfvar på tilloppet af bättre bemedlad klientel. Den senare vill näml. ogärna kollidera och blifva förblandad med s. k. distriktpatienter, hvilkas åkommor den föreställer sig vara speciellt obehagliga och smittosamma.

10) Men den förnämsta orsaken till de täta distriktsläkareombytena i denna stad är utan tvifvel att söka i missproportionen mellan de till såväl kvalité som kvantité betungande åliggandena och den efter Helsingfors förhållanden knappa aflöningen. Tid efter annan har man sökt afhjälpa detta missförhållande genom inrättande af nya distrikt, såsom åren 1882, 1888 och 1892. Och erkännas måste att förhållandena efter hvarje sådan reform blifvit något bättre men naturligtvis

endast för en tid. Arbetets naturenliga tillväxt låter aflöningsknapphet efter några år ånyo framstå i tydlig dager. Såsom bekräftelse härpå kunna de i Hälsovårdsnämndens årsberättelse ingående uppgifterna rörande distriktsläkareverksamheten tjäna. Dessa uppgifter, som visserligen icke äga fullt vitsord vid bedömandet af arbetets fördelning på de skilda distrikten, emedan olika principer gjort och göra sig gällande vid inregistreringen af patienter i distriktsjournalen, gifva dock en trogen bild af det totala distriktsarbetets tillväxt under de senaste 19 åren.

Årtal.	Antal sjukdomsfall.	Antal sjukbesök.	
1878	1,026	} Uppgifterna saknas	
1879	2,254		
1880	2,309		
1881	2,756		4,480
1882	3,348		5,384
1883	3,887	6,244	
1884	4,149	6,502	
1885	4,235	6,768	
1886	4,559	7,929	
1887	4,276	7,465	
1888	4,910	7,860	
1889	6,270	9,904	
1890	6,627	10,253	
1891	7,281	11,642	
1892	6,976	11,243	
1893	7,742	12,666	
1894	7,547	12,095	
1895	7,561	13,147	
1896	10,624	17,853	

På grund af dessa uppgifter hafva vi sökt beräkna huru stor den godtgörelse under olika tider varit, som distriktsläkarna haft af staden för hvarje af dem behandladt sjukdomsfall och för hvarje sjukbesök.

Vi hafva kommit till följande något afrundade tal:

Årtal.	Ersättning för hvarje sjukdomsfall.	Ersättning för hvarje sjukbesök incl. besöken i patienternas hem såväl om dagen som nattetid.
1878	<i>Tmf</i> 5: 85	
1879	” 2: 65	
1880	” 2: 60	
1881	” 2: 25	<i>Tmf</i> 1: 35
1882	” 1: 80	” 1: 10

Anm. Den 7 Juni beslöts inrättandet af en kvinlig distriktsläkaretjänst, som skulle tillträdas den 1 Juni 1883.

1883	<i>Frkf.</i>	1: 85	<i>Frkf.</i>	1: 15
1884	"	1: 90	"	1: 25
1885	"	1: 90	"	1: 20
1886	"	1: 75	"	1: —
1887	"	1: 90	"	1: 05
1888	"	1: 60	"	1: —

Anm. Den 1 Juli 1889 ökades distriktsläkarens antal med två

1889	<i>Frkf.</i>	1: 90	<i>Frkf.</i>	1: 20
1890	"	2: 30	"	1: 50
1891	"	2: 30	"	1: 45

Anm. Den 1 Juni 92 tillkom ytterligare ett distrikt.

1892	<i>Frkf.</i>	2: 70	<i>Frkf.</i>	1: 70
1893	"	2: 65	"	1: 65
1894	"	2: 75	"	1: 70
1895	"	2: 70*)	"	1: 50*)
1896	"	1: 90*)	"	1: 15*)
Medeltal för			Medeltal för	
1878—1896	<i>Frkf.</i>	2: 40	1881—1896 <i>Frkf.</i>	1: 30

För innevarande år, som dock hittills varit ovanligt gynnsamt i sanitärt afseende, torde de resp. talen ställa sig något så när lika med dem för sistlidet år. Vid bedömandet af dessa tal bör man väl observera att distriktsläkarens löner oafkortade lagts till grund för beräkningen, ehuru ett icke ringa afdrag borde göras för öfriga tidigare framhållna onera.

Såsom synes, hafva vi redan nu kommit till en tidpunkt, då missproportionen mellan distriktsläkarens arbete och arvode är bland de största den någonsin varit. Ett honorar af 1 m. 15 p. som måhända kunde anses skäligt för ett besök i läkarens bostad under hans mottagningstid, måste kallas minimalt, då man betänker att här är fråga om ett medeltal, gällande äfven för besöken i patienternas hem, för alla nattbesök, alla förlossningsfall, smärre operationer m. m., samt att vid kalkylen någon afkortning icke blifvit gjord för vissa direkta utgifter från läkarens sida, exempelvis hyrkusklega. Ihågkommas bör äfven, att en publik, som observerar sig illa, är klen i förmågan att redogöra och fullkomligt okunnig i hygienens enklaste läror, tager läkarens tid och tålmod vida mera i anspråk, än en bättre lottad klientel.

*) Dessa tal hade blifvit mindre, därest en ej ny princip för distriktsjournalföringen under de senaste åren gjort sig gällande i vissa distrikt.

Lyckas vi icke få den nämnda missproportionen hälst delvis korrigerad för nästa treårsperiod, så kan man på grund af sannolikhetskalkyl med ganska stor säkerhet påstå, att ersättningen för sjukdomsfall och sjukbesök vid ingången af det 20:de seklet skall nedgå i medeltal till högst 1:60 p. resp. 95 p. — de växande kansligörömlen häri alldeles icke inberäknade.

Men befaras kan, att de kalkylerade talen på grund af tvänne nyligen tillkomna omständigheter i själfva värdet skola ställa sig ännu lägre. Vi mena Helsingfors Allmänna polikliniks indragning och sjuksköterskeinstitutionens allmänna införande. Hvad den förra omständigheten beträffar är sambandet mellan orsak och värkan utan vidare klart. Vidkommande sjuksköterskeinstitutionen, denna för de sjuke bland den fattigare befolkningen utan tvifvel nyttiga inrättning, visar den hittills vunna erfarenheten, att vården af det enskilda sjukdomsfallet visserligen i väsentlig grad underlättas, men att antalet af de i hemmen vårdade ökas. Då denna institution i framtiden blir mera känd, är det antagligt att distriktsläkarens arbete genom förökadt antal hembesök kommer att tillväxa.

Till förekommande af den af oss på goda grunder befarade prisnedsättningen för vårt arbete och i sammanhang därmed af förnyade distriktsläkareombyten i den närmaste framtiden finnas, enligt vår tanke, endast två hufvudutvägar. Den ena är den förutnämnda att öka distriktens antal, den andra att höja arvodet åt distriktsläkarna. Mot den förra utvägen tala förnärvarande följande omständigheter: 1) erfarenheten har visat, att en dylik åtgärd föga befordrar stabiliteten i institutionen; 2) en ökning af funktionärernas antal ökar naturligtvis ombytenas täthet; 3) de fattigas ständiga flyttande skulle oftare än hittills för dem medföra ombyte af distriktsläkare; 4) arbetet är ännu på ingens hand så stort, att det ej skulle tåla en vidare ökning, förutsatt att arvodet lämpas därefter. På dessa grunder samt i betraktande af alla lefnadskostnaders speciellt hyrornas starka stegring i denna stad våga vi en för alla och alla för en anhålla, att åtminstone för denna gång den andra hufvudutvägen — arvodenas höjande — måtte vinna Hälsovårdsnämndens benägna förord.

Äfven från den skattedragande befolkningens synpunkt sedd borde en ökning af utgifterna för distriktsläkareinstitutionen icke synas obillig. År 1892, då en sådan ökning senast kom till stånd, utgjorde stadens medelbefolkning — 65,103; år 1898 då den nya treårsperioden inträder, kan man uppskatta denna befolknings numerär till minst 80,000 — således en tillväxt af minst 15,000 personer, motsvarande omkr. 23 % af medelfolkmängden år 1892. Emellertid har distriktsläkarens samfälda aflöning under ifrågavarande intervall icke blott ökats, utan tvärtom minskats med 600 Fmk medan staden å andra sidan genom Allmänna poliklinikens indragning vunnit en besparing af några tusen mark.

I sammanhang härmed kunna vi icke underlåta att värdsamt framhålla, huruledes i och med sjuksköterskeinstitutionens införande en omständighet till-

kommit, som synes oss möjliggöra distriktsläkaretjänsternas omorganisation och ställande på sådan fot, att kostsamma utvidgningar af gamla och inrättandet af nya kommunala sjukhus i framtiden icke så ofta behöfde ifrågakomma. En i förhållande till det ökade arbetet väl afmätt lön jämte förbättrade framtidsutsikter för tjänsternas innehafvare skulle utan tvifvel sporra dessa till ytterligare ansträngningar i och för beredandet af sjukvård åt medellösa personer i deras egna hem, så att ett vida mindre antal fall — kanske endast smittosamma och svårare operativa — behöfde till sjukhusen ovilkorligen hänvisas. Den ekonomiska lättningen för de skattdragande, som härigenom kunde vinnas, skulle säkerligen öfverträffa de ökade utgifterna.

Helsingfors den 28 Sept. 1897.

V. Leontjeff.
Albert Sundholm.
Elis Kuhlefeldt.

O. F. Hästesko.
R. Heikel.
Harald Råbergh.

Till Hälsovårdsnämnden i Helsingfors.

Såsom tillägg till en af undertecknade till Hälsovårdsnämnden nyligen inlemnad skrifvelse innehållande vördsam anhållan om förord för en förbättring af våra löneförmåner, hafva vi äran anföra följande:

Anseende saken vara brådskande, enär tidpunkten för inlemnande af Hälsovårdsnämndens budgetförslag var omedelbart förestående, hunno vi icke, såsom vi önskade, införskaffa och bifoga några jämförande uppgifter från Stockholm, hvars institutioner ju ofta och med rätta tjenat Helsingfors som förebild. Då emellertid den af oss väckta frågan ännu ej blifvit till Stadsfullmäktiges afgörande öfverlemnad, hafva vi ansett det vara skäligt att ytterligare stärka vår motivering med åberopande af de analoga förhållandena i Sveriges hufvudstad, så mycket mer som en ny stat för Stockholms tjänsteläkare af Stadsfullmäktige derstädes helt nyligen blifvit antagen. Enligt denna hafva af stadens 14 distriktsläkare endast tvänne en aflöning af 2,000 kr.; 6 d:o hvar och en 2,800 kr. samt 3 d:o hvar och en 3,200 kr. Dessutom hafva samtliga dessa läkare två ålders-tillägg, hvilket ju bevisar, att stadsmyndigheterna i Stockholm hysa den äfven i vår skrifvelse inledningsvis uttalade åsikten, att en större stabilitet bland distriktsläkarepersonalen ovilkorligen lärer dess medellösa klientel till fromma.

Vill man beräkna medelaflöningen för hvarje distriktsläkare i Stockholm resp. Helsingfors så får man för den förra orten ett belopp af 2,686 kr., motsvarande 3,760 finska mark, samt för den senare 3,433 Fmk, förutsatt att den af näm-

den för distriktsläkaren i Tölö förordade 600 Fmks förhöjningen blir beviljad. Härtill kommer ännu att Stockholms stad aflönar två söndagsdejourer om somrarna samt betalar för nattbesök hos medellösa åt hugade läkare 10 kr. per besök under tiden mellan kl. 10 e. m. och 7 f. m.

Hvad beträffar distriktsläkarens arbete i de jämförda städerna, så tyckes att döma af uppgifterna i resp. Hälsovårdsnämnders årsberättelser antalet af vårdade sjuka, som i medeltal årligen belöper sig på hvarje distriktsläkare, vara ungefär lika (år 1896 i Stockholm 1,530 i Helsingfors 1,770) likvisst med den skillnaden, att detta antal i Stockholm på senare tider varit i nedåtgående (år 1893 — 26,407 fall, år 1894 — 23,526, år 1895 — 21,504 samt år 1896 — 21,543,) medan vi hos oss tvärtom hafva att anteckna en betydlig och af allt att döma icke tillfällig stegring för fjolåret. Angående antalet af sjukbesök sakna vi uppgifter från Stockholm, hvadan en jämförelse i detta afseende icke är möjlig. Men befrielsen från skyldigheten att göra nattbesök utan skild ersättning måste anses såsom en väsendtlig lättnad på våra Stockholms kollegers sida.

På grund af det anförda och alla tidigare framhållna skäl våga vi framhärda i den förhoppningen, att Hälsovårdsnämnden skall skänka sitt benägna förord åt vår anhållan om förbättrad aflöning. Skulle denna vår förhoppning mot förmodan blifva sviken, vore det likväl vårt lifliga önskningsmål, att vår motivering för en förbättring af distriktsläkarens ställning i denna stad blefve i hela dess vidd hänskjuten till stadsfullmäktiges pröfning.

Helsingfors den 24 nov. 1897.

Elis Kuhlefeldt.
Albert Sundholm.
O. F. Hästesko.

Harald Råbergh.
V. Leontjeff.

Handlingar angående Helsingfors Spårvägs- och Omnibusaktiebolags ansökan beträffande utvidgning af spårvägsnätet och införande derå af elektrisk drifkraft.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 7 April 1898.

N:o 82.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Såsom Drätselkammaren redan tidigare meddelat, hade Kammaren till förberedande behandling åt den kommission, som hade att till Kammaren inkomma med yttrande och förslag rörande gatubelysningens i staden ordnande efter den 1 Oktober 1900, öfverlemnadt äfven Helsingfors Spårvägs- och Omnibusaktiebolags till Fullmäktige inlemnade och till Drätselkammarens utlåtande remitterade ansökan om utvidgning af bolagets spårvägsnät och införande derå af elektrisk drifkraft enligt systemet för luftledningar. Och som Drätselkammaren numera fått af bemälda kommission emottaga en längre motivering med fullständigt förslag i ärendet samt Kammaren ej funnit något att anmärka emot det slutresultat, hvartill kommissionen kommit, får Kammaren härmed jemte öfriga hithörande handlingar till Stadsfullmäktige öfversända kommissionens förberörda, uti dess skrifvelse till Kammaren för den 4 i denna månad ingående förslag samt till Fullmäktiges godkännande vördsamt förorda detsamma.

Härvid ville Kammaren likväl framhålla, att Kammaren såsom allmängiltig ej kunnat omfatta den af kommissionen uti ifrågavarande fall uttalade principen, att alla en kommuns intressen vid koncessionerade anläggningar kunde genom kontrakt i saken till fullo beaktas, samt att från denna synpunkt betraktadt dock skäl för en kommun att såsom större aktionär deltaga uti ett dylikt företag måhända kunde i vissa fall föreligga.

På Drätselkammarens vägnar:

G. von Christierson.

Th. Tallqvist.

Till Helsingfors Drätselkammare.

Jemte skrifvelse för den 12 Oktober sistlidet år hade Stadsfullmäktige till Drätselkammaren i afseende å förberedande granskning öfversänt en af Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget härstädes till Fullmäktige inlemnad ansökan beträffande utvidgning af bolagets spårvägsnät och införande derå af elektrisk drifkraft enligt systemet för luftledningar. Tillika anmodade Fullmäktige Drätselkammaren att vid denna granskning taga i öfvervägande, huruvida icke ackumulatorsystemet borde vid de elektriska spårvägarna komma till användning, samt om ej skäl vore för handen, att Helsingfors stad antingen öfvertog spårvägstrafiken i dess helhet eller åtminstone inginge såsom delegare i bolaget. Med hänsyn till ärendets sammanhang i visst afseende med frågan om sättet för stadens belysning efter år 1900, i det en öfvergång härvid från gas till elektricitet måste tagas i öfvervägande, och en gemensamhet såväl beträffande kraftkällan som ock rörande nödiga stolpar för belysnings- och spårvägsledningarna kunde åtminstone ifrågasättas, uppdrog Drätselkammaren vid sammanträde den 24 i nämnda månad åt undertecknade medlemmar i den af Drätselkammaren förut tillsatta kommissionen för gatubelysningsfrågan, att till Kam-maren inkomma med yttrande och förslag angående Spårvägs- och Omnibusaktiebolagets ofvan anförda ansökan. Till fullgörande häraf få vi derföre vördsamt anföra nedanstående.

Vid ärendets behandling inom kommissionen hafva till först kommit under öfverläggning åtskilliga detsamma så att säga principiellt berörande frågor: såsom nödvändigheten eller önskvärdheten af spårvägstrafikens bedrivande annorlunda än med hästar; hvilken elementarkraft: ånga, komprimerad luft, gas, petroleum m. m. eller elektricitet, för händelse af öfvergång från hästar, vore lämpligast att införa, samt hvilket system: ledning i jorden, luftledning eller ackumulatorer, borde väljas, ifall elektrisk drifkraft skulle komma att tillämpas; huruvida spårvägsrörelsen i staden framgent såsom härtills borde drivas af privatbolag, eller om ej skäl förefunnes att staden redan nu genom inköp af det bestående bolagets egendom skulle öfvertaga spårvägsdriften härstädes; samt slutligen hvilka skäl möjligen kunde betinga, att staden, då det nu gäller det förefintliga spårvägsbolagets utvidgning, skulle deri såsom delegare ingå. Vi utbedja oss derföre ock att i ofvan angifven ordningsföljd främst få närmare utläggna vår åsigt i dessa frågor.

Såsom motiv för sin ansökan till rätt att öfvergå från användande af hästar vid spårvägsdriften till elektrisk kraft anför Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget, att den animala kraften ställer sig icke allenast så dyr utan ock till följd af vexlande foderpris så oberäknelig, att bolaget under sådana förhållanden icke kan riskera att i företaget nedlägga det stora kapitaltillskott, som dels för spårvägsnätets vidare

utsträckning dels för införande af tätare vagnsturer derå, enligt bolagets mening, vore i den resande allmänhetens intresse högst önskligt. Och i detta afseende kan kommissionen ej annat än i allo omfatta sökandenes åsigt. Ifrån teknisk synpunkt betraktadt föreligger nämligen icke någon omöjlighet att med hästar fullt beherska en vida större och tätare spårvägstrafik än den härstädes förekommande. Ty det är ingalunda ovanligt att i Europas större städer vid en dylik med hästar bedrifven trafik förekomma vagnsturer med fem minuters och t. o. m. mindre mellanrum, men måste dock medgifvas, att ett sådant förhållande i samma mån aftagit, som tillämpningen af särskilda elementarkrafter, specielt den elektriska i och för traktion af spårvägsagnar vunnit fulländning, äfven såvidt det rör nödig säkerhet mot störingar i driften och olycksfall af särskilda slag. Ehuru det öfverallt i främsta rummet varit den stora ekonomiska fördel, som därmed varit förknippad, hvilken föranledt öfvergång från animalisk kraft till elementar, hafva dock äfven andra omständigheter härtill bidragit, såsom affärens lättare skötsel, det mindre utrymme å en gata en spårvagn utan hästar intar än en sådan med förspända dragare, mindre förstöring af gatubeläggningen och mindre förorenande af gatan, lättare och beqvämare manipulation af vagnarna, större möjlighet att efter omständigheterna afpassa vagnhastigheten m. m. för att icke alls tala om den störande känsla, hvaraf såväl de resande som öfrig publik betages vid åsynen af den spårvagnshästarnas öfveransträngning, hvilken äfven med bästa vilja icke alltid kan undvikas. Införande af en annan dragkraft vid spårvägarne i staden än hästar måste derföre af kommissionen hälsas såsom en fullt tidsenlig och väsentlig förbättring vid desamma.

I sjelfva verket torde knappast något afslag på sökandenes anhållan uti ifrågavarande afseende kunna förutsättas, emedan i kontraktet af den 10 Juni 1890 emellan Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget å ena samt staden å den andra sidan under litt. b mom. 4 af § 3 ingår den bestämning: „att till drifkraft för vagnarna användas hästar eller mekanisk kraft, i hvilken sistnämnda händelse Stadsfullmäktige förbehålla sig att fastställa de närmare bestämningar, som kunna finnas vara af behofvet påkallade“; samt Stadsfullmäktige vid sammanträde den 10 Juni 1890 på derom af bolaget gjord framställning medgifvit (se kom. berättelsen för år 1890 pg. 15 et 16) bemälda bolag rätt att för öfverförande af elektricitet såsom drifkraft i staden anlägga ledningar, på vilkor likväl att bolaget i afseende å ledningarnas anläggande underkastade sig de bestämningar, vederbörande myndighet kunde komma att föreskrifva. Vid föreliggande ärendes detaljbehandling har kommissionen för den skull ock trott sig kunna taga under öfvervägande endast de ofvan förutsatta närmare bestämningar, hvilka borde bolaget till efterrättelse vid användning af elektrisk drifkraft vid spårvägarne föreskrifvas och hvilka enligt kommissionens förmenande lämpligast skulle ingå uti ett tillägg till kontraktet af år 1890; och skola förslag i sådant syfte här lägre nedan framställas.

På grund af det nyss anförda beträffande Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget redan beviljade rättigheter kan en diskussion af den elementarkraft, som för spår-

vagnars framdragande kunde befinnas lämpligast, för tillfället blifva af intresse endast under den förutsättning, att valet af denna kraft gjordes till ett vilkor för bifall till den af bolaget begärda koncessionsförlängningen på tio år, eller det kunde pröfvas lända staden till fördel att nu söka tillösa sig de förefintliga spårvägarne, för att sjelf öfvertaga driften å desamma. Och nödgas kommissionen af denna orsak, ehuru den för sin del kommer att förorda hvarken den ena eller andra af de antydda förutsättningarna, i korthet framhålla sin uppfattning uti hithörande afseende. Den naturkraft, som obestriddigen under senaste år vunnit största användning, är elektricitet. Att tidigare någon annan elementarkraft än ånga, såsom komprimerad luftgas, benzin, petroleum m. m. skulle för ändamålet knappast vidare än försöksvis hafva blifvit använd, är oss icke bekant, men väl att äfven ångmaskinen, likasom den animala kraften, allt mer och mer fått vika för elektriciteten. Alla hithörande kraftmaskiner, icke heller ångmaskinen undantagen, hafva bland annat besvärats af den olägenhet, att de erfordrat sin särskilda motorvagn eller åtminstone en särskild förlängning af personvagnen för beredande af plats för motorn; och äfven mot det mest praktiska spårvägslokomotiv måste anmärkas, att det i större eller mindre grad medför rök, sot och buller. Dylika motorvagnar hafva också derföre funnit användning mera å spårvägslinjer i städernas omedelbara närhet än uti centralare stadsdelar. Att man emellertid för spårvägarne i Köpenhamn alldeles nyligen infört vagnar, hvilka drifvas af komprimerad luft utan särskilda motorvagnar, i det alla för en sådan erforderliga maskinella delar placerats under sjelfva personvagnen, är oss icke obekant. Men synes det nya systemet ännu befinna sig uti ett sådant försöksstadium, att derom öfverhufvudtaget och aldra minst af oss kunde framhållas systemets fördelar — och olägenheter. Ännu mindre kunna vi uppgifva huruvida spårvagnsdrift med komprimerad luft efter det Köpenhamnska systemet kunde å Helsingfors kuperade terräng med fördel bedrifvas. Hvilket synnerligen stora förtroende elektriciteten såsom drifkraft för spårvagnar tillvunnit sig torde bland annat framgå deraf, att af de 22,432 km spårvägar, som uppgifvas hafva varit utförda i Amerika till Juli 1895, icke mindre än 17,203 km eller 77 % bedrefvos med elektricitet och nästan uteslutande enligt systemet med luftledningar. För närvarande torde förhållandet i Tyskland närma sig det för Amerika anförda. En ovedersäglig förmån har vid spårvägsdrift elektricitet framför hvarje annan naturkraft äfven deri, att den tillåter användande af adhesionsbanor med största stigningsförhållanden.

Af de tre skilda systemen för spårvägsdrift med elektricitet, nämligen ledning i jorden eller vid jordytan, luftledning och ackumulatorer, måste det förstnämnda med hänsyn tagen till våra vintrar med snö och is, hvilka skulle under månader i hög grad försvåra driften, helt och hållet elimineras. Och äfven valet emellan luftlednings- och ackumulatorsystemet torde ej erbjuda större tvekan till förmån för det förre. Ackumulatorsystemet har knappt någonstädes kommit till fullständig tillämpning, i det härför två omständigheter stå hindrande i vägen. Den ena är batteriernas i ackumulatorerna härtills för spårvagnsdrift olämpliga form,

hvarföre de äro utsatta för en mycket hastig förstöring; den andra är deras alltför stora vikt i förhållande till deras kapacitet. Den förra olägenheten gör driftkostnaderna för höga, den senare ger vagnen en oförlig tyngd och inskränker väsentligt de stigningar å spårvägarne, som ännu kunna öfvervinnas. Att ackumulatorvagnar för härstädes redan utförda spårvägslinier och i all synnerhet för den af bolaget tillernade nya linien skulle utfalla så tunga, att en gröfre rälstyp, än den nu af bolaget använda, blefve erforderlig ligger nära till hands. Det har inom kommissionen uppgifvits, att alla med elektriska spårvägsanläggningar sysslande affärsfirmor, hos hvilka anhållan gjorts om kostnadsförslag till spårvägar härstädes efter ackumulatorsystemet, med hänsyn till här förefintliga gatustigningar och här använd rälstyp, bestämt vägrat lemna några sådana, anseende dylika spårvägar här alldeles olämpliga. Härtill kommer att anförda olägenheter betydligt ökas vid de hos oss rådande klimatologiska förhållandena. Också det stundom till användning komma s. k. blandade systemet, d. v. s. ledning under en del spårvägssträckor och ackumulatordrift under andra, hvarvid ackumulatorerna under vagnarnes passerande längs de förra sträckorna matas och kunna hållas relativt lätta, har icke heller visat sig praktiskt. Det lider af samma hufvudsakliga fel som andra ackumulatorsystem, stor vikt i och snar förstöring af batteriplattorna, hvar till komma de den resande publiken besvärande syreångor, hvilka vid batteriernas laddning under farten utvecklas. För vår del kunna vi derföre ej annat förstå, än att vid det utvecklingsstadium, hvar på elektrotekniken för närvarande befinner sig, systemet med luftledning för elektriskt vagnstraktion vid spårvägsdrift härstädes är det enda som står att välja. Sedan man genom lämpliga skyddsåtgärder lärt sig förebygga faran af dessa luftledningar, har såsom förnämsta gravamen emot dem anförts det osköna utseende de jemte de för dem oundvikliga bärstolparna gifva gator och vägar. Och medgifvas måste äfven, att någon prydnad för en gata blifva de icke; dock har man på senaste tid äfven i estetiskt hänseende gjort väsentliga framsteg vid anordnande af spårvägsledningar, och detta såväl hvad sjelfva stolparnas utseende och placering vidkommer, som ledningsträdens upphängning och förgreningar. Att de stolpar, som skola komma till användning, åtminstone inne i sjelfva staden, ovilkorligen böra blifva af jern förutsätter kommissionen såsom ett oeftergifligt vilkor, och bör äfven deras form och utseende vara underkastadt stadsmyndigheternas pröfning och godkännande. Som på en och samma gata i vissa fall stolpar för olika ledningar — spårvägsledningar och belysningsledningar m. m. — kunna komma i fråga, borde enligt kommissionens mening på hvarje skild gata ledningsstolpar af endast en och samma typ få uppställas, helst, då sådant blott låter sig göra, gemensamma stolpar för olika ledningar. Och borde staden för möjliggörande här af t. o. m. förbehålla sig rätt, att sjelf, när den finner sådant nödigt, uppställa stolparna och mot afgift för de olika behofven upplåta dem.

Ehuru mångenstädes på senaste tid en tendens i den riktning gjort sig gällande, att kommunerna sjelfva böra anlägga och bedrifva alla sådana inrättningar, som för dem äro af allmännyttig betydelse, i det fall att dylika inrättningar från

såväl teknisk som ekonomisk synpunkt hunnit blifva tillräckligt bepröfvade, anser kommissionen att ett vidlyftigare ingående på denna principiella sida af saken i detta sammanhang dock knappast torde påkallas. Såsom här redan tidigare framhållits, föreligger nu icke fråga om beviljande af en ny koncession åt något nytt affärsbolag, eller, om man undantager den mindre betydande koncessionsförlängning, hvarom det bestående Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget ansökt, icke ens anhållan om något, som ej skulle uti det tidigare koncessionskontraktet hafva förutsatts. Ett inköp från stadens sida redan nu af nämnda bolags egendom och stadens i följd deraf direkta öfvertagande af spårvägsdriften kan enligt kommissionens förmenande så mycket mindre komma i fråga, som i det återopade kontraktet icke ingår någon dylik förutsättning, hvarföre ock hvarje bestämning i hithörande syfte deri saknas, och anläggningen såväl derföre som, då känt är att aktionärerne endast för de tvenne senaste åren erhållit någon vinstutdelning å sina i företaget nedlagda medel, antagligen betingade sig ett alltför oförmånligt pris. Af aldra största vikt anser kommissionen det deremot vara, att i det tillägg till det emellan Helsingfors stad samt Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget härstädes den 10 Juni 1890 afslutade kontrakt, hvilket tillägg med afseende å bolagets hos Stadsfullmäktige gjorda hemställan blir nödvändigt, intages en bestämning, hvarigenom staden förbehåller sig rätt att vid den nu gällande kontrakttidens utgång den 1 Januari 1920 tillösa sig spårvägsanläggningen. Det torde vara sällsynt att finna ens äldre koncessionsurkunder, der icke sådan rätt förbehållits koncessionsgifvaren; och säkert skall i de flesta fall, åtminstone i länder med mera utvecklade ekonomiska förhållanden än hos oss, förbehållet vara sådant, att den koncessionerade anläggningen efter ett visst antal år — 30 till 60 — under hvilken tid det i anläggningen nedlagda kapitalet kunnat med den räntesats, affären i sådant afseende pröfvats bära, amorteras, skall utan vidare ersättning tillfalla koncessionsgifvaren. Det kan derföre ingalunda vara obilligt, om staden nu förbehölle sig rätt att vid koncessionstidens utgång 1920 tillösa sig spårvägarne med allt hvad dertill hörer enligt det värde, som af godemän då åsättas desamma. Och som spårvägsanläggningar här i Helsingfors, åtminstone efter nämnda tid, böra vara så pass vinstgifvande affärer, att deri nedlagda medel må kunna inom 50 år amorteras, anser kommissionen att vid en eventuel förlängning af koncessionen på tio år, staden för inlösen af ifrågasvarande spårvägsanläggning 1930 ej borde erlägga mera än 80 % af det utaf godemän vid tiden beräknade värdet derför.

Af sökandene har icke ens ifrågasatts, att staden nu, då det gäller en utvidgning af spårvägsaffären, skulle deri såsom en större aktionär deltaga, hvilket förutsätter att utvidgningen anses kunna komma till stånd äfven härförutan. Och då kommissionen för sin del icke finner någon annan anledning för stadens deltagande i affären, än möjligen behovet af en dylik subvention i och för företaget möjliggörande, i det den synpunkt, att staden såsom en större aktionär i företaget kunde derå utöfva ett öfvervägande inflytande, så mycket mindre kan af kommissionen omfattas, som stadens intresse i anläggningen väl måste genom koncessionskontraktet

anses vara till fullo beaktadt, kan kommissionen ej heller förorda att staden förbehölle sig att ingå uti Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget med något visst aktiebelopp.

Då härmed enligt kommissionens förmenande ärendets principiella sida blifvit behandlad, återstår för kommissionen blott att i korthet motivera några af de förslag kommissionen här nedan skall göra. Och får kommissionen i sådant afseende då till först anföra, att bolagets anhållan om tillstånd att å dess egande tomt N:o 28 vid Fabrikgatan få uppföra de för bedrivande af bolagets elektriska affär nödiga byggnader måtte af det skäl afböjas, att efter de nya förslag till stadsplan för 7:de stadsdelen, hvilka som bäst ligga under Stadsfullmäktiges behandling, nämnda tomt alls icke skulle blifva någon fabriksomt, utan marken därför, om hvars återförvärfvande till staden underhandlingar t. o. m. bedrivits, jemte en mängd andra, förut såsom fabriksomter i stadsplanen ingående tomter, efter en helt annan indelning än den nu gällande förvandlas till mindre, delvis med planteringar försedda bostadstomter. Förlägges icke bolagets elektriska central till tomten N:o 28 vid Fabrikgatan, blefve det också onödigt att precis till denna tomt framdraga och der avsluta den af bolaget till utförande utlofvade femte spårvägslinien. Denna linie borde tvärtom dragas så, som af mom. e i § 1 af gällande koncessionskontrakt framgår, dock med den ändring att den nya linien skulle beröra Sandvikshamnen, för den händelse ej inom en tid af två år kommit till stånd en stadens särskilda delar förbindande, ifrågasatt ringlinie. Bosättningen i 6:te och 7:de stadsdelarne har nämligen redan erhållit den omfattning, att en spårvägslinie genom desamma ej borde saknas; och är äfven en förbindelse af Sandvikshamnen med stadens öfriga hamnar och centralare delar medels spårväg enligt kommissionens åsigt af icke ringa betydelse.

Till följd af tätare vagnsturer å spårvägarna, blifva naturligtvis flere omfartsspår oundgängliga och bör utförandet af dem därför icke vägras. Något skäl till vägran af de smärre eventuella ändringar uti redan utförda spårvägslinier, hvarom bolaget anhållit, förefinnes ej heller. Åtminstone Sörnäsliniens afvikning in på Elisabetsgatan måste betraktas såsom en icke oväsentlig förbättring.

Med hänsyn dertill att gatorna i staden öfverhufvudtaget icke äro synnerligen breda, och verkliga svårigheter på någon gatudel möjligen kunde uppstå, om derå ovilkorligen i en bekväm samfärdsels intresse skulle måsta framdragas tvenne skilda egare tillhöriga spårvägar, ville kommissionen föreslå bland andra tilläggsbestämningar en föreskrift för bolaget i det syfte, att bolaget mot skälig ersättning på kortare sträckor vore förpliktadt att upplåta de af bolaget anlagda spåren till begagnande äfven af annat spårvägsföretag. Att en senare tillkommande spårvägsanläggning i sådant fall blefve tvunget att härefter rätta sin spårvidd, vagnspark m. m. är sjelfallet.

Såsom synnerligen vigtig har kommissionen ansett vara en bestämning derhän, att billig korrespondens emellan färder på olika egare tillhöriga spårvägar må komma att ega rum, och ville därför hafva det nu existerande bolaget ålagdt, att

underkasta sig en sådan anordning, att spårvägspassagerare kunna från den ena anläggningens linier öfvergå till den andras, utan att dervid vara skyldige att erlægga högre totalafgift, än maximiafgiften af 20 penni per person och resa, hvartill bolaget nu är berättigadt.

Slutligen har kommissionen trott det icke vara obilligt att för i tjänst stående polisman betinga afgiftsfri plats å bolagets spårvagnar äfvensom förbehålla staden rätt till tio fribiljetter för i stadens tjänst anstälde, förnämligast till byggnadskontoret hörande personer.

På grund af det anförda får kommissionen derföre föreslå:

att bolagets anhållan om tillstånd, att å tomten N:o 28 vid Fabriksgatan få uppföra de för bedrivande af bolagets elektriska affär nödiga byggnader, måtte af stadsmyndigheterna afböjas, och att bolagets anhållan om tillstånd till anläggande af en ny spårvägslinie till nyssnämnda tomt i sammanhang dermed måtte få förfalla; men

att bolaget måtte medgifvas rätt ej mindre till anläggande af ett antal nya omfartsspår å de gamla linierna, än ock till eventuel flyttning såväl af det å Boulevardsgatan nedlagda spåret till Andrégatan, så att detsamma vid hörnet af sistsagda gata och Albertsgatan förenar sig med den gamla till Lappviksgatan gående linien, som ock af spåret å Sörnäslinien sålunda, att detsamma från Unionsgatan drages in på Elisabetsgatan och längs denna till Nikolaigatan, för att längs sistnämnda gata fortsätta till Senatstorget; äfvensom

att bolagets anhållan om tillstånd att få uppställa och begagna stolpar och ledningar för drifvande af dess spårvagnar med elektrisk kraft samt bolagets i sammanhang dermed gjorda ansökan om förlängning till den 1 Januari 1930 af det mellan staden och Spårvägsbolaget afslutade kontrakt måtte bifallas med de vilkor och förbehåll, som ingå i nedanstående

Tillägg

till det emellan Helsingfors stad samt Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget i Helsingfors den 10 juni 1890 afslutade kontrakt:

Emellan Helsingfors stads Drätselkammare, å stadens vägnar, samt Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget i Helsingfors är, beträffande den bolaget genom kontrakt af den 10 juni 1890 beviljade rätt att anlägga och trafikera spårvägar i Helsingfors stad och å dess afhysta område, under denna dag följande öfverenskommelse träffad:

§ 1.

Bolaget berättigas att för drifvande af dess spårvagnar med elektrisk kraft uppställa och begagna stolpar och elektriska ledningar ofvan jord, dock med iakttagande af:

1) att plats för uppställande af stolpar och ledningar å stadens mark upplåtes utan ersättning, men att der för dessas uppställning annans egendom behöfver tagas i anspråk, bolaget bör dertill förskaffa sig vederbörandes begifvande;

2) att de för anläggningen nödiga kontaktledningarna få bestå af blank tråd, men att de för tillförande af elektrisk ström använda trådarna böra vara öfverklädda med isolerande material;

3) att bolaget är förbundet att, innan öfvergång till begagnande af elektrisk drifkraft eger rum, till Stadsfullmäktiges granskning och godkännande inlemna fullständiga detaljförslag beträffande de för sådant ändamål nödiga anordningarna, hvarvid bl. a. bör uppgifvas sättet för strömtillförseln och för strömmens oskadliggörande vid ledningens bristande, antalet och beskaffenheten af de för spårvagnarna afsedda motorer, bromsinrättningar och åskskyddare äfvensom sättet för säkerställande ej mindre af i närheten af spårvägen befintliga fysikaliska och meteorologiska inrättningar än ock af telegraf- och telefonledningar samt af gas- och vattenledningsrör mot inverkan af såkallade vagabonderande strömmar; och ega Stadsfullmäktige för granskning af dessa detaljförslag använda en tid af två månader; äfvensom

4) att bolaget för öfrigt i afseende å såväl stolparnas beskaffenhet och uppställande som ledningarnas anläggande och begagnande är underkastadt de bestämningar, Drätselkammaren efter vederbörande fackmyndigheters hörande kan pröfva nödigt föreskrifva.

§ 2.

För den händelse att ej inom två år, efter det detta kontraktstillägg af båda kontrahenterna undertecknats, en spårvägsanläggning blifvit med arbete belagd, hvilken afser att genom en s. k. ringlinie med hvarandra förbinda de olika delarna af staden, åligger det bolaget att inom ett år derefter anlägga och till trafik upplåta en spårvägslinie, hvilken uppfyller de i § 1 mom. e) af gällande kontrakt för linien N:o 5 fastställda bestämningar, dock så att denna nya linie berör Sandvikshamnen.

§ 3.

Skulle annan spårvägsanläggning, än den af bolaget bedrifna, i staden uppstå, är bolaget, ifall Stadsfullmäktige pröfva sådant oundgängligen nödvändigt, förbundet att mot skäligen ersättning på kortare sträckor upplåta de af bolaget anlagda spåren till begagnande af det andra spårvägsföretaget.

§ 4.

Å de spårvägslinier, der trafik med elektrisk drifkraft införts, är bolaget pliktigt att under de tider af dagen, då trafiken pågår, underhålla turer i liniernas hvardera riktningar minst hvarje femte minut.

§ 5.

Ifall annan spårvägsanläggning, än den af bolaget bedrifna, komme att i staden uppstå, är bolaget förbundet underkasta sig en sådan anordning, att spårvägspassagerare kunna från den ena anläggningens linier öfvergå till den andras, utan att dervid vara skyldige erlägga högre totalafgift, än i § 4 mom. d) af gällande kontrakt medgifves.

§ 6.

I stadens tjenst stående polisman, som är i tjensteutöfning, är berättigad att städse utan afgift begagna sig af ledig plats i bolagets spårvagnar, hvarjemte det åligger bolaget att till Drätselkammarens disposition, för att af i stadens tjenst stående personer begagnas, ställa tio biljetter, som berättiga till afgiftsfri färd å bolagets spårvägslinier.

§ 7.

I händelse bolaget inom tre år från den dag, då detta kontraktstillägg undertecknats, infört spårvägstrafik med elektrisk drifkraft å samtliga sina linier, samt staden ej begagnar sig af densamma härigenom förbehållen rätt att vid den nu bestämda kontraktstidens utgång tillösa sig spårvägsanläggningen enligt det värde, som af godemän då åsättes densamma, berättigas bolaget att intill den 1 januari 1930 begagna anläggningen för dermed afsedt ändamål; vid hvilken tids utgång staden åter träder i sin rätt att tillösa sig spårvägsanläggningen, dock till ett pris, som med 20 % understiger det af godemän vid tiden beräknade värde.

Helsingfors den 4 april 1898.

Leon. v. Pfaler.

Edvin Bergroth.

K. Moring.

Hugo Mäklin.

Th. Neovius.

H. Norrmén.

Aug. af Schultén.

Th. Tallqvist.

K. R. Åström.

HELSINGFORS
STADSFULLMÄKTIGE

H:fors den 12 Okt. 1897.

N:o 270.

Till Drätselkammaren.

Bilagda ansökan från Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget öfverlemnas härmed till Drätselkammaren, i afseende å förberedande granskning; och jemte det Stadsfullmäktige få anmoda Kammaren att dervid taga i öfvervägande, huruvida icke ackumulatorsystemet borde vid de elektriska spårvägarne komma till användning, samt om ej skäl vore förhanden att Helsingfors stad antingen öfvertog spårvägs- trafikken i dess helhet eller åtminstone inginge såsom delegare i bolaget, emotse Stadsfullmäktige att Kammaren låter trycka sitt utlåtande och handlingarna i ärendet.

På Stadsfullmäktiges vägnar:

L. Mechelin.

Elis Furuhjelm.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Sedan trafiken å en del af Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolagets linier under senaste år så tilltagit att ofta nog utrymme å vagnarna saknas för alla de personer, hvilka önska begagna sig af desamma, har bolaget ansett tiden nu vara inne att utvidga sin verksamhet dels genom införande af tätare trafik å de gamla linierna och dels genom byggande af en ny linie, utgående från Salutorget och följande Unions- och Norra Magasinsgatorna till Kaserntorget, tvärs öfver detta till Kaserngatan, Lilla och Stora Robertsgatorna, Fredriksgatan och Skepparegatan till bolagets tomt N:o 28 vid Fabriksgatan. En sådan utvidgning kan emellertid komma till stånd endast under förutsättning att elektrisk drifkraft användes samt att stolpar, upp- bärande luftledning, längs trafiklederna få anbringas; ty den animala kraft, hvilken nu begagnas för framdrifvande af bolagets vagnar, ställer sig både så dyr och, till följd af vexlande foderpris, oberäknelig, att bolaget icke kan riskera att under sådana

förhållandena yttermera nedlägga ett stort kapital. Till följd af våra klimatförhållanden kan något annat elektriskt system än det med luftledningar icke ifrågakomma.

Den tilltänkta nya spårvägsliniens terrängförhållanden äro dessutom sådana, att trafik med hästar icke kan ega rum.

Att Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolaget vid införandet af elektrisk drifkraft kommer att iakttaga alla de försiktighetsmått mot olycksfall, hvilka i utlandets större städer införts, är sjelfallet, då det ju ligger i bolagets eget intresse att allmänheten fattar förtroende för detta nya system. En utvidgning af så storartadt omfång som den ifrågasatta, fordrar, att ett mycket betydligt kapital i affären nedlägges samt att bolaget, för en längre tid än den hvilken kontraktet med staden af den 10 Juni 1890 medgifver, säkerställes. Bolaget anser sig nämligen icke kunna införa dessa förbättrade kommunikationer med mindre än att kontraktet med staden förlänges till 1 Januari 1930 samt att lika lång tid beviljas för den nya liniens trafikering. Som känt är, har affären tillsvidare visat sig vara af icke synnerligen lukrativ beskaffenhet och bolaget ikläder sig således genom den ifrågauatta utvidgningen en ganska stor risk, hvilken endast genom en längre kontraktstid möjligen kan modifieras.

För den händelse elektrisk drifkraft komme att införas, har möjligheten af spårets flyttning från Boulevards- till Andregatan ifrågasatts äfvensom dragning af Sörnäs linien längs Elisabetsgatans vestligaste del till hörnet af Nikolaigatan samt sedan längs denna till Senatstorget. Som känt är, går banan nu längs Unionsgatan till Fredsgatan och sedan längs denna till Nikolaigatan.

Denna spårflyttning är afsedd att tillgodose kronohagsboernas trafikbehof.

På grund af det ofvansagda, få hos Herrar Stadsfullmäktige vi äran anhålla om rätt för Helsingfors Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolag:

Att, i enlighet med Stadsfullmäktiges år 1890 fattade beslut och på därvid föreskrifna vilkor, få uppställa och begagna stolpar och ledningar för drifvande af bolagets spårvagnar med elektrisk kraft.

Att få utvidga bolagets verksamhet dels genom byggandet af en ny linie från Salutorget längs Unions- och Norra Magasinsgatorna, tvärs öfver Kaserntorget och sedan längs Kasern-, Lilla- och Stora Robertsgatorna samt Fredriks- och Skepparegatorna till bolagets tomt N:o 28 vid Fabriksgatan, dels genom nedläggande af ett antal nya omfartspår å de gamla spårvägslinierna.

Att å bolagets tomt N:o 28 vid Fabriksgatan få uppföra alla nödiga byggnader för bedrivande af bolagets elektriska affär.

Att bolaget eventuelt medgifves rätt att, beroende af bolagsstämmas beslut, flytta det å Boulevardsgatan nedlagda spåret till Andregatan, så att detsamma vid hörnet af sistsagda gata och Albertsgatan förenade sig med den gamla till Lappviksgatan gående banan, äfvensom att flytta spåret å Sörnäs linien sålunda att detsamma från Unionsgatan drages in på Elisabetsgatan och längs denna till Nikolaigatan för att längs denna fortsätta till Senatstorget.

Att kontraktet mellan staden och Spårvägsbolaget förlänges till den 1 Januari

1930, förutsatt att bolaget för öfrigt fullgör kontraktets stipulationer. Beskrifning öfver det tilltänkta syssem äfvensom planer m. m. biläggas.

På Direktionens för Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolaget i Helsingfors vägnar:

O. Th. Widerholm.

Beskrifning öfver elektriskt luftlednings system för Spårvägarne i Helsingfors.

Vid införandet af elektrisk drifkraft å linierna Sörnäs—Lappviksgatan, Tölö—Brunsparken samt Salutorget—Fabriksgatan har Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolaget tänkt sig att en vagn borde hvar 5:te minut från stationerna afgå, därvid passerande stadens gator endast med en fart af 10 km i timmen, men å chausséerna ökande denna ända till 14 km. Sålunda kommer Sörnäslinien att trafikeras med 12, Tölölinien med 10 och linien Salutorget—Fabriksgatan med 4 vagnar. Alla linierna förblifva enkelspåriga med nödiga omfartsspår; bibehålla samma skenmaterial, nämligen Poenix skenan typ 7:a, och äfven samma spårvidd som hittils. Samma skentyp tyckes hafva kommit till användning vid anläggningen af nya elektriska banor i utlandet.

Omfartsspåren komma att förläggas på följande platser: Å *Lappviksgatan* mellan Barnhems- och Gräsviksgatorna, å *Albertsgatan* på dess nuvarande plats å *Boulevardsgatan* midt emellan Anne- och Georgsgatorna, å *Norra Esplanadgatan* utanför Göhleska huset, å *Salutorget* å dess nuvarande plats utanför Nylands Banks hus, å *Nikolaigatan* emellan Regerings- och Kyrkogatorna, å *Elisabetsgatan* emellan Unions- och Nikolaigatorna, å *Broholmen* strax norr om Långa bron, å *Ö. Chausséen* öster om 4:de linien äfvensom utanför villan Surutoin. Å *V. Chausséen* söder om porten till Djurgården äfvensom en annan strax norr om vägen som förer till slagtrinnet; å *Wiadukten* utanför villan Arkadia, å *Ö. Henriksgatan* på dess nuvarande plats vid studenthuset, å *Alexandersgatan* emellan Mikael- och Glogatorna, å *Salutorget* utanför kapellesplanaden, å *S. Esplanadgatan* emellan Unionsgatan och V. Kajen, å *V. Kajen* emellan Norra- och Södra Magasinsgatorna, å *Badhusvägen* något söder om vaxels nuvarande plats; å *Norra Magasinsgatan* emellan Unions- och Fabiansgatorna, å *Stora Robertsgatan* strax vester om Georgsgatan samt å *Skepparegatan* strax söder om Smedsgatan.

Kraftstationen kommer att anläggas å bolagets egande tomt N:o 28 vid Fabriksgatan och på samma tomt skall äfven uppföras vagnsskjul äfvensom nödiga remontverkstäder.

Den elektriska strömmen tillföres vagnarna från en blank, hård koppartråd af 50—55 mm² groflek, hvilken å platser där spåret ligger förlagdt på sidan af gata eller chaussée fästes å en arm utgående från stolpe, men å andra ställen hänges vid en mellan tvenne stolpar, eller eventuelt husväggar, spänd metalltråd. Kontakttråden, hvilken fästas 5,5 å 6 meter öfver spårets midt, har en bärighet af cirka 40 kg per mm². Ledningen är för öfrigt så konstruerad, att den genom afdelningsisolatorer på hvarje 500 meter kan göras fullkomligt fri från elektrisk ström, hvilket är af högsta vigt i händelse af utbrytande eldsvåda. Dessa isoleringsapparater bestå i skåp, till hvilka såväl brandkåren som polisen ega nycklar.

För öfrigt komma ledningarna äfven att skyddas mot kontakt med möjligen nedfallande telefon- och telegraftrådar.

Strömmen återföres till centralen genom skenorna, hvilka sinsemellan blifva förbundna medelst kopparbyglar af 53 mm² genomskärning. Dessutom komma skensträngarne att sinsemellan förbindas genom koppartrådar och slutligen en direkt återledning till kraftstationen att ske genom i jorden nedlagda, sinsemellan förbundna, järnvägsskenor.

Vagnarna, afsedda för 16 sitt- och 10 ståplatser, äro elegant utstyrda samt upplysta med elektriska lampor. Hvarje vagn är försedd med 1 å 2 motorer hvilka från ledningen matas genom en fjedrande, å vagnstaget fästad, kontaktapparat. Genom å vagnarnas hvardera platformer befintliga apparater igångsättes vagnen, modereras och omedelbart stadnas farten, för hvilket sistnämnda ändamål icke blott mekaniska bromsar utan också en s. k. strömomkastare finnes, som verkar så att vagnens rörelseriktning ögonblickligen kan ändras. Motorvagnarna äro äfven försedda med åskledare som fullkomligt skydda dessa och passagerarne emot atmosfäriska urladdningar.

Dessa äro nu hufvuddragen af det system Svårvägs- och Omnibus-Aktiebolaget önskar införa å Spårvägarne i Helsingfors och hvilket illustreras af bilagda album som visar vagnarna med deras motorer, af ritningar till stolpar, af en plan upp-tagande samtliga spårvägslinier äfvensom en sådan i större skala af den nya linie bolaget önskar bygga. Detaljförslagen skola ställas till stadens elektroteknikers disposition så fort Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolagets bolagsstämma bestämt till hvilket bolag arbetets utförande kommer att öfverlemnas.

Transumt af bolagsstämmoprotokoll, fördt vid sammanträde der 3 sistlidne September, bilägges.

På Direktionens för Spårvägs- och Omnibus-Aktiebolaget i Helsingfors vägnar:

O. Th. Widerholm.

Transumt.

År 1897 den 3 September kl. 6 e. m. sammanträdde aktionärerna i Helsingfors Spårvägs- och Omnibusaktiebolag i Societetshuset i Helsingfors till extra bolagsstämma, närvarande härvid nedannämnde aktionärer förande talan för följande antal aktier nemligen:

 -----

§ 1.

 -----

och bemyndigades direktionen att hos vederbörande myndighet ansöka ej mindre om rätt för Bolaget att införa elektricitet för drifvande af dess spårvägar samt att för sådant ändamål uppföra nödiga stolpar och ledningar, än ock om koncession å en elektrisk spårväg från salutorget till Bolagets tomter vid Fabriksgatan, via Unions- och Norra Magasinsgatorna, Kaserntorget, Robertsgatorna, Fredrikstorget, Fredriks- och Skepparegatorna, samt om förlängning af koncessionen å Bolagets öfriga spårvägar, för så lång tid att samtliga koncessioner komme att ega bestånd i minst trettio år framåt.

§ 4.

Att justera detta protokoll utsågos Herrar A. Laurell och C. Lundström.

In fidem:

Axel af Forselles.

Justeradt. Helsingfors den 21 September 1897.

Carl Lundström.

A. Laurell.

Transumtets riktighet bestyrker:

O. Th. Widerholm.

Kontrakt om anläggning af spårvägar i Helsingfors stad.

Enligt Helsingfors Stadsfullmäktiges beslut meddelas Omnibus-Aktiebolaget i Helsingfors tillstånd att anlägga och trafikera spårvägar i Helsingfors stad och å dess afhysta område på följande villkor:

§ 1.

Bolaget berättigas att utföra följande linier:

a) Linien N:o 1, begynnande, der vägen till Fattiggården afviker från vestra chausséen, samt sträckande sig utmed denna chaussée och vidare, efter bolagets val, antingen med anlöpande af jernvägstorget eller ock längs Östra Henriksgatan och Alexandersgatan eller Norra Esplanadgatan till en centralstation å Salutorget.

b) Linien N:o 2, begynnande nedan om backen, hvarå katolska kyrkan är uppförd, och sträckande sig utmed Badhusgatan öfver strand- och salutorget till centralstationen å sistnämnda torg.

c) Linien N:o 3, begynnande utanför lutherska begravningsplatsen och sträckande sig antingen längs Albertsgatan eller, med anlöpande af Sandvikstorget och Boulevardsgatan, utmed gator, dem bolaget för öfrigt väljer, till centralstationen å Salutorget.

d) Linien N:o 4, begynnande på östra chausséen nedanför backen utanför villan Necken och sträckande sig utmed denna chaussée, Långa bron och en del af Unionsgatan samt vidare, längs gator efter bolagets val, med anlöpande af Senatsstorget, till centralstationen å Salutorget.

e) Linien N:o 5, sammanbindande linierna N:ris 2 och 3 sträckande sig längs gator efter bolagets val, dock sålunda att sjetta stadsdelen af densamma beröres.

Önskar bolaget för spårvägsnätets vidare utvidgning anlägga och trafikera äfven andra spårvägslinier, än de ofvan uppräknade, på så beskaffade gator och vägar inom stadens område, å hvilka terrängförhållandena det medgifva, bör Stadsfullmäktiges tillstånd härtill utverkas.

§ 2.

Bolaget berättigas att under en tid af tjugu år, räknadt från dagen, då kontrakt derom emellan staden och bolaget afslutats, begagna förestående spårvägslinier i och för dermed afsedd trafik; kommande denna tid att förlängas med tio år, derest alla ofvannämnda eller andra af Stadsfullmäktige såsom motsvarande godkända linier blifvit utförda och till trafik upplättna inom tjugu år från berörde dag.

§ 3.

Beträffande spårvägarnes ändamål, konstruktion och utförande gälla följande villkor:

a) Förevarande tillstånd att anlägga och trafikera svärvägar afser i främsta rummet personbefordran; bolaget likväl icke förbjudet att på de af detsamma anlagda spårvägar äfven befordra gods, såvidt det för personbefordran icke medför någon olägenhet;

b) Bolaget skall vid konstruktion af spårvägarna med därtill hörande vagnar iakttaga:

1:o att spårvägarna byggas efter den princip, att spårvagnarne vid möte med andra gatuåkdon behålla spåret. I öfrigt få spårvägarna ej utgöra något hinder för andra vanliga gatuåkdon att färdas öfver och längs spåren, med utdantag af sådana, som äro enkom konstruerade för spårvägstrafik. Spårvägsskenornas öfre kant skall derför äfven ligga i gatans plan;

2:o att spårvägarna byggas „smal- och enkelspåriga“ med nödigt antal omfartsspår;

3:o att spår, som af annan kunna komma att nedläggas, skola få korsa bolagets spår i samma plan;

4:o att till drifkraft för vagnarna användas hästar eller mekanisk kraf, i hvilken sistnämnda händelse Stadsfullmäktige förbehålla sig att fastställa de närmare bestämmingar, som kunna finnas vara af behovet påkallade.

c) Bolaget är förbundet att till Stadsfullmäktiges granskning framlägga icke allenast fullständig planritning, upptagande spårens läge å respektive gator, omfartsspårens antal, längd och inbördes afstånd, utan äfven fullständiga ritningar och noggrann beskrifning öfver alla till sjelfva spåret hörande konstruktiva delar och inrättningar; och eger bolaget först efter Stadsfullmäktiges godkännande häraf skrida till utförande af spårvägarna. För ofvanbeskrifna granskning ega Stadsfullmäktige använda en tid af ända till två månader.

d) Arbetet skall utföras under inseende och kontroll af person eller myndighet, som af Stadsfullmäktige härtill utses, och är bolaget i anledning deraf skyldigt att minst en månad före arbetets påbörjande derom göra anmälan å stadens Drätselkammare.

e) Arbetet skall utföras på det sätt, som är minst störande för den allmänna trafiken, och med största möjliga skyndsamhet, för hvilket ändamål de materialier, som erfordras såväl för den första anläggningen, som spårvägarnes framtida underhåll, skola, såvidt ske kan, vara så tillredda, att de kunna i mån af arbetets fortskridande framföras och användas, så att gator och platser, hvarest spårvägarna framgå, må i minsta måtto med upplag af materialier belamras;

f) De i denna § momm. c och d upptagna villkor gälla äfven vid framdeles möjligen behöfliga väsentligare förändringar i svärvägsanläggningen.

§ 4.

I afseende å spårvägarnes trafikering gälla följande villkor:

a) Spårvägarna må icke för allmän trafik öppnas, förrän de blifvit vederbörligen afsynade och godkända af person eller myndighet, som af Stadsfullmäktige därtill utses.

b) Trafiken underhålles af bolaget derefter oafbrutet i enlighet med af bolaget föreslagna och af stadens Magistrat minst hvarje halfår fastställda turlistor, första halfåret omfattande April till och med September månader, det andra halfåret årets öfriga månader. Vid turlistornas fastställande bör hänsyn tagas å ena sidan, till den trafikerande publikens behof, och å andra sidan till affärens rentabilitet, samt får bolaget icke åläggas att begynna rörelsen tidigare om morgnarne, än kl. 7 eller att fortfara dermed på aftnarne senare än till kl. 10, ej heller till tätare turer i liniernas hvardera riktningar än hvarje tjugonde minut. Bestämmandet af tider för extra turers företagande beror uteslutsnde på öfverenskommelse emellan bolaget och de trafikerande.

c) Bolaget är skyldigt att hålla spårvägarna med all deras materiel i godt och tidsenligt skick. För öfrigt är bolaget underkastadt alla på dess affär tillämpliga bestämmelser i nu gällande eller framdeles utfärdande polisordning.

d) Afgift för begagnandet af spårvagn erlægges enligt taxa, som bolaget är berättigadt att fastställa, dock med iakttagande af att för färd inom staden, från en punkt till en annan, vid samma eller annan linie, må uppbäras högst tjugu penni under de första tio åren och högst femton penni under den återstående kontraktstiden samt för färd antingen utom staden, räknadt från vestra ändan af Lappviksgatan, Gasverket och Långa bron, eller för färd från staden utöfver sistnämnda punkter eller tvärtom högst tjugufem penni.

e) På bolagets anmälan eger Magistraten, efter Stadsfullmäktiges hörande, uppgöra förslag till spårvägsreglemente, innefattande föreskrifter angående ej mindre trafikpersonalen, hästar och material, än hvad allmänheten å sin sida eger iakttaga; tillkommande det Guvernören i länet att berörda förslag pröfva och fastställa.

f) Vid spårvägstrafikens omöjliggörande af snöhinder skyldigkännes bolaget att utbyta vagnarne mot andra lämpliga åkdon på medar, hvilka så regelbundet, som förhållandena medgifva, om äfven med längre mellantider, hållas i gång på samma linier, som för spårvägarna äro bestämda.

§ 5.

Beträffande ändring, remont och renhållning af gator, chausséer, vägar, afloppsskanaler och andra rörledningar gälla för bolaget följande föreskrifter:

a) Bolaget vidkännes alla de kostnader, hvilka erfordras vid eller till följd af nedläggandet af spår och underlag, ehvad utgifterna förorsakats genom nödiga anordningar af terrängen, ändring eller fyllning af gata, gångbana, afloppsskanaler, vatten- och gasledningar eller andra arbeten.

b) Bolaget bekostar och underhåller gatuläggning, chausseringen och grusningen inom spåren och till en fots bredd på hvardera sidan utanför desamma med enahanda materialier, hvarmed gatan, chausséen eller vägen i öfrigt är lagd eller kommer att läggas; åliggande det bolaget derjemte att på sin bekostnad bättra den skada, som till följd af spårvägen kan uppkomma på gata, chaussée eller väg. Skall gata beläggas med nytt dyrbarare material, bekostas beläggningen emellan och invid spåren af den gatuunderhållet i allmänhet åligger.

c) Spårvägarne få ej utgöra hinder för ändring, omläggning eller reparation af allmän plats, gata, chaussée, väg, gas-, kloak- eller vattenledning, och må af sådana anledningar härrörande afbrott eller hinder i rörelsen å spårvägarne icke foranleda till några ersättningsanpråk. Bolaget är ock skyldigt att, om Stadsfullmäktige sådant yrka, utan godtgörelse flytta stadigvarande spårväg till annan gata eller plats, der sådant till följd af förändrad gatureglering eller dylik kommunal anordning anses nödigt.

d) Bolaget åligger att renhålla de i gatorna nedlagda skenorna.

e) Vid undanskaffande af snö från spårvägarne bör detta å gata, chaussée eller väg utsträckas så bredt och så utföras, att hvarken någon våda eller hinder för öfrigt i samfärdsel uppstår. Skulle likväl spårvägarne genom hopad snömassa blifva till hinder för öfrigt samfärdsel, bör trafiken med vagnar på polisens tillsägelse afbrytas, till dess hindret upphört att ega rum.

§ 6.

a) För hvarje dygn rörelsen å hela spårvägsnätet eller någon del deraf afbrytes och bolaget ej kan visa att sådant härrört af naturhinder eller annat olycksfall, som ej kan läggas bolaget till last, pliktar bolaget till stadskassan från 100 till 500 finska mark, efter Drätselkammarens pröfning. Eger dylikt afbrott rum antingen trettio dagar i en fortsättning eller fyratio dagar under loppet af ett halft år, utan att Magistratens bifall dertill utverkats, är tillståndet till spårvägsanläggningen förverkadt.

b) Tillståndet till spårvägsanläggningen är jemväl förverkadt, om bolaget icke inom två och ett halft efter det kontrakt med staden om spårvägsanläggningen afslutats, till regelbunden trafik upplåtit minst två af de i § 1 omnämnda linierna, samt, inom fem år efter det dessa linier upplåtits till trafik, ytterligare två af i samma § upptagna linier.

c) Åtnöjes bolaget icke med Drätselkammarens enligt mom. a) fattade beslut, är bolaget berättigadt att hänskjuta saken till pröfning och afgörande af en kompromiss af fem gode män. Af desse gode män utser bolaget tvenne och Stadsfulltvenne, hvarefter dessa fyra välja den femte; skolande, derest någondera parten underlåter att utse godemän eller de fyra utsedda icke blifva om valet af den femte ense, till Helsingfors stads rådstufvurätts 1:sta afdelning öfverlemnas att fylla antalet.

d) Till säkerhet för möjligen till stadskassan förfallna plikter och för de kostnader som antingen kunna uppkomma i följd deraf att bolaget icke ställer sig de i förevarande kontrakt ingående föreskrifter till efterrättelse, eller och i händelse tillståndet till spårvägsanläggningen förverkas eller företaget nedlägges ock icke af annan med stadens begifvande öfvertages, kunna blifva erforderliga för iståndsättande af gator och andra platser, skall bolaget, innan arbetet får vidtaga och sist inom nittio dagar efter det kontrakt om spårvägsanläggningen blifvit med bolaget afslutadt, vid äfventyr att tillståndet till anläggningen i annat fall förverkas, hos Drätselkammaren deponera i räntebärande papper, hvilka af Drätselkammaren godkännas, en summa, motsvarande femtusen mark i finskt mynt. Denna deposition bör vid oförminskadt värdebelopp bibehållas och skall därför, i fall staden nödgats använda något deraf för pliktens betäckande eller arbetens verkställande, eller ock depositionen fallit i värde, bristen genast af bolaget på Drätselkammarens tillsägelse fyllas; och eger staden, der detta ej af bolaget fullgöres, hålla sig till bolagets öfriga tillhörigheter för beloppets fyllande. Först när staden icke vidare kan hafva något ersättningsanspråk emot bolaget, må bolaget återbekomma den deponerade säkerheten. Bolaget äger deremot tillgodonjuta de å säkerhetshandlingarne upplupna räntor.

e) Underlåter bolaget att med spårvägen eller dess materiel verkställa förändringar eller förbättringar eller i afseende å gatulaggnings eller gaturenhallningen eller eljes utföra arbeten, hvilka det, enligt hvad ofvan sagts, åligger bolaget att fullgöra, eger staden låta på bolagets bekostnad sådant utföra.

§ 7.

Den bolaget i förestående mätto medgifna rättigheten att anlägga och trafikera spårvägar får af bolaget öfverlätas till lagligen bildadt bolag eller enskild person, som af Stadsfullmäktige godkännes.

Helsingfors Drätselkammare, den 10 juni 1890.

På Drätselkammarens vägnar:

Mauritz Hallberg.

Edvard Loo.

Med förestående kontrakt förklara vi oss nöjda. Helsingfors, den 10 Juni 1890.

På Spårvägs- och Omnibusaktiebolagets vägnar:

O. Th. Widerholm.

Julius Forsman.

M. Strukel.

K. R. Wahlfors.

C. G. Hjort af Ornäs.

Bevittna:

Aug. E. Wahlström.

G. Brunou.

Handlingar rörande handl. M. Hallbergs m. fl. anhållan om koncession å nya spårvägar.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 7 April 1898.

N:o 81.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Återställande handlingarna i ärendet rörande Handlandene M. Hallbergs och J. Tallbergs samt Filosofiedoktorn Aug. Ramsays anhållan om koncession å nya spårvägar i denna stad samt närslutande en skrivelse till Drätselkammaren från kommissionen för belysningens i staden ordnande, får Drätselkammaren härmed endast vördsamt meddela, att Kammaren i allo omfattat majoritetens i bemälda kommission uttalade åsigt.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

Th. Tallqvist.

Till Helsingfors Drätselkammare.

Medels utdrag ur Drätselkammarens protokoll för den 17 sistlidne Februari har kommissionen för belysningsfrågan meddelats Stadsfullmäktiges den 8 i nämnda månad fattade beslut i anledning af Handlandene M. Hallbergs och J. Tallbergs samt Filosofiedoktorn Aug. Ramsays anhållan om koncession å nya spårvägar i denna stad, hvilket beslut går ut därpå, att sökandene måtte anmodas att förfullständiga sin ansökan med sådana närmare uppgifter beträffande tekniska och andra omständigheter, som kommissionen finner vara af nöden för ärendets beredning; och anhåller Drätselkammaren tillika att kommissionen måtte för bekommande af dessa uppgifter meddela sig med sökandene.

Då sökandene emellertid underrättat undertecknad, att de med afseende å de kostnader, hvilka dylika uppgifters åstadkommande skulle medföra, icke vore villige införskaffa desamma, med mindre än att dem bereddes visshet att erhålla koncession å den föreslagna ringbanan, såvida de under loppet af innevarande år inlemnade detaljeradt förslag i ämnet, hvilket kunde af Stadsfullmäktige godkännas, i hvilket fall först då koncessionskontrakt kunde uppgöras, får kommissionen härmed underrätta Drätselkammaren, att kommissionen kunnat taga under ompröfning endast denna sökandenes sålunda modifierade anhållan. Och har härvid en minoritet inom kommissionen ansett densamma kunna af Stadsfullmäktige bifallas, då någon nämnvärd tidsförlust härigenom ej uppstode och Stadsfullmäktige hade sig all rätt förbehållen vid detaljernas granskning samt man i annat fall riskerade att sökandene ej vidare ville intressera sig för det dock för staden nyttiga företaget. Deremot har majoriteten i kommissionen, som hvarken funnit uti sökandenes förslag föreligga någon ny idé, hvaraf möjlig fördel borde dem reserveras, eller ett abonement å en koncession med stadens intresse och värdighet föenligt, beslutit afgifva följande uttalande, nämligen:

att i principiellt afseende något hinder icke förefinnes att upplåta spårvägskoncession åt flere bolag.

att en ringlinie, afseende att med hvarandra direkt förbinda de bestående spårvägarne och de olika hufvuddelarna af staden, kan af kommissionen förordas;

att kommissionen anser sig böra hos Stadsfullmäktige tillstyrka att Fullmäktige icke under detta år upptaga till slutlig behandling några förslag till spårvägsanläggningar i staden, undantagande den linie Spårvägs- och omnibusaktiebolaget på prund af § 1 mom. e i dess med staden afslutade kontrakt kan finna nödigt utföra; men

att närmare utlåtande ej mindre beträffande den föreslagna ringbanans sträckning, än angående systemet för drifkraften derå, afgifter, förhållandet till redan bestående spårvägslinjer m. m. kan afgifvas först efter det fullständiga förslag af sökandene inlemnats. Helsingfors den 4 April 1898.

På kommissionens för belysningens ordnande vägnar:

Leon v. Pfaler.

Till Stadsfullmäktige.

Genom de år 1890 för trafik upplåtna spårvägarne inslogs i vår stad en ny väg för samfärdselns utveckling inom dess rämärken, men sista steget var härmed långtifrån taget, och man bör icke stanna vid de redan trafikerade linjerna, såvida en intensivare trafik skall uppstå och spårvägarne blifva hvad de otvifvelaktigt böra vara ett samfärdsmedel mellan möjligast många punkter till tjänst för största möjliga del af stadens innevånare. — En föreslagen kortare utsträckning af de nuvarande linjerna kan endast i ringa mån bidraga härtill; för målets vinnande erfordras betydligt mer.

Med hänsigt härtill hafva vi trott tiden vara inne att för Herrar Stadsfullmäktige framlägga ett förslag till ett nytt spårvägsnät, eller rättare, till en ny länk i det spårvägsnät som engång skall genomkorsa Helsingfors stad, och tillåta oss, derest den af oss proponerade linjen pröfvas blifva för staden gagnelig, anhålla att derå erhålla koncession.

Tilldelas dylik oss, förafse vi bilda ett bolag med uppgift att anlägga och trafikera en ringlinje för spårvägstrafik med i hufdudsak följande sträckning:

Michaels-, Vilhelms-, Berg-, Trägårdsgatorna, Unions- och Elisabetsgatorna, Elisabetstorget, Norra kajen och förbi Skatuddsbron samt längs södra sidan af Salutorget till Södra Esplanadgatan, längs denna och vidare öfver Skilnadstorget, Boulevardsgatan, Georgs-, Ban- och Rödbergsgatorna, till Dockstorget, öfver detta och fortsättande längs Sandviks Södra kajen, Sandvikstorget, Sandviks- och Gräsviksgatorna med korsning af Lappviksgatan till Malmbrinken, från denna öfver Kamptorget utmed Folkskole-, Anne- och Simonsgatorna, tvärs öfver Henriksgatorna till Brunnsgränd samt södra sidan af Jernvägstorget och Michaelsgränd,

hvilken linje finnes med rödt utprickad å närslutna karta.

Som häraf framgår, berör den föreslagna sträckningen endast på trenne ställen — *Unionsgränd* emellan Elisabets- och Trägårdsgatorna, *Salutorget* emellan Vestra kajen och Unionsgränd samt *Boulevardsgatan* från Skilnaden till Georgsgatan — den nuvarande spårvägens trafikområde, hvartill dock kommer fyra korsningar — å *Norra Esplanads-, Alexanders-, Vestra Henriks- och Lappviksgatorna*. — Men dessa förhållanden, långt ifrån att vara ett hinder, utgöra tvärtom för trafiken synnerligen gynsamma sammanträffanden, ty från dessa samma tangent- och korsningspunkter kan en bekväm samtrafik de olika spårvägssträckorna emellan utveckla sig till båtnad för trafiken och ej minst för spårvägarne ekonomi.

Utöfver det anförda behöfva vi knappast påpeka hurusom tvenne efter så olika grundplan uppdragna spårvägsanläggningar, som den existerande och den af oss projekterade, skola komplettera hvarandra äfven vid förmedling af den beaktansvärda trafiken emellan stadens centrala delar och dess periferi, dit, i den mån tomtprisen och dermed hyrorna inne i staden stiga, allt talrikare utflyttningar gifvetvis ega rum.

Vid den tillernade linjens trafikering hafva vi helt och hållet frånsett begagnande af dragare, i det att vi förafse att som drifkraft begagna elementarkraft, företrädesvis elektricitet, men möjligen komprimerad luft. — Så snart val häraf träffats samt nödiga förarbeten i öfrigt medhunnits, förbinda vi oss att till Herrar Stadsfullmäktige inkomma med förslag härutinnan, likasom plan för hela anläggningen incl. rörlig material m. m. skall af oss till Herrar Stadsfullmäktige i afseende å pröfning aflemnas innan linjen med arbete belägges. Och torde kontrakt, upptagande de närmare vilkor hvarunder vi kunde medgifvas rätt att ej mindre anlägga än ock trafikera linjen i fråga, lämpligast uppgöras i sammanhang med förenämnda pröfning.

Vidkommande koncessionstiden, rätt för staden att inlösa anläggningen m. m. hålla vi före att underhandlingar härom böra ega rum, då ju fastställandet af dylika tidsmoment samt eventuella kraf på egendoms-afträdande påverkas af många omständigheter, hvilka erfordra en detaljerad och i ett sammanhang fortgående pröfning.

Slutligen tillåta vi oss föreslå att koncessionen måtte oss medgifvas under förbehåll, att vi inom ett år efter det beslut härom fattats och blifvit oss delgifvet ega inkomma med sådan fullständig plan, ritningar och förslag som här ofvan förutsatts samt att linjen skall med arbete beläggas inom ett år efter det Herrar Stadsfullmäktiges godkännande vunnits, och att densamma inom ytterligarne ett år derefter bör vara för trafik upplåten.

Skulle den nu begärda koncessionen oss beviljas, hafva vi, som nämndt, för afsikt att för företagets realiserande bilda ett aktiebolag, och erbjuda vi oss, att, derest Helsingfors stad sådant åstundar, afstå ända till halfva antalet aktier derå åt staden, börande vi likväl senast tre månader efter det dylikt erbjudande skett få emottaga svar, huruvida staden häraf vill sig begagna eller ej.

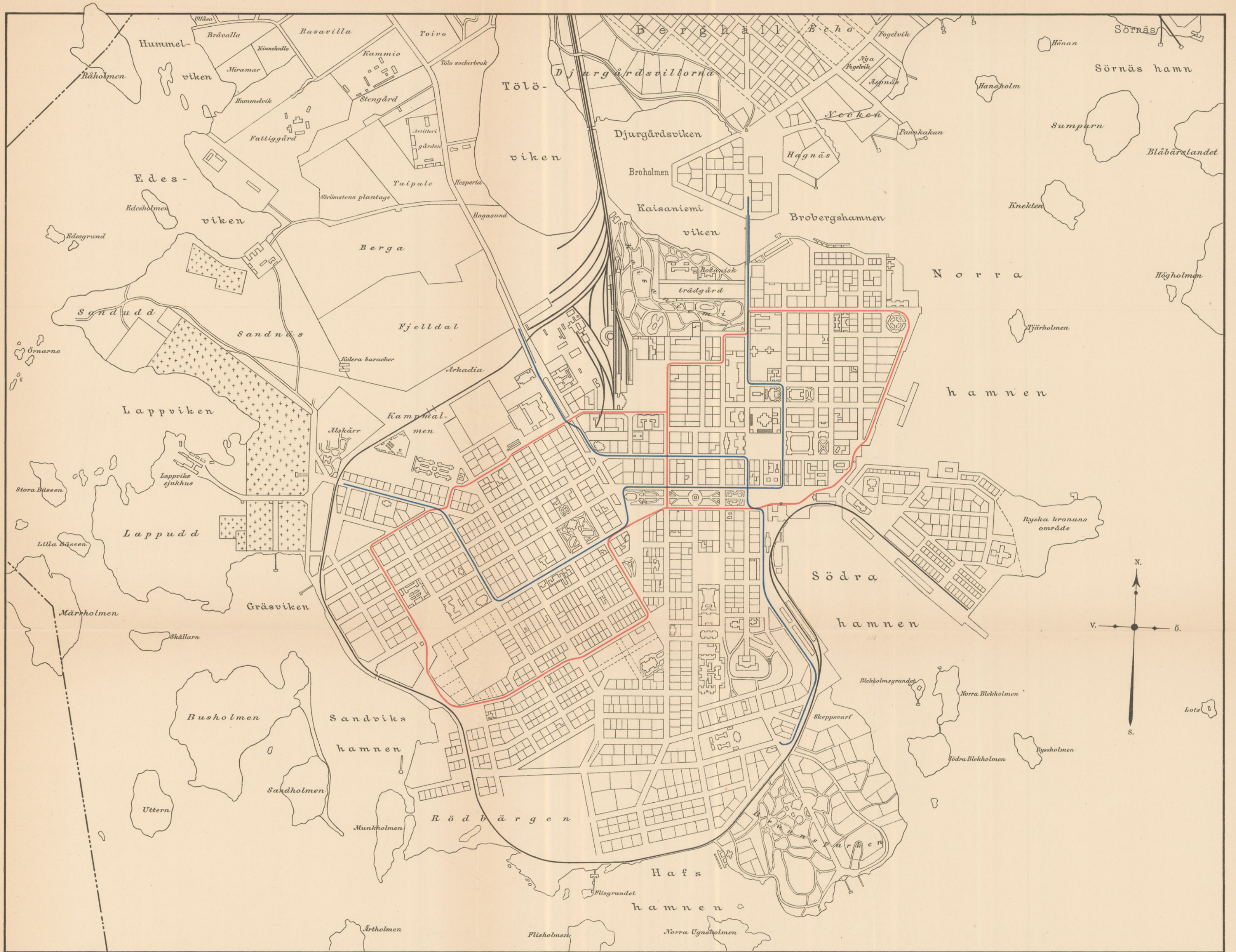
Helsingfors, den 1 December 1897.

Mauritz Hallberg.

August Ramsay.

Julius Tallberg.

Utskottsbetänkande angående fördelningen af utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel.

Vid sammanträde den 25 förlidne januari hafva Stadsfullmäktige åt under-tecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med förslag till användning af den staden tillkommande andel i utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel för år 1897; derå utskottet meddelats att sagda andel till stadskassan inlevererats, af utskänkningsaktiebolaget med 73,549 mark 26 penni och af utminuteringsaktiebolaget med 41,962 mark 91 penni, hvadan stadens andel i vinstmedlen inalles utgjorde 115,512 mark 17 penni. Derjemte har utskottet fått mottaga följande ansökningar om anslag ur medlen:

- 1:o Garantiföreningens för svenska teatern delegation om 5,000 mark för folkrepresentationer till nedsatta pris;
- 2:o Direktionen för finska teatern om 5,000 mark för enahanda ändamål;
- 3:o Direktionen för aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska sällskap om 10,000 mark;
- 4:o Föreningen Arbetets Vänner (moderföreningen) om 3,000 mark för folkhögskolekurser och populära föredrag;
- 5:o Föreningen Arbetets Vänner Tölö filial om 500 mark för populära föredrag.
- 6:o Föreningen Arbetets Vänner vestra filial om 700 mark för folkliga föredrag och föreläsningskurser;
- 7:o Föreningen Arbetets Vänner i Sörnäs om 1,000 mark för populära föredrag samt för skolafgifter och till bekostande af undervisningsmateriel för arbetare, som besöka den lägre handtverksskolan i Berghäll;
- 8:o Helsingfors Folkhögskolesällskap om 3,000 mark för finskspråkiga folkhögskolekurser;
- 9:o Direktionen för Helsingfors Arbetareförening om 3,000 mark för anordnande af föreläsningar och elementarkurser för finskspråkiga arbetare;
- 10:o Sörnäs Arbetareförenings undervisningskomité om 1,000 mark till elementarkurser för arbetare i Sörnäs;
- 11:o Finsk Kvinnoförenings bestyrelse för elementarkurser om 600 mark för anordnande af slika kurser för kvinnliga arbetare i Helsingfors;
- 12:o Sörnäs Arbetareförenings läsestugskomité om 200 mark till underhåll under instundande sommar af en läsestuga för hamnarbetare i Sörnäs;

- 13:o) Gymnastikföreningen „Ponnistus“ om 500 mark till anordnande af kostnadsfria gymnastiköfningar för unga arbetare;
- 14:o) Bestyrelsen för sommarkolonier för arbetande kvinnor om 2,000 mark;
- 15:o) Bestyrelsen för Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening om 3,500 mark till beredande åt folkskolebarn af kostnadsfri sommarvistelse på landet.
- 16:o) Föreningen för barnavårdens befrämjande om 3,200 mark, hvaraf 1,200 mark till uppehållande under instundande sommar af en barnkrubba i Sörnäs;
- 17:o) Mariaföreningen om 2,300 mark;
- 18:o) Fruntimmersföreningen om 3,000 mark till föreningens arbetshem för ålderstigna kvinnor;
- 19:o) Stadsmissionen om ett anslag af icke närmare angifvet belopp för understödjande af dess verksamhet;
- 20:o) Nykterhetsföreningen „Balder“ om 2,000 mark till befordrande af nykterhetsarbetet bland stadens svenskspråkiga arbetare;
- 21:o) Lärareföreningen för Helsovård och Nykterhet om 3,000 mark;
- 22:o) Professor W. Sucksdorff, Magister J. Klockars och Fröken H. Sohlberg om 100 mark till understöd för tidskriften „Vid hemmets härd.“
- 23:o) Fröknarna Betty Alander och Hanna Rothman om 7,550 mark i tre års tid för folkbarträdgården i Sörnäs;
- 24:o) Fröken B. Hannén om 6,700 mark, likaledes i tre års tid, för folkbarträdgården vid Smedsgatan;
- 25:o) Fröken Lydia Wendell om 3,229 mark för folkbarträdgården i Tölö;
- 26:o) Fröken Thyra Albrecht om 800 mark såsom bidrag till uppehållande af en utaf henne inrättad förberedande skola;
- 27:o) Direktionen för handarbetsskolan i Helsingfors om 1,200 mark till anskaffande af särskild lokal för skolans afdelning för konstväfnad;
- 28:o) Finska typografernas understödsförening om 1,000 mark till föreningens sjukhjelps- och understödsfond; samt
- 29:o) Byggnadsarbetarens i Helsingfors understöds- och pensionskassa om 3,000 mark.

Vidare har utskottet meddelats:

att Stadsfullmäktige den 30 april 1895 beslutit att för Helsingfors stads räkning inköpa skulptören Robert Stigells staty „De skeppsbrutne“ för ett pris af 45,000 mark, hvaraf 40,000 mark beräknats för sjelfva konstverket, utfördt i brons, samt 5,000 mark för dess postament, och att för ifrågavarande ändamål ett belopp af 6,000 mark skulle under 1895 utanordnas ur det till Fullmäktiges förfogande ställda anslaget för oförutsedda behof samt återstoden af köpeskillingen i mån af behof fördelas på åren 1896, 1897 och 1898, hvarvid på Stadsfullmäktiges vidare pröfning skulle bero, huruvida de för statyn erforderliga utgifterna under dessa år skulle bestridas ur Helsingfors utskänknings- och utminuteringsaktiebolags vinstmedel eller anvisas å stadens budget. På grund häraf hafva jemväl Fullmäktige den 11 juni

1895 för ändamålet anslagit 7,000 och den 12 maj 1896 11,000 mark samt den 11 maj 1897 9,587 mark 38 penni;

att Stadsfullmäktige vid sammanträde den 21 december 1897 å utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel för 1897 anvisat ett belopp af 7,000 mark för arbetshusen för fattiga barn;

att Fullmäktige samma dag af Helsingfors utskänkningsaktiebolags vinstmedel för år 1897 utöfver tidigare anvisade 5,000 mark åt bolaget anslagit 28,000 mark att under år 1898 användas till underhåll af bolagets planteringar och öfriga inrättningar å Högholmen och Fölisön; samt

att nyssnämnda belopp af 5,000 mark, som Stadsfullmäktige medels beslut af den 29 december 1896 berättigat Helsingfors utskänkningsaktiebolag att af 1897 års inkomster såsom förskott anvisa för fullbordandet af vattenledningen å Högholmen, af bolaget allaredan vid inlevereringen af den staden författningsenligt tillkommande andel i bolagets vinstmedel innehållits, hvadan sagda anslag icke kommer i betraktande såsom afdrag från vinstmedlens ofvan uppgifna belopp.

Derjemte och sedan Stadsfullmäktige den 11 maj 1897 beslutit att de föreningar, sällskap och enskilda personer, som tilldelades bidrag ur vinstmedlen, skulle anmodas att efter årets utgång afgifva kortfattade berättelser öfver sin verksamhet särskildt med hänsigt till de beviljade anslagens användning, och af dem Mariaföreningen, Fruntimmersföreningen, Föreningen för barnavård, Bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn och Stadsmissionen till Fattigvårdsstyrelsen äfvensom Arbetets Vänner jemte filialer, Helsingfors Folkhögskolesällskap, Helsingfors Arbetareförening, Sörnäs Arbetareförening, nykterhetsföreningen „Balder“, Bestyrelserna för sommarkolonier för arbetande kvinnor och för folkskoleelever, Finsk Kvinnoförening samt Gymnastiklärarinnorna Lönnberg och Bergroth till särskilda af Stadsfullmäktige utsedda personer, hvarhos Fattigvårdsstyrelsen och bemälde kommitterade ålagts att följa med verksamheten i vederbörande föreningar och inrättningar samt att derpå jemte eget utlåtande till Fullmäktige insända ofvannämnda berättelser, har utskottet, fått del af de utaf sagda föreningar afgifna redogörelser jemte Fattigvårdsstyrelsens och bemälde kommitterades af omförmälda uppdrag påkallade yttranden.

Garantiföreningen för svenska teatern har under föregående år erhållit 5,000 mark årligen af vinstmedlen mot skyldighet att under spelåret gifva minst fem folkrepresentationer, företrädesvis å sön- och helgdagar samt under lämplig årstid, hvarjemte bestämts att priset för biljetterna icke finge öfverstiga 75 penni för plats i andra radens fond och 50 penni i dess sidologer, 25 penni på tredje raden och 50 procent af de vanliga biljettprisen för öfriga platser i salongen. — Till *Finska teatern* har för samma ändamål och sex representationer anslagits jemväl 5,000 mark på enahanda vilkor beträffande biljettprisen samt representationernas anordning i öf-

Garantiföreningen för svenska teatern.

Finska teatern.

- rigt, utom att biljettpriset för plats i galleriet bestämts till högst 25 penni. Likaledes har *Helsingfors Filharmoniska sällskap* (förut Orkesterföreningen) tilldelats anslag, år 1888 10,000 mark, 1889 7,000 mark samt derefter årligen 5,000 mark att utbetalas i månatliga rater under tiden från den 1 Oktober till den 1 Maj mot skyldighet för sällskapet att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt åtminstone en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter mot inträdesafgift af högst 25 penni, till hvilka konserter biljetterna borde säljas främst genom föreningen Arbetets vänner och Helsingfors arbetareförening samt de osålda vid ingången. Sällskapet anhåller nu om ett understöd af 10,000 mark, dervid framhållande hurusom spelåret 1896—1897 slutat med ett deficit för sällskapet af mer än 9,000 mark samt under hänvisande till att t. ex. staden Tammerfors understöder dervarande orkester med 13,000 mark om året. — Alla dessa anslag torde böra utgå med samma belopp och på enahanda vilkor som hittills.
- Helsingfors Filharmoniska sällskap** — *Föreningen Arbetets Vänner* anhåller om ett anslag af 3,000 mark för fortsättande af sin verksamhet i folkupplysningens tjänst. Föreningen meddelar att den under året upprätthållit svenska folkhögskolekurser, som varit besökta af 120 personer och hvarvid undervisning meddelats tisdag, onsdag, torsdag och fredag kvällar i 1) modersmålet, literaturläsning och ämneskrifning, 2) allmän historia, 3) Finlands historia, 4) geografi, 5) literaturhistoria, 6) nationalekonomi (under vårterminen), 7) kyrkohistoria (under höstterminen), 8) helsolära, 9) räkning samt 10) sång; dessutom har en afton i veckan varit anslagen till diskussionsöfningar. Derjemte har vid sidan af folkhögskolekurserna anordnats undervisning i svenska språkets välläsning äfvensom praktiska öfningar i tyska språket för arbetare, som utomlands ärnade förkofra sig i sina yrken. De af föreningen föranstaltade lättfattliga föredragsserierna hafva varit besökta af i medeltal 100—362 personer per föredrag. Föreningens utgifter under året hafva uppgått för folkhögskolekurserna till 1,604 mark, för undervisningen i välläsning och tyska till 658 mark samt för föredragen till 520 mark, hvartill kommer 762 mark för lokalhyror och annonsering, eller inalles 3,294 mark.
- Arbetets Vänner.** — Föreningen *Arbetets Vänners Tölö filial*, som i fjol vid vinstmedlens fördelning på sin anpart erhöll 360 mark, har under tiden från den 20 Mars 1897 intill den 21 Februari 1898 uti sin lokal föranstaltat inalles 18 föredrag, för hvilka arvodet utgjort minst 25 mark. Detta år begäres för enahanda ändamål 500 mark. — Föreningen *Arbetets Vänners vestra filial* anhåller om 700 mark för hållande af folkliga föredrag och föreläsningkurser. Af det Arbetets Vänner jemte filialer senaste år tilldelade anslag tillföll ifrågavarande filialförening 360 mark hvarmed kostnaden för af föreningen anordnade 14 populära föredrag, utgörande 670 mark, delvis betäcktes. Föreningen, hvars medlemmar till största delen utgöras af kroppsarbetare, har i främsta rummet lagt vikt på diskussion af lämpliga frågor vid dess möten samt anordnande af bildande nöjen för medlemmarne. — Föreningen *Arbetets Vänner i Sörnäs*, som af 1896 års vinstmedel åtnjutit ett understöd af 600 mark, har icke sett sig i stånd att dermed bekosta de af föreningen planlagda folkhögskolekurserna, utan an-
- Arbetets Vänners Tölö filial.**
- Arbetets Vänners vestra filial.**
- Arbetets Vänner i Sörnäs.**

vändt medlen sålunda, att densamma för de arbetare, som sådant önskade, erlagt afgifterna vid lägre handverksskolan i Berghäll samt åt dem inköpt undervisningsmateriel. Derjemte har föreningen i sin lokal anordnat såväl fristående som serieföredrag. Denna gång önskar föreningen ett anslag af 1,000 mark för att användas på enahanda sätt, hvarjemte föreningen ärnar söka få till stånd sammanhängande fackföredrag för maskinarbetare. Slutligen framhåller föreningen såsom ett önskningsmål att de medel, som i år eventuellt tilldelas de svenska arbetareföreningarna, måtte dessa emellan fördelas af en delegation, i hvilken de särskilda föreningarna vore företrädda.

Helsingfors Folkhögskolesällskap har under året från början af Februari intill medlet af April och från början af Oktober till medlet af December i Brandkärs- huset härstädes samt uti Folkets hem i Sörnäs föranstaltat 148 föredrag uti kyrko- historia, Finlands och allmän historia, Finlands kulturhistoria, Finlands literatur, nationalekonomi samt geografi äfvensom angående helsovård och nykterhet, hvarvid åhörarenas antal uppgått till betydligt öfver tusen personer. Vid sidan häraf hafva anordnats öfningar i välläsning, kantelespel och sång samt hållits diskussionsmöten. Undervisningen har pågått under tre aftnar i veckan. Sällskapet tillföll förlidet år ett anslag af 1,750 mark, som emellertid blott till ringa del betäckte dess utgifter, uppgående dessa till 2,311 mark för föredragen, 2,900 mark i hyra för lokal samt 3,167 mark 96 penni för undervisningsmaterial m. m. och anhåller sällskapet om att detsamma måtte tilläggas ett understöd af 3,000 mark.

Helsingfors
Folkhögskole-
sällskap.

Helsingfors Arbetareförening har under pågående läseår af vinstmedlen åtnju- tit ett belopp af 1,500 mark, med hvilken summa föreningen icke mäktat uppehålla föreläsningar och elementarkurser annat än under vårterminen. Under denna tid hafva hållits 16 föreläsningar för i medeltal omkring 500 åhörare samt 67 personer undervisats i skönskrifning, modersmålets skriftliga behandling, aritmetik och bok- föring och har föreningen, förutom andra utgifter för ändamålet, fått vidkännas en kostnad af 400 mark för föredragen samt af omkring 600 mark för elementarkur- serna. För möjliggörande af föreningens folkbildningsarbete under årets båda ter- miner önskar densamma denna gång ett anslag af 3,000 mark.

Helsingfors Ar-
betareförening.

Sörnäs Arbetareförening, som under året anordnat elementarkurser i sven- ska, räkning, skön- och rättsskrifning, bokföring, maskinritning samt maskin- och ma- skinbyggnadslära, anhåller om ett förhöjdt understöd af 1,000 mark för enahanda ändamål. Elevernas antal har varit omkring 40.

Sörnäs Arbeta-
reförening.

Under de senaste åren hafva Stadsfullmäktige vid utgifvandet af understöd åt föreningen Arbetets Vänner med dess filialer samt Helsingfors Folkhögskole- sällskap och Helsingfors Arbetareförening jemte filialer följt den principen, att Full- mäktige tilldelat hvardera språkgruppen af dessa föreningar ett lika stort kollektivt anslag, som föreningarna sedermera egt efter öfverenskommelse fördela sig emellan. Enahanda förfarande torde äfven denna gång iakttagas. Beträffande understödets belopp anser utskottet sig icke nu kunna förorda någon förhöjning af de bemälda för-

eningar tillagda anslag, synnerligast med hänsyn dertill, att Stadsfullmäktige nyligen beslutit det elementära undervisningskurser närmast afsedda för utarbetare, skola på stadens bekostnad anordnas. Med föranledande häraf får utskottet föreslå att ifrågavarande föreningar måtte tilläggas ett anslag af inalles 8,000 mark, hvaraf hälften eller 4,000 mark skulle utgifvas till Arbetets Vänner och dess filialer för bekostande af svenskspråkiga föredrag och undervisningskurser, samt den andra hälften öfverlemnas till Helsingfors Folkhögskolesällskap, Helsingfors Arbetareförening och Sörnäs Arbetareförening för befordrande af deras folkbildningsarbete på finska språket.

**Finsk kvinno-
förening.**

Finsk kvinnoförening, som senast ur vinstmedlen tilldelades ett anslag af 500 mark för anordnande af elementarkurser för kvinnliga arbetare, anhåller nu om ett understöd för enahanda ändamål af 600 mark. Undervisningen har under året pågått från den 26 september till och med den 30 december och från den 23 januari till och med den 24 april hvarje söndag eftermiddag samtidigt i två lokaler, i den ena på svenska och i den andra på finska, samt omfattat läsning, stil-, rätt- och uppsatsskrifning, räkning och enkel bokföring, hvarjemte under kvarterna hållits lättfattliga föredrag äfvensom sångöfningar anstälts. Elevernas antal har varit 252 och utgifterna för belysning, vaktmästarearvode, annonser, undervisningsmateriel m. m. uppgått till 553 mark. Utskottet får hos Stadsfullmäktige förorda bifall till ansökningen.

**Sörnäs Arbe-
tareförenings
läsestuga-
komité.**

Sörnäs Arbetareförenings läsestugukomité anhåller om ett anslag af 200 mark för att under instundande sommar kunna vid Sörnäs hamn uppehålla en läsestuga för dervarande hamnarbetare. Under senaste sommar, då komitén dels med nämnda förenings, dels med af enskilde för ädamålet lemnade medel inrättade en sådan läsestuga, besöktes densamma af i medeltal 100 personer om dagen. Emedan utskottet anser det önskligt att hamnarbetarene i Sörnäs beredes tillgång till läsning, samt nödvändigheten för sagda personer att uppehålla sig vid hamnen hindrar dem att begagna sig af läsesalen i Folkets hem, tror utskottet sig böra tillstyrka det begärda understödets beviljande.

„Ponnistus“.

Gymnastikföreningen „Ponnistus“ utber sig ett belopp af 500 mark för anordnande under nästa läseår af kostnadsfria gymnastiköfningar för unga arbetare. Enligt en ansökningen åtföljande kalkyl skulle kostnaden härför, beräknad efter 3 mark i timmen och 3 timmar i veckan, utgöra för hvarje kurs 288 mark eller, enär sannolikt två parallellkurser blefve af nöden, inalles 576 mark, hvartill komme för roddöfningar under sommaren med 40 deltagare 200 mark. I betraktande af den nytta kroppsofningar medföra för unga handtverkare, hvilka oftast under de för deras fysiska utveckling betydelsefullaste åren af sitt lif äro hänvisade till ett stillasittande eller ensidigt arbete, får utskottet föreslå att föreningen för ifrågavarande ändamål tilldelas ett anslag af 400 mark.

**Sommarkolo-
nierna för
arbetande
kvinnor.**

Bestyrelsen för sommarkolonier för arbetande kvinnor har under en följd af år ur vinstmedlen erhållit ett årligt understöd af 2,000 mark. Med de af Stadsfull-

mäktige förlidet år dertill beviljade medlen kunde bestyrelsen bereda 50 arbeterskor omkr. 6 veckors sommarvistelse på landet. *Bestyrelsen för Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening* har jemväl under de senaste åren tilldelats ett belopp af 3,500 mark till sommarkolonier för sjukliga folkskoleelever från Helsingfors, och och hafva under sommaren 1897 af stadens till öfver 5,000 beräknade folkskolebarn 160 beredts någon tids kostnadsfri vistelse på landet. De utgifter föreningen härför fick vidkännas belöpte sig inalles till 4,621 mark 54 penni. Båda ofvannämnda sökande anhålla om understöd till enahanda belopp som senaste år och torde Stadsfullmäktige, med bifall till deras ansökningar, tilldela Bestyrelsen för sommarkolonier för arbetande kvinnor 2,000 samt Bestyrelsen för Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening 3,500 mark.

**Helsingfors
folkskolors lä-
rare- och lära-
rinneförening.**

Föreningen för befrämjande af barnavård har under senaste år haft omvårdnad om 172 fosterbarn, af hvilka vid årets slut 100 kvarstodo under föreningens uppsikt. Jemte det att i föreningens barnherberge för konvalescenter, vanvårdade och öfvergifna barn 1897 varit intagna 39 barn under sammanlagdt 4,742 dagar har föreningen utdelat mjölk till ett stort antal små, hvilkas föräldrar varit altför fattiga att åt dem kunna anskaffa sådan. Då den af föreningen i fjol inrättade asylén för späda barn icke visat sig motsvara sitt ändamål, ärnar föreningen under innevarande år, i stället för att mottaga barnen i en slutén anstalt, anförtro deras vård åt ett antal af föreningen anställda pålitliga fostermödrar, hvarjemte föreningen beslutit att under årets lopp till högst 10 värnlösa mödrar gifva ett understöd af 20 mark i tre månader, för att sätta dem i tillfälle att under denna tid sjelfva amma sina späda barn. Föreningen, hvilken 1897, förutom det af Stadsfullmäktige densamma ur vinstmedlen beviljade belopp af 2,000 mark, af Sparbankens direktión erhållit 1,000 mark äfvensom särskilda gåfvor af enskilda personer, har under innevarande år att påräkna i säkra inkomster omkring 3,000 mark. Jemte det föreningen nu för sin ofvanbeskrifna verksamhet utber sig ett anslag af enahanda belopp som senast, anhåller densamma att derutöfver få sig tilldeladt ett understöd af 1,200 mark för att dermed under tiden från den 1 juni till den 1 oktober i Sörnäs uppehålla en barnkrubba för ända till 25 barn, hvarigenom fattiga mödrar derstädes blefve i tillfälle att begagna sig af den ökade arbetstillgången under sommaren. Utskottet föreslår att föreningens ansökning måtte till alla delar bifallas.

**Föreningen för
befrämjande af
barnavård.**

Mariaföreningen anhåller om ett anslag till enahanda belopp som föreningen under de senaste åren af vinstmedlen åtnjutit eller 2,300 mark. Föreningens herberge för tjenstsökande kvinnor har 1897 varit något mindre besökt än under föregående år eller af 258 personer mot 329 år 1896, beroende detta derpå att herberget för flyttning hållits stängdt under 3 1/2 månader, men har de besökandes antal efter det anstalten efter flyttningen åter öppnats varit så stort att tidtals alla platssökande ej kunnat mottagas. Föreningen har under året jemväl anordnat symöten för arbetande kvinnor äfvensom den 1 november öppnat ett hem för ålderstigna tjennor. I sistnämnda anstalt hafva mottagits till en början 10 interner, hvilka er-

**Maria-
föreningen.**

lägga en afgift af 12, 14, eller 15 mark i månaden och härför erhålla rum, värme och kost. Af det föreningen senaste år tilldelade anslaget har användts 1,300 mark såsom bidrag till den hyra, föreningen för sina ofvannämnda inrättningar erlägger, samt sammanlagt 1,000 mark till aflöningar åt föreståndarinnan, kassörskan och en tjänarinna. Jemväl denna ansökning torde af Stadsfullmäktige godkännas.

Fruentimmers-
föreningen.

Likaså förordar utskottet bifall till *Fruentimmersföreningens* anhållan om ett understöd af 3,000 mark till upprätthållande af föreningens hem för ålderstigna kvinnor. Hemmet, för hvilket föreningen under senaste år af vinstmedlen erhöll ett anslag af 3,000 mark, har varit i verksamhet från den 1 januari till den 1 juni och från den 15 oktober till årets slut, och hafva deri under denna tid verkställt 5,204 dagsverken. Af omkostnaderna, som stigit till 5,444 mark 29 penni, har 1,071 mark 85 penni åtgått till dagspenning åt de åldriga arbeterskorna och 626 mark 75 penni till arbetsmaterial; för de verkställda arbetena har inlutit inalles 870 mark 64 peni.

Stads-
missionen.

Bestyrelsen för Stadsmissionen i Helsingfors, som vid senaste fördelning af vinstmedlen erhöll ett understöd af 1,000 mark för sin verksamhet i välgörenhetens tjänst, begär nu ett anslag till icke närmare angifvet belopp. Stadsmissionen, hvars uppgift är att icke allenast genom personlig inverkan skänka nödställda och sjuka tröst och uppmuntran i olyckan, utan äfven materiellt bispringa de behöfvande, meddelar att genom i föreningens tjänst anställda diakonissors försorg 1,083 personer erhållit hjälp i form af kontanta penningar, matvaror, ved, klädespersedlar och läkemedel; genom filialen i Sörnäs hafva 82 familjer erhållit sammanlagt 2,463 liter mat samt 69 kvinnor arbete till ett värde af 382 mark 85 penni. Derjemte hafva fattiga mödrar en gång i veckan sammankommit för att förfärdiga klädesplagg, hvartill materialet erhållits till billigare pris och mot afbetalning. Stadsmissionens filantropiska verksamhet synes värdt alt erkännande. Visserligen har inom utskottet utalats att Stadsmissionen främst vore att anse såsom utöfvande den kyrkliga församlingens kärleksverksamhet och förty närmast borde af denna understöd. Utskottet har dock trots sig böra förorda Stadsmissionen till erhållande af ett anslag om 2,000 mark med den uttryckliga bestämmelsen att detsamma skall användas till den första hjälpen vid sjukdomsfall samt för möjliggörande af sjukvård i de fattigaste hemmen, der af en eller annan anledning den sjuke ej kan öfverföras till sjukhus.

„Balder“.

Nykterhetsföreningen Balder, som senast tillades ett anslag ur vinstmedlen af 500 mark, har under det gångna året sökt verka för nykterhets saken genom föranstaltande af diskussionsmöten inom föreningen och samkväm för en vidsträcktare krets, genom utdelning af litteratur i nykterhetsfrågan samt genom anordnande af afgiftsfria föredrag för allmänheten, hvilka sistnämnda, till antalet 14, hafva varit besökta af i medeltal 80 personer. Föreningens medlemsantal har under året ökat från 38 till 94; och anhåller föreningen nu om ett förhöjdt understöd af 2,000 mark, delvis afsedt till betäckande af kostnaden för de föredrag i nykterhetssaken Professor R. Tigerstedt från Stockholm på föreningens föranstaltande innevarande vår hållit

härstädes. Då nykterhetsrörelsen bland den svenskatalande delen af stadens befolkning tillsvidare befinner sig i sin linda samt förty ännu torde erfordra kraftigt understöd, innan dess fortbestånd kan anses tryggadt, får utskottet förorda föreningen till erhållande af ett anslag om 1,500 mark.

Lärareföreningen för Helsovård och Nykterhet, som är en filial af föreningen Nykterhetens vänner, anhåller att densamma måtte ur vinstmedlen tilläggas ett understöd af 3,000 mark. Angående föreningens program har medlemmen i dess bestyrelse Professor W. Sucksdorff på förfrågan benäget meddelat utskottet följande:

„Lärareföreningen för Helsovård och Nykterhet har till syftemål att meddela den växande ungdomen undervisning om rusdryckernas förderliga verkningar samt söker realisera detta mål genom anordnande af lämpliga undervisningskurser (nykterhetsskolor) för ungdomen. För att erhålla lärare till dessa kurser föranstaltar föreningen föreläsningsserier med förhör, vid hvilka de blifvande lärarne sättas i tillfälle att erhålla de för deras verksamhet nödiga kunskaperna. Å hvarje ort, der dylik undervisning anordnas, utses en person, som sammanhåller och leder arbetet i dess helhet, d. v. s. vidtager alla anordningar för kurserna, fördelar arbetet mellan lärarne, leder och öfvervakar deras verksamhet m. m.

I Helsingfors skulle 1:o) främst anordnas tvenne eller, om behovet så påkallar äfven flere föreläsningsserier, en svensk och en finsk, till de blifvande lärarnes undervisning och till allmänhetens intresserande. Dessa föreläsningar belysas genom enkla kemiska experiment samt genom planscher. 2:o) Tvenne personer tillsättas, hvilka anordna och leda, den ena de svenskspråkiga och den andra de finskspråkiga ungdomskurserna. 3:o) För den växande ungdomen anordnas undervisningskurser, vid hvilka dels samtalsvis, dels i form af små berättelser och föredrag undervisning meddelas om rusdryckerna och deras verkningar samt i samband härmed om helsovårdens prima principia. Äfven denna undervisning belyses genom lämpliga experiment och bilder. För att göra dessa kurser mera tilldragande och omvexlande för barnen inöfvas äfven små sånger. Dessa nykterhetsskolor fortgå under större delen af läsåret samt omfatta en eller, beroende på omständigheterna flere undervisningstimmar i veckan“.

Derjemte har utskottet fått mottaga föreningens årsberättelse för verksamhetsåret $\frac{1}{6}$ 1896— $\frac{1}{6}$ 1897, utvisande, bland annat, att föreningens ambulatoriska föredragare under sagda tid uti nio af landets städer hållit sammanlagdt 122 svenska och 139 finska nykterhetsföredrag, dels för fullvuxna personer, dels för barn. Af det för instundande verksamhetsår begärda understödet, 3,000 mark, äro 2,000 mark afsedda till lön åt föreningens svenska och finska sekreterare eller ledare af kurserna, 500 mark till undervisningsmateriel, 300 mark till hyra för lokaler och 200 mark till bidrag åt Centralföreningen. Utskottet finner visserligen hurusom tillsvidare endast ringa erfarenhet föreligger angående frukterna af föreningens verksamhet, hvarjemte utskottet icke kan underlåta att påpeka den ytterst ömtåliga beskaffenheten af föreningens nykterhetsarbete bland den omogna ungdomen. Då

Lärareföre-
ningen för
Helsovård och
Nykterhet.

emellertid föreningens stråfvanden synas utskottet förtjenta af uppmuntran, får utskottet föreslå att föreningen måtte tilläggas ett anslag af 1,000 mark.

„Vid hemmets
hård“.

Professor W. Sucksdorff, Magister J. Klockars och Fröken H. Sohlberg anhålla att *tidskriften* „Vid hemmets hård“ måtte komma i åtnjutande af ett understöd om 100 mark. Tidskriften har till uppgift att främja nykterhetsstråfvandena jemte det densamma tillika behandlar andra hem- och samhällslifvet rörande frågor. Dess prenumerationspris är 2 mark 50 penni om året, hvarförutom ett större antal exemplar gratis tillhandahålles läsestugor, föreningar m. m. Om tidskriften skulle gifva behållning, kommer denna att oafkortad öfverlemnas till Lärareföreningen för hälsovård och nykterhet. Utskottet hemställer om bifall till denna ansökan.

Folkbarträd-
gårdarna.

Fröknarna Betty Alander och Hanna Rothman, B. Hannén samt Lydia Wendell anhålla att till underhåll af de utaf dem ledda *folkbarträdgårdarna* måtte anslås, för den i Sörnäs 7,550 mark under tre års tid, för den vid Smedsgatan 6,700 mark, likaledes i tre års tid, samt för den i Tölö för instundande läseår 3,229 mark, eller ungefär enahanda belopp, som dessa inrättningar härintills i understöd åtnjutit. Det tilläggsanslag af 350 mark, som begäres för barträdgården i Sörnäs, är afsedt till aflönande af en biträdande lärarinna, som härintills för sitt arbete i inrättningens tjänst delvis honorerats af medlärariinnorna med dessas egna medel. Ifrågavarande anstalter hafva under läseåret 1896—1897 varit besökta, den i Sörnäs af 138 barn, fördelade på 4 svenska och lika många finska afdelningar, den vid Smedsgatan af 137 och den i Tölö af 73 elever; i sammanhang med barträdgårdarna äro inrättade kurser för utbildande af barträdgårdslärarinnor och barnsköterskor. Såväl den af Stadsfullmäktige för dessa inrättningar tillsatta bestyrelsen, som äfven stadens folkskoledirektion, till hvilken ansökningarna blifvit för afgifvande af utlåtande remitterade, förorda bifall till desamma. Då emellertid, på sätt ofvan nämnts, anslagen för barträdgårdarna i Sörnäs och vid Smedsgatan begäres för 3 år framåt, men Stadsfullmäktige icke i detta sammanhang torde kunna besluta angående dispositionen af kommande års vinstmedel, får utskottet föreslå att Stadsfullmäktige ville för instundande läseår i understöd tillägga barträdgården i Sörnäs 7,550, den vid Smedsgatan 6,700 samt den i Tölö 3,200 mark.

Fröken Al-
brechts förbe-
redande skola.

I anledning af Fröken Thyra Albrechts anhållan om ett understöd af 800 mark för hennes sedan 1894 här existerande svenskspråkiga *förberedande skola* upplyser Folkskoledirektionen, af hvilken utskottet utbedt sig benäget yttrande öfver ansökningen, att berörda skola, som motsvarar folkskolans 3 lägsta afdelningar, syntes vara med insikt och omsorg ledd, att undervisning däri för närvarande meddelades 36 barn äfvensom att af de från skolan härintills utdimitterade eleverna de flesta gossarne vunnit inträde i svenska reallyceum härstädes och nästan alla flickor inträdt i härvarande fruntimmersskola. Själf uppgifver sökanden anstaltens uppgift vara att betjena familjer, hvilka af ett eller annat skäl icke vilja sätta sina barn i folkskola, men sakna medel att låta dessa besöka dyrare privata inrättningar af enahanda slag; terminsafgiften hade lämpats efter resp. föräldrars betalningsförmåga samt vexlat

mellan 5 och 30 mark. Enär det af ifrågavarande skola afsedda ändamål enligt utskottets tanke lika väl kunde vinnas, om de barn, som besöka densamma, åtnjöte undervisning i stadens folkskolor, torde ansökningen af Stadsfullmäktige afslås.

Direktionens för handarbetskolan i Helsingfors anhållan om ett anslag af 1,200 mark för anskaffande af en särskild lokal för skolans afdelning för konstväfnad synes utskottet afse ett altför speciellt ändamål för att lämpligen böra tillgodoses på be- kostnad af andra, kommunen i dess helhet närmare stående intressen.

Handarbets-
skolan.

De ansökningar om understöd, som ingifvits af *Finska Typografernas under- stödsförening* och *Byggnadsarbetarenes i Helsingfors understöds- och pensionskassa* torde icke heller kunna påräkna bidrag ur vinstmedlen. Enskilda föreningar af denna art, hvilka afse sina medlemmars ekonomiska fördel, synas utskottet icke rimligtvis kunna göra anspråk på att kommunen för dem skall ikläda sig uppoftfrin- gar, och kan något anslag för berörda ändamål, enligt utskottets tanke, så mycket mindre ifrågakomma som kassor af detta slag för närvarande på grund af nådiga förordningen den 2 september 1897, angående arbetareunderstöds-kassor, befinna sig uti ett genomgångsskede samt ett stort antal af nu existerande inrättningar af detta slag inom kort torde dels undergå en mer eller mindre fullständig omorganisation, dels helt och hållet försvinna.

Typografernas
understödsför-
ening.

Byggnadsarbe-
tarenes under-
stöds- och
pensionskassa.

Af vinstmedlens återstående belopp torde 11,412 mark 62 penni anslås till bestridande af den ännu oguldna delen utaf kostnaderna för R. Stigells grupp „De skeppsbrutne“ samt resten, 8,849 mark 55 penni reserveras för framtida disposition.

Vid den förlidet år försiggångna fördelningen af vinstmedlen beslöto Stads- fullmäktige, på sätt ofvan redan antyds att de föreningar, sällskap och enskilda personer, som tilldelats bidrag ur vinstmedlen, skulle anmodas att efter årets ut- gång afgifva kortfattade berättelser öfver sin verksamhet, särskildt med hänsyn till de beviljade anslagens användning. Då en sådan kontroll synes utskottet icke alle- nast vara principiellt riktig, utan äfven medföra den praktiska fördelen af ett när- mare samarbete mellan stadens myndigheter och resp. föreningar, får utskottet före- slå att enahanda förfarande måtte följas jemväl i år och att berörda uppdrag måtte ombetros: Drätselkammaren beträffande teatrarna och Helsingfors Filharmoniska sällskap; Folkskoledirektionen beträffande sommarkolonierna för barn, och folk-barn- trädgårdarna; Fattigvårdsstyrelsen beträffande Barnavårdsföreningen, Mariaförening- en, Fruntimmersföreningen, Stadsmissionen och arbetshusen för fattiga barn samt Arbetarenämnden beträffande Arbetets Vänner med filialer, Helsingfors folkhögskole- sällskap, Arbetareföreningarna, Finsk Kvinnoförening, sommarkolonierna för arbetande kvinnor, gymnastikföreningen „Ponnistus“, nykterhetsföreningen „Balder“, Lärare- föreningen för helsovård och nykterhet samt tidskriften „Vid hemmets hård“.

Utskottet får förty vördsamt föreslå:

att Fullmäktige ville afböja de ansökningar om anslag ur vinstmedlen, som inlemnats af Fröken Thyra Albrecht, Direktionen för handarbetskolan i Helsingfors, Finska Typografernas understödsförening och Byggnadsarbetarenes i Helsingfors understöds- och pensionskassa;

att Fullmäktige ville af vinstmedlen anslå:

5,000: —

a) till svenska teaterns garantiförening, för anordnande under instundande spelår af 5 folkrepresentationer, 5,000 mark att utgå med 1,000 mark för hvarje föreställning mot vilkor likväl att representationerna gifvas företrädesvis å sön- och helgdagar och under lämplig årstid samt att biljettprisen icke öfverstiga 75 penni för plats i andra radens fond och 50 penni i dess sidologer, 25 penni på tredje raden och 50 procent af de vanliga biljettprisen för öfriga platser i salongen;

5,000: —

b) åt direktionen för finska teatern för samma ändamål och sex representationer 5,000 mark, på enahanda vilkor beträffande representationernas anordning samt biljettprisen i öfrigt, utom att biljettpriset för plats å galleriet bestämmes till 25 penni;

5,000: —

c) åt aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska sällskap 5,000 mark, att under tiden från den 1 oktober 1898 till den 1 maj 1899 utbetalas i månatliga rater mot skyldighet för bolaget att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt åtminstone en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter emot en inträdesavgift af högst 25 penni, till hvilka konserter biljettterna böra försäljas främst genom föreningen Arbetets Vänner och Helsingfors Arbetareförening samt de oförsålda vid ingången;

4,000: —

d) åt föreningen Arbetets Vänner jemte filialer härstädes 4,000 mark till bekostande af svenskspråkiga föredrag, samt folkhögskole- och andra undervisningskurser för arbetare;

4,000: —

e) åt Helsingfors Folkhögskolesällskap, Helsingfors Arbetareförening och Sörnäs Arbetareförening 4,000 mark till föranstaltande af folkhögskole- och elementarkurser för arbetare samt lättfattliga föredrag på finska språket;

600: —

f) åt Finsk kvinnoförenings bestyrelse för elementarkurser 600 mark till slika kurser på svenska och finska språken för arbeterskor;

23,600: —

	Transport	23,600: —
g) åt Sörnäs Arbetareförenings läsestugukomité 200 mark för underhåll under instundande sommar af en läsestuga för hamnarbetare invid Sörnäs hamn;	200: —	
h) åt gymnastikföreningen Ponnistus 400 mark till anordnande af kostnadsfria kroppsöfningar för unge arbetare;	400: —	
i) åt bestyrelsen för sommarkolonier för arbetande kvinnor 2,000 mark;	2,000: —	
j) åt Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening 3,500 mark till feriekolonier för folkskoleelever;	3,500: —	
k) åt föreningen för befrämjande af barnavård 3,200 mark, hvaraf 1,200 mark till underhåll under instundande sommar af en barnkrubba i Sörnäs för ända till 25 barn, samt återstoden till befordrande af föreningens verksamhet i öfrigt;	3,200: —	
l) åt Mariaföreningen 2,300 mark till föreningens herberge för tjänstsökande kvinnor och hem för ålderstigna tjenarinnor;	2,300: —	
m) åt Fruntimmersföreningen 3,000 mark till föreningens arbets-hem för ålderstigna kvinnor;	3,000: —	
n) åt Stadsmissionen i Helsingfors 2,000 mark till den första hjälpen vid sjukdomsfall samt för möjliggörande af sjukvård i de fattigaste hemmen, då den sjuke ej kan öfverföras till sjukhus;	2,000: —	
o) åt nykterhetsföreningen „Balder“ 1,500 mark;	1,500: —	
p) åt Lärareföreningen för Helsovård och Nykterhet 1,000 mark;	1,000: —	
q) åt redaktionen för tidskriften „Vid hemmets härd“ 100 mark;	100: —	
r) åt Fröknarna Betty Alander och Hanna Rothman 7,550 mark till underhåll af deras folk-barnträdgård i Sörnäs under läsåret 1898—1899;	7,550: —	
s) åt Fröken B. Hannén 6,700 mark till uppehållande af folk-barnträdgården vid Smedsgatan under samma tid;	6,700: —	
t) åt Fröken Lydia Wendell 3,200 mark till hennes folk-barn-trädgård i Tölö, jemväl för instundande verksamhetsår;	3,200: —	
	Transport	<u>60,250: —</u>

60,250: —

11,412: 62

u) till sista afbetalning å skulptören Robert Stigells grupp „De skeppsbrutne“ 11,412 mark 62 penni; samt

8,849: 55

80,512: 17

v) återstoden af vinstmedlen 8,849 mark 55 penni att reserveras för framtida disposition;

Förut disponerade:

35,000: —

115,512: 17

Derjemte får utskottet föreslå:

att de föreningar, sällskap och enskilda personer, som tilldelas bidrag ur vinstmedlen, skulle anmodas att efter årets utgång afgifva kortfattade berättelser öfver sin verksamhet, särskildt med hänsyn till de beviljade anslagens användning, och af dem

direktionerna för svenska och finska teatrarna samt Helsingfors Filharmoniska sällskap till Drätselkammaren;

Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening och föreståndarinnorna för folkbarntädgårdarna till Folkskoleledningen;

Föreningen för barnavård, Mariaföreningen, Fruntimmersföreningen, Stadsmissionen och bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn till Fattigvårdsstyrelsen; samt

Arbetets Vänner jemte filialer, Helsingfors Folkhögskolesällskap, Helsingfors Arbetareförening, Sörnäs Arbetareförening jemte dess läsestugukomité, Finsk Kvinnoförening, Bestyrelsen för sommarkolonierna för arbetande kvinnor, gymnastikföreningen „Ponnistus“, nykterhetsföreningen „Balder“, Lärareföreningen för Helsovård och Nykterhet samt redaktionen för tidskriften „Vid hemmets härd“ till Arbetarenämnden.

Dessa nämnder, hvilka det åläge att följa med verksamheten i vederbörande föreningar och inväntningar, egde derpå att jemte eget utlåtande till Fullmäktige insända förenämnda berättelser.

Helsingfors den 30 april 1898.

T. J. Boisman.

O. Heikel.

Rudolf Erenius.

Alexis Gripenberg.

Emil Murén.

Påminnelser i frågan om Rådstufvurättens reorganisation.

SAMFÄLTA

RÅDSTUFVURÄTTEN

i

Helsingfors.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

den 13 maj 1898.

N:o 79.

Sedan Herrar Stadsfullmäktige, enligt skrivelse af den 19 nästvikne april, lemnat samfälda Rådstufvurätten tillfälle att inkomma med påminnelser emot det i ärendet rörande Rådstufvurättens organisation tillkomna utskottsbetänkandet af den 10 sistlidne mars, har samfälda Rådstufvurätten härmed äran framhålla att de af utskottet meddelade statistiska uppgifterna beträffande antalet och beskaffenheten af de brottmål, som efter strafflagens tillämpning behandlats af Rådstufvurätten, äro oriktiga derutinnan, att till s. k. polismål hänförts alla de brottmål, hvilka företagits utan föregående utlottning. Bilagda uppgifter (A., B., C.) från de skilda afdelningarna utreda, att ganska få af dessa brottmål i själfva verket, äro mål af sådan beskaffenhet som förut hört till polisrättens behandling. Utskottets tablå borde för åren 1895, 1896 och 1897 rätteligen te sig sålunda:

År	II afdelningen			III afdelningen			IV afdelningen			Summa mål och ärenden för alla 4 afdelningarna				Total summa							
	Brott- mål, som förut hört till råd- stuf- vurät- ten	Annåh- nings- sår- enden	Civila mål	Brott- mål, som förut hört till råd- stuf- vurät- ten	Annåh- nings- sår- enden	Civila mål	Brott- mål, som förut hört till råd- stuf- vurät- ten	Annåh- nings- sår- enden	Civila mål	Brott- mål, som förut hört till polis- rät- ten	Brott- mål, som förut hört till råd- stuf- vurät- ten	Lag- farts- och öf- riga annåh- nings- sår- enden	Kon- kurs- mål		Civila mål						
1895	242	35	724	116	1,117	239	79	768	129	1,215	246	30	669	133	1,078	1,139	164	1,590	2,161	378	5,432
1896	202	54	876	80	1,212	196	50	881	150	1,277	200	37	855	112	1,204	931	143	1,450	2,612	342	5,478
1897	264	61	1,033	110	1,468	260	5	983	133	1,381	258	4	1,024	128	1,414	1,172	171	1,642	3,040	371	6,396

Brottmålen behandlades tidigare efter det remisserna angående dessa å arkivet utlottats, men från början af år 1895 hafva, för åstadkommande af en större snabbhet i rättskipningen genom minskade omgångar vid inkallande af sakegare och vittnen, de enklare målen omedelbart efter dessas remittering från Poliskammaren företagits å den afdelning, som för dagen haft sammanträde, dertill polisvaktkontoren förty anmodats omedelbart efter polisförhårets avslutande inkalla vederbörande. Genom detta förfarande, som visat sig fylla det dermed åsyftade ändamålet, har antalet utlottade remisser själfallet nedgått, men Rådstufvurättens arbete lika själfallet ökat, i det att på detta sätt det stora antal mål, deri åtalet icke kunnat fullföljas i anseende därtill, att svarandene dåmera icke kunnat af Rättens egne betjente med kallelse anträffas, numera nedgått till en obetydlighet. Att de sålunda direkte inkomna målen i alla fall icke varit bagatellmål framgår däraf, att uti åtskilliga af dessa dömts icke blott till höga böter, utan ock till fängelsestraff, och uti några fall till och med till tukthus. Den uti utskottets statistik använda beteckningen „polismål“ är följaktligen för mål af dylik beskaffenhet fullkomligt oegentlig. Med kännedom om nu anförda fakta kan således ingalunda påstås, att den tillökning i målens antal, som under de sista åren egt rum, hänfört sig uteslutande till de s. k. polismålen.

För öfrigt kan Rådstufvurätten icke underlåta att såsom en vilseledande oriktighet i utskottets statistik påpeka, att antalet sammanträdes-timmar på 4:de afdelningen för året 1896 upptagits till endast $346\frac{1}{2}$ i stället för rätteligen $401\frac{2}{3}$, hvilken oriktighet möjligen härrört deraf att, ehuru afdelningen utöfver de ordinarie sammanträdena hållit två vecko-sammanträden för behandling af mindre brottmål, sådant icke observerats.

Utskottets förmenande, att 4:de afdelningen tillkommit hufvudsakligen för polismålen, beror äfven af något misstag. Då Samfälda Rådstufvurätten i maj månad 1890 hos Herrar Stadsfullmäktige framhöll behovet af denna afdelning, voro de dåvarande afdelningarna redan öfverhopade med ett deras krafter öfverstigande antal civila och brottmål. Sedan den tiden hafva desse senare ökat och äfven de civila målens antal, tvärtemot hvad utskottet påstår, hållit sig tämligen konstant, sådant det var före de dåliga penningåren 1891, 1892 och 1893, då desamma numerär nådde den höjd, att det Rådstufvurätten åliggande ansvarsfulla arbetet utan en 4:de afdelning helt enkelt icke skulle hafva kunnat tillbörligen besörjas. Men oberoende af slika ekonomiska kriser, hvilka tid efter annan åter inträffa och då det helt säkert blefve omöjligt att, om icke äfven 4:de afdelningen behandlade civila mål, utan öfveransträngning omsorgsfullt handlägga desamma, bör man icke fästa synnerlig vikt vid tillfälliga fluktuationer under kortare tidpunkter i målens antal och föreställa sig, att ett stadigt nedåtgående deri, tvärt emot hvad som visat sig vara fallet allestädes under en hastigt tillväxande folkmängd, handels och näringsarnas snabba förkofran, sjöfartens och transitotrafikens raska uppåtgående och en talrik arbetssökande lös befolknings tillströmmande, vore ens möjligt, utan måste

man taga hänsyn till den fortgående tillväxten i målens antal, som i det hela taget framgår såsom ett faktum ur mångåriga siffror, och till det domstolsarbete, som följaktligen i den närmaste framtiden emotses kan. Och huru vill man då påstå, att ens de civila målens antal vore och komme att vara i nedåtgående. Också komitén för revision af lagstiftningen angående rättegångsväsendet har i sitt förslag till ny judiciel indelning af landet, hvilket förslag komitén påtagligen icke tänkt sig förverkligadt först efter hundra år, funnit, på grund af inhemtad känedom om Rådstufvurättens nuvarande arbete, Helsingtors stad såsom skild lagsaga genast från början behöfva fem Rådstufvurättsafdelningar. Huru vill man då före reformens genomförande föreslå en minskning i afdelningarnas antal? Onekligt är att befattningar hvarken böra inrättas eller bibehållas, som icke behöfvas. Men af största vikt är, att ett offentligt verk, vare sig högre eller lägre, är så sammansatt och förfogar öfver så stora krafter, att dess medlemmar må kunna åt sina arbeten och göromål egna nödig tid och omsorg, samt med tillbörlig skyndsamhet handlägga och slutföra på dem ankommande mål och ärenden. Och äfven Rådstufvurätten har till uppgift samhällets och allmänhetens snabba och ordentliga betjenande.

Utskottet har inlåtit sig på en jämförelse emellan Rådstufvurätten här och Stockholms Rådstufvurätt. Denna senare domstols organisation kan dock icke tjäna såsom någon förebild. Dess arbete uppehålls till en stor del genom en mängd extra, när som helst afsättliga domare. Vid dess 3:dje, 4:de, 5:te och 6:te afdelningar, hvilka motsvara Helsingfors Rådstufvurätts 2:dra, 3:dje och 4:de afdelningar, tjänstgöra omkring 80 extra tjänstemän, däraf 52 extra domare. Den svenska strafflagen med dess 25 kapitel, handlande endast om rättsbrotten samt religions- och sedlighetsbrotten, hvilka alltid behandlas af Rådstufvurätten, medgifver, att öfverträdelser, politiförbrytelser och polisförseelser, berörda delvis i administrativa författningar, ordningsstadgan för rikets städer, kungörelser och polisordningar, handläggas af administrativa myndigheter, hvilka jemväl afgöra en mängd civila mål, som här höra till Rådstufvurätten. Stockholms Rådstufvurätts arbete kan följaktligen icke tjäna till måttstock vid bedömande af Rådstufvurättens i Helsingfors verksamhet och sammansättning. År 1895 behandlades:

<i>i Stockholm</i>	<i>i Helsingfors</i>
enligt utskottets uppgifter	
af 3:dje afd. 1,243	af 2:dra afd. 1,117, däraf 116 polismål
„ 4:de „ 1,219	„ 3:dje „ 1,215, „ 129 „
„ 5:te „ 1,410	„ 4:de „ 1,078, „ 133 „
„ 6:te „ 1,245	

Om Stockholms Rådstufvurätt skall tjäna såsom norm skulle således våra afdelningar icke kunna tåla 50 % förhöjning i antalet mål, äfven om dessa vore likartade här som där, något som med afseende å folklynnnet icke torde kunna antagas.

Glömmas bör icke håller den tidsödande tolkningen till två stundom tre språk, som här hör till ordningen, men icke förekommer i Stockholm. Huru ohållbart utskottets påstående är att 4:de afdelningen möjligen för närvarande kunde vara alldeles umbärlig, inses lätt däraf, att 2:dra och 3:dje afdelningarna vid sådant förhållande under år 1897 skulle hvardera haft att utom polismålen, handlägga 1946 mål, eller således vida mera än de öfveransträngda afdelningarna vid Stockholms Rådstufvurätt.

Jämför man åter Helsingfors Rådstufvurätts värksamhet med de öfriga Rådstufvurätternas i Finland, så framgår af Justitieexpeditionens i Kejserliga Senaten senaste berättelse om rättsväsendet, att målens antal vid Helsingfors Rådstufvurätt redan år 1893 (före strafflagens tillämpning) utgjorde emellan $\frac{1}{4}$ och $\frac{1}{5}$ af de mål, som förekommo vid landets samtliga 34 Rådstufvurätter (om i alls 43 afdelningar). Vid dessa förekommo nämligen tillsammans 27,017 mål och ärenden, däraf 5,576 vid Helsingfors Rådstufvurätt. Härvid får icke heller förbises, beträffande målens beskaffenhet, att Helsingfors Rådstufvurätt har hufvudandelen af de viktigare och vidlyftigare målen.

Den förhöjning af 1,000 mark i ordförandenes arvoden, som utskottet tänkt sig, skulle ingalunda motsvara ökningen i arbetet, hvilken, såsom ofvan visats, komme att uppgå i det närmaste till 50 %. För att kunna medhinna detta ökade arbete, blefve det nödigt för 2:dra och 3:dje afdelningarna att hålla ytterligare ett sammanträde i veckan. Oafsedt den häraf betingade nödvändigheten att anställa ytterligare en protokollsförare i hvarje afdelning, skulle däraf följa en så intensiv ökning af ordförandenes arbete, att desse, som förut för justering och granskning af utgående expeditioner, förrättande af bouppteckningar och arfskiften, refererande af handlingarna i vidlyftigare mål, som blifvit uppskjutna på utslag, samt studier af rättsväsendets utveckling och förändringarna i lagstiftningen, haft att disponera tre från sammanträden fria dagar i veckan, därefter blefve tvungna att utföra detta maktpåliggande hemarbete på två dagar, å hvilka det dämera gälde att genomgå och justera fyra protokollshäften med däraf härflytande expeditioner. En förändring i denna riktning äro för öfrigt de nuvarande medlemmarna i Rådstufvurätten icke ens skyldiga att underkasta sig.

Men förutsatt att ett sådant arbete kunde medhinnas, blefve 2:dra och 3:dje afdelningarnas lott dock afundsvärd i bredd med den af utskottet projekterade 4:de afdelningens. De domarevärfvets olycksbarn som blefve placerade på denna, hade icke vidare att vänta sig någon befordran, utan skulle den återstående listtiden vara hänvisade till ett intresselöst och själsmördande arbete. Tröttheten vid detta, hvilken tvifvelsutän förre eller senare skulle infinna sig, gjorde, att målen blefve behandlade i samma stil, som vid de polisdomstolar vi omsider sluppit af med. Vida bättre vore emellertid, att s. k. bagatellmål alldeles icke åtalades, än att de rönne en sådan behandlig, ty denna åstadkomme endast misskredit hos allmänheten för hela rättsskipningen. Om det gälde ett provisorium för några få år, kunde dock ett experiment med en sådan bagatelldomstol försvaras, men Helsingfors Rådstufvurätt,

hvars nuvarande organisation härleder sig från år 1881, är nu i behof af en varaktigare förändring.

Tilläggas må ock, att 4:de afdelningens organiserande enligt utskottets förslag antagligen komme att för staden medföra större kostnader än utskottet förutsett. Mål af den beskaffenhet, som komme att tillhöra 4:de afdelningens kompetens, behandlas nemligen för närvarande alla helgfria dagar i veckan. För att icke en återgång i detta afseende, hvilket ju vore ett baksteg, skulle ega rum, måste således 4:de afdelningen härefter sammanträda alla dagar i veckan. Men till en tjänstgöring af detta slag, hvarvid hvardera bisittaren skulle turvis hvarannan dag hafva protokollsföring, torde knappast kunna erhållas kompetenta personer för den aflöning af 3,600 mark för år, som utskottet föreslagit, då i betraktande tages att hvarje sportel bortföle samt att verksamheten å denna afdelning icke komme att räknas såsom någon merit för framtida befordran. Det torde jemväl befinnas billigt, att för den ökade tjänstgöringsskyldighet, som åhvälfves ordföranden å denna afdelning, höja ordförandearvodet med åtminstone samma belopp, eller 1,000 mark, som föreslagits för ordförandena å 2:dra och 3:dje afdelningarna. Med allt detta komme ändock 4:de afdelningen med dess nya organisation icke att underhjelpa Rådstufvurättens arbete vid rättsskipningen i samma grad som härintills. Det missförhållande i principiellt afseende utskottet ansett ligga deri, att 4:de afdelningen för närv., oaktadt enklare organiserad, behandlar samma slags mål som de ordinarie afdelningarna, är af mera teoretisk än praktisk betydelse, då det ju visat sig möjligt att till bisittare å 4:de afdelningen med dess nuvarande organisation erhålla fullt kompetenta personer. Att till undanrödjande af detta missförhållande, som bäst kan afhjelpas derigenom att steget tages fullt ut och afdelningen organiseras lika med de andra afdelningarna, föreslå inrättandet af en afdelning med ännu enklare sammansättning och hvilken i praktiskt afseende komme att göra vida mindre nytta, kan Rådstufvurätten icke anse välbetänkt.

Samfälda Rådstufvurätten ansåg med sin framställning hos Herrar Stadsfullmäktige att aflägsna den oegentligheten, att flere domaretjänster vid Rådstufvurätten skötas provisoriskt och att innehafvarene af desamma icke äro oafsättliga. Då utskottets förslag på intet vis skulle aflägsna denna oegentlighet, utgjorde den föreslagna förändringen icke ens i detta afseende någon förbättring; hvarföre och då densamma, såsom äfven framhållits, komme att medföra mera arbete för Rådstufvurätten 2:dra och 3:dje afdelningar, än hvad dessa kunna medhinna, samfälda Rådstufvurätten emotser, att organisationen af 4:de afdelningen, om densamma fortfarande komme att vara provisorisk, må förblifva sådan den nu är.

Beträffande kostnadsfrågan, hvilken uti utskottsbetänkandet spelar en så afgörande roll, bör slutligen anmärkas, att Rådstufvurätten hittills varit den institution, som åstadkommit allra minsta ökning i stadens budget. Sedan år 1887, då Rådstufvurättens nuvarande organisation genomfördes, hafva kostnaderna för densamma icke nämnvärdt ökats, om man fränser det år 1892 för den provisoriska 4:de afdel.

ningen anslagna beloppet, då däremot alla andra inrättningars stater i stadens budget ansevärdigen förstorats, såsom framgår af följande siffror för åren 1887 och 1898.

	Rådstr.	Samtliga stadens emb.v.	Kommunal- förvaltning.	Brandv.	Polisinrättn.
1887	81,800: —	167,300: —	139,952: 33	58,279: 15	163,914: —
1898	97,000: —	211,116: 67	186,436: 66	96,300: —	213,835: —
	Sundh.- o. sjukv.	Fattigv.	Undervisningsv.	Räntor.	
1887	40,063: —	128,671: 50	267,833: 28	157,727: 78	
1898	193,204: 50	284,910: —	579,194: 60	396,293: 75	

Härvid bör icke heller förbises, att staden i tiden åtnjutit betydliga donationer just för Rådstufvurättens aflöning samt att boupptecknings-procenterna, hvilka förut tillfallit rättens ledamöter men från år 1886 indrogos till stadskassan, de senare åren uppgått till de belopp bilagan D. utvisar.

Om också $\frac{5}{13}$ af dessa belopp böra räknas på Magistratens del, framgår dock, att stadens direkta utgifter för Rådstufvurätten förhållandevis icke kunna anses blifva öfverdrifna, äfven om till desamma komme ett tillskott af 10,800 mark, hvilket 4:de afdelningen såsom ordinarie skulle medföra.

På grund häraf och med hänvisande till sin tidigare skrifvelse anser Rådstufvurätten sig böra vidhålla sitt förslag: *att Rådstufvurättens 4:de afdelning göres ordinarie samt i afseende å sammansättning, aflöning och arbetsfördelning likställas med Rådstufvurättens 2:dra och 3:dje afdelningar*, eller att, om Herrar Stadsfullmäktige likväl skulle anse 4:de afdelningen böra förblifva provisorisk, *denna afdelning må tillsvidare bibehållas vid dess nuvarande organisation.*

Helsingfors den 13 maj 1898.

Oskar Palmgren.

Arvid Nyberg.

Edvard Loo.

Hjalmar Saurén.

G. J. Sourander.

Frans Åhlström.

Arthur von Essen.

t. f.

Bilaga A.

Rådstufvurättens i Helsingfors 2:dra afdelning har under år 1897 handlagt inalles 1,488 mål och ärenden, af hvilka 1,155 brottmål, 263 tvistemål och 70 civila anmälningsärenden.

Följande antal personer hafva under året blifvit fällda till ansvar, nemligen:

under januari	månad	. . . . .	97
„ februari	„	. . . . .	54
„ mars	„	. . . . .	68
„ april	„	. . . . .	67
„ maj	„	. . . . .	109
„ juni	„	. . . . .	122
„ juli	„	. . . . .	127
„ augusti	„	. . . . .	103
„ september	„	. . . . .	150
„ oktober	„	. . . . .	136
„ november	„	. . . . .	118
„ december	„	. . . . .	101
Summa			1,252

Utaf hela antalet sakfälda hafva endast 151 dömts för förseelser, hvilka före strafflagens tillämpning bestraffats enligt polisordningen, neml.:

79	för öfverdådigt körande
15	„ lemnande af häst utan tillsyn
55	„ ofog utan förening med fylleri
2	„ vårdslöst umgående med eld.

S:a 151 uti 110 mål.

Öfriga 1,101 sakfälda hafva blifvit dömda för brott och förseelser, hvilka jemväl därförinnan hört under Rådstufvurättens behandling.

Af de sakfälda hafva 27 dömts till tukthus, 48 till fängelse, 1 (tjensteman) till skiljande från tjensteutöfning, 2 (minderåriga) till aga eller uppfostringsanstalt samt de öfriga till böter.

För mordförsök har dömts 1, för dråp 1, för grof misshandel 7, för 1:sta resan stöld 17, för 2:dra resan d:o 6, för 3:je resan d:o 5, för 4:de resan d:o 4, för snatteri 3, för olofligt tillgrepp 2 (minderåriga), för döljande af tjufgods 1, för be-

drägeri eller förfalskning 4, för utprångling af falskt mynt 1, för koppleri 2, för oloflig försäljning af bränvin och dermed likställda drycker 15, för oloflig försäljning af maltdrycker 13, för fylleri ensamt eller i förening med annan förseelse 950 o. s. v.

Riktigheten häraf bestyrker:

Edvard Loo.
Ordf. å 2:dra afd.

Afskriftens riktighet bestyrker. Helsingfors Rådhus den 13 maj 1898.

Ex officio:
Arthur von Essen.
t. f.

Bilaga B.

Rådstufvurättens III afd. har år 1897 handlagt sammanlagdt 1,397 mål, hvaraf 1,124 brottmål samt 273 civila mål och ärenden.

Till ansvar hafva blifvit fälda följande antal personer, nemligen:

för januari	månad	. . . . .	47
” februari	”	. . . . .	58
” mars	”	. . . . .	111
” april	”	. . . . .	77
” maj	”	. . . . .	81
” juni	”	. . . . .	100
” juli	”	. . . . .	124
” augusti	”	. . . . .	109
” september	”	. . . . .	168
” oktober	”	. . . . .	116
” november	”	. . . . .	125
” december	”	. . . . .	101
			<u>1,217</u>

Af de sakfälda hafva 35 blifvit dömda till tukthus, 69 till fängelse, 9 (minderåriga) till aga eller uppfostringsanstalt samt de öfriga till böter.

För mord har dömts 1, för dråp och grof misshandel 6, försök till våldtäkt 1, utprångling och tillverkning af falskt mynt 1, förfalskningsbrott och bedrägeri 5,

koppleri 4, snatteri 9, 1 resan stöld 33, 2 resan stöld 8, 3 resan stöld 3, 4 resan stöld 8, inbrott 1, inbrottsstöld af minderårige 7, försnillning 5, horsbrott 2, döljande af tjufgods 4, bränvinsförsäljning 8, ölförsäljning 14, oloflig försäljning af svagare rusdrycker 4, för fylleri ensamt eller i förening med annan förseelse 867 o. s. v.

Af de 1,217 personer, som under år 1897 blifvit af III afdelningen dömda till ansvar för brott och förseelser, hafva endast 133 fälts för förseelser, som före strafflagens tillämpning bestraffats enligt polisordningen, nemligen:

öfverdådigt körande	97
lämnande af häst utan tillsyn.	14
ofog	21
vårdslös stensprängning	1
	133 i 133 mål.

Öfriga 1,084 sakförda hafva blifvit fälda för brott och förseelser, för hvilka Rådstufvurätten jemväl förut ådömt ansvar.

Riktigheten häraf bestyrker:

Arvid Nyberg.
Ordf. å tredje afd.

Afskriftens riktighet bestyrker. Helsingfors Rådhus den 13 maj 1898.

Ex officio:
Arthur von Essen.
t. f.

Bilaga C.

Rådstufvurättens provisoriska 4:de afdelning har under år 1897 handlagt inalles 1,424 (1,227) mål. hvaraf 1,152 (982) brottmål, 254 (206) tvistemål och 18 (39) civila anmälningsärenden.

Af de civila målen äro 15 och af brottmålen 7 uppskjutna till år 1898. De öfriga hafva under året blifvit dels afgjorda, dels beroende lämnade.

Till ansvar hafva blifvit fälda följande antal personer, nämligen:

under januari	månad	. . . . .	46	(54)
”	februari	”	58	(59)
”	mars	”	97	(49)
”	april	”	71	(102)
”	maj	”	93	(87)
”	juni	”	80	(79)
”	juli	”	96	(96)
”	augusti	”	89	(98)
”	september	”	166	(118)
”	oktober	”	195	(122)
”	november	”	112	(74)
”	december	”	132	(100)
			<hr/>	
			Summa	1,235 (1,038)

Utaf de sakfälda hafva 29 blifvit dömda till tukthus, 53 till fängelse, 2 (minderåriga) till aga och de öfriga till böter, 51 hafva varit häktade.

För dråp har dömts 1, för barnamord 2, för försök till d:o 1, för grof miss-handel å fader 1, för försvinnning af tjänstemedel 1, för 1:sta resan stöld 26, för 2:dra resan d:o 4, för 3:dje resan d:o 4, för 4:de resan d:o 4, för snatteri 10, för olofligt tillgrepp 2 (minderåriga), för döljande af tjufgods 6, för återfall i d:o 2, för förfalskning 2, för tullförsvinnning 1, för oloflig försäljning af bränvin och andra dermed likställda drycker 2, för oloflig försäljning af maltdrycker 23, för oloflig försäljning af vin 1, för fylleri ensamt eller i förening med annan förseelse 866 o. s. v.

I 21 civila mål är vad erlagdt och i 14 brottmål är utslaget hemställt till hofrättens pröfning.

Utaf de 1,235 personer, hvilka under år 1897 blifvit af 4:de afdelningen dömda till ansvar för brott och förseelser, hafva endast 150 fäلتs för förseelser, som före strafflagens tillämpning bestraffats enligt polisordningen, nämligen:

70	för öfverdådigt körande
20	” lemnande af häst utan tillsyn
54	” för ofog utan förening af fylleri
3	” aflossande af skott
1	” vårdslös stensprängning
2	” försäljning af skämd matvara

Summa 150 uti 128 mål.

Öfriga 1,085 sakfælde hafva blifvit dömda för brott och förseelser, för hvilka Rådstufvurätten jemväl förut ådömt ansvar.

4:de afdelningen har under år 1896 hållit sammanträden

för behandling af civila mål i . . .	92	tim.	10	min.
” ” ” brott- ” i . . .	309	”	30	”
	<hr/>			
Summa	401	tim.	40	min.

Under antagandet att afdelningen sammanträdt tre gånger i veckan under 48 veckor af året eller således 144 gånger, har hvarje sammanträde således räckt i medeltal: 2 tim. $47\frac{1}{3}$ min.

Riktigheten af förestående uppgifter bestyrker: Helsingfors Rådhus den 28 april 1898.

G. J. Sourander,
ordförande i 4:de afd.

Afskriftens riktighet bestyrker. Helsingfors Rådhus den 13 maj 1898.

Ex officio:
Arthur von Essen.
t. f.

Bilaga D.

**Uppgift å beloppet af staden samt stadens fattige tillfallna
bouppteckningsprocenter åren 1886—1897.**

		Stadens bouppteckn.- procenter	Stadens fattiges bouppteckn.-proc.
År	1886	24,651: 59	5,199: 64
	” 1887	28,881: 61	6,192: 96
	” 1888	32,123: 72	7,872: 99
	” 1889	30,084: 27	6,953: 32
	” 1890	39,849: 76	6,903: 91
	” 1891	44,158: 26	11,171: 08
	” 1892	52,338: 02	10,219: 68
	” 1893	28,699: 80	10,968: 61
	” 1894	38,457: 30	7,364: 14
	” 1895	26,669: 64	6,352: 83
	” 1896	27,327: 49	9,838: 20
	” 1897	34,965: 13	7,346: 37
	Summa	408,206: 59	96,383: 73
	Medeltal per år	34,017: 21	8,031: 97

Drätselkontoret i Helsingfors d. 12 maj 1898.

Teodor Holmberg.

*Utskottsbetänkande angående folkskoleväsendets ordnande
i Hermanstad och Majstad.*

I anledning af en utaf stenhuggaren P. J. Svensson jemte särskilda andra personer hos Stadsfullmäktige gjord anhållan om bidrag af staden för underhåll af en folkskola och en aftonskola, dem sökandene ärnade inrätta inom Hermanstads och Majstads områden å Gumtäckts staden tillhöriga allodialsäter i Helsinges socken, beviljade Fullmäktige vid sammanträde den 20 oktober 1896 för berörda aftonskolas underhåll ett årligt anslag af 400 mark samt förklarade Helsingfors stad villig att jemväl med årliga bidrag understöda folkskoleundervisning i Hermanstad och Majstad, hvarjemte Stadsfullmäktige, innan vidare i saken tillgjordes, beslöto anmoda Drätselkammaren ej mindre att träda i förbindelse med sökandene för införskaffande af utredning derom, efter hvilken plan och i hvilken utsträckning de af dem afsedda folkskolorna i trakten skulle inrättas, än ock att hos Helsinges kommun anhålla det staden finge för Gumtäckts vidkommande bilda ett särskildt folkskoledistrikt, hvarjemte hos kommunen skulle göras framställning derom, att staden såsom egare af nämnda lägenhet blefve befriad från att för lägenheten deltaga i kostnaderna för underhållet af öfriga inom sagda kommun inrättade folkskolor.

Till svar på en härå af Drätselkammaren hos kommunalnämnden i Helsinges kommun gjord förfrågan meddelades Kammaren att skoldistriktsindelningen i kommunen väl ej förutsatte en delning i den mening, att distrikten skulle vara af hvarandra fullt oberoende, men att kommunen vid den 15 december 1896 hållen ordinarie kommunalstämma beslutit att femte folkskoledistriktet i kommunen, omfattande Gumtäckt jemte Forsby staden tillhöriga hemman, skulle få bilda ett särskildt skoldistrikt för sig utan skyldighet att bidraga till underhållet af kommunens öfriga folkskolor, men äfven utan rätt till bidrag från Helsinges kommuns sida för sina skolor.

Beträffande åter den plan, enligt hvilken den tilltänkta folkskolan skulle inrättas, upplyste stenhuggaren Svensson och hans medsökande uti en till Drätselkammaren stäld skrift det afsikten vore att, såvidt möjligt, anordna undervisningen i närmaste öfverensstämmelse med bestämmelserna för Helsingfors stads lägre folkskolor, hvarjemte sökandene förklarade sig villige att eventuellt inrätta en lägre

svenskspråkig folkskola i fullständig öfverensstämmelse med det för Helsingfors stad gällande reglemente, derest dem för ändamålet beviljades ett anslag af 2,000 mark samt staden ville af sitt inventarieförråd låna de för skolans behof nödiga inventarierna.

Sedan Stadsfullmäktige till beredning af ett utskott hänskjutit frågan om folkskoleväsendets å Gumtäckt ordnande uti hela dess vidd, föreslog utskottet uti afgifvet betänkande (tr. h. 1897 N:o 23) att Stadsfullmäktige, med afböjande af stenhuggaren Svenssons och hans medsökandes förberörda ansökan om bidrag för en tillärnad lägre folkskola inom Hermanstads och Majstads områden, ville besluta: att staden skulle förbinda sig att låta i Gumtäckts distrikt uppföra erforderligt folkskolehus, inrymmande lokaler för en högre svensk- och en högre finskspråkig folkskola, hvarvid staden borde tillskjuta de kostnader, som, utöfver af Helsing kommun för ändamålet anslaget belopp af 5,000 mark, erfordrades för skolhusets istandsättande, äfvensom att derutöfver till skolornas underhåll lemna ett årligt bidrag af, förslagsvis, 800 mark; att fortfarande bevilja understöd åt dertill lämpliga personer för uppehållande inom distriktet af s. k. afton- och småskolor; samt, för den händelse särskilda lägre folkskolor befundes påkallade för de barn, som funnos i distriktet, att inrätta en lägre svensk- och finskspråkig folkskola å Backas under staden afhysta område och att låta för ändamålet derstädes uppföra ett skolhus.

Emellertid hade stenhuggaren P. J. Svensson jemte särskilda andra personer uti en till Stadsfullmäktige ingifven skrift anhållit att dem måtte beviljas ett årligt anslag af 4,000 mark, med hvilka medel sökandene förklarade sig villige att från början af höstterminen 1897 i Hermanstad inrätta och uppehålla en svensk lägre folkskola med tvenne årsafdelningar, uti hvilken undervisningen skulle ordnas i öfverensstämmelse med den för folkskolorna gällande plan. Af det begärda bidraget beräknades 2,800 mark åtgå till aflönande af tvenne lärarinnor, 800 mark till hyra för skollokalen samt 400 mark till öfriga utgifter. Då ej mindre omförmälda utskottsbetänkande än äfven stenhuggaren Svenssons och hans medparters nästberörda ansökning den 10 augusti 1897 för Stadsfullmäktige föredrogos, beslöto Fullmäktige: att i afseende å skolväsendets ordnande å Gumtäckts område omfatta den princip, att sagda område skulle bilda ett särskildt skoldistrikt, hvarest Helsingfors stad i sin egenskap af jordegare skulle anordna folkskoleväsendet, hvilket beslut icke skulle hindra antagandet af Helsing kommun eventuellt utlofvade bidrag af 5,000 mark till uppförande af folkskolebyggnader; att i sinom tid ansökan skulle göras om statsbidrag till aflönande af lärarepersonalen, på sätt gällande folkskoleförordning förutsatte; samt att uppmana Drätselkammaren ej mindre att inkomma med förslag om tillsättande af en direktion för ifrågavarande folkskolor, å hvilken det ankomme att vidtaga alla i saken påkallade åtgärder, än äfven att föreslå beloppet af det anslag, som för underhåll af småskolor inom förberörda område omedelbart kunde erfordras, och i sammanhang dermed aflemna yttrande öfver ofvannämnda, af stenhuggaren Svensson m. fl. ingifna ansökan.

Efter det jemväl Filosofiemagistern A. Salava jemte andra till Stadsfullmäktige inkommit med anhållan om ett understöd af 3,400 mark för en af sökandene i Hermanstad inrättad tvåklassig lägre folkskola med finskt undervisningsspråk, af hvilket anslag 2,200 mark var afsedt till aflönande af en lärare och en lärarinna, 500 mark till hyra för skollokalen samt resten till bestridande af allehanda andra utgifter, utsågo Fullmäktige den 21 september 1897, på förslag af Drättselkammaren, för Gumtäckts distrikt en skoldirektion af 5 personer samt öfverlemnade åt densamma att icke allenast afgifva utlåtande öfver såväl stenhuggaren Svenssons m. fl:s som Filosofiemagistern Salavas och hans medparters berörda ansökningar, utan äfven att till Fullmäktige inkomma med de förslag till vidare ordnande af folkskoleväsendet i sagda distrikt, som af omständigheterna kunde påkallas; och beslöto Stadsfullmäktige sedermera vid sammanträde den 26 påföljande oktober, på tillstyrkan af bemälda direktion, att nödigt belopp för ifrågavarande tvenne skolor underhåll under år 1897 skulle å konto af Drättselkammaren till direktionen utanordnas, med vilkor att ifrågavarande skolor ställes under direktionens inseende och underkastades de föreskrifter, Stadsfullmäktige framdeles komme att meddela, hvarjemte ärendet, såvidt angick beviljandet af anslag för sagda skolor under 1898, öfverlemnades till budgetutskottet.

Uti en till Stadsfullmäktige stäld skrifvelse af den 22 november 1897 upplyste härå direktionen för folkskolorna i Hermanstad och Majstad att densamma, på grund af Fullmäktiges omförmälda beslut af den 26 förutgångne oktober, hos Drättselkammaren anhållit om utanordning af 2,500 mark för hvardera af ifrågavarande tvenne skolor eller tillhoppa 5,000 mark, utgörande den beräknade omkostnaden för sagda skolor till slutet af räkenskapsåret 1897; hvarjemte direktionen, till verkställande af det densamma meddelade uppdrag, inkom med detaljeradt förslag till folkskoleväsendets i Gumtäckts distrikt ordnande framdeles (bilaga I). Uti denna, jemväl till budgetutskottet öfverlemnade skrifvelse meddelade direktionen att, enligt af Drättselkammaren inhemtad utredning, antalet barn i folkskoleåldern uti distriktet uppginge till 502, af hvilka omkring 300 besökte stadens folkskolor. För de öfriga 200 och för de inemot 50 barn, hvilka intill den 1 september 1898 kunde beräknas inträda i skolåldern, behöfdes 6 folkskoleklasser, af dessa 4 lägre och 2 högre, hvilka klasser tillsvidare borde inrynnas uti hyrd lokal. Vid den svenska skolan behöfde något ombyte af lärarepersonal icke ifrågakomma, enär de derstädes anställda lärarinnorna vore fullt kompetenta, hvilket deremot icke vore fallet med lärarinnorna vid den finska skolan. Enligt direktionens beräkning skulle utgifterna för skolornas uppsättning och underhåll under första året stiga till 15,533 mark 25 penni samt underhållskostnaden framdeles, oafsedt den årliga utredningen, utgöra 11,102 mark 25 penni om året.

Jemlikt budgetutskottets i saken aflättna yttrande beslöto Stadsfullmäktige den 21 december 1897 att direktionens omförmälda framställning skulle öfverlemnas till beredning af ett särskildt utskott, jemte det emellertid för undervisningen å

Gumtäck i budgeten för 1898 förslagsvis anslogs ett belopp af 7,000 mark; och hafva Stadsfullmäktige medels beslut af den 14 januari 1898 åt undertecknade uppdragit att i förberörda afseende till Fullmäktige inkomma med betänkande.

För fullgörande af ifrågavarande uppdrag har utskottet hos direktionen för skolorna i Hermanstad och Majstad anhållit om meddelande derom, huru folkskoleväsendet å sagda område för närvarande är ordnad, äfvensom specificerad uppgift öfver kostnaderna för skolornas derstädes underhåll intill utgången af läseåret 1897—1898. Och då utskottet icke kunnat dela direktionens i dess förenämnda skrifvelse af den 22 november 1897 uttalade uppfattning, att Fullmäktige skulle afsett att ordna folkskoleundervisningen å Gumtäck efter mönster af stadens eget folkskoleväsende, utan tvärtom funnit det tydligt att skolorna inom detta, till Helsing kommun hörande skoldistrikt, med hvars skolväsende staden endast såsom jordegare inom kommunen tagit befattning, borde organiseras efter samma normer som enahanda inrättningar på landet i allmänhet, helst staden ej heller för dessa skolor kan emotse statsbidrag i samma förhållande till utgifterna som för folkskolorna inom staden, enär ifrågavarande skolor komme att vara anlagda å landsbygden, hvarest statsbidraget för högre folkskolor utgår efter andra grunder, medan något bidrag till underhållet af lägre folkskola alls icke ifrågakommer, samt staden vid sådant förhållande, enligt utskottets förmenande, icke kan tänka på att uppoffra närmelsevis de belopp direktionen påräknat, har utskottet tillika af direktionen utbett sig ett förslag till inrättandet från nästa läseårs början af folkskolor och småskolor i distriktet, organiserade på grundvalen af de för skolväsendet på landet gällande normer och särskildt efter mönster af folkskoleväsendet inom Helsing kommuns öfriga skoldistrikt. I anledning häraf har bemälda direktion uti skrifvelse till utskottet för den 8 sistlidne mars aflemnad det begärda förslaget (bilaga II) och tillika meddelat att ifrågavarande tvenne skolor äro småbarnsskolor, inrättade efter mönster af stadens lägre folkskolor, hvilken organisation direktionen ansåg sig, delvis på grund af aftal, icke kunna under innevarande läseår ändra. Omkostnaderna för skolorna under tiden intill den 1 sept. 1898 utgjorde:

Aflöning för 1 lärare och 4 lärarinnor	<i>Smf.</i>	3,378: 54
” ” sekreterare och ekonom	”	450: —
Hyra för finska skolan	<i>Smf.</i>	360: —
” ” svenska ”	”	600: —
Städning af finska skolan	<i>Smf.</i>	216: 70
” ” svenska ”	”	224: —
Ved, förslagsvis	”	440: 70
Upplysning och diverse	”	500: —
		150: —
	Summa <i>Smf.</i>	5,879: 24

Enligt förenämnda af direktionen uppgjorda nya förslag till skolväsendets i Gumtäckts distrikt ordnande skulle för undervisningen af omkring 250 barn erfordras två högre, för gossar och flickor gemensamma skolor, en med svenskt och en med finskt undervisningsspråk, den senare utvidgad med en parallelafdelning, äfvensom två småskolor, en för hvardera språkgruppen. Vid den svenska folkskolan borde anställas en lärare och en lärarinna i handarbete samt vid den finska en lärare och en lärarinna. För alla dessa skolor skulle, enligt direktionens förmenande, erfordras tre undervisningslokaler, nemligen en för de båda svenska skolorna, en annan för den finska folkskolan och en tredje för den finska småskolan. Kostnaderna för skolorna beräknas af direktionen till följande belopp:

Lärarepersonalens aflöning:

för två lärare, en svensk och en finsk:			
i statsbidrag å 800 mark	<i>Fmf.</i>	1,600:—	
af kommunen, förslagsvis, å 300 mark	”	600:—	
i hyresmedel, förslagsvis, å 500 mark	”	1,000:—	
för ved, förslagsvis, å 100 mark	”	200:—	<i>Fmf.</i> 3,400:—
för en lärarinna:			
i statsbidrag	<i>Fmf.</i>	600:—	
af kommunen, förslagsvis	”	200:—	
i hyresmedel, förslagsvis	”	500:—	
för ved, förslagsvis	”	100:—	” 1,400:—
för en handarbetslärarinna, förslagsvis	”	300:—	
för två småskolelärarinnor, en svensk och en finsk, förslagsvis, å 700 mark	”	1,400:—	
			<i>Fmf.</i> 6,500:—
Årligt underhåll:			
hyra för tre klassrum å 600—700 mark	<i>Fmf.</i>	2,000:—	
städning och skurning	”	630:—	
ved	”	450:—	
belysning	”	150:—	<i>Fmf.</i> 3,230:—
Möbel och inventarier, enligt specifikation	”	1,559:—	
Undervisningsmaterial	”	1,565:—	
Diverse	”	2,400:—	
			<i>Fmf.</i> 15,254:—
Häraf afgår i statsbidrag	”	2,250:—	
			<i>Fmf.</i> 13,004:—
Då af kostnaderna för möbel, inventarier och skolmaterial under de närmaste åren kunde afdragas	”	2,524:—	
skulle de årliga utgifterna under sagda år belöpa sig till	<i>Fmf.</i>	10,480:—	

Tillika upplyser direktionen, bland annat, att lärarinnorna vid Helsingesockens 14 högre folkskolor åtnjuta i aflöning dels 800, dels 1,000 mark förutom fria rum med ved.

För vinnande af kännedom om undervisningsväsendets organisation i Helsinges kommun har utskottet derjemte vändt sig till förre ordföranden i kommunens kommunalstämma, godsegaren G. V. von Essen samt socknens kyrkoherde, prosten J. J. Fogelberg, hvilka derom benäget meddelat utskottet följande:

Enligt det för kommunens folkskolor den 4 mars 1895 antagna reglemente äro samtliga högre folkskolor i kommunen, som af denna åtnjuta penningbidrag, att betrakta som dess gemensamma egendom. Kommunen är indelad i 13 skoldistrikt, af hvilka Gumtäckt utgör ett för sig, det 5:te. Då i distrikt inrättandet af folkskola önskas, bör distriktet genom utsedde förtroendemän härom göra ansökan hos socknens skolstyrelse, som bereder ärendet och öfverlemnar detsamma till kommunalstämmans afgörande. För hvarje folkskola utses vid kommunalstämma en särskild direktion af 6 personer med de skyldigheter, som i folkskoleförordningen föreskrifves; medlemmarna af direktionen kunna föreslås af distriktet och är det stadgad praxis att förslaget af stämman oförändradt fastställles. Hvarje distrikt erhåller för inrättandet af folkskola utaf kommunen ett byggnadsbidrag af 5,000 mark, hvarjemte kommunen årligen bidrager till hvarje folkskolas underhåll med 500 mark samt till aflönande af biträdande lärarinna med 250 mark; härom har jemväl beträffande Gumtäckts distrikt särskildt beslut fattats å kommunalstämma den 4 februari 1895. Dessa understöd utgå ur kommunens skolfond, som består af redan bildadt kapital, af tillgångar, som på särskildt sätt för folkskoleväsendet i Helsinges möjligen kunna inflyta, samt af genom uttaxering hopbragta medel; för närvarande uppbäres för skolfondens räkning 60 penni af hvarje mantalsskrifven person. Öfriga kostnader för skolorna inom de skilda distrikten uttagas af distriktsmedlemmarna efter dem åsatta kommunala skattören, förutom utgifterna för ved och lyse, hvilka af distriktet bestridas efter mantal. — För den förberedande undervisningen är sörjdt dels genom den 6 veckors kurs, som hvarje lärare och lärarinna vid den högre folkskolan är skyldig att i sådant afseende årligen hålla, dels genom de kyrkliga ambulatoriska skolorna. Dessa sistnämnda äro till antalet 7, af dem 5 med svenskt och 2 med finskt undervisningsspråk; de förra äro fördelade på distrikt, de senare ambulera öfver hela socknen. Det distrikt, hvartill Gumtäckt hör, omfattar jemväl Drumsö, Löfö, Lillhoplax, Tali, Kånala, Kårböle, Åggelby, Backböle, Kåttby, Domarby och Forsby byar. Å Gumtäckt hålles småskola endast de år, då läsförhör derstädes egt rum. Arbetstiden är fördelad i 4 terminer, 2 om våren och 2 om hösten, hvarje om 9 veckor med 5 timmars daglig undervisning. Lärarinnorna, som tillsättas af kyrkorådet, åtnjuta i aflöning 350 mark ur kommunens skolfond jemte fri lokal — men icke kost — under skoltiden.

På sätt ofvan framhållits, har antalet i folkskoleåldern varande barn å Gumtäckts område af Drätselkammaren beräknats till 502. Direktionen för skolorna i Hermanstad och Majstad har, med hänsyn till de omkring 50 barn, som i början af instundande läseår antagits skola inträda uti skolåldern, vid uppgörande af sina förslag till folkskoleväsendets ordnande i distriktet utgått från den förut-sättningen, att vid sagda tidpunkt ungefär 550 barn derstädes vore i behof af undervisning; då emellertid under vanliga förhållanden antalet barn, som utträder ur skolåldern, måste anses vara i det närmaste lika stort som deras, hvilka samtidigt inträda deri, och någon nämnvärd ökning af barnnumerären uti ifrågavarande trakt ej heller af andra skäl f. n. synes utskottet vara att förvänta, har utskottet vid behandlingen af föreliggande ärende stödt sig på Drätselkammarens ofvannämnda uppgift. — Efter afdrag af de omkring 300 barn, som besöka stadens skolor, torde af de återstående 200 ungefär 100 dels svenska-, dels finskatalande barn instundande höst befinna sig i den ålder, att undervisning vid högre folkskola för dem vore af nöden, af dessa utan tvifvel en stor del så aflägsset boende från staden, att ett besökande af folkskolorna härstädes för dem icke kan ifrågakomma. Vid sådant förhållande synas åtgärder med det snaraste böra vidtagas för inrättande inom Gumtäckts distrikt af högre folkskolor med såväl svenskt som finskt undervisningsspråk.

Förhållandena å ifrågavarande område befinna sig för närvarande uti flere hänseenden i ett öfvergångsskede. „Förstäderna“ Hermanstad och Majstad uppstodo på en tid, då tillströmningen af arbetare till hufvudstaden var stark, medan tillgången på bostäder för den arbetande klassen var ringa och priserna på desamma högt uppdrifna, i följd hvaraf den fattigare befolkningen i staden allmännare begynte nedsätta sig å Gumtäckts område, hvarest bosättningen gestaltade sig billigare, då vid uppförandet af byggnaderna och anordnandet af lefnadsförhållandena öfverhufvud här icke samma hänsyn behöfde tagas till hygienens och säkerhetens fordringar som i staden. Numera utgifvas som bekant, inga nya arrenden i trakten och då jemväl, med ett allmännare bebyggande af Berghäll och uppförandet af arbetarebostäderna å området Hörneberg, bristen på billiga bostäder närmare staden torde blifva i någon mån afhjelpat, synas dessa omständigheter icke kunna undgå att utöfva ett betydande inflytande på bosättningen å Gumtäckt. I än högre grad torde den väntade förordningen angående ordnande i särskilda fall af samhällen på landet med sammanträngd befolkning komma att inverka omgestaltande på förhållandena i Hermanstad och Majstad, hvilka väl måste hänföras till sådana samhällen, hvarom författningsförslaget bestämmer icke allenast att föreskrifter skola fastställas angående deras ordnings-, byggnads-, brand-, helsovårds- och hamnväsende, utan äfven att beträffande dem en billig fördelning af rättigheter och skyldigheter skall ega rum emellan den kommun, i hvilken de äro belägna och närgränsande annan kommun, hvartill de i ett eller annat afseende äro för sina lefnadsförhållanden hänvisade. Dertill kommer att verkan af den utaf Ständerna

antagna, numera jemväl å högsta ort stadfästade förordningen angående befrämjande af högre folkskolors inrättande i landskommunerna och det genom sagda författning äfven för dessa kommuner inträdande folkskoletvång ännu icke kan förutses. Då det sålunda är ovisst, huru förhållandena å Gumtäckts område t. o. m. i en ganska nära framtid kunna komma att te sig, borde, enligt utskottets tanke, folkskoleväsendet derstädes tillsvicare ordnas endast med hänsyn till den närvarande tidens kraf; att i afseende å skolväsendet helt och hållet afskilja Gumtäckts distrikt från den öfriga delen af Helsinge kommun, på sätt Stadsfullmäktige vid fattande af sitt ofvanomförmälda beslut af den 20 oktober 1896 synas hafva tänkt sig, torde med hänsyn till det anförda nu ej heller böra ifrågakomma.

Vid ett bedömande af sakläget får ej heller förbises att stadens inkomst från Gumtäckt, enligt budgeten för året, utgör endast mellan 16,000 och 17,000 mark, hvadan staden icke torde kunna tänka på att ikläda sig större uppoffringar för skolorna i fråga.

Altsedan 1893, då staden blef egare af Gumtäckt, har den uti denna sin egenskap erlagt utskylder till Helsinge kommun samt sålunda och genom sin delaktighet i kommunens skolfond bidragit till kostnaderna för folkskolorna i kommunens öfriga distrikt. Det samma är förhållandet med den på egendomens mark bosatta befolkningen och de derstädes belägna industriella inrättningarna. Det kan därför icke anses mer än billigt att Gumtäckts distrikt nu å sin sida får tillgodonjuta kommunens medverkan vid inrättande och underhåll af sina skolor. De nu ifrågasatta folkskolorna torde fördens skull böra blifva Helsinge kommuns skolor och i alt väsentligt likställas med kommunens öfriga inrättningar af enahanda slag, hvilket jemväl synes närmast öfverensstämma ej mindre med den princip, Stadsfullmäktige, på sätt tidigare anförts, vid sammanträde den 10 augusti 1897 i saken omfattat, än äfven med Helsinge kommuns beslut af den 4 febr. 1895.

Om skolorna å Gumtäckt organiseras efter mönster af folkskolorna på landet, kan för desamma påräknas, förutom ofvannämnda bidrag från Helsinge kommun, i statsbidrag 800 mark för hvarje lärare och 600 mark för lärarinna, med förhöjning deri efter fem, tio och femton års tjänst med tio samt efter tjugugu års tjänst med tjugugu procent af de ursprungliga beloppen, äfvensom för aflönande af slöjdlärare i skola, som förestås af lärarinna, 75 mark och i lönebidrag åt handarbetslärarinna i skola med manlig lärare 50 mark. Tidigare hafva bidrag till en blifvande högre folkskola i Gumtäckts distrikt utlofvats, den 12 januari 1895 af Sörnäs Aktie Bryggeri med 300 mark per år samt, i händelse de skolpliktiga barnens antal inom etablissementet ökades, ett relativt större anslag, äfvensom den 8 februari samma år af Arabia Aktiefabrik med 500 mark om året, hvarjemte bolaget förklarar sig vilja taga frågan under förnyad pröfning, derest ytterligare bidrag erfordrades för uppförandet af skolhus. Antagligen vore äfven andra industriella inrättningar i trakten villiga att för ändamålet bidraga med något större belopp, hvarjemte, i betraktande af det stora antal inom distriktet befintliga barn i skolåldern, som tillhöra

vaktbetjeningen vid Sörnäs tukthus, det äfven torde kunna förutsättas att statsverket, i händelse anhållan derom göres, icke skall underlåta att bidraga till inrättandet och underhållet af skolorna.

Kostnaden för dessa skolor, utöfver hvad som kan för ändamålet erhållas af statsverket, Helsinge kommun och i frivilliga bidrag af enskilda inrättningar inom distriktet, borde egentligen bestridas af distriktets medlemmar efter dem åsatta kommunala skattören; också vore det, enligt bestämmelserna i nyssnämnda författning angående befrämjande af folkskoleväsendet på landet, i en nära framtid för distriktet en ovillkorlig skyldighet att inrätta erforderliga folkskolor. Då emellertid den å Gumtäckts mark bosatta befolkningen öfverhufvud, oaktadt rättsligen tillhörande Helsinge kommun, likväl till sina lefnadsbehof är hänvisad till Helsingfors stad, hvilken jemväl frukterna af dess arbete företrädesvis tillgodokommer och för hvilken det förty icke heller kan vara likgiltigt, om denna talrika befolkning får uppväxa utan att inhemta ens det mått af vetande, som meddelas i folkskolan, synes det utskottet billigt att sagda kostnad öfvertages af staden.

För de 100 barn i distriktet, hvilka beräknats vara i behof af undervisning i högre folkskola, torde ungefär hälften tillhöra hvardera språkgruppen och synes derstädes förty en svensk och en finsk folkskola erfordras. Direktionen för folkskolorna i Hermanstad och Majstad har, med afseende derå, att barnens antal i den nuvarande finska skolan är mer än hälften större än i den svenska, ansett vid den finska skolan en parallelafdelning böra inrättas. Af Drätselkammarens specificerade uppgifter angående barnens antal i Gumtäckts distrikt framgår emellertid att de svenska barnen t. o. m. utgöra något mer än hälften af hela antalet äfvensom att de finskatalande förnämligast bo i stadens närmaste granskap, hvilken senare omständighet gifver stöd för antagandet, att det i främsta rummet är dessa, som besöka folkskolorna i staden. Då härtill kommer att, enligt hvad erfarenheten gifver vid handen, de finskatalande arbetarefamiljernas barn öfverhufvud företrädesvis besöka småskolorna, men sedermera ofta icke genomgå högre folkskola, samt några säkra slutsatser knappast torde kunna dragas med stöd af elevfrekvensen i de nuvarande småskolorna uti Hermanstad och Majstad, helst de barn, som besöka dessa skolor, uppgifvits vara af mycket olika ålder, synes det utskottet förhastadt att nu till en början inrätta mer än en enkel folkskola för hvardera språkgruppen. Intet hindrar ju att, derest behofvet visar sig härmed ej vara fylldt, framdeles utvidga den ena eller andra skolan med en parallelafdelning.

För skolorna torde erfordras, för den svenska en lärarinna och en lärare i manlig slöjd samt för den finska en lärare och en handarbetslärarinna. Enligt § 117 i nådiga förordningen den 11 maj 1866, angående organisationen af folkskoleväsendet i landet, tillkommer folkskolelärare och lärarinna, förutom lön, fri bostad af minst två rum och kök jemte uthus, 2 å 3 tunnland odlad jord, bränsle äfvensom foder och bete för en ko. I stället för dessa in-natura-förmåner torde läraren och lärarinnan vid skolorna i Gumtäckts distrikt böra erhålla 400 mark i hyresme-

del, 100 mark i ersättning för bränsle samt 300 mark såsom vederlag för odlingsmark, mulbete och kreatursfoder.

Med direktionen är utskottet ense derom, att skolorna till en början borde inrymmas i hyrda lokaler; hyran för dessa torde ej komma att öfverstiga 400—500 mark för hvardera.

Då posten „Möbel och inventarier“ uti direktionens kalkyl tillkommit för tillgodoseende af behovet hos de 50 barn, hvilka, utöfver det nuvarande antalet, af direktionen beräknats skola till hösten inträda i skolåldern och för hvilkas skull jemväl en andra afdelning vid den finska folkskolan ansetts erforderlig, men utskottet, såsom nämndt, i fråga om det motsedda antalet elever och behöfligheten af flere än två folkskolor icke kan dela direktionens uppfattning, torde denna post kunna utgå. Kostnaderna för undervisningsmaterial synas af anförda orsak icke heller behöfva beräknas högre än till det belopp, som af direktionen befunnits böra reserveras för högre klassers tillkomst, eller 600 mark om året. Vidkommande slutligen de under rubriken „Diverse“ i förslaget upptagna utgiftsposterna anser utskottet dem saklöst kunna bortlemnas; något arvode för sekreterare och ekonom kommer icke i fråga, om skolorna blifva Helsinges kummuns, emedan i sådant fall sagda befattning utgör ett kommunalt förtroendeuppdrag.

De årliga kostnaderna för omordade folkskolors underhåll blefve förty enligt utskottets beräkning följande:

Lärarepersonalen:

1 lärare (finsk):

Statsbidrag	<i>Fmk.</i> 800:—	
Hyresmedel	„ 400:—	
För bränsle	„ 100:—	
Vederlag för jord, kreatursfoder och bete	„ 300:—	<i>Fmk.</i> 1,600:—

1 lärarinna (svensk):

Statsbidrag	<i>Fmk.</i> 600:—	
Hyresmedel	„ 400:—	
För bränsle	„ 100:—	
Vederlag för jord, kreatursfoder och bete	„ 300:—	„ 1,400:—

1 slöjdlärare (svensk):

Statsbidrag	<i>Fmk.</i> 75:—	
Lön, förslagsvis	„ 225:—	„ 300:—

1 lärarinna i handarbete (finsk):

Statsbidrag	<i>Fmk.</i> 50:—	
Lön, förslagsvis	„ 150:—	„ 200:—

Transport *Fmk.* 3,500:—

	Transport	<i>Fr.</i>	3,500: —
Skollokalerna:			
Hyra för 2 klassrum å 400—500 mark	<i>Fr.</i>	1,000: —	
Städning under 9 månader å 20 mark för rum och månad	”	360: —	
Skurning under 10 månader å 3 mark för rum och månad	”	60: —	
Ved, förslagsvis å 150 mark per rum	”	300: —	
Belysning, förslagsvis	”	100: —	1,820: —
Undervisningsmaterial	”	600: —	
	<i>Fr.</i>		5,920: —
Häraf afgår:			
Statsbidrag för 1 lärare, 1 lärarinna, 1 slöjdlärare och 1 lärarinna i handarbete, inalles	<i>Fr.</i>	1,525: —	
Kommunens bidrag till den ena skolan	”	500: —	
Kommunens bidrag till aflönande af lärarepersonal vid den andra skolan (för „biträdande lärare“)	”	250: —	2,275: —
	<i>Fr.</i>		3,645: —

Stadens årliga utgifter för folkskolorna i Gumtäckts distrikt, oafsedt de frivilliga bidrag från distriktet, hvilka, såsom tidigare nämnts, dels allaredan utlofvats, dels torde vara att emotse, skulle sålunda, om utskottets förslag godkännes, komma att utgöra 3,645 mark.

Vidkommande den förberedande undervisningen i distriktet, synes det vara billigt att staden under nu tilländagående läsetermin, i likhet med hvad under hösten varit fallet, bestrider omkostnaderna för de i Hermanstad och Majstad inrättade småskolorna, helst särskilda belopp för ändamålet af Drätselkammaren, i stöd af Stadsfullmäktiges beslut af den 26 oktober och 21 december 1897, allaredan utanordnats. Från instundande höst torde emellertid några skilda småskolor icke behöfva i distriktet underhållas. Dels äro nemligen läraren och lärarinnan vid de nu af utskottet föreslagna folkskolorna enligt lag skyldiga att årligen under sex veckors tid hålla småskola i folkskolornas lokaler, dels borde, enligt utskottets förmenande, den ambulatoriska barnundervisningen tillsvidare kunna fylla behovet, ifall Gumtäckt och Forsby skulle afskiljas till ett särskildt distrikt med en svensk och en finsk lärarinna. Undervisningen kunde meddelas i folkskolelokalerna, och borde staden, i stället för den lärarinnorna tillkommande fria bostad under skoltiden, tillägga dessa ett vederlag af 150 mark om året. Då, såsom utskottet meddelats, den afgift af 60 penni, som hvarje mantalsskrifven person uti Helsinge kommun

årligen erlägger till kommunens skolfond, användes till bekostande af den ambulatoriska undervisningen, samt denna personella skatt för den å Gumtäckts mark bosatta befolkningen årligen stiger till ett anseeligt belopp, synes det icke vara skäl att förmoda det Helsinge församlings kyrkoråd skall afslå en af staden i förenämndt afseende gjord anhållan. Skulle emellertid kyrkorådet ej vilja bekosta de två ambulatoriska lärarinnor, som blefve behöfliga i det nya distriktet, borde sagda lärarinnor anställas af staden mot en aflöning af, i ett för alt, 500 mark hvardera. I vidrigaste fall blefve sålunda stadens kostnad för den förberedande undervisningen i distriktet 1,000 mark om året.

Om Stadsfullmäktige besluta ordna undervisningsväsendet å Gumtäckts område enligt ofvan angifna grunder, torde staden till en början böra på Gumtäckts folkskoledistrikts vägnar hos Helsinge kommuns skolstyrelse anhålla att distriktet för ifrågavarande folkskolor måtte komma i åtnjutande af de förmåner, som i sådant afseende äro kommunens skoldistrikt tillförsäkrade, samt att en direktion måtte för skolorna tillsättas, hvarjemte hos socknens kyrkoråd framställning borde göras om Gumtäckts och Forsbys afskiljande till ett särskildt ambulatoriskt skoldistrikt med en svensk och en finsk lärarinna; och borde Drätselkammaren anmodas att vidtaga häraf föranledda åtgärder.

Stadsfullmäktige torde förty besluta:

att Helsingfors stad, såsom egare af Gumtäckts säteri samt med anlåtande af de utaf Arabia Aktiefabrik och Sörnäs Aktie Bryggeri i sådant afseende utlofvade bidrag, skulle instundande höst i Gumtäckts distrikt öppna två högre folkskolor, en med svenskt och en med finskt undervisningsspråk, organiserade i enlighet med de för folkskolorna på landet stadgade grunder;

att vid skolorna skulle anställas, vid den svenska en lärarinna och en slöjdlärare äfvensom vid den finska en lärare och en lärarinna i handarbete, alla med de löneförmåner, som ofvan angifvits, samt skolorna tillsvidare inrymmas i hyrda lokaler;

att åt Drätselkammaren uppdraga att, jemte anmälan härom, hos Helsinge kommuns skolstyrelse anhålla om omförmälda bidrag till skolornas underhåll samt utseende af direktion för skolan, hvilken direktion sedermera egde ansöka om statsbidrag för skolorna och vidtaga andra på densamma författningens enligt ankommande åtgärder;

att för omordade skolors underhåll från den 1 nästkommande augusti anslå ett belopp af förslagsvis 3,645 mark om året;

att genom Drätselkammaren hos kyrkorådet i Helsingfors församling anhålla, det Guntäckt jemte Forsby finge bilda ett skildt ambulatoriskt skoldistrikt med två af kyrkorådet anställda och i vanlig ordning aflönade lärarinnor, en svenk och en finsk, hvilka lärarinnor, i stället för den tillkommande fri bostad under skoltiden, skulle af staden erhålla ett årligt vederlag af 150 mark hvardera; samt

att, derest berörda anhållan möjligen af kyrkorådet afböjdes, två liknande skolor skulle af staden inrättas, samt att för detta fall till aflönande af två lärarinnor skulle anslås ända till 1000 mark om året.

Helsingfors, den 22 maj 1898.

J. A. Nordman.

Ernst Nordström.

Carl Nummelin.

Bilaga I.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti skrifvelse från Magistraten i Helsingfors af den 11 Oktober underrättas Direktionen för folkskolorna i *Hermanstad* och *Majstad* om, att Stadsfullmäktige vid sammanträdet den 21 nästvikne September anmodat nämnda Direktion att till Stadsfullmäktige inkomma med framställning angående de åtgärder för ordnandet af folkskoleväsendet i Hermanstad och Majstad, som kunna af omständigheterna påkallas.

Till fullgörande af Stadsfullmäktige Direktionen i ofvanstående måtto meddeladt uppdrag har Direktionen, som ansett Stadsfullmäktiges mening vara den att de personer, hvilka upprättat såväl den svenska som den finska privata folkskolan i Hermanstad, icke borde åhvälfvas penningeuppoftningar för nämnda skolors istånd-sättande och uppehållande, beslutit räkna omkostnaderna för desamma ända från början af deras värksamhet samt på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 26 nästvikne Oktober hos Drätselkammaren anhållit om utanordning af 2,500 mk, utgörande beräknade omkostnader för hvardera skolan till innevarande års slut eller

sammanlagt 5,000 mk, hvadan Direktionens här nedanskrifna budgetförslag hänför sig till räkenskapsåret 1898.

Direktionerna för såväl den svenska som den finska privata folkskolan i Hermanstad ha i ampla loford uttalat sin stora tillfredsställelse öfver Stadsfullmäktiges beslut att ordna och öfvertaga folkskoleväsendet i *Hermanstad* och *Majstad* samt vid öfverlämnandet af sina mandat åt den af Stadsfullmäktige valda Direktionen gjort det förbehåll, att den nuvarande organisationen finge ostörd fortgå intill innevarande läseårs slut eller till utgången af vårterminen 1898.

Direktionen har bifallit denna önskan, enär en sådan rubbning af skolarbetet midt i läseåret som ombyte af lärarepersonal skulle åstadkomma icke vore att förorda och de afgående Direktionerna dessutom äro bundna både af sina aftal med den nu arbetande lärarepersonalen och af hyresförbindelserna.

Vid den svenska folkskolan behöfver framdeles icke något ombyte af lärarepersonal ifrågakomma utan blott lagligt tillsättande i tjänsten, enär de derstädes värkande lärarinnorna äro fullt kompetenta för sitt kall, men vid den finska folkskolan arbeta lärarinnor, hvilka äro utexaminerade dels från K. Werkkos småskoleseminarium i Helsingfors dels från en liknande läroanstalt i Tavastehus.

Då man tager i betraktande den jämförelsevis låga bildningsgrad, på hvilken en stor del af befolkningen i dessa trakter befinner sig, så framträder tydligt nödvändigheten af, att dugliga personer fästas vid dessa platser, personer som förmå dana det åt dem anförtrödda uppväxande släktet samt genom takt och omdöme komma tillrätta med barnens föräldrar. På denna grund ärnar Direktionen från hösten 1898 besätta ifrågavarande platser med fullt kompetenta personer.

För den närmaste framtiden har Direktionen icke ansett sig böra göra någon hemställan om byggande af skolhus i Hermanstad och Majstad, utan anser Direktionen det för närvarande vara bäst att låta folkskolorna i Hermanstad och Majstad arbeta i hyrda lokaler, intill dess folkskolehuset å tomten N:o 18 vid Nikolaigatan blir färdigt och någon erfarenhet af elevernas fördelning i följd af det nya huset vunnits. Direktionen anser nämligen, att då framdeles nya folkskolehus inom staden uppföras, dessa måtte förseas med så många klassrum som möjligt för att icke med för stort antal nya byggnader behöfva betunga stadens budget och elever äfven från stadens utkanter från folkskolans II till IV klasser böra genom lämplig anordning af den dagliga läsetiden kunna besöka dessa större skolhus, då däremot för att under den mörka och kalla tiden underlätta skolbesöken för de små mellan 7 och 10 år lägre folkskolor och I klass af högre folkskolan böra placeras i närheten af barnens hemvist.

Beträffande frågans ekonomiska sida ställa sig kalkylerna sålunda:

Enligt af Drätselkammaren värkställd nogrann utredning af antalet i folkskoleåldern varande barn på ifrågavarande näjder (Hermanstad, Majstad, Arabia och Gammelstaden) uppgår nämnda antal till 502. Af dessa 502 barn besöka omkring 300 stadens folkskolor. För de öfriga 202 och de till förslagsvis omkring 50 barn,

hvilka intill 1 September 1898 beräknas inträda i skolåldern behöfvas således inrättas 6 nya klasser af hvilka 4 pröfvas blifva *lägre* och 2 *högre* folkskolor.

De årliga kostnaderna för lärarepersonalens aflöning blifva enligt nu gällande reglemente för folkskolorna i Helsingfors:

för 4 <i>lägre</i> folkskolor à 1,400 mk	<i>Små:</i>	5,600:—
„ 1 <i>högre</i> flickklass (eventuelt samskola)	„	1,700:—
„ 1 <i>högre</i> gossklass	„	2,000:—
eller tillhopa	<i>Små:</i>	9,300:—

Årligt underhåll:

Hyra för 3 klassrum à 800 mk	<i>Små:</i>	2,400:—
Städning för 9 månader à 20 mk per månad och per rum utan bo- stad	„	540:—
Skurning för 10 månader à 3 mk per rum och per månad	„	90:—
Ved à 100 mk per rum	„	300:—
Belysning à 16 p:ni litern för 6 lampor i hvarje rum	„	150:—
	<i>Små:</i>	3,480:—

Möbel och inventarier:

30 st. dubbla pulpeter à 35 mk	<i>Små:</i>	1,050:—
6 „ skåp à 50 mk	„	300:—
3 „ bord à 20 mk	„	60:—
3 „ skoltaflor à 40 mk	„	120:—
3 „ estrader à 20 mk	„	60:—
10 „ stolar à 7 mk	„	70:—
3 „ alfabetfack à 20 mk	„	60:—
3 „ kartställare à 15 mk	„	45:—
18 „ lampor, albionbrännare à 18 linjer à 6 mk	„	108:—
3 „ räkneramar à 30 mk	„	90:—
	<i>Små:</i>	1,963:—

Undervisningsmaterial:

2 st. harmonier à 400 mk	<i>Små:</i>	800:—
kartor och planschverk	„	200:—
läseböcker för lägre folkskolan	„	144:—
„ „ högre „	„	280:—
handarbetsmaterial för 4 klasser och 40 mk per klass	„	169:—
	<i>Små:</i>	1,593:—
Transport. <i>Små:</i>		1,593:—

	Transport	<i>Fmk.</i>	1,593:—
160 st. griffeltaflor à 65 p:ni		”	104:—
bokstäfver för 4 klasser à 20 mk		”	80:—
gymnastikinredning		”	200:—
oförutsedda utgifter		”	500:—
		<i>Fmk.</i>	<u>2,468:—</u>

Diverse:

Anslag för vikariatsarvode	<i>Fmk.</i>	1,000:—
” ” utvidgning af skolorna	”	2,000:—
Sekreterare och ekonomarvodet	”	500:—
	<i>Fmk.</i>	<u>3,500:—</u>

Sammandrag:

Lärarelöner	<i>Fmk.</i>	9,300:—
Årligt underhåll	”	3,480:—
Inköp af möbel och inventarier	”	1,963:—
Undervisningsmaterial	”	2,468:—
Diverse	”	3,500:—
	<i>Fmk.</i>	<u>20,711:—</u>

Däraf afgå: statsbidraget en fjärdedel af samtliga effektiva utgifter . . . . . *Fmk.* 5,177:75

Således belöper sig den slutliga utgiften för folkskolorna i Hermanstad och Majstad under första året till . . . . . *Fmk.* 15,533:25

Och då för möbel och inventarier . . . . . *Fmk.* 1,963:—
 samt för undervisningsmaterial . . . . . ” 2,468:—
 eller tillhopa . . . . . *Fmk.* 4,431:—

de närmaste följande åren kunna afdragas, så stiga de årliga utgifterna oafsedt den årliga utvidgningen till . . . . . *Fmk.* 11,102:25

Helsingfors den 22 November 1897.

På Direktionens för folkskolorna i Hermanstad och Majstad vägnar:

Harald Råbergh.

M. Holmberg.

Billaga II.

*Till Stadsfullmäktiges utskott för frågan om ordnandet af folkskoleväsendet i
Hermanstad och Majstad.*

På utskottets skrifvelse af den 23 februari 1898 får Direktionen för folkskolorna i Hermanstad och Majstad vördsamt afgifva följande svar och förslag:

1) Nuvarande organisationen.

I Hermanstad och Majstad äro *småskolor* inrättade efter mönster af *lägre folkskolorna i Helsingfors*. Denna anordning är densamma, som de privata direktionerna, hvilka inrättat desamma infört, och hvilken organisation direktionen dels icke kunnat på grund af ingångna aftal, dels icke velat ändra midt under läsåret.

2) Omkostnader intill nästa läsårs början.

a) Aflöningar efter förut träffadt aftal.

	Grundlön		Uppburen		Återstod		
	mark	pni	mark	pni	mark	pni	
Kunnas, Emil	1,700	—	708	30	991	70	Lärare, seminariebildad.
Årt, Olga	1,400	—	584	30	815	70	Lärarinna (fullt kompetent).
Renfors, Ingrid	1,400	—	388	86	1,011	14	D:o d:o d:o.
Thomasson, Sigrid	600	—	320	—	280	—	Småskolelärarinna.
Oksala, Sandra	600	—	320	—	280	—	D:o.
Holmberg, M.	500	—	—	—	450	—	<i>Sekreterare- och ekonom-arvode.</i>
Vahrman (svenska skolan)	230	—	6	—	224	—	Städn. för 5 mån. à 20 mk per rum utan
Rask (finska skolan) . . .	230	—	13	30	216	70	D:o d:o d:o bostad.
					4,269	24	

b) Hyror intill 1 september 1898 enligt kontrakt.

för Finska skolan	360:—	
„ Svenska „	600:—	960:—
c) Ved, förslagsvis	500:—	
d) Uppllysning och diverse	150:—	650:—
		<u>1,610:—</u>
	eller allt sammanlagdt <i>Smc.</i>	5,879: 24

3) Förslag till organisation från nästa läseårs början.

Enligt af Drätselkammaren verkställd utredning af antalet i folkskoleåldern varande barn i Hermanstad, Majstad, Arabia och Gammelstaden, uppgår nämnda antal till 502. Af dessa 502 besöka omkring 300 stadens folkskolor. För de öfriga 202 och för de till förslagsvis omkring 50 barn, hvilka intill 1 september 1898 beräknas inträda i skolåldern, behöfva således inrättas *två högre samfolkskolor* en svensk och en finsk samt dito *två småskolor*.

Af de elever som besöka de nu i Hermanstad värkande småskolorna komma väl de flesta från 1 sept. 1898 till högre folkskolan och då elevantalet i *svenska* skolan är omkring 50 och i *finska* omkring 80 så behöfvas vid den högre finska folkskolan *två* och vid den svenska *en* lärare eller eventuelt lärarinna. Tages i betraktande föräldrarnas i denna trakt låga bildningsgrad och barnens därpå följande svårhandterlighet, så torde för disciplinens upprätthållande, behofvet af en lärares anställande vid hvardera skolan tydligen framgå, hvarför till en början en lärare och lärarinna borde anställas vid den finska skolan och en lärare vid den svenska skolan samt vid den sistnämnda, ifall en lärare antages, därjämte en handarbetslärarinna för undervisning i handarbete och kvinlig slöjd.

Under förutsättning att ofvannämnda elevantal vore riktigt torde tre lärosalar behöfvas, nämligen *en* för de bägge högre f.nska klasserna, *en* för den svenska högre folkskolan i hvars lokal den svenska *småskolans* elever kunde enl. Professor Leinbergs tillåtelse och förslag läsa *sina tre timmar* midt på dagen t. ex. från 11 till 2 och högre folkskolans läsetider blefve fördelade mellan kl. 8—10 och 3—6, samt en lokal för finska *småskolan*. Med denna anordning af läsetiden erhöles nödig ventilationstid mellan de olika läslagen.

Elevantalet på klass i högre folkskolan är ju enligt lag bestämdt till högst 50, men någon liknande bestämning rörande småskolan torde icke finnas, hvarför ett förordnande i denna punkt är af nöden. Dock anser Direktionen att antalet elever på *en* klass i småskolan icke bör öfverstiga 40, enär ledningen af ett 40-tal 7 å 8-åringar redan är nära att öfverstiga en människas krafter och ett så stort antal betydligt förringar det kunskapsmått småskolan borde meddela.

Programmet för småskolan borde enligt professor Leinbergs förslag upptaga 3 timmar dagligt arbete eller 18 timmar i veckan fördelade sålunda:

att till <i>innanläsning</i>	användes	12	timmar	i	veckan
till <i>biblisk historie</i> i urval	„	2	„	„	„
till <i>räkning och stilskrifning</i>	„	4	„	„	„

Dessa sista 4 fördelade så, att *en* halftimme användes till *räkning* och *den andra* halfva timmen till *skrifning*, enär för så små barn 1 timmes räkning eller skrifning vore för mycket tröttande.

Inom *Helsinge* socken arbeta 14 högre folkskolor med statsbidrag och dessutom ett för Direktionen obekant antal småskolor. Vid de 7 äldre högre folkskolorna åtnjuter lärarinnan i lön 1,000 mk jämte fria rum och ved, men vid de 7 nya, som tillkommit efter den nyligen genomförda distriktsindelningen är lärarinnans lön blott 800 mk jämte *fria rum och ved*.

Vid grundläggningen af en ny skola har socknen af upplånade medel gifvit till hvarje skola i byggnadshjälp 5,000 mk och sedan skolan är färdig ger socknen i årligt underhåll till hvarje skola i ett för allt 500 mk. Där af åtgår 200 mk till lärarinnans lön och återstoden 300 mk är afsedd till öfriga nödiga omkostnader. Men denna summa (300) mk har redan visat sig vara otillräcklig; hvarför skolornas Direktioner ha nödgats föranstalta lotterier, soiréer och andra nöjeställningar för att täcka bristen i budgeten.

För den förberedande undervisningen, är som ofvan nämnts i *Helsinge* sörjdt genom småskolor och genom de i lag föreskrifna 6 veckorna, som hvarje lärarinna och lärare vid högre folkskolan är skyldig att årligen hålla. Aflöningen för småskolelärare och lärarinna har Direktionen hört uppgifvas till 400 mk årligen.

De årliga kostnaderna för lärarepersonalens aflöning blifva:

för två lärare, en *svensk* och en *finsk*

i statsbidrag åt hvarje 800 mk	1,600 mk	
af kommunen, förslagsvis 300 mk åt hvarje	600 „	
i hyresmedel, förslagsvis 500 mk åt hvarje för minst 2 rum och kök	1,000 „	
för ved, förslagsvis åt hvarje 100 mk	200 „	3,400 mk

för en *lärarinna*

i statsbidrag	600 mk	
af kommunen, förslagsvis	200 „	
i hyresmedel	500 „	
för ved, förslagsvis	100 „	1,400 mk

för en *handarbetslärarinna*

förslagsvis	300 mk	300 mk
-----------------------	--------	--------

för två småskolelärarinnor, en *svensk* och en *finsk*

förslagsvis 700 mk åt hvarje	1,400 mk	1,400 mk
		6,500 mk

Årligt underhåll.

Hyror för tre klassrum, förslagsvis 600 à 700 mk per rum	2,000	mk	
Städning för 9 månader à 20 mk per månad och per rum			
utan bostad	540	”	
Skurning för 10 månader à 3 mk per rum och per månad	90	”	
Ved, förslagsvis 150 mk per rum (enl. erfarenhet från			
Hertonäs)	450	”	
Belysning, förslagsvis	150	”	3,230 mk

Möbel & inventarier.

30 st. dubbla pulpeter för de i höst inträdande nya eleverna à 35 mk st.	1,050	mk	
3 st. skåp à 50 mk st., enär hvarje klass behöfver sitt skilda förvaringsställe	150	”	
2 st. bord à 20 mk	40	”	
3 st. skoltaflor à 40 mk	120	”	
2 st. estrader à 20 mk	40	”	
6 st. stolar à 7 mk	42	”	
3 st. kartställare à 15 mk	45	”	
12 st. lampor, albionbrännare à 6 mk	72	”	1,559 mk

Undervisningsmaterial.

1 st. harmonium för den från hösten ny upphyrda lokalen.	400	mk	
kartor och planscher	200	”	
läseböcker för <i>högre</i> folkskolan	280	”	
handarbetsmaterial för 3 klasser à 40 mk per klass	120	”	
100 st. griffeltaflor à 65 pmi.	65	”	
gymnastikinredning för två klasser	200	”	
oförutsedda utgifter	300	”	1,565 mk

Diverse.

Anslag för vikariatsarvode	500	mk	
” för eventuel utvidgning för småskolorna i höst	1,400	”	
sekreterare och ekonomarvode	500	”	2,400 mk

Sammandrag.

Lärarelöner	6,500	mk
Årligt underhåll	3,230	„
Möbel och inventarier	1,559	„
Undervisningsmaterial	1,565	„
Diverse	2,400	„
		<u>15,254</u> mk

Häraf afgår statsbidraget.

till lärarelöner	2,200	mk
till handarbetslärarinna	50	„

Således belöper sig den slutliga utgiften för folkskolorna i
Hermanstad och *Majstad* under läsåret 1898—1899 . 13,004 mk   13,004 mk

Och då för möbel och inventarier under de nästföljande
 åren afgå . . . . . 1,559 mk
 samt för undervisningsmaterial, då för högre klassers till-
 komst under de följande 3 åren förslagsvis 600 mk re-
 serveras, afgår . . . . . 965 „
 eller tillhoppa . . . . . 2,524 mk

under de närmaste följande åren kunna afdragas, så stiga de årliga
 utgifterna oafsedt den årliga utvidgningen till . . . . . 10,480 mk

På frågan „huruvida de inom distriktet bosatta personer, samt där befintliga industriella inrättningar äro villiga att bidra till inrättandet och underhållet af ifrågavarande skolor“ kan Direktionen icke lämna något svar, enär Direktionen anser att en sådan underhandling endast kan bedrivas af staden själf, och således ligger utom Direktionens befogenhet.

Direktionen har på Utskottets anhållan uppgjort ofvanstående förslag till organisation af folkskoleväsendet å Gumtäkts mark enligt författningar gällande för landsbygden och underställt nämnda förslag distriktets inspektors, Professor Leinbergs granskning, men då skillnaden i kostnaden mellan detta och Direktionens ti-

digare förslag af den 22 november 1897 utgör endast 622:25 mk, vågar Direktio-
nen för Utskottet förorda förslaget af den 22 november 1897, såsom ändamålsen-
ligare och staden värdigare, samt med största sannolikhet ledande till ett bättre
resultat.

Helsingfors den 8 mars 1898.

Direktionen för folkskolorna i Hermanstad och Majstad.

Harald Råbergh.

Gustaf Herlitz.

J. W. Lundqvist.

P. J. Svensson.

M. Holmberg.

Bilaga III.

Afskrift.

Sörnäs Aktie Bryggeri.

Helsingfors & Sörnäs, den 12 Jan. 1895.

H. Herr W. von Essen.

Malm.

För åstadkommande af en högre folkskola i Helsinge socken äro vi villiga
bidraga med finska mark trehundra (300) per år, samt. i händelse de skolpliktiga
barnens antal inom vårt etablissement skulle förökas, en i förhållande därtill jem-
förlig tillskottssumma.

Högaktningsfullt

p. p. Sörnäs Aktie Bryggeri.

E. W. Lindevald.

---

*Bilaga IV.**Afskrift.*

Arabia Aktiefabrik.
Telegrafadress:
Arabia Helsingfors.

Helsingfors den 8 Febr. 1895.

Ordföranden i Helsinge sockens kommunalstämma Välborne Herr V.
v. Essen.

Malmbygård.
Helsinge.

Härmed förklara vi oss villiga att till underhåll af en högre folkskola i
Gumtäkts distriktet lämna ett årligt bidrag af finska mark femhundra (500).

Skulle för uppförande af skolhus ytterligare bidrag behövas, vilja vi fram-
deles taga en sådan fråga under ompröfning.

Med sann högaktning
Arabia Aktiefabrik.
Gustaf Herlitz.

Att härföljande afskrifter, till hvilka originalen förvaras i Helsinge kom-
muns arkiv, äro lika lydande med originala brefven, som äfven blifvit upplästa vid
kommunalstämma, intygar undertecknad. Helsinge den 10 oktober 1896.

G. V. von Essen.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1898.

*Handlingar beträffande gatubelysningens i staden ordnande
efter den 1 Oktober 1900.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 2 Juni 1898.

N:o 132.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Då Drätselkammaren härjemte är i tillfälle att till Stadsfullmäktige insända kommissionens för ordnande af gatubelysningen i staden efter den 1 Oktober 1900 yttrande och förslag i ärendet, får Drätselkammaren meddela, att Kammaren obetingadt godkänner kommissionens andra och tredje kläm samt således får hos Stadsfullmäktige förorda antagandet af desamma. Hvad däremot den första klämman vidkommer, ville Drätselkammaren anföra följande. Af Öfveringeniören Ahlsells intyg framgår, att det i staden förefintliga gasverket med allt hvad dertill hörer i närvarande tid ej kan uppskattas i värde till mera än 1,000,000 mark. Och är det nästan otänkbart, då förutsättas bör, att staden på de vägande skäl, som af kommissionen blifvit anförda, i hvarje fall kommer att anlägga och drifva ett nytt gasverk, hvilket skulle nedtryckande konkurrera med det gamla gasverket, att detta gasverk genom förbättringar och utvidgningar, hvilka sistnämnda för resten icke torde vara möjliga, kunde uppbringas högre i värde till år 1910, då staden har kontraktshöjning rätt att inlösa detsamma enligt värde med 25 % förhöjning. Visserligen torde, om det gamla gasverkets verksamhet fortsättes efter 1900, blifva nödigt att omlägga betydande rörsträckor, men skulle värdeförhöjningen i följd häraf för bolaget mer än motsvaras af kapitalutläggningen, som icke hunne blifva amorterad, hvartill komme säkra förluster i följd af konkurrensen. Däremot måste, såsom den af kommissionen framställda utredningen ger vid handen, täflan med staden otvifvelaktigt blifva ruinerande för bolaget, om den ock förorsakade staden temporära olägenheter. På grund häraf och ehuru det af lämplighetsskäl vore önskligt att staden finge inlösa och öfvertaga det gamla gasverket redan från 1 Oktober 1900, torde sålunda dock hvarken stadens fördel tillåta, eller billig hänsyn till Gaslysningsbolagets intressen påkalla några väsendtligen större uppoffringar å stadens sida, än gasverkets verkliga värde enligt den skedda uppskattningen betingar. Priset borde därför hållas skäligen vid värderingsnivån och i ingen händelse få öfverskjuta 1,250,000 mark, utgörande värderingssumman ökad med 25 %, enligt § 7 af kon-

traktet om gasbelysningens införande af den 30 Maj 1860. Under förutsättning af ett sålunda fixerat minimipris för det nuvarande gasverket med alla byggnader, ledningar och inventarier kan Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige förorda godkännande jämväl af kommissionens första kläm.

Med afseende derå, att ett bindande anbud från Gaslysningsaktiebolagets sida beträffande försäljning till staden af det gamla gasverket kunde påkalla skyndsamt svar af Stadsfullmäktige till förstärkt antal, tror sig Drätselkammaren dessutom vördsamt böra föreslå:

att Stadsfullmäktige ville hos stadens Magistrat redan nu utverka val af förstärkte Stadsfullmäktige för afgörande af frågan om gatubelysningens i staden ordnande efter den 1 Oktober 1900.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christiernson.

Th. Tallqvist.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Enligt § 9 uti det emellan Helsingfors stad och Gaslysningsaktiebolaget härstädes gällande kontrakt af den 30 Maj 1860 angående gaslysnings införande i staden åligger det stadsmyndigheterna att två år innan utgången af det privilegium, bemälda bolag genom nämnda kontrakt tillförsäkrats, eller således under sommaren 1898, besluta huruvida de önska att bolaget under ytterligare bestämd tid af tio år må fortfarande ombesörja den allmänna gatubelysningen till det pris, hvarom kan öfverenskommas, eller ej. Häraf föranledde beslöto Stadsfullmäktige vid sammanträde den 27 December 1895 i sammanhang med fastställandet af stadens utgifts- och inkomststat för påföljande år och vid behandling af väckt fråga om allmänt införande af Auerbrännare vid gatubelysningen uppdraga åt Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med utlåtande och förslag ej mindre derom än äfven beträffande anordnandet af sagda belysning efter den 1 Oktober 1900. För beredande af detta senare ärende ansåg sig Drätselkammaren emellertid böra tillsätta en specialkommission af tio personer, till ledamöter hvvari Kammaren sedermera vid sammanträde den 27 Februari 1896 utsåg undertecknade jemte dåvarande ledamoten i Kam-

maren, Bankdirektören L. von Pfaler, som dock till följd af utrikesresa ej kunnat deltaga uti ärendets slutbehandling inom kommissionen.

Då Drätselkammaren af Stadsfullmäktige senare anmodats att påskynda fullgörandet af sitt sålunda erhållna uppdrag samt härom underrättat kommissionen, torde Kammaren i hithörande afseende af kommissionen invänta någon förklaring. I sådant syfte får kommissionen då till först anföra, att tidsutdräkten med kommissionens tillgörande i frågan i väsentligaste mån är beroende af de upplysningar, kommissionen ansett sig böra inhemta af Gaslysningsaktiebolaget. Under fortgången af sitt arbete, bestående i öfverläggande af det belysningsämne, vanlig lys- eller acetylgas, elektricitet eller möjligen petroleum, som kunde för ändamålet vinna användning, samt uppgörande af förslag till särskilda anstalter för de olika belysningsmetoderna, kom kommissionen nämligen mer och mer till insigt derom, att något positivt förslag af kommissionen ej kunde afgifvas, med mindre kommissionen ej inhemtat uppgift dels om det pris och öfriga vilkor, hvartill Gaslysningsaktiebolaget kunde för en tid framåt af exempelvis fem å tio år belysa såväl stadens gator som tillfredsställa den privata gaskonsumtionen i staden, dels till hvilket pris bolaget möjligen vore villigt att till staden redan den 1 Oktober 1900 afträda sitt egande gasverk. En dylik förfrågan ansågs emellertid icke kunna ställas till bolaget tidigare än under innevarande år. Och då besvarandet af frågorna, såsom kommissionen senare erfor, kunde ske endast å bolagsstämma, har häraf och af härmed i omedelbart sammanhang stående vidare åtgärder föranledts icke ringa dröjsmål.

Gången af kommissionens arbeten har i hufvudsak varit följande. Sedan kommissionen anskaffat sig nödig litteratur, arbetade kommissionen till en början på tvenne sektioner, den ena sysslande med frågan om ett nytt gasverk för staden, den andra med frågan om stadens förseende med egen elektricitetscentral. Härvid tänkte sig kommissionen, såsom af här närslutna bilagor I och II framgår, det nya gasverket böra omfatta antingen endast den egentliga staden inom chausséerna eller sjelfva staden jemte förstäderna vid chausséerna. Verket skulle för öfrigt icke blott tillgodose det allmänna och privata belysningsbehovet utan derjemte vara tilltaget i så stor skala, att det kunde leverera både kok- och motorgas. Härvid kom kommissionen till approximativa anläggningskostnader af resp. 1,870,000 och 2,300,000 mark. Äfven för den tilltänkta elektriska inrättningen uppgjordes åtskilliga alternativa projekt: ett i mindre omfång, afsedt endast för stadens eget behof eller för belysning af stadens gator, embetslokaler, skolor, varuskjul och saluhall m. m. och uppgick det enligt bilaga III till en kostnad af 1,245,000 mark med luftledningar och 1,405,000 mark med underjordiska kablar; och ett annat större projekt, bilaga IV, afsedt för en central, som kunde servera all gatu- och privat belysning samt i en icke alltför ringa grad äfven elektrisk kraft, uppgående till en anläggningskostnad af 2,780,000 mark. Och sedan dessa förberedande arbeten i hufvudsak undangjorts, gick kommissionen till åtgärder och diskussion beträffande det nuvarande gasverkets i staden inköp för stadens räkning. Detsamma kan nämligen på grund af § 7 i

ofvan åberopade kontrakt genom tvångslösen tillignas staden först den 1 Oktober 1910.

De till Gaslysningsaktiebolaget uti kommissionens skrifvelse för den 24 sistlidne Januari ställda, redan antydda frågorna voro formulerade på följande sätt:

„1:o. Till hvilka pris vore Bolaget benäget att för de närmaste fem, event. tio åren efter den 1 Oktober 1900, utan uteslutande rätt till gaslysning i staden, leverera gas för stadens gatubelysning samt till privat förbrukning, börande vid gatubelysningen förutsättas endast gasglödljus?

2:o. På hvilka vilkor vore Bolaget möjligen villigt att anordna gasbelysning äfven å vissa sådana delar af stadens område, der dylik belysning för närvarande ej förefinnes?

3:o. Till hvilket pris kunde Bolaget redan den 1 Oktober 1900 till staden öfverlåta Bolagets egande gasverk med dertill hörande rörledningar, apparater, lyktor, inventarier och gasmätare m. m.“

Uti svarsskrifvelse af påföljande dag från bolagets disponent underrättades kommissionen emellertid i hufvudsak derom, att frågorna icke kunde utan föregående bolagsstämma besvaras och anföres speciellt beträffande den 3:dje frågan, att priset, hvartill bolaget redan den 1 Oktober 1900 kunde till staden försälja gasverket m. m. icke kunde på grund af öfverhetligen fastställd bolagsordning besvaras inom instundande Februari, såsom kommissionen önskat, utan definitivt svar afgifvas tidigast inom utgången af Juni månad och preliminärt i slutet af Mars. Af disponenten skulle dock ännu samma dag utlysas härför nödig bolagsstämma, hvarefter han genast skulle om stämmans beslut underrätta kommissionen. Såsom närmare framgår af bilagan V, utgörande ett transsumt af det protokoll, som fördes vid den 24 sistlidne Mars försiggången extra bolagsstämma med aktionärerna i Gaslysningsaktiebolaget härstädes, och hvilket utdrag jemte en kortare skrifvelse från bolagets disponent för den 29 i samma månad tillstälts kommissionen, lemnas i hufvudsak följande svar på kommissionens frågor.

1:o. Vore bolaget villigt att för en uppgifven sjelfkostnad af $2\frac{1}{2}$ penni per bränntimme, under förutsättning att gatubelysningen i de delar af staden, der gasrör finnas nedlagda, skulle komma att ske med minst 2,4 miljoner bränntimmar per år, ombesörja denna belysning med gasglödljus, under vilkor likväl att uppställning af nya lyktor eller förflyttning af gamla särskildt liqvideras efter skäligt pris samt att kontraktet härom göres för de närmaste tio åren. Bolaget skulle ock för den privata konsumtionen nedsätta det nu effektivt debiterade priset af 9,61 mark per 1,000 kubikfot till högst 9 mark, samt derutöfver åt särskilda större konsumenter bevilja råbatt. För dessa åtaganden gör bolaget dock det tilläggsvilkor, att derest kontrakt i ofvanantydte afseende komme till stånd, bolaget måste af staden fordra anvisande af lämplig plats för upplag af materialier och eventuelt uppförande af ny gasklocka.

2:o. Vore bolaget villigt att till samma pris, som ofvan nämnts, anordna

gasbelysning äfven i de delar af staden, dit rörnätet ännu ej utsträckts, under vilkor att staden på dess egen bekostnad utsträcker rörnätet eller lemnar bolaget ersättning för de kostnader bolaget åsamkas; kommande dessa delar af rörnätet naturligtvis att blifva stadens egendom.

3:o. Vore bolaget jemlikt § 46 i bolagets stadgar förhindradt att definitivt afgöra om bolagsegendomens försäljning, utan skulle frågan om sagda försäljning måsta anstå till ordinarie bolagsstämma måndagen den 27 instundande Juni, dervid densamma skulle till slutligt afgörande företagas. Likväl syntes samtliga närvarande aktionärer icke vara obenägna för en försäljning af bolagets egendom, hvarvid försäljningssumman dock ej borde understiga egendomens bokförda värde, eller omkring 1,600,000 mark för gasverket och rörledningarne.

Emellertid kan kommissionen för sin del icke oförändradt godkänna vilkoren i ett enda af dessa svar. I all synnerhet är det första af svaren rörande priset för gas till såväl allmänt som enskildt begagnande och dervid fästade förbehåll öfverraskande. För att kommissionen skall kunna utlägga sin åsigt beträffande dessa pris, nödgas kommissionen dock gå till en närmare granskning af rätta innebörden i detta svar. I största korthet kunde det visserligen karakteriseras så, att bolaget genom att erbjuda staden ett jemförelsevis billigt pris för dess gatubelysning vill betinga sig rätt att vid den privata gaskonsumtionen hålla sig skadeslöst. Ett ingående härfå från kommunens sida vore derföre att särdeles illa bevaka den gaskonsumerande allmänhetens i staden intressen. En nedsättning af endast något öfver 6 % från nu gällande pris på gas för privat bruk är så mycket mera en fullkomlig obetydlighet, som det närvarande priset på en så vigtig nödvändighetsartikel som denna är alldeles oformligt högt och i en stad af Helsingfors storlek knappast torde finna motstyre. Till försvar för bolagets höga fordringar kan dock så godt först som sist anföras — förutom löftet på ytterligare nedsättning för större konsumenter — den omständigheten, att bolaget, för att med afseende å dess gasverks inskränkthet kunna betjena alla sina nödtvungna kunder, knappast kunde något betydligare sänka gaspriset. Utom att utrymmet på gasverkstomten förbjuder hvarje vidare utvidgning af verket på denna plats, är bolaget, likasom alla dylika koncessionerade bolag, nu vid slutet af sitt monopol kommen till den punkt, då hvarje säker utsigt saknas till skälig reventy på de nya kapital, hvilka borde i afären nedläggas, för att denna skulle kunna följa med och behärska utvecklingens gång. Framhållna försvarsandragande för bolaget blir dock delvis haltande, om man beaktar det förbehåll bolaget uppställt i sitt svar, att staden, för att ens de förbehållna höga gasprisen skola kunna tillämpas, måste åt bolaget anvisa ökad tomtutrymme. Antingen gör sig bolaget i verkligheten ingen förhoppning på tillmötesgående i detta afseende från stadsmyndigheternas sida och det med allt skäl, eller anser bolaget äfven en tid af tio år — till kommissionens eventuella förslag om en kontraktstid af endast fem år har bolaget alls icke reflekterat — alltför kort, för att vidare å inrättningen nedlagda kapital kunde derunder amorteras. En dylik

snabb amortering måste dock påräknas, emedan bolaget säkert efter tio år skulle befinna sig i en ännu mera sväfvande ställning än nu. Otvifvelaktigt är det för bolaget klart, att bolaget förr eller senare måste blifva utsatt för svår konkurrens med en mäktig medtäflare, kommunen sjelf. Sakens egen natur af en vigtig kommunal angelägenhet, fullt analog med om ock ej af fullt samma bärvidd som städens vattenledningar, fordrar också med en viss nödvändighet, att omsorgen om stadens förseende med gas för de olika behof, hvartill gas öfverhufvudtaget användes, äfven hos oss öfvertages af kommunen, i likhet med hvad fallet är i vår grannstad Åbo och i öfverensstämmelse med den tendens, som i våra grannländer Sverige och Norge (t. ex. städerna Stockholm, Göteborg, Malmö, Kristiania) samt i Tyskland mycket allmänt och på senaste tid äfven i England gjort sig gällande. Konkurrent från annat håll behöfver bolaget deremot ej frukta, utan kommer bolaget faktiskt, om också icke till pappers, att så länge vara i besittning af sitt monopol, till dess staden på ofvan antydt sätt gör slut derpå.

Rätta valören af de pris, för hvilka Gaslysningsaktiebolaget för en tid af tio år framåt från den 1 Oktober 1900 vore villigt att erbjuda staden och dess enskilda innevånare sina tjänster kan tydligt framgå först genom en jemförelse med å andra orter tillämpade gaspris. För en dylik jemförelse måste dock de pris, som af bolaget angifvits dels per brännimme dels per 1,000 kubikfot (Eng.) reduceras till pris per m³. Härvid är af intresse att till pris per samma mått reducera de äfven för närvarande gällande prisen. Såsom resultat af en dylik reduktionsräkning, hvilken för möjlighet af kontroll intagits uti bilaga VI, framgår att staden för sin gatubelysning med gas nu betalar ett medelpris af 26,74 penni per m³, samt efter den 1 Oktober 1900 komme att erlægga 17,66 penni per m³ och således erhålla en rabatt af 33,95 %, ifall bolagets anbud skulle antagas; samt att den privata gasförbrukningen nu debiteras efter ett pris af 33,93 penni per m³, men med en nedsättning af endast 6,35 % från samma tid i allmänhet komme att debiteras med 31,78 penni per m³. I nedanstående för antydd jemförelse uppgjorda tablå ingår uppgifter icke allenast öfver gasprisen utan äfven öfver folkmängden och gaskonsumtionen uti en del närliggande utländska städer, hvilka i ett eller annat afseende kunna vara jemförliga med Helsingfors, och har i tabellen intagits äfven motsvarande uppgifter för Helsingfors och Åbo städer. För Helsingfors är priset för belysningsgasen observeradt ej blott såsom det i verkligheten utfallit, utan ock såsom det vid tillämpning af de nya prisen skulle stält sig.

Ort	Innevånarantal	Gaskonsumtion m ³		Gaspris per m ³ för			A n m.
		total	per person	belysning, penni	kokgas, penni	motorgas, penni	
Stockholm . . .	259,100	15,337,930	59,2	22,4	16,8	14	år 1894
Lübeck	70,000	2,897,000	41,4	22,5—18	15	15	” 1896
Stettin	130,000	5,700,000	43,8	18,7	15	15	” ”
Stralsund	29,000	792,000	27,3	21,2—20	16,2	16,2	” ”
Flensburg	38,000	1,894,000	49,3	20—17,5	17,5	15	” 1895
Rostock	48,000	1,503,000	31,3	23,7	18,7	18,7	” 1896
Kiel	75,000	3,385,000	45,1	25—20	15—12	15—12	” 1895
Helsingfors . . .	77,400	1,113,721	14,4	33,9—26,7	33,9	33,9	” 1896
Åbo	36,200	392,100	10,8	31,8—17,7	31,8	31,8	” ”
				35—33	24	24	” 1898
							efter årets budgetsförslag

Af tablån synas oss åtskilliga icke oväsentliga fingervisningar framgå. Då motor- och t. o. m. kokgas ställvis kan levereras till ett pris af 14 å 15 pni per m³ och man icke kan förutsätta att denna gas afyttras under tillverkningskostnaden, kan man deraf draga den slutsats, att lysgas kan med moderna eller fullt tidsenliga inrättningar samt lämpliga anordningar för öfrigt produceras åtminstone för detta pris. Och äfven hos oss torde det icke vara någon omöjlighet — ja genom en kombination af vissa från gasverket härstädes lemnade uppgifter kommer man till full visshet om att så kan ske samt att det uppgifna priset af 17,66 penni per m³ öfverhufvudtaget icke representerar sjelfkostnaden å gasverket i Helsingfors. Såsom af längre fram till behandling kommande handlingar skall erfaras, understeg Gaslysningsaktiebolagets nettovinst för år 1896 icke 200,000 mark. Om man då med resp. försäljningspris multiplicerar de under ifrågavarande år för stadens och privat räkning tillverkade gaskvantiteterna och ifrån produkternas summa afdrar årets nettovinst, får man klarligen totala tillverkningskostnaden under året, hvilken fördelad på hela tillverkningskvantiteten återger sjelfkostnaden per enhet, eller alltså $777,086 \text{ m}^3 \times 33,9 \text{ penni} + 336,635 \text{ m}^3 \times 26,7 \text{ penni} - 200,000 \text{ mark} : 1,113,721 \text{ m}^3 = 13,76 \text{ penni per m}^3$. Vid Malmö gasverk belöpte sig tillverkningskostnaden samma år 1896 till 13,26 penni. Vid samma gasverk åtnöjde man sig under nämnda år med en nettovinst af blott cirka 175,000 mark vid en i det allra närmaste dubbelt så stor gasproduktion som den i Helsingfors. Till denna vinst bidrog inkomsten af biprodukterna med ej mindre än 114,000 mark. Af tabellen framgår vidare — se t. ex. raden för Flensburg — att i en stad äfven med ganska liten folkmängd, i det åberopade fallet endast 38,000 innevånare, gaskonsumtionen per person kan blifva mycket stor vid låga gaspris, då deremot det rakt motsatta förhållandet, såsom också a priori var att förutsätta, gör sig gällande vid höga pris och vid alldeles onaturligt höga sådana, såsom i Helsingfors och Åbo, på ett rent af löje väckande sätt nedtrycker använd-

ningen af denna artikel. Gaskonsumtionen i Helsingfors borde vid något så när sunda förhållanden i hithörande afseenden och vid måttliga gaspris vara minst två å tre gånger så stor som den i sjefva verket är. Och säkert hade producenten härvid ingalunda mindre nettovinst än nu utan tvärtom större. Ty hälften och tvåtredjedelar af den nuvarande årsvinsten skulle i sådant fall tillflyta verket redan blott ifrån de biprodukter, förnämligast koks, som vid gasberedning uppstå, i st. f. nu endast omkring en fjerdedel. Men, såsom här också längre nedan skall närmare utläggas, kan å det förefintliga gasverket med några mindre betydande utvidgningar och med största ansträngning af verket för öfrigt i bästa fall ytterligare tillverkas blott 50 % af den kvantitet, som nu levereras. Tack vare monopolsystemets väl-signelser, har verket så att säga råkat i stockning till förfång för både säljare och köpare af varan, som verket borde rikligen utbjuda, men ej förmår åstadkomma. I förbigående må här blott nämnas, att den gaspolitik, man i Åbo inslagit, der kommunen dock själf är egare af verket och således har fullkomlig handlingsfrihet, icke kan eller bör tagas till exempel för Helsingfors. Ifrån det lilla gasverket med en beräknad total årsinkomst af blott 159,353 mark vill man förutom ränta å verkets skuld frampressa en ren nettovinst af ej mindre än 42,101 mark.

På grund af alla här framhållna synpunkter kan kommissionen för sin del derföre ej annat än på det uttryckligaste afstyrka antagande af det anbud, som inneligger i bolagets första svarsformulering, så lockande det än kunde vara att få samma gatubelysning, hvarför nu af staden erlægges cirka 99,200 mark om året, under de närmaste tio åren afbördad för omkring 60,000 mark.. Enligt kommissionens mening vore anbudets antagande liktydligt med att helt och hållet förbise de enskilda medborgarenes i kommunen fördel samt så att säga lemna dem i sticket. Uti anbudet föreligger dessutom en oegentlighet, ty såsom äfven af den ofvan införda tabellen framgår, ställer sig i verkligheten sjelfkostnaden för gas till den offentliga gatubelysningen högre än för gas till privat förbrukning och ingalunda tvärtom, beroende derpå att vid den förra tillkommer hvarjehanda extra arbeten i gatulyktornas skötsel, tändning och släckning m. m. Låt också vara att staden i och för sin gatubelysning blir bolagets största konsument på en hand och såsom sådan med rätta är berättigad till en betydlig rabatt, ställer i alla fall bolagets förslag den sunda ordningen fullkomligt på hufvudet. Ty det bör beaktas, att den sammanlagda privata konsumtionen representerar mera än tvåtredjedelar af total förbrukning af gas i staden. Nu om någonsin åligger det väl derföre stadsmyndigheterna att rätta uppenbara missförhållanden samt att ingalunda för ett utkastadt lockbete afstå ifrån sin skyldighet att på ett för det allmänna lämpligaste sätt ordna en sådan kommunal angelägenhet som stadens förseende öfverhufvudtaget med en så vigtig förnödenhet som lysgas.

Får anbudet i första svarspunkten förfalla, förfaller äfven förbehållet i den andra punkten, mot hvilken för resten icke torde vara något annat att anmärka, än att staden väl rättvisligen borde erhålla någon årlig godtgörelse för den andel i

gasinrättningen, hvartill staden komme sig genom sina egande rörledningar. Det kan nämligen knappast antagas, att dessa stadens rörsträngar i nätet uteslutande skulle komma att användas för gasledning i och för gatubelysning, om ock den samma i främsta rummet påkallade tillkomsten af dessa rör. Att en här af föränledd liqvid emellan staden och Gaslysningsaktiebolaget emellertid kunde blifva invecklad nog ligger i öppen dag.

Som den vanliga lysgasen vid naturliga utvecklingsförhållanden och vid skäligen försäljningspris på varan ingalunda uteslutande användes för belysningsbehof utan också för koknings och värmnings ändamål samt drift af motorer — i Stockholm t. ex. åtgick år 1894 till offentlig och enskild belysning 11,104,680 m³ och till kokning, eldning och drifkraft 3,524,651 m³; i Malmö förbrukades 1896 till lyse, 1,447,480 m³, till värme 288,593 m³ och till motorer 261,743 m³ — så kan denna gas på industrins nuvarande ståndpunkt knappast till fullo ersättas med något annat ämne. En lika vacker och effektiv belysning som gasljuset kan visserligen åstadkommas med elektricitet och är elektriciteten äfven synnerligen användbar till motor-drift, men som allmän värmekälla har den ännu icke erhållit samma betydelse som lysgasen. Härtill kommer att elektricitet för alla dessa behof blir ojemförligt dyrare än gas, i hvarje sådant fall då för dess frambringande naturlig vattenkraft icke står till buds. Så har t. ex. inom kommissionens elektriska sektion beräknats, att samma offentliga belysning i staden med dels gas, dels petroleum och dels elektricitet, som nu per år uppgår till i rundt tal 200,000 mark, för händelse af ersättning med uteslutande elektriskt ljus, skulle betinga en utgift af 266,500 å 278,500 mark per år, beroende på huruvida den elektriska belysningsanstalten blefve anlagd med luftledningar eller underjordiska kablar. Kommissionen har derföre öfvergifvit hvarje tanke på tillstyrkan till anläggning för stadens egen räkning af ett elektricitetsverk, för att medels ett sådant ordna den allmänna belysningen i staden efter 1 Oktober 1900. Inom kommissionen har, såsom redan ofvanföre antydts, naturligtvis äfven tagits i öfvervägande huruvida användande af acetylen gas såsom belysningsmedel kunde i Helsingfors komma till användning och förestående frågas lämpliga lösning härmed ernås. Men såvidt kommissionen har sig bekant, har acetylen för belysning af gator införts endast i några mindre städer och byar i utlandet, särskildt i Ungern. Dessa anläggningar äro emellertid så nya, att någon räntabilitetskalkyl rörande dem icke föreligger. Någon stad af Helsingfors storlek och betydenhet har icke infört acetylen såsom allmänt belysningsmedel. Då sålunda erfarenhetsdata icke föreligga beträffande acetylens användning i stor skala och olyckshändelser vid bruket deraf ännu höra till ordningen för dagen samt en belysning med denna gas uppgifves blifva ännu dyrare än elektriskt ljus, äfvensom då för öfrigt hela acetylen gasindustrin ännu befinner sig i sitt första utvecklingsskede, har kommissionen ansett att ett allmänt införande af acetylen belysning i staden nu icke kan ifrågakomma. Omöjligt synes det kommissionen emellertid icke, att acetylen gas i en framtid kunde komma till användning för belysning af mera aflägsset belägna områden af staden. Till

frågan slutligen om den nytta och betydelse petroleumbelysning efter det Forsellska systemet med glödkroppar möjligen kunde hafva för stadens gatubelysning skall kommissionen lägre nedan återkomma. I detta sammanhang vill kommissionen endast göra klart, att enligt dess förmenande staden ej längre kan, utan att i dess utveckling väsentligen återhållas, undvara ett lämpligt beläget, fullt tidsenligt, tillräckligt stort för det närvarande behovet och för all vidare utvidgning möjligt gasverk. Att ett sådant hvarken kan eller bör åstadkommas annorlunda än genom stadens försorg, äfven derom är kommissionen lifligt öfvertygad.

På sätt uti Gaslysningsaktiebolagets svarspunkt 3 närmare formuleras, erbjudes staden nu inlösen af det förefintliga gasverket mot en köpesumma af cirka 1,600,000 mark. Som kommissionens fleste medlemmar emellertid icke ansågo sig kompetente att rätt bedöma den ifrågasatta affären eller huruvida stadsmyndigheterna kunde tillrådas att erlægga det åstundade priset för gasverket, vände sig kommissionen, såsom Drätselkammaren har sig bekant, till Kammaren med anhållan att för värdering af gasverket få inkalla föreståndaren för Stockholms gasverk, Öfveringenjören Ad. Ahlsell. Och blef han, sedan det begärda tillståndet af Kammaren erhållits, hit inkallad samt värderade under sin härvaro i slutet af nyssvikne April gasverket på sätt af ett utaf honom senare från Stockholm hitsändt, under bilaga VII här intaget bref till kommissionen af den 3 i denna månad närmare framgår. Gasverket med byggnader, apparater, rörledningar och lyktor med tillbehör, men inventarier och konsumtionsmätare undantagna, skulle enligt denna taxering i rundt tal stiga till ett värde af 1,000,000 mark. Häraf fölle på hufvudrören af inalles 36,335 meters längd 268,100 mark, på lyktor med tillbehör och privatserviser 85,555 mark samt återstoden 646,345 mark på byggnader och apparater. Och sedan uti skrifvelsen närmare redogjorts för verkets särskilda delar, anföres såsom slutomdöme öfver detsamma, att det med forcering kunde producera en gasquantitet, som med cirka 50 % skulle öfverstiga den högsta, som hittills uppnåtts, om blott scrubberna förstoras, de minsta reningskistorna utbytas mot större och ökad gasklockutrymme anskaffas. Emellertid anser Öfveringenjören Ahlsell, då de flesta apparater äro gamla och anordningarna af det hela långt ifrån tillfredsställande, det ej vara skäl att lägga ned några väsentliga kostnader på detta verks utvidgning, utan, för det fall att staden nu skulle inköpa gasverket, inskränka sig till de allra nödvändigaste utvidgningsarbetena och i stället, ju förr desto hellre, skrida till uppförande af ett nytt tidsenligt gasverk, der genom ändamålsenliga anordningar gasens tillverkningspris kunde reduceras till det minsta möjliga.

Då bolaget uppger verkets bokförda värde till omkring 1,600,000 mark, men detsamma nu vid uppskattning icke kunnat åsättas ett högre värde än 1,000,000 mark, mot hvilken värdering bolaget ej heller haft något att anmärka, framgår häraf att bolaget under årens förlopp å verket gjort för små eller alls inga afskrifningar. Af en räntabilitetskalkyl, bilaga VIII, som af bolagets disponent lemnats åt kommissionen och hvilken skulle visa, huru affären vid inköp af gasverket för det åstun-

dade priset skulle gestalta sig i stadens hand, finner man ock, att bolaget, såsom ifrån dess ståndpunkt af säljare äfven är ganska naturligt, bestämt sitt försäljningspris efter ett visst affärsvärde för inrättningen. Uti denna kalkyl uppgifves att gastillverkningen under åren 1894—1897 lemnat en nettovinst af i medeltal 200,000 mark per år med årlig stegring, men antages deri, att denna vinst från den 1 Oktober 1900 med afseende å nedsatta gaspris skulle nedgå med cirka 35,000 mark för gatubelysningen och cirka 25,000 mark för den privata konsumtionen eller således till 140,000 mark. På dessa antaganden baseras icke mindre än fyra särskilda beräkningar, hvilka alla skulle utvisa, att staden ingalunda komme att lida någon förlust på gasverkets öfvertagande för ett pris af 1,600,000 mark. Som samtliga dessa beräkningar dock äro grundade på i hufvudsak samma förutsättningar, dem kommissionen för sin del ej kan godkänna, på skäl hvilka straxt nedan skola närmare utläggas, vill kommissionen här relatera innehållet endast af den första med litt. A. betecknade beräkningen samt uppställa en motkalkyl dertill. I beräkningen A. antages, att staden den 1 Oktober 1900 inköper gasverket och exploiterar det blott i tio års tid samt derefter slopar det och försäljer tomten. Den 1 Oktober 1910 skulle då finnas i behåll:

- a) tomten som uppskattas till ett värde af 450,000 mark;
- b) byggnaders och apparaters skrotvärde minst 100,000 mark;
- c) rörnätet och lyktorna upptagna med 90 % af Öfveringeniören Ahlsells taxeringsvärde till 318,000 mark, eller in summa 868,000 mark.

Som staden under tiden årligen hade uppburit 140,000 mark, hvilka kunde användas såsom 20 halfårsannuiteter å 70,000 mark hvarje, skulle de tillsammans med ofvanstående behållning motsvara ett den 1 Oktober 1900 upptaget 4 % lån af 1,728,739 mark. Och håller uppställaren af kalkylen före att, om staden häraf betalar till Gaslysningsaktiebolaget 1,600,000 mark och reserverar till rörelsekapital 100,000 mark, motsvarande 1 års kolbehof och 2 månaders lön till personalen, så hade staden ännu ett genast disponibelt öfverskott af 28,739 mark, som kunde å fond perdu användas till verkets utvidgande.

Med afseende derå att kalkylator emellertid stält alla i beräkningen ingående värden för höga, d. v. s. uppskattat tomtens försäljningsvärde minst 100,000 mark samt byggnaders och apparaters skrotvärde minst 50,000 mark för högt, — såsom känt betäcka vid rifning af stenhus uppstående materialier knappast rifningskostnaden — äfvensom icke beaktat att enligt Öfveringeniören Ahlsells ganska rigtiga mening alla gasrör af dimensioner under 75 mm och således ej mindre än 17,520 löpande meter rör snarast möjligt böra utbytas mot större, hvadan värdet å rören ej kan uppskattas till mera än 200,000 mark, komme behållningen den 1 Oktober 1910 att utfalla väsentligen mindre än 868,000 mark. Men i en ännu högre grad än af denna behållning vid tiden för gasverkets slopande influeras kalkylen af de 20 halfårsannuiteterna, hvilka också blifvit för högt uppskattade. Det är nämligen fullkomligt klart att, såsnart staden öfvertager driften af gasverket, de onaturligt

höga prisen på gas för privat konsumtion genast måste väsentligen nedsättas. I annat fall vore ju hela idén med stadens öfvertagande af gastillverkning på orten fullkomligt förfelad. Halfårsannuiteterna skola derföre komma vida närmare 50,000 än 70,000 mark, såsom af efterföljande kalkyl framgår:

800,000 m ³ gas för privat förbrukning å 24 penni	192,000	mark
400,000 m ³ „ „ gatubelysning å 18 penni	72,000	„
	<u>Summa</u>	264,000 mark
1,200,000 m ³ gas att tillverka å 14 penni	168,000	„
	<u>Vinst</u>	96,000 mark

Kommissionens motkalkyl skulle således utfalla:

Den 1 Oktober 1910 skulle finnas i behåll:

a) tomten som uppskattas till ett värde af	350,000	mark
b) byggnaders och apparaters skrotvärde	50,000	„
c) rörnätet och lyktorna	200,000	„
eller in summa	<u>600,000</u>	mark.

Och då härtill lägges 20 halfårsannuiteter å 50,000 mark hvarje, motsvara samtliga summor ett den 1 Oktober 1900 upptaget 4 % lån af endast 1,221,354 mark. Er-lägges då för gasverket ett pris af 1,600,000 mark, uppstår för staden en förlust af 378,646 mark att på annat sätt betäcka än genom inkomst från drift af gasverket och dess realicering efter tio år. Denna förlust kunde man visserligen tänka sig sålunda ersatt, att man ytterligare några år fortsatte med driften af det gamla gas-verket, men att döma af det vitsord Öfveringenjören Ahlsell gifvit verket och den uppmaning han ansett sig böra rikta till stadsmyndigheterna om uppförande snarast möjligt af ett alldeles nytt, tidsenligare gasverk för staden, måste väl en tidsperiod af tio år från den 1 Oktober 1900 anses såsom maximum för vidare drift af det gamla verket. Att också en så lång tid framåt kunna hålla detsamma i verk-samhet, förutsätter ju dessutom, att delar af det nya gasverket, såsom främst och förnämligast en ny gasklocka och en rörsträng från denna till det gamla rörnätet, långt tidigare eller kanske helst genast vid stadens eventuella öfvertagande af det gamla gasverket skall hafva kommit till stånd. Ty endast härigenom blir det möjligt att till något så när billiga pris tillverka erforderliga qvantiteter gas och gifva gas-konsumtionen den utveckling, den med hänsyn till stadens folkmängd och betydelse för öfrigt rätteligen bör intaga. Sjelffallet är dock att de efterhand uppstående nya anläggningarna skola tilltagas endast i en sådan utsträckning, att de genast blifva fullt räntebärande, hvarföre å dem nedlagda utgifter icke böra influera på kostnaden för det gamla gasverket eller påståendet kunna göras, att staden onödigtvis offrar dubbel kostnad på gasverk för dess behof, den ena för inköp af ett gammalt verk, den andra för anläggning af ett nytt.

Utgående från en dylik synpunkt har ingen meningsskiljaktighet inom kommissionen gjort sig gällande beträffande frågan om uppförande af ett nytt, tidens fordringar motsvarande gasverk i staden, men väl angående det pris, som kunde betalas för det gamla gasverket. Alla medlemmar hafva varit ense om vigten af det gamla gasverkets slopande, så att platsen därför, som numera föga egnar sig för en dylik industriell anläggning, blefve fri och kunde, sedan den till staden återgått, för privata bostäders uppförande försäljas, samt än mera af det skäl, att staden i sådant fall blefve befriad från en besvärande konkurrent till sitt nya verk. Vid inköp af den gamla gasinrättningen kunde staden i hvarje händelse betjena sig delvis af det förefintliga rörnätet samt af samtliga lyktor och servisledningar, äfvensom behöfde stadens gator icke belamras med dubbla rörledningar för gas, hvilket alltid är en olägenhet. Dessa fördelar hafva dock af kommissionens särskilda medlemmar något olika uppskattats; specielt har uppfattningen divergerat i konkurrensfrågan samt om lämpligheten af det gamla gasverkets drift ens under en tid af tio år framåt från den 1 Oktober 1900. Minoriteten inom kommissionen, som i hufvudsak utgår ifrån det åskådningssätt, att någon skarp skilnad ej kan göras emellan stadens såsom kommun betraktad intresse och de gaskonsumerande stadsboernas, finner föga eller ingen förlust för staden förbunden med en konkurrens, hvarpå inom kort i hufvudsak skulle göras slut genom de låga pris, hvartill staden från ett dess egande, tidsenligt anlagda gasverk kunde leverera gas. Och resonerar denna minoritet som så, att så länge onaturliga utgifter på orten för gas skola erläggas, det kan vara temmeligen likgiltigt i hvilken form dessa utgifter utgå, om det sker i uttaxerade annuiteter på anläggningskapitalet för det nya gasverket och möjligen tillskottsanslag till produktionskostnadernas betäckande, eller i annat fall i högre gaspris till det nuvarande gasverket; och uppställer den i sådant syfte efterföljande kalkyl, som skulle ådagalägga att konkurrensen ingalunda blefve så farlig.

För händelse af ett nytt gasverk:

Annuitet å 1,870,000 mark	93,500 mark.
Produktionskostnad för 1,140,000 m ³ å 13 penni	148,200 „
	<u>Summa 241,700 mark.</u>

För händelse att bolagets anbud å fortsatt gasleverans under tio år framåt godkändes:

340,000 m ³ gas till gatubelysning å 18 penni	61,200 mark,
800,000 m ³ gas till privat konsumtion å 31 penni	248,000 „
	<u>Summa 309,200 mark,</u>

hvarigenom t. o. m. en vinst af omkring 67,000 mark skulle erhållas till förmån för staden och stadens gaskonsumerande innevånare gemensamt. Minoriteten vill därför icke heller lemna sitt förord till någon större köpeskillning för gasverket, än hvartill Öfveringeniören Ahlsell uppskattat dess värde eller 1,000,000 mark.

Majoriten inom kommissionen har deremot trott sig kunna tillstyrka ett något större tillmötesgående mot bolaget. Ehuru emot minoritetens ofvanstående kalkyl måste göras den anmärkning, att en väsentlig skilnad dock eger rum emellan stadens gaskonsumerande innevånare och dess medborgare öfverhufvudtaget, och att den kalkylerade lättningen således icke i allo komme samma personer till godo, hvilka medels sin beskattning i någon mån måste bidraga dertill, kan majoriteten å andra sidan ej förneka, att ordnandet af gasfrågan knappast torde kunna genomföras utan hvarje uppoffring från de skattdragandes sida. Endast i det fall, att gasverket i verkligheten af staden inköpes och så länge med en viss, här tidigare förutsatt hjälp af ett nytt gasverk drifves, att med inkomsterna från detta gamla verk en så stor del af köpeskillingen därför hunnit amorteras, att den icke ännu amorterade delen af betalningssumman vid tiden för verkets realiserande ej är större, än det värde verket härvid kan lemna i till staden återgående tomt, rör, lyktor, skrot och byggnadsmaterialier m. m., allt så som af den af kommissionen här tidigare uppställda kalkylen funnits, kan staden undgå hvarje förlust vid ordnande för framtiden af stadens förseende med lysgas. Majoriteten inom kommissionen fäster således en viss vikt dervid, att köpeskillingen för gasverket fixeras så, att ett köp deraf i sjelfva verket kan komma till stånd. Obetingadt skulle denna majoritet för sin del alltså tillstyrka godkännande af en till 1,221,354 mark uppgående köpesumma, d. v. s. till gasverkets så att säga affärsvärde i stadens hand. Och som enligt majoritetens mening en kalkylerbar förlust en gång för alla, ifall en sådan ovilkorligen skall komma i fråga, är att föredraga framför de mer eller mindre okända förluster, staden under en konkurrens på lif och död kunde ådraga sig, ville majoriteten ej motsätta sig att vid de vidare underhandlingar med bolaget, som i och för gasverkets inköp måste bedrifvas, någon hänsyn dock skulle tagas till den af bolaget preliminärt i utsigt ställda köpeskillingen af verkets bokförda värde, likväl under uttryckligt vilkor att häri inbegripas äfven verkets samteliga fasta och lösa inventarier och således också verkstadsmaskinerna. Att vid verkligt inköp af gasverket det finansiella förfarandet med afseende å gällande form för stadens obligationslån icke blefve sådant, som i här åberopade kalkyler förutsatts, d. v. s. upptagande af ett lån, som till viss del skulle amorteras med 20 halfårsannuiteter på 50,000 mark hvarje, utan att vinsterna från det gamla gasverket antagligen skulle nedläggas på anläggningen af det nya gasverket, inverkar naturligtvis icke på hufvudsaken i majoritetens betraktelsesätt.

Som ett nytt gasverk med dertill hörande rörledningar m. m. ännu hinner till den 1 Oktober 1900 utföras, för den händelse stadsmyndigheterna omedelbart gå i författning om anskaffande af projekt dertill, och då ett sådant i hvarje fall enligt kommissionens förmenande på grund af hvad här blifvit anfördt blir nödvändigt, får kommissionen vördsamt föreslå att Drätselkammaren skulle utverka sig af Stadsfullmäktige bemyndigande att anskaffa ett dylikt projekt. Projektet borde omfatta ett gasverk för staden i den större utsträckning kommissionen tänkt sig

det eller med andra ord afsedt ej blott för den egenteliga staden inom chausséerna, utan äfven för förstäderna vid dem ända till Sörnäs och Fattiggårdsvägen, men dock så afpassadt att delar deraf i mån af behof kunde utföras. Till tomtplats för det nya gasverket borde väljas den odisponerade terräng, som ligger söder om Ärt-holmsgatan mellan hamnbanan och Munkholmssundet. Platsen här är beträffande sin grund, sitt läge i staden och vid hafsstrand med djupt vatten och således äfven lätt tillgänglig för kolångare synnerligen lämplig för ändamålet. Tomten besågs af Öfveringeniör Ahlsell vid hans härvaro och blef af honom i allo godkänd. För sin del har kommissionen tänkt sig att uppgörandet af nämnda projekt skulle uppdragas åt bemälde ingenjör, som i de nordiska länderna är en auktoritet inom gasindustrins område och nu gjort sig förtrogen med förhållandena i Helsingfors, såvidt det rör gastillverkning och konsumtion.

På grund af allt det anförda får kommissionen således vördsamt föreslå, att Drätselkammaren i följande afseenden behagade hos Stadsfullmäktige göra framställning, nämligen:

att Stadsfullmäktige ville bemyndiga två à tre personer att med Gaslysningsaktiebolaget härstädes underhandla om inköp för stadens räkning af bolagets gasverk med dertill hörande rörledningar, apparater, lyktor, inventarier och gasmätare m. m. samt införskaffa för bolaget bindande anbud;

att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att omedelbart gå i författning om anskaffande af fullständigt projekt till ett nytt gasverk för staden; samt

att Stadsfullmäktige till förstärkt antal ville beträffande belysningens i staden ordnande efter den 1 Oktober 1900 besluta, att för stadens räkning skall uppföras och bedrivas ett eget gasverk, eventuellt derjemte inköpas det gamla gasverket.

Såsom en ytterligare IX:de bilaga närslutes denna skrifvelse ett af Doktor Arthur af Forselles i skrifvelse till Drätselkammaren för den 25 sistlidne Februari gjordt anbud, att under i skrifvelsen närmare framhållna vilkor på egen bekostnad verkställa omändring af de äldre petroleumlyktorna i staden till auerlyktor samt med dem för en tid af sex år, räknadt från den 1 Oktober 1900, underhålla gatubelysningen för enahanda pris som för närvarande. Ehuru anbudet förefaller godt och isynnerhet kan blifva af större betydelse, om staden icke vid tiden för den 1 Oktober 1900 har ett fullständigt nytt gasverk utfördt, utan endast sådana delar deraf, som till understöd af det gamla gasverket skulle erfordras, kan kommissionen dock icke vid belysningsfrågans nuvarande stadium ingå i någon närmare pröfning af

anbudet eller beträffande detsamma göra annat förslag, än att det framdeles i sinom tid upptages till behandling.

Helsingfors den 21 Maj 1898.

Edvin Bergroth.	Mauritz Hallberg.	K. M. Moring.
Hugo Mäklin.	Th. Neovius.	Herman Norrmén.
Aug. af Schultén.	Th. Tallqvist.	K. R. Åström.

Bilaga I.

Kostnadsförslag till ett Gasverk med rörnät endast för den egentliga delen af Helsingfors stad.

Rörnätet	1,081,000: —
Gasbehållaren	200,000: —
Retorthuset	140,000: —
Kolmagasin	80,000: —
Maskiner och ångpanna	20,000: —
Apparathuset	100,000: —
Reningsrummet	96,000: —
Boningshus & verkstad	80,000: —
Planering, sprängning & diverse	73,000: —
Summa Fmk	1,870,000: —

Bilaga II.

Kostnadsförslag till Gasverk & rörnät för Helsingfors stad med förstäder.

Rörnätet	1,357,000: —
Gasbehållaren	200,000: —
Retorthuset	200,000: —
Kolmagasin	100,000: —
Maskiner & ångpannor	25,000: —
Apparathuset	125,000: —
Reningsrummet	120,000: —
Boningshus & verkstad	80,000: —
Planering, sprängning & diverse	93,000: —
Summa Fmk	2,300,000: —

*Bilaga III.***Approximativt kostnadsförslag för en elektrisk central för belysning af Helsingfors stads gator och embetslokaler samt skolor, varuskjul och saluhall.**

Gatubelysning: 120 bågglampor och 1,520 glödlampor.

Inre " båg- och glödlampor motsvarande c:a 700 samtidigt brinnande glödlampor om 16 n.lj.

Verkets kapacitet 300 K. W.

" reserv 150 "

A. Luftledning.

Byggnad & skorsten samt erforderliga sprängningsarbeten	100,000: —
Ångpannor, 6 à 150 m ² eldyta, matarepumpar, rörledningar etc.	190,000: —
Direktkopplade ångdynamor, 3 à 150 K. W., jämte instrument	300,000: —
Ornerade järnkolonner, 1,700 st., jämte sättning i betong	385,000: —
Luftledning med vulcaniserad gummiisolation jämte uppsättning samt isolatorer.	165,000: —
Bågglampor med armatur och hissar, gatuglödlamps armaturer etc.	60,000: —
Transformatorer och reaktionsspolar	45,000: —
	Summa Fmk 1,245,000: —

B. Underjordisk kabel.

Byggnad & skorsten samt erforderliga sprängningsarbeten	100,000: —
Ångpannor, 6 à 150 m ² eldyta, matarepumpar, rörledning etc.	190,000: —
Direktkopplade ångdynamor, 3 à 150 K. W., jämte alla instrument	300,000: —
Ornerade järnkolonner, 1,600 st., jämte sättning i betong	350,000: —
Concentriska stålbandarmerade blykablar för 2,000 volt vaxelström jämte garniturdelar och förläggning	350,000: —
Bågglampor med armatur & hissar, gatuglödlamps armatur	60,000: —
Transformatorer och reaktionsspolar	55,000: —
	Summa Fmk 1,405,000: —

<i>Driftkostnad.</i>	A.	B.
Administration	15,000: —	15,000: —
Löner till personal	20,000: —	20,000: —
Bränsle, 3,000 tons stenkol	60,000: —	60,000: —
Olja, trassel & putsmaterial	2,000: —	2,000: —
Packningar & diverse	3,000: —	3,000: —
Remont	20,000: —	16,000: —
Allmänna omkostnader	15,000: —	15,000: —
Ränta & amortering	124,500: —	140,500: —
Lamprenovering	3,000: —	3,000: —
Båglampskol	4,000: —	4,000: —
Summa Fmk	266,500: —	278,500: —

Bilaga IV.

Approximativt kostnadsförslag för en elektrisk central för Helsingfors stad, centralen afsedd att kunna servera all gatubelysning och privat belysning; ledningskablarna tillräckliga för det dubbla behovet.

Gatubelysning med 120 båglampor och 1,520 glödlampor.

Inre belysning med båg- och glödlampor motsvarande c:a 15,000 lampor om 16 n. lj.

Verkets maximikapacitet 750 KW.

Kabelnätets kapacitet 1,500 „

Byggnad & skorsten samt erforderliga sprängningsarbeten	175,000: —
Ångpannor, 6 à 250 m ² eldyta, matarepumpar, rörledningar etc.	250,000: —
Ångdynamos 4 à 250 KW. jämte alla instrument	600,000: —
Concentriskastålbandarmerade blykablar för 2,000 volt vaxelström, inclusive läggning	1,115,000: —
Transformatorbrunnar	125,000: —
Transformatorer	100,000: —
Jernkolonner, 1,600 st., jämte läggning	350,000: —
Båglampor med armatur & hissar samt gatuglöd lamps armatur.	60,000: —
Reaktionsspolar för gatuglöd lamporna	5,000: —
Summa Fmk	2,780,000: —

Årskostnaderna skulle ställa sig ungefär sålunda:

Administration	25,000:—
Löner till personal	25,000:—
Bränsle 4,500 tons	90,000:—
Olja, trassel & putsmedel	3,000:—
Packningar & diverse	5,000:—
Remonter	40,000:—
Allmänna omkostnader	20,000:—
Ränta & amortering	278,500:—
Glödlamprenovering	4,500:—
Båglampskol	5,000:—
Summa Fmk	498,000:—

Bilaga V.

År 1898 den 24 mars kl. 1 före middagen sammanträdde aktionärerna i Gaslysningsbolaget i Helsingfors till extra botagsstämma å bolagets kontor i Helsingfors stad; närvarande därvid följande aktionärer, enhvar representerande nedanantecknad antal aktier, nämligen:

Summa 300

§ 1.

Föredrogs en från kommissionen för förberedandet af frågan om anordnandet af gatubelysningen i Helsingfors efter den 1 Oktober 1900, till bolaget ingången så lydande skrifvelse:

Sign. „A“.

samt Förvaltningsrådets deröfver till stämman afgifna yttrande — — — — —

§ 2.

Framställdes till behandling den under § 1 i kungörelsen om bolagsstämman upptagna frågan, huruvida och på hvilka vilkor bolaget vare villigt försälja sin

egendom till staden, att den 1 Oktober 1900 af denna tillträdas, och beslöt stämman att, emedan aktionärerna jemligt 46 § i bolagets stadgar icke vid detta tillfälle definitift kunna afgöra om bolagsegendomens försäljning, med frågan om sagda försäljning skulle anstå till ordinarie bolagsstämman måndagen den 27 instundande juni kl. 5 eftermiddagen, därvid densamma borde till slutligt afgörande företagas. Likväl antecknades härvid till protokollet, att samtliga närvarande aktionärer icke syntes obenägna för en försäljning af bolagets egendom, men att försäljningssumman därvid ej borde understiga egendomens bokförda värde, eller omkring 1,600,000 finska mark för gasverket och rörledningarna.

— — — — —

— — — — —

§ 6.

Såsom svar på kommissionens för gatubelysningens ordnande i Helsingfors förfrågan: till hvilket pris bolaget vore benäget att för de närmaste fem, eventuellt tio åren efter den 1 Oktober 1900, utan uteslutaude rätt till gasbelysning i staden, leverera gas för stadens gatubelysning samt till privat förbrukning, börande vid gatubelysningen förutsättas endast gasglödljus? beslöts afgifva följande:

att bolaget, sedan utredt blifvit att dess kostnader under normala konjunkturen och med särskildt fästadt afseende å nuvarande tullsatsen på råämnen, stiga till ett pris af 2 $\frac{1}{2}$ penni per bränntimme, under förutsättning att gatubelysningen i de delar af staden, där gasrör finnes nedlagda, skulle komma att ske med minst 2,4 miljoner bränntimmar per år, vore villigt att ombesörja belysningen med gasglödljus till ofvannämnda pris af 2 $\frac{1}{2}$ penni per timme, under vilkor likväl, att uppställning af nya lyktor eller förflyttning af gamla särskildt likvideras efter skäligt pris samt att kontraktet härom, i öfverensstämmelse med bestämmelserna i 9 § i det nu gällande, uppgöres för de närmaste tio åren efter den 1 Oktober 1900;

att bolaget är villigt från sistsagda dag nedsätta priset för privata konsumenter, som enligt koncessionen kunnat beräknas till Fmk 12: — per 1,000 kubikföt, men nu effektift debiterats efter endast Fmk 9: 61, till högst 9: — finska mark per 1,000 kubikföt; bolaget likväl obetaget att åt särskilda större konsumenter bevilja rabatt;

att bolaget därest kontrakt i ofvanantydtdt afseende komme till stånd, måste af staden fordra anvisandet af lämplig plats för upplag af materialier och eventuellt uppförande af ny gasklocka.

§ 7.

Med anledning af kommissionens förfrågan på hvilka vilkor bolaget möjligen vore villigt att anordna gasbelysningen äfven i vissa-sådana delar af stadens område, där dylik belysning för närvarande ej förefinnes, beslöts afgifva:

att bolaget, emedan gatubelysningen komme att levereras till den egna produktionskostnaden och någon sådan garanti, som 4 § i det nu gällande kontraktet omnämner, icke framdeles kan ifrågakomma, vore villig till samma pris som ofvan nämnts anordna gasbelysning äfven i de delar af staden, dit rörnätet ännu ej utsträckts, under vilkor att staden på dess egen bekostnad utsträcker rörnätet eller lemnar bolaget ersättning för de kostnader bolaget därigenom åsamkas; kommande dessa delar af rörnätet naturligtvis att blifva stadens egendom. — — — — —

§ 9.

Att justera protokollet utsågs kommerserådet W. Hackman och herr Emil Tollander; därå stämman afslöts.

In fidem:
J. von Haartman.

Justerat:

Wilhelm Hackman.

Emil Tollander.

Bilaga VI.

Uti budgeten för innevarande år upptages för stadens gatubelysning:

7,500,000 kub.fot à 8 mark per 1,000 till Fmk 60,000: —	
5,596,800 „ à 7 „ „ 1,000 „ „ 39,177: 60	
<hr/>	
13,096,800 kub.fot	Fmk 99,177: 60

Och kostar alltså 1 kub.fot $\frac{9917760}{13096800} = 0,7573$ penni

samt 1 m³ $\frac{0,7573}{0,02832} = 26,74$ „

Då å en bränntimme konsumeras 5 kub.fot gas samt gaslågan i lyktan under en bränntimme utlofvas till 2,5 penni, komme

1 m³ gas att kosta $\frac{2,5}{5 \times 0,02832} = 17,66$ penni

eller 33,95 % rabatt erhållas.

Den privata konsumtionen debiteras nu med 9,61 mark per 1,000 kub.fot eller 0,961 penni per kub.fot och kostar således:

$$1 \text{ m}^3 \frac{0,961}{0,02832} = 33,93 \text{ penni}$$

Samma qvantitet af 1,000 kub.fot utlofvas efter den 1 Oktober 1900 till 9,00 mark, hvilket gör för

$$1 \text{ m}^3 \frac{0,900}{0,02832} = 31,78 \text{ penni}$$

eller 6,35 % rabatt erhållas.

Bilaga VII.

Till Belysningskommissionen i Helsingfors.

Med anledning af kommissionens ärade uppdrag att uppskatta det nuvarande värdet af det Gaslysningsaktiebolaget i Helsingfors tillhöriga gasverk med byggnader, apparater rörledningar och lyktor med tillbehör, har jag, med ledning af en af gasverkets föreståndare mig lemnad förteckning öfver gasverkets tillhörigheter och efter verkställd besiktning af gasverket, beräknat hvad den nuvarande gasverksanläggningen skulle kosta att nu utföra och derefter minskat de dervid funna värdena med hvad jag ansett böra för försämring och förslitning afdragas. På sådant sätt har jag funnit det nuvarande värdet uppgå till Fmk 999,265: — eller i rundt tal till Fmk 1,000,000: —.

I denna summa ingår icke värdet af inventarier eller konsumtionsmätare.

Värdet af hufvudrören ingår här med Fmk 268,100: — och värdet af lyktor med tillbehör samt af privatserviser med Fmk 85,555: —.

I värderingen äro äfven upptagna de å gasværkstomten befintliga byggnaderna för der bedrifven verkstadsrörelse, deraf mekaniska verkstaden med Fmk 45,000: — och plåtslagareverkstaden med Fmk 6,400: — eller tillsammans Fmk 51,400: —. Vid en eventuel inlösning af gasverket år 1910 anser jag att dessa byggnader icke behöfva inlösas, då de icke tillhöra gasverksanläggningen, men att de deremot skola af bolaget borttagas för att lemna tomten fri. Då emellertid för den händelse att mekaniska verkstaden borttages, intet tillfälle gifves att på platsen verkställa de reparationer af redskap och apparater, som kunna behöfvas, torde vara skäl att för sådant ändamål behålla det nu befintliga plåtslagareverkstadshuset och der inreda behöflig smedja och verkstad.

Efter hvad jag inhemtat utgör den närvarande årskonsumtionen af gas 1,044,000 kbm. och maximiproduktionen per dygn 6,500 kbm.

Af *retortugnar* finnas 8 st. deraf 2 st. Münchener generatorugnar med hvardera 9 samt 4 Liegelugnar med hvardera 9, en med 7 och en med 4 retorter. Antalet retorter utgör således 65. Äfven om nödig reserv frånräknas kan med dessa

retorter tillverkas cirka 10,000 kbm. per dygn. Plats finnes dessutom i nya retort-
huset för ytterligare 3 ugnar å 9 retorter.

De befintliga *kondensatorerna* äro tillräckliga för en maximitillverkning af
10,000 kbm.

Tjärafskyljningsapparaten torde också vara användbar för denna qvantitet,
om en reservklocka anskaffas till densamma.

Scrubberna äro för små och borde vara dubbelt så stora för den nuvarande
produktionen. Det är emellertid icke förenadt med någon större svårighet att öka
dem på höjden.

Ångpannorna äro tillräckligt stora och *exhaustorerna* synas äfven vara till-
räckliga för den nuvarande produktionen.

Sammanlagda ytan af *reningskistorna* är tillräcklig för en maximiproduktion
af cirka 11,000 kbm., men anordningen af dem är högst olämplig i det att de äro
uppdelade i 8 st., hvaraf 6 st. mycket små. För åstadkommande af ett godt re-
ningsarbete borde de 6 mindre kistorna ombyggas till 2 större.

Stationsmätaren och *regulatorn* synas äfven vara tillräckligt stora.

Gasklockorna, tre till antalet, rymma tillsammans 4,000 kbm. eller 61 procent
af nuvarande maximiproduktionen. Det normala förhållandet bör vara 70 procent,
men man kan utan alltför stor olägenhet äfven arbeta med 50 procents klock-
utrymme.

Fabriksrören mellan apparaterna äro fullt tillräckliga för nuvarande pro-
duktionen.

Under antagande att 60 procent af årliga kolåtgången behöfver lagras, räcker
kolhuset till för en årsproduktion af 1,680,000 kbm., under antagande af att kolen
lagras till en höjd af 3,5 meter.

För *koksupplag* finnes ringa plats å tomten, hvarföre vid mild vinter en del
af koksen torde behöfva bortföras till annan upplagsplats.

Rörnätet i staden som enligt uppgift består af:

	485	meter	250	mm	rör.
	850	”	200	”	”
	2,165	”	150	”	”
	2,290	”	125	”	”
	3,420	”	100	”	”
	9,605	”	75	”	”
	6,515	”	62	”	”
	7,635	”	50	”	”
	3,205	”	37	”	”
	165	”	25	”	”

är tillräckligt för nuvarande konsumtion, men dimensionerna under 75 mm bära
dock snarast möjligt utbytas mot större.

Af ofvanstående synes, att det nuvarande gasverket kan med forcering producera en gasquantitet, som med cirka 50 procent öfverstiger den högsta som hittills uppnåtts, om blott scrubberna förstoras, de minsta reningskistorna utbytas mot större och ökad gasklockeutrymme anskaffas.

Då emellertid de flesta apparater äro gamla och anordningen af det hela långt ifrån tillfredsställande, anser jag det ej vara skäl att lägga ned några väsentliga kostnader på detta verks utvidgning, utan, för det fall att staden nu inköper gasverket, inskränka sig till de allra nödvändigaste utvidgningsarbetena och i stället, ju förr desto hellre, skrida till uppförande af ett nytt tidsenligt gasverk, der genom ändamålsenliga anordningar gasens tillverkningspris kan reduceras till det minsta möjliga.

Stockholm den 3 Maj 1898.

Ad. Ahlsell.

Bilaga VIII.

Räntabilitetskalkyl, beträffande Gasverket i Helsingfors, drifvet af staden.

Inkomst, netto.

Gastillverkningen har under åren 1894, 1895, 1896 och 1897 lemnat en nettovinst af i medeltal *Fmk 200,000 per år, med årlig stegring*. Härvid är detta konto påfördt:

Det förbrukade materialet.

Kostnaderna för gatubelysningen.

Aflöning åt samtliga gasverkets arbetare.

Förvaltnings- & administrationskostnad (cirka Fmk 200,000).

Remonter.

Utskylder.

Ugnsmaterialier.

Gasmästarenes aflöning.

Brandförsäkring.

Rörnätets remont & skötsel.

Kontorskostnader.

Arrende för Arkadia området.

Vattenkonsumtionsafgift.

Diverse omkostnader.

Under antagande att den erhållna ersättningen för gatubelysningen från 1 Oktober 1900 nedgår med cirka 35,000 mark och för den privata konsumtionen med 10 %, motsvarande cirka 25,000 mark, och utan att medtaga den ökning i konsumtionen, och derigenom i vinsten, som otvifvelaktigt häraf blir en följd, återstår en årlig *nettovinst af Fmk 140,000: —*.

A. Under antagande att staden den 1 Oktober 1900 inköper gasverket och exploiterar det blott i 10 års tid samt derefter *slopar verket* och försäljer tomtten, fås såsom resultat:

1910, 1 Oktober finnes i behåll:

- a) tomtten, hvars värde, jemfördt med den ersättning staden betingat sig af statsjernvägarne för den der bakom belägna förra materialgården, ej borde kunna inclusive trottoir & gatläggning läggas lägre än Fmk 4: 50 per □ fot — Fmk 450,000: — . . . . . 450,000: —
- b) byggnaders och apparaters *skrotvärde* antagligen minst Fmk 100,000: — 100,000: —
- c) rörnätet och lyktorna, 90 % af Öfveringeniör Ahlsells taxation Fmk 318,000: —
 eller in summa Fmk . . . . . 868,000: —
- och har staden under tiden uppburit 20 halfårsannuiteter å Fmk 70,000: — hvarje.

Dessa summor motsvara ett den 1 Oktober 1900 upptaget 4 % lån af Fmk 1,728,739: —.

Om staden häraf betalar till gaslysningsbolaget Fmk 1,600,000: — och till rörelsekapital, motsvarande 1 års kolbehof och 2 månaders lön till personalen, reserverar 100,000 mark, så framgår att staden har ett genast disponibelt öfverskott af Fmk 28,739: —, som kan användas å *fond perdu* till verkets utvidgande.

B. Under samma antagande och under förutsättning att staden för gasverkets inköp och drift upptager ett 4 % lån af 1,700,000 mark, har staden genom annuitetsbesparing en årlig extra inkomst af Fmk 3,516: —, med hvilken summa gaspriset för den privata konsumtionen (cirka 250,000: — 10 % = 225,000: —) kan nedsättas.

C. Under antagande att staden den 1 Oktober 1900 inköper gasverket och allt framgent exploiterar detsamma, fås resultatet:

1 Oktober 1910 finnes i behåll:

gasverket med rörledningar & lyktor,

90 % af Öfveringeniör Ahlsells taxation värdt 900,000 mark och har staden under tiden uppburit 20 halfårsannuiteter å 70,000 mark hvarje.

Dessa summor motsvara ett den 1 Oktober 1900 upptaget lån af Fmk 1,750,274: —, hvadan det disponibla öfverskottet är Fmk 50,274: —, som å *fond perdu* kan användas.

D. Under senaste antagande och om staden 1 Oktober 1900 upptager ett lån å 4 % stort 1,700,000 mark, fås det årliga öfverskottets storlek = Fmk 6150: — som tillåter ett rabatterande af 2,72 % å privatkonsumtionen.

På grund af de i ofvanstående räntabilitetskalkyl upptagna värdeuppgifterna är den matematiska beräkningen, med åtföljande annuitetsplaner, utförd af undertecknad

L. Lindelöf.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

I det hufvudstaden står i begrepp att ordna sina belysningsförhållanden efter år 1900, anser undertecknad skäl föreligga att fästa stadsmyndigheternas uppmärksamhet vid de s. k. Forselleska auerlamporna, hvilkas stora lysförmåga (af gaskontrollören uppmätt till 56 Hefnerljus mot den nuvarande lyktans 22) relativa billighet och tadellösa funktionsförmåga på petroleumbelysningens område vida öfverträffa prestationerna af alla tillsvidare uppfunna system med lyskropp, under det lyktan till sitt yttre föga skiljer sig från gas- auerlampor. Då underhandlingar för närvarande pågå om en större leverans till vårt östra grannland och tillverkningen i anledning deraf kommer att ställas mera fabriksmässig, är undertecknad i tillfälle att på gynnsamma villkor föreslå en ändring af alla stadens petroleumlyktor till auer-system. Under förutsättning att staden, före det ifrågasatta öfvertagande af gatubelysningen, skulle bestämma sig för bibehållandet af petroleumtyktor ungefär till samma antal som härintills under en tidrymd af åtminstone 6 år efter år 1900, är nämligen undertecknad villig att på egen bekostnad värktälla omändringen af de äldre lyktorna (med undantag af dem, som äro belägna på träbroar och tråkajer med tung trafik, der de tillsvidare uppfunna lyskropparna af skakning sönderslås) till auerlyktor samt underhålla belysningen med dessa för enahanda pris och på enahanda villkor som för närvarande, allt med förutsättning att lyktorna efter entreprenadtidens utgång utan skild ersättning för ändringskostnaderna förblefve stadens egendom.

Då auerbelysningen för närvarande synes vara det billigaste moderna belysningssystemet, hvartill redan flere världsstäder (sist Stockholm) öfvergått, synes realiserandet af ofvanstående förslag, hvilket att utan skild uppoffring från stadens sida införa auerbelysning äfven på dess yttersta utkanter, tillfredsställa också de högsta fordringar på god gatubelysning och har jag på anförda grunder äran anhålla, att Drätselkammaren vid belysningsfrågans ordnande ville godhetsfullt taga ofvansagda förslag till benägen ompröfning. Helsingfors, den 25 Februari 1898.

Högaktningsfullt:

Arthur af Forselles.

Handlingar angående revision af Helsingfors stads räkenskaper för år 1897.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

Helsingfors d. 30 April 1898.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 580.

Af de för granskningen af stadens räkenskaper för sistlidet år utsedde revisorerne till Magistraten inlemnad revisionsberättelse jemte tvänne särskilda berättelser öfver förvaltningen under nämnda år af Helsingfors stads vattenledningslån af år 1876 samt nybyggnads- och regleringslån af år 1882 får Magistraten äran härjemte till Herrar Stadsfullmäktige öfversända.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

G. v. Pfaler.

Revisionsberättelse för år 1897.

Vid allmän rådhusstämma den 20 December 1897 utsedde till Helsingfors stads revisorer, få undertecknade härmed afgifva följande redogörelse öfver verkställd revision af stadens räkenskaper samt granskning af dess förvaltning under sistnämnda år.

Den 11 Januari innevarande år sammanträdde revisorerne å Drätselkammaren för att, på sätt § 2 af den för revisorerne gällande instruktionen bestämmer, utse ordförande och valdes härtill Kamreraren A. V. Mannelin. Vid derefter i enlighet med § 5 af sagda instruktion öfverenskommen fördelning af revisionsarbetet utsågos till medlemmar i de skilda grupperna som följer:

Grupp I, för revision af Tolagskontorets, Hamnkontorets och Brandverkets förvaltning och räkenskaper: Hofrättsauskultanten Ernst Krogius och Kassören Alfred Schildt.

Grupp II, för revision af Fattigvårdsstyrelsens och Helsovårdsnämndens förvaltning och räkenskaper: Kollegan Viktor Hellman och Revisorn Gerh. Henrikson.

Grupp III, för revision af förvaltningen af och räkenskaperna för undervisningsväsendet och stiftelser, stälda under Stadsfullmäktiges vård: Rektorn, Friherre Adolf von Bonsdorff och Banktjenstemannen G. Kruskopf.

Grupp IV, för revision af Byggnads- och Vattenledningskontorens förvaltning och räkenskaper: Kassören Otto Lucander och Jernvägskontrollören F. V. Salvén.

Grupp V, för revision af Drätselkontorets räkenskaper samt donerade fonder: Kamrerarene Alb. Hornborg och A. V. Mannelin.

Inventeringen af stadens löseegendom.

har på grund af Stadsfullmäktiges beslut äfven blifvit öfverlemnad åt revisorerne, hvilka vid fullgörandet af detta uppdrag fördelat arbetet mellan förenämnda fem grupper och få dessa på det bästa vitsorda den utmärkta omvårdnad, som egnats löseegendomen. Att densamma vid årsskiftet varit öfverensstämmande med inventarielängderna hafva vi äfven i hufvudsak kunnat konstatera. Inventering å epidemiska afdelningen af Maria sjukhus hafva revisorerne af naturliga skäl icke ansett sig kunna verkställa. Likaså kunna mängden och antalet af vattenledningens och byggnadskontorets materialier och redskap vid inventeringstiden icke exakt bestämmas, emedan de förra ständigt vexla och de senare äro i bruk vid särskilda arbetsställen.

Granskningen af räkenskaperna och förvaltningen.

Sedan revisorerne den 2 sistlidne Mars inför Magistraten emottagit såväl Drätselkontorets som till öfriga stadens förvaltningsgrenar hörande böcker och redovisningar jemte bifogade verifikater samt den af Drätselkontoret uppgjorda tryckta berättelsen öfver stadens räkenskaper och bokslut för redogörelseåret 1897 jemväl blifvit revisorerne tillstånd, har revisionen försiggått enligt den tidigare nämnda grupperingen. Såsom resultat af den sålunda verkställda partiella revisionen få revisorerne för de skilda grupperna afgifva följande:

Grupp I.

Trafikkontorets, Hamnkontorets och Brandverkets förvaltning och räkenskaper hafva icke gifvit skäl till anmärkningar.

Grupp II.

Sundhets- och sjukvården samt *Fattigvårdens förvaltning och räkenskaper*:

Vid granskning af räkenskaperna för Maria sjukhus har observerats den klarhet, som dessa lemna af utgiftsposterna. Med afseende å redovisningen af inkomsterna för sjukvård kunde dock för vinnande af större öfverskådlighet och förenkling af arbetet vid densammas uppgörande en annan plan följäs, i hvilket afseende vi framhållit våra önskningsmål för Stadskamreraren, som äfven förklarar sig villig att i samråd med Sjukhusstyrelsen utarbete ett nytt redovisningssystem.

Fattigvårdens räkenskaper och förvaltning hafva under detta liksom under föregående år handhafs med synnerlig ordentlighet och omtanke. Ehuru man ej ännu med bestämdhet kan uttala sig angående det inflytande, det nya fattigvårdsreglementet, som trädde i gällande kraft den 1 Juli 1897, kommer att hafva på fattigvårdsutgifterna, synes det antagligt att ett nedgående af dessa vore att förutse, särskildt på grund af den mer effektiva kontroll, som enligt reglementet skall utöfvas vid utgifvande af pekuniära understöd.

Grupp III.

Förvaltningen af *Undervisningsväsendet* och *under Stadsfullmäktiges vård ställda stiftelser* jemte dertill hörande räkenskaper hafva för redovisningsåret ej gifvit revisorerne anledning till anmärkningar.

Grupp IV.

Granskningen af *Byggnads- och Vattenledningskontorens* förvaltning och räkenskaper har icke heller gifvit revisorerne skäl till några uttalanden.

Grupp V.

Att *Drätselkontorets* vidlyftiga räkenskaper äfvensom *Donationsfondernas* böcker äro förda med känd skicklighet och omsorg bör härvid framhållas. De till ett antal af 71 uppgående donationsfonderna, hvilkas värdepapper och fastigheter i allmänhet äro upptagna till det öfverhufvudtaget låga åtkomstvärdet eller jemte utgifna lån och bankräkningar till sammanlagdt 1,697,255 mark 44 penni, hafva derå i medeltal afkastat circa $5\frac{1}{3}\%$, hvaruti jemväl ingår afkastningen å räntor, hvilka sistnämnda utgöra omkring 59,000 mark.

Fr. J. von Beckers donationsfond tillhörande gården och tomten N:o 5 vid Andregatan lemnar en afkastning af $3,22\%$, hvilket förhållande revisorerne ansett sig böra framhålla, för den händelse att ett förmånligare köpeanbud å denna centralt och fritt belägna fastighet skulle ingå än det enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 8 Februari 1897 förkastade. En försäljning af gården och tomten N:o 22 vid Mariegatan, tillhörande M. C. Olanders fond,

hvilken fastighet afkastat 3,6 %, torde deremot ej kunna ske på förmånliga vilkor, innan den tid utgått, hvarunder testamentet kan vara underkastadt klander eller upphäfvande.

Efter verkställd partiel revision och sedan revisorerne vid gemensamt sammanträde förenat sig i ofvan anförda af de skilda grupperna gjorda uttalanden, har granskningen af bokslutet försiggått.

Drätselkontorets berättelse öfver bokslutet hafva vi funnit öfverensstämmande med böckerna. Den i bilansen per den 31 December 1897 ingående kassabehållningen utvisar samma belopp som inventeringsprotokollet för dagen. Staden tillhörande Chausséeobligationer och aktier äfvensom donationsfondernas värdepapper och säkerhetshandlingar hafva blifvit af oss uppräknade.

Vid genomgående af restlängderna hafva vi försett desamma med anteckningar om en del „obefintliga“ personers vistelseort samt erinrat om, att några rester med utsigt till framgång möjligen kunde indrifvas.

Bland diverse debitorer qvarstår i bilansen fortfarande Byggmästaren Gust. Jansson med 1,905 mark 76 penni, hvarom föregående års revisorer redan uttalat sig och Drätselkammaren afgifvit förklaring. Att denna post, efter det slutliqvid från Janssons konkurs influtit, under året kommer att utgå, är således att emotse. Detsamma vore äfven önskvärdt beträffande stadens sedan par år tillbaka innestående tillgodohafvanden hos Stadsfiskalerna O. R. F. Albrecht och A. Mesterton, hvilket ärende af Drätselkammaren blifvit den 11 sistlidne November behandladt.

Ur bilansen anför vi vidare att kostnaden för Brunns husets ombyggnad, hvilken skett genom ett af Stadsfullmäktige tillsatt utskott med 112,158 mark 75 penni påförts innevarande års utgifter.

Bokföringen af stadens obligationslån har äfven undergått revision, hvarjeme vi uppräknat och med våra sigill förseglat under år 1897 inlösta utlottade obligationer och förfallna kuponger.

Jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 1 sistlidne Mars blefvo följande kuponger från Drätselkontorets hvalf uttagna och af oss förbrända, nämligen:

af 1876 års 5 % vattenledningslån:			
under år 1885 inlösta	. . . . .	<i>Fmf.</i> 75,307: 50	
” ” 1886 ”	. . . . .	” 74,725: —	
” ” 1887 ”	. . . . .	” 74,247: 50	<i>Fmf.</i> 224,280: —
af 1882 års 4½ % nybyggnads- och regleringslån:			
under år 1885 inlösta	. . . . .	<i>Fmf.</i> 70,785: —	
” ” 1886 ”	. . . . .	” 68,445: —	
” ” 1887 ”	. . . . .	” 69,153: 75	” 208:383: 75
			eller sammanlagdt <i>Fmf.</i> 432,663: 75

Staden tillhörande skuldsedlar och arrendekontrakt hafva vi genomgått och granskat liksom ock Drätselkammarens protokoll för året.

Ur Auktionskammarens räkenskaper, hvilka af oss inreqvirerats, framgår det att stadens andel af auktionsprovisionen icke varit tillräcklig för bestridande af tjänstemännens vid auktionsverket garanterade minimumaflöning, utan att staden för sagda verk under år 1897 haft en direkt kassautgift af 207 mark 5 penni.

Vid den allmänna granskning af förvaltningen i dess helhet vi härmed utfört, hafva vi icke funnit skäl till anmärkningar utan kommit till den uppfattning att densamma inom de skilda förvaltningsgrenarne egnats synnerlig omtanke.

Öfver förvaltningen af stadens vattenledningslån af år 1876 samt nybyggnads- och regleringslån af år 1882 bifogas skilda berättelser.

Helsingfors den 28 April 1898.

A. V. Mannelin.

Adolf von Bonsdorff.	Victor Hellman.	Gerh. Henrikson.
Alb. Hornborg.	Ernst Krogius.	G. Kruskopf.
Otto Lucander.	F. V. Salvén.	Alfred Schildt.

Berättelse

om förvaltningen under år 1897 af Helsingfors stads vattenledningslån af år 1876.

Jemlikt Kejsrerliga Senatens resolution af den 17 Maj 1876, rörandet det af Helsingfors stad upptagna 5 % lån för inlösen af vattenledningen, få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1897, afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år:

Den 2 November utlottades obligationer till ett sammanlagdt belopp af 21,200, mark, nämligen:

Litt A à 1,000 mark: N:ris 8, 69, 216, 284, 286, 325 och 481 = 7 st.

Litt B à 500 mark: N:ris 27, 207, 254, 285, 410, 509, 525, 602, 630, 750, 810, 943, 973, 975, 1030, 1071, 1128, 1231, 1327, 1358, 1404 och 1427 = 22 st.

Litt C à 200 mark: N:ris 11, 157, 197, 212, 217, 280, 289, 400, 417, 500, 581, 641, 980, 1007, 1145, och 1176 = 16 st.

Stadens ansvarssumma för utelöpande <i>obligationer</i> utgjorde ultimo December 1896	<i>Fmf:</i>	1,344,710: —
År 1897 inlöstes:		
utlottade <i>obligationer</i> till ett belopp af	<i>Fmf:</i>	20,200: —
med afdrag för saknade kuponger	”	165: —
samt kuponger till förfallna <i>obligationer</i>	”	17: 50
	”	20,052: 50
Ansvarssumma ultimo December 1897	<i>Fmf:</i>	1,324,657: 50

Vid årets utgång utestodo förfallna,		
oinlösta <i>obligationer</i>	<i>Fmf:</i>	1,100: —
med afdrag för inlösta kuponger	”	42: 50
	”	1,057: 50
Återstår till amortering	<i>Fmf:</i>	1,323,600: —

Af förfallna <i>kuponger</i> funnos utelöpande ultimo December 1896 sammanräknadt	<i>Fmf:</i>	2,955: —
År 1897 till inlösen förfallna kuponger	”	66,685: —
	<i>Fmf:</i>	69,640: —
Under året inlöstes kuponger för	”	66,557: 50
Återstår utelöpande förfallna kuponger	<i>Fmf:</i>	3,082: 50

Samtliga till lånet hörande, under året inlösta *obligationer* och kuponger blefvo af oss uppräknade, hvarefter desamma insattes i konvolut, hvilka förseglade och försedda med påteckning om innehållet nedsattes i Drätselkontorets kassahvalf till förvar. Helsingfors den 28 april 1898.

A. V. Mannelin.

Adolf von Bonsdorff.	Victor Hellman.	Gerh. Henrikson.
Alb. Hornborg.	Ernst Krogius.	G. Kruskopf.
Otto Lucander.	F. V. Salvén.	Alfred Schildt.

Berättelse

om förvaltningen under år 1897 af Helsingfors stads nybyggnads- och regleringslån af år 1882.

Jemlikt Kejsrerliga Senatens resolution af den 4 augusti 1882, rörande det af Helsingfors stad upptagna $4\frac{1}{2}\%$ lån för nybyggnads- och regleringsarbeten, få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1897, afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år:

Den 2 November utlottades obligationer till ett sammanlagdt belopp af 43,000 mark, nämligen:

Litt A à 3,000 mark: N:ris 50, 79, 109 och 124 = 4 st.

Litt B à 1,000 mark: N:ris 7, 27, 33, 78, 108, 176, 304, 312, 326, 337, 415, 511, 516, 524, 582, 611, 630, 655 och 673 = 19 st.

Litt C à 500 mark: N:ris 2, 73, 81, 109, 122, 228, 250, 259, 266, 286, 289, 386, 395, 414, 461, 564, 600, 653, 655, 676, 684, 704, 716 och 787 = 24 st.

Stadens ansvarssumma för utelöpande *obligationer* utgjorde ultimo December 1896 . . . . . *Fmf* 1,215,645: —

År 1897 inlöstes:

utelottade obligationer till ett belopp af	<i>Fmf</i>	34,000: —	
med afdrag för saknade kuponger	„	753: 75	
samt kuponger till förfallna obligationer	„	1,023: 75	„ 34,206: —

Ansvarssumma ultimo December 1897 . . . . . *Fmf* 1,181,375: —

Vid årets utgång utestodo förfallna,

oinlösta obligationer	<i>Fmf</i>	25,500: —	
med afdrag för inlösta kuponger	„	1,125: —	„ 24,375: —

Återstår till amortering . . . . . *Fmf* 1,157,000: —

Af förfallna <i>kuponger</i> funnos utelöpande ultimo December 1896 sammanräknadt	<i>Fmf</i>	4,387: 50	
---	------------	-----------	--

År 1897 till inlösen förfallna kuponger	„	52,987: 50	<i>Fmf</i> 57,375: —
---	---	------------	----------------------

Under året inlöstes kuponger för	„		54,236: 25
--	---	--	------------

Återstår utelöpande förfallna kuponger	<i>Fmf</i>		3,138: 75
--	------------	--	-----------

Samtliga till lånet hörande, under året inlösta obligationer och kuponger blefvo af oss uppräknade, hvarefter desamma insattes i konvolut, hvilka förseglade och försedda med påteckning om innehållet nedsattes i Drätselkontorets kassahvalf till förvar. Helsingfors den 28 April 1898.

A. V. Mannelin.

Adolf von Bonsdorff.

Alb. Hornborg.

Otto Lucander.

Victor Hellman.

Ernst Krogius.

F. V. Salvén.

Gerh. Henrikson.

G. Kruskopf.

Alfred Schildt.

Utskottsbetänkande angående utvidgande af Maria sjukhus och sjukafdelningen å fattiggården.

Uti en den 31 maj 1897 dagtecknad, till Stadsfullmäktige inkommen skrivelse har Helsovårdsnämnden framhållit nödvändigheten att i den närmaste framtiden utvidga Maria sjukhus till det omfång och i hufvudsaklig öfverensstämmelse med den plan, som af Nämnden i dess den 1 oktober 1891 uppgjorda program för uppförande af nytt kommunalt sjukhus föreslagits. Oafsedt sjukhusets epidemiska paviljonger med plats för 45 patienter, vore stadens tillgång på sjukhusplatser i Maria sjukhus för närvarande rätteligen 70, deraf i den gamla träpaviljongen för patienter lidande af tuberkulos 26 och i den nya stenpaviljongen högst 44; sedan några år hade emellertid i träpaviljongen inrymts ytterligare 14 sjuke, hvarigenom sjukantalet i sjukhusets icke-epidemiska afdelning stigit till 84. Till och med detta antal hade dock öfverskridits, så att nästnämnda afdelning någon dag nödgats inrymma ända till 108 patienter, hvilket likväl endast af särskilda orsaker då varit möjligt, men hade det oaktadt såväl af ordföranden i Fattigvårdsstyrelsen som af stadens samtliga distriktsläkare klagomål anförts deröfver att patienter, som sökt och bort erhålla plats å sjukhuset, icke kunnat derstädes mottagas. Af de afvisade fallen erfordrade de flesta inre medicinsk behandling, hvarjemte ofta jemväl kirurgiska fall förekomme.

Denna efterfrågan å sjukplatser berodde, enligt Nämndens förmenande, dels derpå, att stadens befolkning sedan 1891, då förslaget till sjukhusets uppförande gjordes, ökats med omkring 14,000 personer, dels derpå, att statens härvarande medicinska klinik numera vore så anlitad jemväl af personer från landsorten, att densamma icke längre i samma mån som tidigare kunde mottaga patienter från Helsingfors; de här hemmahörande patienternas antal å sagda klinik hade från 311 år 1892 nedgått till 205 under 1896. Samma förhållande egde, ehuru i mindre grad, rum å statens kirurgiska sjukhus härstädes, och vore det att förvänta det svårigheten för sjuka från Helsingfors att vinna inträde å statens anstalter år för år komme att ökas.

För tillfredsställande af det mest trängande behofvet borde med det första en ny stenpaviljong för inre medicinska fall och en för kirurgiska patienter uppföras, hvarvid dock sådan afvikelse från den ursprungliga planen för sjukhuset förordats, att sagda paviljonger, som komme att ligga en på hvardera sidan om den

blifvande förvaltningsbyggnaden, skulle placeras i tomtens längdriktning samt så mycket förlängas, att patientantalet blefve i den medicinska 56 samt i den kirurgiska, med hänsyn dertill, att jemväl operationssal och birum borde i densamma inrymmas, omkring 50; härigenom vunnes ock den fördel, att en lättare kommunikation med förvaltningsbyggnaden i framtiden kunde anordnas genom täckta korridorer; hvarjemte helsovårdsnämnden antydt att en ytterligare besparing kunde vinnas genom paviljongernas uppförande i tre i stället för i två våningar. Sedermera borde den återstående fjerde paviljongen för invärtes sjuke samt förvaltningsbyggnaden komma till utförande, hvarigenom äfven behovet af en poliklinik för såväl inre medicinska som kirurgiska fall blefve tillgodosedd.

På grund af det anförda har Helsovårdsnämnden hemställt att Stadsfullmäktige ville vidtaga åtgärd om Maria sjukhus' successiva fördigbyggande sålunda, att snarast möjligt minst 50 nya sjukplatser kunde beredas för af inre sjukdomar lidande samt äfvenledes 50 platser blefve för kirurgiska patienter inrättade, hvarefter sjukhusets återstående delar i den närmaste framtiden borde komma till utförande. Då emellertid den ifrågasatta utvidgningen af sjukhuset komme att taga en längre tid i anspråk, föreslog Helsovårdsnämnden tillika att Fullmäktige såsom provisoriska åtgärder för antydda ändamål ville berättiga Nämnden att med distriktsläkaren Harald Råbergh träffa aftal om utvidgande af den utaf honom uppehållna sjukstugan i Sörnäs från den 1 september 1897 med 8 platser och om anställande i stadens tjänst af ytterligare 2 stadssjuksköterskor från sagda tid äfvensom tillåta Nämnden att för år 1898 i dess budgetförslag upptaga ej mindre anslag för upprätthållande jemväl under sagda år af nyssnämnda 8 platser i Sörnäs sjukstuga och bibehållande af förenämnda 2 sjuksköterskor än ock anslag för upphyrande och inredande af ett extra sjukhus med 20 platser. Kostnaden för inredningen af det föreslagna extra sjukhuset, som var afsedt att inrymmas uti hyrd lokal å området Berghäll, hade beräknats till 24,495 mark 50 penni samt årsstaten för detsamma till 18,025 mark.

Efter det Stadsfullmäktige uti ärendet infordrat Drätselkammarens yttrande afgaf kammaren i skrifvelse för den 10 juni 1897 utlåtande beträffande den del af Helsovårdsnämndens förslag, som gälde de ifrågasatta provisoriska åtgärderna, i hvilken del saken ansetts särskildt brådskande; och jemte det Drätselkammaren ansåg sjelffallet att Helsovårdsnämnden vid insändande till Kammaren af sitt förslag till budget för 1898 icke skulle underlåta att deri observera de belopp, som ej blott för sjukplatser i Sörnäs sjukstuga och för aflönande af flere stadssjuksköterskor blefve för år 1898 behöfliga, utan äfven nödigt anslag för upphyrande och inredande af ett extra sjukhus med 20 platser, hemstälde Kammaren att Stadsfullmäktige ville af de till Fullmäktiges disposition uti 1897 års budget ställda medel anslå ett belopp af 3,348 mark för upprätthållande från den 1 september 1897 af 8 nya sjukplatser uti förenämnda sjukstuga och för aflönande af ytterligare 2 stadssköterskor för samma tid; hvilket förslag jemväl af Stadsfullmäktige vid sammanträde

den 10 påföljande augusti godkändes. På Helsovårdsnämndens framställning anslogs härå i 1898 års stat 3,600 mark för aflönande af 4 kommunala sjukssköterskor samt 9,444 mark för underhåll af inalles 12 à 15 sjukplatser i sjukstugan uti Sörnäs, hvaremot något anslag för omordade extra sjukhus icke af Nämnden föreslagits och frågan derom sedermera icke vidare upptagits.

Angående Helsovårdsnämndens förslag om utvidgande af Maria sjukhus har Drätselkammaren uti den 25 november 1897 dagtecknad utlåtande ansett de af Nämnden i dess ofvanåberopade skrivelse af den 31 förutgångne maj anförda omständigheter icke vara af den art, att desamma påkallade en omedelbar utvidgning af sjukhuset, åtminstone icke i den omfattning Nämnden påyrkat. Stälde man sig på ståndpunkten af den kommunen, jemlikt helsovårdsstadgan af den 22 december 1879 och det den 12 november samma år fastställda reglementet för den kommunala sjukvården i Helsingfors, åliggande legala sjukvårdsskyldigheten, så inskränkte sig denna till skötseln af personer, hvilka dels kunde sprida smitta till sin omgifning, dels falla inom ramen af kommunens fattigvård eller åtminstone anses så att säga skyddslösa, i det de hvarken sjelfva förmådde bekosta sig läkarehjelp eller i detta afseende kunde hänvisas till offentlig inrättning, husbonde, arbetsgifvare eller anförvandt. Tillkomsten af den icke-epidemiska afdelningen vid Maria sjukhus baserade sig dock hufvudsakligen på en annan princip, nemligen den om ersättningsskyldighet för lemnad sjukvård och hade staden derutinnan gått långt utöfver minimigränserna för dess lagliga skyldigheter. Drätselkammaren kunde ej heller för sig dölja att en sådan utveckling af den kommunala sjukvården varit öfverensstämmande med den allmänna utvecklingens gång och af omständigheterna påkallad, hvarför Kammaren äfven ansett en fortfarande utvidgning af Maria sjukhus icke kunna undvikas, oberoende därpå, om en legal skyldighet härtill för kommunen kunde uppvisas eller ej. I fråga om den rätta tidpunkten för en sådan utvidgning hyste Kammaren emellertid en från Helsovårdsnämndens afvikande mening; och i detta afseende trodde sig Kammaren finna ett icke oväsentligt stöd i den ståndpunkt allmän lag i frågan intog. De summor, staden allaredan nu årligen utgaf för sin sundhets- och sjukvård, påkallade nemligen den största varsamhet beträffande budgetens belastande med ytterligare årliga utgifter för ändamålet. Under tioårsperioden 1887—1896 hade dessa utgifter fyrdubblats eller från i rundt tal 40,000 mark stigit till 160,000 mark om året och hade den så att säga bestående stegringen härutinnan väsentligen berott på den utsträckta sjukvård, staden sedan det nya kommunala sjukhusets tillkomst påtagit sig. Vid sådant förhållande har Drätselkammaren ansett staden endast med svårighet redan nu kunna bära den till minst 100,000 mark om året uppskattade höjning i kostnaderna för dess sundhets- och sjukvård, som blefve en följd af Maria sjukhus' utvidgning enligt Helsovårdsnämndens förslag. På grund af dessa synpunkter hade i Drätselkammaren gjorts tvenne särskilda yrkanden. En minoritet i kammaren hade ansett staden böra skrida till uppförande å Maria sjukhus' tomt af en paviljong för 50 sjuke i behof af iure medicinsk behandling, men låta med inrättandet

af den kirurgiska afdelningen tillsvidare anstå. En annan åsikt, och den hade omfattats af Kammararens majoritet, hade gått ut på att med hvarje utvidgning af sjukhuset skulle uppskjutas, till dess staden lättare kunde bära häraf föranledda utgifter och någon erfarenhet hunnit vinnas angående verkan af den då nyss vidtagna förhöjningen i sjukafgifterna, hvilka möjligen ytterligare borde höjas för att närmare motsvara afgifterna i härvande privata sjukhus, samt att staden emellertid vid inträffad större sjuklighet och sedan Maria sjukhus dervid, såvidt möjligt, utnyttjats i närmare öfverensstämmelse med den legala sjukvårdens kraf, måtte följa den af Helsovårdsnämnden ad interim inslagna vägen att genom upphyrande af sjuklokaler öka antalet sjukplatser. I enlighet härmed har Drätselkammarens majoritet föreslagit att Stadsfullmäktige för denna gång ville låta frågan om Maria sjukhus' utvidgning förfalla samt intaga den afvaktande ståndpunkt, Kammararen framhållit.

I anledning af en utaf inspektorn för Helsingfors stads arbets- och fattiggård, Kommunalrådet Carl Edvard Degerholm till Fattigvårdsstyrelsen ingifven skrift, deri Kommunalrådet Degerholm på anförda skäl anhållit om vidtagande af åtgärd derhän, att sjukafdelningen vid sagda inrättning blefve, såsom icke längre motsvarande behovet, utvidgad genom tillbyggnad till densamma i enlighet med ett af Kommunalrådet Degerholm uppgjort utkast, har Fattigvårdsstyrelsen uti en till Stadsfullmäktige aflåten skrifvelse af den 22 november 1897 framhållit, hurusom under senare tider utrymmet såväl i fattiggårdens logementshus som i synnerhet i dess sjukafdelning blifvit i betänkelig grad inskränkt. Då i sagda afdelning icke finnes plats för flere än 45 patienter, hade ofta ända till 25 sjuka och sängliggande hjon måst inlogeras i rum, som derjemte bebotts af friska personer, hvilken anordning, oafsedt vådan och obehaget för de sistnämnda, i betänkelig grad försvårade de sjukas vård. Den af Kommunalrådet Degerholm föreslagna tillbyggnaden, hvartill godt utrymme och lämplig grund finnes i norra ändan af det nu förefintliga sjukhuset, skulle, uppfördt af sten och i två våningar, komma att i hvardera våningen inrymma två sjuksalar, två isoleringsrum och ett rum för sköterska. Då den ifrågasatta tillbyggnaden, hvilken beräknats skola kräfva en kostnad af något öfver 60,000 mark, komme att erbjuda plats för minst 50 interner samt sålunda för en längre tid framåt fylla behovet af sjukplatser å fattiggården, har Fattigvårdsstyrelsen hos Stadsfullmäktige hemställt om sådan utvidgning af stadens fattiggård, att en tillbyggnad till dess sjukafdelning blefve i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Kommunalrådet Degerholms, skrifvelsen bilagda planteckning snarast möjligt utförd.

Öfver berörda förslag hafva Fullmäktige inhemtat utlåtande af Helsovårdsnämnden och Drätselkammaren, af hvilka Helsovårdsnämnden, efter att hafva i ärendet inhemtat yttranden såväl af öfverläkaren vid Maria sjukhus som t. f. läkaren vid fattiggården, i allo understödt Fattigvårdsstyrelsens ifrågavarande framställning, enär en utvidgning af fattiggårdens nuvarande sjukafdelning med afseende å dennas öfverbefolkning vore påkallad ej blott i sanitärt syfte, utan ock för upprätthållande af

ordning och snygghet i inrättningen. Tillika har Helsovårdsnämnden velat hafva anmärkt att en tillbyggnad till fattiggårdens sjukafdelning icke i någon nämnvärd grad kunde minska behovet af ett ökad antal sjukplatser å Maria sjukhus, då dessa inrättningars uppgift vore hvarandra väsentligen olika. — Drätselkammaren har jemväl ansett ett verkligt behof af förbättring i de fattigvården till last liggande personers sjukvård förefinnas; och då staden vid sådant förhållande, jemlikt den staden åliggande legala sjukvårdsskyldigheten, icke kunde undandraga sig att tillfredsställa det förefintliga behovet och detta, enligt Drätselkammarens tanke, icke kunde ske på ett mera effektivt och praktiskt samt för staden mindre betungande sätt, har Kammaren föreslagit att Stadsfullmäktige ville i hufvudsak bifalla till Fattigvårdsstyrelsens framställning samt uppdraga åt Drätselkammaren att i samråd med bemälda Styrelse anskaffa ritningar och kostnadsförslag till den ifrågasatta utvidgningen af fattiggårdens sjukafdelning för att till Fullmäktiges granskning och godkännande insändas.

Sedermera hafva Stadsfullmäktige vid sammanträde den 8 sistlidne februari åt undertecknade uppdragit att uti omordade båda ärenden till Fullmäktige inkomma med betänkande.

I fråga om principerna för stadens helso- och sjukvård har utskottet i hufvudsak ställt sig på samma ståndpunkt, som Drätselkammaren uti dess ofvan framställda yttrande intagit. De legala skyldigheter, som i sådant afseende åligga staden, afse förnämligast dels tillgodoseendet af den allmänna hygien, dels motarbetandet af smittosamma sjukdomars spridning, dels slutligen att bereda stadens fattiga befolkning nödig sjuk- och läkarevård. För fullgörande af sina förpliktelse härutinnan har staden åt förste stadsläkaren särskildt uppdragit omvårdnaden om dess hygien, hvarjeme den allmänna helsovårdens fordringar blifvit tillgodosedda genom anställandet af helsopolis, genom inrättandet af vattenledning, genom införande i polisordningen af vissa bestämmingar om renhållningsväsendet, genom enahanda bestämmingar i byggnadsordningen, genom uppehållande af en undersökningsstation för lifsmedel m. m. För motarbetande af smittosamma sjukdomars spridning har en epidemiafdelning blifvit inrättad vid det kommunala sjukhuset, särskilda åtgärder med ganska stora uppoffringar från stadens sida vidtagits emot kolerafarsotens införande, extra feberlasarett vid inträffade epidemier anordnats samt en desinfektionsanstalt inrättats. Sina skyldigheter i afseende å beredande af sjukvård åt fattige har staden tillgodosett genom en särskild sjukhusafdelning för hjonen vid härvarande fattiggård och inrättande derstädes af en dävårdsafdelning, genom uppehållande af sjukplatser uti sjukstugan i Sörnäs, genom bekostande af sjukvård för en mängd fattige vid statens sjukhus äfvensom genom bestämmelserna i 3 och 5 §§ af de för Maria sjukhus gäl-

lande stadgarna, enligt hvilka medellös person dels utan all ersättning vårdas å anstalten, dels kan efter tre veckors vistelse derstädes öfverföras till friplats samt, vid otillräckligt utrymme å sjukhuset, under för öfrigt lika omständigheter har företräde till intagning framför den bemedlade.

Dessutom har staden i sin tjänst anställda 2 stadsläkare, 5 distriktsläkare, en kvinnlig läkare, 4 distriktsjuksköterskor samt en barnmorska, hvarjemte anslag utgifves för underhåll af en poliklinisk ögonafdelning och en anstalt inrättats för motarbetande af venerisk smitta.

Delvis utöfver hvad staden, på sätt ofvan framhållits, i afseende å helso- och sjukvård legaliter ålegat, har densamma ännu med stora ekonomiska uppoffringar uppfört och underhållet Maria sjukhus, hvvari, utom medellösa, jemväl mer eller mindre bemedlade sjuke, äfven sådana, som lida af icke epidemisk sjukdom, intagits.

Anläggningskostnaden för den å Maria sjukhus för närvarande befintliga stenpaviljongen för icke epidemiska sjukdomar, ursprungligen afsedd för 44 platser, torde kunna beräknas till omkring 110,000 mark. Senaste år uppgingo kostnaderna för Maria sjukhus i dess helhet, enligt uppgift från Drätselkontoret, till 106,245 mark 89 penni och inflöt i sjukvårdsafgifter 13,769 mark 25 penni, hvadan stadens utgift för sjukhuset belöpte sig till 92,476 mark 64 penni. För jemförelses skull må anmärkas att uti staten för 1888 kostnaden för det dåvarande kommunala sjukhuset beräknats till 13,198 mark. Titeln „Sundhets- och sjukvården“ uti budgeten för innevarande år stiger till 193,204 mark 50 penni, medan densamma i 1888 års budget utgör 42,178 mark. Rörande kostnaden för de af Helsovårdsnämnden närmast till utförande föreslagna paviljongerna för kirurgiska och medicinska fall har utskottet meddelat sig med öfverläkaren vid Maria sjukhus, Doktor R. Sievers, som efter samråd med arkitekten vid sjukhuset O. Törnqvist och en fackman i kirurgi uppskattat sagda kostnad till 185,000 mark för hvardera paviljongen för sig, inrymmande omkring 50 sjukplatser hvar, med ett tillägg af ungefär 30,000 mark för uppförande af en särskild operationsafdelning i sammanhang med den kirurgiska paviljongen. Årsbudgeten för dessa paviljonger komme, enligt Doktor Sievers' beräkning, att utgöra omkring 30,000 mark för den medicinska och 40,000 mark för den kirurgiska. Sedermera har Styrelsen för Maria sjukhus på utskottets anhållan uppgjort specificerad, härhos bilagd stat för en paviljong med 56 platser för invärtes sjuke och beräknat densamma till 37,178 mark; anskaffandet af inventarier till en slik paviljong har af Sjukhusstyrelsen ansetts kräfvä en kostnad af 20,742 mark.

Dessa siffror innebära onekligen en allvarlig maning att icke utan trängande behof skrida till en utvidgning af stadens sjukvårdsväsende med deraf betingade förhöjningar i budgeten. Emellertid har utskottet icke kunnat förbise, hurusom stadens sjukvård uti en viktig punkt tillsvidare är bristfällig, i det staden för närvarande icke kan erbjuda kommunens obemedlade medlemmar kirurgisk behandling. Härintills har denna brist icke i högre grad gjort sig kännbar, enär statens härvarande kirurgiska sjukhus något så när tillgodosett stadens innevänares behof i

berörda afseende. Numera är dock äfven denna anstalt så öfverlupen af patienter, att talrika hjälpsökande, som skulle erfordra vård i sjukhus, måste hänvisas till behandling i hemmen. Vid sådant förhållande torde staden icke kunna räkna på att kirurgiska sjukhuset fortsättningsvis skall kunna fylla behovet af kirurgisk sjukvård för stadens obemedlade innevånare, och synes det utskottet att staden icke längre borde uppskjuta med vidtagande af åtgärd derhän, att densamma sjelf skulle kunna fylla sina legala förpliktelser uti ifrågavarande afseende. Dertill kommer att staden i sin egenskap af arbetsgifvare, enligt lagen af den 5 december 1895, från innevarande års början är skyldig att i vissa fall ansvara för kroppskada, som träffar dess arbetare, och att det för sådant ändamål kan vara lämpligt att staden bereder skadad arbetare vård uti egen kirurgisk anstalt.

Beträffande den föreslagna utvidgningen af Maria sjukhus' medicinska afdelning, torde det ej kunna bestridas att förhållandena å densamma för närvarande lemna rum för berättigade anmärkningar. Att, på sätt Helsovårdsnämnden i sin skrivelse till Stadsfullmäktige af den 31 Maj 1897 anfört, fränsedt ökningen af sängar i de allmänna sjuksalarna, jemväl matsalarna, konvalescentrummen och isoleeringsrummen användts till ständiga sjukrum måste betecknas såsom ett missförhållande, hvilket dock vid det nuvarande sakläget icke torde kunna afhjelpas. Enligt uppgift i sjukhusets berättelse för 1897 utgjorde sagda år antalet sjukvårdsdagar å medicinska afdelningen 30,506 i stället för det ursprungligen beräknade 25,550, hvarjemte under sommarmånaderna uti kolerabaracken med af Stadsfullmäktige beviljade medel inrättats ett extra tyfuslasarett, der sjukvårdsdagarna uppgingo till 1718. Äfven Fattigvårdsstyrelsen har hos sjukhusstyrelsen beklagat sig öfver att personer, som bort intagas å sjukhusets medicinska afdelning, icke kunnat derstädes erhålla plats, och enahanda klagomål uppgifves hafva anförts äfven af distriktsläkarene. Visserligen föreligger icke någon utredning derom, till huru stor del sjukhusets patienter utgjorts af personer, som i afseende å fattig- och sjukvård egt hemortsrätt i Helsingfors, hvilken omständighet, med hänsyn dertill att Maria sjukhus, på sätt redan framhållits, måste anses väsentligen utgöra ett komplement till stadens legala sjukvård, i detta fall är af afgörande betydelse; uti berörda årsberättelser meddelas nemligen endast att af 1,034 patienter, som under årets lopp vårdats i anstalten, alla utom 4 varit *bosatta* i Helsingfors, och har utskottet på förfrågan erhållit upplysning om att såsom sådana jemväl ansetts personer, de der icke lagligen egt hemortsrätt härstädes, hvilket förfarande delvis torde hafva sin grund i sjukhusstadgarnas mindre tydliga affattning härutinnan. Dock synes med anspråk på visshet kunna antagas att en stor procent såväl af antalet patienter som af dem, hvilka icke kunnat erhålla plats å sjukhuset, varit personer, hvilka staden varit skyldig att bereda sjukvård, vare sig kostnaden för densamma sedermera helt eller delvis bort stanna staden till last eller kunnat i laga väg utsökas af bemälda personers hemkommuner; och då behovet af sjukplatser för sådana fall endast i högst ringa mån skulle komma att tillgodoses genom den föreslagna tillbyggnaden till fattiggårdens lasarett, enär detta

icke utgör ett sjukhus i vanlig mening, utan snarare är en asyl för af kroniska sjukdomar lidande fattighjon, synes staden, med afseende särskildt å dess hastiga utveckling, icke kunna undgå att redan nu vidtaga anordning om ett i någon mån ökad antal sjukplatser för patienter i behof af inre medicinsk behandling.

Angående sättet, huru omordade behof af såväl kirurgisk som medicinsk sjukvård lämpligast och på för staden förmånligaste sätt skall kunna fyllas, hafva inom utskottet olika förslag uppkastats. De dryga kostnader, staden årligen får vidkännas för Maria sjukhus, hafva föranledt utskottet att taga under ompröfning, huruvida icke ökad tillfälle till erforderlig sjukvård tillsvidare borde beredas stadens innevånare genom anordnande af smärre, enklare sjukstugor; beträffande särskildt den kirurgiska behandlingen, så stode för densamma en lokal för omkring 20 patienter till buds uti gården N:o 30 vid Fredriksgatan, i hvilken gård jemväl en af särskilde härvarande läkare uppehållen privatklinik är inrymd. Utskottet, hvars medlemmar jemväl personligen tagit en del härvarande sjukvårdsanstalter af olika typ i skärskådande, anser sig emellertid icke kunna tillstyrka ett anlåtande af denna utväg. Efter samråd med särskilda sakkunniga personer har utskottets majoritet nemligen funnit att kostnaden för underhållet af slika smärre sjukstugor, särskildt med afseende å beskaffenheten af den sjukvård, som der kunde erbjudas patienterna, icke komme att understiga stadens utgifter för ifrågavarande ändamål, derest det samma blefve tillgodosedt genom en utvidgning af Maria sjukhus, helst dagkostnaden per patient i sistnämnda anstalt naturligen borde inom vissa gränser nedgå i samma mån som sjukhuset förstoras. En minoritet i utskottet har väl ansett önskligt att, för vinnande af säker erfarenhet angående de olika systemens inbördes företräden, ett försök med uppförande af en sjukstuga skulle af staden göras, men har utskottet dock enat sig om att frågan härom tillsvidare borde lemnas beroende; och då inrättandet särskildt af en kirurgisk afdelning vid Maria sjukhus synes önskvärd äfven af den orsak, att mången gång vid sjukdomar, som i öfrigt erfordra inre medicinsk behandling, jemväl operativa ingrepp kunna påkallas, har utskottet stannat vid den åsikt, att staden redan nu bör skrida till en utvidgning af sagda sjukhus.

Emellertid har utskottet icke kunnat förbise att ett genomförande af Helsevårdsnämndens förslag uti hela dess vidd vid nu rådande höga byggnadspriser blefve för staden högst betungande. Också torde med skäl kunna ifrågasättas, huruvida staden redan nu har behof af 56 nya sjukplatser för medicinska och ungefär lika många för kirurgiska patienter. Enligt utskottets förmenande borde det förefintliga behofvet af ökad antal sjukhusplatser för den fattiga och mindre bemedlade delen af befolkningen, som icke utan stadens medverkan kan anskaffa lämplig vård åt sina sjuke, tillsvidare blifva behörigen tillgodosedt, derest Maria sjukhus utvidgades för beredande af utrymme för inalles ungefär 50 nya sjukplatser dels för medicinska, dels för kirurgiska patienter utan att derigenom sjukhusets plan blefve rubbad eller kostnader nedlagda på arbeten, som framdeles blefve öfverflödiga.

Då Maria sjukhus i hvarje händelse uti en framtid kommer att behöfva en

kirurgisk paviljong med omkring 50 sjukplatser jemte operationsrum med dertill hörande anordningar, borde, enligt utskottets tanke, den nya paviljongen uppföras uti två våningar i öfverensstämmelse med det af Helsovårdsnämnden uppgjorda förslaget, men medelst en genom dess midt löpande provisorisk tvärvägg delas i tvenne från hvarandra fullkomligt afskilda hälfter, af hvilka den ena med tillhörande operationsrum skulle användas för kirurgiskt, den andra åter för medicinskt behof. När framdeles en utvidgning af den kirurgiska afdelningen blir nödvändig, kan denna provisoriska vägg, om så anses nödigt, nedslås eller, genom öppnande af dörrar i densamma, erforderlig förbindelse åstadkommas mellan paviljongens båda hälfter. Kostnaden för uppförande af en sådan paviljong har af utskottet uppskattats till högst 175,000 mark.

De nu föreslagna åtgärderna för beredande af ökad utrymme i sjukhuset synas dock icke ensamma för sig vara för ändamålet tillräckliga, utan är det att befara att, derest anordningarna uti anstalten i öfrigt finge förblifva på samma fot som härintills, klagan öfver trängsel derstädes inom kort åter komme att förspörjas; enligt utskottets tanke borde därför närmast sjukhusets stadgar och taxa i fråga om vilkoren för åtnjutande af sjukvård och dermed sammanhängande omständigheter underkastas sådan omarbetning, att desamma klarare uttryckte anstaltens uppgift att företrädesvis utgöra ett komplement till stadens legala sjukvård. I sådant syfte får utskottet framlägga följande synpunkter.

På sätt ofvan framhållits bör sjukhuset i mån af möjlighet betjena den fattiga och mindre bemedlade delen af befolkningen, hvilken eljes icke kan komma i åtnjutande af nödig sjukvård. Deremot borde de förmögnare samhällsklasserna sjelfva utan kommunens medverkan kunna anordna lämplig vård åt sina sjuke antingen i hemmen eller genom anlitande af de privata sjukhus, som dels redan förefinnas, dels antagligen ytterligare komma att uppstå, i händelse kommunen icke uppträder konkurrerande på detta område. Med afseende härå och då de olägenheter, som uppstå genom upplåtande af särskilda rum i kommunens sjukhus åt förenämnda patienter, icke kunna aflägsnas endast genom att höja afgifterna för dessa, borde de enskilda rummen, å Maria sjukhus uteslutande disponeras för sjuke, som på grund af sjukdomens art eller annan dylik orsak erfordra vård i sådant rum.

Enligt sjukhusets böcker vårdades 1897 af inalles 1,399 patienter 1,037 å medicinska afdelningen och extra tyfuslasarettet samt 362 å epidemiska afdelningen. Af dem voro å medicinska afdelningen och tyfuslasarettet 632 samt å den epidemiska 177 eller sammanlagdt 809 gratialister, uti allmän sal mot en afgift af 1 mark i dygnet voro intagne å den medicinska afdelningen och tyfuslasarettet 370 samt å den epidemiska 156 eller inalles 526, och af enskildt rum med en dagavgift af 2—5 mark begagnade sig å medicinska afdelningen 35 samt å den epidemiska 29 personer. På sätt utskottet meddelats, utgjorde den faktiska kostnaden för hvarje sjukvårdsdag i medeltal ungefär 4 mark 17 penni för den epidemiska och 2 mark 57 penni för den medicinska afdelningen. Missförhållandet mellan den fastställda afgif-

ten och stadens verkliga utgift för sjukvården är uppenbar. Enligt utskottets tanke skulle det bäst sammangå med Maria sjukhus' ändamål att i hvarje särskild afdelning, åtminstone i de icke-epidemiska, endast en dagavgift skulle debiteras, men denna icke i nämnvärd mån understiga den faktiska kostnaden för sjukvården, beräknad efter medeltal per år. Befrielse eller nedsättning i dagavgiften torde icke böra beviljas åt andra än de till kommunen i afseende å fattigvård hörande personer, hvilka af Fattigvårdsstyrelsen, dess ordförande eller verkställande direktör intygas antingen vara helt och hållet medellösa, i hvilken händelse ingen dagavgift sjelfallet kan uppbäras, eller ock befinna sig i sådana omständigheter, att de hvarken sjelfva eller de, hvilka kunna anses ansvariga för afgiftens erläggande, förmå till fulla utgöra densamma; och borde i sistnämnda fall uti bevisen jemväl upptagas den nedsatta dagavgift, ofvannämnda myndighet pröfvat skälig. Redan vid intagningen i sjukhuset borde, såvidt möjligt, utredas, huruvida den sjuke eger hemorts rätt i staden och enligt ofvan angifna grunder kan göra anspråk på att blifva i anstalten mottagen; dock torde, i händelse sådan utredning då icke kan vinnas, men den sjuke befinner sig i sådan belägenhet, att han enligt läkarens pröfning det oakadt bör i sjukhuset oförtöfvadt intagas, åtgärd omedelbart derefter vidtagas för införskaffande af den bristande utredningen. — För patienter, som i afseende å fattigvård tillhöra annan kommun, borde dagavgifterna alltid till fulla beloppet debiteras och uppbäras samt, i händelse den icke kan af den sjuke utfås och hans hemkommun anses vara för densamma ansvarig, af sagda kommun utkrävas; är åter patienten berättigad till sjukvård på kronans, allmän inrättnings eller enskild persons bekostnad, borde erforderliga åtgärder för afgiftens indrivande vidtagas af sysslomannen.

Med hänsyn därtill, att stadens sjukvård vid epidemisk sjukdom främst afser det allmännas och först uti andra rummet den enskilde patientens väl, gälla förestående uttalanden, på sätt jemväl antydts, hufvudsakligen de icke epidemiska afdelningarna af Maria sjukhus och äro blott med särskilda modifikationer tillämpliga å förhållandena vid den epidemiska afdelningen.

Vidkommande Fattigvårdsstyrelsens förslag om tillbyggnad till sjukhusafdelningen vid stadens fattiggård, synes skäligen ingen anmärkning kunna deremot göras. Stadens fattigvårdsbudget för året, som uppgår till 284,910 mark, är väl betungande nog, men, på sätt jemväl Drätselkammaren uti sitt i frågan afgifna yttrande framhåller, äro dessa utgifter af den beskaffenhet, att staden lagligen icke kan undandraga sig dem. Den nuvarande lasaretsafdelningen vid fattiggården, inrymmande platser för 45 hjon, lemnades orörd vid den omfattande om- och tillbyggnad, som berörda anstalt 1887 underkastades; sedan sistnämnda år har hjonens antal å fattiggården ökats från 390 till 557 år 1897, af hvilka de flesta äro gamla och sjukliga,

och då det för Helsingfors stad den 23 oktober 1896 fastställda nya fattigvårdsreglemente betydligt inskränker utgifvandet af kontanta understöd åt stadens fattiga, i följd hvaraf de å fattiggården intagna hjonens antal i den närmaste framtiden torde komma att i än större mån ökas, synes Fattigvårdsstyrelsens förslag böra godkännas. Ehuru den för arbetet beräknade ringa kostnaden delvis finner sin förklaring i särskilda gynnsamma omständigheter, t. ex. att intet af utrymmet skulle afgå till trappor, badrum m. m., enär dessa inrättningar i den gamla delen af sjukhuset äro afsedda att betjena jemväl den nya, har utskottet dock ansett ifrågavarande kostnad vara af Fattigvårdsstyrelsen altför lågt uppskattad och antagligen komma att uppgå till omkring 75,000 mark.

Kostnaderna för uppförandet af ifrågavarande byggnader å Maria sjukhus och å fattiggården synas icke böra bestridas med uttaxerade medel, utan för ändamålet anlitas det lån å 7,000,000 mark, som staden, jemlikt Kejserliga Senatens den 4 augusti 1897 dertill lemnade tillstånd, dels redan upptagit, dels kommer att upptaga. Byggnadsfrågans afgörande torde därför hänskjutas till Stadsfullmäktige i förstärkt antal, men ärendet i öfrigt ankomma på ordinarie Fullmäktiges beslut.

På grund af hvad ofvan anförts får utskottet vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville besluta till anställande af val utaf förstärkte Fullmäktige för att öfverlägga och besluta angående nedan nämnda omständigheter, nemligen:

att låta å norra delen af Maria sjukhus' tomt uppföra en sjukpaviljong af sten i två våningar, inrymmande, förutom operationsrum, omkring 50 sjukplatser, samt så inrättad, att ena hälften kan användas för medicinsk och den andra för kirurgisk behandling, men båda hälfterna framdeles, i fall af behof, kunna förenas, äfvensom att för ändamålet ur de af staden jemlikt Kejserliga Senatens den 4 sistlidne augusti meddelade tillstånd upplånade medel anslå ett belopp af högst 175,000 mark,

att låta i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af Fattigvårdsstyrelsen i sådant afseende uppgjorda förslaget utvidga den nuvarande sjukhusbyggnaden i stadens fattiggård medels en tillbyggnad af sten i

två våningar med sammanlagdt ungefär 50 platser, äfvensom att å förenämnda lånemedel för ändamålet anvisa ända till 75,000 mark; samt

att åt Drätselkammaren uppdraga att efter samråd med Styrelsen för Maria sjukhus och Fattigvårdsstyrelsen låta uppgöra definitiva ritningar och kostnadsförslag för hvardera af omordade byggnader, för att af ordinarie Stadsfullmäktige prövas och godkännas.

Derjemte torde ordinarie Stadsfullmäktige, derest de i betänkandet framhållna synpunkterna i fråga om vilkoren för åtnjutande af sjukvård i Maria sjukhus och andra dermed sammanhängande omständigheter vinna Fullmäktiges godkännande, besluta

att åt Helsovårdsnämnden öfverlemna att till Stadsfullmäktige inkomma med förslag till sådana ändringar uti och tillägg till de för Maria sjukhus nu gällande stadgar, som i öfverensstämmelse med ofvan anförda grunder kunde ifrågakomma, äfvensom att, sedan erforderliga uppgifter inhemtats, hos Fullmäktige föreslå den dagafgift, som för de skilda afdelningarna vid sjukhuset, med fästadt afseende vid de faktiska kostnaderna för senaste år, borde fastställas att tillsvidare gälla.

Helsingfors den 4 juni 1898.

F. Stjernvall.

**T. J. Boisman.
M. Schjerfbeck.**

**Axel Holmberg.
R. Heimberger.**

Till Styrelsen för Helsingfors stads fattigvård.

Då det visat sig att de förefintliga logementshusen å fattiggården ej mera äro tillräckliga för inrymmandet af det ständigt växande antal personer som måste intagas, och då detta antal enligt all förmodan än vidare kommer att ökas, dels till följd af att från stadens sjukhus och allmänna sjukhuset en stor del obotligt sjuka öfverföras hit, dels emedan genom tillämpning af det nya fattigvårdsreglementet äfven en tillökning är att emotses, får jag ödmjukast föreslå en tillbyggnad å fattiggården. — För de friska hjonerna kan ännu tillsvidare omvårdnad beredas genom utackordering på landsbygden, ehuru deras antal redan stiger till inemot 400 personer. Men denna anordning kan naturligtvis ej vidtagas med de sängliggande hjonerna, utan måste de vårdas å den härför afsedda sjukafdelningen. Då utrymmet isynnerhet här visat sig alldeles för knapt, har jag varit nödsakad inrymma ett stort antal sängliggande hjon i de bostadsrum som äro afsedda för de friska och hvilka rum sakna nödiga klosetter, badrum m. m. Följden häraf har blifvit att å ena sidan de sjuka saknat nödiga bekvämligheter som försvåra deras skötsel och vård, och å andra sidan de friska, som måste bo i samma rum som de, varit i hög grad besvärade genom denna anordning.

I sådant afseende tager jag mig friheten föreslå att till en början sjukafdelningen tillbygges på sätt som närmare framgår af bifogade utkast. Genom den föreslagna förlängningen af byggnaden skulle nödigt utrymme vinnas, och genom några mindre sjukrum blefve det möjligt att isolera den stora procent sjuka som lida af sådana sjukdomar (bensår, kräfta m. m.) som i hög grad förpesta en större sjuksal. Helsingfors stads Arbets- & fattiggård, den 4 Oktober 1897.

C. E. Degerholm.

FATTIGVÅRDSSTYRELSEN

i

Helsingfors,

den 22 november 1897.

N:o 223.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Uti en till Fattigvårdsstyrelsen ingifven skrift har inspektorn för Helsingfors stads arbets- och fattiggård, kommunalrådet Carl Edv. Degerholm på anförda skäl anhållit om vidtagande af åtgärd derhän att sjukafdelningen vid sagda inrättning blefve,

såsom icke mera motsvarande behovet, utvidgad genom tillbyggnad till densamma i enlighet med ett af kommunalrådet Degerholm uppgjort utkast. Vid i dag skedd behandling af detta ärende har Fattigvårdsstyrelsen beslutit öfverlemnas detsamma till Herrar Stadsfullmäktiges pröfning och afgörande; och får Fattigvårdsstyrelsen, med bifogande af handlingarna i ärendet, i sådant afseende ödmjukast anföra följande.

På sätt kommunalrådet Degerholm i sin berörda skrifvelse framhåller har utrymmet i fattiggårdens logementshus under senare tider blifvit i betänkelig grad inskränkt och hotar att blifva det i ännu högre grad, sedan från stadens sjukhus och allmänna sjukhuset en mängd obotligt sjuke begynt öfverföras till inrättningen, hvarutom ett större tillopp af fattighjon genom tillämpningen af det den 23 oktober 1896 fastställda nya reglementet för fattiggården med all säkerhet är att emotse. Kännbarast har det bristande utrymmet gjort sig gällande i fattiggårdens sjukafdelning. Denna afdelning, inrymmande, förutom läkarens och sköterskornas rum, plats för endast 45 patienter, har af antydda orsaker redan länge visat sig otillräcklig, till följd hvaraf sådan anordning blifvit af nöden att sjuke och sängliggande hjon, hvilkas antal ofta — synnerligast under vintermånaderna — uppgått ända till 25 personer, blifvit inlogerade i rum, som derjemte bebotts af friska interner. Afdelningen inrymmer sålunda plats för ungefär två tredjedelar af hela antalet sängliggande hjon, medan den återstående tredjedelen är på ofvanberördt sätt inlogerad. Att en dylik anordning, oafsedt vådan och obehaget för de friska hjonen, i betänkelig grad försvårar de sjukas vård och skötsel är obestriddigt. En oafvislig nödvändighet synes därför påkalla utvidgning af ifrågavarande afdelning derhän, att en tillbyggnad, icke allenast motsvarande det närvarande behovet, utan jemväl beräknad för det emotsedda större tilloppet af sjuke och sängliggande hjon, i den närmaste framtiden kommer till utförande.

Tillbyggnaden, hvartill godt utrymme och lämplig grund erbjuder sig i norra ändan af det nu förefintliga sjukhuset, uppfördt af sten i två våningar, borde enligt Fattigvårdsstyrelsens tanke uppföras likaledes af sten och i två våningar med bibehållande af i sjukhuset nu befintliga ingångsdörr och trappuppgång till öfre våningen. Nybyggnaden komme, enligt hvad kommunalrådet Degerholms utkast utvisar, att inrymma två sjuksalar i hvardera våningen, med samma golfyta, som motsvarande rum i den äldre byggnaden, samt dertill i tillbyggnadens norra ända och jemväl i bägge våningarna två s. k. isoleringsrum och ett för sköterskan. Isoleringsrum, afsedda för patienter, lidande af kräftsår, benröta och andra svåra sjukdomar, hvilka i hög grad förpesta luften i en större sjuksal, äro förut icke inrymda i fattiggårdens sjukafdelning, men hafva af Fattigvårdsstyrelsen på nyssanförda skäl ansetts vara oumbärliga. Genom inrättandet af dylika rum i tillbyggnaden komme visserligen husets längdfasad att blifva något osymmetrisk, men denna omständighet torde icke behöfva tillmätas någon afgörande betydelse. Från kommunalrådet Degerholms förslag har Fattigvårdsstyrelsen funnit endast en sådan afvikelse önskvärd, att bredden af den korridor, som åtskiljer nordligaste sjuksalen och isoleringsrummen, blefve

sex och icke fyra fot, enär en trång korridor försvårar inbärandet af patienter, sängar m. m.

Då såsom ofvan anförts, fattiggårdens nuvarande sjukafdelning inrymmer plats för 45 hjon och den nu ifrågasatta tillbyggnaden är beräknad att, förutom rum för tvänne sköterskor, erbjuda sängplats för minst 50 interner, komme afdelningen i sin helhet att bereda utrymme för inemot 100 patienter.

Ehuru väl tillbyggnaden beräknats komma att kräfva en kostnad af något öfver 60,000 mark, kan Fattigvårdsstyrelsen på anförda skäl icke underlåta att hos Herrar Stadsfullmäktige förorda dess utförande inom närmaste framtid. Fattigvårdsstyrelsen får därför hos Herrar Stadsfullmäktige vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige måtte vidtaga åtgärd om sådan utvidgning af stadens fattiggård, att en tillbyggnad till dess sjukafdelning blefve i hufvudsaklig öfverensstämmelse med bilagda planteckning snarast möjligt utförd.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

T. J. Boisman.

Edvin Willgren.

HÄLSOVÅRDSNÄMDEN

i

HELSINGFORS,

den 10 Januari 1898.

N:o 4.

Till Stadsfullmäktige.

Sedan Stadsfullmäktige i remiss-skrifvelse för den 7 sistlidne december anmodat Helsovårdsnämnden att afgifva utlåtande i anledning af en af Fattigvårdsstyrelsen gjord hemställan derom att åtgärd blefve vidtagen om sådan utvidgning af stadens fattiggård, att en tillbyggnad till dess sjukafdelning, omfattande vidpass 50 platser, blefve snarast möjligt utförd, får Helsovårdsnämnden, efter att hafva inhemtat yttranden af öfverläkaren vid Maria sjukhus, doktor Sievers, och t. f. läkaren vid fattiggården, medicine licentiaten Juslin anföra följande:

Att det med den snabba tillväxten af stadens befolkning (sedan 1890 närmare 20,000 personer) stigande antalet af fattige, hvilka äro i behof af fattigvårdens hjälp och i sådant afseende måste i fattiggården intagas, betingar jemväl en betydande tillökning af skröpliga och med kroniskt lidande, såsom hjert-, lung-, nerv-, njursjukdomar, bensår, kräfta m. m. behäftade, finner Helsovårdsnämnden själfklart. Personer af denna kategori hvarken kunna eller böra till dödodag kvar-

ligga i statens allmänna sjukhus eller i Maria sjukhuset, och, om några i hopp om förbättring blifvit intagna i sistnämnda anstalter, måste de dock såsom obotliga befunne, senare till fattiggårdens lasarett öfverföras, såvida de tillhöra den obemedlade klassen. Detta har dock, hvad Maria sjukhuset angår, endast i ringa omfång ifrågakommit (4—5 patienter öfverfördes senaste år). Lätt insedt är vidare, att i den mån antalet i fattiggården intagna ökas, i den mån stegras jemväl mängden af sådana bland fattighjonerna uppkomna akuta och andra sjukdomsfall, som erfordra deras intagande i sjukhusafdelningen. De missförhållanden med afseende på Fattiggårdens nuvarande sjukafdelnings öfverbefolkning, som sålunda uppkommit, synas Helsovårdsnämnden väl motivera Fattigvårdsstyrelsens framställning om en utvidgning af nämnda afdelning, hvilken utvidgning vore påkallad ej blott i sanitärt syfte, utan ock för upprätthållandet af ordning och snygghet i inrättningen.

Jemte det Helsovårdsnämnden altså får understöda Fattigvårdsstyrelsens förslag, anser sig nämnden böra påpeka, att realiserandet af den afsedda utvidgningen af fattiggårdens sjukhusafdelning icke i någon nämnvärd grad kunde minska behovet af ett ökad antal sjukplatser vid Maria sjukhus, hvarom Nämnden tidigare gjort framställning hos Stadsfullmäktige. Maria sjukhusets uppgift har altsedan dess inrättning varit dels att lämna vård åt de akuta sjukdomar såsom tyfus, andra febrar, häftigare lung- och magaffektioner m. fl., hvilka erfordra sjukhusbehandling, dels att i den särskildt för ändamålet reserverade träpaviljongen upptaga af lungtuberkulos lidande patienter. Andra kroniska åkommor intagas hufvudsakligen då möjlighet till förbättring finnes.

Såsom redan antyddes hafva patienter, lidande af de slag af sjukdomar, som lämpligen skötas i fattiggårdens lasarett, icke sin plats i Maria sjukhus. Bland de på fattiggården intagna skröpliga eller åldriga finnas väl ett antal tuberkulösa. Men att en del med tuberkulos angripna sjuka blefve från Maria sjukhuset öfverförda till det utvidgade fattiggårdslasarettet vore enligt Helsovårdsnämndens mening ingalunda välbetänkt och skulle därjemte icke leda till det afsedda målet att bereda ökad utrymme på Maria sjukhuset för andra slag af sjuka. Då det gamla kommunalsjukhusets träpaviljong uppläts uteslutande för tuberkulösa, åsyftades därmed såväl att bereda de mindre långt skridna fallen en möjlighet till förbättring, som ock att upptaga sådana i ett långt gånget stadium befintliga sjuka, som, lämnade att dö i trånga, tätt befolkade bostäder, innebure en höggradig fara för tuberkelsmittans spridning. Genom denna anordning har det blifvit möjligt de senare åren intaga i sjukhuset ett större antal äfven svårare angripna tuberkulösa, än tidigare; verkan häraf måste tydligen vara hygieniskt gynsam och man kan hoppas, att en inskränkning af tuberkulosens utbredning skall genom de mindre bemedlade sjukas isolering på Maria sjukhuset befordras. En dylik organisation af de tuberkulösas vård anses äfven i andra städer förmånlig. Sålunda hafva Stockholms stadsfullmäktige nyss anslagit medel för uppförandet af en paviljong för tuberkulösa i samband med Sabbatsbärgs sjukhus. Att i fattiggården hafva en mängd tuberkulösa vore å ena

sidan hygieniskt olämpligt och å andra sidan skulle de platser i Maria sjukhusets tuberkulospaviljong, som sålunda frigjordes, icke kunna fyllas med andra patienter, än nya tuberkulösa, då det ju vore oförsvarligt att med tuberkelbesmittade sammanföra sjuka af annat slag. Dessutom bör derom erinras, att en stor del i Maria sjukhuset intagna tuberkulösa befinna sig i den ställning, att de alls icke äro benägna att låta sig till fattiggården öfverflyttas, utan hållre återvända till sina trånga hem.

Den af Helsovårdsnämnden föreslagna utvidgningen af Maria sjukhuset afser, med hänsyn till de inre sjukdomarna, icke heller ökad utrymme för tuberkulösa, utan vinnandet af ett större antal sjukplatser för de akuta sjukdomarne genom uppförande af en ny stenpaviljong.

Jemte det Helsovårdsnämnden vågar uttala förhoppningen, att Stadsfullmäktige för förbättrandet af stadens sjukvårdsförhållanden skulle, i mån af hvad stadens tillgångar medgifva, fylla de olika slagen af behof af sjukplatser, tror sig Helsovårdsnämnden dock böra framhålla, att Maria sjukhusets tillbyggnad, såsom åsyftande att tillgodose de af febrar och akuta sjukdomar angripna, hvilka befinna sig i ett svårare läge än de kroniskt lidande, främst borde ifrågakomma.

Till ärendet hörande handlingar biläggas.

På Helsovårdsnämndens vägnar:

M. W. af Schultén.

R. Vuorio.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 27 Januari 1898.

N:o 28.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 22 November sistlidet år har Fattigvårdsstyrelsen på uti skrifvelsen närmare framhållna skäl föreslagit: att Stadsfullmäktige måtte vidtaga åtgärd om sådan utvidgning af stadens fattiggård, att en tillbyggnad, inrymmande minst 50 interner och rum för tvenne sköterskor, till dess sjukafdelning blefve i hufvudsaklig öfverensstämmelse med en bilagd planteckning snarast möjligt utförd; och hafva Stadsfullmäktige vid den 7 påföljande December beslutit remittera detta ärende till Helsovårdsnämnden och Drätselkammaren med anmodan att till Fullmäktige med utlåtande deri inkomma.

Till fullgörande häraf får Drätselkammaren, jemte återställande af remissakten, med hänvisning till sin skrifvelse N:o 226 af den 25 November 1897 (Stads-

fullmäktiges tryckta handlingar N:o 34), hvori Kammaren tror sig hafva utlagt de skyldigheter, som åligga staden beträffande allmän sjukvård, på de skäl, Fattigvårdsstyrelsen och Helsovårdsnämnden framhållit, för sin del i allo förorda bifall till Fattigvårdsstyrelsens framställning. Det synes nämligen Drätselkammaren, liksom återopade nämnder, som om ett verkligt behof af förbättring i de fattigvården till last liggande personers sjukvård skulle förefinnas, och då så är fallet, kan staden på grund af den för stads- och landskommuner gällande helsovårdsstadgan af den 22 December 1879, enligt Kammarens förmenande, icke undandraga sig att tillfredsställa detta behof. Och att det kunde på ett mera effektivt, praktiskt och för staden mindre betungande sätt ske genom vidtagande af några andra åtgärder än de af Fattigvårdsstyrelsen föreslagna, kan Drätselkammaren icke finna. Som emellertid bland utgifter, hvilka skulle bestridas ur stadens nyss upptagna obligationslån, icke ingår någon post för utvidgningar vid stadens fattiggård och dessa utvidgningar väl böra utföras med lånemedel, torde föreliggande ärende vara af den beskaffenhet, att dess slutliga afgörande bör underställas Stadsfullmäktiges pröfning i förstärkt antal. Ärendets förberedning synes Drätselkammaren likväl ännu icke så långt framskridet, att fråga om val af förstärkte Stadsfullmäktige eller öfverhufvudtaget om anskaffande af medel till den föreslagna utvidgningen af fattiggårdens sjukafdelning nu kunde behandlas, enär hvarken ritningar till tillbyggnaden eller definitivt kostnadsförslag dertill föreligger. Drätselkammaren får därför för denna gång, jemte det Kammaren utber sig att framdeles få till Fullmäktige inkomma med förslag om nödiga medels anskaffande för byggnadsföretaget, vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville i hufvudsak bifalla till Fattigvårdsstyrelsens framställning samt uppdraga åt Drätselkammaren att i samråd med bemälda styrelse anskaffa ritningar och kostnadsförslag till den ifrågasatta utvidgningen af fattiggårdens sjukafdelning för att till Fullmäktiges granskning och godkännande insändas.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

Th. Tallqvist.

STYRELSEN
för
MARIA SJUKHUS

Helsingfors,
den 5 Maj 1898.

Till Stadsfullmäktiges utskott för frågan om utvidgning
af Maria sjukhus.

Med anledning af Utskottets förfrågningar i skrifvelse af den 15 April 1898 får Styrelsen för Maria sjukhus härmed äran öfversända specificerade uppgifter beträffande det belopp, hvarmed sjukhusets årsstat blefve förhöjd, derest en ny paviljong för 56 medicinska patienter blefve uppförd, samt kostnadsförslag för nödiga inventarier för densamma.

Stat för en paviljong vid Maria sjukhus med 56 platser för invärtes sjuke.

Tillskott till öfverläkarens lön, som nu utgår med 3,000 mk . . .	<i>Små:</i> 2,000:—
1 underläkare, som bör vara med. licentiat, antagas på längre tid samt ega skyldighet att jemte egen tjenst förestå öfverläkare- befattningen vid öfverläkaren beviljad tjenstledighet, jemte bo- stad, värme, belysning, städning, kost	” 3,000:—
1 kontorsbiträde åt sysslomannen	” 600:—
2 sköterskor, bildade å 50 mk per månad	” 1,200:—
1 sköterska, d:o under 3 månader	” 150:—
2 sköterskor å 30 mk per månad	” 720:—
1 sköterska å 30 mk per månad under 4 månader	” 120:—
2 nattsköterskor å 30 mk per månad	” 720:—
2 städerskor å 15 mk per månad	” 360:—
1 dreng å 350 mk	” 350:—
Värme och belysning	” 4,000:—
Medicin	” 4,000:—
Underhåll af inventarier	” 2,000:—
Kost för 56 patienter å 70 penni per dag	” 14,308:—
” ” 10 personer af betjeningen å 1 mk per dag	” 3,650:—
	<hr/>
	Summa <i>Små:</i> 37,178:—

Inventarier till en paviljong vid Maria sjukhus för 56 patienter, lidande af invärtes sjukdomar.

56 st. jernsängar à 25 mk	<i>Fmyc</i>	1,400: —
6 ” ” för barn à 20 mk	”	120: —
56 ” sängutrustning (häri inberäknadt kläder för patienten) à 150 mk hvarje	”	8,400: —
6 ” d:o för barn à 100 mk hvarje	”	600: —
56 ” fiber eller träullmadrasser à 10 mk st.	”	560: —
6 ” d:o d:o för barn à 8 mk st.	”	48: —
3 ” bättre jernsängar à 75 mk st.	”	225: —
3 ” sängutrustning för bildad sköterska och underläkare à 90 mk hvarje	”	270: —
7 ” enklare jernsängar à 30 mk hvarje	”	210: —
7 ” sängutrustning till d:o à 55 mk hvarje	”	385: —
28 dussin handdukar à 10 mk dussinet	”	280: —
Möbel à 2,500 mk per våning	”	5,000: —
Instrument, förbandslådor, ståndskärl m. m.	”	2,000: —
62 st. dagtäcken à 12 mk	”	744: —
Köksinventarier och porsliner	”	500: —
<u>Summa <i>Fmyc</i></u>		<u>20,742: —</u>

Slutligen får styrelsen med anledning af Utskottets förfrågan beträffande den tilltänkta paviljongens placering äran meddela, att densamma i allo förenar sig med Helsevårdsnämndens förslag såsom erbjudande väsendtliga företräden framför den tidigare antagna planen. I händelse de tilltänkta paviljongerna uppföras i vinkel mot den nuvarande stenpaviljongen skulle följande fördelar tillskyndas sjukhuset:

1) Paviljongerna kunna tagas så långa att de inrymma 56 platser hvarje i stället för 44, hvilket naturligtvis blir i ekonomiskt afseende fördelaktigare. Det var endast tomtens smalhet som betingade den nuvarande stenpaviljongens korthet.

2) Paviljongerna skulle komma att sträcka sig från norr till söder, hvarigenom en rikligare tillgång till sol och ljus skulle genom långsidorna komma de sjuke till godo, en anordning, som äfven är vidtagen vid liknande inrättningar i utlandet. Paviljongerna skulle dessutom, så ställda, hafva sina långsidor mot öppna platser och icke skydda hvarandra.

3) Genom en sådan anordning skulle en lättare kommunikation kunna genom täckta korridorer anordnas, såväl med den centralförvaltningsbyggnad, som i framtiden måste uppföras vid Lappviksgatan mellan de begge gaffarna af de tilltänkta paviljongerna, som med sjukhusets öfriga paviljonger. Helsevårdsnämnden har nemligen med rätta framhållit de betydande olägenheter som uppstå af att förbindelsen

---

emellan sjukhusets särskilda delar under den kalla årstiden måste ske genom fria luften, som i vårt klimat visat sig ganska olämpligt.

Styrelsen vill derjemte framhålla att för en dylik omplacering af de föreslagna paviljongerna nogsam utrymme finnes enligt de mätningar och beräkningar som verkstälts af sjukhusets arkitekt, O. Törnqvist.

Å styrelsens för Maria sjukhus vägnar:

Hugo Holsti.

Handlingar angående Helsingfors Spårvägs- och Omnibusaktiebolags ansökan beträffande utvidgning af spårvägsnätet och införande derå af elektrisk drifkraft.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 2 Juni 1898.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 135.

Uti skrifvelse till Drätselkammaren af den 19 sistlidne April, bilagd handlingar angående Helsingfors Spårvägs- och Omnibusaktiebolags anhållan om utvidgande af spårvägsnätet och införande derå af elektrisk drifkraft, anmodade Stadsfullmäktige Drätselkammaren bereda bolaget tillfälle att beträffande Kammarens i saken framställda förslag göra de skriftliga påminnelser, som af bolaget kunna finnas nödiga, samt att till Stadsfullmäktige insända bolagets yttrande och med eget utlåtande i anledning deraf till Fullmäktige inkomma. Till fullgörande häraf aflät Drätselkammaren till bemälda bolag en skrifvelse af den 28 i samma månad i det syfte Stadsfullmäktige åstundat och har Kammaren nu till svar härå fått af bolaget emottaga tvänne till Stadsfullmäktige ställda skrifter af den 27 nästvikne Maj jemte en kartaritning och transsumt af det protokoll, som fördes vid den 20 i sistnämnda månad af aktionärerna i bolaget hållen extra bolagsstämma.

Af dessa skrifter, hvilka jemte öfriga ofvan åberopade handlingar härmed till Stadsfullmäktige öfversändas, innehåller den ena en ansökan om rättighet för bolaget att utföra fortsättningen af den spårvägslinie till Fabriksgatan, om hvars byggande bolaget uti skrifvelse af den 3 September förlidet år ansökt, (Stadsfullmäktiges tryckta handl. N:o 15 för år 1898) eller med andra ord om rätt till anläggning af den i bolagets kontrakt med staden af den 10 Juni 1890 under § 1 mom. e förutsatta 5:te spårvägslinien, som borde sammanbinda linierna N:ris 2 och 3. Och framgår vid sammanställande af hvardera omnämnda ansökningsskrifter, att denna sammanbindningslinie, utgående från Salutorget, vore afsedd att ledas längs Unions- och Norra Magasinsgatorna, tvärs öfver Kaserntorget, utmed Kasern-, Lilla och Stora Roberts, Fredriks, Båtsmans och Docksgatorna till Sandvikskajen, och derifrån vidare längs Sandviksgatan dragas till Andregatan, till hvilken sistnämnda gata spåret från Boulevardsgatan skulle förflyttas. I denna första skrifvelse af den 27 Maj anhålles tillika, att ansökningen ännu under innevarande Juni månad måtte af

Stadsfullmäktige afgöras, emedan arbetena å ifrågavarande spårvägslinie i annat fall skulle måsta för ett år framåt uppskjutas. I den andra skrifvelsen åter af samma sistsagda datum ingå de anmärkningar och önskningsmål, till hvilka bolaget i anledning af Drätselkammarens förslag i spårvägsfrågorna ansett sig föranlåtet, och äro desamma i korthet följande:

1:o) att mom. 4 af § 1 uti Drätselkammarens förslag till tillägg till det emellan Helsingfors stad och Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget härstädes den 10 Juni 1890 afslutade kontrakt måtte få utgå.

2:o) Att § 2 i nämnda kontraktstillägg skulle omformuleras så, att bolaget skulle förklaras skyldigt att inom 3 år, efter det ifrågavarande tillägg af båda kontrahenterne undertecknats, utföra i samma § förutsatta och här ofvan till sin detaljsträckning närmare presiserade 5:te linie.

3:o) Att uti § 3 af meranämnda kontraktförslag skulle göras det tillägg, att den sträcka, bolaget vore tvunget medgifva annat bolags vagn trafikera dess banor, blefve begränsad till 100 meter i en fortsättning, samt bestämmelse införas derom, att anläggningen af öfvergångsvexlingarna och deras skötsel äfvensom korsningarna af linierna skola bekostas af det bolag, som behöfver desamma.

4:o) Att tillägsbestämmelsen i § 6 om rätt för polisman, som är i tjänsteutöfning, att kostnadsfritt få färdas å ledig plats i bolagets vagnar, skulle ändras derhän, att polisman får begagna sig af plats endast på främre vagnsplatformen.

5:o) Att § 7 skulle erhålla det tillägg, att, för den händelse staden icke betjenade sig af sin rätt till inlösen af spårvägarne år 1930, bolaget vore berättigadt att fortsätta rörelsen.

6:o) Slutligen föreslår bolaget införande i kontraktet af en ny 8:de § af följande lydelse: „För den händelse enskild person eller bolag anhåller om koncession för anläggning af nya spårvägslinier inom Helsingfors stads område, hembjudas sagda linier främst Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget till utförande. Afgifver bolaget ej inom två månader efter erhållen del af förslaget bestämdt svar eller nekar att utföra den föreslagna linien, går bolagets förmånsrätt till densamma förlorad“.

Då Drätselkammaren härmed går att afgifva Kammaren ålagdt utlåtande beträffande Spårvägs- och Omnibusaktiebolagets ofvan anförda ansökning och framställningar, utber sig Kammaren att för redighetens skull i samma ordningsföljd, hvori de här uppstälts, få yttra sig och göra förslag angående en hvar af dem särskildt.

Hvad då till först vidkommer bolagets ansökan rörande den redan i bolagets ursprungliga koncessionskontrakt förutsatta och af Kammaren i dess förslag till kontraktstillägg under § 2 berörda 5:te spårvägslinie, för hvilken bolaget nu närmare angifvit de gator och torg, längs hvilka bolaget åstundade leda linien, så får Drätselkammaren vördsamt föreslå bifall till ansökningen i alla delar. Enligt Kammarens förmenande har nämligen för denna linie blifvit valda med afseende

såväl å terrängförhållanden som bosättning fullt lämpliga gator, hvarjemte linien som sig bör berör Sandvikshamnen.

Sin anhållan att mom. 4 uti § 1 af merberörda kontraktstillägg rörande stolparnas för de elektriska ledningarna beskaffenhet och uppställande samt ledningarnas anläggande och begagnande måtte få ur tillägget utgå motiverar bolaget dermed, att hvarje bestämning i hithörande syfte vore på den grund öfverflödigt, att i föregående mom. 3 af samma § redan bestämmes, att fullständiga detaljförslag beträffande den elektriska anläggningen skola till Stadsfullmäktige i och för granskning inlemnas. Vid ett uppmärksamt genomläsande af begge ifrågavarande mom. skall man dock finna, att det 4:de mom. innehåller något utöfver det, som ingår i det 3:dje, samt att dess utelemnande från tillägget skulle deri förorsaka en väsentligare brist genom att tillstälja bolaget en större frihet vid anläggningen, än som afsedt varit. Då 3:dje mom. är mera allmänt hållet och främst berör så att säga systemet för anläggningen, afser deremot 4:de mom. sjelfva utförandet af vissa delar deraf; och är i hvarje händelse ledningsstolparnas konstruktion, utseende och placering på särskilda ställen af linierna af den vigt och betydelse, att desamma jemte ledningens upphängning å dem böra underställas skild fackmans pröfning och öfvervakande. Drätselkammaren kan för sin del derföre ej förorda bifall till bolagets anhållan i denna punkt.

Likaså ser sig Drätselkammaren tvungen att förorda afslag till bolagets framställning under punkt 2. Annorlunda än som bolaget gjort, kan § 2 i tilläggsförslaget ej uppfattas, nämligen ej blott såsom ett förord till rättighet för bolaget att utföra en 5:te spårvägslinie, berörande Sandvikshamn, utan ock en skyldighet dertill och är det väl just med föranledande af denna §, som bolaget nu inkommit till Stadsfullmäktige med sin här till först anförda skrifvelse angående ofvannämnda spårvägslinie. Att döma af nyssagda skrifvelse vore denna linies beläggande med arbete af den vigt för bolaget, att bolaget å sin beträffande densamma framställda ansökning önskar få veta Stadsfullmäktiges slutliga afgörande redan inom denna månad. Och likväl vill bolaget uti den andra skriften utverka sig en respittid för samma linies anläggande af ända till 3 år ifrån den dag kontraktstillägget blifvit af begge kontrahenterne undertecknad. Häri är man derföre benägen att vid första påseende befara en motsägelse, och detta så mycket mera, som § 2 redan innehåller för bolaget rätt till en t. o. m. något längre frist för samma linies utförande. Det kunde derföre också tyckas, som något skäl till vägran af bolagets anhållan ej förefanns. Att beakta är likväl, att denna frist enligt Drätselkammarens förslag är förbunden med ett visst vilkor, nämligen att samma eller en temmeligen enahanda spårvägslinie ej genom något annat bolags tillgörande innan 2 års förlopp från dagen för underskrifvandet af Spårvägs- och Omnibusaktiebolagets tilläggskontrakt skulle hafva kommit till stånd; och är det alltså blott om aflägsnande af en befarad konkurrent bolaget nu vill göra sig förvissadt. I stadens intresse ligger det emellertid ej att med tillkomsten af denna viktiga nya linie förhalas; och bör

således det bolag, som först vill påbörja anläggningen deraf, äfven erhålla rättighet härtill. Någon verklig orsak till ändring af formuleringen uti § 2 kan Drätselkammaren derföre ej finna, utan måste Kammaren tvärtom med afseende å de båda skrivelsernas ringa öfverensstämmelse, som äfven kunde fattas så, att anhållan i den första af dem ej är så fullt allvarligt menad, hålla på ordalydelsen af denna §.

Hvad anmärkningspunkten 3 beträffar, torde deri uttaladt önskningsmål kunna i hufvudsak villfaras. Dock kan enligt Drätselkammarens åsigt begränsningen af den vägsträcka i en fortsättning, under hvilken ett nytt bolag finge betjena sig af Spårvägs- och Omnibusaktiebolagets förefintliga linier icke bestämmas till det godtyckliga talet af 100 meter, men väl till längden af ett byggnadsquarter i allmänhet, hvilket såsom känt är af varierande dimensioner. Man kan nämligen ej föreställa sig, att behovet af en dylik gemensamhet af spår i något fall skall gå derutöfver, men väl i yttersta fall härtill. Kammaren får derföre föreslå:

att efter orden: „på kortare sträckor“ uti § 3 införas orden: „af högst ett byggnadsquartars längd“.

Och churu det är sjelffallet, att det är ett senare tillkommet bolag, som skall anlägga, bekosta och sköta de in- och utfartsveklar, hvarigenom det endast blir för det möjligt att inkomma på ett äldre spår, likasom också de korsningar, hvarmed ett sådant spår skäres, vill Drätselkammaren ej motsätta sig bolagets i hitörande syfte uttalade önskningsmål och får derföre föreslå:

att efter orden: „det andra spårvägsföretaget“ uti § 3 tilläggas: „med skyldighet för detta sistnämnda att bekosta anläggningen af in- och utfartsveclingarna samt deras skötsel“;

äfvensom att i denna § införas ett nytt mom. så lydande: „Vid spårkorsningar bekostas nyanläggningar och underhåll af det bolag, som af desamma är i behof“.

Önskningsmålet uti punkt 4 angående friplats för polisman anser Drätselkammaren endast delvis kunna villfaras. Såvidt Kammaren har sig bekant är polismans rättighet till friplats å utländska spårvägsagnar icke ovillkorligen inskränkt till främre vagnsplatformen. Måhända kan dock så vara fallet å en del spårvägar; och att polisman i allmänhet intar plats å någondera af vagnsplatformerna kan nog vara med god sed och ordning förenligt, men som bland annat fall kunna förekomma att flere polismän samtidigt och skyndsamt böra färdas åt samma håll, borde dem ej få vägras friplats äfven inne i vagnen, förutsatt att der för tillfället finnas lediga platser. Drätselkammaren får derföre föreslå endast den inskränkning uti § 6.

att der efter orden: „i bolagets vagnar“ skulle införas orden: företrädesvis å främre vagnsplatformen“.

Uti punkt 5 anhåller bolaget om ej mer eller mindre än koncession för evärdelig tid på de af bolaget före år 1930 anlagda spårvägar i staden, för den händelse staden då ej ville betjena sig af sin nu förbehållna rätt att efter denna tids utgång få inlösa dem. Att någonting dylikt ej kan bifallas är väl temmeligen sjelfallet. Finner staden det ej med sin fördel förenligt att vid 1930 års utgång inlösa spårvägarna, kunna tvenne möjligheter komma i fråga, antingen att bolaget förständigas att undanskaffa sina spårvägar, såsom uti kontraktet af den 10 Juni 1890 är förutsatt, eller att stadsmyndigheterna på då bestämmande vilkor för längre eller kortare tid förlänga koncessionen. Att emellertid redan nu fatta sitt val emellan någondera af dessa möjligheter, vore enligt Drätselkammarens åsigt, såsom det äfven skall hafva varit den kommissions, som förberedde ärendet, att på ett föga betänksamt sätt gå händelserna i förväg samt så till vida fullkomligt onödigt, som utsträckningen af spårvägsanläggningarna i staden och införande af elektrisk drifkraft å dem måste blifva en så pass förmånlig affär, att den äfven utan ett dylikt bindande af stadens framtida handlingsfrihet skall komma till stånd.

Hvad slutligen beträffar bolagets önskningsmål under punkt 6, finner Drätselkammaren ej något hinder för bifall därtill. Någon verklig konkurrens uti dylika privilegierade företag, äfven om privilegiet fördelats på flere händer, kan ej komma till stånd och staden således ej heller häraf påräkna någon större lifaktighet i företagen, men å andra sidan kan det för affärens afslutande och kontrollerande samt i all synnerhet vid dess eventuella öfvertagande af staden erbjuda vissa fördelar, att hafva att skaffa endast med ett bolag af samma affärsvärksamhet i stället för med flera sådana. Såsom ett ovilkorligt förbehåll vid Stadsfullmäktiges begifvande till ifrågavarande förmånsrätt för det bestående bolaget, måste Drätselkammaren dock föreställa sig ett sådant, att detta bolag i allo vill lemna staden samma fördelar, hvilka af ett nytt bolag beträffande system, farpris och öfriga bekvämligheter kunna erbjudas, äfvensom att bolaget underkastar sig de nya bestämmelser, stadsmyndigheterna tilläfventyrs till följd af vunnen erfarenhet af spårvägars i staden anläggning och drift kunna finna sig föranlättna att föreskrifva. Drätselkammaren får derföre vördsamt föreslå, att i fall Stadsfullmäktige bifalla till Spårvägs- och Omnibusaktiebolagets anhållan om förmånsrätt till anläggande af nya spårvägslinier i Helsingfors, denna rättighet uti det ifrågasatta kontraktstillägget upptages under en 8:de §, i öfrigt så formulerad som bolaget önskat, utom:

att emellan orden: „den föreslagna linien“ och „går bolagets förmånsrätt etc.“ intages följande strof: „eller ej är villigt att utföra den på för staden lika förmånliga vilkor, som af sökanden till koncessionen

erbjudits staden eller underkasta sig de nya bestämmelser, stadsmyndigheterna i öfrigt pröfvat nödigt föreskrifva“.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

Th. Tullqvist.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Under förutsättning att Stadsfullmäktiges bifall dertill vinnes, har Spårvägs- och Omnibus Aktiebolaget på extra bolagsstämma den 20 innevarande Maj beslutit att förutom den linie, om hvars byggande från Salutorget till Fredriksgatan anhållan hos Stadsfullmäktige allaredan gjorts, utföra en sammanbindningslinie från Fredriksgatan längs Båtsmansgatan, Docksgatan och kajen till Sandviks- och Andrégatorna samt att till sistsagda gata flytta spåret från Boulevardsgatan.

Biläggande en plan utvisande den tillernade sammanbindningsbanans sträckning, anhålla vi om rätt att få anlägga densamma, och förbinda vi oss att, så fort tillstånd oss beviljats, inkomma med fullständiga planer och profiler.

Då det för bolaget är af synnerlig vigt att ett bestämdt svar så fort som möjligt erhålles, våga vi ödmjukast anhålla det frågan under instundande Juni månad må afgöras, emedan arbetets utförande annars måste för ett år framåt uppskjutas.

Helsingfors den 27 Maj 1898.

På Direktionens för Helsingfors Spårvägs- och Omnibus Aktiebolags vägnar:

Otto Widerholm.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Sedan Stadsfullmäktige genom remiss af Drätselkammarens gjorda förslag, med anledning af Helsingfors Spårvägs- och Omnibus Aktiebolags anhållan om rätt till utvidgning af spårvägsnätet samt införande derä af elektrisk drifkraft, lemnat bolaget tillfälle att inkomma med de påminnelser sagda förslag möjligen kunde gifva anledning till, få vi äran afgifva följande:

Vid genomgående af förslaget till kontraktstillägg samt ändring af de första §§ i det nu bestående kontraktet, hafva vi intet skäl till anmärkning mot inne-

hållet i § 1 och dess underafdelningar med undantag af mom. 4 deri bestämmes: „att bolaget i afseende å såväl stolparnes beskaffenhet och uppställande som ledningarnas användande och begagnande är underkastadt de bestämningar, Drätselkammaren efter vederbörande fackmyndigheters hörande kan pröfva nödigt föreskrifva“. Vi finna denna stipulation öfverflödigt då ju i mom. 3 af samma § bestämmes, att fullständiga detaljförslag skola till Drätselkammaren i och för granskning inlemnas, dervid ju kammaren eger hestämma såväl stolparnes utseende, groflek och uppställning som ledningsträdens beskaffenhet äfvensom huru denna bör vara fästad vid stolparna. Sedan arbetet blifvit utfördt skall väl, förr än trafiken får begynna, afsyning och profning af ledningarna ega rum hvarefter desamma borde utan vidare bestämningar få användas.

Uppfattande innehållet i § 2 sålunda, att kammaren föreslår det spårvägsbolaget må berättigas att bygga den 5:te spårvägslinie hvarom bolaget hos Stadsfullmäktige anhållit, dock sålunda att afslutningspunkten förläggas icke till Fabrikgatan utan till annan plats hvarifrån banan lämpligen kunde fortsättas så att Sandvikshamnen beröres och § 1 mom. e) i nu gällande kontrakt blefve uppfyllt, få vi äran föreslå att i kontraktet fastställas: Att spårvägsbolaget är skyldigt att, inom 3 år efter det detta kontraktstillägg af båda kontrahenterna undertecknats, utföra en spårvägslinie dragen från Salutorget längs Unions- och N. Magasinsgatorna, tvärs öfver Kaserntorget och vidare längs Kasern- och Robertsgatorna till någon punkt å Fredriksgatan samt att förbinda denna nya linie med banan Sörnäs—Lappviksgatan, dock så att Sandvikshamnen deraf beröres.

Till § 3 borde det tillägg göras, att den sträcka Spårvägsbolaget vore tvunget medgifva annat bolags vagn trafikera dess bana begränsas till 100 meter i en fortsättning samt att öfvergångsvexlarna och deras *skötsel* äfvensom korsningarna af linierna skola bekostas af det bolag som behöfver desamma.

Bestämmelsen i § 6 att polisman som är i tjensteutöfning, skall vara berättigad att kostnadsfritt färdas å ledig plats i bolagets vagnar, skulle vi önska få ändrad derhän, att han får begagna sig af plats endast på främre plattformen, i likhet med hvad bolaget hittills frivilligt medgifvit. Utomlands är polisen hänvisad till dylik plats och föredömet torde lämpligen kunna följas äfven hos oss.

Till § 7 skulle vi önska följande tillägg:

Begagnar sig staden då (1930) icke af sin rätt till inlösen, så eger spårvägsbolaget fortsätta rörelsen.

Slutligen få vi till införande i kontraktet föreslå en ny § af följande lydelse:

„För den händelse enskild person eller bolag anhåller om koncession för anläggning af nya spårvägs- och Omnibus Aktiebolaget till utförande. Afgifver spårvägsbolaget ej inom två månader efter erhållen del af förslaget bestämdt svar eller nekar att utföra den föreslagna linien, går bolagets förmånsrätt till densamma förlorad.“

Till denna framställning hafva vi så mycket mer skäl, som staden genom förslaget till kontrakt betingat sig rätt att redan år 1920 inlösa spårvägsbolagets linier m. m.

Helsingfors den 27 Maj 1898.

På Direktionens för Helsingfors Spårvägs- och Omnibus Aktiebolags vägnar:

Otto Widerholm.

År 1898 den 20 Maj kl. 6 eftermiddagen sammanträdde aktionärerna i Helsingfors Spårvägs- och Omnibusaktiebolag till extra bolagsstämma i Handelsgilletts lokal, närvarande härvid nedannämnde aktionärer förande talan för följande antal aktier nemligen:

-----

§ 3.

Beslöts att anlägga en ny spårvägslinie med utgångspunkt från Salutorget snedt öfver Kaserntorget till någon punkt å Fredriksgatan, att flytta det redan befintliga spåret å Boulevardsgatan till Andrégatan samt att sinsemellan förbinda dessa tvenne linier.

§ 6.

Beslöts att öfverlemna åt Bolagets direktion, förstärkt med fem af stämman valda ledamöter, att afgöra alla frågor, hvilka stå i samband med Bolagets beslut om införande af elektrisk drifkraft å det utvidgade spårvägsnätet.

§ 8.

Att jemte ordföranden justera detta protokoll utsågos Ingenjören G. Zitting och Handlanden O. Lucander.

In fidem:

Axel af Forselles
Vicehäradshufding.

Justeradt:

K. R. Wahlfors.

Otto Lucander.

Gustaf Zitting.

Transsumtets riktighet bestyrker:

Otto Widerholm.

Handlingar angående Helsingfors Spårvägs- och Omnibusaktiebolags ansökan beträffande utvidgning af spårvägsnätet och införande derå af elektrisk drifkraft.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 2 Juni 1898.

N:o 135.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti skrifvelse till Drätselkammaren af den 19 sistlidne April, bilagd handlingar angående Helsingfors Spårvägs- och Omnibusaktiebolags anhållan om utvidgande af spårvägsnätet och införande derå af elektrisk drifkraft, anmodade Stadsfullmäktige Drätselkammaren bereda bolaget tillfälle att beträffande Kammarens i saken framställda förslag göra de skriftliga påminnelser, som af bolaget kunna befinnas nödiga, samt att till Stadsfullmäktige insända bolagets yttrande och med eget utlåtande i anledning deraf till Fullmäktige inkomma. Till fullgörande häraf aflät Drätselkammaren till bemälda bolag en skrifvelse af den 28 i samma månad i det syfte Stadsfullmäktige åstundat och har Kammaren nu till svar härå fått af bolaget emottaga tvänne till Stadsfullmäktige ställda skrifter af den 27 nästvikne Maj jemte en kartaritning och transsumt af det protokoll, som fördes vid den 20 i sistnämnda månad af aktionärerna i bolaget hållen extra bolagsstämma.

Af dessa skrifter, hvilka jemte öfriga ofvan åberopade handlingar härmed till Stadsfullmäktige öfversändas, innehåller den ena en ansökan om rättighet för bolaget att utföra fortsättningen af den spårvägslinie till Fabriksgatan, om hvars byggande bolaget uti skrifvelse af den 3 September förlidet år ansökt, (Stadsfullmäktiges tryckta handl. N:o 15 för år 1898) eller med andra ord om rätt till anläggning af den i bolagets kontrakt med staden af den 10 Juni 1890 under § 1 mom. e förutsatta 5:te spårvägslinien, som borde sammanbinda linierna N:ris 2 och 3. Och framgår vid sammanställande af hvardera omnämnda ansökningsskrifter, att denna sammanbindningslinie, utgående från Salutorget, vore afsedd att ledas längs Unions- och Norra Magasinsgatorna, tvärs öfver Kaserntorget, utmed Kasern-, Lilla och Stora Roberts, Fredriks, Båtsmans och Docksgatorna till Sandvikskajen, och derifrån vidare längs Sandviksgatan dragas till Andregatan, till hvilken sistnämnda gata spåret från Boulevardsgatan skulle förflyttas. I denna första skrifvelse af den 27 Maj anhålles tillika, att ansökningen ännu under innevarande Juni månad måtte af

Stadsfullmäktige afgöras, emedan arbetena å ifrågavarande spårvägslinie i annat fall skulle måsta för ett år framåt uppskjutas. I den andra skrifvelsen åter af samma sistsagda datum ingå de anmärkningar och önskningsmål, till hvilka bolaget i anledning af Drätselkammarens förslag i spårvägsfrågorna ansett sig föranlätet, och äro desamma i korthet följande:

1:o) att mom. 4 af § 1 uti Drätselkammarens förslag till tillägg till det emellan Helsingfors stad och Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget härstädes den 10 Juni 1890 afslutade kontrakt måtte få utgå.

2:o) Att § 2 i nämnda kontraktstillägg skulle omformuleras så, att bolaget skulle förklaras skyldigt att inom 3 år, efter det ifrågavarande tillägg af båda kontrahenterne undertecknats, utföra i samma § förutsatta och här ofvan till sin detaljsträckning närmare presiserade 5:te linie.

3:o) Att uti § 3 af meranämnda kontraktsförslag skulle göras det tillägg, att den sträcka, bolaget vore tvunget medgifva annat bolags vagn trafikera dess banor, blefve begränsad till 100 meter i en fortsättning, samt bestämmelse införas derom, att anläggningen af öfvergångsvexlingarna och deras skötsel äfvensom korsningarna af linierna skola bekostas af det bolag, som behöfver desamma.

4:o) Att tilläggsbestämmelsen i § 6 om rätt för polisman, som är i tjänsteutföring, att kostnadsfritt få färdas å ledig plats i bolagets vagnar, skulle ändras derhän, att polisman får begagna sig af plats endast på främre vagnsplattformen.

5:o) Att § 7 skulle erhålla det tillägg, att, för den händelse staden icke betjenade sig af sin rätt till inlösen af spårvägarne år 1930, bolaget vore berättigadt att fortsätta rörelsen.

6:o) Slutligen föreslår bolaget införande i kontraktet af en ny 8:de § af följande lydelse: „För den händelse enskild person eller bolag anhåller om koncession för anläggning af nya spårvägslinier inom Helsingfors stads område, hembjudas sagda linier främst Spårvägs- och Omnibusaktiebolaget till utförande. Afgifver bolaget ej inom två månader efter erhållen del af förslaget bestämdt svar eller nekar att utföra den föreslagna linien, går bolagets förmånsrätt till densamma förlorad“.

Då Drätselkammaren härmed går att afgifva Kammaren ålagdt utlåtande beträffande Spårvägs- och Omnibusaktiebolagets ofvan anförda ansökning och framställningar, utber sig Kammaren att för redighetens skull i samma ordningsföljd, hvori de här uppstälts, få yttra sig och göra förslag angående en hvar af dem särskildt.

Hvad då till först vidkommer bolagets ansökan rörande den redan i bolagets ursprungliga koncessionskontrakt förutsatta och af Kammaren i dess förslag till kontraktstillägg under § 2 berörda 5:te spårvägslinie, för hvilken bolaget nu närmare angifvit de gator och torg, längs hvilka bolaget åstundade leda linien, så får Drätselkammaren vördsamt föreslå bifall till ansökningen i alla delar. Enligt Kammarens förmenande har nämligen för denna linie blifvit valda med afseende

såväl å terrängförbällanden som bosättning fullt lämpliga gator, hvarjemte linien som sig bör berör Sandvikshamnen.

Sin anhållan att mom. 4 uti § 1 af merberörda kontraktstillägg rörande stolparnas för de elektriska ledningarna beskaffenhet och uppställande samt ledningarnas anläggande och begagnande måtte få ur tillägget utgå motiverar bolaget dermed, att hvarje bestämning i hithörande syfte vore på den grund öfverflödig, att i föregående mom. 3 af samma § redan bestämmes, att fullständiga detaljförslag beträffande den elektriska anläggningen skola till Stadsfullmäktige i och för granskning inlemnas. Vid ett uppmärksamt genomläsande af begge ifrågavarande mom. skall man dock finna, att det 4:de mom. innehåller något utöfver det, som ingår i det 3:dje, samt att dess utelemnande från tillägget skulle deri förorsaka en väsentligare brist genom att tillstådja bolaget en större frihet vid anläggningen, än som afsedt varit. Då 3:dje mom. är mera allmänt hållet och främst berör så att säga systemet för anläggningen, afser deremot 4:de mom. sjelfva utförandet af vissa delar deraf; och är i hvarje händelse ledningsstolparnas konstruktion, utseende och placering på särskilda ställen af linierna af den vigt och betydelse, att desamma jemte ledningens upphängning å dem böra underställas skild fackmans pröfning och öfvervakande. Drätselkammaren kan för sin del derföre ej förorda bifall till bolagets anhållan i denna punkt.

Likaså ser sig Drätselkammaren tvungen att förorda afslag till bolagets framställning under punkt 2. Annorlunda än som bolaget gjort, kan § 2 i tilläggsförslaget ej uppfattas, nämligen ej blott såsom ett förord till rättighet för bolaget att utföra en 5:te spårvägslinie, berörande Sandvikshamn, utan ock en skyldighet dertill och är det väl just med föranledande af denna §, som bolaget nu inkommit till Stadsfullmäktige med sin här till först anförda skrifvelse angående ofvannämnda spårvägslinie. Att döma af nyssagda skrifvelse vore denna linies beläggande med arbete af den vigt för bolaget, att bolaget å sin beträffande densamma framställda ansökning önskar få veta Stadsfullmäktiges slutliga afgörande redan inom denna månad. Och likväl vill bolaget uti den andra skriften utverka sig en respittid för samma linies anläggande af ända till 3 år ifrån den dag kontraktstillägget blifvit af begge kontrahenterne undertecknadt. Häri är man derföre benägen att vid första påseende befara en motsägelse, och detta så mycket mera, som § 2 redan innehåller för bolaget rätt till en t. o. m. något längre frist för samma linies utförande. Det kunde derföre också tyckas, som något skäl till vägran af bolagets anhållan ej förefanns. Att beakta är likväl, att denna frist enligt Drätselkammarens förslag är förbunden med ett visst villkor, nämligen att samma eller en temmeligen enahanda spårvägslinie ej genom något annat bolags tillgörande innan 2 års förlopp från dagen för underskrifvandet af Spårvägs- och Omnibusaktiebolagets tilläggskontrakt skulle hafva kommit till stånd; och är det alltså blott om aflägsnande af en befarad konkurrent bolaget nu vill göra sig förvissadt. I stadens intresse ligger det emellertid ej att med tillkomsten af denna vigtiga nya linie förhalas; och bör

således det bolag, som först vill påbörja anläggningen deraf, äfven erhålla rättighet härtill. Någon verklig orsak till ändring af formuleringen uti § 2 kan Drätselkammaren derföre ej finna, utan måste Kammaren tvärtom med afseende å de båda skrivelsernas ringa öfverensstämmelse, som äfven kunde fattas så, att anhållan i den första af dem ej är så fullt allvarligt menad, hålla på ordalydelsen af denna §.

Hvad anmärkningspunkten 3 beträffar, torde deri uttaladt önskningsmål kunna i hufvudsak villfaras. Dock kan enligt Drätselkammarens åsigt begränsningen af den vägsträcka i en fortsättning, under hvilken ett nytt bolag finge betjena sig af Spårvägs- och Omnibusaktiebolagets förefintliga linier icke bestämmas till det godtyckliga talet af 100 meter, men väl till längden af ett byggnadsqvarter i allmänhet, hvilket såsom känt är af varierande dimensioner. Man kan nämligen ej föreställa sig, att behovet af en dylik gemensamhet af spår i något fall skall gå derutöfver, men väl i yttersta fall härtill. Kammaren får derföre föreslå:

att efter orden: „på kortare sträckor“ uti § 3 införes orden: „af högst ett byggnadsqvarters längd“.

Och ehuru det är sjelffallet, att det är ett senare tillkommet bolag, som skall anlägga, bekosta och sköta de in- och utfartsvexlar, hvarigenom det endast blir för det möjligt att inkomma på ett äldre spår, likasom också de korsningar, hvarmed ett sådant spår skäres, vill Drätselkammaren ej motsätta sig bolagets i hit-hörande syfte uttalade önskningsmål och får derföre föreslå:

att efter orden: „det andra spårvägsföretaget“ uti § 3 tilläggas: „med skyldighet för detta sistnämnda att bekosta anläggningen af in- och utfartsvexlingarna samt deras skötsel“;

äfvensom att i denna § införes ett nytt mom. så lydande: „Vid spårkorsningar bekostas nyanläggningar och underhåll af det bolag, som af desamma är i behof“.

Önskningsmålet uti punkt 4 angående friplats för polisman anser Drätselkammaren endast delvis kunna villfaras. Såvidt Kammaren har sig bekant är polismans rättighet till friplats å utländska spårvägsvagnar icke ovilkorligen inskränkt till främre vagnsplatformen. Måhända kan dock så vara fallet å en del spårvägar; och att polisman i allmänhet intar plats å någondera af vagnsplatformerna kan nog vara med god sed och ordning förenligt, men som bland annat fall kunna förekomma att flere polismän samtidigt och skyndsamt böra färdas åt samma håll, borde dem ej få vägras friplats äfven inne i vagnen, förutsatt att der för tillfället finnas lediga platser. Drätselkammaren får derföre föreslå endast den inskränkning uti § 6.

att der efter orden: „i bolagets vagnar“ skulle införas orden: företrädesvis å främre vagnsplatformen“.

Uti punkt 5 anhåller bolaget om ej mer eller mindre än koncession för evärdelig tid på de af bolaget före år 1930 anlagda spårvägar i staden, för den händelse staden då ej ville betjena sig af sin nu förbehållna rätt att efter denna tids utgång få inlösa dem. Att någonting dylikt ej kan bifallas är väl temmeligen sjelffallet. Finner staden det ej med sin fördel förenligt att vid 1930 års utgång inlösa spårvägarna, kunna tvenne möjligheter komma i fråga, antingen att bolaget förständigas att undanskaffa sina spårvägar, såsom uti kontraktet af den 10 Juni 1890 är förutsatt, eller att stadsmyndigheterna på då bestämmande villkor för längre eller kortare tid förlänga koncessionen. Att emellertid redan nu fatta sitt val emellan någondera af dessa möjligheter, vore enligt Drättselkammarens åsigt, såsom det äfven skall hafva varit den kommissions, som förberedde ärendet, att på ett föga betänksamt sätt gå händelserna i förväg samt så till vida fullkomligt onödigt, som utsträckningen af spårvägsanläggningarna i staden och införande af elektrisk drifkraft å dem måste blifva en så pass förmånlig affär, att den äfven utan ett dylikt bindande af stadens framtida handlingsfrihet skall komma till stånd.

Hvad slutligen beträffar bolagets önskningsmål under punkt 6, finner Drättselkammaren ej något hinder för bifall därtill. Någon verklig konkurrens uti dylika privilegierade företag, äfven om privilegiet fördelats på flere händer, kan ej komma till stånd och staden således ej heller häraf påräkna någon större lifaktighet i företagen, men å andra sidan kan det för affärens afslutande och kontrollerande samt i all synnerhet vid dess eventuella öfvertagande af staden erbjuda vissa fördelar, att hafva att skaffa endast med ett bolag af samma affärsvärksamhet i stället för med flera sådana. Såsom ett ovilkorligt förbehåll vid Stadsfullmäktiges begifvande till ifrågavarande förmånsrätt för det bestående bolaget, måste Drättselkammaren dock föreställa sig ett sådant, att detta bolag i allo vill lemna staden samma fördelar, hvilka af ett nytt bolag beträffande system, farpris och öfriga bekvämligheter kunna erbjudas, äfvensom att bolaget underkastar sig de nya bestämmelser, stadsmyndigheterna tilläfventyrs till följd af vunnit erfarenhet af spårvägars i staden anläggning och drift kunna finna sig föranlättna att föreskrifva. Drättselkammaren får derföre vördsamt föreslå, att i fall Stadsfullmäktige bifalla till Spårvägs- och Omnibusaktiebolagets anhållan om förmånsrätt till anläggande af nya spårvägslinier i Helsingfors, denna rättighet uti det ifrågasatta kontraktstillsägget upptages under en 8:de §, i öfrigt så formulerad som bolaget önskat, utom:

att emellan orden: „den föreslagna linien“ och „går bolagets förmånsrätt etc.“ intages följande strof: „eller ej är villigt att utföra den på för staden lika förmånliga villkor, som af sökanden till koncessionen

erbjudits staden eller underkasta sig de nya bestämmelser, stadsmyndigheterna i öfrigt pröfvat nödigt föreskrifva“.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

Th. Tullqvist.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Under förutsättning att Stadsfullmäktiges bifall dertill vinnes, har Spårvägs- och Omnibus Aktiebolaget på extra bolagsstämma den 20 innevarande Maj beslutit att förutom den linie, om hvars byggande från Salutorget till Fredriksgatan anhållan hos Stadsfullmäktige allaredan gjorts, utföra en sammanbindningslinie från Fredriksgatan längs Båtsmansgatan, Docksgatan och kajen till Sandviks- och Andrégatorna samt att till sistsagda gata flytta spåret från Boulevardsgatan.

Biläggande en plan utvisande den tillernade sammanbindningsbanans sträckning, anhålla vi om rätt att få anlägga densamma, och förbinda vi oss att, så fort tillstånd oss beviljats, inkomma med fullständiga planer och profiler.

Då det för bolaget är af synnerlig vigt att ett bestämdt svar så fort som möjligt erhålles, våga vi ödmjukast anhålla det frågan under instundande Juni månad må afgöras, emedan arbetets utförande annars måste för ett år framåt uppskjutas.

Helsingfors den 27 Maj 1898.

På Direktionens för Helsingfors Spårvägs- och Omnibus Aktiebolags vägnar:

Otto Widerholm.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Sedan Stadsfullmäktige genom remiss af Drätselkammarens gjorda förslag, med anledning af Helsingfors Spårvägs- och Omnibus Aktiebolags anhållan om rätt till utvidgning af spårvägsnätet samt införande derå af elektrisk drifkraft, lemnat bolaget tillfälle att inkomma med de påminnelser sagda förslag möjligen kunde gifva anledning till, få vi äran afgifva följande:

Vid genomgående af förslaget till kontraktstillägg samt ändring af de första §§ i det nu bestående kontraktet, hafva vi intet skäl till anmärkning mot inne-

hållet i § 1 och dess underafdelningar med undantag af mom. 4 deri bestämmes: „att bolaget i afseende å såväl stolparnes beskaffenhet och uppställande som ledningarnas användande och begagnande är underkastadt de bestämningar, Drätselkammaren efter vederbörande fackmyndigheters hörande kan pröfva nödigt föreskrifva“. Vi finna denna stipulation öfverflödigt då ju i mom. 3 af samma § bestämmes, att fullständiga detaljförslag skola till Drätselkammaren i och för granskning inlemnas, dervid ju kammaren eger hestämman såväl stolparnes utseende, groflek och uppställning som ledningsträdens beskaffenhet äfvensom huru denna bör vara fästad vid stolparna. Sedan arbetet blifvit utfördt skall väl, förr än trafiken får begynna, afsyning och profning af ledningarna ega rum hvarefter desamma borde utan vidare bestämningar få användas.

Uppfattande innehållet i § 2 sålunda, att kammaren föreslår det spårvägsbolaget må berättigas att bygga den 5:te spårvägslinie hvarom bolaget hos Stadsfullmäktige anhållit, dock sålunda att avslutningspunkten förläggas icke till Fabriksgatan utan till annan plats hvarifrån banan lämpligen kunde fortsättas så att Sandvikshamnen beröres och § 1 mom. e) i nu gällande kontrakt blifve uppfyllt, få vi äran föreslå att i kontraktet fastställes: Att spårvägsbolaget är skyldigt att, inom 3 år efter det detta kontraktstillägg af båda kontrahenterna undertecknats, utföra en spårvägslinie dragen från Salutorget längs Unions- och N. Magasinsgatorna, tvärs öfver Kaserntorget och vidare längs Kasern- och Robertsgatorna till någon punkt å Fredriksgatan samt att förbinda denna nya linie med banan Sörnäs—Lappviksgatan, dock så att Sandvikshamnen deraf beröres.

Till § 3 borde det tillägg göras, att den sträcka Spårvägsbolaget vore tvunget medgifva annat bolags vagn trafikera dess bana begränsas till 100 meter i en fortsättning samt att öfvergångsvexlarna och deras *skötsel* äfvensom korsningarna af linierna skola bekostas af det bolag som behöfver desamma.

Bestämmelsen i § 6 att polisman som är i tjensteutöfning, skall vara berättigad att kostnadsfritt färdas å ledig plats i bolagets vagnar, skulle vi önska få ändrad derhän, att han får begagna sig af plats endast på främre plattformen, i likhet med hvad bolaget hittills frivilligt medgifvit. Utomlands är polisen hänvisad till dylik plats och förödet torde lämpligen kunna följas äfven hos oss.

Till § 7 skulle vi önska följande tillägg:

Begagnar sig staden då (1930) icke af sin rätt till inlösen, så eger spårvägsbolaget fortsätta rörelsen.

Slutligen få vi till införande i kontraktet föreslå en ny § af följande lydelse:

„För den händelse enskild person eller bolag anhåller om koncession för anläggning af nya spårvägslinier inom Helsingfors stads område, hembjudas sagda linier främst Spårvägs- och Omnibus Aktiebolaget till utförande. Afgifver spårvägsbolaget ej inom två månader efter erhållen del af förslaget bestämdt svar eller nekar att utföra den föreslagna linien, går bolagets förmånsrätt till densamma förlorad.“

Till denna framställning hafva vi så mycket mer skäl, som staden genom förslaget till kontrakt betingat sig rätt att redan år 1920 inlösa spårvägsbolagets linier m. m.

Helsingfors den 27 Maj 1898.

På Direktionens för Helsingfors Spårvägs- och Omnibus Aktiebolags vägnar:

Otto Widerholm.

År 1898 den 20 Maj kl. 6 eftermiddagen sammanträdde aktionärerna i Helsingfors Spårvägs- och Omnibusaktiebolag till extra bolagsstämma i Handelsgilletts lokal, närvarande härvid nedannämnde aktionärer förande talan för följande antal aktier nemligen:

-----

§ 3.

Beslöts att anlägga en ny spårvägslinie med utgångspunkt från Salutorget snedt öfver Kaserntorget till någon punkt å Fredriksgatan, att flytta det redan befintliga spåret å Boulevardsgatan till Andrégatan samt att sinsemellan förbinda dessa tvenne linier.

§ 6.

Beslöts att öfverlemna åt Bolagets direktion, förstärkt med fem af stämman valda ledamöter, att afgöra alla frågor, hvilka stå i samband med Bolagets beslut om införande af elektrisk drifkraft å det utvidgade spårvägsnätet.

§ 8.

Att jemte ordföranden justera detta protokoll utsågos Ingenjören G. Zitting och Handlanden O. Lucander.

In fidem:

Axel af Forselles
Vicehäradshöfding.

Justeradt:

K. R. Wahlfors.

Otto Lucander.

Gustaf Zitting.

Transsumtets riktighet bestyrker:

Otto Widerholm.

Handlingar rörande inköp af gasverket i Helsingfors.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 14 Juli 1898.

N:o 158.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 7 sistlidne Juni bemyndigat Drätselkammaren att med Gaslysningsaktiebolaget härstädes underhandla om inköp för stadens räkning af bolagets gasverk med dertill hörande rörledningar, apparater, lyktor, inventarier och gasmätare m. m. samt införskaffa för bolaget bindande anbud, äfvensom Drätselkammaren i anledning häraf uppdragit åt Kammarrens ordförande, Statsrådet v. Christiernson och sekreterare, Öfveringeniören Tallqvist jemte Handlanden M. Hallberg att, i egenskap af Kammarrens delegerade, rörande ifrågakomna angelägenhet träda i underhandlingar med bolagets i sådant afseende befullmäktigade representanter, Kommerserådet Wilhelm Hackman och Bankiren Emil Tollander, så hafva Drätselkammarens förbemälde delegerade, efter det sagda underhandlingar slutförts, till Kammarren öfverlemnad a) ett af bolagets delegerade afgifvet prisanbud å bolagets hela egendom, med undantag af särskilda materialier och förråder, belöpande sig sagda anbud, hvilket är för bolaget bindande intill utgången af instundande Augusti månad, till 1,500,000 mark, eller, för den händelse staden ej vore villig att jemväl inlösa bolagets mekaniska verkstad, alternativt till 1,450,000 mark; b) en till Drätselkammaren stäld skrifvelse innehållande motivering till berörda anbud; samt c) utdrag ur det vid Gaslysningsbolagets ordinarie bolagsstämma den 27 sistlidne Juni förda protokoll, utgörande bolagets delegerades fullmakt. Och föreslå Drätselkammarens delegerade uti den 12 innevarande Juli afgifvet utlåtande öfver förberörda anbud på upptagna skäl att Drätselkammaren ville hos förstärkte Stadsfullmäktige hemställa, huruvida icke anledning förekomme att för inlösen af gasverket med allt hvad dertill hörer, med undantag likväl af mekaniska verkstadens maskiner och arbetsredskap, göra bolaget ett motanbud å 1,400,000 mark.

Öfversändande härjemte samtliga förenämnda handlingar till Stadsfullmäktige, får Drätselkammaren vördsamt anmäla att Kammaren, efter omsorgsfullt öfvervägande af frågan, i allo omfattat det af Kammarens delegerade framställda förslag.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christiernson.

John Ugglä.
t. f.

Till Förstärkte Stadsfullmäktige i Helsingfors.

På grund af oss genom bolagsstämmobeslut den 27 sistvikne Juni meddelad fullmakt, få vi härmed till staden erbjuda följande

Gaslysningsaktiebolagets i Helsingfors egendom till inlösen:

- a) *koncession å gasvärksdrift i Helsingfors,*
- b) *dispositions rätt till gasværkstomten,*
- c) *gasværket med byggnader, apparater, rörledningar och lyktor med tillbehör,*
- d) *inventarier och arbetsredskap,*
- e) *privilegium å väerkstadsdrift,*
- f) *maskiner, arbetsredskap och værktüg, inrättningar och inventarier vid bolagets mekaniska verkstad,*

att tillträdas den 1 Oktober år 1900 mot en då erläggande löseskilling af *en miljon femhundredratusen (1,500,000) finska mark.*

Därjämte förbinda vi bolaget att ej allenast intill den 1 Oktober 1900 behörigen remontera värken och deras inventarier, så att driften ej blir störd genom öfverlåtelsen, utan ock att till staden mot skild lösen, enligt godemäns värdering, öfverlemna alla så gasværkets som väerkstadens materialier och förråder, hvarvid, till undvikande af anhopning af väerkstadens materialier, bolaget ytterligare å dessa medgifver en rabatt af 10 % emot att staden å sin sida förbinder sig att inlösa den sålunda värderade egendomen.

Skulle staden ej önska inlösa väerkstaden med dess tillbehör (mom. e & f och de till väerkstaden hörande materialierna), erbjuda vi den i mom. a—d nämnda egendomen för ett pris af *1,450,000 finska mark,* att tillträdas och likvideras som ofvan sagts.

Denna genom oss framställda offert är för bolaget bindande intill utgången af Augusti månad 1898. Helsingfors, den 9 Juli 1898.

Wilhelm Hackman.

Emil Tollander.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Jämte det vi härhos bilägga den oss af Gaslysningsaktiebolaget i Helsingfors meddelade fullmakt och en på grund häraf upprättad offert, rörande försäljning af detta bolags egendom till Helsingfors stad, få vi till ledning vid bedömande af den föreslagna affären anföra följande:

Då det såväl för staden som för bolaget måste vara önskligt att frågan om gasværkets öde afgöres så fort som möjligt, ha vi ej ansett en ytterligare värdering af värdet böra ifrågakomma, utan uppgifvit en fix lösesumma och en viss dag, inom hvilken frågan borde vara afgjord. Vi kunna nämligen ej anse den af Öfveringeniör Ahlsell värkställda värderingen vara tillfyllestgörande; den är ju endast en å köparens sida värkställd värdering af en del af bolagets egendom, hvarvid hvarken tomtens värde medtagits i kalkylerna, ej håller något afseende fästs vid vare sig affärens räntabilitet eller vid de olägenheter, som annars genom en eventuell konkurrens kunde staden tillskyndas.

Vid första påseende kan väl den af oss uppgifna summan af 1,500,000 mark förefalla dryg nog, hälst ett tidsenligt nytt lika stort gasverk — dock utan värkstad — i uppförande, utom värdet för de tomter därtill skulle behövas, blott blefve 20 å 30 % dyrare. Men å andra sidan bör ej förgätas att bolaget skulle afstå från tvänne goda, upparbetade affärer, gasværket och dess värkstad, med en kunnig arbetarstam och en säker kundkrets, medan staden genom köpet finge fri dispositionsmöjlighet, ej blott vid ordnandet af distributionen af en sådan nödvändighetsartikel, som gas till belysning, kokning & motordrift, utan ock till den nu värdefulla gasværkstomten å öfver 100,000 kv. fot.

Likaså kan vid första påseende det afdrag vi medgifva, därest värkstaden ej ingår i köpet, — Fmk 50,000 — förefalla väl obetydligt. Bekant är ju att denna värkstad arbetat med synnerlig framgång, så att bolagets till aktionärerne utdelade dividender — synnerligast de första årtiondena af bolagets existens — till största delen motsvarades af resultatet för värkstadsdriften, medan vinsten från gasværket användes till utvidgningar och remonter. Och utan tvifvel är värkstaden, både såsom affär bedömd och såsom konkret föremål, i sig själf värd både den dubbla summan och mera. Men å andra sidan får ej håller förbises, dels att staden svårligen kan bedrifva värkstadsrörelsen i samma omfång som bolaget hittills gjort det, dels att bolaget, därest staden icke inlöser värkstaden, nödgas anskaffa ny tomt och dit förflytta samt där ånyo fundamentera och montera hela värkstaden samt förse den med egen ångpanna, medan driften nu skett från gasverkets ångpanna.

Vid offertens afgifvande ha vi förbigått frågan om ersättning för sådana utvidgningar af rörnätet eller gasverket, som staden kunde påyrka under tiden

inom den 1 Oktober 1900, då vi såsom själfallet ansett, att löseskillingen skulle motsvara gasverket i dess nuvarande omfång, och att således af staden eventuelt påyrkade utvidgningar af densamma skildt ersättas.

Att vi ej för de till värken hörande förråderna och materialierna kunnat fixera något pris beror själfallet uteslutande därpå, att desamma till mängden och beskaffenheten ej nu kunna specificeras, likaså litet som de priser, hvartill desamma om två år kunna anskaffas, nu redan kunna uppgifvas.

Den värderingsnämnd vi föreslagit härför, ha vi tänkt oss utsedd på sätt § 39 i det nu gällande kontraktet emellan staden och bolaget stipulerar.

Att köpeskillingen för denna del af egendomen ej den 1 Oktober 1900 kan vare sig fixeras eller likvideras är klart, utan kan detta ske först efter det värderingen försiggått.

Helsingfors, den 9 Juli 1898.

Wilhelm Hackman.

Emil Tollander.

Utdrag ur protokollet fördt vid ordinarie bolagsstämma, hållen med aktionärerne i Gaslysningsaktiebolaget i Helsingfors, den 27 Juni 1898.

---

§ 7.

— beslöt stämman att öfverlemna frågans afgörande åt utsedde delegerade — — — — som egde såväl underhandla med stadsmyndigheterna, som definitivt afsluta kontrakt om försäljning af bolagets egendom i dess helhet eller delar deraf till staden på vilkor och till pris, som desse sålunda utsedde fullmäktige för bolaget finna fördelaktiga, och utsågos — — — — att i saken underhandla med stadsmyndigheterna, till desse delegerade Kommersrådet Hackman samt Herr Emil Tollander.

Rätteligen utdraget, intyga.

W. Thesleff.

Ernst Hildén.

Till Helsingfors Drätselkammare.

Sedan Stadsfullmäktige vid den 7 sistlidne Juni hållet sammanträde uppdragit åt Drätselkammaren att med Gaslysningsaktiebolaget härstädes underhandla om inköp för stadens räkning af bolagets gasverk med dertill hörande rörledningar, apparater, lyktor, inventarier och gasmätare m. m. samt införskaffa för bolaget bindande anbud, anhöll Drätselkammaren i skrifvelse för den 9 i samma månad hos bolaget, att bolaget vid dess till den 27 Juni utlysta ordinarie bolagsstämma ville utse delegerade, för att från bolagets sida drifva denna underhandling. Vid Kammarens sammanträde den 30 i meranämnda månad underrättades Kammaren också genom en skrifvelse från disponenten för bolaget, att Kammarens begäran blifvit af bolagsstämman bifallen, i det stämman till bolagets delegerade i och för ifrågakomna underhandling utsett Kommerserådet Wilhelm Hackman och Bankiren Emil Tollander. Vid samma sammanträde uppdrog derföre äfven Drätselkammaren, som icke ansåg lämpligt att Kammaren i sin helhet skulle föra en dylik underhandling, densammas bedrivande åt undertecknade; och hafva vi efter derom med bolagets delegerade träffad öfverenskommelse med dem sammanträdt Fredagen och Lördagen den 8 och 9 innevarande månad.

Efter det härvid förutom särskilda detaljfrågor rörande sjelfva sättet och förfarandet för gasverkets och för dess oafbrutna drift erforderliga materialiers eventuella öfverlåtande, diskuterats såväl å ena sidan de ömsesidiga fördelar för staden och bolaget, som ett afstående af bolagets affär åt staden mot ett skäligt pris kunde medföra, som ock å andra sidan de obehagligheter samt verkliga olägenheter och förluster, hvilka komme att drabba hvardera de konkurrerande inrättningarna, för den händelse ett inköp af bolagets förefintliga gasverk icke komme till stånd, men staden emellertid uppförde ett nytt gasverk, öfverlemnade såsom slutresultat häraf bolagets delegerade ett till förstärkte Stadsfullmäktige stäldt prisanbud å gasverket samt en till Drätselkammaren adresserad skrift, utgörande motivering till detta anbud, jemte ett utdrag ur protokollet, fördt vid redan omförmälda ordinarie bolagsstämma och utgörande de delegerades fullmakt. Såsom af dessa handlingar, hvilka alla här närslutas, närmare framgår, belöper sig anbudet å bolagets hela egendom, med undantag af de materialier af olika slag, hvilka den 1 Oktober 1900 d. v. s. vid tiden för gasverkets ifrågasatta öfvertagande af staden skulle finnas i förråd och ersättas efter då skeende värdering af godemän med afdrag af 10 % utaf det uppskattade värdet, till en rund summa af 1,500,000 mark. Vore staden ej villig att emottaga äfven mekaniska värkstadens arbetsmaskiner och redskap, skulle bolaget behålla och undanflytta dem samt härför ned-sätta anförda försäljningspris med 50,000 mark eller till 1,450,000 mark.

Bolagets delegerade medgifva visserligen, att egendomen i och för sig icke kan uppskattas till detta höga värde, men som bolagets rörelse med afseende å de privilegier bolaget åtnjuter och den skänk dispositionsrätten till den dyrbara tomt staden upplåtit åt bolaget, innebär, varit och enligt bolagsmännens uppfattning äfven framgent — om också icke i samma mån — skall blifva vinstbringande, hvarföre ej heller vanliga afskrifningar å affären blifvit gjorda, utan sådana nu, äfven vid ett pris af 1,500,000 mark, skulle till ganska betydande belopp förestå, anse desse delegerade sig böra hålla försäljningspriset möjligast nära inrättningens affärsvärde i bolagets hand. Oss undertecknade hafva bolagets delegerade dock icke kunnat bibringa den öfvertygelse, att ej någon nedsättning från det nu fixerade priset ytterligare kunde erhållas, men något motanbud hafva vi, dertill lika så litet bemyndigade som Drätselkammaren, icke kunnat göra, enär detta till följd af ärendets natur kan ankomma endast å förstärkta Stadsfullmäktige; och har underhandlingen i så måtto varit haltande. Enligt vår åsigt kan det emellertid i ingen händelse komma i fråga, att staden skulle inlösa äfven verkstadsmaskinerna och verkstadsredskapen och således ej heller alla de många materialier, färdiga fabrikat på lager och halffärdiga beställningsarbeten, hvilka enligt sakens natur alltid åtfölja en mekanisk verkstadsanläggning. Den mekaniska verkstaden å gasverkstomten, i den utsträckning denna verkstad efter dess ombyggnad och flyttning från östra Henriksgatan in på tomten erhållit, är i sjelfva verket så mycket mera en oegentlighet och ett missbruk af den bolaget af staden för gasproduktion upplåtna tomten, som den för remont af gasverksanläggningen med dertill hörande rörledningar m. m. äfvensom för privata anslutningsarbeten erforderliga verkstaden är en skild inrättning för sig, inrymd i en alldeles annan byggnad, nämligen i bottenvåningen af gasverkets kontorsbyggnad. Något billighetsskäl för staden att inlösa verkstaden föreligger således ej, och då staden icke kan syssla med en sådan industriel rörelse, hvilken en mekanisk verkstad i allmänhet och af den storlek som gasverkets förutsätter, så kunde staden ej heller draga någon nytta af verkstadsmaskinerna. Ehuru värdet af sjelfva verkstadsbyggnaderna redan ingår uti den Ahlsellska uppskattningen af verket — maskiner och redskap dertill icke — och ehuru vi nog samt finna, att en flyttning af verkstadsmaskinerna i viss mån nedsätter deras på platsen egande värden, måste vi dock hålla före, att afdraget af 50,000 mark för dessa maskiner är för lågt och bör åtminstone fördubblas, då man ock kommer upp till det värde, hvartill maskinerna uppgifvits vara brandförsäkrade, eller 100,000 mark. Beträffande förfarandet med ifrågavarande maskiner hafva ifrån vår sida särskilda förslag blifvit gjorda, hvilka vi dock anse oss här icke behöfva närmare utlägga, då de af bolagets delegerade blifvit afböjda.

Enär vår åsigt, i likhet med majoritetens i belysningskommissionen, i hufvudsak är den: att ett nytt tidsenligt och betydligt större gasverk än det nu i staden förefintliga, med möjlighet till än vidare utvidgning i vidsträcktaste skala

ovilkorligen ju förr desto hellre bör anläggas, för att Helsingfors stad skall kunna tillbörligen betjenas med en sådan nödvändighetsartikel som lys-, koknings- och motorgas, samt att detta verk bör vara en kommunal inrättning; att endast vid massproduktion af gas priset derå kan sänkas till det minsta möjliga och hållas lägre än t. o. m. tvenne med förlust konkurrerande mindre gasverk på längden kunde hålla det; att Helsingfors ännu för en öfverskådlig tid är för litet för att kunna uppbära tvänne gasverk, de der kunde finna den afsättning, att ej till följd af sakens natur en våldsamt konkurrens dem emellan måste utveckla sig; att en dylik konkurrens från stadens sida med en privat, halft koncessionerad inrättning för staden skulle medföra otaliga obehag, olägenheter och antagligen äfven större förluster på ett eller annat sätt, än den förlust staden en gång för alla åsamkades genom en viss öfverbetalning af det förefintliga gasverkets värde i stadens hand; samt att slutligen en förlängning af gaslysningsmonopolet på tio år framåt från den 1 Oktober 1900, under förutsättning att Gaslysningsaktiebolaget, såsom dess delegerade låtit förstå, skulle t. o. m. i någon betydligare mån nedsätta priset å gas för privat förbrukning, hvilket åter, om ej staden ytterligare förärade bolaget en tomt, hade till ovilkorlig följd den mekaniska verkstadens å gasverks-tomten slopande och uppförande af en ny gasklocka på verkstadens plats, endast skulle för staden komplicera gasfrågans lösning efter nämnda tids utgång, så kunna vi, då nu bolaget faktiskt har på handen ett i allo oformligt kontrakt, som för staden och dess innevånare varit särdeles betungande och ifrån hvilket staden ej torde utan uppoffring kunna befria sig, ej annat än tillråda Drätselkammaren att hos förstärkte Stadsfullmäktige hemställa, huruvida ej skäl föreläge att för inlösen af gasverket med allt hvad dertill hörer, med undantag dock af mekaniska verkstadens maskiner och arbetsredskap, göra bolaget ett motanbud å 1,400,000 mark.

Helsingfors, den 12 Juli 1898.

G. v. Christerson.

M. Hallberg.

Th. Tallqvist.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1898.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 27 Oktober 1898.

N:o 224.

*Handlingar i frågan om anläggning af järnvägsspår till
Tölö sockerbruks område.**Till Helsingfors Stadsfullmäktige.*

Uti en till Stadsfullmäktige inlemnad skrift af den 30 April innevarande år har Tölö Sockerbruks Aktiebolag på uti skriften närmare framhållna skäl anhållit om Fullmäktiges benägna biträde till förverkligande af planen om byggande af ett järnvägsspår från statsjärnvägarnes godsbangård härstädes längs Tölövikens öfver staden underlydande områdena Hagasund, Hesperia park och villa samt Tölö Sockerbruksområde i öfverensstämmelse med en skriften bilagd planritning, hvarom bolaget hos Jernvägsstyrelsen gjort framställning, samt har bolaget tillika anhållit, att den staden tillhöriga, för detta järnvägsspår nödiga marken måtte af staden upplåtas utan ersättningsskyldighet å bolagets sida. Och hafva Stadsfullmäktige vid den 2 sistlidne Maj hållet sammanträde remitterat denna ansökan till Drätselkammaren för erhållande af Kammarens utlåtande i ärendet, samt har för fullgörande häraf Drätselkammaren infordrat Byggnadskontorets yttrande i frågan och numera uti en skrifvelse af denna dag också fått emottaga detsamma.

Uti denna skrifvelse förordar bemälda kontor på de af bolaget framhållna, beaktansvärda skälen bifall till bolagets anhållan; dock borde enligt kontorets förmenande vid detta bifall fästas följande vilkor:

1:o) att bolaget beviljar staden rätt att å stranden af brukets område, för såvidt några byggnader deraf icke beröras, anlägga en kör- och promenadväg mellan Hesperia park och Djurgården, mot hvilken väg bolaget skulle åligga att anlägga och underhålla staket;

2:o) att bolaget genom en till 2 meters djup utförd muddring återfördjupar den af bankfyllningen för järnvägsspåret tilläfvventyrs uppgrundade delen af Tölövik; samt

3:o) att bolaget af innehafvarinnan utaf villan Hagasund utverkar sig särskildt tillstånd till anläggande af ifrågavarande spår nedanför nämnda villa.

Ehuru inom Drätselkammaren en viss tvekan gjort sig gällande huruvida ett järnvägsspår till Tölö sockerbruk borde få dragas utmed stranden af Tölö vik utanför parkanläggningarna å villorna Hagasund och Hesperia, hvilka parker äro afsedda att i en framtid blifva en prydnad och nödig rekreationsplats för de stadsdelar, som komma att uppstå vid Vestra chausséen, och hvilka härigenom möjligen

kunde förlora något af de behag man väntar sig af dem, har Kammaren dock kunnat förena sig om Byggnadskontorets förslag till bifall å Sockerbruksbolagets anhållan att för sitt tillernade jernvägsspår få anlita ifrågakomna stränder. Då trafiken å det föreslagna spåret icke kan blifva så synnerligen liffig och detta spår med fästad hänsyn till terrängens beskaffenhet bör komma att ligga i samma plan som en blifvande kör- och promenadväg längs stranden, hvilken väg för resten kan, beroende på de anordningar en vårdad parkanläggning här öfverhufvudtaget erhåller, förläggas antingen ytterom eller innerom jernvägsspåret, så borde detsamma ej blifva för parkanläggningen väsentligen störande. Och genom bifall till den gjorda ansökan under det till först af Byggnadskontoret uppställda villkoret, skulle dessutom vinnas den stora fördel, att nyss omnämnda parkanläggning kunde förenas med Djurgården, hvarigenom värdet af den nya parken säkert skulle i högre mån höjas, än densamma genom jernvägsspårets dragande längs sjöstranden förlorade i värde. Nyssnämnda villkor synes Drätselkammaren derföre oundgängligen af behovet påkalladt, och att äfven de tvenne andra af Byggnadskontoret uppställda villkoren böra vidhållas är väl temmeligen sjelffallet, men huruvida dessa villkor äfven skola vara tillräckliga är icke lika klart.

Med den stora efterfrågan på fabriksomter inom stadens marker, hvilken på senare år gjort sig gällande och då spekulanterne på tomter af detta slag städse fästade största afseende dervid, att tomten komme att beröras af jernväg, ligger det nära till hands att tänka sig en möjlig förlängning förr eller senare af det nu projekterade jernvägsspåret t. ex. till trakterna af tullporten och Grejus hemman, der anläggning af nya fabriker lämpade sig. I hvarje händelse synes det Drätselkammaren, som om försigtigheten ovilkorligen bjöde, att staden förbehölle sig rätt att förlänga spåret när så pröfvas ligga i stadens intresse. Men då nu ifrågavarande spåranläggning för anläggaren kommer att medföra ej obetydande kostnader, äfven om staden kostnadsfritt derför afstode den erforderliga marken, vore det å andra sidan obilligt, ifall ej den första anläggaren af spåret komme i åtnjutande af en viss ersättning för sina för spåret hafda utgifter, sedan detta genom en förlängning delvis komme att begagnas och vara till nytta äfven för andra industriella inrättningar än Sockerbruksbolaget. För att emellertid en fördelning af anläggningskostnaderna efter någon grund, t. ex. storleken af olika verks antagliga trafik, skall blifva möjlig, förutsättes främst en exakt kännedom af den första anläggningskostnaden, häri inbegripen äfven värdet af den mark, som för jernvägen blifvit afträdd. Kammaren har derföre ansett, att såsom ett fjerde villkor, hvarunder föreliggande ansökan kunde bifallas, borde stipuleras: att staden förbehåller sig rätt att vid möjligt behof få bestämma öfver spårets förlängning och deraf följande trafikering af spårdelen till sockerbruket äfven af annan person eller annat bolag än Sockerbruksbolaget, mot skyldighet likvist för hvarje ny tillkommande trafikant att till så stort belopp, som af Stadsfullmäktige med fästadt afseende å motsedd trafik eller efter annan vid tillfället lämplig befunnen fördelningsgrund kan bestämmas, deltaga i den

första anläggningskostnaden för spårdelen till sockerbruket, häri inberäknad värdet för den mark, som af detta spår upptagits, hvarför bolaget äfven förpliktas att efter jernvägsspårets fullbordande uppgifva den exakta kostnaden för detta spår till Drätselkammaren, som åter eger på vanligt sätt anställa värdering af den för jernvägen i anspråk tagna marken och till sitt protokoll anteckna det sålunda funna värdet. Härigenom skulle klarligen ett kostnadsfritt afstående af stadens mark för ifrågasvarande ändamål blifva endast provisoriskt och upphöra i och med detsamma fråga uppstode om någon ersättning till Sockerbruksbolaget i och för förlängning af dess spår.

På grund af det anförda får Drätselkammaren således, jemte återställande af remissakten, under de af Byggnadskontoret och Drätselkammaren föreslagna vilkor vördsamt förorda bifall till Tölö Sockerbruks Aktiebolags anhållan att längs stranden af Tölö vik draga ett jernvägsspår till bolagets egande sockerbruk.

På Drätselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

Th. Tallqvist.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Varu- och godsomsättningen för Tölö Sockerbruk har redan stigit så mycket, att det blir en tvingande nödvändighet att anlägga ett järnvägsspår ända fram till bruket. Särskildt har behovet af ett sådant gjort sig gällande nu, sedan vi genom de nya tullförhållandena tvungits att importera hela vårt råsockerbehof på senhösten d. v. s. i vanliga fall så sent, att Tölö viken redan är tillfrusen och transport med bogserprämar derför omöjlig. Transport med häst är dyr och kan ej bedrivas med önskelig snabbhet, hvarförutom chausén derigenom i hög grad slites. Den kvantitet råsocker, som i år kommer att importeras, uppgår till 9,000 ton, och denna kvantitet kommer väl ej att minskas, derest blott möjlighet för oss förefinnes att konkurrera med andra sockerbruk i landet. Af följande siffror framgår, huru snabb brukets utveckling varit.

År 1886	expedierades	c:a	2,400	ton	färdig	vara.
” 1897	”	”	7,100	”	”	”
” 1898	expedieras	med	all	antaglighet	9,000	ton.

Äfven denna snabba utveckling visar, att frågan om en direkt järnvägsförbindelse icke länge kan uppskjutas. Den totala godstransporten från och till Tölö Sockerbruk gestaltar sig ungefär sålunda:

Anländt gods c:a	9,000	ton råsocker.
„	1,000	„ ved.
„	1,000	„ maskindelar & diverse.
„	7,000	„ stenkol.
	<u>18,000</u>	ton
Afsändt gods	<u>7,000</u>	„ socker.
Summa	25,000	ton godstransport.

För att tydliggöra, hvad 25,000 ton gods har att betyda, kunna vi anföra, att staden Joensuu's hela godstransport år 1895 utgjorde endast 5,900 ton. Medelgodstransporten på Uleåborgsbanan var samma år 13,500 ton per kilometer och hela järnvägsnätets godstransport per kilometer 69,600 ton. Vår transport af 25,000 ton borde således väl motivera byggandet af ett järnvägsspår. Vi våga äfven antaga, att staden, som tidigare velat uppoffra mycket för tillkomsten af skilda fabrikskvarter, nu äfven ville i sin mon möjliggöra redan befintliga fabrikers framtida gynsamma utveckling. För ett bruk som vårt är det nödvändigt att med alla till buds stående medel upptaga konkurrensen med andra dylika inrättningar, och då Aura Sockerbruk nu ökar sin tillverkning till minst 8,000 ton, samt i Vasa ett nytt rafineri på nyåret träder i verksamhet, ligger faran nära för handen, att vi se oss tvungna inskränka vår produktion, om vi icke på allt sätt, deribland äfven genom goda kommunikationer, söka göra oss konkurrensstarka. Sockerbrukets existens och fortsatta utveckling borde dock nära intressera staden på grund af de betydande summor, som af oss årligen betalas till staden i form af kommunalutskylder, tolags- och trafikavgifter m. m. Dessa utgjorde år 1897:

Kommunalutskylder	c:a	12,000
Vattenavgift	„	12,000
Tolag	endast för socker „	64,000
Trafikavgifter	„ „ „ „	63,000

oafsedt hamnavgifter af alla de fartyg, som tillföra oss vara. Af dessa inkomster skulle endast en bråkdel tillfalla staden, om sockerbruket icke vore förlagdt på denna ort, emedan den vida vägnar större delen af dess tillverkning säljes till landsorten, hufvudsakligen östra Finland. Att dessa stadens inkomster komme att minskas i samma mon, som vi möjligen såge oss tvungna inskränka vår verksamhet, behöfver väl ej påpekas.

På grund af ofvanstående tillåta vi oss hos Stadsfullmäktige anhålla om benäget biträde till förverkligandet af planen om byggande af en järnvägslinie från stationsplanen längs Tölö viken öfver områdena villan Hagasund, Hesperia park och

---

villan Hesperia samt Tölö Sockerbruksområde i öfverensstämmelse med bilagda planritningar, hvarom vi hos Jernvägsstyrelsen gjort framställning.

Och anhålla vi vidare, att den staden tillhöriga samt för denna järnvägslinie nödiga marken skulle af staden upplåtas utan ersättningskyldighet å vår sida.

Helsingfors den 30 April 1898.

P. p. Tölö Sockerbruks Aktiebolag.

Georg Federley.

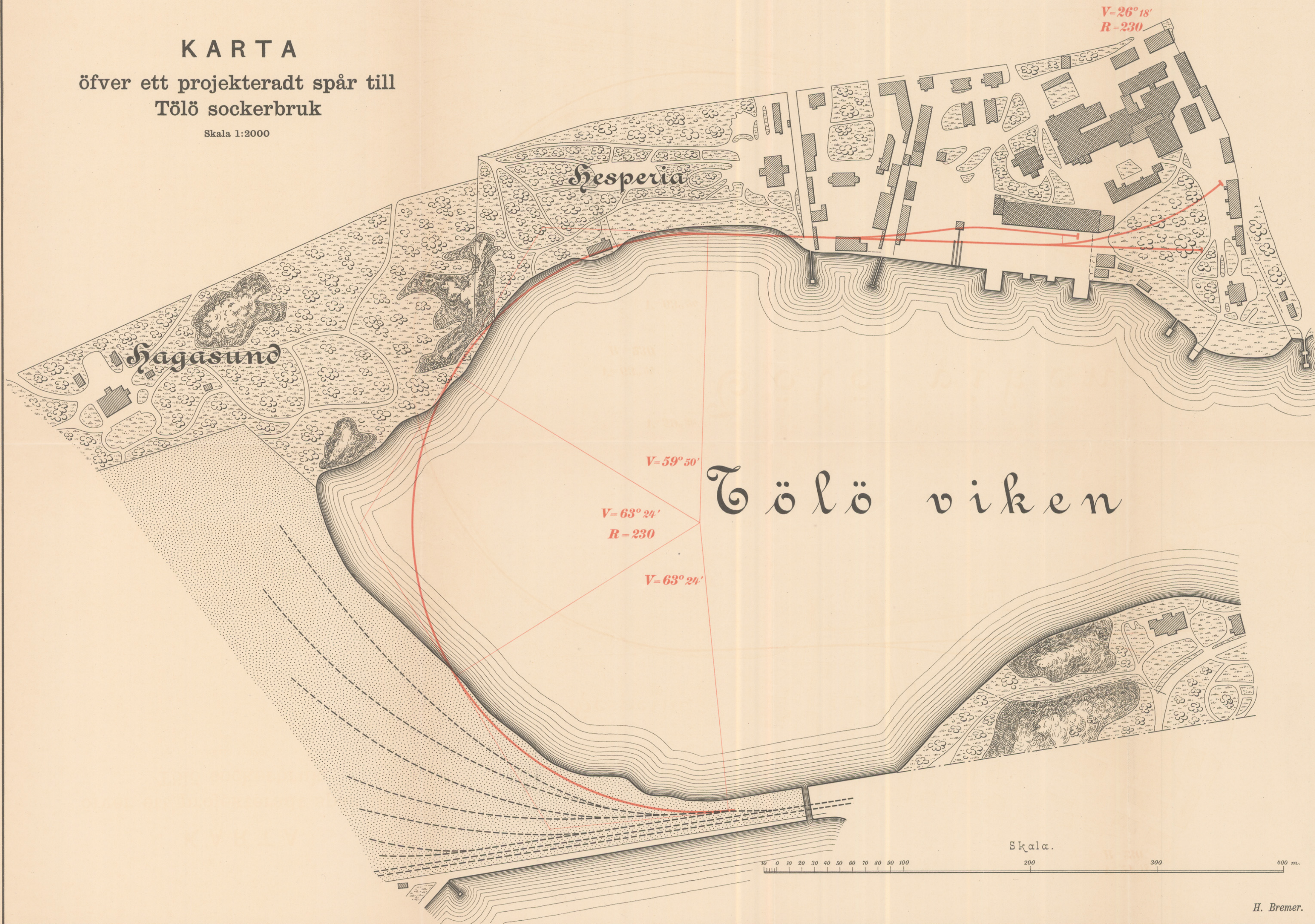

KARTA

öfver ett projekteradt spår till
Tölö sockerbruk

Skala 1:2000

H. Bremer.

Utskottsbetänkande, angående tillsättande af en trädgårdsnämnd.

Sedan Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 18 sistlidne augusti hemställt, bland annat, huruvida icke, med hänsyn till svårigheterna för Drätselkammaren och Byggnadskontoret att med erforderlig sakkännedom hafva inseen-det öfver stadsträdgårdsmästarens värksamhet, lämpligt vore att tillsätta en särskild, af sakkörståndige bestående Trädgårdsnämnd, som egde utöfva de Drätselkammaren och Byggnadskontoret i förenämndt afseende nu åliggande skyldigheter, hafva Stadsfullmäktige vid sammanträde den 6 nyssvikne september åt under-tecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande rörande Drätselkamma-rens berörda framställning samt tillika aflemna förslag till instruktion för sagda Nämnd och till häraf betingad ändring i gällande instruktion för Byggnadskontoret.

Enligt den för Byggnadskontoret den 16 februari 1892 fastställda instruktion är omsorgen om stadens planteringar och parker åhvälfd sagda Kontor under Drätselkammarens inseende. Byggnadskontorets chef, stadsingeniören, har för ändamålet sig till biträde anställd en trädgårdsmästare, som närmast handhar den del af Kontorets verksamhet, som faller inom hans fack. Trädgårdsmästaren åligger i sådant afseende, bland annat, skydda och vårda stadens planteringar och trädgårdsanläggningar, öfvervaka och leda arbetena å desamma, antaga nödige förmän och arbetare, sammanställa och kontrollera dagsverks- och betingslistor samt räkningar, hänföra sig till nämnda arbeten, verkställa uppköp af nödiga arbetsförnödenheter, tillse det stadens arrendatorer och andra enskilda personer fullgöra sina förbindelser beträffande planteringar, till Drätselkammaren aflemna förslag till erforderliga arbeten samt uppgöra dertill hörande kostnadsberäkningar och ritningar, hos samma myndighet föreslå fördelningen af i budgeten upptagna anslag för stadens planteringar, m. m.; således en verksamhet af ganska omfattande slag och tillförsäkrande stadsträdgårdsmästaren en jämförelsevis sjelfständig ställning inom Byggnadskontoret. Trädgårdsmästarens framställningar till Drätselkammaren skola väl aflemnas genom Byggnadskontoret samt hans räkningar och arbetslistor granskas och godkännas af stadsingeniören; men dessa procedurer äro numera en ren formsak, liksom ock det inseende stadsingeniören enligt sin instruktion eger utöfva öfver trädgårdsmästarens verksamhet förlorat sin tillämpning i praktiken, och har öfverhufvud

Byggnadskontorets befattning med stadens planteringar, synnerligast under de senaste åren, inskränkt sig till ett minimum.

Att förhållandena utvecklats sig derhän kan ej heller väcka förvåning, då man besinnar, i hvilken grad Byggnadskontorets arbetsmängd ökats sedan 1892 års instruktion uppgjordes. Belysande i detta afseende är att Kontorets budget, som nästnämnda år uppgick till sammanlagdt 750,550 mark 97 penni, uti 1898 års stat steg till 1,503,206 mark, eller således under denna tid nästan jemnt fördubblats. Dertill kommer att omsorgen om stadens planteringar utgör en detalj, till sin natur så främmande för Byggnadskontorets verksamhet i öfrigt, att man hos dess föreståndare, stadsingenjören, ej får förutsätta vare sig insikter i eller ens särskildt intresse för densamma. Under sådana omständigheter skulle ett strängt fasthållande vid stadsträdgårdsmästarens beroende af Byggnadskontoret för den intresserade fackmannen utgöra ett tryckande band på hans värksamhet, ett förhållande, hvarpå nödvändigtvis i sista hand staden blefve den lidande.

De förändrade bestämmelser angående stadsträdgårdsmästarens åligganden, som intogos i nu gällande instruktion för Byggnadskontoret, afsågo bland annat jemväl att tilldela bemälda tjänsteman en sjelfständigare ställning inom Kontoret än den han derintills innehaft. Det synes utskottet som om tiden nu vore kommen att taga steget ut samt i princip helt och hållet frantaga såväl Byggnadskontoret som Drätselkammaren den direkta befattningen med stadens planteringar och, på sätt Drätselkammaren föreslagit, uppdraga inseendet öfver desamma åt en särskild, af sakförstående bestående Trädgårdsnämnd, under hvilken sålunda äfven stadsträdgårdsmästaren komme att lyda. Den fördel, som genom en sådan anordning vunnits, bestod dels deri, att Byggnadskontorets arbetsmängd blefve något minskad, dels ock deri, att stadens parker och planteringar rörande frågor, från att hafva varit en detalj bland de många, hvarom omsorgen härintills ålegat nämnda Kontor och Drätselkammaren, komme att med hänsyn till sakkunnig och ingående pröfning intaga den plats bland stadens allmänna angelägenheter, som dem med rätta tillkommer. Otvifvelaktigt skulle jemväl för stadsträdgårdsmästaren medvetandet, att vara beroende af en myndighet med speciella insikter i facket, medföra en viss trygghet i hans verksamhet och vara egnadt att yttermera sporra hans intresse för sin uppgift.

Utgående från denna uppfattning har utskottet uppgjort och får härmed till Stadsfullmäktige öfverlemna förslag till instruktion för en Trädgårdsnämnd med ofvan angifna ändamål. Enligt detta förslag skulle Nämnden bestå af fem medlemmar, af hvilka stadsingenjören och byggnadsinspektören blefve sjelfskrifne, medan de öfrige skulle af Stadsfullmäktige väljas på tre år. Stadsingenjörens närvaro i Nämnden finner utskottet nödvändig på grund af det samband, som naturligen måste förefinnas mellan samtliga stadens allmänna arbeten och som äfven komme att betinga en viss samverkan mellan Trädgårdsnämnden och Byggnadskontoret, hvarjemte det synes önskligt att jemväl byggnadsinspektören, som utöfvar inseendet öfver bygg-

nadsverksamheten i staden och är specialist på arkitekturens område, har säte och stämma i Nämnden. Medlemskapet i Nämnden torde böra bli ett kommunalt förtroendeuppdrag och förty icke förenadt med någon aflöning. Trädgårdsnämndens åligganden blefve öfverhufvud desamma, som härintills med afseende å stadens parker och planteringar ankommit å Drätselkammaren och Byggnadskontoret, dock så att Nämndens bokföring äfvensom inseendet öfver dess materialförråd af praktiska skäl fortfarande skulle handhafvas af sagda Kontor. Trädgårdsmästarens verksamhet blefve äfven i hufvudsak enahanda som nu och hans ställning till Trädgårdsnämnden densamma, hvori han för närvarande står till Byggnadskontoret och Drätselkammaren.

Enär tillsättandet af en Trädgårdsnämnd, på sätt utskottet nu föreslagit, skulle påkalla särskilda ändringar i den för stadens Byggnadskontor för närvarande gällande instruktion, får utskottet, sitt uppdrag likmätigt, här tillika aflemna förslag till ändrad lydelse af sagda instruktion, hvilket förslag icke torde erfordra någon särskild motivering.

I enlighet med hvad utskottet ofvan haft äran anföra, får utskottet föreslå det Stadsfullmäktige ville besluta:

att för framtiden befria Drätselkammaren och Byggnadskontoret från omsorgen om stadens parker, planteringar och trädgårdsanläggningar samt öfverlämna sagda myndigheters åligganden härutinnan åt en särskild Trädgårdsnämnd; dock så att Nämndens bokföring och inseendet öfver dess arbetsredskap och materialier tillsvidare handhafvas af Byggnadskontoret; samt

att fastställa bilagda förslag till instruktion för Trädgårdsnämnden och till deraf betingade ändringar i nu gällande instruktion för Byggnadskontoret.

Helsingfors den 17 november 1898.

M. Schjerfbeck.

Paul Sinebryhoff.

Gustav Paulig.

Förslag till instruktion för Helsingfors stads Trädgårdsnämnd.

§ 1.

Inseendet öfver stadens planteringar och parker handhafves af en Trädgårdsnämnd, bestående af stadsingeniören och byggnadsinspektören, eller deras vikarier, såsom sjelfskrifne och ständige ledamöter, jemte tre af Stadsfullmäktige för tre år utsedde ledamöter, af hvilka årligen en afgår, de två första åren efter lottning, samt en inväljes. Stadsfullmäktige välja jemväl två suppleanter, hvarje gång för ett år.

§ 2.

Om valbarhet till ledamot eller suppleant i Nämnden gäller hvad i nåd. förordningen af den 8 December 1873, angående kommunalförvaltning i stad, är stadgadt om valbarhet till stadsfullmäktig. Ledamot eller suppleant, som är i ordning att afgå, kan återväljas.

Den, som blifvit i Nämnden invald, får afsäga sig uppdraget, om han är sextio år gammal eller icke inom stadens område boende, om han efter tjänstgöring i Nämnden under de tre sistförflutna åren är i tur att derifrån afgå eller har annat hinder, som at Stadsfullmäktige pröfvas giltigt.

§ 3.

Afgår ledamot eller suppleant före valperiodens utgång, skall derom anmälas hos Stadsfullmäktige för nytt vals anställande. Den sålunda valde tjänstgör under den tid, som för den afgångne återstår.

§ 4.

Trädgårdsnämnden utser bland sina ledamöter medelst slutna sedlar ordförande och viceordförande för hvart år och skall Magistraten om sådant val underrättas.

§ 5.

Ordföranden sammankallar Trädgårdsnämnden en gång i månaden, eller oftare om så erfordras. Nämnden skall äfven sammanträda, derest minst två ledamöter sådant hos ordföranden begära.

§ 6.

I händelse af förfall för såväl ordförande som viceordförande att vid sammanträde tillstädeskomma, hvarom bör hos någon af ledamöterna anmälas, må ordförande för tillfället utses.

Har ledamot förfall, skall han derom hos ordföranden anmäla så tidigt, att suppleant hinner till sammanträdet kallas.

§ 7.

Trädgårdsnämnden är beslutför, då utom ordförande två ledamöter äro tillstädes och i beslutet deltaga. I fall af olika meningar afgöres frågan genom öppen omröstning, såsom allmän lag om tvistemål stadgar. Vid lika röster ger ordförandens mening utslag.

I fråga, som kan medföra synnerlig nytta eller skada för ledamot i Nämnden eller för någon, hvilken till honom står i det skyldskaps- eller svägerlagsförhållande, som utgör jäf för domare, må sådan ledamot icke deltaga.

§ 8.

Stadsfullmäktiges ordförande och stadens Politieborgmästare ega rätt att Trädgårdsnämndens sammanträden bivista och i öfverläggningarna, men ej i besluten, deltaga, och skola de för detta ändamål om tiden för hvarje sammanträde skriftligen underrättas.

Nämnden eger ock att för nödiga upplysningars inhemtande till sina sammanträden kalla sakkunniga personer, börande dessas mening i protokollet antecknas, om de det önska.

§ 9.

För handhafvandet af sekreteraregöromålen antager Trädgårdsnämnden der till lämplig person mot arvode, som på Nämndens förslag af Stadsfullmäktige bestämmes.

Protokollet vid Nämndens sammanträden skall upptaga närvarande ledamöter, behandlade ärenden samt fattade beslut jemte motivering deraf. Justering sker antingen genast eller vid nästa sammanträde. Önskar någon, som i öfverläggningen deltagit, afgifva skildt utlåtande, bör sådant skriftligen inlemnas, för att protokollet bifogas.

Utgående expeditioner undertecknas af ordföranden och kontrasigneras af sekreteraren.

§ 10.

Under Trädgårdsnämnden lyder en stadsträdgårdsmästare, som tillsättes af Stadsfullmäktige på Nämndens förslag. Vid hans antagande förbehålles ömsesides sex månaders uppsägningstid.

§ 11.

Trädgårdsnämnden åligger:

a) att tillse det stadsträdgårdsmästaren väl vårdar stadens parker och plan-

teringar samt i öfrigt fullgör sina skyldigheter i enlighet med honom af Nämnden meddelade föreskrifter;

b) att, i händelse nyanläggning eller betydligare förändring af redan befintlig park- eller trädgårdsanläggning pröfvas nödig, bereda sådant ärende samt derom till Stadsfullmäktige inkomma med motiverad framställning;

c) att granska och till betalning godkänna stadsträdgårdsmästarens inlemnade dagsverks- och betingslistor samt räkningar;

d) att hafva vård om ritningar, planer och kartor, uppgjorda öfver stadens planteringar och parker;

e) att årligen inom September månad till Drätselkammaren insända fullständigt utgifts- och inkomstförslag för nästföljande år; samt

f) att årligen före utgången af Juni månad till Drätselkammaren aflemna årsberättelse för det nästföregående året.

§ 12.

Stadsträdgårdsmästaren, hvilken icke är tillåtet att innehafva annan befattning, åligger:

a) att handhafva ledningen af de arbeten, som falla inom hans fack, samt skydda och vårda samtliga under stadens egen disposition stående parker, planteringar och trädgårdsanläggningar jämte dertill hörande mobiler;

b) att antaga nödige förmän och arbetare;

c) att till vård och förvaring hos Trädgårdsnämnden inlemna ritningar, planer och kartor, uppgjorda öfver planteringar o. d., samt dem förteckna;

d) att uppgöra nödiga inventarieförteckningar;

e) att verkställa uppköp af sådana förnödenheter, som icke kunna från stadens förråd honom tillhandahållas eller genom Trädgårdsnämnden på annat sätt anskaffas;

f) att sammanställa och kontrollera dagsverks- och betingslistor samt räkningar för de arbeten, som under hans inseende utföras;

g) att tillse det arrendatorer af stadens jord och andra enskilda personer fullgöra dem åliggande förbindelser beträffande planteringar;

h) att årligen inom den 15 September till Trädgårdsnämnden afgifva förslag till nödiga arbeten för följande år jemte kostnadsberäkningar och, ifall så befinnes nödigt, ritningar;

i) att, efter det budgeten blifvit fastställd, till Trädgårdsnämnden inkomma med förslag till fördelning af anslaget för planteringars remont och underhåll;

k) att inom Mars månad hvarje år till Trädgårdsnämnden afgifva fullständig arbetsberättelse för det nästföregående året; samt

l) att i öfrigt fullgöra hvad honom i hans befattning af Trädgårdsnämnden åligger.

Honom tillkommer ock att hos Nämnden skriftligen eller muntligen göra framställningar och väcka förslag uti alt, som till hans befattning hör.

§ 13.

Tjenstledighet kan af Trädgårdsnämnden beviljas stadsträdgårdsmästaren för en tid af högst 14 dagar; ansökan om längre tids ledighet inlemnas genom Nämnden till Stadsfullmäktige.

**Förslag till ändringar i instruktionen för Helsingfors stads
Byggnadskontor, af Stadsfullmäktige faststald
den 16 Februari 1892.**

§ 1.

Helsingfors stads — — — — —
— — — meddelas.

Byggnadskontorets verksamhet sträcker sig icke till stadens parker och planteringar. Dock skall den dessa anläggningar rörande bokföring äfvensom inseendet öfver de för desamma erforderliga arbetsredskap och materialier af Kontoret handhafvas.

§ 2.

Byggnadskontoret — — — en bokhållare, (utesl.) en byggmästare — — — skogsvaktare.

§ 6.

Bokhållaren — — — — —
förelägger.

Enahanda skyldigheter åligga honom jemväl med afseende å Trädgårdsnämndens bokföring, så länge densamma handhafvas af Byggnadskontoret.

§§ 7 o. 8

(Likal. med §§ 8 o. 9 i nu gäll. instr.)

§ 9.

Skogsvaktare anställs — — — (se § 10 i nu gäll. instr.) — — — fällande af träd på stadens mark (utesl.) af skogsvaktarene öfvervakas. Dem — — — —
— — — åläggas.

§§ 10—13.

(Likal. med §§ 11—14 i nu gäll. instr.)

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1898.

Handlingar angående organisationen af Rådstufvurättens i Helsingfors 4:de afdelning.

SAMFÄLTA
RÅDSTUFVURÄTTEN

i

Helsingfors.

den 26 oktober 1898.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 159.

Sedan det för behandling af frågan angående ändring i Rådstufvurättens sammansättning och arbetsordning nedsatta utskott aflemnade betänkande i ärendet, hafva Herrar Stadsfullmäktige, enligt hvad Samfälta Rådstufvurätten meddelats i skrifvelse från Magistraten härstädes för den 18 sistlidne juni, icke förenat sig om Samfälta Rådstufvurättens förslag angående den provisoriska 4:de afdelningens af Rådstufvurätten ställande på ordinarie fot utan beslutit att uppmana Samfälta Rådstufvurätten att, med beaktande af hvad utskottet beträffande 4:de afdelningens blifvande organisation uttalat, uppgöra, och till Herrar Stadsfullmäktige inkomma med förslag till ändring i Rådstufvurättens arbetsfördelning i syfte att åt 4:de afdelningen öfverlämna handläggandet endast af de så kallade polismålen och andra ringare brottmål.

Enär Samfälta Rådstufvurätten på skäl, som uti dess till Herrar Stadsfullmäktige afgifna utlåtande i ärendet framhållits, ansett sig icke kunna biträda utskottets förslag i fråga om beskaffenheten af de mål, som borde af 4:de afdelningen handläggas, kan Samfälta Rådstufvurätten icke heller medverka till genomförandet af antydda ändring i arbetsfördelningen. Under den tid af i det närmaste sju år, som 4:de afdelningen varit i verksamhet, har en fullt öfvertygande erfarenhet vunnits rörande lämpligheten af den nuvarande arbetsfördelningen. Endast derigenom att 4:de afdelningen uti samma förhållande som härintills tager del uti behandlingen af civila och brottmål blir det möjligt för rådstufvurätten att ännu någon tid framåt utan väsentlig ökning af dess arbetskrafter fullgöra sina åligganden. Afdelningens

omorganisation till domstol för såkallade polismål skulle däremot medföra en omedelbar ökning af arbetsbördan för 2:dra och 3:dje afdelningarna och otvifvelaktigt under den allra närmaste framtiden påkalla ytterligare åtgärder för att icke dessa afdelningar måtte öfverhöfvan betungas.

Derest 4:le afdelningen blefve organiserad i den af utskottet angifna riktningen, kunde endast de mål, som angå nedannämnda i 41, 42, 43 och 44 kap. af strafflagen omförmälda brott och förseelser, afsagda afdelning handläggas, nämligen :
 idkande af arbete eller torghandel samt öppenstående af kramlåda under sabbatstid;

oljud, svordom eller annat ofog å offentlig plats, med flere i 7 § 42 kap. omförmälda förseelser;

fylleri, hvartill annan än tjänsteman i utöfning af sysslan gör sig skyldig; oförsiktigt umgående med skjutvapen eller lifsfarligt ämne ;

till salu hållande eller säljande af förskämd eller eljes för hälsan skadlig matvara eller dryck;

underlåtenhet att hålla för människor farligt djur instängdt eller säkert bundet; hetsande af hund å folk eller husdjur;

lemnande af källare eller annan sådan öppning eller afsats så obetäckt eller omärkt, att fara deraf uppstår för andra;

underlåtenhet att afhjälpa sådan brist å bro på allmän väg, att fara för färdande uppkommer samt öfriga i 12 § 44 kap. af strafflagen därmed likstälda förseelser;

utkastande å allmän väg af sådant, som kan vålla skada eller förorening, samt öfriga i 13 § af nyssnämnda kap. omförmälda öfverträdelser;

hindrande af rörelsen eller annan persons framfart å allmän plats;

underlåtenhet att stänga grind eller led, som man öppnat;

öfverdådigt åkande eller ridande eller inöfvande af häst å allmän plats;

lämnande af häst eller annat kreatur utan tillsyn å allmän plats;

vanvård af eld eller lätt eldfängdt ämne;

olofligt aflossande af skott eller afbrännande af fyrverkeri i närheten af boning eller eldfängda ting;

underlåtenhet att väl släcka eld, som man upptändt i skog eller å mark, samt öfriga i 22 § af ännämnda kap. upptagna förseelser;

obehörigt nedläggande af utsänd budkaffe samt öfriga i 23 § 44 kap. strafflagen omordade öfverträdelser;

äfvensom olagligt användande eller innehafvande af mått, vigt eller vägningsredskap.

Af detta slags brottmål äro emellertid blott de, som röra fylleri, ofog, öfverdådigt körande och lämnande af häst utan tillsyn, mera talrikt förekommande, men antalet af de öfriga blefve sannolikt knapt nämnvärdt. Med sammanträden alla hälgfria dagar komme 4:de afdelningen antagligen att på en å två timmar medhinna

behandlingen af det antal dylika mål, som för hvarje dag blefve dit remitteradt och ordförandens arbete med justeringen af protokollshäftena blefve i anseende till målens enkla beskaffenhet föga ansträngande. Men den befrielse från befattningen med ifrågavarande mål, som härigenom kunde beredas 2:dra och 3:dje afdelningarna, motväger ingalunda det tillskott med 50 procent i antalet gröfre brottmål och civila mål, som i stället komma att tillfalla nyssnämnda afdelningar och hvaraf den nödvändiga följden blefve ökad antal ordinarie sammanträden och ordförandenes öfveranstängande med hemarbete. Detta under förutsättning att de nuvarande ordinarie rådmännen kunde mot sin vilja tvingas till en sådan anordning, hvilken för öfrigt möter praktisk svårighet derigenom att ytterligare tvänne domstolslokaler blefve behöfliga.

Slutligen är ännu att märka att, ifall den af utskottet föreslagna arbetsfördelningen blefve införd, svårighet för poliskammaren vid afgörandet af hvilka mål rätteligen borde remitteras till 4:de afdelningen ofta komme att uppstå och misstag i följd deraf att ega rum. I och för åvägabringandet af en omedelbar och snabb behandling af de s. k. polismålen, d. v. s. mål angående störande af allmän ordning genom fylleri, ofog, öfverdådigt körande med flere dylika mindre förseelser, hvilka af ordningspoliserna angifvas, vanligen jemte den skyldiges upphemtande till polistationen, är efter träffad öfverenskommelse mellan polismästaren och Rådstufvurättens brottmålsafdelningar såsom känt den ordning från början af år 1895 införd, att slika mål vid stationerna i de olika polisdistrikten utsättas till visst rådstufvurättssammanträde, hvartill parter och vittnen omedelbart af vederbörande poliskommissarie instämmas. Det inträffar emellertid ofta i följd af vare sig missförstånd eller bristfällig undersökning vid polisförhöret att bland de sålunda direkte remitterade målen förekomma sådana, som angå grof misshandel, våld emot polis, stadd i tjänsteutföring, hemfridsbrott med flere brott, hvilka äro belagda jemväl med fängelsestraff och således ingalunda kunna hänföras till ringare brottmål; men vid nu gällande arbetsfördelning för brottmålsafdelningarna har antydde oegentlighet icke beredt Rådstufvurätten någon olägenhet. Komme deremot den af utskottets förslag påkallade skarpa begränsningen af 4:de afdelningens kompetens till stånd, så skulle dylika vid målens remitterande från poliskammaren förefallande misstag, hvilka ju redan kunna föranledas af svårigheten att före ransakningens slut rätteligen rubricera ett brott, själfallet åstadkomma trassel och obehag icke allenast för Rådstufvurätten, utan ock för parter och vittnen.

Med afseende å det ofvan framhållna och då, såsom Samfalta Rådstufvurätten tillföre påvisat, den af utskottet föreslagna ändringen i Rådstufvurättens arbetsfördelning komme att öka i stället för att, såsom utskottet antagit, minska budgeten för rådstufvurätten, nödgas Samfalta Rådstufvurätten vidblifva sin förut i saken uttalade uppfattning och har förty äran anhålla att Herrar Stadsfullmäktige ville frångå sitt beslut beträffande ändring i Rådstufvurättens arbetsfördelning och i stället besluta, att 4:de afdelningen finge tillsvidare bibehållas vid den organisation,

som den härintills haft och som under en följd af år visat sig icke medföra några som hälst olägenheter eller vådor för rättsskipningens behöriga handhafvande.

Transsumt ur Samfälta Rådstufvurättens vid ärendets behandling förda protokoll, utvisande den inom Rådstufvurätten uttalade skiljaktiga mening, bifogas.

Oskar Palmgren.

**Arvid Nyberg.
Frans Åhlström.**

**G. J. Sourander.
Hjalmar Saurén.**

**Edvard Loo.
Gustaf Björkman.**

Transsumt ur Samfälta Rådstufvurättens i Helsingfors protokoll för den 26 oktober 1898.

§ 4.

Till vidare åtgärd företogs det vid Samfälta Rådstufvurättens sammanträde den 7 innevarande oktober under § 2 af protokollet senast behandlade ärendet angående af Stadsfullmäktige härstädes äskadt förslag till ändring i Rådstufvurättens arbetsfördelning i syfte att åt den provisoriska fjerde afdelningen af Rådstufvurätten öfverlemna handläggandet endast af de så kallade polismålen och andra ringare brottmål; — — — — —

Ordföranden, Borgmästaren Palmgren, som under öfverläggningen i ämnet vid sammanträdet i september månad icke biträdt ofvanberörda, af Samfälta Rådstufvurättens öfriga medlemmar omfattade mening, utlät sig sålunda:

„För att en af Rådstufvurättens afdelningar verkligt skall vara en från de öfriga afvikande domstol för mindre brottmål bör den här, såsom annorstädes, där i afseende å domstol och behandling skilnad får göras emellan mindre och större mål, handläggas icke endast poliskammar- eller „polismål“, utan samtliga mål angående politiförbrytelser äfvensom mindre brottmål, i hvilka endast böter kunna ådömas, eller med andra ord de i Strafflagens fyra sista kapitel uppräknade förbrytelser, öfverträdelser och förseelser äfvensom de mål, i hvilka ansvar yrkades enligt förordningarna den 9 juni 1892 om tillverkning, forsling och försäljning af brännvin och andra brända och destillerade drycker, den 2 april 1883, med ändringar af den 9 juni 1892 och 10 april 1895, om tillverkning och försäljning af malt-drycker, den 2 maj 1895 om handel med viner och andra svaga rusdrycker samt den 9 september 1896, om upplag och försäljning af eldfarliga oljor, med flere förordningar. Men dessa dagligen förekommande förbrytelser, öfverträdelsers och

mindre brottmåls antal, som i denna stad med dess vidsträckta förstäder och andra afhysta bebyggda områden ständigt och stadigt ökas, är nu redan så stort, att fjerde afdelningen, för behandlingen af slika brottmål omedelbart efter det sådana anmäls till åtgärd, på sätt i rättsvårdens intresse ovilkorligen ske måste, borde sammanträda hvarje helgfri dag i veckan. Men med så täta sammanträden och med det deraf härflytande dryga arbete med protokoll, bref, saköreslängder, verkställighetslängder och utdrag ur desamma, med mera, hvilket arbete måste dag för dag göras undan, innan annat tillkommer, skulle utgifterna för fjärde afdelningen, i stället för att minskas med några tusen mark, att bortgifvas åt andra och tredje afdelningarnas ordförande, hvilka icke begärt något tillskott, blifva större, än de nu äro, emedan till ledamöter och notarier på afdelningar, der icke dessa befattningar, hufvudstaden ovärdigt, utbjödes åt den minst fordrande, utan hänsyn till sökandenes förmåga, erfarenhet och lämplighet, icke kunde erhållas kompetente och tjänlige personer ens mot de nu fastställda arvodena för tre veckosammanträden. Förändringen af fjerde afdelningens nuvarande verksamhet på angifvet sätt skulle följaktligen icke medföra någon minskning i kostnaderna för Rådstufvurätten i syfte att göra behandlingen af mindre mål billigare än handläggningen af större mål. — Om åter endast en del af här förekommande mål om politiförbrytelser, öfverträdelser och förseelser samt mindre brottmål öfverlemnades till behandling af fjerde afdelningen, medan öfriga enahanda mål deremot fördelades mellan andra och tredje afdelningarna, skulle derigenom ju icke komma till stånd en domstol uteslutande för slika mål. Det vore ingen idé, att sålunda skifta dessa mål, utan endast ett nyckfullt experiment, hvaraf ej några fördelar för rättsvården vunnas, men väl olägenheter och ökad arbete för dessa bägge senare afdelningars medlemmar och notarier blefve den säkra följden. Och såbeskaffad arbetsfördelning skulle således ej heller betingas ur synpunkten af en konsekvent genomförd princip om billig domstol för mindre brottmål och politiförbrytelser.

Man har sagt, att det vore oegentligt att fjerde afdelningen i sin nuvarande sammansättning behandlade enahanda mål som andra och tredje afdelningarna, bestående hvardera af tre rådmän. Men häremot bör erinras, hurusom flere rådmans-tjenster, som en hvar vet, i årtal föreståts af vikarier, och hurusom i landets Hof-rätter likaledes i årtal hållits uppe extra eller provisoriska divisioner med adjungerade egna och andra embetsmyndigheters tjänstemän såsom ledamöter mot arvodet, utan att någon inskränkning gjorts i sådana divisioners kompetens att såsom öfverdomstolar behandla alla slags dit inkommande mål. Och så har ju en för bedömandet af egentlighets- och laglighetssynpunkterna så kompetent myndighet som Kejsersliga Senaten, efter Kejserslige Åbo Hofrätts och Prokuratorns tillstyrkande, bemyndigat fjerde afdelningen i dess nuvarande sammansättning att utan inskränkning behandla enahanda mål som andra och tredje afdelningarna. Och ingen under dessa fastställande och tillstyrkande myndigheter stående person har ännu gittat på-

visa någon den ringaste rättsvåda af det öfverhetligen bemyndigade domarevärf, fjerde afdelningen utöfvat.

Jag skulle derföre hos Stadsfullmäktige anhålla, att de i betraktande af det anförda ville för denna gång frångå sitt beslut rörande fjerde afdelningen och låta arbetet vid Rådstufvurätten oförändradt och ostördt fortgå med enahanda fördelning deraf som nu är gällande.“ — Och skulle följaktligen skrifvelse i öfverensstämmelse med det först upplästa, af alla öfrige, utom borgmästaren Palmgren, nu godkända förslaget, åtföljd af transsumt ur protokollet, innefattande borgmästaren Palmgrens skiljaktiga mening, till Stadsfullmäktige aflåtas. Antecknades. Ort och tid förutskrifna.

In fidem:

Gustaf Björkman.

Förslag till Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1899.

Upprättadt af Magistraten.

A n m. Tillfälliga utgifter och inträder äro i förslaget utmärkta med *.

		Utgifter.	<i>Fmg.</i>	<i>7/16.</i>	<i>Fmg.</i>	<i>7/16.</i>
		I. Stadens skulder.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	711,376	25
		II. Stadens embetsverk.				
		Magistraten.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	34,700	—
		Rådstufvurätten.				
		1 Justitieborgmästare, lön 7,000: — arvode . . . . . 5,000: —	12,000	—		
1886 års stat.	b	1 Äldre Justitierådman, lön . . . . . 5,000: — arvode . . . . . 2,000: — förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 1,000: —				
Enl. öfverenskommelse o. S. F. besl. 17/11 1895.	b	personelt vederlag . . . . . 500: —	8,500	—		
1886 års stat.	b	3 Äldre Justitierådmän, lön à . . . . . 5,000: — arvode à . . . . . 2,000: — förhöjning för 10 års tjänst à . . . . . 1,000: —	24,000	—		
		Transport	44,500	—	746,076	25

Utgifternas beskaf-
fenhet enl. § 28 i K.
Förordningen d. 8
December 1873.

			Transport	44,500	—	746,076	25
1886 års stat.	b	1 Aldre Justitierådman, lön . . . . . 5,000: — arvode . . . . . 2,000: —			7,000	—	
1886 års stat. S. F. besl. 7/6 1898.	b	3 Yngre Justitierådmän, lön à . . . . . 4,000: — Arvode åt 2 afdelnings- ordförande à . . . . . 1,000: —			12,000	—	
1886 års stat. 1886 års stat. K. S:ns bref 1/10 1887.	b	1 Notarie för civilprotokollet			1,600	—	
	b	5 Notarier för kriminal- protokollet à 3,000: — Afgår: 1 vakant . . . . . 3,000: —			15,000	—	
					12,000	—	
S. F. besl. 10/11 1891. D:o 29/3 1892.	b	Tillskottsanslag för en provisorisk 4:de afdel- ning vid Rådstufvu- rätten: Ordförande, arvode . . . . . 1,000: — Arvode åt ordförandens vikarie . . . . . 3,000: —				—	
S. F. besl. 28/12 1894.	b	2 t. f. rådmän à 3,600: — 1 t. f. notarie . . . . . 3,000: — 2 Extra stadsbetjenter, lön à 1,100: — . . . . . 2,200: —			7,200	—	
					16,400	—	95,500
Åklagare.							
		Enligt Drätselkammarens förslag			—	—	14,500
Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.							
		Enligt Drätselkammarens förslag			—	—	24,300
Exekutionsverket.							
		2 Stadsfogdar, lön à . . . . . 3,000: — arvode à . . . . . 2,000: —			10,000	—	
		1 Exekutionsbetjent lön förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 400: —			2,400	—	2,800
S. F. besl. 24/11 1896. D:o 29/12 1896. D:o 21/12 1897.	b	2 Exekutionsbetjenter, lön à . . . . . 2,400: —			4,800	—	
		3 D:o lön à . . . . . 1,600: — förhöjning för 10 års tjänst à . . . . . 400: —			6,000	—	
			Transport	23,600	—	880,376	25

		Transport	23,600	—	880,376	25
S. F. besl. $\frac{24}{11}$ 1896. D:o $\frac{29}{12}$ 1896. D:o $\frac{21}{12}$ 1897.	} b	1 Exekutionsbetjent lön 1,600: — förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 200: —				
		D:o för 10 års tjänst från $\frac{1}{12}$ 1899 . . . . . 16: 67	1,816	67		
		2 Exekutionsbetjenter, lön à . . . . . 1,600: —	3,200	—		
	c*	Extra exekutionsbetjenter, förslagsvis	500	—	29,116	67
		Diverse.				
S. F. besl. $\frac{16}{11}$ 1886. D:o $\frac{3}{9}$ 1882.	} b	För renskrifning af protokoll i hemställda mål samt åt aktorerne, förslagsvis	1,700	—		
		c <i>Expenser</i> , förslagsvis	11,500	—	13,200	—
		— Fmk 211,316: 67 —				
		III. Kommunalförvaltningen.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	195,125	—
		IV. Gatubelysningen.				
		a) Gasbelysningen.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	101,947	75
		b) Petroleumbelysningen.				
Kontrakt $\frac{9}{7}$ 1896.	} b	102 st. helnatts lykter à 168 mk per lysår och lykta	17,136	—		
		73 st. halfnattslykter à 73 mk per lysår och lykta	5,329	—		
		246 st. chaussée och väglykter à 82 mk per lysår och lykta . . .	20,172	—		
		96 st. seglationslykter, 150 dagar à 60 penni per dag och lykta .	8,640	—		
		16 st. lykter vid afstjelningsplat- serna 138 dagar à 60 penni per dag och lykta	1,324	80		
		Transport	52,601	80	1,219,765	67

		Transport	52,601 80	1,219,765 67	
Kontrakt ^o / ₇ 1896.	b	3 st. lyktor på isvägen till Sveaborg, 105 dagar à 60 penni per dag och lykta	189		
		7 st. lyktor vid kolerabarackerna, 100 dagar à 60 penni per dag och lykta	420		
		8 st. lyktor längs Stora alléen i Brunnsparken, 45 dagar à 30 penni per dag och lykta	108		
		9 st. halfnattslyktor i Sörnäs (vintertid) 200 dagar à 22 penni per dag och lykta	396		
		9 st. helnatts Auerlyktor inom Sörnäs polisdistrikt à 176 mk per lysår och lykta	1,584		
	c	38 st. chaussélyktor inom Sörnäs polisdistrikt à 90 mk per lysår och lykta	3,420		
	c*	47 st. nya lyktskåp med Auerbrännare à 60 mk	2,820		
	c*	20 st. lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren komma att anvisas, förslagsvis .	1,000	62,538 80	
		c) Elektrisk belysning.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .		—	7,791 75
	— Fmk 172,278: 30 —				
	V. Brandverket.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .		—	97,746 —	
	VI. Polisinrättningen.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .		—	312,550 —	
	VII. Sundhets- och sjukvården.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .		—	205,277 —	
		Transport	—	1,905,669 22	

	Transport	—	—	1,905,669	22
	VIII. Fattigvården.				
	Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	280,820	—
	IX. Undervisningsväsendet.				
	Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	625,973	10
	X. Staden åliggande allmänna onera.				
	Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	250,171	04
	XI. Vattenledningen.				
	Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	475,430	—
	XII. Saluhallen.				
	Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	7,050	—
	XIII. Stadens jordlägenheter.				
	Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	9,400	—
	XIV. Allmänna arbeten.				
	1:o. Byggnader och lägenheter.				
	a) <i>Remont och underhåll.</i>				
c	Diverse reparationer	—	—	42,700	—
	Transport	—	—	3,597,213	36

		Transport	—	3,597,213 36
		b) <i>Nybyggnader.</i>		
	c*	Nytt tull och packhus å Skatudden	670,000	
		Byggnad för hamnkontor m. m. å Magasinskajen	130,000	
		Ny större pissoir i Henriksesplanaden vid hörnet af Brunns-gatan	2,500	
		Pissoir vid Aspnäsgatan, hörnet af Östra Chausséen	2,500	
		D:o vid Östra Hamngatan	1,000	
		Provisoriskt afträde å Skatudden	1,000	
		Simhus vid Hörneberg	8,000	
		Inredning af visitationspaviljong .	7,400	822,400
		2.o. Gator och allmänna platsér.		
		a) <i>Remont och underhåll.</i>		
	c*	Stensättning med nubbsten af körbana öfver Högvaktstorget	7,200	
		Makadamisering af återstående delen af Högvaktstorget	3,080	
		Stensättning med nubbsten i asfalt af stadens andel af Västra kajen	31,000	
		Diverse reparationer	12,000	53,280
		b) <i>Nyanläggningar.</i>		
	c*	Stensättning med fältsten af körbana öfver Skatuddstorget	6,000	
		Stensättning med fältsten af Kanal-gatan från Skatuddsbron till östra Hamngatan	18,000	
		Makadamisering af Västra Hamngatan mellan Lots- och Kanal-gatorna	6,500	
		D:o af stadens andel af Docksgatan mellan Sjömans- och Fabriks-gatorna	1,800	32,300
		c) <i>Regleringsarbeten.</i>		
	c*	Tillskottsanslag för inlösen af tomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen	53,000	
		Transport	53,000	4,505,193 36

		Transport	53,000	4,505,193	36
	c*	Jernvägsspår å Sörnäs strandväg, incl. planering	40,000		
		Planering af Neckens gränd	16,000		
		D:o af Ärtholmsgatan	10,400		
		D:o af Docksgatans västra del	7,400		
		D:o af Konstantinsgatan utanför tomt N:o 4	3,000		
		D:o af en del af Styrmansgatan	2,600	132,400	
		3.o. Kanaler och afloppsdiken.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	14,800	
		b) <i>Nyanläggningar.</i>			
	c*	Kanalanläggningar inom de föreslagna 11:te och 12:te stadsdelarna	100,000		
		Kanal från villan N:o 15 Humleberg till området Salli	6,000		
		D:o under Neckens gränd	5,900		
		Förlängning af kanalen under Kronbärgsgatan	10,200		
		D:o af afloppskanalen under 4:de linien å Berghäll till tomt N:o 4	5,360		
		Kanal under Ärtholmsgatan	8,800		
S. F. besl. 19/4 1898.	b*	D:o under Vilhelmsbärgs-, Sibylle-, Söderviks- och Svalbogatorna	30,600	166,860	
		4.o. Vägar.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	23,300	
		b) <i>Nyanläggningar.</i>			
	c*	Planeringsarbeten inom de föreslagna 11:te och 12:te stadsdelarna	130,000		
		Väg till villorna N:ris 1, 15 och 17 Humleberg	2,000		
S. F. besl. 19/4 1898.	b*	Planering af Vilhelmsbärgs-, Si- bylle- och Söderviksgatorna	52,000	184,000	
		Transport		5,026,553	36

		Transport	—	—	5,026,553	36
		5:o. Chausséer.				
		Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	27,000	—
		6:o. Hamnar.				
		Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	673,900	—
		7:o. Planteringar.				
		Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	80,500	—
		8:o. Renhållningsväsendet.				
		Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	78,300	—
		9:o. Arbetsredskap.				
		Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	7,000	—
		10:o. Diverse.				
		Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	6,000	—
		— Fmk 2,344,740: —				
		XV. Pensioner.				
		Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	10,293	34
		XVI. Diverse.				
		Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	2,000	—		
		Expenser, förslagsvis	1,700	—		
S. F. besl. ^{5/10} 1875.	b	För revision af stadens räkenskaper, förslagsvis	4,100	—		
		Eldnings- och lysningsämnen, förslagsvis	25,000	—		
	c	För stormvarningstelegram, förslagsvis	250	—		
		Brandstodsafgifter, förslagsvis	9,000	—		
		Transport	42,050	—	5,909,546	70

			Transport	42,050	—	5,909,546 70
S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1897.	} b		Anslag åt mantalsskrifvaren . . .	3,000	—	
D:o $\frac{29}{12}$ 1890.			Anslag för byggnadsinspektör, förslagsvis . . .	2,400	—	
D:o $\frac{29}{12}$ 1893.	} b		Arvode åt en elektrotekniker . . .	800	—	
D:o $\frac{19}{6}$ 1890.			Arvode åt 2:ne fiskeritillsyningsmän, förslagsvis . . .	600	—	
Fiskeristadgan för H:fors $\frac{1}{2}$ 1890.	} b		Tillskott åt fiskeritillsyningsmannen Brenner för öfvervakande af virkesflottningen i stadens hamnområde . . .	150	—	
S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1897.			För uppsigt öfver varuskjulet, förslagsvis . . .	900	—	
D:o $\frac{28}{10}$ 1895.	} b		Anslag för belöning af täflingsprojekten till stadsplan för en 13:de stadsdel . . .	10,000	—	
D:o $\frac{7}{6}$ 1898.			<i>Utskrifning af vallängden, jemte register dertill</i> . . .	1,400	—	
	} c		Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade . . .	2,500	—	
			Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge . . .	600	—	
	} c		Inventarier till särskilda stadens hus; remont och komplettering, förslagsvis . . .	4,000	—	
			Telefonafgifter, förslagsvis . . .	3,700	—	
D:o $\frac{26}{10}$ 1897.	} b		Anslag för isobservationer, förslagsvis . . .	1,200	—	
			För kontroll öfver efterlefnad af förordningen angående hundskatten . . .	500	—	
	} c		Afkortning och restitution å uttaxerade medel och andra inkomster, förslagsvis . . .	35,000	—	
			<i>c & d</i> För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande . . .	40,000	—	148,800
			— <i>Fmk 148,800:</i> —			
			Summa Fmk	—	—	6,058,346 70

Inkomster.			
Behållning.			
Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	450,000
I. Räntor.			
Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	132,400
II. Tomtlösen.			
Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	150,000
III. Stadens fasta egendom.			
Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	268,278 10
IV. Tomtören.			
Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	2,200
V. Inkomstgivande rättigheter.			
Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	916,900
VI. Diverse.			
Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	340,998 46
VII. Statsbidrag.			
Enligt Drätselkammarens förslag.	--	—	369,231 34
	Transport	—	—
			2,630,007 90

		Transport	—	—	2,630,007	90
		VIII. Vattenledningen.				
		Enligt Drätselkammarens förslag.	—	—	342,775	—
		IX. Lån.				
K. Sen. resol. 4/8 1897.	b*	Å Obligationslånet af år 1898 anvisas år 1899. för vattenledningens utsträckning 1899	183,600	—		
		„ uppförandet af ett vattentorn vid Bergmangatan	190,000	—		
		„ kajarbeten å Skatudden	566,000	—		
		„ nytt tull- och packhus å Skatudden	670,000	—		
		„ byggnad för hamnkontor m. m. å Magasinskajen	130,000	—	1,739,600	—
		X. Uttaxering.				
	d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras utgör	—	—	1,345,963	80
		Summa Fmk	—	—	6,058,346	70

Sammandrag

af förslaget till Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad
år 1899.

Hufvud- titel.	Utgifter.	Ordinarie ut- gifter.		Tillfälliga ut- gifter.	
I	Räntor & amortering å skuld	696,376	25	15,000	—
II	Magistraten och Rådstufvurätten	210,816	67	500	—
III	Kommunalförvaltningen	193,565	—	1,560	—
IV	Gatubelysningen	168,458	30	3,820	—
V	Brandverket	88,646	—	9,100	—
VI	Polisinrättningen	311,000	—	1,550	—
VII	Sundhets- och sjukvården	203,277	—	2,000	—
VIII	Fattigvården	280,820	—	—	—
IX	Undervisningsväsendet	593,642	10	32,331	—
X	Allmänna onera	250,171	04	—	—
XI	Vattenledningen	75,930	—	399,500	—
XII	Saluhallen	7,050	—	—	—
XIII	Stadens jordlägenheter	9,400	—	—	—
XIV	Allmänna arbeten	238,000	—	2,106,740	—
XV	Pensioner	10,293	34	—	—
XVI	Diverse utgifter	148,800	—	—	—
	<i>Små</i>	3,486,245	70	2,572,101	—
				3,486,245	70
	Summa utgifter <i>Små</i>	—	—	6,058,346	70
	Inkomster.		Ordinarie in- trader.		Behållning, tomt- lösen och tillfäl- liga intrader.
	Behållning	—	—	450,000	—
I	Räntor	62,400	—	70,000	—
II	Tomtlösen	—	—	150,000	—
III	Inkomst från stadens fasta egendom	268,278	10	—	—
IV	Tomttören	2,200	—	—	—
V	Inkomstgifvande rättigheter	916,900	—	—	—
VI	Diverse inkomster	316,998	46	24,000	—
VII	Statsbidrag	369,231	34	—	—
VIII	Vattenledningen	317,775	—	25,000	—
IX	Lån	—	—	1,739,600	—
X	Uttaxering	1,345,963	80	—	—
	<i>Små</i>	3,599,746	70	2,458,600	—
				3,599,746	70
	Summa inkomster <i>Små</i>	—	—	6,058,346	70

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Vid upprättandet af det utgifts- och inkomstförslag för Helsingfors stad år 1899, som Magistraten, jämlikt stadgandet i § 58 af Kejsarl. förordningen den 8 December 1873, eger uppgöra och i afseende å granskning till Stadsfullmäktige öfverlemna, har Magistraten jämväl innevarande år kunnat i hufvudsak förena sig om innehållet af härhos bilagda af Drätselkammaren uppgjorda och till tryck befordrade förslag. Såsom motivering för de jämförelsevis få och mindre betydande ändrings- och tilläggs-förslag, hvartill Magistraten funnit sig föranlåten, får Magistraten i korthet anföra följande.

Genom missuppfattning af Stadsfullmäktiges beslut den 7 sistlidne Juni angående omorganisation och förändrad arbetsordning för Rådstufvurätten härstädes har Drätselkammaren, jämte det densamma infört förhöjdt arvode för ordförandene å Rådstufvurättens andra och tredje afdelningar, bibehållit anslaget för en t. f. notarie å provisoriska fjerde afdelningen, ehuru Fullmäktiges berörda beslut inneburit indragning af sagda notarietjenst. Då emellertid tidpunkten, från hvilken Stadsfullmäktiges beslut borde tillämpas, ännu icke blifvit faststald samt Rådstufvurätten i skrifvelse för den 26 sistlidne Oktober hos Stadsfullmäktige anhållit att den provisoriska afdelningen finge tillsvidare bibehållas vid den organisation, som den härintills haft, har Magistraten icke funnit skäl att för år 1899 i staten observera den afsedda förändringen utan i sitt förslag upptagit den för Rådstufvurätten härintills gällande utgiftsstaten och till följd deraf utelemnat förhöjningen i arvodet för två afdelnings ordförande med tillsammans 2,000 mark.

Uti härhos bilagd skrifvelse af den 10 innevarande November hafva Stadsfiskalerna O. R. F. Albrecht och Adolf Mesterton samt biträdande Stadsfiskalen Gustaf Lagerblad framhållit att de af dem bestridda kostnaderna för renskrifning af arbetsförteckningar till Prokuratorn i Kejsarliga Senaten och andra tjänsteskrifvelser sedan införandet af nya strafflagen i hög grad förökats, hvarför de anhållit om Magistratens medverkan derhän att ett anslag af förslagsvis 800 mark till expensemedel för Stadsfiskalerna blefve i stadens utgiftsförslag upptaget. Magistraten, som icke finner lämpligt att de för magistraten, rådstufvurätten och deras underlydande tjänstemän under en gemensam anslagspost upptagna expensemedlen fördelas på särskilda poster sålänge magistraten och rådstufvurätten delvis hafva sig anvisade gemensamma

biträden och betjening, finner sig därför icke kunna oförändradt förorda stadsfiskalernes förberörde begäran men tror sig dock, på de skäl desse i sin skrivelse framhållit, böra föreslå att stadsfiskalerna berättigas att af de gemensamma expensemedlen utbekomma ersättning för den kostnad, som renskrifningen af deras arbetsförteckningar medför, samt att sagda expenser af sådan anledning förhöjas med 500 mark. För aflönande af extra exekutionsbetjenter under instundande Januari månad har Magistraten infört en förslagspost af 500 mark, och får Magistraten angående behovet af sagda anslag åberopa sin i ärendet till Stadsfullmäktige aflåtna skrivelse af den 26 sistlidne Oktober.

Sedan stadens Polismästare uti närlagda skrivelse af nästnämnda dag hos Magistraten gjort framställning om anordnande af förbättrad gatubelysning inom Sörnäs polisdistrikt samt Drätselkammaren uti infordradt, härhos bilagdt yttrande framhållit att Kammaren, efter den utredning i saken Poliskammaren frambragt, ej kan finna annat, än att ifrågavarande gatubelysningsförhållande måste förbättras, jämte det Drätselkammaren, i öfverensstämmelse med af byggnadskontoret framställt förslag, förordat upptagande i 1899 års budget af anslag för 47 stycken nya „Forselleska auerlyktor“ att uppställas invid Östra chausséen, Ås-vägen, vägen till Sörnäs äfvensom gamla och nya Djurgårdsvägarna, i enlighet med en skrivelsen närsluten plan-teckning, har Magistraten, som icke funnit skäl till anmärkning mot Drätselkammarens förslag, i öfverensstämmelse dermed upptagit anslag för 47 stycken nya lyktor å 60 mark stycket med 2,820 mark samt förökadt anslag för petroleum belysningen med 5,004 mark.

De förnämsta ändrings och tilläggsförslag Magistraten trott sig böra framställa hänföra sig nu, likasom vid tidigare budgetförslag, till *XIV hufvudtiteln* eller stadens allmänna arbeten.

Enär förstärkte Stadsfullmäktige vid sammanträde den 5 sistlidne Juni beslutit att för stadens räkning låta uppföra *a)* å kvarteret N:o 184 på Skatudden nytt tull- och packhus, inrymmande lokaler jämväl för trafikkontoret samt stationskontor för hamnbanan; *b)* särskilda slutna och öppna varuskjul vid Myntkajen å Skatudden samt *c)* en tillbyggnad till det täckta varuskjulet å Magasinskajen, inrymmande filial af tullkammaren och af trafikkontoret samt lokal åt hamnkotoret, hvilka arbeten borde så snart som möjligt utföras samt bekostas medels lån på längre återbetalningstid än två år, har Magistraten, helst ritningarna till tull- och packhuset numera torde vara i det närmaste färdiga, samt det synes önskligt att byggnaden för hamnkotoret och tullkammarfilialen uppföres samtidigt med det nya tull- och packhuset, i utgiftsförslaget under *XIV hufvudtiteln*, afdelning *1:o Byggnader och lägenheter*, bland nybyggnader främst upptagit anslag för nytt tull- och packhus med 670,000 mark samt till byggnad för hamnkotoret m. m. 130,000 mark. Något anslag för de beslutna varuskjulen har Magistraten däremot icke ansett nödigt att observera i 1899 års budget, då ärendet angående desammas uppförande ännu är beroende af ytterligare beredning och beslut af Stadsfullmäktige. I frågan om anslag för inred-

ning af en tullvisitationspaviljong i täckta varuskjulet invid Södra hamnen har Magistraten äran härhos bilägga tullkammarens i saken till Magistraten aflåtna skrifvelse samt Drätselkammarens deröfver afgifna utlåtande, jämte det Magistraten för egen del tillstyrker anslaget beviljande.

Vidkommande de af Drätselkammaren inom samma hufvudtitel, afdelning 2:o *Gator och allmänna platser* äskade anslagen för „nyläggningar“ har Magistraten ansett posten „Stensättning med fältsten af myntkajen 27,300 mark“ böra uteslutas enär, enligt Magistratens åsigt, denna stensättning bör verkställas först efter det tull- och packhuset samt de beslutna varuskjulena blifvit vid sagda kaj uppförda. Däremot anser Magistraten att den redan liffiga trafiken å Skatudden erfordrar att åtminstone den emellan Kanal- och Kronbergsgatorna belägna delen af Skatuddstorget instundande år bringas i trafikabelt skick. I sådant afseende har Byggnadskontoret i sitt förslag till budget för makadamisering af sagda torg upptagit ett af Drätselkammaren utelemnadt anslag af 14,700 mark; då emellertid endast en mindre del af skatuddstorget tillsvidare är behöflig för trafiken, samt makadamisering af endast en del utaf platsen icke befunnits lämplig har Magistraten för anläggning af en 15 meter bred fältstenskörbana öfver Skatuddstorget, från Kronbergsgatan till Myntverket, enligt bilagdt kostnadsförslag, infört ett anslag af 6,000 mark. Tillika har Magistraten ansett tiden vara inne att Högvaktstorget, hvars omläggning Byggnadskontoret redan år 1896 påyrkat, försattes i behörigt skick samt i sådant afseende, under rubriken „remont och underhåll“, jämlikt närslutet kostnadsförslag, upptagit anslag för anläggande af en 10 meter bred nubbstenskörbana öfver Högvaktstorget mellan N. Esplanadgatan och Skatuddsbron — 7,200 mark samt för makadamisering af återstoden af Högvaktstorget — 3,080 mark. Emedan förstärkte Stadsfullmäktige för inlösen af magasin stomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen å 1898 års obligationslån anvisat endast 200,000 mark *) men Stadsfullmäktige beslutit sagda tomters inlösen för en sammanräknad köpeskilling af 253,000 mark, har Magistraten, såsom erforderligt tillskottsanslag från ordinarie budgeten, under rubriken „regleringsarbeten“, i samma underafdelning upptagit ett anslag af 53,000 mark. Anslaget under samma rubrik för „jernvägsspår å Sörnäs strandväg, incl. planering — 52,800 mark“ har Magistraten deremot trott sig kunna nedsätta till 40,000 mark, under förutsättning af att räler med tillbehör skola för sagda spår ur statens förråd erhållas.

Under ifrågavarande hufvudtitel, afdelningarna 3:o *Kanaler och afloppsdikeyn* samt 4:o *Vägar*, har Drätselkammaren för kanalarbeten och planeringsarbeten inom de föreslagna 11:te och 12:te stadsdelarne upptagit anslag af 113,000 och 148,000 mark; ehuru Magistraten är ense med Drätselkammaren derom att berörda arbeten, för att möjliggöra nya och jämförelsevis billiga bostadstomters utgifvande, böra

*) Denna post är uti den öfversigt af anvisningarna å 1898 års obligationslån, som bifogats Drätselkammarens budgetförslag, af misstag upptagen till 300,000 mark.

utan afbrott fortsättas, har Magistraten dock, för att icke behöfva föreslå i högre grad förhöjd uttaxering, funnit sig föranlåten att nedsätta berörda poster till resp. 100,000 och 130,000 mark, hvilka belopp, enligt Stadsingenjörens utsago, kunna anses för ändamålet under instundande år tillräckliga.

Jämlikt Stadskamreraren T. Holmbergs, uti bilagda skrifvelse af den 14 innevarande November, derom gjorda framställning har Magistraten slutligen under hufvudtiteln *XVI. Diverse* förhöjt anslaget för „utskrifning af vallängden jämte register dertill“ från 1,000 mark till 1,400 mark.

Vidkommande inkomstsidan i Drätselkammarens förslag har Magistraten funnit behållningskalkylen vara riktigt uppgjord samt beräkningen af de särskilda inkomstposterna hafva skett med nödig försiktighet, hvarför Magistraten icke haft skäl till något förändringsförslag härutinnan; angående „auktionsprovisionen“ kunde visserligen anmärkas att skäl icke förefunnits till nedsättning af denna förslagspost enär sagda provision för tio månader under innevarande år redan inbragt 1,139 mark 32 penni, men alldenstund Stadsfullmäktige ännu icke fattat beslut i anledning af Magistratens uti skrifvelse för den 26 nästlidne Oktober framställda förslag om auktionsverkets i staden indragning redan från början af år 1899, har Magistraten åt Fullmäktiges budgetutskott öfverlemnadt att i utgifts- och inkomstförslaget införa häraf föranledda förändringar.

Såsom anvisning å 1898 års obligationslån har Magistraten, i öfverensstämmelse med hvad här ofvan anförts, utöfver de af Drätselkammaren upptagna belopp, infört för nytt tull- och packhus — 670,000 mark samt till byggnad för hamnkontor och tullkammarfilial — 130,000 mark; en af Stadskamreraren uppgjord, korrigerad öfversigt af samtliga anvisningar å 1898 års $3\frac{1}{2}$ %:s obligationslån bilägges därjämte detta betänkande.

För den händelse att Magistratens förslag varda af Stadsfullmäktige godkända komme den summa, som för året borde hos stadens skattskyldige medlemmar uttaxeras, att uppgå till *en million trehundra fyratiofemtusen niohundrasextiotre mark åttatio penni.*

De specialförslag, ritningar och öfriga handlingar, hvilka Drätselkammaren, jämte utgifts- och inkomstförslaget, till Magistraten insändt, har Magistraten äran härhos bilägga; och har Magistraten ansett nödigt att, i enlighet med hvad de senaste åren varit öfifigt, af sagda handlingar låta till tryck befordra samt såsom bilagor till detta betänkande foga ej mindre vattenlednings- och byggnadskontorens än äfven hamnkontorets till Drätselkammaren aflemnade budgetförslag.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman:

G. v. Pfaler.

1898 års 3 1/2 % Obligationslån.

Å sagde lån hafva nedanstående anslag beviljats:

	Fmk.	Vattenled- ningsarbeten.	Andra änd- mål.
För gäldande af lånet för inköp af Gumtäckts säteri	Fmk.	— —	500,000: —
„ d:o af lånet för inköp af gården n:o 22 vid Alexandersgatan samt uppförande af nya kommunala sjukhusbyggnader	„	— —	500,000: —
„ gäldande af lånet för inköp af gården n:o 3 vid Sofiegatan	„	— —	250,000: —
„ gäldande af löseskillingen för byggnaderna å villan Hagasund	„	— —	60,000: —
„ gäldande af lånet för inköp och inredning af Barnhemmet	„	— —	100,000: —
„ tillbyggnader å Maria sjukhus	„	— —	130,800: —
„ nytt folkskolehus vid Nikolaigatan	„	— —	220,000: —
„ kajarbeten å Skatudden	„	— —	300,000: —
„ vattenledningsarbeten år 1897	„	6,375: 40	
„ inköp af obligationer, hörande till stadens lån af åren 1876 och 1882	„	— —	374,000: —
„ inlösen af tomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen	„	— —	200,000: —
„ vattenledningsarbeten år 1898	„	129,300: —	
„ omkostnader för lånet	„	— —	193,000: —
			<u>2,827,800: —</u>
	„	135,675: 40	135,675: 40
			<i>Fmk.</i> 2,963,475: 40

År 1899 är föreslaget att anvisas på lånet:

För vattenledningsarbeten	„	373,600: —	
„ kajbyggnader	„	— —	566,000: —
„ nytt tull och packhus samt hamnkontorsbyggnad	„	— —	800,000: —
	„	373,600: —	373,000: —
	Summa <i>Fmk.</i>	— —	4,702,475: 40

Drätselkontoret i Helsingfors i November 1898.

Teodor Holmberg.

HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR.

Helsingfors,

den 8 Sept. 1898.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 114.

Till motivering af hoföljande förslag till 1899 års utgiftstat för vattenledningen får kontoret anföra:

Anslaget för reparation och justering af vattenmätare är förhöjdt från 2,000 till 2,500 mark på grund af vattenmätarens under sednaste år betydligt ökads antal.

Vattenledningsrören under Fredriksgatan från adr. N:o 53 till Eriksgatan, äfvensom från Boulevards- till Stora Robertsgatan, samt under en del af Vestra kajen, samtliga nedlagda af bolaget Neptun och för det mesta oasfalterade, föreslås att på grund af sin för eldsläckningsbehof otillräckliga storlek ersättas med nya och större rör. För pröfning af den nytta, som dylika rörombyten medföra, förtjenar nämnas, att genom i år utförda arbeten af samma slag inom IV stadsdelen en stegring af trycket med i medeltal 10 och på vissa ställen 20 m. vunnits.

Vattenledningens utsträckning under Ö. Chausséen från Norra Bryggeriet till gränsen af villan Arabia afser att bereda de angränsande små villalotterna tillfälle till inledning af vatten samt till största delen äfven anslutning till afloppsskanal med utlopp till sjön.

För följande arbeten, delvis utförda eller under utförande, hafva år 1898 extra anslag beviljats såsom förskott på 1899 års arbeten, näml. vattenledning under Sörnäs strandväg (af Drätselkammaren) samt under Dalgatan, till villorna i V. Brunsparken och till Slagtinrättningen (af Stadsfullmäktige). Kostnaden för vattenledning under Wilhelmsbergs-, Sibylle- och Söderviksgatorna inbegripas i det anslag af 90,000 mark, som Stadsfullmäktige innevarande år beviljat för planeringsarbeten i förstaden Hörneberg.

Den föreslagna ledningen under Ö. Chausséen afser att förbinda förstaden Hörneberg med det genom villan Ås löpande 305 mm. hufvudröret, för hvilket ändamål den befintliga 102 mm. ledningen till Sörnäs station, cellfångelse och bryggeri är otillräcklig.

Ledningen från Lappviksgatan till obduktionshuset å villan Alkärr afser främst att tillgodose nämnda anstalts behof, men är, såsom varande försedd med brandposter och af samma diameter som öfriga gaturör, att betraktas som allmän ledning.

Utsträckningen till Sandudd har upptagits på anhållan af den derstädes belägna tapetfabrikens egare. Då det endast är en tidsfråga, när denna del af staden bör förses med vatten, då ledningen erhåller en sådan sträckning, att den knappast kan beröras af stadsplanens framtida reglering, samt då slutligen fabriken egare garanterar en årlig vattenafgift motsvarande 8 % af anläggningskostnaden, synes ifrågavarande utsträckning vara i allo motiverad.

Förslag till förlängningar af vattenledningen i sammanhang med planeringen af nya gator skola upprättas i den mån, som Byggnadskontoret medhinner dessa projekt.

Under titeln diverse mindre arbeten upptagas 3 st. fribrunnar vid Varfs-, Sandviks- och Skatuddskajen, hvilka i likhet med den vid Norra kajen befintliga afse att bereda fartygsbesättningar och hamnarbetare tillgång till dricksvatten, samt äro ämnade att tjänstgöra endast under seglationstiden.

Bland inkomsterna från vattenledningen har den för vattenförsäljning antagits till ett 35,000 mark högre belopp, än under innevarande år finnes upptaget i inkomstförslaget. Till följd af vattenledningens utvidgning under fjolåret inflyter redan i år ett belopp af 295,000 mark för försäldt vatten, och då under denna sommar ännu större utvidgningar blifvit verkställda, kan nämnda summa utan risk läggas till grund äfven för nästa års inkomster. Också hyrorna för vattenmätare äro upptagna till något förhöjdt belopp. Som ofvan.

C. Hausen.

1899 års budget.

XI. Vattenledningen.

Förvaltning och drift.

1 Vattenledningsingeniör, lön	5,800: —		
förhöjning för 10 års tjänst	1,160: —		
resemedel, personelt	400: —	<i>Små</i>	7,360: —
1 Bokhållare, lön	3,000: —		
förhöjning för 5 års tjänst	300: —	„	3,300: —
1 Rörmästare		„	3,000: —
		Transport <i>Små</i>	13,660: —

	Transport	<i>Fmf.</i>	13,660: —	
1 Verkmästare, jemte fri bostad och ved	„		1,600: —	
1 Förste maskinist, jemte fri bostad och ved	„		2,100: —	
1 Andre maskinist, jemte fri bostad och ved	„		1,200: —	
1 Putsare, jemte fri bostad och ved	„		900: —	
1 Filterförman, jemte fri bostad och ved	„		1,200: —	
1 Reservoirvakt, jämte fri bostad och ved	„		420: —	
Driftkostnad för pumpverket, förslagsvis	„		6,000: —	
D:o för filtrerna, förslagsvis	„		10,000: —	
Afläsning och kontroll af vattenmätare, förslagsvis	„		6,000: —	
Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis	„		1,500: —	
Brandförsäkringspremier och utskylder till Helsinge kommun, förslagsvis	„		1,700: —	
Arrende för skyddsområde invid Wanda å	„		350: —	
Arrende för Broholmen i Gammelstaden	„		600: —	
Expenser, förslagsvis	„		2,000: —	
Kostnader för distribuering och indrifning af de- betsedlar och räkningar, förslagsvis	„		500: —	
Kostnader för hästhoarnas skötsel, förslagsvis	„		2,400: —	<i>Fmf.</i> 52,130: —
Kostnader för privata anslutningar och uppsätt- ningar af vattenmätare, förslagsvis	„		— —	„ 25,000: —

Underhåll och remont.

Remont och underhåll af vattenledningens bygg- nader, hägnader, dammar, maskiner och rör- nät, förslagsvis	<i>Fmf.</i>	20,000: —	
Reparation och justering af vattenmätare, förslags- vis	„	2,500: —	<i>Fmf.</i> 22,500: —

Utsträckning af rörnätet, samt inköp af vattenmätare.

Vattenledning under Fredriksgatan från N:o 53 till Eriksgatan	<i>Fmf.</i>	2,200: —	
D:o under Fredriksgatan från Boule- vards- till Stora Robertsgatan	„	7,400: —	
D:o under en del af Vestra Kajen	„	1,700: —	
D:o till Slaktinrättningen	„	15,600: —	
	Transport	<i>Fmf.</i>	26,900: —
		<i>Fmf.</i>	99,630: —

	Transport	<i>Fmf.</i> 26,900: —	<i>Fmf.</i> 99,630: —
Vattenledning	under Dalgatan	” 6,700: —	
D:o	under Sörnäs strandväg från Ö. Chausséen till adr. N:o 7	” 9,400: —	
D:o	till villorna i V. Brunsparken	” 10,900: —	
D:o	under Wilhelmsbergsgatan	” 15,300: —	
D:o	under Sibyllegatan	” 6,400: —	
D:o	under Söderviksgatan	” 4,700: —	
D:o	under Ö. Chausséen från villan Ås till Wilhelmsbergsgatan	” 6,300: —	
D:o	under Ö. Chausséen från Norra Bryggeriet till villan Arabia	” 13,300: —	
D:o	från Lappviksgatan till Obduk- tionshuset å villan Alkärr	” 4,200: —	
D:o	från Lappviksgatan till Sandudd ”	” 20,700: —	
Inköp af vattenmätare	”	5,000: —	<i>Fmf.</i> 129,800: —

Diverse mindre arbeten.

3 st. fribrunnar vid Warfs-, Sandviks- och Skat- uddskajen	”	— —	<i>Fmf.</i> 900: —
	Summa	<i>Fmf.</i> 230,330: —	

Inkomster.

För vattenförsäljning, förslagsvis	<i>Fmf.</i> 295,000: —	
Hyrer för vattenmätare, förslagsvis	” 20,000: —	
Vattenavgifter från hästhoarna, förslagsvis	” 1,900: —	
Förhöjning för sentida inbetalning af vattenkon- sumtionsavgifter, förslagsvis	” 300: —	
Ersättning för verkställda anslutningar m. m. för- slagsvis	” 25,000: —	
Arrenden från vattenledningens jorderåden, för- slagsvis	” 575: —	<i>Fmf.</i> 342,775: —
	Summa	<i>Fmf.</i> 342,775: —

Helsingfors stads vattenledningskontor den 8 September 1898.

C. Hausen.

HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR,

Helsingfors

den 13 Oktober 1898.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 129.

Härhos bifogas kostnadsberäkning för de vattenledningsarbeten uppgående till 64,200 mark, hvilka äro beroende af Byggnadskontorets förslag till planering af nya gator och anläggning af afloppskanaler år 1899. Derutöfver medföljer kostnadsförslag, uppgående till 64,400 mark, för flyttningen af den del af det nyare 305 mm. röret genom Janssons odlingar, som faller inom privata tomter, delvis utarrenderade, eller under blifvande jernvägsspår, och är det nya röret föreslaget att nedläggas under Hammare- och Esthergatorna. Ehuru den sednare gatan är oplanerad och bergbunden, hvarigenom kostnaderna uppgå till högt belopp, så har kontoret under närvarande förhållanden icke lyckats finna någon bättre sträckning.

Angående flyttningen af de delar af 305 och 456 mm. rören, hvilka falla inom det åt Statsjernvägarne erbjudna området, har kontoret icke kunnat uppgöra något förslag, då den angränsande terrängen är såväl bergbunden, som starkt kupe-rad och terränglinien sålunda icke kan följas utan fara för att rören vid framdeles skeende gatuplaneringar ytterligare en gång måste flyttas, och hoppas kontoret att något arrangement, tillåtande rörens kvarblifvande på sin nuvarande plats, ännu måtte i stadens intresse kunna vidtagas. Som ofvan.

C. Hausen.

HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR,

Helsingfors

den 13 Oktober 1898.

N:o 129, bilaga.

**Komplettering af vattenledningskontorets
budgetförslag för 1899.**

a) *Arbeten att utföras i sammanhang med gatuplanering, resp. afloppskanal.*

Vattenledning	under Styrmansgatan, från Fabriks-	till Ärtholmsgatan	<i>Fmk</i>	6,800: —	
D:o	under Ärtholmsgatan från Syr-	mansgatan till adr. N:o 15	„	12,700: —	
D:o	under Karlavägen från Jakobs-	till Agricologatan	„	18,400: —	
D:o	under Agricologatan från IV—	VI Linien	„	4,300: —	
D:o	under IV Linien från Agricolaga-	tan till adr. N:o 24	„	5,800: —	
D:o	under V Linien från Agricolaga-	tan till Porthansgatan	„	10,300: —	
D:o	under VI Linien från Agricolaga-	tan till adr. N:o 10	„	<u>5,900: —</u>	<i>Fmk</i> 64,200: —

b) *Arbeten för flyttning af en del af 305 mm.
ledningen genom Janssons odlingar.*

Vattenledning	under Hammaregatan	<i>Fmk</i>	8,300: —	
D:o	under Esthergatan	„	56,100: —	<i>Fmk</i> 64,400: —
			Summa	<i>Fmk</i> 128,600: —

C. Hausen.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR

d. 12:te Oktober 1898.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Biläggande förslag till budget för Byggnadskontoret och Stadens allmänna arbeten under år 1899, får Kontoret som motivering till en del poster anföra följande.

Byggnads-
kontoret. De under rubrik „Byggnadskontoret“ upptagna posterna hafva, med undantag af Stadsingenjörens lön, som sänkts till Fmk 8,600: — äfvensom Stadsträdgårds-mästarens och Bokhållarens löner, hvilka höjts till respektive Fmk 5,700: — och 4,000: — bibehållits oförändrade.

Summa för Byggnadskontoret Fmk 47,530: —

Byggnader o.
lägenheter. För diverse remont af Byggnader och lägenheter har Kontoret upptagit Fmk 42,700: —. De högsta posterna i detta remontförslag utgöras af:

Yttre målning m. m. af tull- och packhuset	2,460: —
Makadamisering m. m. af gårdsplan vid Södra brandverkshuset	4,420: —
Remont af pumphuset och ombyggnad af bron till pumphuset	1,900: —
Remont af gamla träpaviljongen vid Maria sjukhuset m. m.	5,100: —
Yttre målning m. m. af Folkbiblioteket	2,430: —
” ” m. m. af Rådhusannexet	2,800: —
Remont af centralpolisens lokaler i f. d. Baranoffska huset	1,300: —
Snötransport m. m. från stadens gårdar	4,300: —

Bland nybyggnader har upptagits; tillskottsanslaget för Obduktionspaviljongen Fmk 5,400: —

Ersättandet af den gamla otillräckliga pissoiren invid det starkt trafikerade hörnet af Henriks- och Brunnsgatorna med en större ny sådan 2,500: —

Kostnaderna för tvenne nya pissoirer invid Aspnäsgatan och å Skatudden hafva äfven uppatgits med tillsammans Fmk 3,500: —

Därjämte föreslår Kontoret inrättandet af en provisorisk bekvämlighetsinrättning å Skatudden i hörnet af östra Hamngatan och Myntkajen Fmk 1,000: —

I skrifvelse af den 13:de April 1898 till Kammaren föreslog Kontoret inrättandet af simhus nedanför Hörneberg äfvensom å Sandudd och har Kontoret nu i budgetförslaget upptagit en summa Fmk 13,000: — för dessa ändamål.

Slutligen har under ofvanstående rubrik upptagits Fmk 7,400: — för inredning af visitationspaviljong i täckta trävaruskjulet invid Södra hamnen.

Summa byggnader o. lägenheter Fmk 75,500: —

Under rubriken „remot och underhåll“ har Kontoret främst upptagit Fmk 31,000: — för stensättning med nubbsten i asfalt af Stadens andel af Vestra Kajen. Ifrågavarande med fältsten belagda strandgata befinner sig i ett synnerligen förfallet skick och måste ovilkorligen omläggas. I samband med förenämnda arbete afser Kontoret en ombyggnad af den äfven i underhålligt skick befintliga trappkajen omkring katerhamnen. Kostnaden för sistnämnda arbete har i budgetförslaget upptagits under Hamnar. Kontoret hade redan i budgetförslaget för innevarande år upptagit anslag för såväl nubbstensläggningen, som ombyggnad af kajmurarna i katerhamnen, men blefvo anslagen då ej beviljade. En sedan några år i budgetförslagen återkommande post å Fmk 9,800: — för omläggning af södra hälften af Kaserntorget har äfven nu upptagits i förslaget.

Gator o. allmänna platser.

En ny post är deremot nubbstensläggningen af såväl körbanan öfver Högvaktstorget, som stadens andel af vestra kanal kajen. Trafiken öfver nämnda torg till Skatudden har under sednaste år med anledning af i sistnämde stadsdel pågående utfyllnings arbeten, nybyggnader, etc. väsentligen tilltagit och är förenämnda körväg för närvarande en bland de lifligast trafikerade i staden. En hållbar gatbeläggning är därför å meranämnda trafikled synnerligen af behovet påkallad. Kostnaden för ifrågavarande arbete är beräknad till Fmk 15,600: —. För makadamisering af den öfriga delen af Högvaktstorget har upptagits Fmk 3,080: —.

För diverse reponter af stensättningen å gator och allmänna platser har upptagits samma belopp som i sednaste budget eller Fmk 12,000: —

Bland „Nyläggningar“ har upptagits den af Banningeniören påyrkade stensättningen mellan spåren å Skatudden i samband hvarmed föreslås stensättning af hela Kanalgatan och Myntkajen. Kostnaden för nämnda arbeten utgör Fmk 45,300: —. För makadamisering af Skatuddstorget har åter upptagits det äfven senaste år för ifrågavarande ändamål i budgetförslaget ingående anslaget stort Fmk 14,700: — Ytterligare har upptagits Fmk 6,500: — för makadamisering af Vestra Hamngatan mellan Lots- och Kanalgatorna. Samtliga ofvanberörda arbeten påkallas af den lifliga trafiken å Skatudden.

För makadamisering af stadens andel af Docksgatan, hvilket arbete Magistraten förordnat att bör verkställas under inkommande år har upptagits Fmk 1,800: —.

Sedan staden numera inköpt magasin stomterna vid Badhusvägen och de gamla träbyggnaderna komma att nedrifvas, blir stensättning af de förra magasinplatserna nödvändig. För ändamålet har i förslaget intagits Fmk 15,600: —.

Slutligen anhåller Kontoret om ett anslag stort Fmk 3,000: — för makadamisering af Skoltorget, för hvars planering Kontoret anhåller om anslag under „regleringsarbeten“.

Under sistberörda rubrik har upptagits Fmk 52,800: — för järnvägsspår å den färdigplanerade Sörnäs strandvägen. I kostnaden är inbegripet terrasseringen af bank närmast utgångspunkten vid Sörnäs.

För den händelse att Järnvägsstyrelsen för ifrågavarande spår gratis utlemnar skenor med tillbehör, reduceras den nämnda posten till Fmk 42,000: —. För anläggning af järnvägsspår å de inlösta magasinstitomterna å Magasinskajen äfvensom å Strandtorget (in summa 370 l. m. spår) har upptagits Fmk 9,200: —. Posten minskas till Fmk 6,200: — för den händelsen att Järnvägsstyrelsen gratis lemnar skenmaterial för spåret.

Fmk 16,000: — har upptagits för planering af Neckens gränd, hvilket arbetes utförande nödvändiggöres i följd af att tomterna invid densamma blifvit af staden försålda. För planering af delar af Holmnäs och Cirkusgatorna, vid hvilka gator tomter blifvit af staden dels försålda dels af spekulanter ansökta till inköp, har upptagits Fmk 12,500: —.

Då behovet af ett större antal arbetarebostäder med anledning af de fabriksanläggningar, hvilka under innevarande år blifvit utförda i 6:te stadsdelen, med stor sannolikhet kommer att uppstå, har Kontoret emotseende antydda behof upptagit anslag Fmk 10,400: — och Fmk 7,400: — för planering af Ärtholmsgatan och Docksgatans vestra del invid tomterna N:ris 2 & 4. I förslaget har äfven intagits Fmk 13,600: — för planering af Skoltorget. Då samtliga de nämnda torg omgifvande kvarteren redan äro bebyggda delvis med modärna stenhus torde tiden vara inne för sättandet af ifrågavarande torg i ett med omgifningen harmonierande skick.

Slutligen har under förenämnda rubrik upptagits Fmk 300: — för planering af Konstantinsgatan utanför tomten N:o 4, äfvensom Fmk 2,600: — för planering af en del af Styrmansgatan. Det förra arbetet nödvändiggöres i följd af att tomten N:o 4 Konstantinsgatan nyligen blifvit af staden försåld. Den sednare planeringen är beroende af Ärtholmsgatans planering. Vattenledningsröret ledes till sistnämnda gata längs Styrmansgatan och under hamnbane spåret, hvarför Kontoret i samband med planeringen af Ärtholmsgatan äfven föreslår planering af södra delen af Styrmansgatan.

Summa för gator och allmänna platser Fmk 285,980: —

Kanaler och
afloppsdikey.

Under rubriken „*Remont och underhåll*“, har för kompletteringsarbeten upptagits samma belopp som i senaste budget eller Fmk 3,000: — Den gamla träkanalen under Gasverksgatan — en af de få återstående äldre primitiva kanalerna — föreslår Kontoret att måtte omläggas för en beräknad kostnad af Fmk 1,200: —.

För omläggning af kanalen under Mikaelsgatan från tomt N:o 5 till Wilhelmsgatan, hvilken kanaldel, beroende på den lösa grunden, satt sig, har upptagits Fmk 600: —.

Diverse underhåll ingår med samma belopp eller Fmk 10,000: — som i innevarande års budget.

Under rubriken „*Nyanläggningar*“ har upptagits ett flertal kanalanläggningar i samband med föreslagna planeringar i de nya stadsdelarna i Berghäll. För kanalanläggningar derstädes har in summa upptagits Fmk 129,060: —.

För de under året anlagda kanalerna å Hörneberg, för hvilka förskottsanslag beviljats har upptagits Fmk 30,600: —.

Förutom nämnda kanaler har i förslaget observerats kostnaderna för följande kanalanläggningar:

Kanal från villan N:o 15 Humleberg till området Salli Fmk 6,000: —, hvilket anslag Kammaren i protokollsutdrag af den 25 Augusti anmodat Kontoret att intaga i utgiftsförslaget för år 1899.

Kanal under Neckens gränd Fmk 5,900: —, hvilket arbete föreslås i samband med den under rubriken *gaturegleringar* föreslagna planeringen af Neckens gränd.

Förlängning af Kanalen under Kronbergsgatan Fmk 10,200: —. Härmed afses en förlängning genom mudderutfyllningen vid östra Skatudden, af kanalen under Kronbergsgatan. Arbetet ifråga kan neppeligen uppskjutas till följande år.

Slutligen har upptagits Fmk 10,600 för en kanal längs Östra Chausséen från Norra bryggeriet i Majstad till Arabia. Kanalen föreslås att komma till utförande i samband med en af Vattenledningskontoret föreslagen vattenledningsanläggning å nämnda sträcka.

Summa för Kanaler och afloppsdiken Fmk 215,960: —.

Under vidstående rubrik har Kontoret främst åter upptagit det i föregående budgetförslag ingående anslaget för makadamisering af Djurgårds gamla vägen. Makadamisering af nämnda väg är enligt Kontorets förmenande påkallad af den tilltagande trafiken i denna del af staden.

Vägar.

För diverse reparationer af vägarna har upptagits samma belopp som i årets budget eller Fmk 10,000: —.

Under „*Nyanläggningar*“ föreslår Kontoret planering af särskilda gator i Berghäll och de projekterade nya stadsdelarna mellan Östra Chausséen, Sörnäs bibana och Fredriksberg. In summa har för planeringar af gator i dessa trakter upptagits Fmk 170,400: —. I följd af de många fabriksanläggningarna blifva ett flertal nya arbetare bostäder behöfliga och då i Berghäll för närvarande icke finnes en enda disponibel bostadstomt, föreslår Kontoret, emotseende en liflig efterfrågan under instundande år å tomter i dessa trakter, jemförelsevis vidsträckta planeringsarbeten i nämnda förstad.

Förutom kostnaderna af ofvanberörda planeringar har Kontoret upptagit Fmk 52,000 utgörande de beräknade kostnaderna af de under året anlagda gatorna i Hörneberg, för hvilkas utförande beviljats förskottsanslag.

Slutligen har upptagits Fmk 2,000: — för anläggning af en behöflig väg till de af staden utarrenderade villalotterna N:ris 1, 15 & 17 Humleberg.

Summa för vägar Fmk 247,700: —.

Chausséer.

För remonten af Norra Alléen i Brunnsparken har återupptagits den beräknade kostnaden för ifrågavarande arbete Fmk 14,400: —. Nämda remontförslag inefattar såväl påfyllning och makadamisering af hyrkuskplanen utanför Brunnshuset, som makadamiseringen af planen framför Badhuset.

För diverse underhåll ser sig Kontoret nödsakadt att anhålla om anslag till samma förhöjda belopp som under innevarande år beviljats för ifrågavarande ändamål eller Fmk 15,000: —.

För anläggningen af en gångbana längs Västra Chausséen från Fattiggårdsvägen till den s. k. 5-pennis tullen har upptagits ett anslag, stort Fmk 9,720. Angående motiven till nämnda anslag får Kontoret återhemta hvad i skrifvelsen af den 19:de April till Kammaren härom anförts.

Summa för Chausséer Fmk 39,120: —.

Hamnar.

Förutom de sedvanliga beloppen för nedfartsbroar till isarna, och diverse reparationer, hvilka ingå i förslaget till samma belopp som under innevarande år, har under rubriken „remont och underhåll“ intagits Fmk 40,100 för ombyggnad af **T** formiga kajen i Norra hamnen. Sistnämnda arbete kan enligt Kontorets förmanande icke längre uppskjutas.

Dessutom föreslår Kontoret ombyggnad af de i vanprydligt skick befintliga kajmurarna omkring vestra katerhamnen. För sistnämnda arbete är kostnaden beräknad att uppgå till Fmk 25,400: —.

För remont och sliphalning af paternoster mudderverket äfvensom för ombyggnad af en murken stentransport präm har upptagits respektive Fmk 2,000: — och 4,000: —.

Under rubriken „*Nyanläggningar*“ har främst observerats Fmk 566,000 för kajarbeten å Skatudden. Nämda anslag afser fullbordandet af ifrågavarande anläggningar.

Den årligen tilltagande stenkolskonsumtionen i staden nödvändiggör anläggningar för lossning och uppläggning af nämnda vara. Då den tidigare vid Skatudden anlagda s. k. kollossningsmöljan blifvit i följd af kajutvidgningarna derstädes oanvändbar, har Kontoret upptagit i förslaget Fmk 16,400 för anläggningen af en ny dylik mölja vid Skatuddens östra strand invid därvarande mudderutfyllning.

I följd af att den af Spårvägsbolaget projekterade nya spårvägslinjen längs Sandviks södra kajen under instundande år kommer till utförande, blir den redan tidigare fastställda utvidgningen af nämnda kaj nödvändig. För detta arbete är kostnaden beräknad att uppgå till Fmk 84,500.

För anläggningen af en ny afstjälpningsbrygga vid Brobergs kajen har intagits Fmk 10,000: —. Sedan förhållandena å Skatudden blifvit ordnade och ett flertal nya stenhus der blifvit uppförda, torde den af afstjälpningsbryggan i nämnda stadsdel beroende trafiken böra förflyttas till en mera afsides belägen plats. Kontoret föreslår sålunda att en ny brygga måtte komma till utförande vid Brobergs kajen.

För en behöflig täckt klappbrygga nedanför Berghäll vid Aspnäs har upptagit Fmk 5,000: — äfvensom för 3 nya öppna klappbryggor för tvättning af mat- tor m. m. Fmk 1,800: —.

Hamnkontoret har i motiveringen till budgetförslaget för inkommande år föreslagit anläggningen af provisoriska lossningsbryggor vid Hafshamnen och Gräsviken, äfvensom bortsprängningen af grundet i östra inloppet till Hafshamnen. För dessa ändamål har i förslaget upptagits Fmk 8,600: —

Summa för Hamnar Fmk 774,800: —

Posterna under „Renhållningen“ ingå till oförändradt belopp i utgiftsförslaget för år 1899. Renhållnings-
väsendet.

Summa för Renhållningen Fmk 78,300: —

Anslaget för arbetsredskap föreslår Kontoret, då nämnda anslag städse visat sig vara för knappt, att måtte höjas från Fmk 5,000: — till 7,000: — mark. Arbetsredskap.

Denna rubrik ingår till oförändradt belopp eller Fmk 6,000: — i förslaget. Diverse.

Herman Norrmén.

Budgetförslag för år 1899. Stadens allmänna arbeten.

Byggnadskontoret.

1	Stadsingeniör	8,000: —	
	resemedel	600: —	
		8,600: —	
1	Arbetschef	6,000: —	
	förhöjning för 5 års tjänst	600: —	
		6,600: —	
1	Geodet	3,000: —	
	förhöjning för 5 års tjänst	300: —	
	resemedel	100: —	
		3,400: —	
1	Bokhållare	3,000: —	
	förhöjning för 10 års tjänst	600: —	
	personelt tillskott	400: —	
		4,000: —	
	Transport	— —	22,600: —

	Transport	— —	22,600: —	
1 Trädgårdsmästare		3,000: —		
förhöjning för 5 års tjänst		300: —		
hyresmedel		1,000: —		
personelt tillskott		1,400: —	5,700: —	
1 Byggmästare		— —	2,900: —	
1 Förrådsförvaltare		1,800: —		
personelt tillskott		180: —	1,980: —	
1 Aldre skogsvakt, jämte fri bostad och ved .		900: —		
förhöjning för 10 års tjänst		150: —	1,050: —	
1 Yngre skogsvakt, jämte fri bostad och ved		— —	800: —	
Extra Ingenjör- och ritarebiträden		— —	4,000: —	
Skogsvaktarebiträden o. skogskultur		— —	2,000: —	
Material- o. handtlangaredagsverken vid mät-				
ningar, förslagsvis		— —	5,000: —	
Expenser, förslagsvis		— —	1,500: —	47,530: —

XIV. Allmänna arbeten.

1:o. Byggnader och lägenheter.

a) Remont och underhåll.

Diverse reparationer . . . . . — — 42,700: —

b) Nybyggnader.

Tillskottsanslag för Obduktionspaviljongen . .	5,400: —		
Ny större pissoir i Henriksesplanaden, hörnet af Brunnsplan	2,500: —		
Pissoir vid Aspnäsgatan, hörnet af Östra Chaussén	2,500: —		
Pissoir vid Östra hamngatan	1,000: —		
Provisoriskt afträde å Skatudden	1,000: —		
Simhus vid Hörneberg	8,000: —		
Simhus vid Sandudd	5,000: —		
Inredning af visitationspaviljong	7,400: —	32,800: —	75,500: —

2:o. Gator och allmänna platser.

a) *Remont och underhåll.*

Stensättning med nubbsten i asfalt af stadens andel af Vestra kajen	31,000: —	
Omläggning af södra hälften af Kaserntorget	9,800: —	
Nubbstensläggning af körbanan öfver Högvaktstorget samt stadens andel af vestra kanalkajen	15,600: —	
Makadamisering af återstoden af Högvaktstorget	3,080: —	
Diverse reparationer	12,000: —	71,480: —

b) *Nyläggningar.*

Stensättningar med fältsten af Kanalgatan från Skatuddsbron till Östra Hamngatan	18,000: —	
Stensättning med fältsten af Myntkajen	27,300: —	
Makadamisering af Skatuddstorget	14,700: —	
Makadamisering af Vestra Hamngatan mellan Lots- och Kanalgatorna	6,500: —	
Makadamisering af stadens andel af Docksgatan mellan Sjömans- och Fabriksgatorna	1,800: —	
Stensättning af Magasinskajen å platsen för de gamla magasinerna	15,600: —	
Makadamisering af Skoltorget	3,100: —	87,000: —

c) *Regleringsarbeten.*

Järnvägsspår å Sörnäs Strandväg incl. planering af bank	52,800: —	
Järnvägsspår å Magasinskajen	9,200: —	
Planering af Neckens gränd	16,000: —	
Planering af delar af Holmnäs- och Cirkusgatorna	12,500: —	
Planering af Ärtholmsgatan	10,400: —	
Planering af Docksgatans vestra del	7,400: —	
Planering af Skoltorget	13,600: —	
Planering af Konstantinsgatan utanför tomt N:o 4	3,000: —	
Planering af en del af Styrmansgatan	2,600: —	127,500: —
		285,980: —

3:o. Kanaler och afloppsdiken.

a) *Remont och underhåll.*

Kompletteringsarbeten	3,000: —	
Ersättning af träkanalen under Gasverksgatan med lerrör	1,200: —	
Omläggning af kanalen under Mikaelsgatan från tomt N:o 5 till Wilhelmsgatan . .	600: —	
Diverse underhåll	<u>10,000: —</u>	14,800: —

b) *Nyanläggningar.*

Kanal under Karlavägen *) från Agricolagatan till Fredriksbergsgatan *)	21,500: —	
Kanal under Fredriksb.- och Svalbogatorna .	79,000: —	
Kanal under 6:te linjen från tomt N:o 10 till Agricolagatan	6,200: —	
Kanal under Agricolagatan från 6:te linjen till Karlavägen; från tomt N:o 4 till V:te linjen	5,600: —	
Kanal under V:te linjen och Porthansgatan fr. Agricolagatan till IV linjen	11,400: —	
Kanal från villan N:o 15 Humlebärg till om- rådet Salli	6,000: —	
Kanal under Neckens gränd	5,900: —	
Förlängning af kanalen under Kronbergsgatan	10,200: —	
Förlängning af afloppskanalen under IV:de lin- jen till tomt N:o 4	5,360: —	
Kanal under Ärtholmsgatan	8,800: —	
Kanal under Wilhelmsbergs-, Sibylle-, Söder- viks- och Svalbogatorna	30,600: —	
Kanal längs Östra Chaussén från Norra bryg- geriet i Majstad till Arabia	<u>10,600: —</u>	<u>201,160: —</u> <u>215,960: —</u>

*) Namnen hänföra sig till Byggnadskontorets förslag till indelning af XI & XII stadsdelarne.

4:o. Vägar.a) *Remont och underhåll.*

Makadamisering af Djurgårds gamla vägen	13,300: —	
Diverse reparationer	<u>10,000: —</u>	23,300: —

b) *Nyanläggningar.*

Planering af:

Karlavägen *) mellan Agricolagatan och Fred- riksbergsgatan	89,800: —		
Agricolagatan mellan IV:de och VI:te linjen	42,800: —		
VI:te linjen mellan Porthans- o. Agricolagatorna V:te linjen mellan Porthansgatan och Agricola- gatan	12,000: —		
	19,800: —		
IV:de linjen utanför tomt N:o 10 & 8	6,000: —		
Väg till villorna N:o 1, 15 & 17 Humleberg	2,000: —		
Planering af Wilhelmsbergs-, Sibylle- och Sö- derviksgatorna	<u>52,000: —</u>	<u>224,400: —</u>	<u>247,700: —</u>

5:o. Chausséer.

Remont af St. Alléen i Brunnsparken	14,400: —		
Förlängning af gångbanan längs Västra Chaus- séen från Fattiggårdsvägen till 5 pennis tullen	9,720: —		
Diverse underhåll	<u>15,000: —</u>	<u>39,120: —</u>	<u>39,120: —</u>

6:o. Hamnar.a) *Remont och underhåll.*

Nedfartsbroar till isarna jämte stängsel vid kajerna	2,000: —		
Ombyggnad af T-formiga kajen i Norra hamnen	<u>40,100: —</u>		
Transport	42,100: —		

*) Namnet hänför sig till Byggnadskontorets förslag till indelning af XI & XII stadsdelarna.

	Transport	42,100: —	
Remont af Vestra och Norra kajarmarna invid			
Norra katerhamnen		25,400: —	
Remont och sliphalning af mudderverket		2,000: —	
Ombyggnad af stentransportpråm		4,000: —	
Diverse reparationer		9,000: —	82,500: —

b) *Nyanläggningar.*

Kajarbeten å Skatudden	566,000: —		
Utvidgning af Sandviks södra kajen	84,500: —		
Kollossningsmölja å Skatudden	16,400: —		
Afstjälpningsbrygga vid Brobergs kajen	10,000: —		
Täckt klappbrygga vid Aspås	5,000: —		
Tre st. öppna klappbryggor å 600: —	1,800: —		
Bortsprängning af grundet i östra inloppet till			
Hafshamnen	4,000: —		
Provisoriska lastningsbryggor i Gräsviken och			
Hafshamnen	4,600: —	692,300: —	774,800: —

7:o. *Planteringar.* . . . . . — — 80,500: —

8:o. *Renhållningsväsendet.*

Underhåll af afstjälpningsplatser och bryggor	2,800: —		
Vakters aflöning	4,500: —		
Renhållning af latriner och pissoirer	10,000: —		
D:o af stadens allmänna platser och gatuandelar	35,000: —		
Bevattning af stadens centrala gator	8,000: —		
Renhållning af Brunnsparks chausséerna	500: —		
D:o af Chausséerna	13,000: —		
D:o af vägar	3,000: —		
Rengöring af hamnar och kajer	1,500: —	— —	78,300: —

9:o. Arbetsredskap.

Diverse inköp och remont	— —	7,000: —
------------------------------------	-----	----------

10:o. Diverse.

Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m.	— —	6,000: —
		<u>Summa <i>Sm:</i> 1,858,390: —</u>

Budgetförslag för Helsingfors stads planteringar år 1899.

Till Helsingfors stads Drätselkammare.

De återstående planerings- och planeringsarbetena å Observatoriibärgen bestå hufvudsakligast i att iordningställa bärgets södra del längs Observatoriigatan äfvensom planering af området invid Sundströmska huset mot Badhusgatan samt anläggning af nedgången från Observatoriigatan genom samma område. Vidare vore att få den längre fram mot staden vid Badhusgatan under föregående år föreslagna, men ännu ej fulländade nedgången ordnad. Såväl ritningar som kostnadsförslag öfver detta arbete ha tidigare förelagts Drätselkammaren till påseende. Något definitivt kostnadsförslag öfver de här ofvan föreslagna arbetena kunna emellertid ej håller nu medfölja, emedan det ej kan på förhand beräknas till hvilket pris det för arbetenas utförande nödiga materialet kan anskaffas. Meningen med detta planeringsarbete är i alla fall att söka bibehålla de bärgsklackar, hvilka kunna anses förläna platsen ett naturligt och med bärgets formationer öfverensstämmande utseende, och torde till alt detta erfordras ett anslag äfven för nästkommande år af samma belopp som under de föregående åren, nämligen . . . . . *Sm:* 20,000

Beträffande planeringsarbetena i Brunnsparken torde största uppmärksamheten böra egnas åt att fullständigt iordningställa den tillämnade lekplanen, hvilken under flere års tid tillförts fyllnadsmaterial. Vidare vore att söka anskaffa mylla till påfyllning å fälten mellan de nyanlagda promenadgångarna, och erfordras härför . . . . . *Sm:* 5,000

	<u>Transport <i>Sm:</i> 25,000</u>
--	------------------------------------

	Transport <i>My.</i>	25,000
<p>Den östra delen af Kajsaniemi, som under innevarande år varit belagd med arbete, har framskridit så långt att större delen af området, hvilket är afsedt till lekplan utfyllts, och återstår sålunda ytans slutliga afplanering. De närmast intill nämnda lekplan delägna delarna hafva påförts fyllning samt till en del äfven jord, och tarivas ytterligare för dessa arbetens fortsättande under nästkommande år <i>My.</i></p>		
		5,000
<p>Till planeringsarbetet å Skatuddsskvären har äfven anskaffats jordfyllning i beredskap för arbetenas fortsättande under nästa år. Som området för skvären är af ganska obetydligt omfång, har jag äran föreslå att detsamma under år 1899 fullständigt iordningställes med planteringar, för hvilket ändamål erfordras ett anslag af . . . . . <i>My.</i></p>		
		3,500
<p>Påfyllning af jord omkring träden i Henriksallén bör äfvenledes fortsättas tils samtliga träden därstädes blifvit tillförda den för deras existens nödiga näringsjorden, och torde i så fall härtill behöfvas för nästkommande år . . . . . <i>My.</i></p>		
		1,000
<p>Inom stadsplanteringarna har tillkommit under senare åren, än här och än där, ett ordnad område, till följd af planeringsarbetenas fortsättande på olika platser för nyanläggning. Sålunda har därigenom för de ordnade planteringarna uppstått en ej obetydlig utvidgning af den planteringsyta, som skall vårdas och skötas med de medel, hvilka anslagits för underhåll af desamma. Då underhållssumman sedan år 1895 varit densamma, oaktadt nämnda utvidgningar tillkommit, torde det emellertid ej längre kunna förblifva vid detta belopp, såvida dessa planteringar skola fortsättningsvis hållas i ett mönster gilt skick, och har jag med anledning däraf äran föreslå att summan för stadsplanteringarnas underhåll höjes från <i>My.</i></p>		
		45,000
<p>Hvad åter beträffar underhållssumman för hägnaderna kan ej förutses något behof af högre belopp än det nuvarande, nämligen . . . . . <i>My.</i></p>		
		1,000
<p>Slutligen beder jag härmed vördsamt få fästa Kammarens uppmärksamhet på huruvida ej den sandplan inom barriären, som omgifver Kejsar Alexander den II staty, borde blifva prydd med växter under sommarmånaderna. Som känt har under tvänne års tid den 28 april nämnda plats dekorerats med blad och blomsterväxter, men endast för några få dagar. Genom denna anordning har tydligt framträdt, att såväl sjäfvä statyn som äfven torget i dess helhet fått ett lifligare och mera tilltalande utseende, på samma gång intrycket af den enformiga gråa färgmassan, hvilken alt för kraftigt gör sig gällande, blefve till någon del skingradt.</p>		
	Summa <i>My.</i>	80,500

Helsingfors den 15 september 1898.

S. Olsson.

HAMNKONTORET

i

Helsingfors

den 23:dje Sept. 1898.

N:o 52.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Inkomst- och Utgiftsförslag för år 1899 för Helsingfors
stads Hamnkontor.

Inkomster:

Hamnafgifter	<i>Små</i>	193,000: --
Broafgifter	„	9,000: --
Lyftkransafgifter	„	700: --
Ballastafgifter	„	300: --
Vägningsafgifter	„	2,700: --
Näringsafgifter	„	3,000: --
Fiskevattensafgifter	„	1,300: --
	<i>Små</i>	<u>210,000: --</u>

Utgifter:

III. Kommunalförvaltningen.

Hamnkontoret.

Hamnkaptenen, lön	3,000: --	
4 resp. 2 % af uppbörden	<u>8,200: --</u>	<i>Små</i> 11,200: --
Hamnmästaren i Sörnäs, lön		„ 2,400: --
Hamnkontorsbokhållaren, lön	3,500: --	
1/2 % af uppbörden	<u>1,050: --</u>	„ 4,550: --
1 äldre hamnvaktmästare		„ 1,400: --
1 yngre d:o		„ 1,200: --
3 äldre hamnkonstaplar à 1,000: --		„ 3,000: --
6 yngre d:o à 900: --		„ <u>5,400: --</u>
	Transport	<i>Små</i> 29,150: --

	Transport	<i>Frk.</i>	29,150: —
2 packare och vråkare å 600: --		„	1,200: —
1 parmmästar-ålderman		„	200: —
Hamnfiskals arvode		„	400: —
Hamnkontoets expenser för tryckningskostnader, båt- och fiske- brickor m. m., förslagsvis		„	500: —
Ångslupslega för inspektionsresor m. m., förslagsvis		„	200: —
		<i>Frk.</i>	<u>31,650: —</u>

IV. Gatubelysningen.

a) Gaslysningen.

52 st. gaslyktors tändning 20 minuter tidigare än öfriga lyktor under förslagsvis 150 qvällar å 69 pi	„	103: 50
--	---	---------

XIV. Allmänna arbeten.

8. Renhållningsverket.

Renhållning af båthamnar och kajer förslagsvis	„	1,500: —
--	---	----------

XV. Pensioner.

Förre äldre hamnvaktmästaren C. M. Hagman	„	600: —
Förre äldre hamnkonstapeln J. F. Lönnqvist	„	600: —
		<i>Frk.</i> <u>34,453: 50</u>

Till ofvanstående approximativa förslag anhåller jag vördsammast få anföra följande:

Inkomster. Inkomsterna äro upptagna till ungefär samma belopp som fjolårets, emedan desamma innevarande år icke synas komma att öfverskrida detta belopp och inga särskilda skäl tala för någon synnerlig ökning under inkommande år.

Hamnkonstaplar. Bland utgifter har upptagits aflöning åt 6 yngre hamnkonstaplar i stället för fyra. Jag nödgas nemligen föreslå hamnbetjeningens ökande med tvenne, emedan Sandvikshamnen numera så starkt anlitas, att beständig dejourering äfven derstädes är alldeles nödvändig, men sådan icke kan anordnas med den nuvarande personalen. Af vederbörande jernvägsbefäl har jag dessutom utverkat medgifvande

att hamndejouren för tillfälligt skydd och under natten får begagna den koja, som disponeras af vakten vid svängbron, hvarjemte den telefon, som finnes uti samma koja, får begagnas för nödiga meddelanden till och från dejouren. Såsnart den nya kajen längs Skatudden blir färdig att upplätas för fullständig trafik blir det dessutom nödvändigt att öka hamnkonstaplarnes antal med ytterligare två å tre.

Emedan erfarenheten visat, att de tidigare tända lyktorna vid stadens kajer **Gaslysningen.** under senare år i medeltal behöfts under fem månader, har jag ökat antalet qvällar från 100 till 150.

För att tillgodose trafikbehovet i denna hamn vore det nödigt att på sträkan norrom svängbron inåt Gräsviken så snart som möjligt påbegrinna anläggandet af kajer, men då detta kanske ännu på något år icke kan ifrågakomma emedan stadens krafter strängt anlitas på andra håll borde åtminstone provisionela broar på pålar uppställas såväl längs östra sidan som ock längs utfyllningen på norra sidan af sistnämnda vik. **Sandviks hamnen.**

Sedan staden utarrenderat flera upplagsplatser vid denna hamn har behovet af lastbryggor derstädes gjort sig gällande, hvarföre några provisionela broar borde uppställas äfven på norra sidan af densamma; dessutom borde åtgärd vidtagas derhän, att icke allenast östra inloppet till hamnen blefve upprensadt genom bortsprängandet af en der befintlig sten, utan ock att utprickning af hamnen och dess skilda inlopp blefve genom Lotsstyrelsens föranstaltande utförd. **Hafshamnen.**

Norra ändan af **T** formiga vedkajen har under årens lopp satt sig så myk-**Norra hamnen.** ket, att vattnet tidtals stiger till och öfver kajkanten. Under sådana förhållanden är det naturligtvis stor olägenhet för farkoster att ligga förtöjda invid kajen och lossning, mätning eller transport af veden blir nära nog omöjliggjord. Det vore derföre nödigt, att kajen under vintern blefve tillräckligt påbygd och i öfrigt remonterad.

Sedan numera den ena fabriken efter den andra anlägges vid stränderna af **Muddring.** Norra hamnen och de derstädes förut befintliga betydligt utvidgat sin verksamhet, har äfven behovet af oförhindrad sjökommunikation gjort sig mer och mer gällande, men hamnens ojämna och delvis ringa djup lägger härför hinder i vägen. Sålunda har det upprepade gånger inträffat, att fartyg med last till Maskin- och Brobyggnadsaktiebolaget nödgats lossa i prämar några fartygslängder från bolagets bro och fortfarande tvingas det stora etablissement, som anlagts på stranden af Wilhelmsbergs östra område att släpa såväl sina råmaterialier som hela sitt kolförråd antingen landvägen eller uti prämar från fartyg, som ligga till ankars i nyssnämnda hamn. Det vore derföre högst nödvändigt att, sedan Sörnäs strandväg blifvit färdig, åtgärder vidtagas för uppmuddring af Norra hamnens grundare delar samt att åt hela området gäfves ett sådant djup att aderton fot, djupgående fartyg öfverallt kunna lägga till direkte vid kajer och broar. Några synnerliga svårigheter för muddringens utförande böra icke förefinnas, då bottnet öfverallt torde vara af det slag, som lätt upptages af vanliga mudderverk.

I sammanhang härmed bör jag framhålla att äfven Gräsviken borde upp-
muddras, för att möjliggöra en bekvämare lossning af laster, destinerade till de indu-
striela etablissemementen vid denna vik.

**Båttförtöjnings-
platser.** Åberopande min skrifvelse N:o 5 af den 20:de Januari 1897 till Stadsfull-
mäktige, angående anordnande af tilläggnings- och förtöjningsplatser för små båtar,
tillåter jag mig åter upprepa detta förslag, på samma gång jag dristar påminna,
att, då nya kajer anläggas och nya strandlinier utfyllas, man icke må förgäta att
tillgodose äfven detta behof.

**Kolupplags-
platser.** Då det visat sig svårt för resp. stenkolshandlare att erhålla lämpliga upp-
lagsplatser och sedan Stadsfullmäktige beslutat, att södra Blekholmen icke får använ-
das för detta ändamål, vore det nödigt, att i tid taga i öfvervägande hvarest utrymme
härtill bäst kunde erhållas. Härvid bör man ihågkomma, att de platser, hvilka
skola användas till stenkolsupplag böra vara så belägna att: 1:mo, de fartyg, med
hvilka varan importeras, kunna lägga till i närheten af platsen, 2:do, att pråmar,
som skola begagnas att distribuera kolen till afnämarena, i närheten af kolgårdarne
hafva skyddade förtöjningsplatser, 3:tio, att dessa platser icke få vara alltför aflägsna
från det hamnområde, Södra hamnen, der största efterfrågan på kol faktiskt är och
ännu länge kommer att förefinnas samt 4:to, att kolupplagsplatserna äfven hafva
landkommunikation. Dessa vilkor synes förlängningen af Skatudden, sydost om
Varrantmagasinen bäst uppfylla. Jag vågar derföre anhålla, att vid uppgörande af
förslag till vidare disposition af hamnområdet vid Skatudden, behofvet af kolloss-
nings- och upplagsplatser äfven tages under ompröfning.

Å tjenstens vägnar:

Oscar Wilh. Andstén.

Hamnkaptén.

HELSINGFORS SATDS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 5 Okt. 1898.

N:o 98.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till affördradt yttrande med anledning af Hamnkontorets utgiftsförslag för år 1899 får Kontoret anföra följande:

Rörande de af Hamnkontoret föreslagna provisoriska broarne mellan Svängbron i Sandviksmöljan och Gräsviken, får Kontoret framhålla att, sådana endast kunna ifrågakomma längs den öfver Gräsviken utfyllda banken, enär den utfyllda stranden mellan Svängbron och förberörda bank icke lemna plats för lossning och upplag af materialier. Kontoret har äfven för afsigt att i budgetförslaget upptaga kostnaden för provisoriska bryggor invid Gräsviksbanken.

**Sandviks
hamnen.**

Såväl omläggningen af de af Hamnkontoret föreslagna provisoriska broarne, som bortsprängningen af den i östra inloppet till Hafshamnen förefintliga stora stenen äro arbeten hvilka äfven enligt Kontorets förmenande böra upptagas i budgetförslaget för år 1899.

Hafshamnen.

Kontoret upptog anslag för den af Hamnkontoret föreslagna remonten af **Norra hamnen.** T formiga kajen i Norra hamnen i budgetförslaget för innevarande år, men blef nämnda anslag icke af Stadsfullmäktige beviljadt. Ifrågavarande remont kan icke rimligtvis längre uppskjutas och har Kontoret därför för afsigt att i budgetförslaget för 1899 återupptaga förberörda anslag.

Fullt ense med Hamnkontoret att en fördjupning af såväl Gräsviken som Norra hamnen vore såväl önskelig som nödig, tror Kontoret likväl att det föreslagna arbetet med Norra hamnens fördjupning är för vidt omfattande och för litet planlagt att nu redan kunna observeras i budgeten för 1899. Kontoret är likväl lifligt öfvertygad om nödvändigheten af de föreslagna arbetenas utförande i sinom tid och har detsamma äfven tidigare föreslagit Gräsvikens uppmuddring. Emellertid är stadens mudderverk fullkomligt otillräckligt och för svagt för det ekonomiska utförandet af dylika stora arbeten och föreslår Kontoret därför att frågan om anskaffandet till staden af ett större och kraftigare mudderverk måtte af Kammaren upptagas på dagordningen.

Muddring.

Herman Norrmén.

*Utskottsbetänkande angående upphäfvande af stadens auk-
tionsmonopol.*

Från Magistraten hafva Stadsfullmäktige fått mottaga en skrifvelse af följande lydelse:

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

Helsingfors d. 27 Okt. 1898.

N:o 675.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Enligt förordningen af den 22 Mars innevarande år skall från den 1 Januari 1899 tillämpningen af hvad härförinnan finnes stadgadt angående städernas uteslutande rätt att, hvar inom sitt område, ombesörja verkställandet af frivilliga auktioner, så ock om deras skyldighet att uppehålla auktionsverk i allmänhet, upphöra samt enhvar vara berättigad att sjelf eller genom annan förrätta frivillig auktion. Emellertid bestämmes i § 9 senare mom. af sagda förordning, såsom en inskränkning beträffande densammas tillämpning, att, derest för närvarande i någon stad ledamot af Magistraten eller annan stadens tjänsteman är tillförsäkrad andel i auktionsverket tillkommande provision eller annan afgift och staden ej med honom annorlunda öfverenskommit, frivilliga auktioner böra, så länge sådan tjänsteman i sin nuvarande befattning qvarstår, i staden hållas endast af auktionsverket samt afgiften för verkets underhåll uppbäras.

På grund af detta stadgande har Magistraten ansett sig böra hos Herrar Stadsfullmäktige göra framställning rörande det förfaringssätt, som i antydt afseende från den 1 instundande Januari borde, enligt Magistratens åsigt, i staden följas.

Enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 12 Februari 1895 hafva aflöningarna för funktionärerne vid stadens auktionskammare, räknadt från den 1 Juli 1894, intill dess nytt reglemente för auktionskammaren erhöles vederbörlig stadfästelse, faststälts att utgå:

för den vid auktionskammaren tjänstgörande magistratsledamoten med två sextondedelar af auktionsprovisionens belopp;

för innehafvaren af notariebefattningen med fyra sextondedelar af sagda provision, likväl icke utöfver 7,200 mark om året samt under garanti af minst 4,800 marks årlig inkomst;

för innehafvaren af kassörsbefattningen två sextondedelar af provisionen, med minst 2,400 mark och högst 3,600 mark om året;

för mäklaren med tre sextondedelar af provisionen; samt

för tvänne vaktmästare med en sextondedel af meranämnda provision för dem hvardera.

I sammanhang härmed får Magistraten framhålla att stadens inkomst af auktionsverket för åren 1888—1897 uppgått till följande belopp:

År 1888	<i>My.</i>	649: 33
” 1889	”	781: 22
” 1890	”	971: 60
” 1891	”	1,262: 12
” 1892	”	2,207: 26
” 1893	”	3,609: 13
” 1894	”	13,139: 36
” 1895	”	11,411: 70
” 1896	”	2,652: 73
” 1897	”	602: 05
	<i>My.</i>	<u>37,286: 50</u>

eller således i medeltal till 3,700 mark om året, för hvilket belopp staden dock bekostat lokal för auktionskammaren jemte värme och upplysning uti densamma, Auktionsmonopolet har därför icke, åtminstone under de senaste åren, utgjort någon inkomstgifvande rättighet för Helsingfors stad.

Uti Politierådmännens vid Magistraten aflöning ingår emellertid rättighet för dem att uppbära andelar i auktionsverket tillkommande provision mot skyldighet att i tur, jemte justitierådmannen, handhafva direktörs befattningen vid auktionskammaren, hvaremot den nuvarande Justitierådmannen i Magistraten utnämmts till sin innehafvande tjänst med vilkor att underkasta sig i detta afseende möjligen skeende förändringar och är således ej berättigad till någon ersättning för honom frångående dylik provision.

Enligt ofvan åberopade lagrum äro altså Politierådmännen J. Al. Söderström och A. A. F. Lindberg tillförsäkrade att äfven efter den 1 Januari 1899 få uppbära afgift från auktionsverket, hvarföre, i händelse staden efter nämnda tidpunkt icke vill upprätthålla detta verk, vederlag härför bör bemälda rådmän erbjudas.

För bedömande af frågan rörande denna godtgörelse torde följande tablå öfver de af Magistratsledamöterna under åren 1888—1897 i sådant afseende uppburna två sextondedelar af auktionsprovisionens belopp kunna tjena till ledning:

År 1888	<i>Imf</i>	1,298: 66
„ 1889	„	1,562: 44
„ 1890	„	1,943: 20
„ 1891	„	2,524: 24
„ 1892	„	4,414: 52
„ 1893	„	7,218: 26
„ 1894	„	7,635: 38
„ 1895	„	4,655: 26
„ 1896	„	2,461: 68
„ 1897	„	1,583: 12
	<i>Imf</i>	<u>35,296: 76</u>

Häraf framgår sålunda att under de senaste tio åren enhvar magistratsledamot årligen i medeltal såsom direktör vid auktionskammaren uppburit i det närmaste ettusen tvåhundra mark.

Tillfrågade af Magistraten hafva Politierådmännen Söderström och Lindberg förklarat det de anse med billighet öfverensstämmande att sagda belopp, ettusen tvåhundra mark, blefve dem hvardera såsom ersättning i förberördt hänseende årligen tillerkända så länge de i sina nuvarande befattningar qvarstå, men hafva dock medgifvit en nedsättning härutinnan till ettusen mark om året för dem hvardera, enligt Herrar Stadsfullmäktiges pröfning.

Af öfriga funktionärer vid auktionskammaren äro notarien, kassören och den ena vaktmästaren provisoriskt antagna, medan deremot endast mäklaren och den andre vaktmästaren äro anstälde å ordinarie stat. Magistraten hyser dock den åsigt att ingendera af de båda sistnämnde kunna betraktas såsom en stadens tjänsteman i den mening mer åberopade lagrum vidhandengifver, i följd hvaraf Magistraten ej heller funnit nödigt att i ärendet inleda underhandling med dem. Men emedan mäklaren innehaft sin befattning sedan den 1 April 1883 och vaktmästaren från den 20 Mars 1878, anser Magistraten billigheten fordra att desse för en viss tid, hvarunder de kunde anskaffa sig andra befattningar, erhålla någon godtgörelse för förlusten af sina under resp. 15 och 20 år innehafda sysslor. Och föreslår Magistraten i sådant afseende att mäklaren tillerkännes en ersättning från stadskassan af sexhundra mark om året under en tid af två år och att vaktmästaren medgifves rättighet att under samma tid hyresfritt bebo det rum jemte kök, som han för närvarande innehar invid auktionskammarens lokal.

Slutligen anhåller Magistraten att i sammanhang härmed få fästa uppmärksamhet derå att Stadsfullmäktige böra vara betänkta på att för exekutiva auktioner,

hvilka författningsenligt numera böra förrättas af stadens utmätningsmän, anvisa lämplig lokal. För att ej heller enskilda personer, hvilka önska föranstalta frivilliga auktioner, skola strandsättas under öfvergångsperioden, torde, enligt Magistratens åsigt, skäl förekomma att tillsvidare fortsättningsvis disponera den nuvarande auktionskammarlokalen för verkställande af exekutiva auktioner samt att derjemte åt Drätselkammaren öfverlemna att jemväl för frivilliga auktioner uthyras densamma.

På grund af det ofvansagda får Magistraten således till Herrar Stadsfullmäktiges bepröfvande äran föreslå:

att i öfverensstämmelse med stadgandena uti ofvannämnda nådiga förordning af den 22 Mars 1898 något auktionsverk efter den 1 Januari 1899 icke vidare i staden upprätthålles;

att Herrar Stadsfullmäktige tillerkänna Politierådmännen Söderström och Lindberg ersättning för dem frångångna andelar i auktionsprovisionen med det belopp Fullmäktige, i enlighet med af bemälda rådmän framställda anspråk, finna skäligt bestämma;

att Mäklaren August Åkerberg tilldelas en godtgörelse af sexhundra mark om året under en tid af två år;

att Vaktmästaren Viktor Bärlund under samma tid medgifves att hyresfritt bebo den åt honom för närvarande upplåtna lokalen; samt

att stadens nuvarande auktionslokal tills vidare hålles disponibel för exekutiva auktioner, samt derjemte genom Drätselkammaren uthyres för frivilliga sådana.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

G. v. Pfaler.

Vid sammanträde den 1 sistlidne November hafva Stadsfullmäktige åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

Utskottet är fullt ense med Magistraten derom, att skäl icke föreligger för staden att efter utgången af innevarande år uppehålla auktionsverket, så mycket mindre som Stadsfullmäktige upprepade gånger uttalat sig för auktionstvängets afskaffande, samt att staden, för möjliggörande af en förändring i antydt hänseende, bör med Politierådmännen J. Al. Söderström och A. A. F. Lindberg träffa öfver-

enskommelse rörande deras ersättande för den dem derigenom frångående inkomst af sagda verk.

Magistraten upplyser att Politierådmännen Söderström och Lindberg på Magistratens tillfrågan förklarar det de ansåge med billighet öfverensstämmande att ett belopp af 1,200 mark blefve dem hvardera såsom ersättning i förberördt afseende årligen tillerkänt, så länge de i sin nuvarande befattning qvarstode, men att de dock medgifvit en nedsättning härutinnan till 1,000 mark om året för dem hvardera, enligt Stadsfullmäktiges pröfning.

Att ifrågavarande vederlag till Politierådmännen Söderström och Lindberg bör utgå i form af ett personelt tillskott i deras aflöning synes äfven utskottet vara det i alla afseenden lämpligaste. Beträffande den af Magistraten för bedömande af detta vederlags storlek till grund lagda kalkylen öfver Magistratsledamöternes inkomst af auktionsverket under de senaste tio åren anser sig utskottet dock böra anmärka att densamma måhända lemna en något skef bild af omförmälda inkomsts normala belopp. Den ekonomiska kris staden genomgick under förra hälften af 1890-talet och de af densamma föranledda talrika exekutiva fastighetsförsäljningarna hafva nemligen uti kalkylen uppdrifvit siffrorna för motsvarande år till en abnorm höjd och betydligt stegrat det erhållna medeltalet. Tack vare den sundare gestaltning fastighetskrediten numera erhållit, torde ett återkommande af dessa förhållanden icke framdeles vara att befara. Då emellertid Politierådmännen Söderström och Lindberg sjelfva ega bestämma villkoren för sitt afstående från rättigheten till andel i auktionsprovisionen, finnes icke annan utväg, än att medgifva dem det vederlag af 1,000 mark om året, hvarmed de förklarar sig åtnöjas.

Beträffande mäklaren August Åkerberg samt vaktmästaren Viktor Bärlund delar utskottet äfven den af Magistraten uttalade uppfattning, att desamma icke kunna betraktas såsom stadens tjenstemän i den mening förordningen af den 22 Mars innevarande år åsyftar, men att staden dock af billighetsskäl borde lemna dem någon godtgörelse för förlusten af deras befattningar. Dock anser utskottet att den ersättning af 600 mark under två års tid, som af Magistraten föreslagits att tilldelas mäklaren, lämpligast borde utgifvas med ett belopp af 1,200 mark en gång för alla. Likaså torde af lämplighetsskäl den föreslagna rättigheten för vaktmästaren Bärlund att under två års tid hyresfritt bebo sin nu innehafvande bostad böra göras beroende af att huset fortfarande kommer att disponeras för sitt nuvarande ändamål.

Utskottet hemställer förty att Stadsfullmäktige ville besluta:

att, i öfverensstämmelse med ofvannämnda förordning af den 22 Mars 1898, något auktionsverk efter den 1 Januari 1899 icke vidare skall af staden uppehållas;

att tillägga Politierådmännen Söderström och Lindberg ersättning för dem derigenom frångående andelar i auktionsprovisionen med ettusen mark om året åt hvardera, så länge de i sina nuvarande befattningar kvarstå;

att tilldela mäklaren Åkerberg en godtgörelse en gång för alla af ettusen tvåhundra mark:

att bemyndiga Drätselkammaren att låta vaktmästaren Bärhund under två år, räknadt från den 1 nästkommande Januari, hyresfritt bebo den af honom för närvarande begagnade lokalen, derest huset fortfarande kommer att af staden till auktionslokal upplåtas; samt

att tillsvidare upplåta stadens nuvarande auktionslokal för hållande af exekutiva auktioner samt att genom Drätselkammaren jemväl uthyra den för frivilliga sådana.

Helsingfors den 8 December 1898.

Alfred Norrmén.

L. Krogius.
L. v. Pfaler.
F. Stjernvall.

W. Aspelin.
K. H. Renlund.
Paul Sinebrychoff.

Framställning angående arbetsordning för nämnden för arbetareangelägenheter.

Stadsfullmäktiges i Helsingfors

NÄMND

för

ARBETAREANGELÄGENHETER.

H:fors den 22 Nov. 1898.

N:o 9.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Till åtlydnad af Herrar Stadsfullmäktiges i skrifvelse till Nämndens ledamöter för den 17 sistlidne maj derom meddelade föreskrift har Nämnden äran härjemte öfverlemnade förslag till arbetsordning för Nämnden, hvarhos Nämnden beträffande de delar af förslaget, som ansetts påkalla särskild motivering får anföra följande:

Angående Nämndens allmänna ändamål har en särskild bestämning utöfver den, som ingår i benämningen för Nämnden, icke ansetts nödig i arbetsordningen, hvarförutom Nämndens temporära karaktär och saknaden tillsvidare af noggrannare begränsning af Nämndens uppgifter torde göra detaljeradt anförande af Nämndens ändamål vanskligt. Dock har i § 1 en antydning ingått derom att Nämndens verksamhet borde fortsättas efter det de nuvarande ledamöternas mandat med utgången af år 1898 upphört.

Af motiven till det af Fattigvårdsstyrelsen framställda förslaget i fråga om inrättande af en nämnd för arbetareangelägenheter, hvilket förslag af Herrar Stadsfullmäktige omfattats, framgår att sagda styrelse tänkt sig representanterna i Nämnden för Fattigvårdsstyrelsen och Folkskolektionen utsedda bland ledamöterna i dessa styrelser. Då emellertid uttrycklig bestämning i detta syfte icke ingår i Stadsfullmäktiges beslut om Nämndens tillsättande, har en sådan icke heller i nu föreliggande förslag intagits, i synnerhet som det syntes Nämnden ändamålsenligare

att lemna såväl Stadsfullmäktige som sagda styrelser frihet att till sina representanter i Nämnden utse äfven andra personer än sådana, som för tillfället äro ledamöter, t. ex. vordne ledamöter.

På Nämndens för arbetareangelägenheter vägnar:

F. Gustafsson.

Axel Wasastjerna.

Förslag till Arbetsordning för Stadsfullmäktiges i Helsingfors Nämnd för arbetareangelägenheter.

§ 1.

Stadsfullmäktiges i Helsingfors Nämnd för arbetareangelägenheter utgöres af sju ledamöter, af hvilka tre väljas af Stadsfullmäktige, två af stadens Folkskole-direktion och jemväl två af stadens Fattigvårdsstyrelse för två år i sender. Ur Nämnden afgå, första gången efter lottning och derefter i tur, årligen en af Folkskole-direktionen och en af Fattigvårdsstyrelsen utsedd ledamot samt hvart annat år en och hvart annat år tvenne af de ledamöter Stadsfullmäktige i Nämnden invalt.

§ 2.

Nämnden utser hvarje år bland sina ledamöter genom val med slutna sedlar ordförande och viceordförande. Om verkställt val af ordförande skola Stadsfullmäktige underrättas.

§ 3.

Arende, som ankommer å Nämndens handläggning, må afgöras då fyra ledamöter äro närvarande. Dock skall, om skiljaktiga åsigter yppas, ärende meddelas frånvarande ledamöter, som i staden vistas och äro oförhindrade att med det samma taga befattning, börande jemväl dessas utlåtanden i sådant fall uti protokollet ingå och vid röstberäkningen afses. Utfalla vid öppen omröstning rösterna för olika meningar lika, gälle den mening ordföranden biträder. Vid val med slutna sedlar bestämmes genom lottning företrädet emellan dem, som erhållit lika antal röster.

§ 4.

För handhafvande af sekreteraregöromålen antager Nämnden dertill lämplig person emot arvode, som af Stadsfullmäktige bestämmes.

§ 5.

Vid Nämndens sammanträden skall föras protokoll, upptagande närvarande ledamöter, behandlade ärenden samt fattade beslut.

§ 6.

Nämnden sammankallas af dess ordförande så ofta denne finner ärendena det fordra, eller då två ledamöter derom hos ordföranden anhålla.

§ 7.

Från Nämnden utgående expeditioner undertecknas af ordföranden och kontrasigneras af sekreteraren.

§ 8.

Då Nämnden finner skäl dertill förekomma, inbjuder Nämnden till sina sammanträden sakkunnige äfvensom representanter för arbetareföreningar i staden; de sålunda tillkallade ega i Nämndens öfverläggningar men ej i besluten deltaga.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1898.

Framställning angående arbetsordning för nämnden för arbetareangelägenheter.

Stadsfullmäktiges i Helsingfors

NÄMND

för

ARBETAREANGELÄGENHETER.

H:fors den 22 Nov. 1898.

N:o 9.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

Till åtlydnad af Herrar Stadsfullmäktiges i skrifvelse till Nämndens ledamöter för den 17 sistlidne maj derom meddelade föreskrift har Nämnden äran härjemte öfverlemnade förslag till arbetsordning för Nämnden, hvarhos Nämnden beträffande de delar af förslaget, som ansetts påkalla särskild motivering får anföra följande:

Angående Nämndens allmänna ändamål har en särskild bestämning utöfver den, som ingår i benämningen för Nämnden, icke ansetts nödig i arbetsordningen, hvarförutom Nämndens temporära karaktär och saknaden tillsvidare af noggrannare begränsning af Nämndens uppgifter torde göra detaljeradt anförande af Nämndens ändamål vanskligt. Dock har i § 1 en antydning ingått derom att Nämndens verksamhet borde fortsättas efter det de nuvarande ledamöternas mandat med utgången af år 1898 upphört.

Af motiven till det af Fattigvårdsstyrelsen framställda förslaget i fråga om inrättande af en nämnd för arbetareangelägenheter, hvilket förslag af Herrar Stadsfullmäktige omfattats, framgår att sagda styrelse tänkt sig representanterna i Nämnden för Fattigvårdsstyrelsen och Folkskoledirektionen utsedda bland ledamöterna i dessa styrelser. Då emellertid uttrycklig bestämning i detta syfte icke ingår i Stadsfullmäktiges beslut om Nämndens tillsättande, har en sådan icke heller i nu föreliggande förslag intagits, i synnerhet som det syntes Nämnden ändamålsenligare

att lemna såväl Stadsfullmäktige som sagda styrelser frihet att till sina representanter i Nämnden utse äfven andra personer än sådana, som för tillfället äro ledamöter, t. ex. vordne ledamöter.

På Nämndens för arbetareangelägenheter vägnar:

F. Gustafsson.

Axel Wasastjerna.

Förslag till Arbetsordning för Stadsfullmäktiges i Helsingfors Nämnd för arbetareangelägenheter.

§ 1.

Stadsfullmäktiges i Helsingfors Nämnd för arbetareangelägenheter utgöres af sju ledamöter, af hvilka tre väljas af Stadsfullmäktige, två af stadens Folkskole-direktion och jemväl två af stadens Fattigvårdsstyrelse för två år i sender. Ur Nämnden afgå, första gången efter lottning och derefter i tur, årligen en af Folkskole-direktionen och en af Fattigvårdsstyrelsen utsedd ledamot samt hvar annat år en och hvar annat år tvenne af de ledamöter Stadsfullmäktige i Nämnden invalt.

§ 2.

Nämnden utser hvarje år bland sina ledamöter genom val med slutna sedlar ordförande och viceordförande. Om verkställt val af ordförande skola Stadsfullmäktige underrättas.

§ 3.

Arende, som ankommer å Nämndens handläggning, må afgöras då fyra ledamöter äro närvarande. Dock skall, om skiljaktiga åsigter yppas, ärende meddelas frånvarande ledamöter, som i staden vistas och äro oförhindrade att med det samma taga befattning, börande jemväl dessas utlåtanden i sådant fall uti protokollet ingå och vid röstberäkningen afses. Utfalla vid öppen omröstning rösterna för olika meningar lika, gälle den mening ordföranden biträder. Vid val med slutna sedlar bestämmes genom lottning företrädet emellan dem, som erhållit lika antal röster.

§ 4.

För handhafvande af sekreteraregöromålen antager Nämnden dertill lämplig person emot arvode, som af Stadsfullmäktige bestämmes.

§ 5.

Vid Nämndens sammanträden skall föras protokoll, upptagande närvarande ledamöter, behandlade ärenden samt fattade beslut.

§ 6.

Nämnden sammankallas af dess ordförande så ofta denne finner ärendena det fordra, eller då två ledamöter derom hos ordföranden anhålla.

§ 7.

Från Nämnden utgående expeditioner undertecknas af ordföranden och kontrasigneras af sekreteraren.

§ 8.

Då Nämnden finner skäl dertill förekomma, inbjuder Nämnden till sina sammanträden sakkunnige äfvensom representanter för arbetareföreningar i staden; de sålunda tillkallade ega i Nämndens öfverläggningar men ej i besluten deltaga.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1898.

Handlingar angående inrättande af en uppfostringsanstalt för vanvårdade barn.

Stadsfullmäktiges i Helsingfors

NÄMND

för

ARBETAREANGELÄGENHETER.

Helsingfors
den 22 november 1898.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

N:o 8.

I skrifvelse till Nämndens ledamöter för den 17 sistlidne maj hafva Herrar Stadsfullmäktige, bland andra uppdrag, åt Nämnden öfverlemnats att inkomma med yttrande öfver det förslag om inrättande från kommunens sida af en uppfostringsanstalt för vanvårdade och försummade barn, som till Herrar Stadsfullmäktige aflemnats utaf en för behandling af särskilda, den lägre arbetareklassen rörande frågor tillsatt komité. Till fullgörande häraf får Nämnden, som i saken inhemtat yttrande af Fattigvårdsinspektören, med bifogande af detta yttrande i afskrift, äran anföra följande:

Under diskussionen af förevarande svårlösta fråga hafva inom Nämnden olika åsikter yppats. Till förmån för det af Stadsfullmäktiges komité uppgjorda förslaget, som äfven Folkskoledirektionen i hufvudsak förordnat och en minoritet inom Fattigvårdsstyrelsen delvis omfattat, har anförts nödvändigheten för de vanvårdade barnen af en regelbunden lefnadsordning, en noggrann tillsyn och en skicklig handledning vid arbete och undervisning, hvilka fördelar endast kunde vinnas i en särskild anstalt. De mot en sådan anmärkta olägenheterna, särskildt den ytliga och ensidigt nivellerande behandlingen af barnen, hvilken kan blifva för dem fördärfelig, kunde undvikas genom ett strängt val af föreståndare och lärare, genom deras antagande på kortare tid och genom att gifva dem en bättre aflöning än den i dylika anstalter vanliga. I stället för en kasernmässig disciplin kunde efter utländskt mönster införas en fördelning af barnen på några mindre s. k. familjer med särskilda föreståndare, särskilda lokaler i samma komplex, och en mera med ett hemlif öfverens-

stämmande ordning, hvilken äfven skulle betinga ett annat namn på anstalten, t. ex. skolhem.

Med framgång ha äfven försök gjorts att för dylikt ändamål inköpa en landt-egendom, på hvars gifta underhåfvande barnen fördelats för att sålunda uppfostras tillsammans med dessas barn och med dem besöka en gemensam skola, hvarjämte alumnerna kunde planmässigt sysselsättas med olika slags arbete i egendomens tjänst.

Å andra sidan har framhållits att de flesta vanvårdade barn icke äro så för-därfvade, att de behöfde intagas i en anstalt, där deras individualitet och ofta icke i sig onda böjelser för litet tillgodosåges, utan att dylika barn redan genom ombyte af lefnadsvilkor och upptagande i ett vanligt allvarligt hem på landet kunde väsent-ligen förbättras. En dylik utackordering af barn i olika trakter, där de kunde be-söka vanliga folkskolor, har på det varmaste försvarats af Fattigvårdsinspektören, som tillika ansett en allmännare tillämpning af internatsystemet förkastlig.

Emellertid har mot utackordering i olika trakter anmärkts, att de sålunda placerade barnen icke lätt vinna inträde i ortens folkskolor, dels af brist på utrymme, dels emedan de genom sitt dåliga uppförande utträka lärarne. Därför vore utackor-dering i en och samma landskommun att föredraga i förening med en särskild skola för ifrågavarande barn, hvilket system med framgång följts vid den af staden un-derhållna „Lojo asyl för vanartiga barn“ och borde läggas till grund för nya inrätt-ningar af samma art, förslagsvis en finsk- och en svenskspråkig. I hvardera fallet, med eller utan särskild skola, skulle utackordering ställa sig billigare än ett internat.

Svårigheten att välja emellan de olika slagen af uppfostran synes ligga i de försummade barnens olika ålder, olika lynnen, olika anlag och olika föregående.

Om man frånser de redan af domstol för brott dömda barnen, hvilka om-händertagas af staten i dess anstalter, återstår ett antal, hvilket i Helsingfors stad och dess närmaste omgifning tyvärr icke kan anses litet, af sådan art, att en vanlig hemuppfostran icke mer mäktar omskapa de redan missriktade barnen till arbets-dugliga och ärliga medborgare. Medan för dessa ett internat, ett skolhem, så väl inrättadt och skött som möjligt, synes nödvändigt, kan däremot en stor del af de vanliga skolkarena, som försumma skolan och icke af svaga föräldrar åtnjuta den rätta vården, förbättras genom förflyttning till landsbygden och utackordering, i synnerhet om det sker vid tidig ålder.

I hvardera fallet gäller det för samhället, om det vill upprätta dessa illa uppfostrade eller redan moraliskt snedvridna telningar, ur hvilka förbrytarnes leder till största delen fyllas, att raskt ingripa och gifva dem den för enhvars egenart lämpligaste uppfostran äfvensom att, där det synes nödigt, omedelbart förändra upp-fostringsmetod. Det är klart att såväl den första åtgärden i detta afseende som de möjligen nödvändiga följande kräfva särskild omsorg för att icke bli förfelade. Denna omsorg har nu till största delen ålegat fattigvården, hvars styrelse redan är betungad med den kanske svåraste uppgiften i denna stads samhälle. Utan menings-skiljaktighet i denna punkt har Nämnden ansett riktigast att öfverlämna det kom-

munen tillhörande eller åtminstone i dess intresse liggande, men i hög grad ömtåliga och ansvarsfulla skyddandet af barn, som sakna vård eller rent af vanvårdas, åt ett särskildt uppfostringsråd.

I detta uppfostringsråd borde, i likhet med det i Norges kommuner genom lagen af den 6 juni 1896 införda Vaergeraad, inväljas en underdomare, en prästman och en läkare, alla i staden tjänstgörande, verkställande direktören i fattigvårdsstyrelsen, samt en eller två kvinnor, inalles minst sju personer. Äfven om hos oss icke, som i Norge, en lag angående kommunal tvångsuppfostran förefinnes, skola flere föräldrar, som åtnjuta fattighjälpen af staden, kunna förmås att öfverlåta sina barns uppfostran åt kommunen, likasom nu flere själfmant anhålla därom.

Uppfostringsrådet borde, med tillhjälp af ett icke knapt aflönadt, på begränsad tid antaget, biträde,

1:o vaka däröfver att icke blott vanartad ungdom i staden, utan äfven barn inom kommunen, mot hvilka målsmans vård eller skolans tukt visat sig maktlösa eller hvilkas sedliga utveckling anuars det kräfver, utan dröjsmål erhålla nödig omvårdnad från kommunens sida;

2:o efter hörande af fattigvårdsstyrelsen, folkskoleinspektorn, vederbörande lärare och andra, hvilka saken röra kan, äfvensom på grund af personlig kännedom om de försummade barnen och deras närmaste omgifning pröfva lämpligt uppfostringsätt och vidtagna nödig åtgärd;

3:o hafva uppsikt öfver de enskilda af rådet anställda personer och de af kommunen efter rådets framställning inrättade eller understödda anstalter, åt hvilka ifrågavarande barns uppfostran anförtrös;

4:o bidraga till uppkomsten af barnhem, lärlingshärbergen och andra enskilda inrättningar för värnlösa barn och hemlös ungdom samt öfvervaka desamma, så vidt de af kommunen understödas;

5:o i öfrigt fullgöra de uppdrag af liknande art, som kunna rådet af Stadsfullmäktige åläggas.

Uppfostringsrådets aflönade biträde borde främst tillhandagå rådet med upplysningar om vanartad ungdom och barn i kommunen, som sakna nödig vård, föra fullständig förteckning öfver dem med upptagande af vunna upplysningar och beslutna åtgärder samt dessas resultat. Tillika borde barnen i fråga af särskild läkare mot ersättning undersökas. Uppfostringsrådet borde därjämte taga i öfvervägande huru förfaras skall med försummade barn till föräldrar, som ej äro i kommunen skattskrifna. Hos rådet eller dess ordförande kunde enskilda personer anmäla vanartiga barn till vård och uppfostran.

Intill dess ett uppfostringsråd med arbetsområde af antydd beskaffenhet hunnit begynna sin värksamhet och på grund af insamlade uppgifter rörande olika kategorier af barn, som kräfva vård från kommunens sida, inkommit med detaljförslag till anstalter för barnens utackordering eller internering, torde Fattigvårdsstyrelsen,

likasom härintills, böra draga försorg om de försummade barnens nödvändigaste omvårdnad. En mera speciell utredning af föreliggande fråga torde icke kunna anses tillhöra Nämnden för arbetareangelägenheter.

På Nämndens för arbetareangelägenheter vägnar:

F. Gustafsson.

Axel Wasastjerna.

SUOMEN

VAIWAISHOIDON TARKASTELIJÄ.

FATTIGVÅRDSINSPEKTÖREN

FÖR

FINLAND.

Helsingfors,

den 20 september 1898.

N:o 848.

Till Helsingfors Stadsfullmäktiges Nämnd för arbetareangelägenheter.

Sedan Stadsfullmäktiges Nämnd för arbetareangelägenheter uti skrifvelse för den 2 sistlidne Juni anhållit om mitt utlåtande rörande ett i Stadsfullmäktiges förhandlingar N:o 24 för år 1897 och N:o 13 för 1898 behandladt förslag om inrättande genom Helsingfors kommuns försorg af en uppfostringsanstalt för vanvårdade och försummade barn, får jag härhos vördsamt afgifva följande.

Då ett barn i sedligt afseende råkat in på villovägar och då barnets vanvårdande gått ända derhän, att ett ingripande från samhällets sida synes påkalladt och att barnets skiljande från sitt naturliga hem framstår såsom en nödvändighet, är orsaken till barnets missriktning i de allra flesta fall att söka i de förhållanden, som närmast gifvit detsamma intryck; det har besmittats af ondt föredöme och råkat i dåligt sällskap samt främst af allt varit i afsaknad af nyttig sysselsättning och regelbundet arbete. Men lika visst som orsakerna till det onda äro att söka i det ofvannämnda, lika visst är, att de flesta sålunda vanvårdade och försummade barn kunna räddas från det hotande fördärfvet genom att *i tid* ryckas upp från denna sin omgivning, från härden för det onda, samt ställas i nya förhållanden, hvilka kunna gifva näring åt de goda böjelser, hvilka af naturen gifvits hvarje människobarn och hvilka ännu förefinnas, om de också för tillfället skenbart äro utslocknade.

En sådan omflyttning nödvändiggör dock ingalunda barnets intagning i en anstalt för vanvårdade eller vanartiga barn. Denna utväg bör tvärtom i det längsta undvikas, ty frågan om dessa anstalters ändamålsenlighet bör tillsvidare betraktas såsom långt ifrån afgjord, och särskilda omständigheter och mångt bittert erfarenhetsrön tala till och med afgjort emot dem. I trots af den strängaste uppsikt skola de mera fördärfvade af barnen städse utöfva ett menligt inflytande på de bättre, och den ständigt återkommande intagningen af nya, förvildade elever skall motverka förbättringen hos de tidigare intagna. Uppfostraren står maktlös inför detta inflytande. Några förstulna trotsande blickar, några halfuttalade tankar mellan barnen motverka redan i sin mån uppfostrarens bemödanden. Den erfarenhet man har från skolor och internat har ju äfven otvetydigt ådagalagt hvilken fördärfbringande inverkan ett enda barns vanart kan hafva på de öfriga. På grund af denna erfarenhet yrkar man ännu i dag på, att dylika vanartiga elever utan skonsamhet skola skiljas från de öfriga. Hvilken inkonsequens ligger således icke deri att man i internat vill försöka förbättra en samling af uteslutande vanvårdade barn, hvilken tid efter annan rekryteras af nya, otyglade alumner! Hvilken fara föreligger icke deri, att äfven de mindre förderfvade möjligen kunna nedsjunka till de mera missriktades ståndpunkt! Förbises får icke heller att barn, hvilka varit intagna i en dylik anstalt, finna sig brännmärkta af den allmänna opinionen, en omständighet, som ingalunda verkar uppmuntrande.

Hellre än att sålunda *sammanföra* dessa vanvårdade och försummade minderåriga må man söka att så vidt möjligt åtskilja dem från hvarandra eller, med andra ord, att skaffa åt enhvar ett särskildt hem. Byt ut stadshemmets elände och last mot ett allvarligt hem på landet, der gudsfruktan och goda seder råda! Gif åt barnet samvetsgranna och sin uppgift vuxna fosterföräldrar i stället för en lastfull fader eller moder, som vanvårdar detsamma! Byt ut gatulifvet, dagdrifveriet och de ständiga frestelserna emot regelbundet arbete på åker och äng eller i bondens stuga! Kläd barnet i ordentliga kläder i stället för de trasor, i hvilka det varit höljdt! Gif det vägledning och uppmuntran, belöna dess flit och framsteg! Gör allt detta, gör det i tid, och de goda resultatena skola förvisso icke låta vänta på sig. Barnet skall anslås af de nya förhållandena, dess slumrande ädlare böjelser skola väckas till lif och utvecklas, det skall inom kort finna sig väl i sin nya ställning.

Då hufvudvikten sålunda enligt mitt förmenande ligger i att finna lämpliga hem och fosterföräldrar för de vanvårdade uppstår frågan, hvar och huru dylika kunna anträffas. Man kan väl icke tänka, att det vore så illa bestäldt med moralen i vårt land, att dylika hem icke skulle förefinnas. För deras uppletande är nödigt, att den nämnd, som får sig barnens utackordering ombetrodd, träffar aftal med särskilda för denna sak intresserade personer i landsbygden, hvilka åtaga sig att hvar på sin ort i detta afseende blifva nämndens ombud och att i denna egenskap icke blott gifva nämnden upplysningar om lämpliga fosterföräldrar och förmedla utackoringen, utan äfven framför allt fortfarande noggrant öfvervaka de utackorderades

vård och uppfostran samt slutligen att gifva fosterföräldrarna nödiga råd och anvisningar härutinnan. Dessa fosterhem behöfva ingalunda sökas i kommunerna närmast hufvudstaden, utan kan man i sådant afseende till och med hopp om bättre framgång vända sig till aflägsnare landsorter. Ett par timmars längre jernvägsresa för barnet är ju icke af nämnvärd betydelse.

Utackorderingen har visserligen tidigare mångenstädes gifvit långt ifrån tillfredsställande resultat, men dessa hafva varit en naturlig följd af den otroligt ringa urskiljning man ådagalagdt vid valet af fosterföräldrar och frånvaron af all verksam kontroll; men i samma mån som dessa förhållanden ordnats, hafva äfven resultaten förbättrats. Och då detta utackorderingssystem med ombud eller så kallade barninspektörer allaredan under en följd af år, så vidt det gäller af fattigvården underhållna barn, blifvit tillämpadt uti omkring 200 af landets kommuner och därstädes, så vidt jag lyckats utröna, medfört endast goda resultat, anser jag mig med skäl kunna förorda detta system. Man kan visserligen invända att samma resultat icke är att emotse beträffande här ifrågavarande barn, hvilka ju äro vanvårdade och försummade; men den, som närmare känner till förhållandena, torde nödgas medgifva, att äfven större delen af de omkring 16,000 barn, hvilka underhållas af den kommunala fattigvården i landet jemväl till en början eller vid upptagandet är vanvårdad och försummad.

Angående detta system får jag här afgifva några kortfattade upplysningar. Såsom ombud eller barninspektörer hafva särskildt fruntimmer af ståndspersonsklassen äfvensom folkskolelärare och lärarinnor visat sig lämpliga. Under hvarje inspektör bör i allmänhet icke sortera flere än 6 å 10 barn. Inspektören bör åtnjuta skäligen godtgörelse för sitt arbete. Att fråntaga ombuden skyldigheten att tidt och ofta besöka barnen i deras hem och att sålunda inskränka deras uppgift endast till att anskaffa fosterhem, är förkastligt. Ju oftare besöken göras, desto större erfarenhet vinner ombudet-inspektören, dess bättre råd kan han eller hon lämna fosterföräldrarna och dess tillförlitligare bli uppgifterna angående personers lämplighet såsom uppfostrare. Särskildt har man framhållit att fosterföräldrarna, långt ifrån att känna sig besvärade af denna kontroll, uppmuntras i sina bemödanden om barnets förkofran, då de finna att deras arbete vinner erkännande. Denna inspektion verkar äfven derhän, att allehanda tvifvelaktiga personer icke vidare anhålla om dylika fosterbarn, utan att företrädesvis endast sådana anmäla sig, hvilkas afsigt värkligen är att gifva barnet en god uppfostran. Härmed är en af utackorderingssystemets svåraste stötestenar undanskaffad. Från hufvudstaden utsända inspektörer, hvilka endast någon gång om året kunna besöka barnen, äro till ringa nytta så vidt det gäller deras omvårdnad; deremot kunde en sådan resande inspektör såsom rådgifvare vara ombuden — och särskildt nybörjarena bland dem — till synnerligt bistånd.

Barnen böra naturligtvis helst utackorderas på en ort, der de äro i tillfälle att besöka folkskola, och landskommunernas skolor hafva jemväl upplåtit sina dörar för sålunda utackorderade barn från främmande kommuner. Det är derfor att

hoppas, att sådant jemväl fortfarande skall ega rum, då man ju i alla fall icke bör utackordera ett så stort antal barn inom samma skoldistrikt, att de göra något intrång på de till distriktet hemmahörande barnens företrädesrätt. Man kan visserligen invända att dessa elever kunna utföra ett menligt inflytande på de öfriga, och denna invändning vore äfven berättigad, om frågan gälde notoriskt vanartiga barn eller minderåriga förbrytare; men föreliggande förslag skall ju, åtminstone företrädesvis, beröra barn, om hvilka man endast vet, att de blifvit vanvårdade och försummade. Skulle en elev visa sig vanartig, blefve han naturligtvis skild från skolan, och finge då nöja sig med hemundervisning. För i högre grad vanartiga barn skulle icke inträde i skola sökas, förr än deras uppförande stadgat sig.

För att verkligt dugande fosterföräldrar skola anmäla sig och för att utackorderingen skall gifva godt resultat, fordras emellertid att utackorderingspriset icke ställes för lågt. Det bör icke allenast betäcka vårdarens direkta utgifter för kost och kläder, utan äfven lämna skälig ersättning för uppfostrarens besvär. Ju högre priset ställes, desto kompetentare fostrare anmäla sig; detta synes erfarenheten hafva ådagalagt. Men äfven om ett högre pris fastslås och om ock ombuden erhålla skälig ersättning, så torde dessa utgifter sammanlagda i alla fall blifva vida lägre än de, hvilka betingades af barnens underhåll i en anstalt.

Detta utackorderingssystem är i hufvudsak byggt på samma principer som barna-asylerna i Lojo och Mörskom. Vid dessa äro barnen nemligen jemväl utackorderade i enskilda hem, under det att en inkom för dem inrättad skola utgör föreningslänken dem emellan. Äfven här finnes en barninspektör, som förmedlar barnens utackordering och öfvervakar deras omvårdnad i hemmen, ehuru denna funktionär här tillika är skolans föreståndare.

Dylika uppfostringsanstalter eller kolonier för vanvårdade barn hafva visserligen det företrädet, att de äro oberoende af landskommunernas folkskolor, men å andra sidan måste emot dem framhållas, att det ofta är svårt att inom en viss, begränsad terräng, i en eller par byar, finna en erforderlig mängd för inackordering särskildt lämpade enskilda hem, likasom ock, att en viss våda alltid föreligger i att inom detta jämförelsevis trånga område och i samma läroanstalt sammanföra en mängd i högre eller lägre grad försummade barn. Beträffande kontrollen öfver barnen i deras hem tror jag, att erfarenheten ådagalagt, att densamma kan anordnas på ett fullt tillfredsställande sätt äfven genom enskilda inspektörer eller ombud på de skilda orterna, och att en särskild föreståndare eller lärare i detta afseende icke är nödvändig.

På grund af ofvanstående anser jag mig böra i främsta rummet förorda barnens spridning och utackordering i landsorten. Deras sammanförande i anstalter sådana som i Lojo och Mörskom synes mig dock under vissa förhållanden motiveradt.

Då hemmet utan gensägelse måste betraktas såsom den naturligaste platsen för barnets utveckling, och då ett godt familjelif mer än något annat är egnadt att dana dugande, redbara menniskor, synes som om barns intagning i tvångsuppfost-

ringsanstalter med internat borde förekomma endast i de fall, der barnet utan åsyftad förbättring varit utackorderadt i enskilda hem och der barnet sålunda så att säga förverkat sin frihet och visat sig vara i behof af den strängaste tillsyn.

Sådana uppfostringsanstalter med internat hafva visserligen under senare år blifvit allmännare i utlandet, men deras uppkomst torde i främsta rummet hafva berott på svårigheten att för det ständigt växande antalet icke blott försummade, utan i hög grad vanartiga barn anskaffa dugliga fosterföräldrar. Att man icke tillgripit denna utväg såsom den, hvilken skulle lemna de bästa resultat, derom vittnar bland annat den omständigheten, att man från dylika anstalter äfven i mån af tillfälle utackorderat barn, hvilka då fortfarande komma att stå under anstaltens uppsigt. Frågan om företrädet hos dessa uppfostringsanstalter synes, såsom nämndt, tillsvidare vara långt ifrån afgjord. Man kan visserligen konstatera, att barnen efter en tids vistelse i desamma iakttaga ett bättre uppförande, men detta bevisar ännu icke någon genomgående förbättring, ty denna underkastelse har ingalunda berott på barnets fria vilja, utan af tvång. I en dylik anstalt bli barnen i hvarje fall allt mera fremmande för hem- och familjelif samt för den verld, i hvilken de dock inom kort skola reda sig på egen hand. Och steget från den strängt reglementerade ordningen i anstalten till friheten ute i den för dem okända världen är ett halsbrytande språng. Huru många ynglingar och jungfrur hafva icke hejdlöst störtat sig i förderfvet, i och med detsamma förbättringsanstaltens port stängts efter dem; de hafva med fullt mått velat begagna sig af friheten, som de så länge saknat.

Det är klart att äfven *ett och annat* utackorderadt barn skall gå förloradt i sedligt afseende, men, om en anstalt icke handledes med största skicklighet och samvetsgrannhet, ligger den fara nära till hands, att dess elever *flockvis* skola ledas mot förderfvet. På grund deraf och så länge dessa anstalter icke allmännare uppvisat verkligt goda resultat, vågar jag icke förorda anordnandet af någon sådan anstalt för Helsingfors stad, så mycket mindre som några talande bevis för behofvet deraf för närvarande icke föreligga.

Gust. Ad. Helsingius.

Handlingar angående inrättande af filialer till folkbiblioteket.

Stadsfullmäktiges i Helsingfors

NÄMND

FÖR

ARBETAREANGELÄGENHETER.

Helsingfors

den 22 november 1898.

Till Herrar Stadsfullmäktige.

N:o 7.

I skrifvelse af den 17 maj detta år ha Herrar Stadsfullmäktige, bland andra uppdrag, öfverlemnat åt Nämnden för arbetareangelägenheter att afgifva yttrande i anledning af Folkskoledirektionens i staden förslag om inrättande af mindre filialer till folkbiblioteket. Nämnden, som icke hyst någon tvekan om gagnet af dylika filialer för den arbetande befolkningen och i synnerhet dess barn, har i ärendet fått emottaga betänkande af Styrelsen för folkbiblioteket och läsesalen, jemte det folkbibliotekariens åsigt enskildt inhemtats med anledning af förslag, som inom Nämnden framstälts. Med insändande af sagda betänkande i afskrift får Nämnden för egen del anföra följande:

Med erkännande af det berättigade i den fullständiga plan för realiserandet af idén att inrätta filialer till folkbiblioteket, som af dess styrelse uppgjorts, ville Nämnden med hänseende till det nya och opröfvade i företaget föreslå att till en början blott i ett af stadens centra för arbetarebefolkningen och äfven i Tölötrakten försök i den föreslagna riktningen göras. Inom staden ha i detta afseende Nämndens ledamöter enats om att framhålla trakten vid Dockstorget som den lämpligaste. Med de af biblioteksstyrelsen alternativt föreslagna läsesalarne i förening med barnbibliotek har Nämnden ansett mindre boksamlingar för fullvuxna kunna kombineras, hvarvid böckerna kunde i de båda föreslagna inrättningarna efter någon tid ombytas.

De af biblioteksstyrelsen beräknade kostnaderna för filialernas underhåll har Nämnden ansett kunna något minskas. För en inrättning af den af biblioteks-

styrelsen föreslagna enklare typen skulle erfordras till inredning af lokal och till barnböcker förslagsvis 1,700 mark, hvartill skulle komma för en mindre boksamling för fullvuxna 800 mark samt i arvode åt organisatören 400 mark, hvilket sistnämnda belopp för en andra filial borde minskas med 200 mark. De årliga utgifterna för hyra, värme, belysning, för tidningar m. m., för arvoden åt föreståndare och städerska samt för diverse torde kunna beräknas till 2,800 mark för hvardera inrättningen, däri inbegripen ersättning för deras inspektion. Inkomsten af uppburna afgifter för boklån borde enligt Nämndens mening till en början icke tagas i betraktande vid uppgörande af kostnadsförslag. I filialerna skulle gifvetvis, likasom vid folkbiblioteket, vid valet af lektyr och vid anställande af personal de båda inhemska språkens rätt tillgodoses.

Det är tydligt, att inrättandet af filialer skulle komma äfven det starkt anlidade folkbibliotekets administration till godo. Detsamma är fallet med det reseanslag biblioteksstyrelsen föreslagit för studiet af folkbiblioteks, läsesalars och biblioteksfilialers lämpliga inrättning. Detta anslag, som kunde utgå med 800 mark, har Nämnden trott sig böra förorda men icke ansett ovilkorligen nödvändigt för de första mindre filialernas inrättande.

Nämnden får sålunda föreslå att Herrar Stadsfullmäktige ville:

1:o gifva Styrelsen för folkbiblioteket och läsesalen i uppdrag att till nästa höst i trakten af Dockstorget äfvensom i Tölö-trakten inrätta och därefter upprätthålla en läsesal med barnbibliotek och mindre boksamling för fullvuxna,

2:o för ändamålet anslå i nästa års budget: för den i främsta rummet nämnda inrättningen i anläggningskostnad 2,900 mark och ett halft års omkostnader med 1,400 mark, äfvensom för filialen i Tölö-trakten 2,700 mark i anläggningskostnad och till omkostnader 1,400 mark,

3:o anslå i nästa års budget 800 mark till reseanslag, att af nämnda styrelse tilldelas lämplig person för studiet af folkbibliotek i utlandet,

4:o öfverlemna till ännämnda styrelses pröfning att framdeles efter vunnen erfarenhet väcka förslag om inrättande af biblioteksfilial i Gräsvikstrakten äfvensom af fullständigare och flere filialer i staden och dess omgivning.

På Nämndens för arbetareangelägenheter vägnar:

F. Gustafsson.

Axel Wasastjerna.

STYRELSEN
FÖR
FOLKBIBLIOTEKET OCH LÄSESALEN
I HELSINGFORS.

*Till Helsingfors Stadsfullmäktiges Nämnd för
arbetareangelägenheter.*

Helsingfors d. 18 oktob. 1898.

I skrifvelse af den 2 sistlidne Juni har Helsingfors Stadsfullmäktiges Nämnd för arbetareangelägenheter anmodat Styrelsen att afgifva utlåtande öfver ett af Stadens Folkskoledirektion väckt förslag om inrättande af mindre filialer till Folkbiblioteket; och har Styrelsen äran i denna fråga anföra följande.

Inrättandet af filialbibliotek i staden innanför tullarna torde för det närvarande knappast vara af behovet påkalladt. Folkbiblioteket är beläget så godt som i detta områdes medelpunkt, och afstånden från biblioteket till områdets utkanter äro icke så betydande, att dessa utkanters befolkning skulle kunna sägas hafva någon nämnvärd svårighet att från inrättningen förse sig med böcker för läsning i hemmen. Ej heller är tills vidare utrymmet inom biblioteksrummen så strängt anlitadt, att denna omständighet skulle påkalla grundandet inom det egentliga stadsområdet af ett andra bibliotek.

Däremot torde frågan om inrättande af filialbibliotek i förstäderna förtjena att tagas under allvarlig ompröfning. Visserligen synes det betydande afståndet från dessa till Folkbiblioteket icke helt och hållet afskräcka deras inbyggare från att anlita denna inrättning; antalet i Tölö, Bärghäll, Sörnäs, Hermanstad och Majstad bosatta låntagare är icke så alldeles ringa. Men tvifvel kan ej råda därom, att icke läslusten hos förstadsbefolkningen i väsentlig mån skulle tilltaga, om densamma bereddes bekvämare tillgång till litteratur; och att en del af denna befolkning lifligt känner saknaden af lätt tillgänglig andlig näring är visst.

Förstäderna vid den s. k. östra chausséen ega väl redan i Folkets hem ett med läsesal förenadt bibliotek, och den i förhållande till bibliotekets storlek ganska lifliga lånerörelsen i detsamma bekräftar hvad nyss yttrades. Men Tölö sidan saknar ännu en bildningsanstalt af detta slag; och de östra förstäderna sträcka sig för öfrigt redan öfver ett så pass stort område, att å detta, t. ex. i Hermanstad, ytterligare ett mindre bibliotek kunde vara af nöden. Styrelsen tillåter sig för öfrigt i detta sammanhang fästa uppmärksamheten vid, att biblioteket i Folkets hem icke står under Styrelsens kontroll. Betydelsen af en gemensam ledning för två eller flere inom en och samma kommun verkande lånebibliotek ligger emellertid i öppen dag; därigenom möjliggöres bl. a. en cirkulation af litteratur mellan de olika biblioteken, hvarvid kostnaden för deras underhåll kan i väsentlig mån nedbringas.

Ännu kännbarare än behovet af bibliotek är emellertid, enligt Styrelsens förmenande, behovet af läselokaler. Tidningssalen i Folkbibliotekshuset har under de senaste åren höst- och vintertid varit till trängsel besökt, och äfven hafva af besökande klagomål framställts öfver lokalens otillräcklighet. Läsesalen för barn, i husets öfre våning, ehuru förbunden med ett rymligt galleri, har åter under de två senaste åren hvarje söndag under hösten varit till sådan trängsel besökt, att skaror af barn blifvit afvisade af brist på utrymme. Styrelsen tvekar därför icke att förordna inrättandet af en eller hälst tvenne mindre läselokaler inom det egentliga stadsområdet, hvarjemte de filialbibliotek, som eventuellt komme att inrättas i förstäderna, etthvart borde förenas med läselokal. Af de tvenne förstnämnda läselokalerna kunde den ena lämpligen förläggas vid eller i närheten af Abrahamsgatans och Eriksgatans skärning, för att betjena den talrika arbetarebefolkningen i västra delen af 4:de och 5:te stadsdelen, den andra åter ungefär vid korsningen af Båtsmansgatan och Albertsgatan, för befolkningen i 6:te, en del af 5:te samt sydvästra delen af 7:de stadsdelen, äfven dessa trakter hufvudsakligen bebodda af den arbetande klassen och den lägre medelklassen. Arbetarebefolkningen i Kronohagens norra del torde utan olägenhet kunna hänvisas till biblioteket och läsesalen i Folkets hem. Af behovet påkalladt vore deremot ett mindre läsrum vid Vestra Kajen, afsedt för hamnbefolkningen; dock har Styrelsen ej denna gång velat föreslå inrättandet af ett sådant, synnerligast som särskilda svårigheter komme att möta vid anskaffandet af lokal i denna del af staden.

Kostnaderna för de nya inrättningarna borde, enligt Styrelsens mening, vid en praktisk organisation, med anlåtande af den moderna biblioteksteknikens hjälpmedel, kunna ställa sig mycket låga. Lämpligast vore väl att för hvarje inrättning upphyra en lokal om två större och ett mindre rum jemte kök, eller i nödfall 4 vanliga rum, af hvilka två kunde sammanslås till ett större. En sådan lokal torde i förstäderna och i stadens utkanter icke betinga sig en högre årshyra än 1,200 å 1,500 mk. Af rummen skulle det minsta upplåtas åt inrättningens föreståndare (helst en ogift folkskolelärare), det dernäst till tidningsrum och det största till barnsal och bibliotek. I köket finge städerskan sin bostad. Särskild vaktmästare vore icke af nöden, då utestående lån kunde inkrävas af Folkbibliotekets vaktmästare mot sedvanlig extra ersättning och någon oafbruten uppsigt öfver tidningsrummet under förmiddagarna icke blefve nödvändig, synnerligast om tidningarna och tidskrifterna, såsom t. ex. i England är brukligt, medels enkom konstruerade apparater fastlöstes vid borden eller pulpeterna.

Att döma af uppgifterna öfver lånerörelsen i Folkets hem, vore i ett förstadsbibliotek på cirka 2,500 volymer att motse utgifvandet af 20—60, i medeltal 30 lån om dagen. Tjenstgöringstiden för biblioteksföreståndaren kunde därvid fastställas till 2 timmar dagligen, under hvilken tid äfven smärre katalogiseringsarbeten m. m. mycket väl kunde medhinnas. Biblioteket i Folkets hem hålles visserligen öppet tre timmar dagligen, och torde föreståndaren under största delen af denna

tid vara upptagen af utlåningsarbetet. Men vid nämnda bibliotek tillämpas ett äldre, tidsödande system för bokföringen af lånen. Vid Helsingfors Folkbibliotek utgifver och bokför en amanuens utan ansträngning öfver 100 lån på tre timmar. Beräknas sålunda biblioteksföreståndarens dagliga arbetstid till 2 timmar, kunde hans lön fastställas till förslagsvis 300 mark jemte fri bostad, ved och lyse. — Med än mindre kontant aflöning, förslagsvis 200 mk per år, kunde föreståndarne för de med bibliotek icke förenade läselokalerna nöja sig, då deras verksamhet, därest äfven i de för barn afsedda rummen böcker och barntidningar låge färdigt framme på borden (fastlästa vid dessa) komme att inskränka sig till ett blott öfvervakande af ordningen och ombyte af tidnings- och tidskriftsnumror samt böcker.

För anskaffande af en icke alltför bristfällig grundstomme af böcker till de nya biblioteken blefve det första året en utgift af (förslagsvis) 2,500 mark per bibliotek nödvändig. Men det årliga anslaget för inköp och inbindning af böcker kunde de följande åren inskränkas till 600 mark per bibliotek, då ett utbyte af böcker mellan de båda biblioteken en eller två gånger om året med lätthet kunde arrangeras, hvarförutom äfven från hufvudbiblioteket smärre partier af böcker då och då kunde för en tid till filialerna öfverflyttas.

För prenumeration å tidningar och tidskrifter till läselokalerna vore ett årligt anslag af 500 mark fullt tillräckligt. Ett anslag om 200 mark per lokal, till anskaffande af barnböcker, blefve måhända det första året nödvändigt.

Kostnaderna för de nya biblioteken och läselokalerna komme då enligt Styrelsens beräkning att blifva följande:

I. För hvarje bibliotek jemte läselokal.

A. Organisationskostnader.

Inredning af lokalen (hyllor, bord, stolar, linoleummattor, lampor, smärre inventarier)	2,000: —
Böcker, jemte inbindning	2,500: —
	Summa 4,500: —

B. Årligt underhåll.

Hyra för lokalen	1,500: —
Värme och (petroleum) belysning	450: —
Böcker, tidningar och tidskrifter jemte inbindning	1,100: —
Aflöning åt föreståndaren (utom bostad, ved och lyse)	300: —
Aflöning åt städerskan (utom bostad, ved och lyse)	100: —
Diverse, såsom trycknings- och annonskostnader, brandstodsafgifter m. m.	200: —
	Summa 3,650: —

II. För läselokal utan bibliotek.

A. Organisationskostnader.

Inredning af lokalen	1,500: —
Böcker jemte inbindning	200: —
	Summa 1,700: —

B. Årligt underhåll.

Hyra för lokalen	1,500: —
Värme och belysning	450: —
Tidningar och tidskrifter	500: —
Aflöning åt föreståndaren (utom bostad, ved och lyse)	200: —
Aflöning åt städerskan (utom bostad, ved och lyse)	100: —
Diverse	100: —
	Summa 2,850: —

Lägges till organisationskostnaderna för samtliga inrättningar ett arvode om 1,800 mark för organisatören, hvilken då vore skyldig att i utlandet, särskildt i Englands större städer, taga kännedom om det kommunala biblioteksväsendet och den moderna bibliotekstekniken, äfvensom till de årliga utgifterna ett arvode om 1,000 mark för bibliotekarien vid Helsingfors Folkbibliotek, hvilken komme att hafva inseende öfver de nya inrättningarnas skötsel; så komme organisationskostnaderna för samtliga inrättningar, två med läsesalar förenade bibliotek och två läselokaler, att belöpa sig till Fmk 14,200, medan de årliga underhållskostnaderna komme att stiga till Fmk 14,000. Af lånerörelsen vid biblioteken vore åter en inkomst af 600 å 700 mark per år att räkna på. För jmförelses skull må nämnas, att utgifterna för Folkbiblioteket och Läsesalen i Helsingfors f. n. stiga till cirka 26,000 mark årligen, inkomsterna åter till närmare 5,000 mark.

Styrelsen tillåter sig sålunda för sin del föreslå:

1) att tvenne nya, mindre lånebibliotek inrättas, det ena i Tölö, det andra i Hermanstad, hvardera förenadt med en läselokal, omfattande såväl tidningsrum som läsrum för barn;

2) att tvenne läselokaler, af enahanda art som de i föregående mom. nämnda, inrättas inom det egentliga stadsområdet, förslagsvis vid eller i närheten af Abrahams-gatans och Eriks-gatans skärning, samt korsningen af Båtsmansgatan och Albertsgatan;

3) att samtliga dessa inrättningar blifva filialer af Folkbiblioteket i Helsingfors och sålunda ställas under dess Styrelses ledning och bibliotekariens vid detsamma in-seende;

4) att organiserandet af de nya inrättningarna, hvilket äfven kunde ske succes-sivt, öfverlämnas åt Folkbibliotekets Styrelse, till hvars förfogande ställas för ändamålet nödiga medel i ungefärlig öfverensstämmelse med ofvan upptagna kostnadsförslag.

På Styrelsens vägnar:

Richard Sievers.

H. Bergroth.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1898.

Utskottsbetänkande angående anslag åt Helsingfors Utskänkningsaktiebolag till underhåll af Högholmen och Fölisön.

Till budgetutskottet hafva öfverlemnats följande till Stadsfullmäktige inkomna handlingar:

DIREKTIONEN

FÖR

HELSINGFORS

UTSKÄNKINGSAKTIEBOLAG.

—♦—
Helsingfors,
den 25 November 1898.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

I enlighet med af Stadsfullmäktige föreskrifven ordning får Direktionen för Helsingfors Utskänknings Aktiebolag härmed vördsamt afgifva framställning om anslag ur Bolagets vinst för innevarande år till underhåll af de under Direktionens förordnande stående inrättningarne på Högholmen och Fölisön under nästinstundande år.

Till utgångspunkt för detta sitt förslag har Direktionen likasom förut lagt tvänne sammandrag ur Bolagets räkenskaper öfver utgifterna för sagda holmar under sistlidet år och de tio första månaderna af innevarande år, och har Direktionen med ledning af dessa här bilagda sammandrag ansett sig böra beräkna utgifterna för nästinstundande år 1899 till följande belopp, nämligen:

För Högholmen:

Aflöningar	Fmk	3,500:—
Arbetslöner	”	9,000:—
Planerings- och andra arbeten	”	6,000:—
Djurens utfodring (kostnaden förhöjd i anseende till de betydligt stegrade priserna på lifsmedel)	”	10,000:—
	Transport Fmk	28,500:—

	Transport	Fmk	28,500: —
Remont af några större burar för hjortar samt för hästar och åsnor, äfvensom uppförande af nya burar		"	3,000: —
Till oförutsedda behof		"	1,500: —
	Summa	Fmk	33,000: —

Fölisön:

Aflöningar	Fmk	2,000: —
Arbetslöner	"	7,000: —
Planerings- och andra arbeten	"	3,000: —
För det tillämnade biologiska museet	"	2,000: —
Till oförutsedda behof	"	1,000: —
	Summa	Fmk 15,000: —

Sammanlagt för båda holmarna . . . . . Fmk 48,000: —

Från sina gårdar och byggnader kan Bolaget beräknas uppbära för år 1899	Fmk	30,000: —
hvarifrån dock måste borträknas till underhåll af gårdarne	Fmk	8,000: —
ränta å Bolagets lån	"	2,400: —
afbetalning därå	"	1,600: —
	Fmk	12,000: —
så att nettobehållningen komme att uppgå till	Fmk	18,000: —

På grund af förestående kalkyl, vid hvars uppgörande afseende fästs å den stegring i alla varupris och arbetslöner, som för närvande inträdt, får Direktionen hos Stadsfullmäktige vördsamt anhålla att af Bolagets vinstmedel för år 1898, hvilka torde komma att öfverstiga nästföregående års med några tusental mark, ett anslag af 30,000 mark blefve till underhållet af Högholmen och Fölisön beviljad under år 1899.

Å Direktionens för Helsingfors Utskänknings Aktiebolag vägnar:

Viktor Öhberg.

Aug. Fabritius.

**Sammandrag af utgifterna för Högholmen och Fölisön under
Januari—Oktober månader år 1898.**

	Aflöning		Planerिंगar och remont		Arbetslön		Djurgården		Telefon		Diverse		Summa	
	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmf.</i>	<i>ni.</i>
Högholmen.														
Januari månad	183	33	84	92	519	63	697	78	75	—	3	50	1,564	16
Februari d:o	183	33	81	39	607	18	956	60	—	—	—	—	1,828	50
Mars d:o	183	33	113	04	530	73	1,236	03	—	—	12	50	2,075	63
April d:o	183	33	381	80	636	72	670	60	—	—	117	04	1,939	49
Maj d:o	183	33	351	87	702	39	520	05	—	—	31	50	1,789	14
Juni d:o	183	33	1,736	70	1,356	20	236	35	—	—	12	50	3,525	08
Juli d:o	183	33	290	35	1,773	13	368	75	—	—	—	—	2,615	56
Augusti d:o	183	33	592	34	946	27	620	94	—	—	—	—	2,342	88
September d:o	258	33	1,187	69	921	44	761	20	—	—	12	50	3,141	16
Oktober d:o	183	33	4,837	39	783	40	624	35	—	—	60	—	6,488	47
Summa	1,908	30	9,657	49	8,777	09	6,692	65	75	—	249	54	27,360	07
Fölisön.														
Januari månad	160	—	52	20	344	39	—	—	50	—	10	—	616	59
Februari d:o	160	—	105	65	316	60	—	—	—	—	45	—	627	25
Mars d:o	160	—	356	16	279	05	—	—	—	—	—	—	795	21
April d:o	160	—	272	37	402	50	—	—	—	—	—	—	834	87
Maj d:o	185	—	134	05	623	08	46	75	—	—	—	—	988	88
Juni d:o	185	—	201	—	743	20	604	25	—	—	24	50	1,762	95
Juli d:o	185	—	50	85	959	36	50	50	—	—	4	50	1,250	21
Augusti d:o	185	—	53	—	606	21	—	—	—	—	—	—	844	21
September d:o	185	—	569	14	585	60	192	50	—	—	211	50	1,743	74
Oktober d:o	160	—	615	11	742	50	17	50	—	—	35	—	1,570	11
Summa	1,725	—	2,409	53	5,607	49	911	50	50	—	330	50	11,034	02

Helsingfors, den 1 November 1898.

J. H. Sjöholm.

Det af Helsingfors Utskänkningsaktiebolag till underhållet af Högholmen och Fölisön begärda bidraget öfverskjuter med 2,000 mark det belopp bolaget i föl för enahanda ändamål beviljades. Då denna ökning emellertid synes påkallad af anläggningarnas utvidgning under året äfvensom af nu rådande höga prisförhållanden, får utskottet vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville af Helsingfors Utskänknings aktiebolags disponibla vinstmedel för 1898 anslå åt bolaget 30,000 mark att under år 1899 användas till underhåll af bolagets planteringar och öfriga inrättningar å Högholmen och Fölisön.

Helsingfors den 8 December 1898.

Alfred Norrmén.

**L. Krogius.
L. v. Pfaler.
F. Stjernvall.**

**W. Aspelin.
K. H. Renlund.
Paul Sinebrychoff.**

Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1899.

Sedan Stadsfullmäktige åt undertecknade uppdragit granskningen af stadens utgifts- och inkomstförslag för nästinstundande år, har utskottet fått emottaga följande handlingar:

1:o. Magistratens jemte skrifvelse af den 28 sistlidne November Stadsfullmäktige tillsända utgifts- och inkomstförslag för år 1899, åtföljdt af Drätselkammarens enahanda förslag och särskilda andra bilagor.

2:o. Fullmäktiges remisser af den 1 förvikne November angående a) anställande af ett biträde åt föreståndaren för undersökningsstationen för lifsmedel; b) uppförande af ett vattentorn; samt c) anslag för Nämnden för arbetareangelägenheter.

3:o. Fullmäktiges remisser af den 6 innevarande December rörande a) partiel förhöjning af brandmanskapets aflöning; b) utvidgning af Sandvikens södra kaj; samt c) anslag för Trädgårdsnämnden.

4:o. Fullmäktiges remisser af den 13 innevarande December angående a) anslag åt Helsovårdsnämnden för hygienisk litteratur; samt b) bidrag åt Frivilliga Brandkåren.

Vid granskningen af budgetförslaget har utskottet funnit anledning till följande uttalanden och framställningar:

Utgifter.

I. Stadens skulder.

Under denna hufvudtitel förekomma i budgetförslaget tvenne poster om resp. 42,000 och 245,000 mark, utgörande amortering och ränta å stadens obligationslån af år 1898 å 7,000,000 mark. Med hänsyn till att af detta lån tillsvidare icke emitterats mera än 3,000,000 mark har å andra sidan bland stadens inkomster under nästa år under rubrikerna „Räntor“ och „Diverse“ upptagits två poster å 70,000 och 24,000 mark, utgörande beräknad ränta äfvensom amortering å den osålda

delen af lånet. Såsom skäl för detta förfarande framhålles af Drätselkammaren, att då äfven de icke emitterade obligationerna komme att deltaga i utlottningen, skulle reda och klarhet i bokföringen icke annorlunda kunna vinnas. Utskottet kan dock icke känna sig öfvertygad om hållbarheten af detta skäl; någon oreda i bokföringen kan icke gerna uppstå, om blott vid försäljningen af återstoden af lånet iakttages att de vid dragningen tilläfvventyrs utkomna obligationerna undantagas. Då upptagandet i budgeten af annuiteten å hela lånet i hvarje fall gifver en oriktig föreställning om storleken af stadens verkliga obligationsskuld, får utskottet föreslå

att ifrågavarande amorterings- och ränteposter å utgiftssidan måtte beräknas endast för den allaredan emitterade delen af lånet med resp. 18,000 och 105,000 mark samt att

förenämnda, den oförsålda delen af lånet motsvarande poster å inkomstsidan bortlemnus.

Då möjligheten likväl icke är utesluten att den närvarande situationen å penningemarknaden under instundande år kunde komma att förbättras derhän att en emission af återstående 4 milj. af ifrågavarande lån på antagliga vilkor kunde ega rum, torde medel böra reserveras för någon del af annuiteten å dessa 4 miljoner. Skulle åter den tillämnade emissionen icke kunna verkställas, utan staden blifva nödsakad att taga sin tillflykt till temporära lån, är det påtagligt att den af Drätselkammaren för ett kassakreditiv beräknade utgiftsposten, 15,000 mark, är otillräcklig. Utskottet finner därför rådligast föreslå

att, jemte det maximibeloppet af kassakreditivet ökas till 2 miljoner mark, anslagsposten för provision och ränta ökas med det belopp af 70,000 mark, som inbesparats genom den af Utskottet i det föregående vidtagna omställning af hithörande poster, och sålunda utgår med 85,000 mark, samt att detta anslag eventuellt äfven användes till att bestrida annuiteten å ny emission af obligationer hörande till 1898 års lån.

II. Stadens embetsverk.

Magistraten.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 13 innevarande December, vid behandlingen af frågan om auktionsmonopolets upphäfvande, beslutit såsom vederlag för den Politierådmännen J. Al. Söderström och A. A. F. Lindberg derige-

nom frångående andel i auktionsprovisionen tillägga dem hvardera ett personelt lönetillskott af 1,000 mark om året, hafva dessa belopp blifvit under denna utgiftstitel observerade.

III. Kommunalförvaltningen.

Drätselkammaren.

Beträffande posten å 600 mark för ett vaktmästarebiträde kan utskottet ej underlåta att påpeka oegentligheten deraf att en och samma person handhar vaktmästarebefattningarna vid Drätselkammaren och hos Stadsfullmäktige samt att staden, för möjliggörande af detta förhållande, ytterligare åt honom bekostar ett biträde. Med hänsyn till den långa tid den nuvarande vaktmästaren innehaft sin tjänst samt hans derigenom vunna synnerliga förtrogenhet med alt hvad till hans åliggande hör, anser sig utskottet dock icke böra afstyrka bibehållandet tillsvidare af ifrågavarande anordning.

Trafikkontoret.

Jemlikt Stadsfullmäktiges den 6 innevarande December vidtagna beslut tillkommer bokhållaren vid trafikkontoret från instundande år löneförhöjning för tio års tjänst med 600 mark, hvilket belopp förty har af utskottet i budgeten observerats.

Hamnkontoret.

Sedan Stadsfullmäktige den 15 sistlidne November allaredan godkänt Drätselkammarens särskilda framställning om ökande af hamnbetjeningen med tvenne yngre konstaplar, har anslaget för 5 hamnkonstaplar, 4,500 mark, i sin helhet upptagits såsom *b*-post.

Byggnadskontoret.

Enär Stadsfullmäktige vid sammanträde den 1 nästvikne November på Drätselkammarens förslag tillagt byggmästaren vid Byggnadskontoret det i budgetförslaget såsom *c*-post upptagna personela lönetillskott för 5 års tjänst, har sagda anslag uti utgiftsstaten observerats såsom *b*-post.

Ehuru någon längre tid icke förflutit, sedan stadens byggnadskontor reorganiserades och dess arbetskrafter förökades, har den fortgående raska utvecklingen i staden under den senaste tiden ledt derhän, att den på kontoret och särskildt dess chef, stadsingenjören, hvilande arbetsbördan ansenligt ökats. Det kan därför sättas i fråga, huruvida de med befattningen förenade åliggandena och förmånerna numera stå i riktig proportion till hvarandra. Att skäl till tvifvelsmål i detta afseende kunna hysas, synes framgå jemväl deraf, att den nuvarande innehafvaren af tjänsten efter en jämförelsevis kort tjänstetid anhållit om afsked från befattningen,

utan att veterligen ärna tillträda någon annan stående befattning, samt att i ledigheten efter honom blott tvänne sökande till platsen yppat sig. — Särskildt har det förefallit utskottet, såsom om mängden af det skrifarbete, hvilket för närvarande åligger stadsingeniören och hvilket ofta sträcker sig till afgifvande af utlåtanden i ganska obetydliga detaljfrågor, skulle mer än nödigt är för stadsingeniören försvåra fullgörandet af hans viktiga funktioner såsom tekniker. Och synes det såsom om en betydlig del af detta arbete kunde efter stadsingeniörens anvisning utföras af något biträde eller sekreterare. — Derjemte borde tagas i öfvervägande, huruvida icke stadsingeniörens och möjligen äfven andra aflöningar vid byggnadskontoret borde undergå en efter nuvarande förhållanden lämpad revision. Då utskottet emellertid saknar tillfälle att egna föreliggande fråga den ingående behandling, hvaraf densamma vore i behof, får utskottet, som i sakens närvarande skick ej velat föreslå någon ändring i Byggnadskontorets utgiftsstat för instundande år, hemställa det Stadsfullmäktige ville besluta

att åt ett särskildt utskott öfverlemna att taga berörda fråga under ompröfning och till Fullmäktige inkomma med deraf påkallad framställning; samt

att låta med besättandet af stadsingeniörstjensten anstå, till dess förenämnda ärende blifvit slutligen afgjort.

Då Stadsträdgårdsmästaren, enligt Stadsfullmäktiges den 6 innevarande December fattade beslut, icke numera tillhör Byggnadskontorets tjänstemän, har utskottet härifrån uteslutit anslagen för hans aflöning samt upptagit dem under anslagen för Trädgårdsnämnden.

Under hufvudtiteln „Kommunalförvaltningen“ torde jemväl böra upptagas anslagen för nedannämnda tvenne nytillkomna nämnder, nemligen:

Nämnden för arbetareangelägenheter.

I anledning af Nämndens till Stadsfullmäktige inkomna skrifvelse för den 18 förlidne Oktober, hvari Nämnden anhållit om ett årligt anslag tillsvidare af 600 mark till arvode åt dess sekreterare, 100 mark för år till ersättning af vaktmästarbiträde, hvilka anslag skulle utgå från sagda Oktober månad, samt 100 mark om året till expenser, hafva Fullmäktige den 1 nästvikne November, jemte det Nämnden tillagts så stort belopp af de begärda anslagen, som belöpte sig å innevarande år, åt utskottet öfverlemnadt att yttra sig beträffande årsanslagens upptagande i bud-

geten för 1899. Och får utskottet, som haft intet att erinra beträffande de begärda anslagens storlek, förty föreslå

att i utgiftsstaten måtte upptagas ett belopp af 600 mark till arvode åt Nämndens sekreterare, 100 mark för vaktmästarebiträde samt 100 mark till expenser.

Trädgårdsnämnden.

Jemte det Stadsfullmäktige vid sammanträde den 6 innevarande December beslutit för inseendet öfver stadens planteringar och parker tillsätta en Trädgårdsnämnd, hvilken jemväl egde för sig antaga sekreterare mot arvode, som skulle på Nämndens förslag af Fullmäktige bestämmas, hafva Fullmäktige åt utskottet uppdragit att föreslå det belopp, som emellertid för Nämndens räkning borde i nästkommande års stat observeras. I anledning häraf får utskottet hemställa

att i budgeten måtte upptagas ett anslag af inalles 800 mark för aflönande af Nämndens sekreterare och bestridande af dess öfriga utgifter.

Enär stadens trädgårdsmästare numera underlyder Trädgårdsnämnden, har utskottet under denna afdelning upptagit anslagen för hans aflönning, hvarjemte utskottet här observerat den trädgårdsmästaren från den 1 nästkommande Juni tillkommande löneförhöjning för tio års tjänst, hvaraf, efter beräkning af 300 mark om året, ett belopp af 175 mark belöper sig på nästa år.

IV. Gatubelysningen.

Då de med Auerbrännare försedda gaslyktorna sprida ett ojemförligt starkare sken än de gamla lyktorna, har utskottet ansett önskligt att Auerbrännare skulle anbringas ej blott, på sätt Drätselkammaren och Magistraten föreslagit, å 40, utan å samtliga återstående gaslyktor för gatubelysning. Utskottet har på grund häraf hos Gaslysningsaktiebolaget anhållit om uppgift öfver de kostnader en sådan förändring komme att medföra, och har Bolaget härå skriftligen meddelat att 800 lyktors förseende med slika brännare, förutsatt att arbetet skedde under sommarmånaderna, skulle betinga ett pris af 16,400 event. 22,000 mark, beroende af brännarens konstruktion, samt att årliga underhållskostnaden blefve åtta mark per lykta. Med hänsyn till det oväntadt höga pris, bolaget sålunda vill betinga sig för den ifrågasatta förändringen samt då det med afseende å den korta tid som återstår, till dess staden sjelf blir egare till gasverket, ej synes vara skäl att nu för gatubelysningens förbättrande uppoffra så stora belopp, helst kostnaden för belysning

med Auer-ljus, enligt hvad utskottet af stadsingeniören erfarit, på grund af gjorda förbättringar i brännarenas konstruktion samt särskilda andra omständigheter dels allaredan betydligt nedgått, dels med visshet torde kunna antagas i den närmaste framtiden ytterligare komma att minskas, har utskottet låtit tanken på allmänt införande af sådan belysning för närvarande förfalla.

V. Brandverket.

Uti en till Brandkommissionen insänd skrift har stadens brandmästare framhållit olägenheten för brandverket deraf, att brandsoldaterna endast undantagsvis kvarstode i sin befattning efter utgången af de tre år, för hvilka de städsplats, enär platser med högre aflöning då vanligen stode dem till buds. För att möjliggöra bildandet af en kärntrupp erfaret brandmanskap har brandmästaren ansett att aflöningen (incl. kost och beklädnad) för 20 konstaplar, som efter den treåriga tjänstetidens slut vore villige att kvarstanna i sina befattningar, borde höjas till 1,100 mark för de kasärnerade samt 1,200 mark för de gifta konstaplar, hvilka beviljats rätt att bo utom kasärnen, äfvensom i öfverensstämmelse dermed de 6 sergeanternas löneförmåner ökas med 200 mark och således utgöra 1,200 mark jemte fri bostad och ved. Af konstaplarna borde derjemte 13 man erhålla den högre aflöning af 420 mark som för närvarande är tillagd korpralerna. Budgeten för brandverkspersonalen från och med sergeanter komme enligt detta förslag att te sig på följande sätt:

6 sergeanter jemte fri bostad och ved à 1,200 mk	7,200:—
10 korpraler à 800 mk	8,000:—
10 d:o kasärnerade à 700 mk	7,000:—
13 äldre konstaplar à 420 mk	5,460:—
30 yngre d:o à 300 mk	9,000:—
Kosthållning för 63 man à 250 mk	15,750:—
Beklädnad för d:o à 150 mk	9,450:—

I nästa års stat skulle dock, förutom anslaget för sergeanterne endast halfva beloppet af de för manskapet föreslagna löneförhöjningarna upptagas med inalles 4,500 mark.

I anledning af förestående förslag har Brandkommissionen uti sin till Stadsfullmäktige i ärendet aflättna framställning förmålt sig vara med brandmästaren ense om önskvärdheten af att vid brandverket få till stånd en stamtrupp af i yrket förfarne män, som ock derom, att för åstadkommande häraf en partiel förhöjning af brandmanskapets aflöning vore af nöden, men ansett att det åsyftade ändamålet bättre vunnas, om Kommissionen sattes i tillfälle att, då tjänstetiden utgått för en

man, som befunnits duglig och hvars fortfarande kvarstående vid brandverket vore önskligt, förhöja hans aflöning med ett belopp, som i hvarje särskildt fall skulle bestämmas. I sådant afseende hemställer Brandkommissionen, huruvida ej i utgiftsstaten för brandverket under nästkommande år kunde upptagas ett anslag af högst 5,000 mark att af Kommissionen, emot särskild redovisning, i mån af behof användas till förhöjning af aflöningen för sådana sergeanter, korpraler och konstaplar, hvilka det kunde befinnas önskvärdt att fortfarande bibehålla vid brandverket.

Vid pröfningen af denna fråga har utskottet väl funnit någon åtgärd böra af staden vidtagas för uppnående af det af brandmästaren åsyftade ändamål. Med afseende likväl å den meningsskiljaktighet, som förefinnes mellan Brandkommissionen och brandmästaren angående lämpligaste sättet att härvid gå tillväga samt då den sistnämndes yrkande dessutom innebär en systemförändring, så till vida att brandmanskabet icke i sin helhet vidare blefve kasärneradt, hemställer utskottet

att Stadsfullmäktige ville öfverlemnna ärendet till beredning åt ett särskildt utskott.

I händelse Fullmäktige med anledning af det föreslagna utskottets blifvande framställning i ämnet skulle besluta till förhöjning af brandmanskabets aflöning, torde de härför erforderliga medlen kunna utgå ur anslaget för oförutsedda ändamål.

Uti en till Stadsfullmäktige inkommen, till budgetutskottet öfverlemnad skrifvelse af den 7 innevarande December har stadens Frivilliga Brandkår, med biläggande af kårens utgifts- och inkomststat för år 1899, anhållit att äfven under detta år komma i åtnjutande af ett understöd å 5,000 mk. Då de förhållanden, som tidigare betingat beviljandet af detta anslag, fortfarande ega rum, men sagda anslag redan observerats i såväl Drätselkammarens som Magistratens budgetförslag, torde någon ändring i förslaget icke vara påkallad.

VI. Polisnrättningen.

Enär anslagen för hyresmedel å 200 mark åt öfverkonstaplar, konstaplar och 8 extra konstaplar, som bestämts att utgå till och med år 1899, grunda sig å Senatens resolution af den 31 förlidne Oktober och Stadsfullmäktiges beslut af den 15 sistvikne November,

torde dessa böra i staten såsom grund för anslagen åberopas.

VII. Sundhets- och sjukvården.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige för den 5 innevarande December har Helsovårdsnämnden framhållit nödvändigheten för Nämnden att ega tillgång till

åtminstone någon hygienisk litteratur, såväl tidskrifter som ock handböcker och uppslagsverk samt specialarbeten rörande hygieniska frågor, för att kunna följa med hygienins praktiska tillämpning på andra håll och tillgodogöra sig den erfarenhet, som på detta område vunnits i utlandet. Då under senare år endast en mindre del af Nämndens expensemедel kunnat användas till anskaffande af litteratur samt Nämndens i budgetförslaget för 1899 upptagna expensemедel icke heller räckte till för antydda ändamål, har Nämnden hemställt att densamma måtte beviljas ej mindre ett anslag af 500 mark i ett för alt för inköp af erforderlig redan utkommen hygienisk litteratur än äfven ett årligt anslag af 300 mark för anskaffande af hygieniska tidskrifter och inköp af nyutkommande hygienisk litteratur samt för betäckande af kostnaderna för dessas inbindning.

Budgetutskottet, till hvilket Helsovårdsnämndens berörda skrifvelse öfverlemnats, finner äfven för sin del Nämnden böra beredas tillfälle till anskaffande af för densamma behöflig litteratur, men tror utskottet detta ändamål bäst tillgodoses sålunda, att, jemte det Nämnden beviljas det begärda anslaget af 500 mk för inköp af tidigare utkomna hygieniska verk, Nämndens expensemедel höjas med 300 mark och kostnaderna för tidskrifter m. m. bestridas ur sistnämnda anslag.

Utskottet får förty föreslå det Fullmäktige ville besluta:

att tillägga Helsovårdsnämnden ett anslag af en gång för alla 500 mark för inköp af tidigare utkommen hygienisk litteratur; samt

att höja Nämndens expensemедel för instundande år till 3,800 mark.

Sedan föreståndaren för undersökningsstationen för lifsmedel Magister A. Zilliacus uti en till Helsovårdsnämnden aflåten skrifvelse framhållit, hurusom numera, efter det skärpt kontroll öfver mjölkhandeln införts, antalet mjölkanalyser sjelffallet komme att betydligt ökas, hvarför och då äfven önskligt vore att föreståndaren för berörda station, hvars tid mer och mer begynt tagas i anspråk för stadens egen räkning, finge tillfälle att taga initiativ till en vidsträcktare kontroll af lifsmedel, det årliga anslaget för stationen borde ökas med 1,200 mark, för att bemälde tjänsteman blefve i tillfälle att vid stationen anställa ett biträde, har Helsovårdsnämnden till Stadsfullmäktige inkommit med framställning i ärendet samt förordat bifall till Magister Zilliacus' anförda förslag. Drättselkammaren, hvars utlåtande Fullmäktige i saken inhemtat har jemväl biträdt Helsovårdsnämndens åsikt samt i budgetförslaget intagit ett anslag för omordade ändamål. Med anledning af frågans remiss till budgetutskottet får utskottet anmäla att detsamma äfven för sin del finner ifrågavarande anslag vara motiveradt, hvarför och då samma anslag redan af Drättselkammaren och Magistraten i budgetförslaget upptagits, utskottet endast får hemställa

att budgetförslaget i denna del måtte godkännas.

VIII. Fattigvården.

Vid denna titel har utskottet haft intet att anmärka.

IX. Undervisningsväsendet.

h) Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs.

I budgetförslaget ingår för folkbiblioteket och läsesalen i Sörnäs ett anslag af 8,090 mark. Emot detta belopp vill utskottet icke framställa någon anmärkning, men anser det vara skäl att i staten specificera de särskilda utgiftsposter, för hvilka detsamma är afsedt att tagas i anspråk. Dessa äro enligt Bestyrelsens för Folkets Hem förslag följande:

Lokal för inrättningen och dess vaktmästare	3,030: —
Värme	600: —
Belysning	440: —
Läsesalen	1,000: —
Biblioteket	800: —
Aflöning af bibliotekarie	1,500: —
D:o „ vaktmästare	720: —
	Summa 8,090: —

Utskottet får förty föreslå

att förevarande titel måtte i denna form godkännas.

X. Staden åliggande allmänna onera.

Beträffande denna titel har utskottet icke haft något att anmärka.

XI. Vattenledningen.

Förvaltning och drift.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 15 sistlidne November allaredan beslutit tillägga vattenledningsingenjören Hausen det i budgetförslaget såsom förslagspost upptagna personela lönetillskott af 1,000 mark,

har sagda anslag i staten observerats såsom b-post.

Nybyggnad.

Uti skrifvelse till Drätselkammaren af den 20 förvikne Oktober har Vattenledningskontoret föreslagit att, till förebyggande eller åtminstone minskande i väsentlig mån af de stora tryckvexlingarna inom rörnätet vid oregelbunden vattenkonsumtion och häraf föranledda störingar samt minskad säkerhet vid inträffande större eldsvådor, arbetena å det vattentorn, förlagdt antingen å Observatorieberget eller å tomten N:o 18 vid Bergmangatan, hvars eventuella uppförande, jemlikt Förstärkte Stadsfullmäktiges den 5 April 1897 fattade beslut, skulle bekostas ur obligationslånet af 1898, finge under nästkommande år påbörjas, hvarjemte Kontoret framhållit att, då föreståndaren för astronomiska observatoriet vägrat godkänna tornets förläggande å den plats å Observatoriiberget, hvilken allena kunde komma i fråga, annat val af plats för tornet icke återstode än tomten vid Bergmangatan, hvarest detsamma, ehuru i estetiskt afseende mindre tilltalande och i anläggning något dyrare, likväl kunde utföras lika ändamålsenligt som på Observatorieberget. Emedan vattentornet i ingen händelse kunde fullbordas under ett år, vore för 1899 endast en del af det totala, till 252,400 mark beräknade kostnadsbeloppet behöfligt, och anslog Vattenledningskontoret den under året erforderliga summan i rundt tal till 190,000 mark, deraf till bergsprängning å tomten och gråstensarbeten å tornet 120,000 mark, till rörledningar inom och utom tornet 41,400 mark samt till en del nya hufvudrör och diverse 28,600 mark.

Med föranledande häraf har Drätselkammaren, som för sin del ansett att med utförande af ifrågakomna vattentorn icke vidare borde fördröjas, till Stadsfullmäktige öfversändt Vattenledningskontorets öförmälda förslag med tillhörande ritningar samt i budgetförslaget för arbetena å tornet upptagit ett anslag af 190,000 mark; hvarhos Kammaren förmenat att hvarje tanke på tomtplats för detsamma å Observatorieberget, med afseende å den planering och den disposition öfverhufvud detta berg numera undergått, borde öfvergifvas.

Ehuru utskottet, till hvars ytterligare beredning ärendet öfverlemnats, fullt erkänner vikten deraf att frågan om vattentornets uppförande bringas till ett skyndsamt slut, tilltror utskottet sig dock icke att kunna bedöma, huruvida från teknisk synpunkt någon anmärkning vore att emot projektet framställa. På grund häraf och då vattenledningsingenjören sjelf förutsatt att förslaget komme att underkastas en ytterligare pröfning, har utskottet tänkt sig att, innan definitivt beslut om denna betydande utgift fattas, staden skulle anhålla om utlåtande öfver projektet af den framstående auktoriteten på hithörande område Ingeniör Alritz, f. d. chef för vattenledningsverket i Stockholm. För att arbetena å vattentornet, efter ärendets slutliga afgörande, omedelbart måtte kunna vidtaga, borde emellertid öförmälda belopp af 190,000 mark eventuellt för ändamålet anslås och i sådant afseende i staten upptagas.

Utskottet får förty föreslå det Stadsfullmäktige ville besluta:

att öfver Vattenledningskontorets förslag till vattentorn utbedja sig Ingeniör Abrutz' benägna yttrande; men

att det i budgetförslaget upptagna anslaget för arbeten å vattentornet bibehålles för att eventuellt för ändamålet användas.

XII. Saluhallen.

XIII. Stadens jordlägenheter.

Posterna under dessa hufvudtitlar hafva icke föranledt till någon erinran från utskottets sida.

XIV. Allmänna arbeten.

1:o. Byggnader och lägenheter.

a) *Remont och underhåll.*

Bland utgifter, afsedda att under året bestridas ur anslaget för diverse reparationer, 42,700 mark, ingår äfven kostnaden för makadamisering af gårdsplanerna vid södra brandstationen, beräknad till c:a 4,400 mark, och har, enligt hvad utskottet inhämtat, arbetet ansetts påkalladt deraf, att vatten för närvarande lätt stannade å planerna till men särskildt för brandmanskapets gymnastiköfningar. Då emellertid antydde olägenhet icke synes vara af större betydelse och jemväl torde kunna aflägnas på billigare sätt än genom planernas makadamisering,

torde något anslag för omordade arbete icke böra i staten upptagas.

För öfrigt anser utskottet att de högsta posterna, som ingå i anslaget för diverse reparationer, lämpligen borde i staten närmare specificeras, hvarigenom denna underafdelning erhöle följande utseende:

Yttre målning m. m. af tull- och packhuset	2,460: —	
Remont af pumphuset i Brunnsparcken och ombyggnad af bron till pumphuset	1,900: —	
Remont af gamla träpaviljongen vid Maria sjukhuset m. m.	5,100: —	
Yttre målning m. m. af Folkbiblioteket	2,430: —	
D:o d:o d:o af Rådhusannexet	2,800: —	
Remont af centralpolisens lokaler i f. d. Baranoffska huset	1,300: —	
Snötransport m. m. från stadens gårdar	4,300: —	
Diverse reparationer	18,000: —	38,290: —

Utskottet får förty hemställa

att Fullmäktige ville godkänna ifrågavarande underafdelning i förestående form.

b) *Nybyggnader.*

Under denna underafdelning har Magistraten upptagit en post å 130,000 mark för „Byggnad för hamnkantor m. m. å Magasinskajen“, beroende detta på ett misstag i afseende å Förstärkte Stadsfullmäktiges den 17 Maj (icke den 5 Juni) innevarande år fattade beslut. Berörda beslut, såvidt det gälde ifrågasatt tillbyggnad till det täckta varuskjulet å Magasinskajen, inrymmande filial af tullkammaren och af trafikkontoret samt lokal åt hamnkantoret, innebar nemligen endast att området närmast varuskjulet skulle tillsvidare och intill dess frågan om lämpligaste tull- och packhusbehandling af varor, som lossas å Vestra kajen, vunnit sin lösning, reserveras för att frandeles, i fall af behof, användas för den föreslagna tillbyggnaden. Vid sådant förhållande

torde omförmälda post å 130,000 mark ur budgeten utgå.

Deremot och som Stadsfullmäktige i förstärkt antal vid sammanträde den 2 förlidne Augusti af 1898 års obligationslån anslagit ett belopp af 150,000 mark för en ny sjukpaviljong vid Maria sjukhus samt 75,000 mark för en tillbyggnad till sjukhuset vid stadens arbets- och fattiggård,

torde sagda tvenne anslag böra i staten observervas.

2:o. Gator och allmänna platser.

b) *Nyläggningar.*

Uti sitt budgetförslag hade Drätselkammaren upptagit anslag för stensättning af stadens andel i Myntkajen, hvilken i sådant fall, bland annat, komme att upptaga den betydande trafiken till och från warrantmagasinen. Magistraten har dock med rätta ansett detta arbete böra anstå tills den nya tull- och packhusbyggnaden blifvit uppförd. Emellertid måste något göras för att förbättra vägen till warrantmagasinen, hvilken för närvarande höst och vår är så godt som ofarbar. Utskottet har, efter undersökning å platsen förenat sig om att föreslå att under instundande år Ankargatan, Östra Hamngatan och den emellan nämnda gator fallande andelen af Kanalgatan måtte stensättas. Stadens andel i kostnaderna för dessa arbeten hafva af Byggnadskontoret beräknats till resp. 4,800, 2,900 och 3,300 mark. Utskottet får förty hemställa att Fullmäktige ville anslå

<i>för stenläggning af stadens andel af Ankargatan . . .</i>	<i>4,800:—</i>
<i>för d:o " " " " Östra Hamngatan .</i>	<i>2,900:—</i>
<i>för d:o " " " " den mellan nämnda gator fallande delen af Kanalgatan . . . . .</i>	<i>3,300:—</i>

Under denna rubrik ingår äfven i Magistratens budgetförslag en post å 53,000 mark, utgörande det belopp, hvarmed den faktiska kostnaden för inlösen af tomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen kommer att öfverstiga det anslag om 200,000 mark, som förstärkte Stadsfullmäktige för ändamålet beviljat af 1898 års länemedel. Då det emellertid synes utskottet sakenligare att å utgiftssidan upptaga berörda kostnad i dess helhet samt sedermera å inkomstsidan observera den ur länemedlen utgående delen däraf,

torde ifrågavarande post böra höjas till 253,000 mark samt texten i öfverensstämmelse härmed ändras.

Vidkommande den uti samma underafdelning ingående posten å 40,000 mark för „Järnvägsspår å Sörnäs strandväg, incl. planering“ torde visserligen någon trafik för det tillämnade spåret vara att påräkna från de i denna trakt befintliga fabriken, men sin egentliga betydelse, från det allmännas synpunkt sedt, har ifrågavarande järnvägsspår såsom underlättande vedtransporten till de vidsträckta stadsdelarne norr om långa bron. Då en fördelning af den år för år tilltagande vedtrafiken på skilda platser äfven borde ligga i statsjärnvägarnes intresse, synes det icke vara obilligt om statsjärnvägarna, som komma att skörda hela inkomsten af trafiken, äfven skulle bekosta hela spåranläggningen med undantag af de nödvändiga planeringsarbetena beräknade att kosta 20,000 mark. I öfverensstämmelse härmed får utskottet vördsamt föreslå att Fullmäktige, med ändring af omordnade post i budgetförslaget, ville besluta

att till planering för den ifrågasatta jernvägen till Sörnäs strandväg anslå ett belopp af 20,000 mark; samt

att åt Drätselkammaren öfverlemna att med statsverket underhandla om jernvägens terrassering och ulläggning af spåren på statsverkets bekostnad.

3:o. Kanaler och afloppsdiken.

b) Nyanläggningar.

Beträffande de föreslagna anslagen för kanalanläggningar inom de projekterade 11:te och 12:te stadsdelarna, hvilka anläggningar ännu icke kunna till sin sträckning erforderligen bestämmas, torde Stadsfullmäktige förbehålla

Fullmäktige framdeles närmare rätt att bestämma om deras användning.

4:o. Vägar.b) *Nyanläggningar.*

Då frågan om planeringsarbetena inom de föreslagna 11:te och 12:te stadsdelarna ännu är sväfvande, torde Stadsfullmäktige jemväl angående det för dessa arbeten äskade anslag af 130,000 mark besluta

att detsamma skall disponeras först sedan Fullmäktige fattat närmare beslut om hithörande anläggningar.

5:o. Chausséer.a) *Remont och underhåll.*

Då den s. k 5 pennis tullen är belägen på Helsingesockens sida om stadsporten, men med berörda uttryck här i sjelfva verket synes afses den sistnämnda,

torde andra posten i denna underafdelning i antydt afseende omstiliseras.

6:o. Hamnar.b) *Nyanläggningar.*

Förslaget att flytta afstjelningsbryggan vid Skatuddens norra strand till Brobergskajen kan utskottet för sin del ej förorda, emedan sagda brygga enligt utskottets tanke på denna plats vore än mera till olägenhet för omgifningen än der den nu befinner sig. Inom utskottet har ifrågasatts, huruvida icke bryggan lämpligen kunde förläggas till stranden öster om det af Lotsverket disponerade området. Förslaget har syntts utskottet acceptabelt, men då utskottet icke hunnit egna frågan en så omfattande pröfning, som den skulle erfordra, får utskottet hemställa

att det för afstjelningsbryggan begärda anslaget måtte beviljas; men

att åt Drätselkammaren öfverlemnas att taga under öfvervägande det inom utskottet väckta förslaget till ny plats för ifrågavarande brygga.

Uti en till Stadsfullmäktige afläten, till budgetutskottet öfverlämnad framställning har Drätselkammaren anført, hurusom Byggnadskontoret bland allmänna arbeten att utföras under instundande är äfven föreslagit utvidgning af Sandvikens södra kaj med framhållande att den nya spårvägen, som under instundande är komme att dragas bland annat med beröring af sagda kaj, ej kunde å denna plats utläggas, med mindre berörda hamnarbete, som enligt beräkning komme att med-

taga en kostnad af 84,500 mark, blifvit af staden verkställt. Ehuru de af ifrågasvarande arbete påkallade ändringar i stadsplanen allaredan erforderligen faststälts, hvadan något hinder för dess utförande ej i detta afseende förelegat, hade Drätselkammaren likväl ansett med saken kunna ännu någon tid anstå. Men sedan Direktionen för Helsingfors Spärvägs- och Omnibus Aktiebolag numera hos Drätselkammaren anmält om bolagets afsikt att redan under nästa år fullständigt bygga och den 1 November 1899 till trafik upplåta samtliga spärvägslinier, för hvilken bolaget meddelats koncession, samt anhållit att Kammaren ville hos Stadsfullmäktige utverka nödigt anslag för kajarbetena i Sandviken, så att dessa icke skulle ställa något hinder i vägen för utförande af bolagets spärvägslinie utmed Sandviken, har Drätselkammaren till Stadsfullmäktiges pröfning öfverlemnadt ärendet och hemställt, att Stadsfullmäktige ville hos Magistraten utverka val af förstärkte Stadsfullmäktige för anvisande af anslag ur länemedel för kajarbeten i Sandvikshamnen, under förutsättning likvisst, att Fullmäktige icke ansåge arbetena kunna utföras med uttaxerade medel, i hvilket fall det nödiga anslaget kunde direkt upptagas uti 1899 års utgiftsstat för staden.

Utskottet är med Drätselkammaren ense om önskvärdheten af att berörda kajbyggnad snarast möjligt måtte komma till utförande. Då staden derjemte är i tillfälle att för närvarande kostnadsfritt erhålla nödigt fyllnadsmaterial från firman P. Sinebrychoffs angränsande tomt, å hvilken större stensprängningsarbeten nu pågå, samt kostnaden för kajarbetet, enligt hvad stadsingenjören upplyst, derigenom kunde minskas till 76,000 mark, tvekar utskottet icke att förorda ifrågasvarande kajbyggnads snara beläggande med arbete och dettas bekostande med uttaxerade medel.

Utskottet får förty föreslå

att Stadsfullmäktige för utvidgning af Sandvikens södra kaj ville anslå ett belopp af 76,000 mark.

7:o. Planteringar.

b) Nyanläggningar.

I det för Observatoriebergets planering äskade anslaget, 20,000 mark, ingår bland annat kostnaden för en tilltänkt trappnedgång till Badhusgatan norr om det höga berget vid denna gata. Utskottet anser väl i likhet med Drätselkammaren anordnandet af en nedgång på denna plats onödigt, men då ej mindre arten af planeringsarbetena å berget än äfven den ordning, i hvilken de skola utföras, numera lämpligast ankommer å Trädgårdsnämndens pröfning samt något uttalande från utskottets sida angående dessa omständigheter sålunda ej vidare påkallas, får utskottet endast förorda det begärda beloppets upptagande i utgiftsstaten.

XV. Pensioner.

Vid denna hufvudtitel har utskottet haft intet att anmärka.

XVI. Diverse.

Enär Stadsfullmäktige den 6 innevarande December beslutit under nästa år tillägga auktionsmäklaren August Åkerberg en godtgörelse i ett för alt af 1,200 mark för honom frångången auktionsprovision,

torde sagda belopp böra under denna hufvudtitel observeras.

Med hänsyn dertill att anslaget för oförutsedda behof ofta visat sig för knappt och exempelvis 1897, då detsamma faststälts till 40,000 mark, öfverskridits med 14,034 mark 95 penni, synes ifrågavarande anslag i år böra bestämmas till något högre belopp, så mycket mer som en eventuell förhöjning af det lägre brandmanskapets aflöning komme att ur detsamma bestridas. Utskottet får förty föreslå

att berörda anslag blefve ökad till ett belopp af 50,000 mark.

Inkomster.

I. Räntor.

I öfverensstämmelse med hvad utskottet ofvan i fråga om sättet för obligationslånets af 1898 upptagande i staten bland stadens skulder anfört,

torde posten å 70,000 mark, utgörande ränta å den osålda delen af nämnda lån, utgå.

II. Tomtlösen.

Enär vid expropriation den ostridiga delen af löseskillingen lagligen bör omedelbart erläggas, om ock lösens belopp underkastas tvist, samt vid sådant förhål-

lande åtminstone någon del af expropriationssumman för det till statsjernvägarna afträdde området å Fredriksberg under året torde inflyta, föreslår utskottet

att tomtlösen måtte beräknas till ett förhöjdt belopp af 250,000 mark.

III. Stadens fasta egendom.

IV. Tomtören.

Beträffande dessa hufvudtitlar har utskottet ej haft något att erinra.

V. Inkomstgifvande rättigheter.

Sedan auktionsmonopolet bestämts att från nästa års början upphöra,

torde posten å 100 mark, utgörande beräknad auktionsprovision, utgå.

Då utskottet granskat posterna under denna afdelning har utskottet icke kunnat undgå att egna uppmärksamhet åt den betydande stegring, som hamnafgifterna under senaste decennium förete.

Desamma hafva nämligen uppgått till:

1888	<i>Fmyc</i>	110,832: 63
1889	”	130,870: 02
1890	”	139,441: 28
1891	”	137,092: 28
1892	”	143,727: 24
1893	”	143,437: 17
1894	”	160,584: 36
1895	”	156,813: 43
1896	”	170,746: 99
1897	”	194,072: 62

Denna jemna stegring är glädjande icke blott såsom ett vittnesbörd om den raska utvecklingen af stadens sjöfart, utan och derigenom att densamma lemna staden tillfälle att beakta de ofta uttalade önskningsmålen om en nedsättning af

hamnumgälderna härstädes. Om än Stadsfullmäktige för ångfartyg, som regelbundet anlöpa stadens hamn, nedsatt hamnafgiften ned ända till 40 % under den fastställda tariffen, torde en nedsättning äfven i andra fall kunna anses vara af behovet påkallad, så vida staden med framgång skall kunna upptaga konkurrensen med andra hamnstäder, hvilka icke sky några ansträngningar och uppoffringar för att draga trafiken till sig. På samma gång synes äfven böra tagas under öfvervägande huruvida icke en ändring borde ega rum i afseende å det nuvarande debiteringssättet, som icke tager någon hänsyn till om fartyget innehar last eller icke.

Utskottet tillåter sig på grund häraf föreslå

att Stadsfullmäktige ville åt ett särskildt utskott uppdraga att underkasta nu gällande taxa för hamnafgifterna en revision uti ofvan omförmälda afseenden samt till Fullmäktigo inkomma med förslag i ämnet.

VI. Diverse.

På tidigare anförda skäl

torde amorteringsbeloppet å den osålda delen af 1898 års obligationslån, 24,000 mark, ur budgeten bortlemnas.

VII. Statsbidrag.

Härvid vill utskottet endast framhålla att utskottet ej delar Drätselkammarens uppfattning att staden borde nu redan till statsverket ingå med framställning om ökad statsbidrag för folkskolorna. Stadens merutgift för dessa skolor under innevarande år utgöres nemligen till betydande del af kostnad för inventarier, till hvilken statsverket icke bidrager, och då härtill kommer att staden detta år tilldelades förhöjdt statsanslag och sådant förut i allmänhet plägat sökas med ett par års mellantid, torde, enligt utskottets tanke, med vidare anhållan i omförmäldt syfte ännu något år kunna anstå.

VIII. Vattenledningen.

Beträffande denna titel har utskottet ej funnit skäl till någon anmärkning.

IX. Lån.

På skäl, som allaredan i det föregående framhållits

torde posten å 150,000 mark till byggnad för hamnkontor m. m. å Magasinskajen utgå; hvaremot följande låneposter torde här införas, nemligen: för inlösen af tomlerna N:ris 1—12 vid Magasinskajen 200,000 mark, för uppförande af en ny sjukpaviljong vid Maria sjukhus 150,000 mark samt för tillbyggnad till sjukhuset vid arbets- och fattiggården 75,000 mark.

X. Uttaxering.

Derest Stadsfullmäktige godkänna utskottets ofvan beträffande utgifts- och inkomstposter framställda förslag, blir det belopp, som år 1899 måste genom uttaxering anskaffas, 1,325,028 mark 80 penni.

Under innevarande år utgjorde taxeringen 1,239,977 mark 47 penni.

Utskottet föreslår derfor vördsamt:

att Stadsfullmäktige ville fastställa det föreliggande utgifts- och inkomstförslaget med de ändringar, som utskottet förordat, och derhos bestämma att ett belopp af 1,325,028 mark 80 penni under år 1899 skall för år 1898 af kommunens på grund af skattören skattskyldiga medlemmar uttaxeras.

Derjemte får utskottet hemställa

att det af Fullmäktige fastställda budgetförslaget blefve till tryck befordradt.

Helsingfors den 16 December 1898.

Alfred Norrmén.

L. Krogius.
Leon. v. Pfaler.
F. Stjernvall.

W. Aspelin.
K. H. Renlund.
Paul Sinebrychoff.

Sammandrag

af budgetutskottets förslag till ändringar i Magistratens utgifts- och inkomstförslag för år 1899.

	Utgifter.	Post enligt utskottets förslag	Utgifter, som bortlemnats, och inkomster, som införts.	Utgifter, som införts, och inkomster, som bortlämnats.
I	Stadens skulder.			
	Anslagsposterna för amortering och ränta å 1898 års obligationslån upptagas på följande sätt:			
	5:o. Å obligationslånet af år 1898, Fmk 7,000,000: —, hvaraf intill den ³¹ / ₁₂ 1898 emitterats Fmk 3,000,000: —, erlägges den ¹ / ₈ 1899 i amortering . . .	18,000 —	24,000 —	
	samt den ¹ / ₂ och ¹ / ₈ ränta å 3 ¹ / ₂ % med	105,000 —	140,000 —	
	Sista posten erhåller följande lydelse:			
	Å kassakreditiv till belopp af högst Fmk 2,000,000: —, provision och ränta, eventuellt äfven till bestridande af annuiteterna å ny emission af obligationer, hörande till 1898 års lån, förslagsvis .	85,000 —	—	70,000 —
	— Fmk 617,376: 25 —			
II	Stadens embetsverk.			
	Magistraten.			
	Politierådmännens aflöning upptages såsom följer:			
	2 Politierådmän, lön å . . . . . 4,000: —			
	arvode å . . . . . 2,000: —			
	vederlag för frångången auktionsprovision å . . . . . 1,000: —	14,000 —	—	2,000 —
	jemte det i första kolumnen jemväl S. F. besl. ¹³ / ₁₂ 1898 åberopas.			
	— Fmk 213,316: 67. —			
	Transport	—	164,000 —	72,000 —

	Transport	—	—	164,000	—	72,000	—
III	Kommunalförvaltningen.						
	Trafikkontoret.						
	Bokhållarens afföning upptages sålunda:						
	1 Bokhållare . . . . . 3,000:—						
	förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 600:—	3,600	—	—	—	600	—
	Hamnkontoret.						
	Anslagsposten för 5 hamnkonstaplar observeras i sin helhet som <i>b</i> -post och åberopas i första kolumnen jämväl S. F. besl. ¹⁵ / ₁₁ 1898.						
	Byggnadskontoret.						
	Häriifrån utgår anslaget för trädgårdsmästaren	5,700	—	5,700	—		
	Vid anslagsposten för byggmästaren upptages hans personala tillskott för 5 års tjänst såsom <i>b</i> -post och åberopas i första kolumnen S. F. besl. ¹⁵ / ₁₁ 1898.						
	Under denna hufvudtitel upptages jemväl följande två afdelningar:						
	Nämnden för arbetareangelägenheter.						
	1 Sekreterare	600	—	—	—	600	—
	Ersättning för vaktmästarebiträde	100	—	—	—	100	—
	Expenser, förslagsvis	100	—	—	—	100	—
	Trädgårdsnämnden.						
	Sekreterare och expenser, förslagsvis	800	—	—	—	800	—
	1 Trädgårdsmästare . . . . . 3,000:—						
	förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 300:—						
	d:o för 10 års tjänst						
	från den ¹ / ₆ 1899 . . . . . 175:—						
	hyresmedel . . . . . 1,000:—						
	personelt lönetillskott, bränsle och andra naturaförmåner . . . . . 1,400:—	5,875	—	—	—	5,875	—
	jemte det i första kolumnen 1886 års stat samt S. F. besl. ⁶ / ₉ och ⁶ / ₁₂ 1898 åberopas.						
	— <i>Fmk</i> 197,500:—.						
	Transport	—	—	169,700	—	80,075	—

		Transport	—	—	169,700	—	80,075	—
VI	Polisinrättningen.							
	Aflöningar.							
	Vid anslagsposterna för hyresmedel åt konstaplarne hänvisas i första kolumnen jemväl till K. S:s resol. ^{31/10} 1898 och S. F. besl. ^{15/11} 1898.							
VII	Sundhets- och sjukvården.							
	Helsovårdsnämnden.							
	Anslaget för expenser ökas till förslagsvis hvarjemte tillkommer:		3,800	—	—	—	300	—
	För uppköp af hygienisk literatur		500	—	—	—	500	—
	. . . — Fmk 206,077: —.							
IX	Undervisningsväsendet.							
	h) Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs.							
	Anslaget specificeras sålunda:							
	Lokal för inrättningen och dess vaktmästare		3,030:	—				
	Värme		600:	—				
	Belysning		440:	—				
	Läsesalen		1,000:	—				
	Biblioteket		800:	—				
	Aflöning af bibliotekarie		1,500:	—				
	D:o af vaktmästare		720:	—	8,090:	—		
XI	Vattenledningen.							
	Förvaltning och drift.							
	Anslaget för personelt lönetillskott åt vattenledningsingenjören observeras som b-post och återopas i första kolumnen S. F. besl. ^{15/11} 1898.							
		Transport	—	—	169,700	—	80,875	—

	Transport	—	—	169,700	—	80,875	—
	Nybyggnad.						
	Posten härvid upptages på följande sätt: Uppförande af ett vattentorn: för 1899 förslagsvis . . . . . 190,000: —						
XIV	Allmänna arbeten.						
	I:o. Byggnader och lägenheter.						
	<i>a) Remont och underhåll.</i>						
	Denna underafdelning utföres på följande sätt:						
	Yttre målning m. m. af tull- och packhuset . . . . . 2,460: —						
	Remont af pumphuset i Brunns- parken och ombyggnad af bron till pumphuset . . . . . 1,900: —						
	Remont af gamla träpaviljongen vid Maria sjukhus m. m. . . . . 5,100: —						
	Yttre målning m. m. af Folk- biblioteket . . . . . 2,430: —						
	Yttre målning m. m. af Rådhus- annexet . . . . . 2,800: —						
	Remont af centralpolisens loka- ler i f. d. Baranoffska huset . . . . . 1,300: —						
	Snötransport m. m. från stadens gårdar . . . . . 4,300: —						
	Diverse reparationer . . . . . 18,000: —	38,290	—	4,410	—		
	<i>b) Nybyggnader.</i>						
	Posten: „Byggnad för hamnkontor m. m. å Magasinskajen“ utgår . . . . . —			130,000	—		
	och införes nedannämnda poster:						
	Ny sjukpaviljong å Maria sjukhus 150,000	—	—	—	—	150,000	—
	Tillbyggnad till sjukhuset å arbets- och fattiggården 75,000	—	—	—	—	75,000	—
	jemte det vid båda posterna i första kolum- nen hänvisas till S. F. besl. $\frac{2}{8}$ 1898.						
	Transport	—	—	304,110	—	305,875	—

	Transport	—	—	304,110	—	305,875
2:o. Gator och allmänna platser.						
b) <i>Nyanläggningar.</i>						
Införes:						
	Stensättning med fältsten af stadens andel af Ankargatan	4,800	—	—	—	4,800
	D:o med d:o af stadens andel af Östra Hamngatan	2,900	—	—	—	2,900
	D:o med d:o af stadens andel af Kanal-gatan mellan Ankargatan och Östra Hamngatan	3,300	—	—	—	3,300
c) <i>Regleringsarbeten.</i>						
Första posten upptages sålunda:						
	Anslag för inlösen af tomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen	253,000	—	—	—	200,000
och åberopas i första kolumnen S. F. besl. $\frac{8}{2}$ 1898.						
I stället för anslaget till „Jernvägsspår å Sörnäs strandväg, incl. planering“, 40,000 mark, införes:						
	Planering för ifrågasatt jernväg till Sörnäs strandväg	40,000	—	20,000	—	—
3:o. Kanaler och afloppsdiken.						
b) <i>Nyanläggningar.</i>						
Vid första posten tillägges: enligt Stadsfullmäktiges närmare bestämmande.						
4:o. Vägar.						
b) <i>Nyanläggningar.</i>						
Vid första posten tillägges: enligt Stadsfullmäktiges närmare bestämmande.						
5:o. Chausséer.						
a) <i>Remont och underhåll.</i>						
Vid andra anslagsposten utbytes uttrycket „5 pennis tullen“ mot „stadsporten“.						
	Transport	—	—	324,110	—	516,875

	Transport	—	—	324,110	—	516,875	—
	6:o. Hamnar.						
	b) <i>Nyanläggningar.</i>						
	Vid anslagsposten för afstjelpningsbrygga uteslutes orden: „vid Brobergskajen“						
	Tillägges:						
	Utvidgning af Sandvikens södra kaj . . .	76,000	—	—	—	76,000	—
	— <i>Fmk 2,702,330: —. —</i>						
XVI	Diverse.						
	Upptages följande anslag:						
	Godtgörelse åt auktionsmäklaren Åkerberg för frångången auktionsprovision, i ett för allt	1,200	—	—	—	1,200	—
	hvarvid i första kolumnen åberopas S. F. besl. ¹³ / ₁₂ 1898.						
	Anslaget för oförutsedda behof höjes till .	50,000	—	—	—	10,000	—
	— <i>Fmk 160,000: —. —</i>						
	Inkomster.						
I	Räntor.						
	Första posten å 70,000 mark utgår	—	—	—	—	70,000	—
II	Tomtlösen.						
	Posten höjes till	250,000	—	100,000	—	—	—
V	Inkomstgifvande rättigheter.						
	Posten: „Auktionsprovision“ uteslutes	—	—	—	—	100	—
VI	Diverse.						
	Första posten å 24,000 mark bortlemnas .	—	—	—	—	24,000	—
	Transport	—	—	424,110	—	698,175	—

		Transport	—	424,110	698,175
VII	Statsbidrag.				
	Posten „Tillskott för hyresmedel åt konstaplarna“ observeras som <i>b</i> -post och hänvisas i första kolumnen till K. S:ns resol. ³¹ / ₁₀ 1898.				
IX	Lån.				
	Vid posten „Uppförandet af ett vattentorn vid Bergmansgatan“ uteslutes orden „vid Bergmansgatan“.				
	Sista posten å 130,000 mark för byggnad för hamnkontor m. m. å Magasinskajen utgår		—	—	130,000
	Tillägges:				
	för inlösen af tomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen		200,000	200,000	
	med hänvisning i första kolumnen till S. F. besl. ⁸ / ₂ 1898.				
	för ny paviljong å Maria sjukhus		150,000	150,000	
	för tillbyggnad till sjukhuset å arbets- och fattiggården.		75,000	75,000	
	jemte återopande vid de två sistnämnda posterna af S. F. besl. ² / ₈ 1898.				
X	Uttaxering.				
	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldiga medlemmar uttaxeras, nedsättes till		1,325,028,80	—	20,935
	Summa <i>Fmf.</i>		—	849,110	849,110

Sålunda blir summan på utgifts- och inkomstsidorna *Fmf.* 6,338,311:70.

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1899.

Fastställd af Stadsfullmäktige den 22 December 1898.

A n m. Tillfälliga utgifter och intrader äro utmärkta med *.

		Utgifter.			
		<i>1. Stadens skulder.</i>			
		<i>Fmk.</i>	<i>7/16.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>7/16.</i>
Utgiftens beskaf. förelit enl. § 35 i K. Förordningen d. 8 December 1873.		Utgifter.			
		<i>1. Stadens skulder.</i>			
Chausséreglementet den 20/1 1865 § 6.	a	1:o. a) Å chausséeobligationerna, uppgående sedan den 1/2 1895 till Fmk 60,000: — erlægges årligen i amortering och 3,6 % ränta			
		7,650			
		510		8,160	
K. S:ns resol. 17/5 1876.	a	2:o. Å vattenledningslånet af år 1876 utgörande den 31/12 1898 Fmk 1,302,400: — erlægges den 1/5 1899 i amortering			
		22,300			
		64,562 50			
		500		87,362 50	
K. S:ns resol. 4/8 1882.	a	3:o. Å nybyggnads- och regleringslånet af år 1882 utgörande den 31/12 1898 Fmk 1,114,000: —, erlægges den 1/5 1899 i amortering			
		45,000			
		45,000		95,522 50	
		Transport			

			Transport	45,000	—	95,522	50
			samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ med	49,117	50	94,117	50
K. S:ns resol. $\frac{20}{3}$ 1892.	a	4:o. Å obligationslånet af år 1892 utgörande den $\frac{31}{12}$ 1898 Fmk 4,395,500: —, erlægges den $\frac{1}{5}$ 1899 i amortering	20,500	—			
			samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ med	197,336	25		
Enl. lånekontraktet.	a	Provisioner och kursdifferenser å annuiteten af 1892 års lån, förslagsvis	900	—	218,736	25	
K. S:ns resol. $\frac{4}{8}$ 1897.	a	5:o. Å obligationslånet af år 1898 Fmk 7,000,000: —, hvaraf intill den $\frac{31}{12}$ 1898 emitterats Fmk 3,000,000 — erlægges den $\frac{1}{8}$ 1899 i amortering	18,000	—			
			samt den $\frac{1}{2}$ och $\frac{1}{8}$ ränta å $3\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$ med	105,000	—		
Enl. lånekontraktet.	a	Provisioner och kursdifferenser å annuiteten af 1898 års lån, förslagsvis	1,000	—	124,000	—	
	c*	Å kassakreditiv till belopp af högst Fmk 2,000,000: —, provision och ränta eventuelt äfven till bestridande af annuiteterna å ny emission af obligationer, hörande till 1898 års lån, förslagsvis . . . . . — Fmk 617,376: 25 —	—	—	85,000	—	
II. Stadens embetsverk.							
Magistraten.							
1886 års stat.	b	1 Politieborgmästare, lön 7,000: — arvode . . . . . 5,000: —	12,000	—			
K. S:ns resol. $\frac{20}{5}$ 1896.	b	1 Justitierådman, lön . 5,000: — garanterad bruttosportelinkomst 5,000 mark upptages förslagsvis med . . . . . 2,500: —	7,500	—			
1886 års stat.	b	2 Politierådman, lön å . 4,000: — arvode å . . . . . 2,000: —		—			
S. F. besl. $\frac{13}{12}$ 1898.	b	Vederlag för frångången auktionprovision å . 1,000: —	14,000	—			
1886 års stat.	b	2 Notarier, lön å . . . 1,600: —	3,200	—	36,700	—	
			Transport	—	—	654,076	25

		Transport	—	654,076 25
Rådstufvurätten.				
1886 års stat.	b	1 Justitieborgmästare, lön . . . . . 7,000:— arvode . . . . . 5,000:—	12,000	
	b	1 Äldre Justitierådman, lön . . . . . 5,000:— arvode . . . . . 2,000:— förhöjning för 10 års tjänst . . . . . 1,000:— personelt vederlag . . . . . 500:—	8,500	
Enl. öfverenskommelse och S. F. besl. 17/11 1895.	b	3 Äldre Justitierådmän, lön å . . . . . 5,000:— arvode å . . . . . 2,000:— förhöjning för 10 års tjänst å . . . . . 1,000:—	24,000	
1886 års stat.	b	1 Äldre Justitierådman, lön . . . . . 5,000:— arvode . . . . . 2,000:—	7,000	
	b	3 Yngre Justitierådmän, lön å . . . . . 4,000:— Arvode åt 2 afdelnings- ordförande å . . . . . 1,000:—	2,000	
1886 års stat. S. F. besl. 7/6 1898.	b	1 Notarie för civilprotokollet	1,600	
1886 års stat. 1886 års stat. K. S:ns bref 1/10 1887.	b	5 Notarier för kriminal- protokollet å 3,000:— Afgår: 1 vakant . . . . . 3,000:—	12,000	
	b	Tillskottsanslag för en provisorisk 4:de afdel- ning vid Rådstufvu- rätten: Ordförande, arvode . . . . . 1,000:— Arvode åt ordföran- dens vikarie . . . . . 3,000:—		
S. F. besl. 10/11 1891. D:o 23/3 1892.	b	2 T. f. rådmän å 3,600:— 1 T. f. notarie . . . . . 3,000:— 2 Extra stadsbetjenter, lön å 1,100:— . . . . . 2,200:—	16,400	95,500
S. F. besl. 28/12 1894.	b			
<i>Åklagare.</i>				
1886 års stat.	b	1 Stadsfiskal, lön . . . . . 3,000:— arvode . . . . . 600:—		
		Transport 3,600:—	—	749,576 25

		Transport	3,600:—	—	—	749,576	25
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896.	b	arvodestillskott, personelt	1,500:—				
		garanterad bruttokomst af böter för öfverträdelse af författningarna angående handeln med brännvin, maldrycker och andra rusdrycker, 800 mark, upptages förslagsvis med	600:—	5,700	—		
1886 års stat.	b	1 Stadsfiskal, lön	3,000:—				
		arvode	600:—				
		arvodestillskott, personelt	1,000:—				
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896.	b	garanterad bruttokomst af böter för öfverträdelse af författningarna angående handeln med brännvin, maldrycker och andra rusdrycker 800 mark, upptages förslagsvis med	600:—	5,200	—		
S. F. besl. ⁹ / ₁₁ 1896.	b	1 Biträdande stadsfiskal, arvode	3,600:—	3,600	—	14,500	—
Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.							
1886 års stat.	b	1 Magistratssekreterare och Notarius publicus, lön		2,500	—		
		1 Aktuarie		2,500	—		
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896.	b	1 Registrator		2,400	—		
1886 års stat.	b	1 Kanslist	1,200:—				
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896.	b	personel löneförhöjning	300:—	1,500	—		
1886 års stat.	b	1 Translator för ryska och tyska språken		1,500	—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1892.	b	1 Stadsbetjent vid Magistraten, lön	1,000:—				
1886 års stat.	b	förhöjning för 10 års tjänst	200:—	1,200	—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891. D:o ¹¹ / ₆ 1895.	b						
			Transport	11,600	—	764,076	25

			Transport	11,600	764,076	25
1886 års stat. S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891. D:o ¹¹ / ₆ 1895.	} b {	1 Stadsbetjent vid Magi-	straten, lön	1,000: —		
			förhöjning för 5 års			
		tjenst	100: —	1,100		
		1 Stadsbetjent vid Magi-	stratens kansli, lön .	1,100: —		
			förhöjning för 10 års			
		tjenst	200: —	1,300		
		1 Stadsbetjent vid Magi-	stratens kansli, lön .	1,100: —		
			förhöjning för 5 års			
		tjenst	100: —	1,200		
1886 års stat. S. F. besl. ² / ₅ 1888. D:o ¹¹ / ₆ 1895.	} b {	4 Stadsbetjenter vid-	Rådstufvurätten, lön å	1,100: —		
			förhöjning för 10 års			
		tjenst å	200: —	5,200		
		1 Stadsbetjent vid Råd-	stufvurätten, lön . .	1,100: —		
			förhöjning för 5 års			
		tjenst	100: —	1,200		
		1 Stadsbetjent, lön		1,100		
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	} b {	1 Rådhusvaktmästare jemte fri bo-	stad och ved	1,000		
1886 års stat. S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	} b {	1 Rådhusdreng jemte fri bostad	och ved	600	24,300	
Exekutionsverket.						
		2 Stadsfogdar lön å	3,000: —			
		arvode å	2,000: —	10,000		
		1 Exekutionsbetjent lön	2,400: —			
		förhöjning för 10 års				
		tjenst	400: —	2,800		
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896. D:o ²⁰ / ₁₂ 1896. D:o ²¹ / ₁₂ 1897.	} b {	2 Exekutionsbetjenter				
			lön å	2,400: —	4,800	
		3 D:o lön å	1,600: —			
		förhöjning för 10 års				
		tjenst å	400: —	6,000		
		1 Exekutionsbetjent lön	1,600: —			
		förhöjning för 5 års				
		tjenst	200: —			
		Transport	1,800: —	23,600	788,376	25

		Transport 1,800: —	23,600 —	788,376 25
S. F. besl. $\frac{24}{11}$ 1896. D:o $\frac{29}{12}$ 1896. D:o $\frac{21}{12}$ 1897.	b	förhöjning för 10 års tjänst från $\frac{1}{12}$ 1899 . . . . . 16: 67	1,816 67	
	c*	2 Exekutionsbetjenter lön å . . . . . 1,600: —	3,200 —	
		Extra exekutionsbetjenter, för- slagsvit	500 —	29,116 67
		Diverse.		
S. F. besl. $\frac{16}{11}$ 1886. D:o $\frac{3}{6}$ 1882.	b	För renskrifning af protokoll i hemställda mål samt åt aktörerna förslagsvis	1,700 —	
	c	Expenser, förslagsvis . . . . . — Fmk 213,316: 67 —	11,500 —	13,200 —
		III. Kommunalförvaltningen.		
		Stadsfullmäktiges kansli.		
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{15}{11}$ 1896. 1886 års stat.	b	1 Sekreterare	3,300 —	
	b	1 Notarie	3,300 —	
S. F. besl. $\frac{28}{12}$ 1891.	b	1 Vaktmästare . . . . . 600: — personelt tillskott . . . . . 200: —	800 —	
	c	Expenser, förslagsvis	5,000 —	12,400 —
		Drättselkammaren.		
	b	1 Ordförande	2,500 —	
	b	5 Ledamöter å 20 mark för hvarje ledamot och sammanträde, för- slagsvis	5,200 —	
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{4}{2}$ 1890.	b	1 Sekreterare . . . . . 10,000: — förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 1,000: —	11,000 —	
	b	1 Notarie	3,000 —	
	b	1 Kanslibitråde	1,800 —	
	b	1 Vaktmästare	800 —	
	c	1 Vaktmästarbiträde	600 —	
	c	Expenser, förslagsvis	10,000 —	34,900 —
		Transport — —		877,992 92

		Transport	—	877,992 92
Drättselkontoret.				
1886 års stat.	b	1 Stadskamrerare lön	5,000: —	
		arvode	2,500: —	
		förhöjning för 10 års		
		tjenst	1,000: —	
S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1895.	b	provisorisk ersättning		
		för frångången andel		
		i absentieböter	800: —	9,300 —
1886 års stat.	b	1 Stadskassör, lön	4,000: —	
		arvode	1,800: —	
		förhöjning för 5 års		
		tjenst	400: —	
S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1895.	b	provisorisk ersättning		
		för frångången andel		
		i absentieböter	800: —	7,000 —
1886 års stat.	b	1 Äldre Stadsbokhållare	4,000: —	
		förhöjning för 5 års		
		tjenst	400: —	4,400 —
	b	1 Yngre Stadsbokhållare		3,000 —
	b	1 Kontorsskrifvare	1,600: —	
		förhöjning för 10 års		
		tjenst	320: —	1,920 —
1886 års stat.	b	1 Vaktmästare		1,000 —
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1894.	b	Extra biträden, förslagsvis		6,000 —
S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1898.	c	Arvode för debetsedlars kringbä-		
		rande, förslagsvis		1,000 —
	c	Expenser, förslagsvis		2,900 —
				36,520 —
Trafikkontoret.				
	b	1 Kamrerare	5,500: —	
		förhöjning för 10 års		
		tjenst	1,100: —	6,600 —
S. F. besl. ²¹ / ₅ 1895.	b	1 Bokhållare	3,000: —	
		förhöjning för 10 års		
		tjenst	600: —	3,600 —
	b	1 Kassör		2,400 —
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896.	b	1 Vågmästare	2,000: —	
		förhöjning för 5 års		
		tjenst	200: —	2,200 —
S. F. besl. ²¹ / ₅ 1895.	b	2 Vaktmästare à	1,000: —	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.	b	personelt tillskott à	200: —	2,400 —
Transport				17,200 —
				914,512 92

		Transport	17,200 —	914,512 92
S. F. besl. ²² / ₁₂ 1896.	c	Extra biträden, förslagsvis . . .	7,865 —	
S. F. besl. ³¹ / ₃ 1875.	b & c	För stadens uppbörd i warrantmagasinet, förslagsvis . . .	3,000 —	
	b	Arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren . . .	500 —	
	c *	Hyra för magasin, förslagsvis . . .	1,560 —	
	c	Mätarearvoden, förslagsvis . . .	800 —	
	c	Expenser, förslagsvis	1,500 —	32,425 —
Hamnkontoret.				
1886 års stat.	b	1 Hamnkapten . . . . . 3,000: —		
	b	4 ⁰ / ₁₀₀ af uppbörden, förslagsvis . . . . . 8,200: —	11,200 —	
S. F. besl. ¹ / ₁₀ 1895.	b	1 Hamnmästare i Sörnäs	2,400 —	
	b	1 Hamnkontorsbokhållare . . . . . 3,500: —		
	b	¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ af uppbörden, förslagsvis . . . . . 1,050: —	4,550 —	
1886 års stat.	b	1 Äldre vaktmästare	1,400 —	
S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1895.	b	1 Yngre d:o	1,200 —	
S. F. besl. ¹⁵ / ₁₁ 1898.	b	3 Hamnkonstaplar å . . . . . 1,000: —	3,000 —	
1886 års stat.	b	5 d:o . . . . . 900: —	4,500 —	
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	b & c	1 Hamnkonstapel i Sörnäs jemte D:o ²⁰ / ₁₂ 1890.		
D:o ¹¹ / ₄ 1893.	b & c	fri bostad	900 —	
D:o ²⁷ / ₁₂ 1895.	b	2 Packare och vräkare å . . . . . 600: —	1,200 —	
1886 års stat.	b	1 Parmmätarålderman	200 —	
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1894.	b	Hamnfiskals arvode	400 —	
1886 års stat.	c	Ångslupslega för inspektionsresor, förslagsvis	200 —	
S. F. besl. ¹¹ / ₄ 1893.	c	Expenser, förslagsvis	500 —	31,650 —
Byggnadskontoret.				
S. F. besl. ²⁶ / ₄ 1892.	b	1 Stadsingeniör . . . . . 8,000: —		
1886 års stat.	b	resemedel . . . . . 600: —	8,600 —	
	b	1 Arbetschef . . . . . 6,000: —		
	b	förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 600: —	6,600 —	
S. F. besl. ¹⁶ / ₂ 1892.	b	1 Geodet . . . . . 3,000: —		
	b	förhöjning för 5 års tjänst . . . . . 300: —		
	b	resemedel . . . . . 100: —	3,400 —	
		Transport	18,600 —	978,587 92

1886 års stat.	b	1 Bokhållare	Transport 18,600 —	978,587 92
S. F. besl. 27/9 1898.	b	förhöjning för 10 års	3,000: —	
S. F. besl. 20/12 1888.	b	tjenst	600: —	
S. F. besl. 15/11 1888.	b	personelt tillskott	400: —	4,000 —
	b	1 Byggmästare	2,900: —	
	b	personelt tillskott för		
	b	5 års tjenst	300: —	3,200 —
S. F. besl. 19/2 1892.	b	1 Förrådsförvaltare	1,800: —	
	b	personelt tillskott för		
	b	5 års tjenst	180: —	1,980 —
1886 års stat.	b	1 Äldre skogsvakt jemte		
	b	fri bostad och ved	900: —	
	b	förhöjning för 10 års		
	b	tjenst	150: —	1,050 —
1886 års stat.	b	1 Yngre skogsvakt jemte		
S. F. besl. 21/12 1897.	b	fri bostad och ved		800 —
	c	Extra ingenjörs- och ritarebiträden,		
	c	förslagsvis		4,000 —
	c	Skogvaktarebiträden och skogskul-		
	c	tur, förslagsvis		2,000 —
	c	Material- och handtlångaredagsver-		
	c	ken vid mätningar, förslagsvis		5,000 —
	c	Expenser, förslagsvis		1,500 —
				42,130 —
		Trädgårdsnämnden.		
		Sekreterare o. expenser, förslagsvis	800 —	
	b	1 Trädgårdsmästare	3,000: —	
	b	förhöjning för 5 års		
	b	tjenst	300: —	
	b	d:o för 10 års tjenst		
	b	från den 1/6 1899	175: —	
	b	hyresmedel	1,000: —	
	b	personelt lönetillskott,		
	b	jemte bränsle och		
	b	andra naturaförmåner, ...	1,400: —	5,875 —
		— Fmk 196,700: —		6,675 —
		IV. Gatubelysningen.		
		a) Gasbelysningen.		
Kontrakt 30/3 1860.	b	525 st. helnattslyktor à		
D:o 10/3 1891.	b	3,258 bränntimmar	1,710,450	
	b	600 st. halfnattslyktor à		
	b	1,542 bränntimmar	925,200	
		Summa bränntimmar	2,635,650	
		Transport	— —	1,027,392 92

		Transport	—	—	1,027,392 92
		å 5 kft per timme = 13,178,250 kft gashvaraf 7,500,000 kft å 8 Fmk per 1,000 = ... 60,000:— 5,678,250 kft å 7 Fmk per 1,000 = ... 39,747:75			
1886 års stat.	c	För ytterligare anskaffande af Auerbrännare till gaslykter, förslagsvis	1,000	—	
	b	1 Gaskontrollör, lön	1,200	—	
	c	1 Besigtningsman, lön	200	—	
	c	Gaskontrollör. expenser, förslagsvis	300	—	102,447 75
		b) Petroleumbelysningen.			
		102 st. helnattslykter å 168 mk per lysår och lykta	17,136	—	
		73 st. halfnattslykter å 73 mk per lysår och lykta	5,329	—	
		246 st. chaussée- och väglykter å 82 mk per lysår och lykta	20,172	—	
		96 st. seglationslykter, 150 dagar å 60 penni per dag och lykta	8,640	—	
		16 st. lykter vid afstjelningsplatserna, 138 dagar å 60 penni per dag och lykta	1,324	80	
Kontrakt % ₇ 1896.	b	3 st. lykter på isvägen till Sveaborg, 105 dagar å 60 penni per dag och lykta	189	—	
		7 st. lykter vid kolerabarackerna, 100 dagar å 60 penni per dag och lykta	420	—	
		8 st. lykter längs Stora alléen i Brunnsparken, 45 dagar å 30 penni per dag och lykta	108	—	
		9 st. halfnattslykter i Sörnäs (vintertid) 200 dagar å 22 penni per dag och lykta	396	—	
	c	9 st. helnatts Auerlykter inom Sörnäs polisdistrikt å 176 mk per lysår och lykta	1,584	—	
		38 st. chausséelykter inom Sörnäs polisdistrikt å 90 mk per lysår och lykta	3,420	—	
		47 st. nya lyktskåp med Auerbrännare å 60 mk	2,820	—	
		Transport	61,538	80	1,129,840 67

			Transport	61,538 80	1,129,840 67
	c*	Merkostnad för belysning med Auerlyktor	800 —		
	c*	20 st. lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren komma att anvisas, förslagsvis	1,000 —		63,338 80
		c) Elektrisk belysning.			
		<i>Sandviks molon.</i>			
S. F. besl. 1/10 1895.	b	3 st. bågampor, brinnande 75 dagar, 5 timmar dagligen å 35 penni per timme	393: 75		
	b	6 st. glödlampor, brinnande 150 dagar, 8 timmar dagligen å 5½ penni per timme	396: —	789 75	
		<i>Magasinskajen.</i>			
		<i>Sjösidan.</i>			
	b	6 st. bågampor under 150 dagar, 10 timmar dagligen å 35 penni per timme	3,150: —		
		<i>Landsidan.</i>			
	b	16 st. glödlampor under 150 dagar, i medeltal 3 timmar dagligen å 5½ penni per timme	396: —		
Kontrakt 17/9 1895.	b	4 st. glödlampor under 270 dagar, 10 timmar dagligen å 5½ penni per timme	594: —	4,140 —	
		<i>Varuskjulet.</i>			
	b	15 st. bågampor under 150 dagar, brinnande i medeltal 4 timmar dagligen, å 20 penni per timme	1,800: —		
	b	14 glödlampor under 150 dagar, brinnande 4 timmar dagligen å 5½ penni per timme	462: —	2,262 —	
S. F. besl. 22/6 1892.	b	Belysning af Nikolaikyrkans tornur — Fmk 173,578: 30 —	600 —		7,791 75
		Transport	—	—	1,200,971 22

		Transport	—	1,200,971	22	
V. Brandverket.						
a) Aflöningar och andra förmåner.						
1886 års stat.	}	b	{	1 Brandmästare, jemte fri bostad och ved	4,500	
S. F. besl. ²⁴ / ₂ 1891. D:o ²⁹ / ₁₂ 1893.				1 Underbrandmästare, jemte fri bostad och ved	2,000	
S. F. besl. ²⁴ / ₂ 1891.	}	b	{	1 Sekreterare i Brandkommissionen	600	
				2 Sprutmästare, jemte fri bostad och ved, à 1,500: —	3,000	
S. F. besl. ²⁴ / ₂ 1891. D:o ²¹ / ₁₂ 1897.	}	b	{	1 Maskinist, jemte fri bostad och ved	1,500	
				6 Sergeanter, jemte fri bostad och ved à 1,000: —	6,000	
				13 Korpraler, kasernerade à 420: —	5,460	
D:o ²⁴ / ₂ 1891.	}	b	{	50 Konstaplar, kasernerade à 300: —	15,000	
				Kosthållning för 63 man à 250: —	15,750	
				Beklädnad för d:o à 150: —	9,450	63,260
b) Brandstallet, 17 hästar.						
	}	c	{	29,000 kilogr. hö à 9 penni.	2,610	
				26,000 d:o hafre à 14 ¹ / ₂ penni	3,770	
				Halm, förslagsvis	650	
				Skoning och medicin, förslagsvis	800	
				Underhåll af seldon m. m., förslagsvis	400	8,230
c) Eldning och belysning.						
	}	c	{	200 kubikmeter björkved à 6 mk 63 p:ni	1,326	
				960 kubikmeter barrved à 5 mk 50 p:ni	5,280	
				Belysning, förslagsvis	3,000	9,606
d) Redskap och inventarier.						
	}	c	{	Underhåll af redskapen, förslagsvis	3,000	
			Transport	3,000	1,282,067	22

		Transport	3,000	1,282,067	22
	c	Underhåll af brandtelegrafen, förslagsvis	1,200		
	c*	1 häst, förslagsvis	700		
	c*	1 st. ny emottagningsapparat för brandtelegrafen vid norra brandtornet	600		
			1,600		
	c*	8 st. nya brandskåp, jemte ledningar	1,200	8,300	
		e) Diverse.			
	c	Arvoden för brandsyner, förslagsvis	800		
	c	Expenser, gratifikationer m. m., förslagsvis	2,500		
			För inköp af böcker och tidningar	50	3,350
		Tillfällig utgift.			
	c*	Anslag till frivilliga brandkåren	—	5,000	
		— <i>Fmk 97,746: —</i>			
		VI. Polisnrättningen.			
		Aflöningar.			
	b	1 Polismästare lön	7,000: —		
			arvode	4,000: —	11,000
K. Förordn. 15/12 1897.	b	1 Polisinspektör lön	4,000: —		
			arvode	3,000: —	7,000
	b	1 Sekreterare lön	2,000: —		
			arvode	1,200: —	
S. F. besl. 1/3 1898.	b	personelt anslag för handhafvande af polisnrättningens ekonomi	500: —	3,700	
	b	1 Kriminalkommisarie lön	4,000: —		
K. Förordn. 15/12 1897.			arvode	2,000: —	6,000
		Transport	27,700	1,298,717	22

		Transport	27,700	1,298,717	22		
		1 Kommissarie vid de- tektiva afdelningen, lön . . . . . 2,000:— arvode . . . . . 1,800:—	3,800				
		4 Kommissarier vid di- striktets polisen, lön å 2,000:— arvode å . . . . . 1,600:—	14,400	45,900			
		2 Notarier, arvoden å . . 2,400:—	4,800				
K. Förord. ¹⁵ / ₁₂ 1897.	b	1 Kanslist d:o	1,200				
		2 d:o d:o å . . . . . 1,000:—	2,000				
		1 Föreståndare för centralpolisen, arvode	400				
		1 Föreståndare för sedlighetspoli- sen, arvode	400				
		1 Läkare, d:o	1,000				
		1 Vaktmästare d:o	1,100				
		1 Magasinsföreståndare d:o	120	11,020			
				3 Öfverkonstaplar, lön å 1,000:— arvode å . . . . . 800:— hyresmedel å . . . . . 200:—	6,000		
				b { 4 Öfverkonstaplar, lön å 900:— arvode å . . . . . 800:— hyresmedel å . . . . . 200:—	7,600		
				b { 5 Öfverkonstaplar, lön å 800:— arvode å . . . . . 800:— hyresmedel å . . . . . 200:—	9,000		
		b { 5 Öfverkonstaplar, lön å 750:— arvode å . . . . . 750:— hyresmedel å . . . . . 200:—	8,500				
K. Förordn. ¹⁵ / ₁₂ 1897. S. F. besl. ¹² / ₁₀ 1898. K. Sns resol. ³¹ / ₁₀ 1898. S. F. besl. ¹⁵ / ₁₁ 1898.	b	3 Konstaplar, lön å . . . 750:— arvode å . . . . . 750:— hyresmedel å . . . . . 200:—	5,100				
		b { 12 Konstaplar, lön å . . . 700:— arvode å . . . . . 700:— hyresmedel å . . . . . 200:—	19,200				
		b { 20 Konstaplar, lön å . . . 650:— arvode å . . . . . 650:— hyresmedel å . . . . . 200:—	30,000				
		b { 28 Konstaplar, lön å . . . 600:— arvode å . . . . . 600:— hyresmedel å . . . . . 200:—	39,200				
		Transport	124,600	1,355,637	22		

		Transport	124,600	—	1,355,637	22	
K. Förordn. ¹⁵ / ₁₂ 1897. S. F. besl. ¹² / ₁₀ 1898. K. Sns resol. ²¹ / ₁₀ 1898. S. F. besl. ¹⁵ / ₁₁ 1898.	b	28 Konstaplar, lön å	550: —				
		arvode å	550: —				
	b	hyresmedel å	200: —	36,400	—		
	b	30 Konstaplar, lön å	500: —				
		arvode å	500: —				
	b	hyresmedel å	200: —	36,000	—		
	b	8 Extra konstaplar, arvode å	750: —				
		hyresmedel å	200: —	7,600	—		
	S. F. besl. ¹⁰ / ₆ 1896.	b	2 Extra konstaplar för lönnkrögeriets stäffjande, arvode å	1,300: —	2,600	—	
	1886 års stat. S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1876.	b	2 Politiekarlar, arvode å	540: —	1,080	—	
	1 Kvinligt biträde, jemte fri bostad och ved, arvode			240	—		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1897.	b & c	2 Kvinliga biträden, utan fri bostad och ved arvode å	180: —	360	—		
		1 Kvinligt biträde, fri bostad och ved		—	—		
	c	2 Vaktkarlar å	1,000: —	2,000	—		
		Veterinär arvode		200	—	211,080	—
Polisstallet.							
K. Förordn. ¹⁵ / ₁₂ 1897.	b & c	15,000 kgr. hö, förslagsvis		1,500	—		
		8,000 " hafre, "		1,300	—		
		4,000 " halm, "		220	—		
		Skoning och medicin, förslagsvis		300	—		
		Remont, förslagsvis		240	—		
	c*	1 ny ridhäst		700	—	4,260	—
Hyror.							
Enl. kontrakter.	b	Andra polisstationens lokal		2,500	—		
		Tredje d:o d:o		3,600	—		
		Fjerde d:o d:o		1,200	—		
		Tölö filial- d:o d:o		720	—	8,020	—
		Transport	—	—	1,578,997	22	

		Transport	—	1,578,997 22
		Diverse.		
K. Förordn. ¹⁰ / ₁₂ 1897. D:o	b	Beklädnadsmedel	22,670	
	b	Till ersättning för oförskyld skada å kläder, ådragen i tjensten, samt till gratifikation	2,000	
K. Förordn. ¹⁵ / ₁₂ 1897.	b & c	Expenser, förslagsvis	3,500	
		Renhållning, d:o	2,350	
	c	Inköp och remont af inventarier, förslagsvis	300	
	c	Inköp och remont af utrednings- persedlar, förslagsvis	600	
	c*	Remont och komplettering af lif- räddningsredskapen, förslagsvis	200	
	c*	1 ny roddbåt	100	
	c*	5 st. bårar och 5 st. förbandslådor till polisstationerna jemte för- bandsmaterial, förslagsvis	250	
	c*	Undervisningsmaterial för central- polisen, förslagsvis	300	
Nåd. bref ¹⁰ / ₁₀ 1898. S. F. besl. ²² / ₁₂ 1898.	b	Till matportioner åt ransaknings- fångar i polisinrättningen, för- slagsvis	750	33,020
		— Fmk 313,300: —		
		VII. Sundhets- och sjukvården.		
		Läkarepersonal.		
S. F. besl. ²⁴ / ₁₀ 1893.	b	Förste stadsläkaren, lön 6,000: — arvode . . . . . 4,000: —	10,000	
K. Sns resol. ⁵ / ₂ 1894. 1886 års stat.	b	Andre stadsläkaren	3,000	
	b	2 Distriktsläkare inom staden å . . . . . 3,000: —	6,000	
S. F. besl. ¹⁰ / ₄ 1898. D:o ³⁰ / ₉ 1890.	b	1 Distriktsläkare i Tölö distrikt	3,600	
	b	1 d:o i Sörnäs distrikt 3,000: — tillskottsarvode . . . . . 1,000: —	4,000	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	1 Distriktsläkare i Berg- häll distrikt . . . . . 3,000: — tillskottsarvode . . . . . 1,000: —	4,000	
D:o ⁹ / ₄ 1889.	b	1 Kvinlig läkare	3,000	
D:o ³⁰ / ₄ 1895.	b	1 Besigtningssläkare	6,000	
D:o ¹⁹ / ₁₂ 1895.	b	1 Läkare vid fattiggårdens sjuk- anstalter samt vid dårvårdsin- rättningen å Stengård	3,600	
		Transport	43,200	1,612,017 22

			Transport	43,200	1,612,017	22	
1886 års stat.	b	1 Barnmorska		300			
S. F. besl. 27/12 1895.	}	b	4 Kommunala sjukskö-	terskor å . . . . . 900:—	3,600		
D:o 21/12 1897.							
S. F. besl. 17/5 1898.	b	Resekostnader för d:o		100			
S. F. besl. 10/4 1898.	b	Arvodet åt vikarier under distrikts-		1,800			
S. F. besl. 17/5 1898.	b	Läkaredejourering om söndagarne		240	49,240		
		Helsovårdsnämnden.					
S. F. besl. 3/12 1889.	}	b	1 Sekreterare	1,600			
D:o 19/12 1892.			1 Vaktmästare	1,000			
D:o 21/12 1897.	c	Expenser, förslagsvis		3,800			
	c*	För uppköp af hygienisk litteratur		500	6,900		
		Maria sjukhuset.					
		<i>a) Afdelningen för icke epidemiska sjukdomar.</i>					
S. F. besl. 29/12 1893.	}	b	1 Öfverläkare, lön	4,000			
D:o 15/12 1898.			1 Amanuens, jemte rum, värme,	1,200			
S. F. besl. 29/12 1893.	b	3 Sköterskor (bildade) jemte bo-		1,800			
D:o 27/12 1895.	b	stad, ljus, värme och kost, lön å					
	c	1 Sköterska, förslagsvis under 6		300			
D:o d:o	}	b	4 Sköterskor, i öfrigt såsom före-				
D:o 29/12 1896.			gående, men lön å 30 mk i må-	1,440			
D:o 21/12 1897.	c	1 Sköterska, förslagsvis under 6		180			
D:o 29/12 1893.	b & c	2 Nattsköterskor å 30 mk i må-		720			
		2 Städerskor, jemte bostad, värme,		360			
		lyse och kost, lön å 15 mk i					
S. F. besl. 29/12 1893.	b	1 Eldare jemte rum, värme och		900			
		belysning, lön					
		1 Dräng, jemte bostad, värme, lyse		350			
		och kost, lön					
			Transport	11,250	1,668,157	22	

			Transport	11,250	—	1,668,157	22	
		c	Värme och belysning, förslagsvis	7,000	—			
		c	Medicin, förslagsvis	6,000	—			
		b & c	Underhåll af inventarier, förslagsvis	3,000	—	27,250	—	
			<i>b) Afdelningen för epidemiska sjukdomar.</i>					
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893. D:o ¹² / ₁₀ 1898.		b	1 Läkare, jemte fri bostad samt värme, lön	5,000	—			
S. F. besl. ¹² / ₁₀ 1898.		b	1 Amanuens jemte rum, värme, ljus och kost, lön	1,200	—			
		b	2 Sköterskor (bildade) jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	1,200	—			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.			4 Sköterskor i öfrigt som föregående å 30 mk i månaden	1,440	—			
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1893. D:o ²⁷ / ₁₂ 1895. D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.		b	3 Städerskor, jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 15 mk i månaden	540	—			
			2 Drängar, jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 350 mk i året	700	—			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.		b & c	Värme, förslagsvis	2,000	—			
		b & c	Belysning, förslagsvis	800	—			
		b & c	Medicin, förslagsvis	1,500	—			
		b & c	Underhåll af inventarier, förslagsvis	2,000	—	16,380	—	
			<i>c) Ekonomieafdelningen.</i>					
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893. D:o ²⁹ / ₁₂ 1896. D:o ²¹ / ₁₂ 1897.		b	1 Syssloman, jemte bostad och värme, lön	1,500	—			
D:o ²⁹ / ₁₂ 1893. D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.			b	1 Hushållerska, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön	800	—		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1893.		b	2 Köksor, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön å 240 mk	480	—			
D:o d:o		b	2 Pigor, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön å 180 mk	360	—			
D:o d:o D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.		b	1 Bakerska, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön	240	—			
			1 Föreståndarinna för linneförrådet, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön	480:—	—			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.		b	personelt tillskott	600:—	—			
F. S. besl. ²¹ / ₁₂ 1897.		b		1,080	—			
			Transport	4,460	—	1,711,787	22	

		Transport	4,460	1,711,787	22
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	b	4 Tvätterskor, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön à 200 mk . . .	800		
	c	1 Maskinist, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön	1,200		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	b	1 Vaktmästare, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön	550		
	b	2 Drängar, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön à 350 mk i året	700		
S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1895.	b	1 Portvakt jemte d:o, lön	350		
	b	1 Klosettömmerska à 30 mk per månad	360		
		Kost för 104 patienter à 70 penni per dag, förslagsvis	26,572		
		Kost för 6 patienter à 1: 40 per dag, förslagsvis	3,066		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1893.	b	Kost för 43 af personalen à 1 mk per dag, förslagsvis	15,695		
		Värme och belysning, förslagsvis	6,000		
		Underhåll af inventarier, förslagsvis	1,400		
		Underhåll af häst, förslagsvis . .	400		
	d	För oförutsedda utgifter, förslagsvis	3,000	64,553	
		Kolerabaracker.			
	c	Bevakning, förslagsvis	—	150	
		Underhåll af en poliklinisk ögon-afdelning.			
	c*	Anslag	1,800		
		Dagafgifter för medellösa sjuka emot redovisning	200	2,000	
		Anslag för sjukstuga i Sörnäs.			
	c	För 12 à 15 sjukplatser, förslagsvis	—	9,444	
		Transport	—	1,787,934	22

			Transport	—	1,787,934 22
			Helsopolisen.		
S. F. besl. ²⁴ / ₁₀ 1893.	b	1 Tillsyningsman vid helsopolisen	3,000	—	
1886 års stat.					
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b	{ 1 D:o vid d:o	2,200	—	
D:o ³⁰ / ₅ 1891.			4,000	—	
D:o ²⁹ / ₅ 1892.					
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.					
	c	{ Extra tillsyningsmän	2,500	—	
		{ För desinfektion i hemmen, förslagsvis	400	—	
	b	Städning af besigtningebyrån	360	—	
	c	Underhåll af inventarier i d:o	300	—	12,760
			Undersökningsstation för livsmedel.		
1886 års stat.	b	1 Föreståndare	3,000	—	
	c	1 Biträde åt d:o	1,200	—	
S. F. besl. ¹⁶ / ₁₁ 1886.	b	{ 1 Dräng	800	—	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.			{ Till inköp af apparater, kemikalier och böcker, förslagsvis	800	—
			Desinfektionsinrättningen.		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896.	b	1 Förman (maskinist) jemte rum, värme och belysning, lön	900	—	
S. F. besl. ¹⁹ / ₄ 1898.	b	1 Biträde, jemte fri bostad och kost, lön	600	—	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.	b	{ Ved och belysning, förslagsvis	400	—	
		{ Underhåll af häst, förslagsvis	400	—	2,300
			Köttkontrollstation.		
S. F. besl. ²⁹ / ₉ 1896.	b	1 Veterinär	4,000	—	
D:o d:o	b	Biträden vid stationen	3,000	—	
D:o ²¹ / ₁₂ 1897.	b	Hyra för lokal	1,500	—	
Enl. kontrakt.	c	Driftkostnad	800	—	9,300
			— Fmk 206,077: —		
			Transport	—	1,818,094 22

		Transport	—	—	1,818,094	22
		VIII. Fattigvården.				
		Fattigvårdsstyrelsen.				
S. F. besl. $\frac{5}{12}$ 1895.	b	1 Ordförande	600	—		
	b	1 Verkställande direktör	7,000	—		
	c	1 Sekreterare	2,400	—		
	c	1 Vaktmästare	1,000	—		
	c	Arvode för tillsyningsmän och ständiga ombud i landsorten, förslagsvis	4,500	—		
	c	Ersättning för inspektionsresor, förslagsvis	800	—	16,300	—
		Fattiggården och dermed förenade inrättningar.				
1886 års stat.	b	1 Inspektor, jemte fri bostad och ved	4,500	—		
S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1891. 1886 års stat.	b	1 Kontorsbiträde	600	—		
S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1889.	b	1 Predikant	1,400	—		
D:o $\frac{17}{11}$ 1894.	b	1 Läkare vid dävårdsanstalten (se VII Sundhets- och sjukvården)	—	—	6,500	—
		a) Fattiggården.				
S. F. besl. $\frac{3}{12}$ 1895.	b & c	1 Husmoder	1,000	—		
D:o $\frac{21}{12}$ 1889.	b & c	4 Sjuksköterskor à 600: —	2,400	—		
	b & c	Beklädnad, förslagsvis	5,500	—		
	b & c	Kost, förslagsvis	16,000	—		
	b & c	Läkemedel, förslagsvis	3,000	—		
	b & c	Inventarier, förslagsvis	700	—		
	c	Materialier, förslagsvis	800	—		
	c	Ved och belysning, förslagsvis	7,000	—		
	c	Hafre och hö för trenne hästar, förslagsvis	1,000	—		
	c	Remontarbeten, förslagsvis	4,500	—		
	d	Diverse utgifter, förslagsvis	3,500	—	45,400	—
		Transport	—	—	1,886,294	22

		Transport	—	—	1,886,294 22
		<i>b) Arbetsinrättningen.</i>			
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b	1 Tillsyningsman, jemte fri bostad, ved och lyse	1,200:—		
D:o ²⁰ / ₁₂ 1896.	b	personellt tillskott	300:—	1,500	
D:o ²¹ / ₁₂ 1889.	b	2 Vaktmästare, jemte fri bostad, ved och lyse å 720:—		1,440	
		Ved och belysning, förslagsvis		1,300	
		Kost, förslagsvis		9,000	
		Beklädnadskostnader, förslagsvis		1,300	
	c	Materialier, förslagsvis		5,000	
		Inventarier och arbetsverktyg, förslagsvis		500	
		Flitpenningar, förslagsvis		800	
		Remontarbeten, förslagsvis		500	
	d	Diverse utgifter, förslagsvis		500	21,840
		<i>c) Dårvårdsanstalten.</i>			
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1891.	b	1 Öfversköterska	1,200		
D:o ²⁰ / ₁₂ 1893.		6 Kvinliga vårdare å 600:—	3,600		
D:o ²⁰ / ₁₂ 1896.	b	3 Manliga vårdare å 720:—	2,160		
D:o ²¹ / ₁₂ 1897.		Beklädnad, förslagsvis	3,500		
		Kost, förslagsvis	12,000		
	c	Läkemedel, förslagsvis	1,500		
		Inventarier, förslagsvis	500		
		Ved och belysning, förslagsvis	7,000		
		Remontarbeten, förslagsvis	820		
	d	Diverse utgifter, förslagsvis	1,000		33,280
		Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningarna.			
		För i staden och å landsbygden utackorderade	64,000		
		I särskilda inrättningar intagna	7,000		
	c	Sjukvård, förslagsvis	10,000		
		Kostnader för sinnesrubbade personer intagna å andra dårvårdsanstalter, förslagsvis	22,000		
		Läkemedel, förslagsvis	6,000		
		Transport	109,000		1,941,414 22

		Transport	109,000	—	1,941,414	22
	c	Direkta understöd: a) åt personer ovilkorligen berättigade till fattigvård, förslagsvis 15,000: — b) åt nödstälda, hvilka icke ega ovilkorlig rätt till fattigvård, förslagsvis . . . . . 30,000: —		45,000	154,000	—
		Diverse.				
	c	Understöd åt värnepligtiges hustrur och barn, förslagsvis	1,500	—		
	d	För oförutsedda behof till Fattigvårdsstyrelsens förfogande, förslagsvis . . . . . — <i>Fmk</i> 280,820: —	2,000	—	3,500	—
		IX. Undervisningsväsendet.				
		a) Navigationsskolan.				
S. F. besl. 10/2 1876. Enl. kontrakt.	b	Hyra	2,400	—		
	c	Ved, förslagsvis	500	—	2,900	—
		b) Handverksskolorna.				
K. kung. 25/11 1885.	c	Anslag för högre handverksskolorna, förslagsvis	18,448	—		
S. F. besl. 14/6 1892.	c	Anslag för lägre d:o, d:o	29,416	—	47,864	—
		c) Handelsinstitutet.				
	c	Anslag	—	—	4,000	—
		d) Skolan för andesvaga barn.				
S. F. besl. 11/10 1898.	b	Anslag att utgå med 300 mk för hvarje i anstalten intagen frielev från Helsingfors, dock till sammanlagdt belopp af högst	—	—	4,500	—
		Transport	—	—	2,158,178	22

			Transport	—	2,158,178 22
e) Folkskolorna.					
<i>Aflöningar.</i>					
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{22}{10}$ 1891.	} b	7 Lärare lön à . . . . . 2,000:—			
		förhöjning för 15 års			
		tjenst à . . . . . 1,000:—	21,000	—	
		11 Lärare, lön à . . . . . 2,000:—			
		förhöjning för 10 års			
		tjenst à . . . . . 800:—	30,800	—	
		18 Lärare, lön à . . . . . 2,000:—			
		förhöjning för 5 års			
		tjenst à . . . . . 400:—	43,200	—	
		14 Lärare, arvode à . . . . . 2,000:—	28,000	—	
D:o $\frac{21}{12}$ 1889.	} b	6 Lärare, arvode à . . . . . 2,000:—	12,000	—	
		2 Lärarebiträden (i slöjd och skrädderiarbeten)			
		arvode à . . . . . 1,200:—	2,400	—	
		1 Lärare i grekisk-rysk troslära, arvode 800	800	—	
		2 Lärarinnor, lön à . . . . . 1,700:—			
		förhöjning för 25 års			
		tjenst à . . . . . 850:—	5,100	—	
		8 Lärarinnor, lön à . . . . . 1,700:—			
		förhöjning för 20 års			
		tjenst à . . . . . 680:—	19,040	—	
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{22}{10}$ 1891.	} b	8 Lärarinnor, lön à . . . . . 1,700:—			
		förhöjning för 15 års			
		tjenst à . . . . . 510:—	17,680	—	
		19 Lärarinnor, lön à . . . . . 1,700:—			
		förhöjning för 10 års			
		tjenst à . . . . . 340:—	38,760	—	
		10 Lärarinnor, lön à . . . . . 1,700:—			
		förhöjning för 5 års			
		tjenst à . . . . . 170:—	18,700	—	
		1 Lärarinna, lön . . . . . 1,286:—			
förhöjning för 5 års					
tjenst 128: 60	1,414 60	—			
		4 Lärarinnor, lön à . . . . . 1,400:—			
		förhöjning för 25 års			
		tjenst à . . . . . 700:—	8,400	—	
		5 Lärarinnor, lön à . . . . . 1,400:—			
		förhöjning för 20 års			
tjenst à . . . . . 560:—	9,800	—			
Transport			257,094 60		2,158,178 22

		Transport	257,094 60	2,158,178 22
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{22}{9}$ 1891.	} b	2 Lärarinnor, lön å . . . 1,400: —		
		förhöjning för 15 års		
		tjenst å . . . . . 420: —	3,640	—
		11 Lärarinnor, lön å . . . 1,400: —		
		förhöjning för 10 års		
		tjenst å . . . . . 280: —	18,480	—
		15 Lärarinnor, lön å . . . 1,400: —		
		förhöjning för 5 års		
		tjenst å . . . . . 140: —	23,100	—
		8 Lärarinnor, arvode å . . . 1,700: —	13,600	—
1 Lärarinna, arvode 1,286	—	—		
19 Lärarinnor, arvode å . . . 1,400: —	26,600	—		
2 Lärarinnor, arvode å . . . 1,700: —	3,400	—		
6 Lärarinnor, arvode å . . . 1,400: —	8,400	—		
2 Timlärarinnor, arvo-				
de å . . . . . 1,250: —	2,500	—		
c	Vikarier och sannolikt ökad lärare-			
personal under höstterminen, för-				
slagsvis	15,000	—		
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.	} b	Inspektor	8,000	—
D:o $\frac{21}{12}$ 1889.		b & c	Ekonom	2,500
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{28}{12}$ 1886.	} b	Sekreterare i direktionen	1,200	—
D:o $\frac{29}{12}$ 1890.		} b	5 Vaktmästare å . . . . . 800: —	4,000
D:o $\frac{29}{12}$ 1892.	} b		1 Gårdsdräng	660
D:o $\frac{29}{12}$ 1896.			} b	2 Gårdsdrängar å . . . . . 600: —
D:o $\frac{28}{12}$ 1886.	} b	Arvoden för 8 förestån-		
D:o $\frac{28}{12}$ 1886.		} b	dare och förestånda-	
D:o $\frac{20}{12}$ 1891.	} b		rinnor å . . . . . 200: —	1,600
		} c	Arvoden för matrikelföringen vid	
	} c		de högre skolorna	600
		} c	Arvoden för undervisningen å folk-	
	} c		skolornas fortsättningsklasser	10,500
Öfriga kostnader.				
	} c	Hyror för skollokaler, förslagsvis	20,000	—
		} c	Undervisningsmaterial, förslagsvis	7,500
			} c	Material för handarbeten, förslags-
	} c	vis		4,700
			Transport	435,560 60
				2,158,178 22

		Transport	435,560 60	2,158,178 22
	c	Ny skolmöbel och reparation af gammal, förslagsvis	6,000 —	
		Ved och vedhuggning, förslagsvis	17,000 —	
		Belysning, förslagsvis	15,500 —	
		Till beklädnadshjelp åt fattiga elever hemmahörande i staden, förslagsvis	9,700 —	
		Renhållning, förslagsvis	11,500 —	
	c & d	Annonser, blanketter, annat tryck och oförutsedda utgifter, förslagsvis	2,500 —	
	c	Underhåll och reparationskostnader för skolornas gårdar och lokaler, förslagsvis	12,000 —	
K. Förordn. $\frac{5}{8}$ 1886.	b	Bidrag till pensionering af landets folkskollärarepersonal: för 50 lärare à 50 mk. . . . . 2,500:— för 113 lärarinnor à 37: 50 . . . . . 4,237: 50	6,737 50	
	c*	Inventarier till Folkskolehuset vid Nikolaigatan, förslagsvis	15,741 —	532,239 10
		g) Folkbiblioteket och läsesalen.		
1886 års stat.	}	b	1 Bibliotekarie	3,000 —
S. F. besl. $\frac{3}{4}$ 1889.				
D:o $\frac{21}{12}$ 1889.	}	b & c	3 Första amanuenser à 1,200:—	3,600 —
D:o $\frac{27}{12}$ 1895.				
D:o $\frac{21}{12}$ 1889.	}	b	2 Andra d:o à 900:—	1,800 —
D:o $\frac{28}{12}$ 1891.				
D:o $\frac{29}{12}$ 1896.		c	3 Extra d:o à 550:—	1,650 —
1886 års stat.	}	b	1 Vaktmästare jemte fri bostad och ved	900 —
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.				
D:o d:o	}	b	1 Vaktmästarebiträde	600 —
D:o $\frac{29}{12}$ 1891.				
1886 års stat.	}	b	1 Gårdskar, jemte fri bostad och ved	300 —
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1887.				
D:o $\frac{27}{12}$ 1895.		c	1 Städerska, jemte fri bostad och ved	480 —
			Böcker, tidskrifter och tidningar jemte inbindning, förslagsvis	7,000 —
			Ved och belysning, förslagsvis	4,400 —
			Brandstodsafgifter, förslagsvis	200 —
	c & d		Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis	2,450 —
		Transport	— —	2,716,797 32

			Transport	—	—	2,716,797 32
			h) Filialer till folkbiblioteket.			
S. F. besl. ²² / ₁₂ 1898.	b	}	Läsesal med barnbibliotek i trakten af Dockstorget, anläggningskostnad	2,900: —		
			underhållskostn. för ¹ / ₂ år	1,400: —	4,300	—
			Filial i Tölö trakten, anläggningskostnad	2,700: —		
			underhållskostn. för ¹ / ₂ år	1,400: —	4,100	—
						8,400 —
			i) Folkbibliotek o. läsesal i Sörnäs.			
	c *		Anslag, förslagsvis	—	—	8,000 —
			— Fmk 634,283: 10 —			
			X. Staden åliggande allmänna onera.			
			a) Skjutshållning.			
Guv. resol. ²¹ / ₅ 1896. Enl. kontrakt.	b	}	Entreprenad, 6 hästar å 334 mk, förslagsvis	—	—	2,004 —
			b) Kronoutlagor.			
Resol. på städ. besv. ¹⁹ / ₁₂ 1757 § 58.	b	}	Boskapspenningar och utsädesafgift	—	—	53 04
			c) Inkvarteringen.			
Inkvart. regl. ¹⁹ / ₁ 1876. S. F. besl. ¹¹ / ₃ 1879.	b	}	Inkvarteringskostnader, förslagsvis	—	—	240,514 —
			d) Inkvarteringsnämnden.			
		}	1 Ordförande	2,000	—	
			1 Sekreterare	1,600	—	
			1 Kvartermästare	2,000	—	
			1 Translator	800	—	
			1 Vaktmästare	800	—	
1886 års stat.	d	}	Diverse oförutsedda utgifter, förslagsvis	400	—	7,600 —
				— Fmk 250,171: 04 —		
			XI. Vattenledningen.			
			Förvaltning och drift.			
1886 års stat. S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1888. D:o ¹⁶ / ₂ 1892. D:o ²⁹ / ₃ 1892.	b	}	1 Vattenledningsingeniör, lön	5,800: —		
			Transport	5,800: —	—	2,983,368 36

		Transport	5,800:—	—	—	2,983,368 36
		förhöjning för 10 års tjänst	1,160:—			
S. F. besl. ¹⁵ / ₁₁ 1898.	b	personelt lönetillskott	1,000:—			
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1887.	b	resemedel, personelt	400:—	8,360	—	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1890.	}	b	1 Bokhållare	3,000:—	3,300	—
D:o ¹³ / ₁₂ 1892.						
D:o ²¹ / ₁₂ 1897.						
1886 års stat.	}	b	1 Rörmästare	3,000:—	3,300	—
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.						
D:o ⁶ / ₉ 1898.	b		personelt lönetillskott	300:—	3,300	—
D:o ²⁹ / ₁₂ 1890.	b	1 Verkmästare, jemte fri bostad och ved		1,600	—	
1886 års stat.	b	1 Förste maskinist, jemte fri bo- stad och ved		2,100	—	
1886 års stat.	}	b	1 Andre maskinist, jemte fri bostad och ved	1,200	—	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1890.						
D:o ²¹ / ₁₂ 1889.	b	1 Putsare, jemte fri bostad och ved		900	—	
1886 års stat.	}	b	1 Filterförman, jemte fri bostad och ved	1,200	—	
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.						
D:o d:o	}	b	1 Reservoirvakt, jemte fri bostad och ved	420	—	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.						
	}	c	Driftkostnad för pumpverket, för- slagsvis	6,000	—	
			D:o för filtrerna, förslagsvis	10,000	—	
			Afläsning och kontroll af vatten- mätare, förslagsvis	6,000	—	
			Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis	1,500	—	
			Brandförsäkringspremier och ut- skylder till Helsing kommun, förslagsvis	1,700	—	
Enl. kontrakt.	b	Arrende för skyddsområde invid Vanda å		350	—	
K. Sns resol. ⁷ / ₅ 1895.	}	b	Arrende för Broholmen i Gammel- staden	600	—	
Kontrakt ⁷ / ₆ 1895.						
	}	c	Expenser, förslagsvis	2,000	—	
			Kostnader för distribuering och indrifning af debetsedlar och räk- ningar, förslagsvis	500	—	
			Kostnader för hästhoarnes skötsel, förslagsvis	2,400	—	53,430
	c*	Kostnader för privata anslutningar och uppsättningar af vattenmä- tare, förslagsvis		—	—	25,000
		Transport	—	—	—	3,061,798 36

		Transport	—	—	3,061,798 36
		Underhåll och remont.			
	c	Remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis	20,000	—	
	c	Reparation och justering af vattenmätare, förslagsvis	2,500	—	22,500
		Nybyggnad.			
	c*	Uppförande af ett vattentorn för 1899, förslagsvis	—	—	190,000
		Utsträckning af rörnätet samt inköp af vattenmätare.			
	c*	Vattenledning under Fredriksgatan från tomt N:o 53 till Eriksgatan	2,200	—	
	b*	D:o under Fredriksgatan från Boulevards- till Stora Robertsgatan	7,400	—	
	b*	D:o under en del af Vestra kajen D:o till slagtinrättningen	15,600	—	
S. F. besl. $\frac{7}{6}$ 1898. D:o $\frac{2}{8}$ 1898.	b*	D:o under Dalgatan	6,700	—	
	c*	D:o under Sörnäs strandväg från Ö. Chausséen till adress N:o 7	9,400	—	
S. F. besl. $\frac{1}{3}$ 1898.	b*	D:o till villorna i V. Brunnsparken	10,900	—	
	b*	D:o under Vilhelmsbergsgatan	15,300	—	
	b*	D:o under Sibyllegatan	6,400	—	
S. F. besl. $\frac{10}{4}$ 1898.	b*	D:o under Söderviksgatan	4,700	—	
	b*	D:o under Ö. Chausséen från villan Ås till Vilhelmsbergsgatan	6,300	—	
	b*	D:o från Lappviksgatan till obduktionshuset å villan Alkärr	4,200	—	
	b*	D:o från Lappviksgatan till Sandudd	20,700	—	
	c*	D:o under Styrmansgatan, från Fabriks- till Ärtholmsgatan	6,800	—	
	c*	D:o under Ärtholmsgatan från Styrmansgatan till adr.: N:o 15	12,700	—	
	c*	Vattenledningar inom de föreslagna 11:te och 12:te stadsdelarne	44,700	—	
		Transport	175,700	—	3,274,298 36

		Transport	175,700	3,274,298 36	
	c *	Vattenledning till arbetsinrättningen å Fattiggården	2,900		
		Inköp af vattenmätare	5,000	183,600	
		Diverse mindre arbeten.			
	c *	3 st. fribrunnar vid Varfs-, Sandviks- och Skatuddskajerna . . . — Fmk 475,430: —	—	900	
		XII. Saluhallen.			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₀ 1889.	b	1 Uppsyningsman, lön . . . . . 1,200: — beklädnadshjelp . . . . . 150: —	1,350		
Enl. kontrakt,	b	Belysning, förslagsvis	4,500		
	c	Renhållning m. m., förslagsvis . . . — Fmk 7,050: —	1,200	7,050	
		XIII. Stadens jordlägenheter.			
	c	Gumtäckt, förvaltningskostnader m. m., förslagsvis . . . . . 6,000: — för undervisningsväsendet m. m. . . . . 3,000: —	9,000		
		Mejlans, utskylder m. m., förslagsvis . . . — Fmk 9,400: —	400	9,400	
		XIV. Allmänna arbeten.			
		1:o. Byggnader och lägenheter.			
		<i>a) Remont och underhåll.</i>			
	c	Yttre målning m. m. af tull- och packhuset	2,460		
		Remont af pumphuset i Brunnsparken och ombyggnad af bron till pumphuset	1,900		
		Remont af gamla träpaviljongen vid Maria sjukhus m. m.	5,100		
		Yttre mål. m. m. af Folkbiblioteket	2,430		
		Yttre mål. m. m. af Rådhusannexet	2,800		
		Remont af centralpolisens lokaler i f. d. Baranoffska huset	1,300		
		Snötransport m. m. från stadens gårdar	4,300		
		Diverse reparationer	18,000	38,290	
			Transport	—	3,513,538 36

		Transport	—	3,513,538	36
		<i>b) Nybyggnader.</i>			
S. F. besl. $\frac{2}{8}$ 1898.	c*	Nytt tull- och packhus å Skatudden	670,000		
	c*	Ny sjukpaviljong å Maria sjukhus	150,000		
		Tillbyggnad till sjukhuset å arbets- och fattiggården	75,000		
	c	Ny större pissoir i Henriksesplanaden vid hörnet af Brunnsgatan	2,500		
	c*	Pissoir vid Aspnäsgatan, hörnet af Östra Chausséen	2,500		
		D:o vid Östra Hamngatan	1,000		
		Provisoriskt afträde å Skatudden	1,000		
		Simhus vid Hörneberg	8,000		
	Inredning af visitationspaviljong	7,400	917,400		
	2:o. Gator och allmänna platser.				
	<i>a) Remont och underhåll.</i>				
c*	Stensättning med nubbssten af körbana öfver Högvaktstorget	7,200			
		Makadamisering af återstående delen af Högvaktstorget	3,080		
	c	Stensättning med nubbssten i asfalt af stadens andel af Västra kajen	31,000		
	Diverse reparationer	12,000	53,280		
	<i>b) Nyanläggningar.</i>				
c*	Stensättning med fältsten af körbana öfver Skatuddstorget	6,000			
		Stensättning med fältsten af Kanal-gatan från Skatuddsbron till östra Hamngatan	18,000		
	Makadamisering af Västra Hamngatan mellan Lots- och Kanal-gatorna	6,500			
	Stensättning med fältsten af stadens andel af Ankargatan	4,800			
	D:o med d:o af Östra Hamngatan	2,900			
	D:o med d:o af d:o af Kanal-gatan mellan Ankargatan och Östra Hamngatan	3,300			
	D:o af stadens andel af Docksgatan mellan Sjömans- och Fabriks-gatorna	1,800	43,300		
	<i>c) Regleringsarbeten.</i>				
S. F. besl. $\frac{1}{2}$ 1898.	c*	Anslag för tomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen	253,000		
	Transport	253,000	4,527,518	36	

		Transport	253,000 —	4,527,518 36
	c*	Planering för ifrågasatt jernväg vid Sörnäs strandväg	20,000 —	
		Planering af Neckens gränd	16,000 —	
		D:o af Ärtholmsgatan	10,400 —	
		D:o af Docksgatans västra del	7,400 —	
		D:o af Konstantinsgatan utanför tomt N:o 4	3,000 —	
		D:o af en del af Styrmansgatan	2,600 —	312,400 —
	3:o. Kanaler och afloppsdiken.			
	<i>a) Remont och underhåll.</i>			
	c*	Kompletteringsarbeten	3,000 —	
		Ersättning af träkanalen under Gasverksgatan med lerrör	1,200 —	
		Omläggning af Kanalen under Mikaelsgatan från tomt N:o 5 till Wilhelmsgatan	600 —	
	c	Diverse underhåll	10,000 —	14,800 —
	<i>b) Nyanläggningar.</i>			
	c*	Kanalplaneringar inom de föreslagna 11:te och 12:te stadsdelarne, enl. Stadsfullmäktiges närmare bestämmande	100,000 —	
		Kanal från villan N:o 15 Humlebärg till området Salli	6,000 —	
		D:o under Neckens gränd	5,900 —	
		Förlängning af kanalen under Kronbärgsgatan	10,200 —	
		D:o af afloppskanalen under IV linien till tomt N:o 4	5,360 —	
		Kanal under Ärtholmsgatan	8,800 —	
	b*	D:o Vilhelmsbärgs-, Sibylle-, Söderviks- och Svalbogatorna	30,600 —	166,860 —
	4:o. Vägar.			
	<i>a) Remont och underhåll.</i>			
	c*	Makadamisering af Djurgårds gamla vägen	13,300 —	
	c	Diverse reparationer	10,000 —	23,300 —
	<i>b) Nyanläggningar.</i>			
	c*	Planeringsarbeten inom de föreslagna 11:te och 12:te stadsdelarne, enl. Stadsfullmäktiges närmare bestämmande	130,000 —	
		Transport	130,000 —	5,044,878 36

S. F. besl. 19/4 1898.

		Transport	130,000	—	5,044,878	36
S. F. besl. 19/4 1898.	c*	Väg till villorna N:ris 1, 15 och 17 Humlebärg	2,000	—		
	b*	Planering af Vilhelmsbärgs-, Sibylle- och Söderviksgatorna	52,000	—	184,000	—
		5:o. Chausséer.				
		<i>a) Remont och underhåll.</i>				
	c*	Makadamisering och torrläggning af hyrkuskplanen framför Brunnshuset	6,000	—		
	c*	Förlängning af gångbanan längs västra Chausséen, en del af sträckan från Fattiggårdsvägen till stadsporten	6,000	—		
	c	Diverse underhåll	15,000	—	27,000	—
		6:o. Hamnar.				
		<i>a) Remont och underhåll.</i>				
	c	Nedfartsbroar till isarne, jämte stängsel vid kajerna	2,000	—		
		Ombyggnad af T-formiga kajen i Norra hamnen	40,100	—		
	c*	Remont af Vestra och Norra kajarmarne invid Norrakaterhamnen	25,400	—		
		D:o och sliphållning af mudderverket	2,000	—		
		Ombyggnad af stentransport präm	4,000	—		
	c	Diverse reparationer	9,000	—	82,500	—
		<i>b) Nyanläggningar.</i>				
		Kajarbeten å Skatudden	566,000	—		
		Afstjelpningsbrygga	10,000	—		
		Täckt klappbrygga vid Aspås	5,000	—		
		3 st. öppna klappbryggor å 600 mk	1,800	—		
	c*	Bortsprängning af grundet å östra inloppet till Hafshamnen	4,000	—		
		Provisoriska lastningsbryggor i Gräsviken och Hafshamnen	4,600	—		
		Utvidgning af Sandvikens södrakaj	76,000	—	667,400	—
		Transport	—	—	6,005,778	36

		Transport	—	—	6,005,778	36
		7:o. Planteringar.				
		<i>a) Remont och underhåll.</i>				
c	{	Underhåll af planteringar och trädskolor	45,000	—	46,000	—
		Underhåll af hägnader	1,000	—		
		<i>b) Nyanläggningar.</i>				
c*	{	Observatoriibergens planering	20,000	—	34,500	—
		Planeringsarbeten i Brunnsparken	5,000	—		
		D:o i Kajsaniemi	5,000	—		
		Planerings och planeringsarbeten å Skatudden	3,500	—		
		Jordfyllning till Henriksplanaden	1,000	—		
		8:o. Renhållningsväsendet.				
c	{	Underhåll af afstjelpningsplatser och bryggor	2,800	—	78,300	—
		Vakters aflöning	4,500	—		
		Renhållning af latriner och pissoirer	10,000	—		
		D:o af stadens allmänna platser och gatuandelar	35,000	—		
		Bevattning af stadens centrala gator	8,000	—		
		Renhållning af Brunnsparke-chausséerna	500	—		
		D:o af chausséerna	13,000	—		
		D:o af vägar	3,000	—		
		Rengöring af hamnar och kajer	1,500	—		
		9:o. Arbetsredskap.				
c		Diverse inköp och remont	—	—	7,000	—
		10:o. Diverse.				
c		Underhåll af klappbryggor, vedmätt, lyktstolpar m. m.	—	—	6,000	—
		— Fmk 2,702,330: —				
		Transport	—	—	6,177,578	36

		Transport	—	6,177,578 36
XV. Pensioner.				
Mag. besl. $\frac{12}{5}$ 1857.	} b	Rådmansenkan I. S. T. Decker	400	—
D:o $\frac{1}{9}$ 1870.		Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266	67
D:o $\frac{18}{2}$ 1863.				
D:o $\frac{30}{10}$ 1867.	b	Stadsfiskalsenkan I. C. Winter	300	—
S. F. besl. $\frac{9}{2}$ 1875.	b	Rådmannen H. L. Crohns tre barn	600	—
D:o $\frac{20}{12}$ 1883.	b	Förra lärarinnan E. Heintzie	800	—
D:o $\frac{20}{12}$ 1888.	b {	Förre fängnekten Jakob Stark	240	—
		D:o d:o Abraham Frisk	180	—
		D:o d:o Gustaf Sandroos	120	—
D:o $\frac{3}{12}$ 1889.	b	Förre sprutmästaren M. Henelius.	800	—
D:o $\frac{21}{12}$ 1889.	b	D:o hamnvaktmästaren C. M. Hagman	600	—
D:o $\frac{8}{9}$ 1890.	b	D:o stadsträdgårdsmästaren L. A. Jernström	500	—
D:o $\frac{2}{12}$ 1890.	b	D:o ordningsmannen vid brandverket I. Rönneberg	400	—
D:o $\frac{2}{5}$ 1893.	b	D:o extra stadsfogden Moses Lindberg	400	—
D:o $\frac{10}{5}$ 1893.	b	Auktionskassörsenkan Fredrika Wilhelmina Lindman	240	—
D:o d:o	b	Brandkonstapelsenkan Gustava Hokkanen	120	—
D:o $\frac{3}{10}$ 1893.	b	Drättselkammarsekreteraren O. Ehrströms enka och 3 minderåriga barn	1,200	—
D:o $\frac{7}{11}$ 1893.	b	Stadsfiskalsenkan Albertina Meller	200	—
D:o $\frac{27}{11}$ 1894.	b	Byggmästaren M. L. Lindblad.	300	—
D:o $\frac{21}{12}$ 1894.	b	Vaktmästaredottern Erika Alexandra Rosenström, intill den 1 Februari 1899	16	67
D:o $\frac{10}{11}$ 1895.	b	Skogvaktareenkan Maria Eriksson	120	—
D:o $\frac{3}{12}$ 1895.	b	Stadsbetjentsenkan E. J. Tång	120	—
D:o $\frac{20}{16}$ 1896.	b	Realskolevaktmästaren F. M. Lindqvist	300	—
D:o $\frac{10}{8}$ 1897.	b	Vaktmästaren J. F. Holmberg	600	—
D:o $\frac{11}{9}$ 1897.	b	Hamnkonstapeln J. F. Lönnqvist	600	—
D:o $\frac{10}{4}$ 1898.	b	Sprutmästarenkan Lovisa Sillman	200	—
D:o $\frac{27}{9}$ 1898.	b	Folkbiblioteksvaktmästaren K. E. Borg	120	—
D:o $\frac{15}{5}$ 1898.	b	Sprutmästarenkan Sofia Nyström	550	—
— Fmk 10,293: 34 —				10,293 34
		Transport	—	6,187,871 70

		Transport	—	—	6,187,871 70	
XVI. Diverse.						
		Nämnden för arbetare- angelägenheter:				
		1 Sekreterare	600:—			
		Ersättning för vaktmä- starebiträde	100:—			
		Expenser, förslagsvis	100:—	800 —		
S. F. besl. $\frac{9}{10}$ 1875.	b	Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare		2,000 —		
			Expenser, förslagsvis	1,700 —		
			För revision af stadens räkenska- per förslagsvis	4,100 —		
			Eldnings- och lysningsämnen, för- slagsvis	25,000 —		
S. F. besl. $\frac{13}{12}$ 1898.	c	För stormvarningstelegram, för- slagsvis		250 —		
			Brandstodsafgifter, förslagsvis	9,000 —		
		Godtgörelse åt auktionsmäklaren Åkerberg för frångången auk- tionsprovision, i ett för allt	1,200 —			
D:o $\frac{21}{12}$ 1897.	b	Anslag åt mantalsskrifvaren		3,000 —		
D:o $\frac{29}{12}$ 1890.			Anslag för byggnadsinspektör, för- slagsvis		2,400 —	
D:o $\frac{28}{12}$ 1893.				Arvode åt en elektrotekniker	800 —	
D:o $\frac{10}{6}$ 1890.	b	Arvode åt 2:ne fiskeritillsynings- män, förslagsvis		600 —		
Fiskeristadgan för H:fors $\frac{1}{2}$ 1890.			Tillskott åt fiskeritillsyningsman- nen Brenner för öfvervakande af virkesflottningen i stadens hamnomsråde		150 —	
S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1897.				För uppsigt öfver varuskjulet, för- slagsvis	900 —	
D:o $\frac{28}{10}$ 1895.	b	Anslag för belöning af täflingspro- jekten till stadsplan för en 13:de stadsdel	10,000 —			
D:o $\frac{7}{6}$ 1898.	b	Utskrifning af vallängden, jemte register dertill	1,400 —			
	c	Anslag till juridiskt biträde åt obe- medlade		2,500 —		
			Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge	600 —		
		Transport	66,400 —	—	6,187,871 70	

		Transport	66,400	—	6,187,871	70
D:o $\frac{26}{10}$ 1897.	c	Inventarier till särskilda stadens hus; remont och komplettering, förslagsvis	4,000	—		
			3,700	—		
	b	Anslag för isobservationer, förslagsvis	1,200	—		
	c	För kontroll öfver efterlefnad af förordningen angående hundskatten	500	—		
	c	Afkortning och restitution å uttaxerade medel och andra inkomster, förslagsvis	35,000	—		
	c & d	För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande	50,000	—	160,800	—
			— Fmk 160,800: —			
		Summa Fmk	—	—	6,348,671	70

		Inkomster			
	Bokstafven angiver Inkomstens beskattning enligt §§ 1 i kommunallagen.	<i>c</i> *	Disponibel behållning från föregående år	—	450,000
			I. Räntor.		
Chausséeoblig. reglem. ²⁶ / ₁ 1865 § 4.	}	<i>c</i>	Å vattenledningslåneobligationer, förslagsvis	17,000	
		<i>c</i>	Å chaussée-obligationer, förslagsvis	1,900	
Enl. donat. urkunder.	}	<i>b</i>	Å tomtlösen, förslagsvis	24,000	
		<i>b</i>	Å donationsfonder, hvilkas räntor tillfalla staden, förslagvis	14,000	
		<i>c</i>	Diverse räntor, förslagsvis	500	
		<i>c</i>	Dividend å aktier	5,000	62,400
			II. Tomtlösen.		
S. F. besl. ⁹ / ₃ 1893.		<i>b</i> *	Försäljning af tomter och amortering å köpeskillingen för försålda tomter, förslagsvis	—	250,000
			III. Stadens fasta egendom.		
K. Sns resol. ¹² / ₁ 1879.	}	<i>b</i>	a) Räntor från donerade hemman.		
			Förslagsvis	—	1,800
Kongl. försäkr. ²³ / ₂ 1789 § 1 och 4.	}	<i>b</i>	b) Stadens afhyta område.		
			Arrenden för byggnader och tomter samt utarrenderade mindre platser inom stadens plan, förslagsvis	16,000	
			Transport	16,000	764,200

K. Förordn. ⁸ / ₁₂ 1873 § 6.	b	Transport	16,000	764,200
Enl. inlösningsvilkoren.	b	Arrenden för jordlägenheter, villaområden och smärre platser utom stadens plan, förslagsvis . . .	118,000	
K. S:ns utsl. ¹¹ / ₁₁ 1884. S. F. besl. ²⁹ / ₁₀ 1888.	b	Arrenden från Brunnsparksområden, förslagsvis . . .	15,000	
Enl. kontrakter.	b	Hyra för försäljningsplatser å Salu- och Kaserntorgen, förslagsvis . . .	18,000	
	b	Hyra för lokaler i gården N:o 3 vid Sofiegatan, förslagsvis . . .	6,500	
	b	Hyra för bodar och diskar, förslagsvis . . .	4,500	
D:o D:o.	b	Hyra för stånd i Saluhallen, förslagsvis . . .	40,000	
		Simhusafgifter, förslagsvis . . .	900	
		Fiskevattensafgifter, förslagsvis . . .	1,300	
	c	Hötägt, och mulbetesafgifter, förslagsvis . . .	150	
		Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis . . .	10,000	230,350
		c) Stadens jordlägenheter.		
	b	Forsby, arrende, förslagsvis . . .	4,100	
		Grejus d:o d:o . . .	2,100	
		Gumtäckt, d:o d:o . . .	23,000	
		Mejlans, d:o d:o . . .	6,000	
Enl. kontrakt.	b	D:o amortering å köpeskillingen för byggnader . . .	828 10	
	b	Reimars arrende, förslagsvis . . .	100	36,128 10
		— Fmk 268,278: 10 —		
		IV. Tomtören.		
	b	Förslagsvis . . .	—	2,200
		V. Inkomstgivande rättigheter.		
K. Förordn. ³¹ / ₁₂ 1877. K. kung. af s. d.	c	Tolag för till Helsingfors destinerade varor, förslagsvis . . .	190,000	
K. kung. af ¹ / ₆ 1881. K. S:ns skrivf. ¹⁷ / ₄ 1883.	c	Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis . . .	9,500	
		Transport	199,500	1,032,878 10

		Transport	199,500	1,032,878	10
Trafiktaxan ¹⁰ / ₄ 1888.	c	Trafikafgifter, förslagsvis.	460,000		
D:o D:o.	c	Mätningsafgifter, förslagsvis	1,500		
S. F. besl. ¹ / ₆ 1876.	c	Magasinshyra, förslagsvis.	4,000		
		{ Hamnafgifter, förslagsvis.	193,000		
		{ Broafgifter, förslagsvis	9,000		
Trafiktaxan ¹⁰ / ₄ 1888.	c	{ Lyftkransafgifter, förslagsvis	700		
		{ Ballastafgifter, förslagsvis	300		
		{ Vagningsafgifter, förslagvis	2,700		
K. Förordn. ³⁰ / ₃ 1879.	c	Afgifter af utlänningar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis	3,000		
Särsk. K. Sns resol.	c	Biljardafgifter, förslagsvis	500		
K. Förord. ²⁴ / ₇ 1883.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel förslagsvis	30,000		
K. stadg. ²¹ / ₁₀ 1698.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis.	8,000		
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	c	Kollektmedel, förslagsvis.	300		
	c	Diverse böter, förslagsvis	200		
Enl. kontrakt.	b	Arrende för Gammelstads kvarnen	3,500		
		Börsprovision, förslagsvis.	600	916,800	
VI. Diverse.					
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	c	Personel fattigafgift, förslagvis	31,000		
Regl. för komm. sjukvård i H:fors ¹² / ₁₁ 1879.	c	För sjukvård i Maria sjukhus, förslagsvis	10,000		
	c	Inkomst från desinfektionsinrättningen, förslagsvis	500		
		{ Fattighjons arbeten, förslagsvis	500		
		{ Inkomst från arbetsinrättningen, förslagsvis	10,000		
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	c	{ Jordafkastning från fattiggården, förslagsvis	600		
		{ Ersättning för underhåll af fattige, förslagsvis	3,000		
Regl. för folkskolorna i H:fors ²⁹ / ₆ 1878.	c	{ Elevers i folkskolan afgifter, förslagsvis	200		
		{ Elevers i folkskolan handarbeten, förslagsvis	600		
	c	Boklån, förslagsvis	4,500		
K. Förordn. ¹⁴ / ₁₂ 1894.	c	Hundskatt, förslagsvis	14,000		
	c	Afgifter från klosetterna, förslagsvis	4,500		
		Transport	79,400	1,949,678	10

		Transport	79,400 —	1,949,678 10
K. S:ns bref $\frac{3}{8}$ 1888.	b	Bidrag till brandverket af Ryska Alexanders gymnasium	184 46	
Enl. kontrakt.	b	Bidrag till underhåll af Riddarhus-skvären	300 —	
Enl. kontrakt.	b	Bidrag till underhåll af planteringarna kring Ständerhuset. . . .	600 —	
D:o D:o.	b	Bidrag till underhåll af planteringen kring Ateneum	200 —	
Bankfullm. br. $\frac{6}{7}$ 1892.	b	Bidrag till gatubelysningen: af Finlands Bank . . . 275:— af Ständerhuset . . . 525:—	800 —	
K. Förordn. $\frac{18}{1}$ 1882.	b	Inkvarteringen ersättes enligt K. Förordningen af den 18 Januari 1882 af kronan, med förslagsvis	235,514 —	316,998 46
VII. Statsbidrag.				
K. S:ns resol. $\frac{14}{2}$ 1893. } D:o $\frac{19}{3}$ 1895. } D:o $\frac{31}{6}$ 1898. }	b	Till folkskolorna	128,000 —	
K. Förordn. $\frac{15}{12}$ 1897. } K. S:ns resol. $\frac{31}{10}$ 1898. }	b	Till Polisnrättningen	173,726 67	
	b	Tillskott för hyresmedel åt kon- staplarne	19,466 67	
D:o $\frac{23}{2}$ 1892.	b	Till Gatubelysningen	15,170 —	
K. S:ns bref $\frac{10}{5}$ 1898.	b	Till brandverket, förslagsvis	21,000 —	
Kongl. br. $\frac{27}{8}$ 1779.	b	Tull- och källarfrihets ersättning	368 —	
K. Förordn. $\frac{9}{6}$ 1892. } K. kung. $\frac{14}{12}$ 1894. }	b	Stadens andel af bränvinsskatten, förslagsvis	11,500 —	369,231 34
VIII. Vattenledningen.				
		För vattenförsäljning, förslagsvis	295,000 —	
		Hyror för vattenmätare, förslagsvis	20,000 —	
Taxa för H:fors stads vattenledning d. $\frac{11}{3}$ 1890. }	c	Vattenafgifter från hästhoarne, förslagsvis	1,900 —	
		Förhöjning för sentida inbetalning af vattenkonsumtionsafgifter, förslagsvis	300 —	
	c*	Ersättning för värkställda anslutningar m. m. förslagsvis	25,000 —	
	b & c	Arrenden från vattenledningens jordområde, förslagsvis	575 —	342,775 —
		Transport	— —	2,978,682 90

			Transport	—	—	2,978,682	90
			<i>IX. Lån.</i>				
K. Sms resol. $\frac{4}{8}$ 1897.	b*	Å obligationslånet af år 1898 anvisas år 1899:	för vattenledningens utsträckning				
		1899	183,600	—			
		„ uppförandet af ett vattentorn	190,000	—			
		„ kajarbeten å Skatudden .	566,000	—			
		„ nytt tull- och packhus å Skatudden .	670,000	—			
		„ inlösen af tomterna N:ris 1—12 vid Magasinskajen .	200,000	—			
		„ ny paviljong å Maria sjukhus	150,000	—			
		„ tillbyggnad till sjukhuset å arbets- och fattiggården .	75,000	—		2,034,600	—
			<i>X. Uttaxering.</i>				
	d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras, utgör		—	—	1,335,388	80
			Summa Fmk	—	—	6,348,671	70

Sammandrag

af Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1899.

Hufvud- titel.	Utgifter.	Ordinarie ut- gifter.	Tillfälliga ut- gifter.
I	Räntor & amortering å skuld	532,376	85,000
II	Magistraten och Rådstufvurätten	212,816	500
III	Kommunalförvaltningen	195,140	1,560
IV	Gatubelysningen	168,958	4,620
V	Brandverket	88,646	9,100
VI	Polisinrättningen	311,750	1,550
VII	Sundhets- och sjukvården	203,577	2,500
VIII	Fattigvården	280,820	—
IX	Undervisningsväsendet	593,552	40,731
X	Allmänna onera	250,171	04
XI	Vattenledningen	75,930	399,500
XII	Saluhallen	7,050	—
XIII	Stadens jordlägenheter	9,400	—
XIV	Allmänna arbeten	238,000	2,464,330
XV	Pensioner	10,293	34
XVI	Diverse utgifter	160,800	—
	<i>Samt.</i>	3,339,280	70
			3,339,280
	<i>Summa utgifter samt.</i>	—	6,348,671
			70
	Inkomster.	Ordinarie in- trader.	Behållning, tomt- lösen och tillfäl- liga intrader.
	Behållning	—	450,000
I	Räntor	62,400	—
II	Tomtlösen	—	250,000
III	Inkomst från stadens fasta egendom	268,278	10
IV	Tomtören	2,200	—
V	Inkomstgifvande rättigheter	916,800	—
VI	Diverse inkomster	316,998	46
VII	Statsbidrag	369,231	34
VIII	Vattenledningen	317,775	25,000
IX	Lån	—	2,034,600
X	Uttaxering	1,335,388	80
	<i>Samt.</i>	3,589,071	70
			2,759,600
	<i>Summa inkomster samt.</i>	—	3,589,071
			70
			6,348,671
			70

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1898.